प्रमाणवार्तिकम्

༄༅། །རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་བཞུགས་སོ།།།

梵藏汉对照释量论颂

中国人民大学国际佛学研究中心 · 北塔翻译组 校编

二零一二年九月

说　明

一、梵文版本来源于NIEM，其第一品为成量品，今尊恩师夏坝仁波切旨意，依藏文品序重新调整，如下表：

		第一品	第二品	第三品	第四品
调整前	品名	成量品	现量品	自义比量品	他义比量品
	偈数	287偈	541偈	340偈	285偈
调整后	品名	自义比量品	成量品	现量品	他义比量品
	偈数	343偈	286偈	541偈	287偈
说明		原自义品为340偈，改为第一品后，应加上初二礼赞偈，对应藏文则梵文缺最后一偈，故总标为343偈	原成量品为287偈，改为第二品后，应除初二礼赞偈，对应藏文则梵文缺第23偈，故总标为286偈。	原现量品亦为541偈，但其中第429偈缺，而第430偈为六句，故将其前二句暂划为第429偈。	原他义品为285偈，59偈有二，后一偈为两句，划入第60偈。又序号第260偈缺。对应藏文则梵缺126偈及最后二偈，故总标为287偈

二、藏文依《中华大藏经·丹珠尔（对勘本）》第九十七卷校勘，并与梵文逐偈对照，所加序号与梵文偈颂序号对应，因翻译方便等故，藏文每偈虽大多是四句一偈，然亦有三句、五句、六句为一偈者。其中第三品第342偈、第511偈，藏文缺译。对勘中，《པེ》即《པེ་ཅིན》，表北京版；《སྣར》即《སྣར་ཐང》，表纳唐版。此中为德格版《སྡེ་དགེ》。

三、汉文依“中华佛典宝库”网2002年校对本，然其中有错字、缺字，今对照梵藏本逐偈校对订正，由于藏文校勘内容庞大，故汉文校勘单独附后。所加序号与梵、藏序号对应。

北塔藏文翻译组　善慧光、莲花藏

2012年9月

目　录

释量论颂梵藏汉对照

释量论颂汉译本校对

प्रमाणवार्तिकम्।

༄༅། །རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་བཞུགས་སོ། །[1]

༄༅༅། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། པྲ་མཱ་ཎ་ཝཱར་ཏྟི་ཀཱ་[2]ཀཱ་རི་ཀཱ།

བོད་སྐད་དུ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ།

梵语: **巴日阿玛纳瓦日阿迪嘎嘎日嘎**

藏语: **策玛曩哲吉册勒乌伽巴**

汉语: **释量论颂**

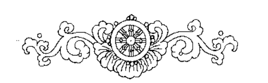
འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

敬礼圣曼殊室利童子!

---

[1] མཚན་བྱང་འདི་ 《སྡེ་》《ཅོ་》 ལྟར་བཀོད་ཅིང་། 《པེ་》《སྣར་》 ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་བཞུགས་སོ། །ཞེས་འཁོད།

[2] 《པེ་》《སྣར་》 ཝརྟ་ཀ

प्रथमः स्वार्थानुमानपरिच्छेदः।

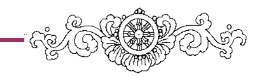
རང་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་ལེའུ་དང་པོ།།

第一 自义比量品

विधूतकल्पनाजालगम्भीरोदारमूर्तये।
नमः समन्तभद्राय समन्तस्फरणत्विषे॥ १ ॥
རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་། །ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་སྐུ་མངའ་བ། །
ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་འོད་ཟེར་དག །ཀུན་ནས་འགྲོ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ༈ །༡། །
敬礼于具足　除灭分别网　甚深广大身　遍放普贤光 [1]

प्रायः प्राकृतसक्तिरप्रतिबलप्रज्ञो जनः केवलम्
नानर्थ्यैव सुभाषितैः परिगतो विद्वेष्ट्यपीर्ष्यामलैः।
तेनायं न परोपकार इति नश्चिन्तापि चेतश्चिरम्
सूक्ताभ्यासविवर्धितव्यसनमित्यत्रानुबद्धस्पृहम्॥ २ ॥
སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་ཕལ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཤེས་རབ་རྩལ་མེད་པས་ན་ལེགས་བཤད་རྣམས། །
དོན་དུ་མི་གཉེར་ཕོ་ནར་མ་ཟད་ཕྲག་དོག་དྲི་མ་དག་གིས་སྡང་བར་ཡང་། །
ཡོངས་གྱུར་དེས་ན་བདག་ལ་འདི་ནི་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པའང་མེད། །
སེམས་ནི་ཡུན་རིང་ལེགས་བཤད་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བསྐྱེད་ཕྱིར་འདི་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས། ༈ །༢། །

众生多著庸俗论　由其无有般若力　非但不求诸善说　反由嫉妒起嗔恚
故我无意谓此论　真能利益于他人　然心长乐习善说　故于此论生欢喜 [2]

पक्षधर्मस्तदंशेन व्याप्तो हेतुस्त्रिधैव सः।

अविनाभावनियमाद्धेत्वाभासास्ततो ऽपरे ॥ ३ ॥

ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཉིད། །

མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། ༈ །གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དེ་ལས་གཞན། །༣། །

宗法彼分遍　是因彼唯三　无不生定故　似因谓所余 [3]

कार्यं स्वभावैर्यावद्भिरविनाभावि कारणे

हेतुः स्वभावे भावो ऽपि भावमात्रानुरोधिनि ॥ ४ ॥

རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག །མེད་ན་མི་འབྱུང་འབྲས་བུ་ནི། །

གཏན་ཚིགས་རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་དང་། །འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་། །༤། །

因法所有性　若无则不生　此果是正因　若与唯有性　系属体亦尔 [4]

अप्रवृत्तिः प्रमाणानाम् अप्रवृत्तिफ़ला ऽसति।

असज्ज्ञानफ़ला काचिद् हेतुभेदव्यपेक्षया ॥ ५ ॥

ཚད་མ་རྣམས་ནི་མི་འཇུག་པ། །མེད་ལ་མི་འཇུག་འབྲས་བུ་ཅན། །

གཏན་ཚིགས་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་ནས། །འགའ་ཞིག་མེད་ཤེས་འབྲས་བུ་ཅན། །༥། །

若诸量不转　于无而不转　为果是正因　观待于差别　知某无为果 [5]

विरुद्धकार्योः सिद्धिरसिद्धिर्हेतुभावयोः।

दृश्यात्मनोरभावार्थानुपलब्धिश्चतुर्विधा ॥ ६ ॥

འགལ་དང་འབྲས་བུ་དག་གྲུབ་དང་། །རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་བལྟར་རུང་བའི། །

བདག་ཉིད་དག་ནི་མ་གྲུབ་པ། །མེད་དོན་ཅན་མི་[1]དམིགས་རྣམ་བཞི། །༦། །

相违与果成　因及体可见　体生不成就　是为无义者　不可得四种 [6]

तद्विरुद्धिनिमित्तस्य योपलब्धिः प्रयुज्यते।

निमित्तयोर्विरुद्धत्वाभावे सा व्यभिचारिणी॥७॥

དེ་དང་འགལ་བ་ཡི་ནི་རྒྱུ། །དམིགས་པའི་སྦྱོར་བ་གང་ཡིན་དེ། །

རྒྱུ་མཚན་དག་ནི་འགལ་བ་ཉིད། །མེད་ན་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། ༈ །༧། །

以彼相违因　可得为量式　因由相违性　无则是错乱 [7]

इष्टं विरुद्धकार्ये ऽपि देशकालाद्यपेक्षणम्।

अन्यथा व्यभिचारि स्यात् भस्मेवाशीतसाधने॥८॥

འགལ་འབྲས་ལ་ཡང་ཡུལ་དང་ནི། །དུས་ལ་སོགས་ལ་ལྟོས་པར་འདོད། །

གཞན་དུ་འཁྲུལ་འགྱུར་མི་གྲང་བ། །སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་ཐལ་བ་བཞིན། ༈ །༨། །

其相违果中　亦待处时等　余则成错乱　如灰成不冷 [8]

हेतुना यः समग्रेण कायात्पादो ऽनुमीयते।

अर्थान्तरानपेक्षत्वात् स स्वभावो ऽनुवर्नितः॥९॥

རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བར། །རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ། །

དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་ལྟོས་ཕྱིར། །དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད། ༈ །༩། །

所有从因聚　比知能生果　不待余义故　说彼是自性 [9]

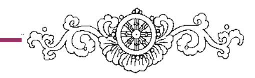
सामग्रीफ़लशक्तीनां परिणामानुबन्धिनि।

अनैकान्तिकता कार्ये प्रतिबन्धस्य सम्भवात्॥१०॥

---

[1] 《པེ་》 《སྣར་》 མིན།

ཚོགས་པའི་འབྲས་བུ་ནུས་པ་རྣམས། །འགྱུར་བ་དང་འབྲེལ་འབྲས་བུ་ལ། །

མ་ངེས་པ་ནི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །གེགས་བྱེད་པ་དག་སྲིད་ཕྱིར་རོ། ༄ །༡༠། །

因聚生果力　转变相系时　于果不决定　容有障碍故 [10]

एकसामग्र्यधीनस्य रूपादे रसतो गतिः।

हेतुधर्मानुमानेन धूमेन्धनविकारवत्॥ ११ ॥

ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལུས་པའི། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རོས་རྟོགས་པ། །

རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ། །དུ་བས་བུད་ཤིང་འགྱུར་བ་བཞིན། ༄ །༡༡། །

同依一聚者　由味知色等　是比知因法　如烟知柴变 [11]

शक्तिप्रवृत्त्या न विना रसः सैवान्यकारणम्।

इत्यतीतैककालानां गतिस्तस्तत्कार्यलिङ्गजा॥ १२ ॥

ནུས་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་ནི། །རོ་མེད་དེ་ཉིད་གཞན་གྱི་རྒྱུ། ༄ །

དེ་ལྟར་འདས་དུས་གཅིག་རྣམས་རྟོགས། །དེ་ནི་འབྲས་བུའི་རྟགས་ལས་སྐྱེས། ༄ །༡༢། །

能未转无味　此即是余因　如是过去时　了知是一者　是从果因起 [12]

हेतुना यो ऽसमग्रेण कार्योत्पादो ऽनुमीयते।

तच्छेषवदसामर्थ्याद् देहाद् रागानुमानवत्॥ १३ ॥

རྒྱུ་མ་ཚོགས་པས་འབྲས་བུ་ནི། །རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་དེ[2]། །

ལྷག་མ་དང་ལྡན་[3]ནུས་མེད་ཕྱིར། །ལུས་ལས་[4]འདོད་ཆགས་རྗེས་དཔོག་བཞིན། ༄ །༡༣། །

由因未和合　比知其果者　有余无能故　如由身比贪 [13]

---

2 《ཞེ་》 《སྣར་》 ཏེ།

3 《ཞེ་》 《སྣར་》 ལྷག

4 《ཞེ་》 《སྣར་》 ལ།

विपक्षे ऽदृष्टिमात्रेण कार्यसामान्यदर्शनात्।

हेतुज्ञानं प्रमाणाभं वचनाद् रागितादिवत्॥ १४॥

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ། །ཙམ་གྱིས་[5]འབྲས་སྤྱི་མཐོང་བ་ལས། །

གཏན་ཚིགས་ཤེས་པ་ཚད་ལྟར་སྣང་། །ཚིག་ལས་ཆགས་ཅན་ལ་སོགས་བཞིན། །༡༤། །

唯异品未见 而见其总果 因智是似量 如语比贪等 [14]

न चादर्शनमात्रेण विपक्षे ऽव्यभिचारिता।

सम्भाव्यव्यभिचारित्वात् स्थालीतण्डुलपाकवत्॥ १५॥

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ། །ཙམ་གྱིས་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་མིན། །

འཁྲུལ་པ་སྲིད་པ་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །ཐུ་བའི་འབྲས་ནི་ཚོས་པ་བཞིན། ༈ །༡༥། །

唯异品不见 非即无错误 容有错误故 如比釜饭熟 [15]

यस्यादर्शनमात्रेण व्यतिरेकः प्रदर्श्यते।

तस्य संशयहेतुत्वाच्छेषवत् तदुदाहृतम्॥ १६॥

གང་ཞིག་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས། །ལྡོག་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་བྱེད་པ། །

དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིར། །དེ་ལ་ལྷག་མ་ལྡན་ཞེས་བརྗོད། ༈ །༡༦། །

若唯以不见 便说遮止者 此是疑因故 说彼名有余 [16]

हेतोस्त्रिष्वपि रूपेषु निश्चयस्तेन वर्णितः।

असिद्धविपरीतार्थव्यभिचारिविपक्षतः॥ १७॥

གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་། །དེ་ཡིས་མ་གྲུབ་བཟློག་དོན་དང་། །

འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ངེས་པ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན། །༡༧། །

---

5 《ཞེ·》 《སྣར·》 གྱི།

于因三相中　为对治不成　违义与错乱　故说须决定 [17]

व्यभिचारिविपक्षेण वधर्म्यवचनं च यत्।

यद्यदृष्टिफलं तच्च तदनुक्ते ऽपि गम्यते॥ १८॥

འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ནི། །མི་མཐུན་ཆོས་བརྗོད་གང་ཡིན་པ། །

གལ་ཏེ་མ་མཐོང་འབྲས་ཅན་དེ། །དེ་མ་སྨོས་ཀྱང་རྟོགས་པར་འགྱུར། །༡༨། །

错乱对治中　所说异品法　若不见为果　不说亦能知 [18]

न च नास्तीति वचनात् तन्नास्त्येव यथा यदि।

नास्ति स ख्याप्यते न्यायस्तदा नास्तीति गम्यते॥ १९॥

མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཚིག་གིས་ཀྱང་། །དེ་མེད་ཁོ་ན་མིན་གལ་ཏེ། །

ཇི་ལྟར་མེད་རིགས་དེ་བརྗོད་ན། །དེ་ཚེ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས། །༡༩། །

说无之语言　非显彼唯无　若说无应理　尔乃知为无 [19]

यद्यदृष्टौ निवृत्तिः स्याच्छेषवद् व्यभिचारि किम्।

व्यतिरेक्यपि हेतुः स्यान्न वाच्याअसिद्धियोजना॥ २०॥

གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བས་ལྡོག་འགྱུར། །ཅི་སྟེ་ལྷག་[6]ལྡན་འཁྲུལ་ཅན་ཡིན། །

ལྡོག་པ་ཅན་ཡང་གཏན་ཚིགས་འགྱུར། །མ་གྲུབ་སྦྱོར་[7]བ་བརྗོད་བྱ་མིན། །༢༠། །

若不见能遮　岂是有余误　有遮亦成因　不成合非说 [20]

विशेषस्य व्यवच्छेदहेतुता स्याददर्शनात्।

प्रमाणान्तरबाधा चेन्नेदानीं नास्तिता ऽदृशः॥ २१॥

ཁྱད་པར་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་མ་མཐོང་ཕྱིར། །

6　《སྣར་》 +པ།

7　《པེ་》　《སྣར་》 སྦྱར།

ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་ཅེ་ན། །དེ་ནི་མ་མཐོང་ལས་མེད་མིན། །༢༡། །

差别成决断　正因不见故　若余量害者　非不见而无 [21]

तथा ऽन्यत्रापि सम्भाव्यं प्रमाणान्तरबाधनम्।

दृष्टा ऽयुक्तिरदृष्टेश्च स्यात् स्पर्शास्यविरोधिनी॥२२॥

དེ་བཞིན་དུ་ནི་གཞན་ལ་ཡང་། །ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་སྲིད། །

མ་མཐོང་ཕྱིར་རེག་མཐོང་བ་ལ། །མི་ལྡན་འགྲུལ་པ་མེད་པ་ཅན། །༢༢། །

如是于余因　容有余量害　不见故所触　见不具无误 [22]

देशादिभेदाद् दृश्यन्ते भिन्ना द्रव्येषु शक्तयः।

तत्रैकदृष्ट्या नान्यत्र युक्तस्तद्भावनिश्चयः॥२३॥

ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལས། །རྫས་ལ་ནུས་པ་ཐ་དད་སྣང་། །

དེ་ལ་གཅིག་མཐོང་གཞན་ལ་དེ། །ཡོད་པར་ངེས་པ་རིགས་མ་ཡིན། །༢༣། །

由处等差别　物能力各异　见一而谓余　定有则非理 [23]

आत्ममृच्चेतनादीनां यो ऽभावस्याप्रसाधकः।

स एवानुपलम्भः किं हेत्वभावस्य साधकः॥२४॥

བདག་དང་ས་ལ་ཤེས་[8]ཡོད་སོགས། །མེད་པར་རབ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པའོ། །

མ་དམིགས་གང་ཡིན་དེ་ཁོ་ན། །གཏན་ཚིགས་མེད་སྒྲུབ་ཡིན་ནམ་ཅི། །༢༤། །

我地有知等　非能立为无　岂唯不可得　是因无能立 [24]

तस्मात् तन्मात्रसम्बद्धः स्वभावो भावमेव वा।

निर्वतयेत् कारणं वा कायमव्यभिचारतः॥२५॥

---

8 《པེ་》《སྣར་》+པ།

དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་[9]ངོ་བོ་ཉིད། །
ལྡོག་པར་འགྱུར་བའམ་རྒྱུ་ཡིས་ནི། །འབྲས་བུ་འཁྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །༢༥། །

故由彼系属　自性遮自性　或由其因法　于果无误故 [25]

अन्यथकनिवृत्तया ऽन्यविनिवृत्तिः कथं भवेत्।
नाश्ववानिति मर्त्यैन न भाव्यं गोमता ऽपि किम्॥ २६ ॥

དེ་ལྟ་མིན་ན་གཅིག་ལོག་པས། །ཇི་ལྟ་[10]གཞན་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར། །
མི་ལ་རྟ་མི་བདོག་ཅེས་ཏེ། །ཕྱུགས་ཀྱང་བདོག་པ་མིན་ནམ་ཅི། །༢༦། །

不尔遮一法　云何余亦遮　如说人无马　岂亦非有牛 [26]

सन्निधानात् तथैकस्य कथमन्यस्य सन्निधिः।
गोमानित्येव मर्त्यैन भाव्यमश्ववता ऽपि किम्॥ २७ ॥

དེ་བཞིན་གཅིག་གཅིག་ཉེ་བའི་ཕྱིར། །ཇི་ལྟ་གཞན་ནི་ཉེ་བར་འགྱུར། །
མི་ལ་ཕྱུགས་ནི་བདོག་ཅེས་ཏེ། །དེ་བཞིན་རྟ་ཡང་བདག་གམ་ཅི། །༢༧། །

如是一近故　云何余亦近　如言人有牛　岂是亦有马 [27]

तस्माद् वैधर्म्यदृष्टान्ते नेष्टो ऽवश्यमिहाश्रयः।
तदभावे च तन्नेति वचनादपि तद्गतिः॥ २८ ॥

དེ་ཕྱིར་ཆོས་མི་མཐུན་དཔེ་ལ། །ངེས་པར་འདི་ལ་གཞི་མི་འདོད། །
དེ་དག་མེད་ནའང་དེ་མེད་ཅེས། །བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་དེ་རྟོགས་ཕྱིར། །༢༨། །

故定异法喻　不必许所依　由说彼等无　此无亦知故 [28]

तद्भावहेतुभावौ हि दृष्टान्ते तदवेदिनः।

---

9 《ཅེ་》 《སྣར་》 ཀྱི

10 《ཅེ་》 《སྣར་》 ལྟར།

ख्याप्येते विदुषां वाच्यो हेतुरेव हि केवलः ॥२९॥
དཔེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང་། །རྒྱུ་དངོས་དེ་དག་མི་ཤེས་ལ། །
སྟོན་ཏེ་[11]མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། །གཏན་ཚིགས་འབའ་[12]ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད། །༢༩། །
喻彼性因事　为不知者说　若对诸智者　但说因即足 [29]

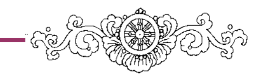
तेनैव ज्ञातसम्बन्धे द्वयोरन्यतरोक्तितः।
अर्थापत्त्या द्वितीये ऽपि स्मृतिः समुपजायते॥३०॥
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་[13]ན། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྨྲས་པས། །
དོན་གྱིས་གོ་བས་ཅིག་ཤོས་ལ། །དྲན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །༣༠། །
故知系属者　说二相随一　义了余一相　能引生正念 [30]

हेतुस्वभावाभावो ऽतः प्रतिषेधे च कस्यचित्।
हेतुः, युक्तोपलम्भस्य तस्य चानुपलम्भनम्॥३१॥
དེ་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་དག །མེད་པས་[14]འགའ་ཞིག་བསྒྲུབ་[15]པའི་ཡང་། །
གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ་དམིགས་པར་ནི། །རིགས་ལྡན་དེ་མི་དམིགས་པ་[16]ཡང་། །༣༡། །
故无因自性　有遮亦是因　理应可得者　无所得亦是 [31]

इतीयं त्रिविधोक्त ऽप्यनुपलब्धिरनेकधा।
तत्तद्विरिद्धाद्यगतिभेदप्रयोगतः॥३२॥

---

11 《ཐེ་》《སྣར་》 དེ།
12 《ཐེ་》《སྣར་》 འབའ།
13 《ཐེ་》《སྣར་》 ཞེས།
14 《ཐེ་》《སྣར་》 པ།
15 《ཐེ་》《སྣར་》 སྒྲུབ།
16 《ཐེ་》《སྣར་》 པར།

དེ་ལྟར་མི་དམིགས་འདི་རྣམ་གསུམ། །བཤད་ཀྱང་རྣམ་པ་དུ་མ་སྟེ། །
དེ་དང་དེ་འགལ་ལ་སོགས་པ། །མ་རྟོགས་རྟོགས་དབྱེའི་སྒྱུར་སྒོ་ནས། །༣༢། །

如是无得因　此虽说三种　由于结构门　有多种差别
彼及彼违等　不通达通达 [32]

कार्यकारणभावाद् वा स्वभावाद् वा नियामकात्।
अविनाभावनियमो ऽदर्शनान्न न दर्शनात्॥ ३३॥

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་འམ། །རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལས། །
མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པ་སྟེ། །མ་མཐོང་ལས་མིན་མཐོང་ལས་མིན། །༣༣། །

由是因果事　或自性决定　若无定不生　非不见非见 [33]

अवश्यंभावनियमः कः परस्यान्यथा परैः।
अर्थान्तरनिमित्ते वा धर्मे वाससि रागवत्॥ ३४॥

གཞན་དུ་གཞན་ན་[17]གཞན་དག་དང་། །ངེས་པར་ཡོད་པའི་ངེས་པ་གང་། །
དོན་གཞན་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་[18]ཆོས། །ཡིན་ན་གོས་ལ་ཚོན་བཞིན་ནོ། །༣༤། །

否则余与余　如何有决定　若法有余因　则如衣染色 [34]

अर्थान्तरनिमित्तो हि धर्मः स्यादन्य एव सः।
पश्याद् भावान्न हेतुत्वं फ़ले ऽप्येकान्तता कुतः॥ ३५॥

ཆོས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན། །ཡིན་པར་གྱུར་ན་དེ་བཞིན་[19]ཉིད། །
ཕྱིས་འབྱུང་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ཉིད་མིན། །འབྲས་བུ་ན་ཡང་ག་ལ་ངེས། །༣༥། །

---

17 《ཅེ་》 《སྣར་》 ནི།

18 《སྣར་》 གྱིས།

19 《ཅེ་》 《སྣར་》 གཞན།

若法有余因　则应成他性　后生故非因　是果何能定[35]

कार्यं धूमो हुतभुजः कार्यधर्मानुवृत्तितः।

तस्याभावे तु स भवन् हेतुमतां विलङ्घयेत्॥ ३६॥

མེ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྟེ། །འབྲས་བུས་[20]ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར། །

དེ་མེད་པར་ནི་དེ་ཡོད་ན། །རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་འགྱུར། །༣༦། །

烟是火之果　果法随转故　若无彼有此　越出具因理[36]

नित्यं सत्त्वमसत्त्वं वा ऽहेतोरन्यानपेक्षणात्।

अपेक्षातश्च भावानां कादाचित्कस्य सम्भवः॥ ३७॥

རྒྱུ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཕྱིར། །རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར། །

དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རེས་འགའ་ཞིག །འབྱུང་བ་ལྟོས་པ་ལས་ཡིན་ནོ། །༣༧། །

无因不待余　应常有或无　诸法暂时生　是由观待故[37]

अग्निस्वभावः शक्रस्य मूर्धा यद्यग्निरेव सः।

अथानग्निस्वभावो ऽसौ धूमस्तत्र कथं भवेत्॥ ३८॥

གལ་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན་སྤྱི་བོའི་མེའི། །རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་ཉིད་མེ། །

འོན་ཏེ་དེ་མེའི་རང་བཞིན་མིན། །ཇི་ལྟར་དེ་ལས་དུ་བ་འབྱུང་། །༣༨། །

若帝释顶上　是火性即火　若非火自性　如何彼生烟[38]

धूमहेतुस्वभावो हि वह्निस्तच्छक्तिभेदवान्।

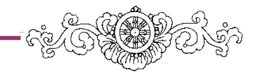
अधूमहेतोर्धूमस्य भावे स स्यादहेतुकः॥ ३९॥

དུ་བའི་[21]རྒྱུ་ཡི་རང་བཞིན་མེ། །དེ་ཡི་ནུས་པའི་བྱེ་བྲག་ལྡན། །

---

20 《སྣེ་》《སྣར་》བུའི།

21 《སྣེ་》《སྣར་》ག།

དུ་བ་དུ་བའི་རྒྱུ་མིན་ལས། །འབྱུང་ན་དེ་ནི་རྒྱུ་མེད་འགྱུར། །༣༩།

烟因自性火　具彼能差别　若烟从非烟　因生则无因 [39]

अन्वयव्यतिरेकाद् यो यस्य दृष्टो ऽनुवर्तकः।

स्वभावस्तस्य तद्धेतुरतो भिन्नान्न सम्भवः॥४०॥

རྗེས་སུ་འགྲོ་དང་ལྡོག་པ་ལས། །གང་ཞིག་གང་གི་རྗེས་འགྲོར་མཐོང་། །

དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ་རྒྱུ་ཅན། །དེ་ཕྱིར་མི་མཐུན་ལས་མི་འབྱུང་། །བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཀྵ། །༤༠།

由随转随遮　见某随某转　彼性彼为因　故异因不生 [40]

स्वभावे ऽप्यविनाभावो भावमात्रानुरोधिनि।

तद्भावे स्वयम्भावस्याभावः स्यादभेदतः॥४१॥

རང་བཞིན་ལ་ཡང་མེད་མི་འབྱུང་། །ཡོད་པ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན། །

དེ་མེད་ན་ནི་ཡོད་པའི་བདག །མེད་འགྱུར་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་རོ། །༤༡།

性亦无不生　与唯有系属　无彼则有体　应无无异故 [41]

सर्वे भावाः स्वभावेन स्वस्वभावव्यवस्थितेः।

स्वभावपरभावाभ्यां यस्माद् व्यावृत्तिभागिनः॥४२॥

གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །

མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། །༤༢།

诸法由自性　住各自体故　从同法余法　遮回为所依 [42]

तस्माद् यतो यतो ऽर्थानां व्यावृत्तिस्तन्निबन्धनाः।

जातिभेदाः प्रकल्प्यन्ते तद्विशेषावगाहिनः॥४३॥

དེ་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། །ལྡོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི། །

རིགས་དབྱེ་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་གྱིས། །རྟོགས་འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་བྱེད། །༤༣།

故从彼彼遮　此因缘类别　以彼差别故　即善能通达 [43]

तस्माद् विशेषो यो येन धर्मेण सम्प्रतीयते।

न द् शक्यस्ततो ऽन्येन तेन भिन्ना व्यवस्थितिः ॥४४॥

དེ་ཕྱིར་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཆོས། །གང་གིས་གོ་བར་འགྱུར་པ་དེ། །

དེ་ལས་གཞན་གྱིས་ནུས་མ་ཡིན། །དེས་ན་ཐ་དད་རྣམ་པར་གནས། །༤༤། །

是故某差别　由某法了知　其余则无能　故别异而住 [44]

एकस्यार्थस्वभावस्य प्रत्यक्षस्य सतः स्वयम्।

को ऽन्यो भागो न दृष्टः स्याद् यः प्रमाणैः परीक्ष्यते॥४५॥

དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ། །

ཚད་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །༤༥། །

义自性是一　体性是现事　有何未见分　为余量所观 [45]

नो चेद् भ्रान्तिनिमित्तेन संयोज्येत गुणान्तरम्।

शुक्तौ वा रजताकारो रूपसाधर्म्यदर्शनात्॥४६॥

གཟུགས་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས། །ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་རྣམ་པ་ལྟར། །

གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། །ཡོན་ཏན་གཞན་སྦྱོར་མི་བྱེད་ན། །༤༦། །

由见色法同　蚌壳误为银　若不由乱缘　而计余功德 [46]

तस्माद् दृष्टस्य भावस्य दृष्ट एवाखिलो गुणः।

भ्रान्तेर्निश्चीयते नेति साधनं सम्प्रवर्तते॥४७॥

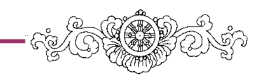
དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད། །

འཁྲུལ་པས་ངེས་པར་མི་བྱེད་པས། །སྒྲུབ་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན། །བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །༄། །༤༧། །

故由见于法　见一切功德　由错不决定　故当善成立 [47]

वस्तुग्रहे ऽमनुमानाच्च धर्मस्यैकस्य निश्चये।

सर्वग्रहो ह्यपोहे तु नायं दोषः प्रसज्यते॥४८॥
རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས། །འཛིན་ན་ཆོས་གཅིག་ངེས་གྱུར་པས། །
ཆོས་ཀུན་འཛིན་ཏེ་སེལ་བ་ལ། །ཉེས་པ་འདི་[22]ནི་ཐལ་མི་འགྱུར། །༤༨། །
比量亦缘法　决定一法时　应缘一切法　遮遣无此过 [48]

तस्मादपोहविषयमिति लिङ्गं प्रकीर्तितम्।
अन्यथा धर्मिणः सिद्धवसिद्धं किमतः परम्॥४९॥
དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྟགས་[23]སེལ་བའི། །ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་[24]རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །
གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གྲུབ་གྱུར་ན། །དེ་ལས་མི་གྲུབ་གཞན་ཅི་ཡོད། །༤༩། །
故如是说因　是遮遣有境　余则有法成　余有何不成 [49]

क्वचित् सामान्यविषयं दृष्टे ज्ञानमलिङ्गजम्।
कथमन्योपोहविषयं तन्मात्रापोहगोचरम्॥५०॥
མཐོང་བ་འགའ་ལའང་ཤེས་པ་གང་། །སྤྱི་ཡི་དོན་ཅན་རྣམ་རྟོག་པ། །
གཞན་གྱི་[25]ཆ་སྒྲོ་མ་བཏགས་པ། །དེ་ཙམ་སེལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །༥༠། །
于所见若知　是总义分别　不增益余分　除尔许行境 [50]

निश्चयारोपमनसिर्बाध्यबाधकभावतः।
समारोपविवेके ऽस्य प्रवृत्तिरिति गम्यते॥५१॥
ངེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིད། །གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །

---

22 《ཐེ་》 《སྣར་》 འདིར།
23 《ཐེ་》 《སྣར་》 རྟག
24 《སྣར་》 པ།
25 《ཐེ་》 《སྣར་》 གྱིས།

འདི་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དབེན་པ་ལ། །འཇུག་ཅེས་བྱ་བར་ཤེས་པ་ཡིན། །༥༡། །

定与增益意　能所害性故　说此于远离　增益转应知 [51]

यावन्तों ऽशसमारोपास्तन्निरासे विनिश्चयाः।

तावन्त एव शब्दाश्च तेन ते भिन्नगोचराः॥५२॥

ཆ་ཤས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་བསལ་ཕྱིར་ན་ངེས་པ་དང་། །

སྒྲ་ཡང་དེ་སྙེད་ཁོ་ན་དེས། །དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་ཅན། །༥༢། །

尽其增益分　为遣除彼故　其决定与声　亦唯有尔许　彼等境有异 [52]

अन्यथैकेन शब्देन व्याप्त एकत्र वस्तुनि।

बुद्ध् या वा नान्यविसय इति पर्यायता भवेत्॥५३॥

གཞན་དུ་དངོས་པོ་གཅིག་བུ་པ[26]། །སྒྲ་འམ་བློ་གཅིག་གིས་ཁྱབ་ན། །

གཞན་ཡུལ་མ་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །རྣམ་གྲངས་པ་ནི་ཉིད་དུ་འགྱུར། །༥༣། །

余则于一法　一声觉能通　非是余境故　应成为异门 [53]

यस्यापि नानोपाधेर्धीर्ग्राहिका ऽर्थस्य भेदिनः।

नानोपाध्युपकाराङ्गशक्त्यभिन्नात्मनो ग्रहे॥५४॥

གང་གི་ལྟར་ན་བློས་ཁྱད་པར། །སྣ་ཚོགས་ཅན་དོན་ཐ་དད་འཛིན། །

ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་ལ་ཕན་པའི། །ཡན་ལག་ནུས་ལས་དབྱེར་མེད་པའི། །༥༤། །

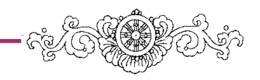
或说觉能缘　各称别异义　于各种差别　饶益支功能 [54]

सर्वात्मनोपकार्यस्य को भेदः स्यादनिश्चितः।

तयोरात्मनि सम्बन्धादेकज्ञाने द्वयग्रहः॥५५॥

---

26 《པེ·》 《སྣར·》 པོ·ལ།

བདག་ཉིད་བདག་ཉིད་ཀུན་བཟུང་ན། །ཕན་བྱའི་བྱེ་བྲག་གང་མ་ངེས། ༄ །

དེ་དག་བདག་ཉིད་ལ་འབྲེལ་ཕྱིར། །གཅིག་ཤེས་ན་ནི་གཉིས་ཀ་བཟུང་། ༄ །༥༥། །

无差别体性　遍缘诸体性　则有何所益　差别不决定

彼等体属故　知一则取二 [55]

धर्मोपकारशक्तीनां भेदे तास्तस्य किं यदि।

नोपकारस्ततस्तासां तदा स्यादनवस्थितिः॥५६॥

ཆོས་ཕན་ནུས་རྣམས་ཐ་དད་ན། །དེ་དག་དེའི་ཅི་ཡིན་གལ་ཏེ། །

དེ་ཡིས་དེ་དག་ལ་ཕན་མེད། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར། ༄ །༥༦། །

益法能若异　彼等是彼何　彼无益彼等　如是则无穷 [56]

एकोपकारके ग्राह्ये नोपकारास्ततो ऽपरे।

दृष्टे तस्मिन्नदृष्टाश्च तद्ग्रहे सकलग्रहः॥५७॥

གཅིག་ལ་ཕན་བྱེད་བཟུང་ན་ནི། །དེ་ལ་མཐོང་ན་མ་མཐོང་བ། །

ཕན་པ་གཞན་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་བཟུང་ན་ནི་ཐམས་ཅད་བཟུང་། ༄ ༥༧། །

若取能益一　见彼于未见　饶益非余故　取彼取一切 [57]

यदि भ्रान्तिनिवृत्त्यर्थं गृहीते ऽप्यन्यदिष्यते।

तद्व्यवच्छेदविषयं सिद्धं तद्वत् ततो ऽपरम्॥५८॥

གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། །བཟུང་བ་ལ་ཡང་གཞན་འདོད་ན། ༄ །

དེ་ནི་རྣམ་གཅོད་ཡུལ་ཅན་གྲུབ། །དེ་ལས་གཞན་པའང་དེ་དང་འདྲ། །༥༨། །

若遮错乱故　取者亦许余　彼成越境者　其余亦同彼 [58]

असमारोपविषये वृत्ते रपि च निश्चयैः।

यन्न निश्चीयते रूपं तत् तेषां विषयः कथम्॥५९॥

སྒྲོ་འདོགས་མེད་པའི་ཡུལ་ལ་ནི། །འཇུག་ཕྱིར་གཞན་ཡང་ངོ་བོ་གང་། །

ངེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ། །དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དེ་ཡུལ་ཡིན། ༄།༥༩། །

于无增益境　转故余自性　诸定者不定　如何是彼境 [59]

प्रत्यक्षेण गृहीते ऽपि विशेषेँ ऽशविबर्जिते।

यद्विशेषावसाये ऽस्ति प्रत्ययः स प्रतीयते॥६०॥

ཁྱད་པར་ཆ་ཤས་རྣམ་སྤྲངས་པ། །མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བཟུང་བ་ལའང་། །

ཁྱད་པར་གང་ལ་རྟོགས་པ་ཡི། །རྒྱུ་ཡོད་དེ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །༦༠། །

若舍差别分　现量所取中　于差别若有　证缘亦当证 [60]

तत्रापि चान्यव्यावृत्तिरन्यव्यावृत्त इत्यपि।

शब्दाश्च निश्चयाश्चैव निमित्तमनुरिन्धते॥६१॥

དེ་ལའང་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དང་། །གཞན་ལས་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི། ༄།

སྒྲ་དང་ངེས་པ་ཉིད་དག[27]ནི། །བརྡ་ཡི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན[28]། ༄།༦༡། །

其言从他遮　及言从他返　声与决定等　是随名言作 [61]

द्वयोरेकाभिधाने ऽपि बिभक्तिर्व्यतिरेकिणी।

भिन्नमर्थमिवान्वेति वाच्यलेशाविशेषतः॥६२॥

གཉིས་ཀས་གཅིག་གཅིག་བརྗོད་མོད་ཀྱི། །བརྗོད་བྱའི་གཞན[29]གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས། །

རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད[30]འབྱེད་པ་ཡིས། །ཐ་དད་དོན་བཞིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད། ༄།༦༢། །

二虽各诠一　由所诠他别　以异啭声别　成立如异义 [62]

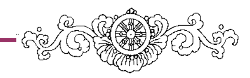
---

27 《པེ་》 《སྣར་》 དང་།

28 《སྣར་》 +ནོ།

29 《པེ་》 《སྣར་》 ཤན།

30 《པེ་》 《སྣར་》 ཐ་དད་རྣམ་དབྱེ།

भेदान्तरप्रतिक्षे पाप्रतिक्षेपौ तयोर्द्वयोः।
पदं संकेतभेदस्य ज्ञातृवाञ्छा ऽनुरिधिनः॥६३॥

ཁྱད་པར་གཞན་ནི་སྤོང་བ་དང་། །མི་སྤོང་བ་དག་དེ་གཉིས་ཀྱི། །
བརྡ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་པ་པོའི། །འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི། ༈ །༦༣། །

舍不舍余别　彼二名差别　是随通达者　欲乐之所依 [63]

भेदो ऽयमेव सर्वत्र द्रव्यभावाभिधायिनोः।
शब्दयोर्न तयोर्वाच्ये विशेषस्तेन कश्चन॥६४॥

ཀུན་ལ་རྫས་དང་དངོས་བརྗོད་པའི། །སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་འདི་ཉིད་དོ[31]། །
དེ་ཕྱིར་དེ་དག་བརྗོད་བྱ་ལ། །ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ༈།༦༤། །

遍说物与事　唯声之差别　故彼等所诠　都无少差别 [64]

जिज्ञापयिषुरर्थं तं तद्धितेन तं तद्धितेन कृता ऽपि वा।
अन्तेन वा यदि ब्रू यात् भेदो नास्ति ततः परः॥६५॥

དོན་དེ་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་པས། །དེ་ལ་ཕན་པའམ་བྱེད་ལྡན་ནམ། །
གལ་ཏེ་གཞན་གྱིས་བརྗོད་ཀྱང་རུང་། །དེ་ལས་ཁྱད་པར་གཞན་མེད་དོ། ༈ །༦༥། །

欲了知彼义　益彼或具作　设以余诠说　都无余差别 [65]

तेनान्यापोहविषये तद्वत्पक्षोपवर्णनम्।
प्रत्याख्यातं पृथक्त्वे हि स्याद् दोषो जातितद्वतोः॥६६॥

དེ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ལ་ནི། །དེ་ལྡན་ཕྱོགས་ལ་བརྗོད་པ་བསལ། །
རིགས་དང་དེ་དང་ལྡན་པ་དག །ཐ་དད་ཉིད་ན་ཉེས་པར་འགྱུར། །༦༦། །

---

31 《སེ་》 《སྣར་》 དེ།

故于遣余境　能除为具彼　宗派所说过　种类及具种　若异则犯过 [66]

येषां वस्तुवशा वाचो न वोवक्षापराश्रयाः।

षष्ठीवचनभेदादि चोद्यं तान् प्रति युक्तिमत्॥६७॥

གང་དག་གི་ཚིག་དངོས་པོའི་དབང་། །ལྷུར་བརྗོད་བརྗོད་[32]འདོད་མི་བརྟེན་པ། །
དེ་དག་ལ་[33]ནི་དྲུག་པ་དང་། །ཚིག་དབྱེ་ལ་སོགས་ཀླན་ཀ་རིགས། །༦༧། །

若谓诸言句　由事力而说　不依乐说欲　彼等第六啭　分语等成过 [67]

यद् यथा वाचकत्वेन वक्तृभिर्विनियम्यते।

अनपेक्षितवाह्यार्थं तत् तथा वाचकं वचः॥६८॥

ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་མི་ལྟོས་པའི། །ཚིག་གང་སྨྲ་[34]བོས་ཇི་ལྟ་བུར། །
རྗོད་བྱེད་ཉིད་དུ་ངེས་བྱེད་པ། །དེ་དེ་བཞིན་དུ་རྗོད་བྱེད་ཡིན། ༔ །༦༨། །

不待于外义　诸语由说者　如能诠决定　即如是宣说 [68]

दाराः षण्णगरीत्यादौ भेदाभेदव्यवस्थितेः।

खस्य स्वभावः खत्वं चेत्यत्र वा किं निबन्धनम्॥६९॥

བཙུན་མོ་རྣམས་གྲོང་དྲུག་ལ་སོགས། །ཐ་དད་དངོས་མིན་བཞག་[35]པའམ། །
ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་མཁའ་ཉིད་ཅེས། །བྱ་བ་འདི་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཡོད། ༔ །༦༩། །

诸妃六城等　非异事安立　成名空自性　空性有何因 [69]

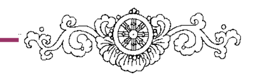
पररूपं स्वरूपेण यया संव्रियते धिया।

32 《པེ·》 《སྣར·》 རྗོད།

33 《པེ·》 《སྣར·》 -ལ།

34 《སྣར·》 སྨྲས།

35 《པེ·》 《སྣར·》 ཐ་དད་མིན་གཞག

एकार्थप्रतिभासिन्या भावानाश्रित्य भेदिनः ॥७०॥

ཐ་དད་དངོས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་གཅིག་ཏུ་ནི་སྣང་བའི་བློ། །

གང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིས། །གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲིབ་བྱེད་པ། །༧༠། །

依于诸异事　现为一义觉　由其自体性　障蔽余体性 [70]

तया संवृतनानात्वाः संवृत्या भेदिनः स्वयम्।

अभेदिन इवाभान्ति भावा रूपेण केनचित्॥७१॥

སྒྲིབ་བྱེད་དེས་བདག་ཐ་དད་ཀྱང་། །ཐ་དད་པ་ཉིད་བསྒྲིབས་པ་ཡིས། །

དངོས་རྣམས་ངོ་བོ་འགའ་ཞིག་གིས། །ཐ་དད་མིན་པ་ལྟ་བུར་སྣང་། །༧༡། །

由彼能障故　体性虽各异　蔽其各异性　有诸法体性　现似非别异 [71]

तस्या अभिप्रायवशात् सामान्यं सत् प्रकीर्तितम्।

तदसत् परमार्थेन यथा सङ्कल्पितं तया॥७२॥

དེ་ལ་བསམ་པའི་དབང་གིས་ན། །སྤྱི་ཡོད་པར་ནི་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །

དེ་ཡིས་ཇི་ལྟར་ཀུན་བརྟགས་པ། །དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་མེད། །༧༢། །

彼由意乐力　宣说为有总　由彼所遍计　于胜义中无 [72]

व्यक्तयो नानुयन्त्यन्यसनुयायि न भासते।

ज्ञानादव्यतिरिक्तं वा कथमर्थान्तरं व्रजेत्॥७३॥

གསལ་བ་རྣམས་ནི་རྗེས་མི་འགྲོ། ། རྗེས་འགྲོ་གཞན་ནི་སྣང་བ་མེད། །

ཤེས་ལས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ། །ཇི་ལྟར་དོན་གཞན་འབྲང་བར་འགྱུར། །༧༣། །

诸别不随行　余随行不现　非离知各异　如何随余义 [73]

तस्मान्मिथ्याविकल्पो ऽयमर्थेष्वेकात्मताग्रहः।

इतरेतरभेदो ऽस्य बीजं संज्ञा यदर्थिका॥७४॥

དེས་ན་དོན་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ། །འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་འདི་ལོག་པ། །
མིང་དོན་གང་ལྡན་ཕན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་འདི་ཡི་[36]ས་བོན་ཡིན། །༧༤། །
故执义一体　此分别颠倒　名义诸具者　互异即此种 [74]

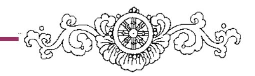
एकप्रत्यवमर्शार्थज्ञानाद्ये काथसाधने।
भेदे ऽपि नियताः केचित् स्वभावेनेन्द्रियादिवत्॥ ७५॥
གཅིག་རྟོགས་དོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ། །དོན་གཅིག་སྒྲུབ་ལ་འགའ་ཞིག་ནི། །
ཐ་དད་ཡིན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས། །ངེས་ཏེ་དབང་པོ་ལ་སོགས་བཞིན། །༧༥། །
达一知义等　成其为一义　有虽是各异　由自性决定　犹如诸根等 [75]

ज्वरादिशमने काश्चित् सह प्रत्येकमेव वा।
दृष्टा यथा वौषधयो नानात्वे ऽपि न चापराः॥ ७६॥
དཔེར་སྨན་ཁ་ཅིག་ཐ་དད་ཀྱང་། །ལྷན་ཅིག་པ་འམ་སོ་སོ་ཡིས། །
རིམས་ལ་སོགས་པ་ཞི་བྱེད་པར། །མཐོང་གི་[37]་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་བཞིན། ༀ༧༦། །
如见药虽异　或共或各别　能治疫病等　余物则不尔 [76]

अविशेषान्न सामान्यमविशेषप्रसङ्गतः।
तासां क्षेत्रादिभेदे ऽपि ध्रौव्याच्चानुपकारतः॥ ७७॥
ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་སྤྱི་མ་ཡིན། །དེ་དག་ཞིང་སོགས་ཐ་དད་ཀྱང་། །
ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། །བརྟན་པས་ཕན་འདོགས་མེད་ཕྱིར་ཡང་། ༀ །༧༧། །
无别故非总　田等虽别异　彼等应无别　坚固无益故 [77]

तत्स्वभावग्रहाद् या धीस्तदर्थे वा ऽप्यनर्थिका।

36 《པེ་》 《སྣར་》 པ་འདིའི།
37 《པེ་》 《སྣར་》 གིས།

विकल्पिका ऽतत्कार्यार्थभेदनिष्ठा प्रजायते ॥७८॥

རང་བཞིན་དེ་འཛིན་རྣམ་རྟོག་བློ། །དོན་མེད་ཀྱང་དེ་དོན་ཅན་འདྲ། །

དེ་ཡི་འབྲས་ཅན་མིན་དོན་ལས། ༈ །ཐ་དད་མཐར་ཐུག་སྐྱེ་བ་གང་། །༧༨། །

缘性分别觉　无义似有义　从非彼果义　异究竟而生 [78]

तस्यां यद्रू पमाभाति बाह्यमेकमिवान्यतः।

व्यावृत्तमिव निस्तत्त्वं परीक्षानङ्गभावतः ॥७९॥

དེ་ལ་ངོ་བོ་ཕྱི་རོལ་དང་། །གཅིག་ལྟ་གཞན་ལས་ལོག་ལྟ་བུར། །

སྣང་བ་གང་ཡིན་བརྟག་པ་ཡི། །ཡན་ལག་མེད་ཕྱིར་དེ་ཉིད་མིན། ༈ །༧༩། །

彼体似外一　似从余遮返　观察支无故　非是彼自性 [79]

अर्था ज्ञाननिविष्टास्त एवं व्यावृत्तरूपकाः।

अभिन्ना इव चाभान्ति व्यावृत्ताः पुनरन्यतः ॥८०॥

ཤེས་ལ་ཡོད་པའི་དོན་དེ་རྣམས། །འདི་ལྟར་ལྡོག་པའི་ངོ་བོ་ཅན། །

དེས་ན་ཐ་དད་མིན་ལྟ་བུར། ༈ །དེ་ཉིད་གཞན་ལས་ལོག་པར་ཡང་། །༨༠། །

知所有诸义　谓遮返体性　故似非各异　现从彼余返 [80]

त एव तेषां सामान्यसमानाधारगोचरैः।

ज्ञानाभिधानैर्मिथ्यार्थो व्यवहारः प्रतन्यते ॥८१॥

སྣང་སྟེ་དེ་ལ་སྤྱི་དང་ནི། །གཞི་མཐུན་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དག་གི །

ཤེས་པ་དང་ནི་བརྗོད་པ་ཡིས། །ཐ་སྙད་ནོར་དོན་ཅན་རྒྱས་བྱེད། ༈ །༨༡། །

其总与共依　为所行境者　由知与言说　广作错义名 [81]

स च सर्वः पदार्थानामन्योन्याभावसंश्रयः।

तेनान्यापोहविषयो वस्तुमाभस्य चाश्रयः ॥८२॥

དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཀུན་ཡང་[38]། །ཕན་ཚུན་མེད་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། །
དེས་ན་གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་དང་། །གང་ལ་དངོས་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ། །༨༢། །

诸法一切名　依于互无杂　故遣余为境　若与事有属 [82]

यत्रास्ति वस्तुसम्बन्धो यथोक्तानुमितौ यथा।
नान्यत्र भ्रान्तिसाम्ये ऽपि दीपतेजो मणौ यथा॥८३॥

དངོས་པོ་རྙེད་པའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། །རྗེས་དཔག་ཇི་སྐད་བཤད་ཇི་བཞིན། ༔ །
འཁྲུལ་པར་འདྲ་ཡང་གཞན་ལས་མིན། །མར་མེའི་འོད་ལས་ནོར་བུ་བཞིན། ༔ །༨༣། །

是得事之依　如比量所说　虽同是错乱　然非从余得　如灯光求珠 [83]

तत्रैककार्यो ऽनेको ऽपि तदकार्यान्यताश्रयः।
एकत्वेनाभिधाज्ञानैर्व्यवहारः प्रतार्यते॥८४॥

དེ་ལ་དུ་མའང་འབྲས་གཅིག་ཅན། །དེ་འབྲས་ཅན་མིན་གཞན་རྟེན་ཅན། །
བརྗོད་དང་ཤེས་པས་གཅིག་ཉིད་དུ། །ཐ་སྙད་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད། །༨༤། །

彼虽多一果　非彼果依余　由言说及知　作一名言转 [84]

ततो ऽनेककृदेको ऽपि तद्भावपरिदीपने।
अतत्कार्यार्थभेदेन नानाधर्मा प्रतीयते॥८५॥

དེ་བཞིན་གཅིག་ཀྱང་དུ་མ་བྱེད། །དེ་དངོས་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །
དེ་འབྲས་ཅན་མིན་དོན་[39]ལས་ནི། །ཐ་དད་པས་ཆོས་སྣ་ཚོགས་ཤེས། །༨༥། །

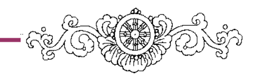
如是一作多　彼普显事故　从彼非果义　异故知多法 [85]

यथाप्रतीति कथितः शब्दार्थो ऽसावसन्नपि।

---

38 《བེ་》 《སྣར་》 ཀུང་།

39 《བེ་》 《སྣར་》 དེ།

समानाधिकरण्यं च वस्तुन्यस्य न सम्भवः ॥८६॥

སྒྲ་དོན་འདི་དང་གཞི་མཐུན་ཉིད། །ཡོད་པ་མིན་ཡང་ཇི་ལྟ་བུར། །
གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་སྟེ། །དངོས་ལ་འདི་ནི་མི་སྲིད་དོ། ༒ །༨༦། །

此声义共依　虽然非实有　如共许而说　此于事非有 [86]

धर्मधर्मिव्यस्थानं भेदो ऽभेदश्च यादृशः।
असमीक्षिततत्त्वार्थौ यथा लोके प्रतीयते ॥८७॥

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང་། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་ཅེ་འདྲ། །
དེ་ཉིད་དོན་ནི་མ་[40]བརྟགས་པར། །འཇིག་རྟེན་ཇི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ། །༨༧། །

法有法建立　如异非异等　是不观实性　如世间所许 [87]

तं तथैव समाश्रित्य साध्यसाधनसंस्थितिः।
परमार्थावताराय विद्वद्भिरवकल्प्यते ॥८८॥

དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ཀུན་བཞག་པ། །
དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན། ༒ །༨༨། །

唯依如是许　遍立能所立　为入胜义故　诸智者所作 [88]

संसृज्यन्ते न भिद्यन्ते स्वतो ऽर्थाः पारमार्थिकाः।
रूपमेकमनेकं च तेषु बुद्धेरुपप्लवः ॥८९॥

དམ་པའི་དོན་གྱི་དོན་རྣམས་ནི། །རང་གིས་[41]འདྲེ་དང་ཐ་དད་མེད། །
དེ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། །དུ་མ་བློ་ཡིས་བསླད་པ་ཡིན། ༒ །༨༩། །

诸胜义之义　非自杂无异　其体一及多　是由觉所染 [89]

---

40 《སྣར་》མི།

41 《སྡེ་》《སྣར་》གི།

भेदस्ततो ऽयं बौद्धे ऽर्थे सामान्यं भेद इत्यपि।

तस्यैव चान्यव्यावृत्त्या धर्मभेदः प्रकल्प्यते॥९०॥

དེ་སྤྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱ་བའི། །བྱེ་བྲག་འདི་ནི་བློ་དོན་ལ། ༈ །

དེ་ཉིད་ལ་གཞན་ལས་ལྡོག་པས། །ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རབ་ཏུ་བརྟག ༈ །༩༠། །

言总言差别　此别于觉义　从此及余遮　观察法差别 [90]

साध्यसाधनसंकल्पे वस्तुदर्शनहानितः।

भेदः सामान्यसंसृष्टो ग्राह्यो नात्र स्वलक्षणम्॥९१॥

བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་རྟོག་པ་ལ། །དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཉམས་པའི་ཕྱིར། ༈།

ཁྱད་པར་སྤྱི་དང་འདྲེས་པ་འདིར། །རང་གི་མཚན་ཉིད་གཟུང་བྱ་མིན། །༩༡། །

能所立分别　失坏见事故　别总相杂中　自相非所取 [91]

समानभिन्नाद्याकारैर्न तद् ग्राह्यं कथंचन।

भेदानां बहुभेदानां तत्रैकस्मिन्नयोगतः॥९२॥

དེ་ནི་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གྱི། །རྣམ་སོགས་ཅིར་ཡང་གཟུང་བྱ་མིན། །

བྱེ་བྲག་ཁྱད་པར་མང་པོ་རྣམས། །དེ་གཅིག་ལ་ནི་མི་རུང་ཕྱིར། ༈ །༩༢། །

其总别相等　都非是所取　诸众多差别　于一不可故 [92]

तद्रूपं सर्वतो भिन्नं तथा तत्प्रतिपादिका।

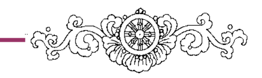
न श्रुतिः कल्पना वा ऽस्ति समान्येनैव वृत्तितः॥९३॥

དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཀུན་ལས་ལོག །དེ་དེ་བཞིན་དུ་རྟོགས་བྱེད་པའི། །སྒྲ་ཡོད་མ་ཡིན་རྟོག་པ་ཡང་། །

སྤྱི་ཉིད་དུ་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། ། ༈ ། ། ༩༣། །

彼体从众返　彼如是通达　声分别非有　于总性转故 [93]

शब्दाः संकेतितं प्राहुर्व्यवहाराय स स्मृतः।

तदा स्वलक्षणं नास्ति संकेतस्तेन तत्र न॥९४॥

སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྡར་བཏགས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཆེད་དུ་བྱས། །

དེ་ཚེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད། །དེས་ན་དེ་ལ་བརྡར་མ་ཡིན། །༩༤། །

诸声显立名　彼为名言作　尔时无自相　故彼中非名 [94]

अपि प्रवर्त्तेत पुमान् विज्ञायार्थक्रियाक्षमान्।

तत्साधनायेत्यर्थेषु संयोज्यन्ते ऽभिधाक्रियाः॥९५॥

ཅེ་ནས་སྐྱེས་བུ་དོན་བྱེད་པར། །ནུས་པ་ཤེས་ནས་དེ་བསྒྲུབ་[42]ཕྱིར། །

འཇུག་པར་འགྱུར་ཞེས་དོན་རྣམས་ལ། །བརྗོད་པར་བྱེད་པ་སྦྱོར་བར་བྱེད། ༈ །༩༥། །

为使人了知　能作成其事　为办彼故转　于义说其名 [95]

तत्रानर्थक्रियायोग्या जातिस्तद्वानलं स च।

साक्षान्न योज्यते कस्मादानन्त्याच्चेदिदं समम्॥९६॥

དེ་ལ་རིགས་དོན་བྱེད་ནུང་མིན། ༈ །དེ་ལྡན་ནུས་པ་དེ་ཡང་ནི། །

ཅི་ཕྱིར་དངོས་སུ་སྦྱོར་མི་བྱེད། །གལ་ཏེ་མཐའ་ཡས་ཕྱིར་འདི་མཚུངས། །༩༦། །

其类非能作　若具彼能者　何故不直说　无边故此同 [96]

तत्कारिणामतत्कारिभेदसाम्ये न किं कृतः।

तद्वद्दोषस्य साम्याच्चेदस्तु जातिरलं परा॥९७॥

དེ་བྱེད་དེ་བྱེད་མ་ཡིན་ལས། །ལོག་པར་མཚུངས་ལ་ཅིས་མ་བྱས། །

དེ་ལྡན་ཉེས་མཚུངས་ཕྱིར་ཞེ་ན། །ཐ་སྙེ་རིགས་གཞན་མི་དགོས་སོ། ༈ །༩༧། །

作从非作返　相同何不作　具彼过同故　宁不须余类 [97]

---

42 《པེ་》《སྣར་》སྒྲུབ།

तदन्यपरिहारेण प्रवर्तेतेति च ध्वनिः।

उच्यते तेन तेभ्यो ऽस्याव्यवच्छेदे कथं च सः ॥९८॥

དེ་ལས་གཞན་པ་ཡོངས་སྤངས་ནས། །འཇུག་འགྱུར་ཞེས་ཀྱང་སྒྲ་བརྗོད་དེ། ༈།

དེ་ཡིས་དེ་དག་རྣམས་ལས་འདི། །མི་གཅོད་ན་ནི་དེ་ཇི་ལྟར། ༈ །༩༨། །

从彼遮余已　即转说其声　由此从彼等　不断彼如何[98]

व्यवच्छेदो ऽस्ति चेदस्य नन्वेतावत् प्रयोजनम्।

शब्दानामिति किं तत्र सामान्येनापरेण वः ॥९९॥

གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྣམ་གཅོད་ཡོད། །སྒྲ་རྣམས་དགོས་པ་དེ་ཙམ་དུ། །

ཟད་པ་མིན་ནམ་ཁྱེད་ལ་དེར། །སྤྱི་གཞན་གྱིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། །༩༩། །

若此有决断　诸声之所为　岂非唯尔许　汝余总何为[99]

ज्ञानाद्यर्थक्रियां तां तां दृष्ट्वा भेदे ऽपि कुवतः।

अर्थां स्तदन्यविश्लेषविषयैर्ध्वनिभिः सह ॥१००॥

གསལ་བ་རྣམས་ནི་ཐ་དད་ཀྱང་། །བྱ་བ་དེ་དང་དེ་བྱེད་པའི། །

དོན་རྣམས་མཐོང་ནས་གཞན་མཐོང་ཡང་། །དེ་ལས་གཞན་དང་བྲལ་བ་ཡི། །༡༠༠། །

诸别虽各异　然见彼诸义　能作彼彼事　见余亦离余[100]

संयोज्य प्रत्यभिज्ञानं कुर्यादप्यन्यदर्शने।

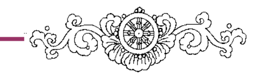
परस्यापि न सा बुद्धिः सामान्यादेव केवलात् ॥१०१॥

ཡུལ་ཅན་གྱི་ནི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས། །ལྡན་ཅིག་སྦྱར་ནས་ངོ་ཤེས་བྱེད། ༈།

གཞན་གྱི་ལྟར་ནའང་བློ་དེ་ནི། །སྤྱི་ནི་འབའ་ཞིག་ཉིད་ལས་མིན། ༈ །༡༠༡། །

为境之诸声　结合能了知　如余亦彼觉　非从唯总性[101]

नित्यं तन्मात्रविज्ञाने व्यक्त्यज्ञानप्रसङ्गतः।

तदा कदाचित् सम्बद्धस्यागृहीतस्य तद्वतः ॥ १०२ ॥

རྟག་ཏུ་དེ་ཙམ་རྣམ་ཤེས་ན། །གསལ་བ་མི་ཤེས་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། །
དེ་ཡི་ཚེ་ན་ནམ་ཡང་ནི། །དེ་ལྡན་འབྲེལ་པ་མ་བཟུང་ཕྱིར། །༡༠༢། །

若常唯知彼　应不知别故　尔时终不取　具彼系属故 [102]

तद्वत्तानिश्चयो न स्याद् व्यवहारस्ततः कथम्।

एकवस्तुसहायाश्चेद् व्यक्तयो ज्ञानकारणम्। ॥ १०३ ॥

དེ་དང་ལྡན་ངེས་མི་འགྱུར་བས། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས། ༈ །
གལ་ཏེ་དངོས་གཅིག་གྲོགས་བྱེད་པའི། །གསལ་རྣམས་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཞེ་ན། ༈ །༡༠༣། །

不决定具彼　如何立名言　若谓一事助　诸别为知因 [103]

तदेकं वस्तु किं तासां नानात्वं समपोहति।

नानात्वाच्चैकविज्ञानहेतुता तासु नेष्यते ॥ १०४ ॥

དངོས་པོ་གཅིག་ངེས་དེ་རྣམས་ཀྱི། །ཐ་དད་པ་ཉིད་སེལ་ཏམ་ཅི། །
ཐ་དད་ཕྱིར་ཡང་དེ་རྣམས་ལ། །གཅིག་གི་རྣམ་ཤེས་རྒྱུར་མི་འདོད། ༈ །༡༠༤། །

岂一事能除　彼等差异性　异故亦不许　彼等一识因 [104]

अनेकमपि यद्ये कमपेक्ष्याभिन्नबुद्धिकृत्।

ताभिर्विनापि प्रत्यकं क्रियमाणां धियं प्रति ॥ १०५ ॥

གལ་ཏེ་དུ་མའང་གཅིག་ལྟོས་ནས། །ཐ་དད་མིན་བློ་སྐྱེད་[43]ཅེ་ན། ༈ །
དེ་དག་སོ་སོ་མེད་པར་ཡང་། །དེ་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་བྱ་བའི། །༡༠༥། །

若谓多待一　能生非异觉　彼等各各无　彼一亦生觉 [105]

43 《སེ་》 《སྣར་》 བསྐྱེད།

तेनैकेनापि सामर्थ्य तासां नेत्यग्रहो धिया।

नीलादेर्नेत्रविज्ञाने पृथक् सामर्थ्यदर्शनात्॥ १०६ ॥

བློ་ལ་དེ་རྣམས་ནུས་མེད་ཕྱིར། །བློ་ཡིས་འཛིན་པ་མེད་པ་ཡིན། ༈ །
སྔོ་སོགས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ། །ནུས་པ་སོ་སོར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །༡༠༦། །

彼等无能故　其觉无能缘　青等于眼识　功能各见故 106

शक्तिसिद्धिः समूहे ऽपि नैवं व्यक्तेः कथञ्चन।

तासामन्यतामापेक्ष्यं तच्चेच्छक्तं न केवलम्॥ १०७॥

ཚོགས་ལའང་ནུས་གྲུབ་གསལ་[44]བ་ལ། །ཇི་ལྟར་ཡང་ནི་དེ་ལྟར་མིན། ༈ །
གལ་ཏེ་དེ་དག་གང་རུང་ལ། །ལྟོས་ནས་དེས་[45]ནུས་འབབ་ཞིག་མིན། ༈ །༡༠༧། །

合亦能诸别　任何亦非尔　若待彼随一　乃能非唯总 107

तदेकमुपकुर्युस्ताः कथमेकां धियं च न।

कार्य च तासां प्राप्तो ऽसौ जननं यदुपक्रिया॥ १०८॥

དེ་དག་དེ་གཅིག་ལ་ཕན་ན། །ཇི་ལྟར་བློ་གཅིག་ཉིད་ལ་མིན། ༈ །
འདི་དེ་རྣམས་ཀྱི་[46]འབྲས་བུར་འགྱུར། །ཕན་འདོགས་གང་ཡིན་སྐྱེད་[47]པ་ཡིན། །༡༠༨། །

彼等若益一　云何非一觉　此成彼等果　能益即能生 108

अभिन्नप्रतिभासा धीर्न भिन्नेष्विति चेन्मतम्।

प्रतिभासो धिया भिन्नः समाना इति तद्ग्रहात्॥ १०९॥

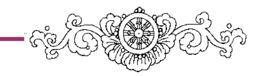
---

44 《པེ་》《སྣར་》བསལ།

45 《པེ་》《སྣར་》དེ།

46 《པེ་》《སྣར་》ཀྱིས།

47 《པེ་》《སྣར་》བསྐྱེད།

གལ་ཏེ་ཐ་དད་མིན་[48]སྣང་བློ། །ཐ་དད་རྣམས་ལ་མི་འདོད་ན། ༔ །
བློ་ཡི་སྣང་བ་ཐ་དད་དེ། །དེ་དག་མཚུངས་ཞེས་འཛིན་ཕྱིར་རོ། ༔ །༡༠༩། །
若现非异觉　不许从异者　觉所现各异　执彼等同故 [109]

कथं ता भिन्नधीग्राह्याः समाश्चेदेककार्यता।
सादृश्यं ननु धीः कार्यं तासां सा च विभिद्यते॥ १९०॥
གལ་ཏེ་དེ་དག་མཚུངས་ན་ནི། །ཇི་ལྟར་ཐ་དད་བློས་གཟུང་བྱ། ༔ །
འབྲས་བུ་གཅིག་འདྲ་དེ་དག་གི །འབྲས་བློ་དེ་ཡང་ཐ་དད་དོ། །༡༡༠། །
若谓彼等同　云何觉取异　同一果彼等　果觉亦各异 [110]

एकप्रत्यवमर्शस्य हेतुत्वाद् धीरभेदिनी।
एकधीहेतुभावेन व्यक्तीनामप्यभिन्नता॥ १११॥
ཞེ་ན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་རྒྱུའི་ཕྱིར། །བློ་ནི་ཐ་དད་མེད་པ་ཡིས[49]། །
བློ་གཅིག་རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་ཡིས། །གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཐ་མི་དད། ༔ །༡༡༡། །
达为一因故　以觉无各异　以一觉因事　诸别亦不异 [111]

सा चातत्कार्यविश्लेषस्तदन्यस्यानुवर्तिनः।
अदृष्टेः प्रतिषेधाच्च संकेतस्तद्विदर्थिकः॥ ११२॥
དེ་ཡང་དེ་འབྲས་ཅན་མིན་བྲལ། ༔ །དེ་ལས་གཞན་པ་རྗེས་འགྲོ་བའི། །
དངོས་མ་མཐོང་ཕྱིར་བཀག་ཕྱིར་ཡང་། ༔ །བརྡ་ནི་དེ་རིག་[50]དོན་ཅན་ཡིན། ༔ །༡༡༢། །
彼离非彼果　其余随行事　未见故破故　名了彼为义 [112]

---

48 《ཞེ·》 《སྣར·》 མི།

49 《ཞེ·》 《སྣར·》 ཡིན།

50 《ཞེ·》 《སྣར·》 རིགས།

अतत्कारिविवेकेन प्रवृत्त्यर्थतया श्रुतिः।

अकार्यकृति तत्कारितुल्यरूपावभासिनीम्॥ ११३॥

དེ་བྱེད་མིན་ལ་དེ་བྱེད་དང་། །འདྲ་བའི་ངོ་བོར་སྣང་བ་ཅན། །༡༡༣། །

于彼非能作　现似能作体 [113]

धियं वस्तुपृथग्भावमात्रबीजामनर्थिकाम्।

जनयन्त्यप्यतत्कारिपरिहाराङ्गभावतः॥ ११४॥

དངོས་པོ་ཐ་དད་དངོས་ཙམ་གྱི། །ས་བོན་ཅན་དོན་མེད་པའི་བློ། །

སྐྱེད་པར་བྱེད་པའང་དེ་མི་བྱེད། །ཡོངས་སྤངས་ཡན་ལག་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །༡༡༤། །

以离事各异　唯事为种子　能生无义觉　永断不能作　支分体性故 [114]

वस्तुभेदाश्रयाच्चार्थे न विसंवादिका मता।

ततो ऽन्यापोहविषया तत्कर्त्राश्रितभावतः॥ ११५॥

དངོས་པོ་ཐ་དད་རྟེན་ཅན་ཕྱིར། །དོན་ལ་མི་སླུ་ཡོད་པར་འདོད། ༈ །

དེ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་ཏེ[51]། །དེ་བྱེད་བརྟེན་[52]པའི་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །༡༡༥། །

事异为依故　许义不欺诳　故遣余有境　依能作体故 [115]

अवृक्षव्यतिरेकेण वृक्षार्थग्रहणे द्वयम्।

अन्योन्याश्रयमित्येकग्रहाभावे द्वयाग्रहः॥ ११६॥

ཤིང་མ་ཡིན་ལས་[53]ལྡོག་པ་ཡིས། །ཤིང་དོན་འཛིན་ན་གཉིས་པོ་དག །

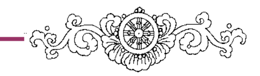
ཕན་ཚུན་བརྟེན་པས་གཅིག་འཛིན་པ། །མེད་ན་གཉིས་ཀ་མི་འཛིན་འགྱུར། །༡༡༦། །

---

51 《སྡེ་》 《སྣར་》 ཏེ།

52 《སྡེ་》 《སྣར་》 རྟེན།

53 《སྡེ་》 《སྣར་》 པས།

有作如是说　若由遮非树　而执树义者　以二者互依
若无一执时　二者俱不执 [116]

सङ्केतासम्भवस्तस्मादिति केचित् प्रचक्षते।

तेषामवृक्षाः संङ्केते व्यवच्छिन्ना न वा यदि ॥ ११७॥

དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་བརྡར་བཏགས་པ། །མི་སྲིད་དོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་སྨྲ། །

དེ་དག་གི་ནི་བརྡར་འདོགས་ལ། །ཤིང་མིན་རྣམ་པར་གཅོད་དམ་མིན། །༡༡༧། །

故立名非有　彼等立名时　遮不遮非树 [117]

व्यवच्छिन्नाः कथं ज्ञाताः प्राग्वृक्षग्रहणादृते।

अनिराकरणे तेषां संकेते व्यवहारिणाम् ॥ ११८॥

གལ་ཏེ་རྣམ་གཅོད་ཤིང་གི་དོན། །འཛིན་པ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་ཤེས། །

བརྡ་ལས་དེ་དག་མི་སེལ་ན། །ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས། །༡༡༨། །

若遮如何知　尚未执树义　若名不除彼　则诸立名者 [118]

न स्यात् तत्परिहारेण प्रवृत्तिर्वृ क्षभेदवत्।

अविधाय निषिध्यान्यत् प्रदश्यैंकं पुरः स्थितम् ॥ ११९॥

དེ་ཡོངས་སྤངས་ནས་འཇུག་པར་ནི། །མི་འགྱུར་ཤིང་གི་ཁྱད་པར་བཞིན། །

གལ་ཏེ་གཞན་བཀག་མི་སྒྲུབ་པར། །མདུན་གནས་གཅིག་གཅིག་རབ་བསྟན་ནས། །༡༡༩། །

应非断彼已　而转如树别　若遮余不立　示前住一树 [119]

वृक्षो ऽयमिति संकेतः क्रियते तत् प्रपद्यते।

व्यवहारे ऽपि तेनायमदोष इति चेत् तरुः ॥ १२०॥

འདི་ཤིང་ཡིན་ཞེས་བརྡ་བྱེད་ལ། །ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཚེ་ན་ཡང་། །

དེ་རྟོགས་འགྱུར་ལ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཉེས་པ་འདི་ནི་མེད་སྙམ་ན། །༡༢༠། །

说言此是树　设立名言时　亦当了知彼　故此无过失 [120]

अयमप्ययमेवेति प्रसङ्गो न निवर्तते।

एकप्रत्यवमर्शाख्ये ज्ञाने एकत्र हि स्थितः ॥ १२१ ॥

འདི་ཡང་ཤིང་ཡིན་འདི་ཁོ་ན། །ཞེས་བྱའི་ཐལ་བ་ལྡོག་པ་མེད། ༄ །

གཅིག་རྟོགས་ཞེས་བྱའི་ཤེས་པ་ནི། །གཅིག་ལ་གནས་པའི་རྟོགས་པ་པོས། །༡༢༡། །

言此亦是树　或言唯此者　过失不可免　了知一类识　住一续知者[121]

प्रपत्ता तदतद्धेतूनर्थान् विभजते स्वयम्।

तद्बुद्धिवर्तिनो भावान् भातो हेतुतया धियः ॥ १२२ ॥

དེ་དང་དེ་མིན་རྒྱུ་དོན་རྣམས། །བདག་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད། ༄ །

བློ་དེ་ལ་ནི་ཡོད་པའི་དངོས། །བློ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་དང་། །༡༢༢། །

彼非彼因义　本性能分辨　彼觉所有事　现为觉因性[122]

अहेतुरूपविकलानेकरूपानिव स्वयम्।

भेदेन प्रतिपद्येतेत्युक्तिर्भेदे नियुज्यते ॥ १२३ ॥

རྒྱུ་མིན་ངོ་བོ་བྲལ་བ་དང་། །ངོ་བོ་གཅིག་འདྲར་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །

ཐ་དད་པར་ནི་ཤེས་འགྱུར་བས། །ཐ་དད་པ་ལ་སྐད་སྦྱོར་ཏེ། ༡༢༣། །

及离非因性　虽似一体性　自能知为异　于异立言词[123]

तं तस्या प्रतियती धीः भ्रान्त्यैकं वस्त्विवेक्षते।

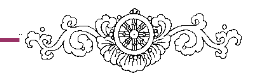
क्वचिन्निवेशनायार्थे विनिवर्त्य कुतश्चन ॥ १२४ ॥

དེ་ལས་དེ་རྟོགས་འགྱུར་བའི་བློ། །འཁྲུལ་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོགས། ༄ །

བློ་དོན་འགའ་ལས་རྣམ་བཟློག་ནས། །དོན་འགའ་ཞིག་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར། །༡༢༤། །

由此了知觉　错知似一事　觉从某义遮　向某义转故[124]

बुद्धेः प्रयुज्यते शब्दस्तदर्थस्यावधारणात्।

व्यर्थौ ऽन्यथा प्रयोगः स्यात् तज्ज्ञेयादिपदेष्वपि॥ १२५॥

སྒྲ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བྱེད་དེ། །དེ་དོན་ངེས་པར་གཟུང་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་དུ་སྦྱོར་བ་དོན་མེད་འགྱུར། ༄ །དེས་ན་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག ༄།༡༢༥། །

善安立其声　定取其义故　余立名无义　故所知等语 [125]

व्यवहारोपनीतेषु व्यवच्छेद्यो ऽस्ति कश्चन।

निवेशनं च यो यस्माद् भिद्यते विनिवर्त्य तम्॥ १२६॥

ཐ་སྙད་དུ་ནི་འཇོག་རྣམས་ལ། །རྣམ་པར་གཅོད་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད།༄ །

གང་ཞིག་གང་ལས་ཐ་དད་པ། །དེ་རྣམ་[54]བཟློག་ནས་དེ་དག་ལས། །༡༢༦། །

于名言安立　亦有所遮除　若法从彼异　遮彼从彼异 [126]

तद्भेदे भिद्यमानानां समानाकारभासिनि।

स चायमन्यव्यावृत्त्या गम्यते तस्य वस्तुनः॥ १२७॥

ཐ་དད་ཁྱད་པར་མཚུངས་པའི་རྒྱུ། །རྣམ་པ་[55]སྣང་བ་ཅན་ལ་འགོད། །

དེ་ཉིད་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་ཡིས། །དངོས་པོ་དེ་ཡི་ཆ་འགའ་ཞིག །༡༢༧། །

差别相同因　现相者安立　即由从余遮　能达彼法分 [127]

कश्चिद् भाग इति प्रोक्तो रूपं नास्यापि किञ्चन।

तद्गतावेव शब्देभ्यो गम्यते ऽन्यनिवर्तनम्॥ १२८॥

རྟོགས་འགྱུར་ཞེས་པས་རབ་ཏུ་བཤད། །འདི་ལ་འང་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་མེད། །

སྒྲ་རྣམས་ལས་དེ་རྟོགས་ཉིད་ཀྱིས། །གཞན་བཟློག་རྟོགས་འགྱུར་དེ་ལ་ནི། །༡༢༨། །

是师所宣说　此无少体性　从诸声通达　即了知遮余 [128]

---

54 《སྣར་》 རྣམས།

55 《སེ་》 《སྣར་》 པར།

न तत्र गम्यते कश्चिद् विशिष्टः केनचित् परः।

न चापि शब्दो द्वयकृदन्योन्याभाव इत्यसौ ॥ १२९ ॥

འགའ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ། །རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་གཞན་འགའ་མེད། ༄ །

སྒྲ་གཉིས་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །ཕན་ཚུན་ཡོད་པ་མིན་ཕྱིར་འདི། །༡༢༩། །

其中无某别 通达某余义 亦非作二声 非互相有故 [129]

अरूपो रूपत्त्वेन दर्शनं बुद्धिविप्लवः।

तेनैवापरमार्थो ऽसावन्यथा न हि वस्तुनः ॥ १३० ॥

དངོས་མེད་དངོས་པོ་ལྡན་ཉིད་དུ། །མཐོང་བ་བློ་ཡིས་བསླད་པ་ཡིན། །

དེ་ཉིད་ཕྱིར་འདི་དོན་དམ་མིན། ༄ །གཞན་དུ་དངོས་པོ་ལས་ལྡོག་པ། །༡༣༠། །

无事见具事 是由觉染坏 是故非胜义 余则从事遮 [130]

व्यावृत्तिर्वस्तु भवति भेदो ऽस्यास्मादितिरणात्।

एकार्थश्लेषविच्छेद एको व्याप्रियते ध्वनिः ॥ १३१ ॥

དངོས་པོར་མི་འགྱུར་འདི་འདི་ལས། །ཐ་དད་ཅེས་[56]ནི་བརྗོད་ཕྱིར་རོ། ༄ །

འདྲེས་པའི་དོན་གཅིག་གཅོད་པ་ན། །སྒྲ་འམ་རྟགས་ནི་གཅིག་པུ་[57]ཡིས། །༡༣༡། །

即不成为事 说此异此故 若遮一杂义 以一声或因 [131]

लिङ्गं वा तत्र विच्छिन्नं वाच्यं वस्तु न किञ्चन।

यस्याभिधानतो वस्तुसामर्थ्यादखिले गतिः ॥ १३२ ॥

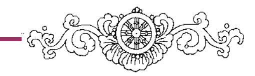
བྱ་བྱེད་དེ་ལ་བཅད་པ་ཡི[58]། །དངོས་པོའི་བརྗོད་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །

---

56 《པེ་》 《སྣར་》 ཕྱིར།

57 《པེ་》 《སྣར་》 པོ།

58 《སྣར་》 ཡིས།

གང་གིས་རྗོད་[59]པར་བྱེད་པ་ལས། །མ་ལུས་པར་ནི་རྟོགས་འགྱུར་བ། །༡༣༢། །

作事彼全无　所遮事所遮　若从能诠中　无余皆通达 [132]

भवेन्नानाफ़लः शब्द एकाधारो भवत्यतः।

विच्छेदं सूचयन्नेकमप्रतिक्षिप्य वर्तते॥ १३३॥

དངོས་པོའི་ནུས་པ་ཡིན་དེས་ན། །འབྲས་བུ་དུ་མ་རྟེན་གཅིག་འགྱུར། ༈ །

རྣམ་གཅོད་གཅིག་གཅིག་སྟོན་པ་ན། །གང་ཚེ་གཞན་མི་སྤོང་བར་གནས། །༡༣༣། །

由事功能故　多果一所依　若示一遮时　不断余而住 [133]

यदान्यत् तेन स व्याप्त एकत्वेन च भासते।

सामानधिकरण्यं स्यात् तदा बुद्ध्यनुरोधतः॥ १३४॥

དེས་ནི་དེ་[60]ཁྱབ་གཅིག་པུའང་སྣང་། །དེ་ཚེ་བློ་ཡི་ངོར་བྱས་ནས། །

གཞི་མཐུན་པ་ནི་ཉིད་དུ་འགྱུར། ༈ །སྒྲ་ནི་རྣམ་གཅོད་བྱེད་པ་ན། །༡༣༤། །

彼遍彼现一　尔时就觉前　成为共所依　若声能遮遣 [134]

वस्तुधर्मस्य संस्पर्शो विच्छेदकरणे ध्वनेः।

स्यात् सत्यं स हि तत्रेति नैकवस्त्वभिधायिनि॥ १३५॥

དངོས་པོའི་ཆོས་ལ་རེག་འགྱུར་བ། །དེ་ནི་དེ་ལ་ཡོད་ཅེས་བྱའོ། ༈།

དངོས་པོ་གཅིག་ནི་རྗོད་[61]བྱེད་མིན། །༡༣༥། །

当触于事法　说彼于彼有　一事非能诠 [135]

बुद्धावभासमानस्य दृश्यस्याभावनिश्चयात्।

---

59 《སེ་》 《སྣར་》 གི་བརྗོད།

60 《སྣར་》 དེས།

61 《སེ་》 《སྣར་》 བརྗོད།

तेनान्यापोहविषयाः प्रोक्ताः सामान्यागोचराः ॥ १३६ ॥

བློ་ལ་སྣང་མིན་སྣང་རུང་ལ། །དངོས་པོ་མེད་པས་ངེས་ཕྱིར་རོ། ༈ །
དེ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་གྱི། །༡༣༦། །

觉不现可现　无事决定故　故遣余有境 [136]

शब्दाश्च बुद्धयश्चैव वस्तुन्येषामसम्भवात्।

एकत्वाद् वस्तुरूपस्य भिन्नरूपा मतिः कुतः ॥ १३७ ॥

སྒྲ་རྣམས་དང་ནི་བློ་ཉིད་ཀྱང་། །སྤྱི་ཡི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟན་ཏེ། །དངོས་ལ་དེ་དག་མི་སྲིད་ཕྱིར། ༈ །
དངོས་པོའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ཕྱིར། །ངོ་བོ་ཐ་དད་བློ་གང་ལས། །༡༣༧། །

诸声及觉性　亦说为总境　事无彼等故　事唯一体故　觉何见体异 [137]

अन्वयव्यतिरेकौ वा नैकस्यैकार्थगोचरौ।

अभेदव्यवहाराश्च भेदे स्युरनिबन्धनाः ॥ १३८ ॥

གཅིག་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི །དོན་གཅིག་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན། ༈ །
ཐ་དད་གྱུར་[62]ན་དབྱེར་མེད་པའི། །ཐ་སྙད་དག་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་འགྱུར། ༈ །༡༣༨། །

一法随行还　一义非行境　若异则无别　名言应无因 [138]

सर्वत्र भावद् व्यावृत्तेर्नैते दोषाः प्रसङ्गिनः।

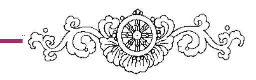
एकाकार्येषु भावेषु तत्कार्यपरिचोदने ॥ १३९ ॥

ལྡོག་པ་ཀུན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ཐལ་འགྱུར་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད། །
དེ་ཡི་འབྲས་བུ་ཡོངས་བསྟན་ཕྱིར། །ཐ་དད་འབྲས་བུ་གཅིག་དག་ལ། །༡༣༩། །

一切遮有故　无彼等过失　为显彼果故　异法同一果 [139]

62 《སྣར་》འགྱུར།

गौरवाशक्तिवैफ़ल्याद् भेदाख्यायाः समा श्रुतिः।

कृता बृद्धैरतत्कार्यव्यावृत्तिविनिबन्धना॥ १४०॥

རྒན་པོས་སྒྲ་གཅིག་བརྗོད་བྱས་པ། །དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མེད་པ་ཅན། །

ལྡོག་པ་ཡི་ནི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན། ༈ །ཐ་དད་པ་དག་བསྟན་པ་ནི། །དཀའ་དང་མི་ནུས་འབྲས་མེད་ཕྱིར། །༡༤༠། །

老者说一声　是对无彼果　遮除之因者　显示诸异难　不能无果故 [140]

न भावे सर्वभावानां स्वस्वभावव्यवस्थितेः।

यद् रूपं शाबलेयस्य बाहुलेयस्य नास्ति तत्॥ १४१॥

དངོས་པོ་ལ་མིན་དངོས་པོ་ཀུན། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །

ཁྲ་བོ་ཡི་ནི་ངོ་བོ་གང་། །དེ་ནི་སེར་སྐྱ་ལ་ཡོད་མིན། ༈ །༡༤༡། །

非于事诸事　各住自体故　所有杂色体　黄色则非有 [141]

अतत्कार्यपरावृत्तिर्द्वयोरपि च विद्यते।

अर्थाभेदेन च विना शब्दाभेदो न युज्यते॥ १४२॥

དེ་འབྲས་ཡིན་[63]མིན་ལས་བཟློག་[64]པ། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན། ༈ །

དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་པར་[65]ཡང་། །སྒྲ་ཡི་ཐ་དད་མི་རིགས་སོ། ༈ །༡༤༢། །

从非彼果遮　则于二俱有　于义若无异　声异则非理 [142]

तस्मात् तत्कार्यतापीष्टा तत्कार्यादेव भिन्नता।

चक्षु रादौ यथा रूपविज्ञानैकफ़ले क्वचित्॥ १४३॥

དེ་ཕྱིར་དེ་འབྲས་འདོད་ན་ཡང་། །དེ་འབྲས་མེད་ལས་ཐ་དད་ཉིད། ༈ །

---

63 《ཐེ་》 《སྣར་》 ཅན།

64 《ཐེ་》 《སྣར་》 ལྡོག

65 《ཐེ་》 《སྣར་》 པ།

དཔེར་ན་མིག་ལ་སོགས་པས་[66]གཟུགས། །རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་[67]འབྲས་བུ་ཅན། །༡༤༣། །

故欲求彼果　亦异无彼果　譬如由眼等　生一色识果 [143]

अविशेषेरेण तत्कार्यचोदनसम्भवे सति।

सकृत् सर्वप्रतीत्यर्थ कश्चित् सांकेतिकीं श्रुतिम्॥ १४४॥

གང་ཕྱིར་ཁྱད་པར་མེད་འབྲས་དེ། །སྟོན་པ་དག་ནི་སྲིད་པར་འགྱུར། ༈ །

འགའ་ཞིག་ཅིག་ཅར་ཀུན་རྟོགས་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་སྤྱི་ལས་ནི། །༡༤༤། །

何故有宣说：彼果无差别　顿达某一切　彼体虽离总 [144]

कुर्याद्दते ऽपि तद्रू पसामान्याद् व्यतिरेकिणः।

एकवृत्तेरनेको ऽपि यद्येकश्रुतिमान् भवेत्॥ १४५॥

ཟ་དད་མེད་དུ་ཟིན་ན་ཡང་། །བརྡ་ལས་བྱུང་བ་བསྟན་[68]པར་བྱ། །

གལ་ཏེ་གཅིག་གནས་པ་ཡི་ཕྱིར། །མང་པོ་དག་ལའང་མཉན་པ་གཅིག །༡༤༥། །

已说其无异　然由名而说　若谓一住故　诸多亦闻一 [145]

वृत्तिराधेयता व्यक्तिरिति तस्मिन्न युज्यते।

नित्यस्यानुपकार्यस्वान्नाधारः प्रविसर्पतः॥ १४६॥

གནས་པ་རྟེན་[69]ནམ་གསལ་བ་ཡིན། །དེ་ལྟར་དེ་ལ་མི་རིགས་སོ། །

རྟགས་[70]ལ་ཕན་འདོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྟེན་མིན་ལྷུང་བའི་ཞུལ་ཅན་གྱི། །༡༤༦། །

住为依为显　如是彼非理　于常无益故　非依如盘等 [146]

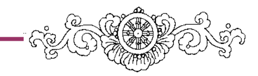
66 《སྡེ་》 《སྣར་》 པ།

67 《སྡེ་》 《སྣར་》 གིས།

68 《སྡེ་》 《སྣར་》 བཤད།

69 《སྡེ་》 《སྣར་》 བརྟེན།

70 《སྡེ་》 《སྣར་》 ཏེ། །རྟག

शक्तिस्तद्देशजननं कुण्डादेर्बदरादिषु।

न सम्भवति सा ऽप्यत्र तदभावे ऽप्यवस्थितेः॥ १४७॥

རྒྱ་ཤུག་སོགས་ལའང་དེ་ཡི་ཡུལ། །སྐྱེད་[71]པ་འཁར་གཞོང་སོགས་པས་ནུས། །

དེ་ཡང་དེ་ལ་མི་སྲིད་དོ། །དེ་མེད་ན་ཡང་གནས་པའི་ཕྱིར། །༡༤༧། །

于堕性枣等　亦能生彼境　彼亦无是用　无彼亦住故 [147]

न स्थितिः साप्ययुक्तैव भेदाभेदविवेचने।

विज्ञानोत्पत्तियोग्यत्वायात्मन्यन्यानुरोधि यत्॥ १४८॥

གནས་མིན་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ༈ །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་པ་ཡི། །

རྣམ་པར་དཔྱོད་[72]པས་མི་རིགས་ཉིད། །བདག་ལ་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་[73]རུང་བའི། །༡༤༨། །

非住复非理　若异若不异　观察皆非理　于自堪生识 [148]

तद् व्यङ्ग्यं योग्यतायाश्च कारणं कारकं मतम्।

प्रागेवास्य च योग्यत्वे तदपेक्षा न युज्यते॥ १४९॥

དོན་དུ་གཞན་གྱི་དོར་བྱེད་གང་། གསལ་བྱ་ཡིན་ལ་རུང་ཉིད་ཀྱི། །

བྱེད་པ་པོ་ཡང་རྒྱུ་རུ་འདོད། །འདི་ནི་སྔ་ནས་རུང་ཉིད་ན། །དེ་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་སྟེ། །༡༤༩། །

为此就余作　所显堪能性　作者亦是因　此若先已能　待彼则不可 [149]

सामान्यस्याविकार्यस्य तत्सामान्यवतः कुतः।

अञ्जनादेरिव व्यक्तेः संस्कारो नेन्द्रियस्य च॥ १५०॥

འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི། །སྤྱི་ལྡན་པ་ལས་གང་ལས་ཡིན། །

---

71 《པེ་》 《སྣར་》 བསྐྱེད།

72 《པེ་》 《སྣར་》 གཅོད།

73 《པེ་》 《སྣར་》 བསྐྱེད།

མིག་སྨན་སོགས་བཞིན་གསལ་བ་ལས། །དབང་པོའང་འདུ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། །༡༥༠། །

无变异故彼　岂由具总显　非如眼药等　于根起作用 150

प्रतिपत्तेरभिन्नत्वात् तद्भावाभावकालयोः।

व्यञ्जकस्य च जातीनां जातिमत्ता यदीष्यते॥ १५१ ॥

དེ་ནི་ཡོད་མེད་དུས་དག་ལ། །རྟོགས་པ་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་རོ། ༄ །

རིགས་རྣམས་ཀྱི་ནི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །གལ་ཏེ་རིགས་དང་ལྡན་འདོད་ན། །༡༥༡། །

于彼有无时　通达无异故　诸种类能显　若许具种者 151

प्राप्तो गोत्वादिना तद्वान् प्रदीपादिः प्रकाशकः।

व्यक्तेरन्याथ वानन्या येषां जातिस्तु विद्यते॥ १५२॥

སྒྲོན་མེ་[74]ལ་སོགས་གསལ་བྱེད་ནི། །བ་ལང་ཉིད་སོགས་དེ་ལྡན་འཐོབ[75]། ༄ །

གང་དག་རིགས་ནི་གསལ་[76]བ་ལས། །གཞན་ནམ་གཞན་མིན་ཡོད་ཉིད་དེའི། །༡༥༣། །

灯等能显者　应得具牛等　诸谓类从别　为余非余有 152

तेषां व्यक्तिष्वपूर्वासु कथं सामान्यबुद्धयः।

एकत्र तत्सतो ऽन्यत्र दर्शनासम्भवात् सतः॥ १५३॥

སྔོན་མེད་གསལ་[77]བ་རྣམས་ལ་ནི། །སྤྱི་ཡི་བློ་གྲོས་ཇི་ལྟར་ཡིན། །

གཅིག་ལ་ཡོད་པ་མཐོང་བ་[78]ནི། །གཞན་ལ་མཐོང་བ་མི་སྲིད་ཕྱིར། ༄ །༡༥༣། །

彼先无诸别　总慧如何起　见一所有者　于余不见故 153

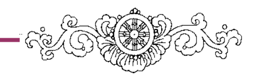
74 《པེ·》 《སྣར·》 མ།

75 《པེ·》 《སྣར·》 ཐོབ།

76 《པེ·》 《སྣར·》 བསལ།

77 《པེ·》 《སྣར·》 བསལ།

78 《པེ·》 《སྣར·》 ན།

अनन्यत्वे ऽन्वयाभावादन्यत्वे ऽप्यनपाश्रयात्।

न याति न च तत्रासीदस्ति पश्चान्न चांशवत्॥ १५४॥

གཞན་ཉིད་མིན་ན་རྗེས་འགྲོ་མེད། །གཞན་ཉིད་ན་ཡང་རྟེན་མིན་ཕྱིར། ༈།

མི་འགྲོ་དེ་ན་ཡོད་པའང་མིན[79]། །ཕྱིས་ཡོད་ཆ་དང་ལྡན་པའང་མིན། །༡༥༤། །

非余不随行　余亦非依故　不行彼非有　非后有具分 [154]

जहाति पूर्वं नाधारमहो व्यसनसन्ततिः।

अन्यत्र वर्त्तमानस्य ततो ऽन्यस्थानजन्मनि॥ १५५॥

རྟེན་སྔ་མ་ནི་ཡོངས་[80]མི་འདོར། །ཀྱེ་མ་ཕོངས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན། ༈།

གཞན་ལ་གནས་པར་གྱུར་པ་ནི། །རང་གི་གནས་ལས་མི་གཡོ་ཞིང་། །༡༥༥། །

不舍前所依　呜呼失败因　安住余法者　不动于自处 [155]

स्वस्मादचलतः स्थानाद् वृत्तिरित्यतियुक्तिमत्।

यत्रासौ वर्त्तते भावस्तेन सम्बध्यते ऽपि न॥ १५६॥

དེ་ལས་གནས་གཞན་སྐྱེ་བ་ལ། །གནས་ན་ཤིན་ཏུ་རིགས་པར་ལྡན། །

གང་ན་དངོས་དེ་གནས་གྱུར་པ། །དེར་ནི་འབྲེལ་པའང་མ་ཡིན་ལ། །༡༥༦། །

于生余处上　安住极其理　彼事于何住　于彼无系属 [156]

तद्देशिनञ्च व्याप्नोति किमप्येतन्महाद्भुतम्।

व्यक्त्यैवैकत्र सा व्यक्ताअभेदात् सर्वत्रगा यदि॥ १५७॥

དེ་དག་ཡུལ་ཅན་ལ་ཁྱབ་པ། །ཅི་གདེ་ནི་ངོ་མཚར་ཆེ། ༈།

79 《སྣར་》 +ནོ།

80 《པེ་》 ཡོད། 《སྣར་》 གང་།

གལ་ཏེ་ཀུན་ན་རིགས་ཡོད་ན། །གཅིག་ཏུ་གསལ་[81]བས་དེ་གསལ་[82]ཉིད། །༡༥༧། །

周遍彼等境 嗟乎太希有 若总类普有 一显彼显性 [157]

सर्वत्र दृश्येताभेदात् सापि न व्यक्तपेक्षिणी।

व्यञ्जकस्याप्रतीतौ न व्यङ्ग्यं सम्यक् प्रतीयते॥ १५८॥

ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་ཀུན་དུ་མཐོང་། ༔ །དེ་ཡང་གསལ་[83]བ་ལ་ལྟོས་མིན། །

གསལ་བྱེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ན། །གསལ་བྱ་ཡང་དག་རྟོགས་པ་མིན། །༡༥༨། །

无异故普见 彼非特别显 未通达能显 必不达所显 [158]

विपर्ययः पुनः कस्मादिष्टः सामान्यतद्वतोः।

पाचकादिष्वभिन्नेन विनाप्यर्थेन वाचकः॥ १५९॥

སྤྱི་དང་དེ་དང་ལྡན་པ་དག །ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་བཟློག་པར་འདོད། ༔།

ཐ་དད་མེད་དོན་མེད་པར་ཡང་། །འཚེད་པ་པོ་སོགས་བརྗོད་པ་ཡིན། ༔ །༡༥༩། །

总与具总法 何故相反许 无异义虽无 如说煮者等 [159]

भेदान्न हेतुः कर्मास्य न जातिः कर्मसंश्रयात्।

श्रुत्यन्तरनिमित्तत्वात् स्थित्यभावाच्चकर्मणः॥ १६०॥

ཐ་དད་ཕྱིར་ན་ལས་རྒྱུ་མིན། ༔ །འདི་ཡི་རིགས་མིན་ལས་འབྲེལ་ཕྱིར། ༔ །

མཉན་པ་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཕྱིར། ༔ །ལས་ཀྱང་གནས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ༔ །༡༦༠། །

异故业非因 非类属业故 是余听因故 业亦无有住 [160]

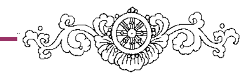
असम्बन्धान्न सामान्यं नायुक्तं शब्दकारणात्।

---

81 《ཞེ་》 《སྣར་》 བསལ།

82 《ཞེ་》 《སྣར་》 བསལ།

83 《ཞེ་》 《སྣར་》 བསལ།

अतिप्रसंगात् कर्मापि नासत् ज्ञानाभिधानयोः ॥ १६१ ॥

འབྲེལ་པ་མེད་ཕྱིར་སྒྲ་ཡི་རྒྱུ། །སྤྱི་[84]ཡིན་མི་རིགས་མིན་པ་མིན། །

ཧ་ཅང་ཐལ་ཕྱིར་ལས་མེད་ནའང་། །ཤེས་རྗོད་[85]དག་གི་མ་ཡིན་ཏེ། །༡༦༡། །

无系故声因　是总则非理　太过故无业　非诸知说因 [161]

अनैमित्तिकतापत्तेः न च शक्तिरनन्वयात्।

सामान्यं पाचकत्वादि यदि प्रागेव तद् भवेत्॥ १६२ ॥

རྒྱུ་མཚན་ཅན་མིན་ཐོབ་ཕྱིར་རོ། ࿐ །རྗེས་འགྲོ་མེད་ཕྱིར་ནུས་པའང་མིན། །

གལ་ཏེ་འཚེད་[86]པོ་ཉིད་སོགས་སྤྱི[87]། །དང་པོ་ཉིད་དུ་དེ་ཡོད་སོགས། །༡༦༢། །

得非有因故　由无随行故　亦非是功能　若煮者等总　如初有性等 [162]

व्यक्तं सत्तादिवन्नो चेन्न पश्चादविशेषतः।

क्रियोपकारापेक्षस्य व्यञ्जकत्वे ऽविकारिणः ॥ १६३ ॥

བཞིན་དུ་གསལ་འགྱུར་མིན་ན་ནི། །ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་ཕྱིས་མི་འགྱུར། ࿐ །

བྱ་བས་ཕན་འདོགས་ལྟོས་གསལ་བྱེད། །ཡིན་ན་འགྱུར་མེད་ལྟོས་པ་མེད། །༡༦༣། །

如是应明显　不尔无别故　后亦不应显　待所作饶益
方是能显者　无变故无待 [163]

नापेक्षातिशये ऽप्यस्य क्षणिकत्वात् क्रिया कुतः।

तुल्ये भेदे यया जाति प्रत्यासत्त्या प्रसर्पति ॥ १६४ ॥

---

84 《པེ་》 《སྣར་》 ཅི།

85 《པེ་》 《སྣར་》 བརྗོད།

86 《པེ་》 《སྣར་》 འཆེད།

87 《པེ་》 《སྣར་》 ཀྱི།

འདི་ནི་ཕྱུལ་བྱུང་ཡོད་ན་ཡང་། །སྐད་ཅིག་ཉིད་ཕྱིར་བྱ་གང་ལས། ༔ །
ཐ་དད་མཚུངས་པ་ཡིན་ན་རིགས། །ཉེ་བ་གང་གིས་འགའ་ཞིག་ལ། །༡༦༤། །

若此有增盛　刹那故何作　虽同是各异　种类随相近 164

क्वचिन्नान्यत्र सैवास्तु शब्दज्ञाननिबन्धनम्।
न निवृत्तिं विहायास्ति यदि भावान्वयो ऽपरः॥१६५॥

རབ་འཇུག་གཞན་ལ་མིན་དེ་ཉིད། །སྒྲ་དང་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། ༔ །
གལ་ཏེ་ལྡོག་པ་སྤངས་པ་ཡི། །དངོས་པོའི་རྗེས་འགྲོ་གཞན་མེད་ན། །༡༦༥། །

于某转非余　此是声知因　若无舍离遮　余事物随行 165

एकस्य कार्यमन्यस्य न स्यादत्यन्तभेदतः।
यद्येकात्मतयानेकः कार्यस्यैकस्य कारकः॥१६६॥

གཅིག་གི་[88]འབྲས་བུ་གཞན་གྱིར་མིན[89]། །ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་ཕྱིར་ཞེ་ན། ༔ །
གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཡིས། །དུ་མ་འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་ན། །༡༦༦། །

一果非余果　极其各异故　若由一体性　多能作一果 166

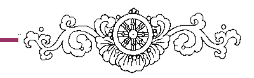
आत्मैकत्रापि वा सो ऽस्तीति व्यर्थाः स्युः सहकारिणः।
नपैत्यभिन्नं तद् रूपं विशेषाः खल्वपायिनः॥१६७॥

བདག་ཉིད་གཅིག་ལའང་དེ་ཡོད་ཕྱིར། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །
ཐ་དད་མེད་པའི་ངོ་བོ་དེ། །མི་འགྲོ་ཁྱད་པར་རྣམ་ངེས་བྲལ། ༔ །༡༦༧། །

一体有彼故　俱有应无用　彼无异自性　离不行别定 167

एकापाये फ़लाभावाद् विशेषेभ्यस्तदुद्भवः।

88 《ཟེ་》《སྣར་》གིས།
89 《ཟེ་》《སྣར་》ནི།

स पारमार्थिको भावो य एवार्थक्रियाक्षमः ॥ १६८ ॥

གཅིག་དང་བྲལ་ན་འབྲས་མེད་ཕྱིར། ༈ །བྱེ་བྲག་རྣམས་ལས་དེ་དག་འབྱུང་། །

དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །༡༦༨། །

离一无果故　从别彼等起　所有能作义　即是胜义有 [168]

स च नान्वेति योन्वेति न तस्मात् कार्यसम्भवः।

तेनात्मनापि भेदे हि हेतुः कश्चिन्न चापरः ॥ १६९ ॥

དེ་ཡང་རྗེས་འགྲོ་མེད་གང་ཞིག །རྗེས་འགྲོ་དེ་ལས་འབྲས་མི་འབྱུང་། ༈ །

དེ་[90]ན་བདག་ཉིད་ཐ་དད་ཀྱང་། །འགའ་ཞིག་རྒྱུ་ཡིན་གཞན་པ་མིན། །༡༦༩། །

彼亦无随行　随行不生果　故体性虽异　有是因非余 [169]

स्वभावो ऽयमभेदे तु स्यातां नोशोद्भवौ सकृत्।

भेदो ऽपि तेन नैवं चेत् य एकस्मिन् विनश्यति ॥ १७० ॥

རང་བཞིན་འདི་ཡིན་ཐ་དད་པ། །མེད་ན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་འཇིག་འགྱུར། ༈ །

དེ་ལས་ཐ་དད་པས་དེ་ལྟར། །མི་འགྱུར་ཞེ་ན་གཅིག་འཇིག་ཚེ། །༡༧༠། །

**此是其本性　若无各异者　应顿时生灭　从彼有异故
无如是过者　一坏时体住** [170]

तिष्ठत्यात्मा न तस्यातो न स्यात् सामान्यभेदधीः।

निवृत्तेर्निःस्वभावत्वात् नास्थानस्थानकल्पना ॥ १७१ ॥

བདག་གནས་ན་ནི་དེ་ཡི་མིན། །དེས་ན་སྤྱི་ཁྱད་བློར་མི་འགྱུར། །

ལྡོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། །གནས་དང་མི་གནས་རྟོག་[91]པ་མིན། །༡༧༡། །

---

90 《ཐེ་》 《སྣར་》 དེས།

91 《སྣར་》 རྟོགས།

非彼性是故　不起总别觉　遮无体性故　不观住不住 [171]

उपप्लवश्च सामान्यधियस्तेनाप्यदूषणा।

यत् तस्य जनकं रूपं ततो ऽन्यो जनकः कथम्॥ १७२॥

སྤྱི་ཡི་བློ་ཡང་བསླད་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་སུན་དབྱུང་བ་ཡང་མེད། ༈ །
དེ་ཡེ་སྐྱེད་བྱེད་ངོ་བོ་གང་། །དེ་ལས་གཞན་པས་ཇི་ལྟར་སྐྱེད[92]། ༈ །༡༧༢། །

总觉亦染坏　故亦无破难　彼之能生性　其余如何生 [172]

भिन्ना विशेषा जनकाः अस्त्यभेदो ऽपि तेषु चेत्।

तेन ते ऽजनकाः प्रोक्ताः प्रतिभासो ऽपि भेदकः॥ १७३॥

ཐ་དད་ཁྱད་པར་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད། ༈།དེ་ལ་[93]ཐ་དད་མིན་པའང་ཡོད། །
ཅེ་ན་དེས་དེ་སྐྱེད་[94]མིན་བརྗོད། ༈ །སྣང་བའང་གཞན་ལ་མི་བརྟེན་པས། །༡༧༣། །

异别性能生　若非异亦有　已说彼非生　现亦不依余 [173]

अनन्यभाक् स एवार्थस्तस्य व्यावृत्तयो ऽपरे।

तत् कार्यकारणं चोक्तं तत् स्वलक्षणमिष्यते॥ १७४॥

ཐ་དད་བྱེད་ཡིན་དེ་ཉིད་དོན། །དེ་ནི་གཞན་ལས་ལོག་པ་ཡིན། །
དེ་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཤད། །དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོད། །༡༧༤། །

作异即胜义　彼是从余返　说彼为因果　许彼是自相 [174]

तत्त्यागाप्तिफ़लाः सर्वाः पुरुषाणां प्रवृत्तयः।

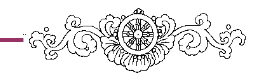
यथा भेदाविशेषे ऽपि न सर्वं सर्वसाधनम्॥ १७५॥

---

92 《སྡེ་》 《སྣར་》 བསྐྱེད།

93 《སྣར་》 ལས།

94 《སྡེ་》 《སྣར་》 བསྐྱེད།

དེ་ནི་བླང་དོར་འབྲས་ཅན་པས། །སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་ཡིན། ༈།
ཇི་ལྟར་ཐ་དད་མེད་ཁྱད་མེད། །ན་[95]ཡང་ཐམས་ཅད་ཀུན་སྒྲུབ་མིན། །༡༧༥། །
彼有取舍果　故人皆趣彼　如无异无别　非一切皆成 [175]

तथा भेदाविशेषे ऽपि न सर्वं सर्वसाधनम्।
भेदे हि कारकं किञ्चिद् वस्तुधर्मतया भवेत्॥ १७६ ॥

དེ་བཞིན་ཐ་དད་ཁྱད་མེད་ནའང་། །ཐམས་ཅད་ཀུན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། ༈།
ཐ་དད་ན་ཡང་དངོས་པོ་ཡི། །ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འགའ་བྱེད་པོར་འགྱུར། ༈ །༡༧༦། །
如是异无别　非皆成一切　虽异由法性　成为某作者 [176]

अभेदे तु विरुध्यते तस्यैकस्य क्रियाक्रिये।
भेदो ऽप्यस्त्यक्रियातश्चेद् न कुर्युः सहकारिणः॥ १७७॥

ཐ་དད་མེད་ནའང་གཅིག་ཉིད་ཀྱི། །བྱེད་དང་མི་བྱེད་འགལ་བར་འགྱུར། །
ཐ་དད་ཡོད་དེའི་ཕྱིར་བྱ་མེད། །ཅེ་ན་ལྷན་ཅིག་བྱེད་མི་བྱེད། །༡༧༧། །
无异唯一性　作不作相违　有异故无作　俱有应不作 [177]

पर्यायेणाथ कर्तृत्वं स किं तस्यैव वस्तुनः।
अत्यन्तभेदाभेदौ तु स्यातां तद्वति वस्तुनि॥ १७८॥

འོན་ཏེ་རིམ་བཞིན་བྱེད་པོ་ཉིད། །དེ་ཅི་དངོས་དེ་ཉིད་ཀྱི་འམ། ༈།
དེ་ལྡན་དངོས་པོ་ཞིན་ཏུ་ནི། །ཐ་དད་ཐ་དད་མེད་འགྱུར་བའམ། །༡༧༨། །
若依次作者　为彼事性耶　为具彼诸事　应极异不异 [178]

अन्योन्यं वा तयोर्भेदः सदृशासदृशात्मनोः।

95 《སེ་》 《སྣར་》 ནང་།

तयोरपि भवेद् भेदो यदि येनात्मना तयोः ॥ १७९ ॥

འདྲ་དང་མི་འདྲའི་བདག་ཉིད་ཅན། །རྣམ་གྲངས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་འགྱུར། །
དེ་ཡང་ཐ་དད་འགྱུར་ཞེ་ན། །བདག་ཉིད་གང་གིས་དེ་དག་གི[96] །༡༧༩། །

有同不同性　异门应互异　若谓彼异者　由何性说彼 179

भेदः सामान्यमित्येतद् यदि भेदस्तदात्मना।
भेद एव तथा च स्यान्निःसामान्यविशेषता ॥ १८० ॥

ཁྱད་པར་སྤྱི་ཞེས་བྱ་བ་དེ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་[97]ཐ་དད་ན། །
ཐ་དད་ཉིད་འགྱུར་དེ་ལྟ་ནའང་། །ཇི་ལྟར་བུམ་སོགས་ཕན་ཚུན་བཞིན། །༡༨༠། །

名差别名总　若彼等各异　成异性如是　如瓶等互别 180

भेदसामान्ययोर्यद्वद् घटादीनां परस्परम्।
यमात्मानं पुरस्कृत्य पुरुषो ऽयं प्रवर्तते ॥ १८१ ॥

སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་པའང་། །སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཅན་མི་འགྱུར། །
གང་གི་བདག་ཉིད་མདུན་བྱས་ནས། །བསྒྲུབ་བྱ་དེ་འབྲས་འདོད་པ་ཅན། །༡༨༡། །

虽许为总别　不成总别者　由何性现前　欲求所办果 181

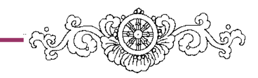
तत्साध्यफ़लवाञ्छावान् भेदाभेदौ तदाश्रयौ।
चिन्त्येते स्वात्मना भेदो व्यावृत्त्या च समानता ॥ १८२ ॥

སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར། །དེ་རྟེན་ཐ་དད་ཐ་དད་མེད། །
དཔྱད་བྱ་རང་བདག་ཉིད་ཐ་དད། །ལྡོག་པ་མཚུངས་པ་འདི་[98]དག་ནི། །༡༨༣། །

96 《སྣར་》 གིས།

97 《པེ་》 《སྣར་》 བདག

98 《པེ་》 《སྣར་》 ཉིད།

此人即趣彼　观其异不异　自体异遮同　彼等各异性 [182]

अस्त्येव वस्तु नान्वेति प्रवृत्त्यादिप्रसङ्गतः।
एतेनैव यदह्रीकाः किमप्यश्लीलमाकुलम्॥ १८३॥

ཡོད་ཉིད་དངོས་པོ་[99]རྗེས་འགྲོ་མེད། །འཇུག་པ་ལ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། ༔།
དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འཛེམ་མེད་པ། །ལྷུན་སྤྱོལ་གང་ཅི་འང་རུང་སྨྲ་བ། །༡༨༣། །

无事体随行　应趣等过故　即此对无惭　无理随便说 [183]

प्रलपन्ति प्रतिक्षिप्तं तदप्येकान्तसम्भवात्।
सर्वस्योभयरूपत्वे तद्विशेषनिराकृतेः॥ १८४॥

དེ་དག་ཀུན་ནི་བསལ་བ་ཡིན། །མཐའ་ཅིག་པ་ནི་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །
ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་ཉིད། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་བསལ་བའི་ཕྱིར། །༡༨༤། །

彼等亦破除　一向容有故　一切二体性　除彼差别故 [184]

चोदितो दधि खादेति किमुष्ट्रं नाभिधावति।
अथास्त्यतिशयः कश्चिद् येन भेदेन वर्त्तते॥ १८५॥

ཞོ་འཐུང་ཞེས་ནི་བསྐུལ་བ་ན། །ཅི་ཕྱིར་རྔ་མོ་ལ་མི་རྒྱུག །
འོན་ཏེ་ཕྱུལ་བྱུང་འགའ་ཞིག་ཡོད། །གང་གིས་ཁྱད་པར་འཇུག་འགྱུར་ན། །༡༨༥། །

教云饮酪时　何不奔向驼　若谓有殊胜　由此趣别者 [185]

स एव दधि सो ऽन्यत्र नास्तीत्यनुभयं परम्।
सर्वात्मत्वे च सर्वेषां भिन्नौ स्यातां न धीध्वनी॥ १८६॥

དེ་ཉིད་ཞོ་ཡིན་དེ་གཞན་ལ། །མེད་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་མིན་གཞན་མིན། །

---

99 《པེ·》《སྣར·》པོའི།

ཐམས་ཅད་ཀུན་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། ༔ །བློ་སྒྲ་ཐ་དད་པར་མི་འགྱུར། །༡༨༦། །

彼即略余无　故非二是余　一切同体性　觉声应不异 186

भेदसंहारवादस्य तदभेदादसम्भवः।

रूपाभावादभावस्य शब्दा रूपाभिधायिनः॥१८७॥

ཐ་དད་བསྡུས་པར་[100]སྒྲ་བ་ལ། །དེ་མེད་ཕྱིར་ན་མི་སྲིད་འགྱུར། ༔ །
དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ངོ་བོ་བརྗོད་པ་དཔྱད་བྱ་ཉིད། །༡༨༧། །

说异统摄者　彼无故非有　无事无体故　诠体非所观 187

नाशंक्या एव सिद्धास्ते ऽतो व्यवच्छेदवाचकाः।

उपाधिभेदापेक्षो वा स्वभावः केवलो ऽथ वा॥१८८॥

མ་ཡིན་སྒྲ་ནི་དེ་དག་ཉིད་[101]། །རྣམ་གཅོད་རྗོད་པར་བྱེད་པར་[102]གྲུབ། །
རང་བཞིན་ཁྱད་པར་བྱེ་བྲག་ལ། །ལྟོས་པའམ་འོན་ཏེ་འབའ་ཞིག་པ།༡༨༨། །

即彼等言声　便成为遮诠　自性诸差别　待别或单纯 188

उच्यते साध्यसिद्ध्यर्थं नाशे कार्यत्वसत्त्ववत्।

सत्तास्वभावो हेतुश्चेत् सा सत्ता साध्यते कथम्॥१८९॥

བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་དེ། །འཇིག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་བཞིན། །
གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་ཡོད་རང་བཞིན། །ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱ་མིན། །༡༨༩། །

成所立故说　如灭果及有　若因有性有　如何非所立 189

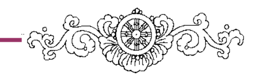
अनन्वयो हि भेदानां व्याहतो हेतुसाध्ययोःः◌ः।

---

100 《སྣར་》 པས།

101 《པེ་》 《སྣར་》 ནི།

102 《པེ་》 《སྣར་》 པ།

भावोपादानमात्रे तु साध्ये सामान्यधर्मिणि ॥ १९० ॥

ཁྱད་པར་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ནི། །གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་བྱ་དག་ལས་ཉམས། །
ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ཙམ་དུ་ནི། །བསྒྲུབ་བྱ་སྤྱི་ཡི་ཆོས་ཅན་ལ། །༡༩༠། །

差别无随行　失因及所立　若立唯有别　于有法总上 [190]

न कश्चिदर्थः सिद्धः स्यादनिषिद्धं च तादृशम्।

उपात्तभेदे साध्ये ऽस्मिन् भवेद्धेतुरनन्वयः ॥ १९१ ॥

དོན་འགའ་ཞིག་ཡང་[103]འགྲུབ་མི་འགྱུར། །འདི་འདྲ་བ་ཡང་བཀག་པ་མེད། ༈ །
ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་ན་འདིར། །གཏན་ཚིགས་རྗེས་འགྲོ་མེད་ཅན་འགྱུར། །༡༩༡། །

无少义可成　如此亦无遮　所别为所立　此因无随行 [191]

सत्तायां तेन साध्यायां विशेषः साधितो भवेत्।

अपरामृष्टतद्भेदे वस्तुमात्रे तु साधने ॥ १९२ ॥

ཡོད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་དེས། །ཁྱད་པར་དག་ནི་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར། ༈ །
དེ་ཡི་ཁྱད་པར་གཟུང་མེད་པར། །དངོས་པོ་ཙམ་ན་[104]སྒྲུབ་པ་ན། །༡༩༢། །

若有是所立　则别成所立　不取彼差别　若成唯有事 [192]

तन्मात्रव्यापिनः साध्यस्यान्वयो न विहन्यते।

नासिद्धे भावधर्मो ऽस्ति व्यभिचार्युभयाश्रयः ॥ १९३ ॥

དེ་ཙམ་ཁྱབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡི། །རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཉམས་པ་མེད། །
མ་གྲུབ་པ་ལ་ཡོད་ཆོས་མེད། །གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་འཁྲུལ་པ་ཅན། །༡༩༣། །

彼能遍所立　随行无失坏　不成有法无　依二有错乱 [193]

---

103 《ཞེ·》《སྣར·》ཀྱང་།

104 《ཞེ·》《སྣར·》ནི།

धर्मो विरुद्धो ऽभावस्य सा सत्ता साध्यते कथम्।

सिद्धः स्वभावो गमको व्यापकस्तस्य निश्चितः॥ १९४॥

མེད་པའི་ཆོས་ནི་འགལ་ཡིན་ན། །ཡོད་དེ་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར། །
རང་བཞིན་སྒྲུབ་[105]པ་གོ་བྱེད་ཡིན། །དེ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་ངེས་པ་ཡིན[106]། །༡༩༤། །

无法是相违　有岂成所立　自性成能了　彼能遍决定 [194]

गम्यः स्वभावस्तस्यायं निवृत्तौ वा निवर्तकः।

अनित्यत्वे यथा कार्यमकार्यं वा ऽविनाशिनि॥ १९५॥

རང་བཞིན་ངེས་པ་གོ་བྱ་ཡིན། །འདི་ལྡོག་པ་ན་དེ་ལྡོག་བྱེད། །
དཔེར་ན་མི་རྟག་ཉིད་བྱས་པ་ལས། །མ་བྱས་པས་ན་[107]མི་འཇིག་བཞིན། ༈ །༡༩༥། །

性定是所了　此遮则彼遮　譬无常所作　非作则不灭 [195]

अहेतुत्वाद् विनाशस्य स्वभावादनुबन्धिता।

सापेक्षाणां हि भावानां नावश्यम्भावितेक्ष्यते॥ १९६॥

རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ན[108]། །རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་འབྲེལ་ཉིད། །
དངོས་པོ་ལྟོས་དང་བཅས་རྣམས་ནི། །ངེས་པར་འགྱུར་བ་མེད་པར་མཐོང་། །༡༩༦། །

无因故若灭　自体即相属　诸事有所待　则见无决定 [196]

बाहुल्ये ऽपि हि तद्धेतोर्भवेत् क्वचिदसम्भवः।

एतेन व्यभिचारित्वमुक्तं कार्याव्यवस्थितेः॥ १९७॥

---

105 《པེ་》 《སྣར་》 གྲུབ།

106 《པེ་》 《སྣར་》 ཡི།

107 《པེ་》 《སྣར་》 པ།

108 《པེ་》 《སྣར་》 ནི།

དེ་[109]རྒྱུ་མང་པོ་ཡོད་ན་ཡང་། །འགའ་ཞིག་ལ་ནི་མི་སྲིད་འགྱུར། ༈ །
དེས་ན་འབྲས་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། །འཇིག་པ་རྒྱུ་ལྡན་སྨྲ་རྣམས་ཀྱི། །༡༩༧། །
彼因纵众多　亦容有不遇　以无果住故　说灭待因者 [197]

सर्वेषां नाशहेतूनां हेतुमन्नाशवादिनाम्।
असामर्थ्याच्च तद्धेतोर्भवत्येव स्वभावतः॥ १९८॥

འཇིག་པའི་རྒྱུ་ནི་ཐམས་ཅད་དག །འཁྲུལ་པ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ཡིན། ༈ །
དེ་རྒྱུ་ནུས་པ་མེད་ཕྱིར་ཡང་། །འདི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར། །༡༩༨། །
一切能灭因　说皆成错误　彼因无能故　此由自性灭 [198]

यत्र नाम भवत्यस्मादन्यत्रापि स्वभावतः।
या काचिद् भावविषया ऽनुमितिर्द्विविधैव सा॥ १९९॥

གང་ལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་དེ་ལས། །གཞན་ལའང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར། །
དེས་ན་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི། །རྗེས་སུ་དཔག་གང་རྣམ་གཉིས་ཏེ། ༡༩༩ ། །
所说由何减　余亦由自性　故有事为境　比量为二种 [199]

स्वसाध्ये कार्यभावाभ्यां सम्बन्धनियमात् तयोः।
प्रवृत्तेर्बुद्धिपूर्वत्वात् तद्भावानुपलम्भने॥ २००॥

འབྲས་དང་ངོ་བོ་དེ་དག་ལས[110]། །རང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་འབྲེལ་དེས་ཕྱིར། །
འཇུག་པ་བློ་སྔོན་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་མི་དམིགས་ན། །༢༠༠། །
果自性由彼　定属所立故　觉为先转故　彼性不可得 [200]

प्रवर्त्तितव्यं नेत्युक्ता ऽनुपलब्धेः प्रमाणता।

---

109 《ཞེ་》 《སྣར་》 དེས།

110 《ཞེ་》 《སྣར་》 ལ།

शास्त्राधिकारे ऽसम्बद्धा बहवो ऽर्था अतीन्द्रियाः ॥२०१॥

འཇུག་པར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བས། །མི་དམིགས་པ་ནི་ཚད་མར་བཤད། །

བསྟན་བཅོས་སྐབས་དང་འབྲེལ་མེད་དང་། །དོན་རྣམས་དབང་པོ་ལས་འདས་པ། །༢༠༡། །

即说彼不转　说不得为量　论时无关系　诸义超诸根 [201]

अलिङ्गाश्च कथं तेषामभावो ऽनुपलब्धितः।

सदसन्निश्चयफ़ला नेति स्याद् वा ऽप्रमाणता ॥२०२॥

རྟགས་མེད་པ་ཅན་དེ་རྣམས་ནི། །མི་དམིགས་ཕྱིར་ན་ཇི་ལྟར་མེད། །

ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །ཕྱིར་ན་ཚད་མ་ཉིད་མི་འགྱུར། །༢༠༢། །

由无因彼等　不得故岂无　非定有无果　故不成为量 [202]

प्रमाणमपि काचित् स्याद् लिङ्गातिशयभाविनी।

स्वभावज्ञापकाज्ञानस्यायं न्याय उदाहृतः ॥२०३॥

རྟགས་ཀྱི་ཁྱུལ་བྱུང་ཡོད་པ་ཅན། །ལ་ལ་ཚད་མ་དག་ཏུ་འགྱུར[111]། །

རང་བཞིན་ཤེས་བྱེད་མི་ཤེས་ལ། །རིགས་པ་འདི་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན། ༄ །༢༠༣། །

若有殊胜因　有者亦成量　能知性不知　此理是所说 [203]

कार्यं तु कारकाज्ञानम्भावस्यैव साधकम्।

स्वभावानुपलम्भश्च स्वभावे ऽर्थस्य लिङ्गिनि ॥२०४॥

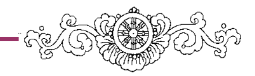
རྒྱུ་མི་ཤེས་ན་འབྲས་བུ་ནི། །མེད་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད། །

དོན་གྱི་རང་བཞིན་རྟགས་ཅན་ལ། །རང་བཞིན་མི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན། །༢༠༤། །

不知因能成　果即无所有　义自性有因　性不得亦是 [204]

111 《ཅེ·》《སྣར·》ནི།

तद्भावः प्रतीयेत हेतुना यदि केनचित्।

दृश्यस्य दर्शनाभावकारणासम्भवे सति॥२०५॥

གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་འགའ་ཞིག་གིས། །དེ་མེད་པར་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །

སྣང་དུང་མཐོང་བ་མེད་པའི་རྒྱུ། །མི་སྲིད་པར་ནི་གྱུར་པ་ན། །༢༠༥། །

若由某等因　通达彼为无　可见不见因　若全非有者 205

भावस्यानुपलब्धस्य भावाभावः प्रतीयते।

विरुद्धस्य च भावस्य भावे तद्भावबाधनात्॥२०६॥

སྣང་དུང་དངོས་པོ་མ་[112]དམིགས་པའི། །དངོས་པོ་མེད་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར། ༈ །

འགལ་བའི་དངོས་པོ་ཡོད་ན་ཡང་། །དེ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཕྱིར། །༢༠༦། །

可见不可得　当知为无事　若有相违事　能害彼有故 206

तद्विरुद्धोपलब्धौ स्यादसत्ताया विनिश्चयः।

अनादिवासनोद्भूतविकल्पपरिनिष्ठितः॥२०७॥

དེ་དང་འགལ་བ་དམིགས་པ་ནི། །མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འགྱུར། ༈ །

ཐོག་མེད་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་བསྒྲུབས་པ། །༢༠༧། །

得彼相违者　决定彼为无　无始习气生　分别所熏成 207

शब्दार्थस्त्रिविधो धर्मी भावाभावोभयाश्रयः।

तस्मिन् भावानुपादाने साध्ये ऽस्यानुपलम्भनम्॥२०८॥

ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པ། །སྒྲ་དོན་ཆོས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། ༈ །

དེ་དངོས་ཉེར་ལེན་མེད་པ་ཅན། །སྒྲུབ་ལ་དེ་མི་དམིགས་པ་ནི། །༢༠༨། །

112 《ཞེ·》 《སྣར·》 མི།

依有无及俱　声义法三种　成彼非事因　谓彼不可得 [208]

तथा हेतुर्न तस्यवाभावः शब्दप्रयोगतः।

परमार्थैकतानत्वे शब्दानामनिबन्धना॥२०९॥

དེ་ལྟར་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་ནི། །མེད་པ་མ་ཡིན་སྒྲ་སྦྱོར་ཕྱིར། ༈ །

དོན་དམ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ཉིད་ཅན། །མཐོང་བའི་བྱེ་བྲག་ཐ་དད་པའི། །༢༠༩། །

是因彼非无　安立言说故　一向胜义转　于见差各异 [209]

न स्यात् प्रवृत्तिरर्थेषु दर्शनान्तरभेदिषु।

अतीताजातयोर्वापि न च स्यादनृतार्थता॥२१०॥

དོན་རྣམས་ལ་ནི་སྒྲ་རྣམས་ནི། །རྒྱུ་མེད་ཅན་འཇུག་མི་འགྱུར་དང་། །

འདས་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡང་། །ཚིག་འགའ་ཞིག་ཀྱང་བརྫུན་པ་ཡི། །༢༡༠། །

诸义诸言声　无因应不转　过未生亦尔　诸语亦应无 [210]

वाचः कस्याश्चिदित्येषा बैद्धार्थविषया मता।

शब्दार्थापह्नवे साध्ये धर्माधारनिराकृतेः॥२११॥

དོན་ཅན་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཕྱིར། །དེ་དག་བློ་དོན་ཡུལ་ཅན་འདོད། ༈ །

སྒྲ་དོན་བསྙོན་པ་སྒྲུབ་པ་ལ། །ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ནི་བསལ་བའི་ཕྱིར། །༢༡༡། །

虚妄义者故　许觉义为境　拨声义成立　遣法所依故 [211]

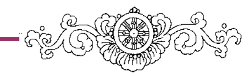
न साध्यः समुदायः स्यात् सिद्धौ धर्मश्च केवलः।

सदसत्पक्षभेदेन शब्दार्थानपवादिभिः॥२१२॥

ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འགྱུར་ལ། །ཡན་གར་ཆོས་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན། །

སྒྲ་དོན་བསྙོན་པ་མེད་རྣམས་ཀྱིས། །ཡོད་མེད་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །༢༡༢། །

非和合所立　是成立单法　不拨声义者　由有无品别 [212]

वस्त्वेव चित्यते ह् यत्र प्रतिबद्धः फ़लोदयः।

अर्थक्रिया ऽसमर्थस्य विचारैः किं परीक्षया॥२१३॥

དངོས་པོ་ཉིད་ནི་དཔྱད་བྱ་[113]སྟེ། །འདི་ལས་འབྲས་འབྱུང་རག་ལས་ཕྱིར། ༈ །

དོན་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ། །དོན་གཉེར་བརྟགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། །༢༡༣། །

有事为所现　从此生果故　于不能作义　求者观何为 [213]

षण्ढस्य रूपे वैरूप्ये कामिन्याः किं परीक्षया।

शब्दार्थः कल्पनाज्ञानविषयत्वेन कल्पितः॥२१४॥

མ་ནིང་གཟུགས་བཟང་མི་བཟང་ཞེས། །འདོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས་ཅི་ཕན། ༈ །

རྟོག་[114]པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས། །སྒྲ་ཡི་དོན་ནི་བརྟགས་པ་ཡིན། །༢༡༤། །

中性人美丑　欲者观何益　分别智境故　声义是假立 [214]

धर्मो वस्त्वाश्रयासिद्धिरस्योक्तो न्यायवादिना।

नान्तरीयकता ऽभावाच्छब्दानां वस्तुभिस्सह॥२१५॥

དངོས་རྟེན་མ་གྲུབ་འདི་ཚོས་སུ། །རིག་པ་སྨྲ་བས་གསུངས་པ་ཡིན། ༈ །

སྒྲ་རྣམས་དངོས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །མེད་ན་མི་འབྱུང་[115]ཉིད་མེད་ཕྱིར། །༢༡༥། །

事所依不成　言说正理者　说唯此是法　声与事同时　无无不生故 [215]

नार्थसिद्धिस्ततस्ते हि वक्त्रभिप्रायसूचकाः।

आप्तवादाविसंवादसामान्यादनुमानता॥२१६॥

དེ་ལས་དོན་གྲུབ་མིན་དེ་དག །སྨྲ་བོའི་བསམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད། ༈ །

---

113 《པེ་》 《སྣར་》 པ།

114 《པེ་》 《སྣར་》 རྟོགས།

115 《པེ་》 《སྣར་》 བྱུང་།

ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་མི་སླུ་བའི། །སྤྱི་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །༢༡༦། །

非由彼成义　彼显说者意　可信语不欺　由总而比度 216

सम्बद्धानुगुणोपायं पुरुषार्थाभिधायकम्।

परीक्षाधिकृतं वाक्यमतो ऽनधिकृतं परम्॥२१७॥

འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྗོད་བྱེད་ངག །

ཡོངས་བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་གྱི[116] །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་བྱས་མིན། །༢༡༧། །

系属顺方便　说士夫义语　依观察而说　非依诸余语 217

प्रतक्षेणानुमानेन द्विविधेनाप्यबाधनम्।

दृष्टादृष्टार्थैरोरस्याविसंवादस्तदर्थयोः॥२१८॥

མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །དོན་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་དང་། །

རྗེས་སུ་དཔག་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་། །གནོད་མེད་འདི་ཡི་[117]མི་སླུ་བའི། ༑ །༢༡༨། །

于见及不见　有事诸义理　现量二比量　无害此不欺 218

आप्तवादाविसंवादसामान्यादनुमानता।

बुद्धेरगत्याभिहिता निषिद्धाप्यस्य गोचरे॥२१९॥

ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་མི་སླུ་བའི། །སྤྱི་ལས་འདི་ཡུལ་ལྐོག་[118]གྱུར་ནའང་། །

གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་བློ་ནི། །རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་དུ་གསུངས། ༑ །༢༡༩། །

可信语不欺　由总虽不现　无位故此觉　亦说为比量 219

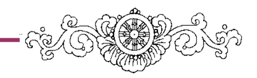
हेयोपादेयतत्त्वस्य सोपायस्य प्रसिद्धितः।

---

116 《པེ་》 《སྣར་》 གྱིས།

117 《སྣར་》 ཡིས།

118 《པེ་》 《སྣར་》 ལྡོག

प्रधानार्थाविसंवादादनुमानं परत्र वा॥२२०॥

སླང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་བཅས་རབ་ཏུ་ངེས་པ་ཡིས། །

གཙོ་བོའི་དོན་ལ་མི་སླུའི་ཕྱིར། །གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན། ༄ །༢༢༠། །

所取所舍性　及方便决定　要义无欺故　可比度其余 [220]

पुरुषातिशयापेक्षं यथार्थमपरे बिदुः।

इष्टो ऽयमर्थः प्रत्येतुं शक्यः सो ऽतिशयो यदि॥२२१॥

སྐྱེས་བུ་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པ། །ཇི་བཞིན་དོན་དུ་གཞན་གྱིས་ཤེས། ༄ །

གལ་ཏེ་ཁྱད་དུ་བྱུང་བ་དེ། །ཤེས་པར་ནུས་ན་དོན་འདི་འདོད། ༄ །༢༢༡། །

待殊胜士夫　余知如实义　若对彼殊胜　能知许彼义 [221]

अयमेवं न वेत्यन्यदोषा निर्दोषतापि वा।

दुर्लभत्वात् प्रमाणानां दुर्बोधेत्यपरे विदुः॥२२२॥

འདི་ནི་འདི་ལྟར་མིན་ནོ་ཞེས། །གཞན་ལ་སྐྱོན་ལྡན་སྐྱོན་མེད་པའམ། །

ཚད་མ་རྣམས་ནི་རྙེད་དཀའི་ཕྱིར། །རྟོགས་དཀའ་ཞེས་ནི་གཞན་གྱིས་ཤེས། །༢༢༢། །

言如此或非　他有过无过　诸量难得故　余知难了达 [222]

सर्वेषां सविपक्षत्वान्निर्ह्रासातिशयाश्रिताम्।

सात्मीभावात् तदभ्यासाद् दीयेरन्नास्रवाः क्वचित्॥२२३॥

འགྲིབ་དང་ཁྱད་བྱུང་བརྟེན་པ་ཀུན། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་བཅས་ཉིད་ཕྱིར། །

དེ་གོམས་པ་ལས་བདག་འགྱུར་བས། །ལ་ལ་ཟག་པ་ཟད་པར་འགྱུར། ༄།༢༢༣། །

减及依胜进　皆有逆品故　由习彼成性　有能尽诸漏 [223]

निरुपद्रवभूताथस्वभावस्य विपर्ययैः।

न बाधा यत्नवप्वे ऽपि बुद्धेस्तत्पक्षपाततः॥२२४॥

འཚེ་བ་མེད་དང་ཡང་དག་དོན། །ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ལོག་གིས། །
འབད་དུ་ཟིན་ཀྱང་མི་བཟློག་སྟེ[119]། །བློ་ནི་དེ་ཕྱོགས་འཛིན་ཕྱིར་རོ། །༢༢༤། །

无害真实义　颠倒极力阻　成性终不退　觉执彼品故[224]

सर्वासां दोषजातीनां जातिः सत्कायदर्शनात्।
सा ऽविद्या तत्र तत्स्नेहस्तस्माद् द्वेषादिसम्भवः ॥२२५॥

ཉེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག །འཇིག་ཚོགས་ལྟ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན། །
དེ་མ་རིག་དེར་དེ་ལ་ཆགས། །དེ་ལས་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་འབྱུང་། །༢༢༥། །

一切诸过失　萨迦耶见生　无明彼彼贪　从彼起嗔等[225]

मोहो निदानं दोषाणामत एवाभिधीयते।
सत्कायदृष्टिरन्यत्र तत्प्रहाणे प्रहाणतः ॥२२६॥

དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉེས་རྣམས་ཀྱི། །རྒྱུ་ནི་གཏི་མུག་ཡིན་པར་གསུངས། །
གཞན་ལས་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་སྟེ། །དེ་སྤངས་པ་ན་སྤོང་ཕྱིར་རོ། ། ༔ ། །༢༢༦། །

由此说众过　其因为愚痴　余说萨迦见　断彼皆断故[226]

गिरां मिथ्यात्वहेतूनां दोषाणां पुरुषाश्रयात्।
अपौरुषेयं सत्यार्थमिति केचित् प्रचक्षते ॥२२७॥

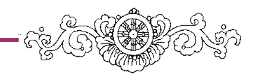
ཚིག་རྣམས་ལོག་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ། །ཉེས་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ལ་བརྟེན་ཕྱིར། །
སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་བདེན་དོན་ཅན། །ཞེས་ནི་ལ་ལ་རྗོད་པར་བྱེད། །༢༢༧། །

诸语颠倒因　诸失依人故　人不作谛义　有者作是说[227]

गिरां सत्यत्वहेतूनां गुणानां पुरुषाश्रयात्।

119 《ཞེ་》 བཟློག་སྟེ། 《སྣར་》 བཟློགས་ཏེ།

अपौरुषेयं मिथ्यार्थं किं नेत्यन्ये प्रचक्षते॥२२८॥

ཚིག་རྣམས་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ། །ཡོན་ཏན་སྐྱེས་བུ་ལ་བརྟེན་ཕྱིར། །

སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་ལོག་པའི་དོན། །ཅེས་མིན་ཞེས་ནི་གཞན་དག་བརྗོད། ༈ །༢༢༨། །

诸语谛性因　功德依人故　余说人不作　岂非颠倒义 [228]

अर्थज्ञानपनहेतुर्हि संकेतः पुरुषाश्रयः।

गिरामपौरुषेयत्वे ऽप्यतो मिथ्यात्वसम्भवः॥२२९॥

དོན་ཤེས་བྱེད་པ་དག་གི་རྒྱུ། །བརྡ་ནི་སྐྱེས་བུ་ལ་བརྟེན་པས། །

ཚིག་རྣམས་སྐྱེས་བུས་[120]བྱས་མིན་ཡང་། །དེ་ཕྱིར་ལོག་པ་ཉིད་དུ་སྲིད། ༈ །༢༢༩། །

能了解义因　名依士夫立　语纵非人作　故容有颠倒 [229]

सम्बन्धापौरुषेयत्वे स्यात् प्रतीतिरसंविदः।

संकेतात् तदभिव्यक्तावसमर्थान्यकल्पना॥२३०॥

འབྲེལ་བ་སྐྱེས་བུས་བྱས་མིན་ན། །བརྡ་རིག་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར། །

བརྡ་ལས་དེ་ནི་གསལ་ཡིན་ན། །བརྟགས་[121]པ་གཞན་དག་ནུས་མེད་འགྱུར། ༈ །༢༣༠། །

若系非人作　不了名应知　若由名彼显　计余应无能 [230]

गिरामेकार्थनियमे न स्यादर्थान्तरे गतिः।

अनेकार्थाभिसम्बन्धे विरुद्धव्यक्तिसम्भवः॥२३१॥

ཚིག་རྣམས་དོན་གཅིག་ལ་ངེས་ན། །དོན་གཞན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ༈ །

དོན་དུ་མ་དང་མཚོན་འབྲེལ་ན། །འགལ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །༢༣༡། །

诸语定一义　不应达余义　若连系多义　应能显相违 [231]

120 《ཅེ·》 《སྣར·》 བྱ།

121 《ཅེ·》 《སྣར·》 བཏགས།

अपौरुषेयतायाश्च व्यर्था स्यात् परिकल्पना।

वाच्यश्च हेतुर्भिन्नानां सम्बन्धस्य व्यवस्थितेः ॥२३२॥

སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱང་། །ཀུན་དུ་བརྟགས་[122]པ་དོན་མེད་འགྱུར། །

ཐ་དད་རྣམས་ལ་འབྲེལ་[123]བ་ཡང་། །རྣམ་པར་གཞག་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་བརྗོད། ༈ །༢༣༢། །

士夫纵未作　遍计应无义　连系诸异事　立故应说因 [232]

असंस्कार्यतया पुम्भिः सर्वथा स्यान्निरर्थता।

संस्कारोपगमे मुख्यं गजस्नानमिदं भवेत् ॥२३३॥

སྐྱེས་བུས་ལེགས་པར་མ་བྱས་པ་[124]། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དོན་མེད་འགྱུར། །

ལེགས་བྱས་ཁས་ལེན་ན་འདི་ནི། །དངོས་སུ་གླང་ཆེན་ཁྲུས་འདྲར་འགྱུར། ༈ །༢༣༣། །

士夫未善作　应毕竟无义　若计善作者　此真同象浴 [233]

सम्बन्धिनामनित्यत्वान्न सम्बन्धेऽस्ति नित्यता।

नित्यस्यानुपकार्यत्वादकुर्वाणश्च नाश्रयः ॥२३४॥

འབྲེལ་བ་ཅན་རྣམས་མི་རྟག་ཕྱིར། །འབྲེལ་བ་ལ་རྟག་ཡོད་མ་ཡིན། ༈ །༢༣༤། །

系者无常故　系属常非有 [234]

अर्थैरतः स शब्दानां संस्कार्यः पुरुषैर्धिया।

अर्थैरेव सहोत्पादे न स्वभावविपर्ययः ॥२३५॥

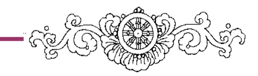
དེ་ཕྱིར་དོན་དང་སྒྲ་ཡི་དེ། །སྐྱེས་བུའི་བློ་ཡིས་ལེགས་པར་བྱས། ༈ །

དོན་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་ན་[125]ནི། །སྒྲ་རྣམས་ལ་ནི་རང་བཞིན་དག །༢༣༥། །

122　《ཅེ·》　《སྣར·》 བཏགས།

123　《སྣར·》 འདྲེས།

124　《ཅེ·》　《སྣར·》 པར།

故义与声系　是人觉善作　若与义俱生　于诸声自性 [235]

शब्देषु युक्तः सम्बन्धे नायं दोषो विकल्पिते।

नित्यत्वादाश्रयापाये ऽप्यनाशो यदि जातिवत्॥२३६॥

རྣམ་པར་བཟློག་པར་མི་རིགས་སོ། །རྣམ་བརྟགས་འབྲེལ་ལ་ཉེས་འདི་མེད། །

གལ་ཏེ་རྟེན་འདི་[126]འཇིག་ན་ཡང་། །འཇིག་མིན་རྟག་ཕྱིར་རིགས་དང་འདྲ། །༢༣༦། །

相反不应理　假系无此过　若所依虽灭　不灭常如类 [236]

नित्येष्वाश्रयसामर्थ्य किं येनेष्टः स चाश्रयः।

ज्ञानोत्पादनहेतूनां सम्बन्धात् सहकारिणाम्॥२३७॥

རྟག་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནུས་པ་གང་། །གང་གིས་དེ་རྟེན་[127]འདོད་པ་ཡིན། །

ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིས[128]། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་རྣམས་[129]ཚོགས་ན། །༢༣༧། །

于常依何能　由何许彼依　由能生于智　俱有因和合 [237]

तदुत्पादनयोग्यत्वेनोत्पत्तिर्व्यक्तिरिष्यते।

घटादिष्वपि युक्तिज्ञैः अविशेषे ऽविकारिणाम्॥२३८॥

དེ་སྐྱེད་[130]པར་ནི་རུང་ཉིད་ཕྱིར། །རིག་པ་ཤེས་པས་བུམ་སོགས་ཀྱང་། །

སྐྱེ་བ་ལ་ནི་གསལ་[131]བར་འདོད། །འགྱུར་བ་མེད་རྣམས་ཁྱད་མེད་པས། །༢༣༨། །

---

125 《པེ་》 《སྣར་》 པ།

126 《པེ་》 《སྣར་》 ནི།

127 《པེ་》 《སྣར་》 བརྟེན།

128 《པེ་》 《སྣར་》 ཡི།

129 《པེ་》 《སྣར་》 སྣ།

130 《པེ་》 《སྣར་》 བསྐྱེད།

131 《པེ་》 《སྣར་》 བསལ།

彼智可生故　了智于瓶等　生起许为显　诸不变无别 [238]

व्यञ्जकैः स्वैः कृतः को ऽर्थो व्यक्तास्तैस्ते यतो मताः।

सम्बन्धस्य च वस्तुत्वे स्याद् भेदाद् बुद्धिचित्रता॥२३९॥

གསལ་བྱེད་རང་གིས་[132]དོན་ཅི་བྱས། །གང་ཕྱིར་དེས་དེ་གསལ་འདོད་པ། །
འབྲེལ་པ་དངོས་པོ་ཉིད་གྱུར་སོད། །ཐ་དད་ཕྱིར་བློ་སྣ་ཚོགས་འགྱུར། ༈ །༢༣༩། །

能显自何作　何许彼显彼　连系成实事　异故种种觉 [239]

ताभ्यामभेदे तावेव नातो ऽन्या वस्तुनो गतिः।

भिन्नात्वाद् वस्तुरूपस्य सबन्धः कल्पनाकृतः॥२४०॥

དེ་ལས་ཐ་དད་མིན་དེ་ཉིད། །འདི་ལས་གཞན་དངོས་ཡོད་མ་ཡིན། །
དངོས་པོའི་[133]ངོ་བོ་ཐ་དད་ཕྱིར། །འབྲེལ་བ་རྟོག་པས་བྱས་པ་ཡིན། །༢༤༠། །

不异即彼性　离此无余事　事性各异故　系属分别作 [240]

सद् द्रव्यं स्यात् पराधीनं सम्बन्धो ऽन्यस्य वा कथम्।

वर्णा निरर्थकाः सन्तः पदादि परिकल्पितम्॥२४१॥

ཡོད་རྫས་གཞན་ལ་རག་ལུས་པའམ། །གཞན་གྱི་འབྲེལ་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
ཡི་གེ་དོན་མེད་ཅན་འགྱུར་ཞིང་། །ཚིག་སོགས་ཀུན་བརྟགས་དངོས་མེད་ལ། །༢༤༡། །

有实依赖余　如何成余系　诸字当无义　句遍计无事 [241]

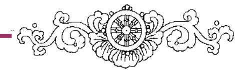
अवस्तुनि कथं वृत्तिः सम्बन्धस्यास्य वस्तुनः।

अपौरुषेयतापीष्टा कर्तॄणामस्मृतेः किल॥२४२॥

དངོས་པོ་ཡི་ནི་འབྲེལ་པ་འདི། །ཇི་ལྟ་བུར་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར ༈ །

[132] 《པེ་》 《སྣར་》 གི།

[133] 《པེ་》 《སྣར་》 པོ།

བྱེད་པ་པོ་རྣམས་མི་དྲན་ཕྱིར། །སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་ཀྱང་འདོད་ལོ། །༢༩༢། །
此有事连系　当如何而转　不忆作者故　传许人未作 [242]

सन्त्यस्याप्यनुवक्तार इति धिग् व्यापकं तमः।
यथायमन्यतो ऽश्रुत्वा नेमं वर्णपदक्रमम्॥२४३॥

འདི་ལའང་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ཡོད། །དེས་ན་དན་པའི་མུན་པས་ཁྱབ། །
ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུ་འདི་གཞན་ལས། །མ་ཐོས་པར་ནི་ཡི་གེ་དང་། །༢༩༣། །
有随此宣说　故恶暗周遍　犹如此士夫　未从他听闻 [243]

वस्तुं समर्थः पुरुषस्तथान्यो ऽपीति कश्चन।
अन्यो वा रचितो ग्रन्थः सम्प्रदायादृ ऋते परैः॥२४४॥

ཚིག་བཀོད་པ་ནི་བརྗོད་ནུས་མེད། །དེ་ལྟར་གཞན་ཡང་འགའ་ཞིག་སྨྲ། ༔ །
སྦྱོལ་བ་ཡི་ནི་གཞུང་གཞན་ཡང་། །མན་ངག་ལས་གཞན་གཞན་དག་གིས། །༢༩༤། །
于字句安布　无有能说者　有说余亦尔　编制诸余论　离师教授外 [244]

दृष्टः को ऽभिहितो येन सो ऽप्येवं नानुमीयते।
यज्जातीयो यतः सिद्धः सो ऽविशिष्टो ऽग्निकाष्ठवत्॥२४५॥

འདོན་པ་གང་མཐོང་གང་གིས་ན། །དེ་ཡང་དེ་ལྟར་རྗེས་མི་དཔོག ༔ །
རིགས་གང་གང་ལས་གྲུབ་པ་དེ[134]། །ཁྱད་པར་མེད་དེ་མེ་ཤིང་བཞིན། །༢༩༥། །
曾见有谁读　何不如是比　何类从何成　无别如火薪 [245]

अदृष्टहेतुरप्यन्यस्तद्भवः सम्प्रतीयते।
तत्राप्रदश्यं ये भेदं कार्यसामान्यदर्शनात्॥२४६॥

134 《པེ་》《སྣར་》སྡེ།

རྒྱུ་མ་མཐོང་བ་ཅན་གཞན་ཡང་། །དེ་ལས་འགྱུར་བར་ཡང་དག་ཤེས། །
དེ་ལ་འབྲས་མཚུངས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །ཁྱད་པར་དག་ནི་མ་བསྟན་པར། །༢༤༦། །
余未见因者　正知由彼成　见果相同故　未说诸差别 [246]

हेतवः प्रवितन्यन्ते सर्वे ते व्यभिचारिणः।
सर्वथा ऽनादिता सिध्येदेवं नापुरुषाश्रयः॥२४७॥
གཏན་ཚིགས་རབ་ཏུ་སྤྲོས་པ་གང་། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པ་ཅན། །
རྣམ་ཀུན་ཐོག་མེད་གྲུབ་གྱུར་མོད། །དེ་ལྟར་སྐྱེས་མིན་རྟེན་ཅན་མིན། །༢༤༧། །
凡所宣说因　一切皆错乱　虽皆无始成　然非依非士 [247]

तस्मादपौरुषेयत्वे स्यादन्यो ऽप्यनराश्रयः।
म्लेच्छादिव्यवहाराणां नास्तिक्यवचसामपि॥२४८॥
དེ་ཕྱིར་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་ཉིད། །གཞན་ཡང་མི་ལ་མི་བརྟེན་འགྱུར། །
ཀླ་ཀློ་ལ་སོགས་ཐ་སྙད་དང་། །མེད་པར་སྨྲ་བའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་། །༢༤༨། །
故士夫未作　余亦不依人　蔑戾车等言　说断无等语 [248]

अनादित्वाद् तथाभावः पूर्वसंस्कारसन्ततेः।
तादृशे ऽपौरुषेयत्वे कः सिद्धे ऽपि गुणो भवेत्॥२४९॥
ཐོག་མེད་ཕྱིར་ན་དེ་བཞིན་འགྱུར། །སྔོན་འདུས་[135]བྱས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིར། །
དེ་འདྲའི་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་ཉིད། །གྲུབ་ནའང་[136]ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །༢༤༩། །
无始故亦尔　是先作因故　如此人未作　即成有何德 [249]

अर्थसंस्कारभेदानां दर्शनात् संशयः पुनः।

---

135 《ཐེ·》《སྣར·》 དུས།
136 《ཐེ·》《སྣར·》 ན།

अन्याविशेषाद् वर्णानां साधने कि फ़लं भवेत्॥ २५० ॥

དོན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཁྱད་པར་རྣམས། །མཐོང་ཕྱིར་ཟེ་ཚོམ་དག་ཀྱང་ཡིན། །

ཡི་གེ་རྣམས་གཞན་དང་ཁྱད་མེད་ཕྱིར། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་ན་འབྲས་ཅིར་འགྱུར། །༢༥༠། །

义于功用别　见故亦是疑　字余无别故　成立有何果 [250]

वाक्यं भिन्नं न वर्णेभ्यो विद्यते ऽनुपलम्भतः।

अनेकावयवात्मत्वे पृथक् तेषां निरर्थता॥ २५१ ॥

ངག་ནི་ཡི་གེ་ལས་ཐ་དད། །ཡོད་པ་མིན་ཏེ་མ་དམིགས་ཕྱིར། །

ཡན་ལག་དུ་མའི་བདག་ཉིད་ཡིན། །དེ་རྣམས་ཐ་དད་དོན་མེད་ཉིད། །༢༥༡། །

语非异于字　以不可得故　是多支体性　彼等异无义 [251]

अतद्रूपे च ताद्रूप्यं कल्पितं सिंहतादिवत्।

प्रत्येकं सार्थकत्वे ऽपि मिथ्यानेकत्वकल्पना॥ २५२ ॥

དེ་དངོས་ཅན་མིན་དེ་དངོས་ཅན། །བརྟགས་པ་སེང་གེ་ཉིད་སོགས་བཞིན། །

རེ་རེ་དོན་བཅས་ཉིད་ཡིན་ནམ[137]། །དུ་མ་ཉིད་བརྟགས་[138]ལོག་པ་ཡིན། །༢༥༢། །

非事假名事　如云狮子等　若各各有义　多立事颠倒 [252]

एकावयवगत्या च वाक्यार्थप्रतिपद् भवेत्।

सकृच्छ्रुतौ च सर्वैषा कालभेदो न युज्यते॥ २५३ ॥

ཡན་ལག་གཅིག་ནི་རྟོགས་པས་ཀྱང་། །ངག་གི་དོན་དག་རྟོགས་པར་འགྱུར། །

ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་རྟོགས་[139]པ་ནའང་། །དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་རུང་ངོ། །༢༥༣། །

---

137 《ཞེ་》 《སྣར་》 ནའང་།

138 《ཞེ་》 《སྣར་》 བརྟགས།

139 《ཞེ་》 《སྣར་》 ཐོས།

由通达一支　当达诸语义　顿了达一切　应无时差别 [253]

एकत्वे ऽपि ह्यभिन्नस्य क्रमशो गत्यसम्भवात्।

अनित्यं यत्नसम्भूतं पौरुषेयं कथं न तत्॥२५४॥

གཅིག་ཉིད་ན་ཡང་ཐ་དད་མེད། །རིམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་ཕྱིར། ༈ །
མི་རྟག་ན་ནི་རྩོལ་བྱུང་ཕྱིར། །དེ་ཅི་[140]སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་མིན། །༢༥༤། །

一性亦无异　渐达非有故　无常勤发故　何非士夫作 [254]

नित्योपलब्धिर्नित्यत्वे ऽप्यनावरणसम्भवात्।

अश्रुतिर्विकलत्वाच्चेत् कस्यचित् सहकारिणः॥२५५॥

རྟག་ཉིད་ཡིན་ཡང་[141]རྟག་པར་ནི། །དམིགས་འགྱུར་སྒྲིབ་གཡོགས་མེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །
གལ་ཏེ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འགའ་ཞིག །མ་ཚང་ཐོས་པ་མིན་ཞེ་ན། ༈ །༢༥༥། །

若常应常得　以无障覆故　若谓俱有因　未具不闻者 [255]

काममन्यप्रतीक्षा ऽस्तु नियमस्तु विरुध्यते।

सर्वत्रानुपलम्भः स्यात् तेषामव्यापिता यदि॥२५६॥

ཅེས་ཀྱང་གཞན་ལྟོས་ཡིན་སླ་[142]སྟེ། །ངེས་པ་དག་ནི་འགལ་བ་ཡིན། །
གལ་ཏེ་དེ་དག་ཁྱབ་བྱེད་མིན། །ཐམས་ཅད་དུ་ནི་དམིགས་མི་འགྱུར། ༈ །༢༥༦། །

必待他宁尔　决定则相违　若彼非能遍　非一切可得 [256]

सर्वेषामुपलम्भः स्यात् युगपद् व्यापिता यदि।

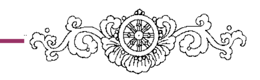
संस्कृतस्योपलम्भे च कः संस्कर्त्ता ऽविकारिणः॥२५७॥

---

140 《པེ་》 《སྣར་》 ཅེས།

141 《པེ་》 《སྣར་》 ནའང་།

142 《པེ་》 《སྣར་》 ཟླ།

གལ་ཏེ་ཁྱབ་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཅིག་ཅར་དམིགས་པ་དག་ཏུ་འགྱུར། །
འདུས་བྱས་དམིགས་པ་ཡིན་ན་ཡང་། །འགྱུར་མེད་གང་གིས་འདུ་བྱེད་འགྱུར། ། །༢༥༧། །

若遍则一切　应顿时可得　若作可得者　无变何能作 [257]

इन्द्रियस्य स्यात् संस्कारः श्रृणुयान्निखिलं च तत्।

संस्कारभेदभिन्नत्वादेकार्थनियमो यदि ॥२५८॥

དབང་པོ་ལེགས་པར་བྱས་གྱུར་ན། །དེས་ཀྱང་མ་ལུས་ཐོས་པར་འགྱུར། །

གལ་ཏེ་ལེགས་བྱས་ཁྱད་པར་ལས། །ཐ་དད་ཕྱིར་དོན་གཅིག་ངེས་ཡིན། །༢༥༨། །

若根善净者　彼无余应闻　若由善净别　异故一义定 [258]

अनेकशब्दसंधाते श्रुतिः कलकले कथम्।

ध्वनथः केवलं तत्र श्रू यन्ते चेन्न वाचकाः ॥२५९॥

སྒྲ་ཡི་ཚོགས་པ་དུ་མ་ཡི། །ཅ་ཅོ་ཇི་ལྟར་ཐོས་པར་འགྱུར། །
དེ་ལ་གལ་ཏེ་སྒྲ་ཡན་གར། །ཐོས་འགྱུར་རྗོད་བྱེད་མ་ཡིན་ན། ། །༢༥༩། །

声聚多喧杂　如何而得闻　若闻彼散声　非是能诠者 [259]

ध्वनिभ्यो भिन्नमस्तीति श्रद्धेयमतिबह्विदम्।

स्थितेष्वन्येषु शब्देषु श्रूयते वाचकः कथम् ॥२६०॥

སྒྲ་ལས་ཐ་དད་ཡོད་དོ་ཞེས། །འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆེས་དད་བྱ། །
སྒྲ་གཞན་དག་ནི་གནས་པ་ན། །རྗོད་བྱེད་ཇི་ལྟར་ཐོས་པ་ཡིན[143]། ། །༢༦༠། །

谓离声有异　当极信于此　若余声静住　能诠如何闻 [260]

कथं वा शक्तिनियमाद् भिन्नध्वनिगतिर्भवेत्।

143 《པེ་》《སྣར་》བཞིན།

ध्वनयः सम्मता यैस्ते दोषैः कैरप्यवाचकाः ॥२६१॥

ཡང་ན་ནུས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། །ཇི་ལྟར་ཐ་དད་སྒྲ་རྟོགས་འགྱུར། ༈།

ཉེས་པ་གང་དང་གང་གིས་ཀྱང་། །སྒྲ་ཙམ་བརྗོད་བྱེད་མི་འདོད་པ[144]། །༢༨༧། །

又功能定故　如何达异声　如由彼彼过　不许声能诠 [261]

ध्वनिभिर्व्यज्यमाने ऽस्मिन् वाचके ऽपि कथं न ते।

वर्णानुपूर्वी वाक्यं चेन्न वर्णानामभेदतः ॥२६२॥

སྒྲ་ཙམ་དག་གིས་གསལ་བ་ནི[145]། །ཇི་ལྟར་བརྗོད་བྱེད་ལ་དེ་མེད། ༈།

གལ་ཏེ་ཡི་གེ་རིམ་པ་དག །ཡི་གེ་རྣམས་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་མིན། །༢༨༣། །

由诸声所显　能诠如何无　若谓字次序　字无异故非 [262]

तेषां च न व्यवस्थानं क्रमान्तरविरोधतः।

देशकालक्रमाभावो व्याप्तिनित्यत्ववर्णनात् ॥२६३॥

དེ་དག་རྣམ་པར་གཞག་པའང་མེད། །གོ་རིམས་གཞན་ནི་འགལ་ཕྱིར་རོ། ༈།

ཁྱབ་དང་རྟག་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། །ཡུལ་དང་དུས་ཀྱི་གོ་རིམས་མེད། ༈།༢༨༣། །

彼亦无建立　余次序违故　说遍及常故　无时方次第 [263]

अनित्याव्यापितायां च दोषः प्रागेव कीर्तितः।

व्यक्तिक्रमो ऽपि वाक्यं न नित्यव्यक्तिनिराकृतेः ॥२६४॥

མི་རྟག་ཁྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི། །སྐྱོན་ཡང་སྔར་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན། ༈།

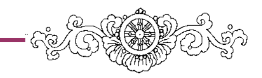
གསལ་བའི་རིམ་པའང་དག་མིན་ཏེ། །རྟག་ལ་གསལ་བ་གསལ་[146]ཕྱིར་རོ། ༈ །༢༨༩། །

---

144 《པེ་》 《སྣར་》 དེ།

145 《པེ་》 《སྣར་》 ན།

146 《པེ་》 《སྣར་》 བསལ་བ་བསལ།

无常非能遍　过失前已说　显次亦非语　常则除显故 264

व्यापारदेव तत्सिद्धे कारणानां च कार्यता।

स्वज्ञानेनान्यधीहेतुः सिद्धे ऽर्थे व्यञ्जको मतः॥२६५॥

བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་[147]ཉིད་ལས། །དེ་གྲུབ་ཕྱིར་ན་འབྲས་ཉིད་ཡིན། ༈།

གྲུབ་པའི་དོན་ལ་རང་[148]ཤེས་པས། །གཞན་བློའི་རྒྱུ་ནི་གསལ་བྱེད་འདོད། །༢༦༥། །

由功用所作　成故即是果　善知已成义　许余觉能显 265

यथा दीपो ऽन्यथा वापि को विशेषो ऽस्य कारकात्।

करणानां समग्राणां व्यापारादुपलब्धितः॥२६६॥

དཔེར་ན་སྒྲོན་བཞིན་གཞན་དུ་ནའང་། །བྱེད་པོ་ལས་འདི་ཁྱད་པར་ཅི། །

བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཡི། །བྱ་བ་ལས་ནི་ངེས་པར་ཡང་། །༢༦༦། །

如灯若余者　作者有何别　由诸作和合　所作事决定 266

नियमेन च कार्यत्वं व्यञ्जके तदसम्भवात्।

तद्रू पावरणानां च व्यक्तिस्ते विगमो यदि॥२६७॥

དམིགས་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །གསལ་བྱེད་ལ་དེ་མི་སྲིད་ཕྱིར། །

གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ངོ་བོའི། །སྒྲིབ་བྱེད་བྲལ་བ་གསལ་[149]ཡིན་ན། །༢༦༧། །

复得故是果　能显非有故　若谓作体性　离障为显者 267

अभावे करणग्रामसामर्थ्य किं नु तद्भवेत्।

शब्दविशेषादन्येषामपि व्यक्तिः प्रसज्यते॥२६८॥

---

147 《སྣར་》 +ག། །

148 《པེ་》 《སྣར་》 རང་།

149 《པེ་》 《སྣར་》 བསལ།

ཅི་ཕྱིར་མེད་པ་ལ་བྱེད་པའི། །ཚོགས་ཀྱི་ནུས་པ་དེ་རུང་འགྱུར། །
སྒྲ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། །གཞན་དག་ཀུང་གསལ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །༢༦༨། །
于无事功作　和合有何能　与声无别故　余亦得为显 268

तथाभ्युपगमे सर्वकारणानां निरर्थता।
साधनं प्रत्यभिज्ञानं सत्प्रयोगादि यन्मतम्॥२६९॥
དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཁས་ལེན་ན། །རྒྱུ་རྣམས་ཀུན་ནི་དོན་མེད་ཉིད། ༈ །
ངོ་ཤེས་པ་དང་ཡོད་སྦྱོར་སོགས། །གང་ཡིན་སྒྲུབ་བྱེད་འདོད་ན་ནི། །༢༦༩། །
若如是许者　诸因皆无用　认识有合等　所计诸能立 269

अनुदाहरणं सर्वभावानां क्षणभङ्गतः।
दूष्यः कुहेतुरन्यो ऽपि बुद्धेरपुरुषाश्रये॥२७०॥
དཔེ་མེད་ཅན་ཡིན་དངོས་རྣམས་ནི། །སྐད་ཅིག་གིས་ནི་འཇིག་ཕྱིར་རོ། །
རྟགས་ངན་གཞན་ཡང་སུན་དབྱུང་བྱ། །བློ་ནི་སྐྱེས་བུའི་རྟེན་ཅན་མིན། །༢༧༠། །
无喻诸有事　皆刹那坏故　亦破余恶因　觉非依人者 270

बाधाभ्युपेतप्रत्यक्षप्रतीतानुमितैः समम्
आनुपूर्व्यांश्च वर्णेभ्यो भेदः स्फोटेन चिन्तितः॥२७१॥
ཁས་བླངས་མངོན་སུམ་གྲགས་པ་དང་། །རྗེས་སུ་དཔག་པས་ཅིག་ཅར་གནོད། ༈ །
ཡི་གེ་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པའི། །རིམ་པའང་གསལ་བར་དཔྱད་ཟིན་ཏོ། ༈ །༢༧༡། །
自许现世共　比量顿违害　异字之次序　已明显观察 271

कल्पनारोपिता सा स्यात् कथं वा ऽपुरुषाश्रया।
सत्तामात्रानुबन्धित्वात् नाशस्यानित्यता ध्वनेः॥२७२॥
དེ་ནི་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་ན། །ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུའི་རྟེན་ཅན་མིན། ༈ །

འཇིག་པ་ཡོད་ཙམ་འབྲེལ་པ་ཅན། །ཉིད་ཕྱིར་སྒྲ་ནི་མི་རྟག་ཉིད། ༑ །༢༧༢། །

彼由分别增　何非依士夫　有即坏系属　故声是无常 272

अग्नेरर्थान्तरोत्पत्तौ भवेत् काष्ठस्य दर्शनम्।

अविनाशात् स एवास्य विनाश इति चेत् कथम्॥ २७३॥

མེ་ལས་དོན་གཞན་བྱུང་བ་དག ༑ །སྐྱེ་ན་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

ཤིང་ནི་མཐོང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། ༑ །དེ་ཉིད་འདི་ཡིས་[150]འཇིག་ཅེ་ན། །༢༧༣། །

由火生余义　其坏无实故　薪应犹可见　若彼由此坏 273

अन्यो ऽन्यस्य विनाशो ऽस्तु काष्ठं कस्मान्न दृश्यते।

तत्परिग्रहतश्चेन्न तेनानावरणं यतः॥ २७४॥

ཇི་ལྟར་གཞན་ནི་གཞན་འཇིག་འགྱུར། །ལྟ་སྟེ་ཅི་ཕྱིར་ཤིང་མི་སྣང་། །

དེས་གཟུང་ཕྱིར་མིན་ཞེ་ན་མིན། །གང་ཕྱིར་དེ་ཡིས་མི་སྒྲིབ་སྟེ། །༢༧༤། །

如何余坏余　宁薪何不现　彼持故不现　非彼不障故 274

विनाशस्य विनाशित्वम् स्यादुत्पत्तेस्ततः पुनः।

काष्ठस्य दर्शनम् हन्तृघाते चैत्रापुनर्भवः॥ २७५॥

སྐྱེ་ཕྱིར་འཇིག་པ་འཇིག་ཅན་འགྱུར། །དེ་ལྟ་[151]ན་ཡང་ཤིང་མཐོང་འགྱུར། །

གལ་ཏེ་གསོད་བྱེད་བསད་པ་ན། །ནག་པ་སླར་འབྱུང་མིན་ཇི་བཞིན། །༢༧༥། །

生故坏有坏　如是薪应见　若如杀杀者　罪人不复生 275

यथात्राप्येवमिति चेत् हन्तुर्नामरणत्वतः।

अनन्यत्वे विनाशस्य स्यान्नाशः काष्ठमेव तु॥ २७६॥

---

150 《པེ་》《སྣར་》ཡི

151 《སྣར་》ལྟར།

འདི་ལའང་དེ་བཞིན་ཡིན་ཞེ་ན། །གསོད་བྱེད་བསད་[152]པ་ཉིད་མ་ཡིན། ༑

འཇིག་པ་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་ན། །ཤིང་ཉིད་འཇིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །༢༧༦། །

于彼亦如是　能杀非即杀　若坏非余性　薪应即坏性 276

तस्य तत्त्वादहेतुत्वं नातो ऽन्या विद्यते गतिः।

अहेतुत्वे ऽपि नाशस्य नित्यत्वाद् भावनाशयोः॥२७७॥

དེ་མེད་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་མིན་ཉིད། །འདི་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པའང་མེད། །

འཇིག་པ་རྒྱུ་མེད་ཅན་ཡིན་ནའང་། །རྟག་ཕྱིར་དངོས་པོ་འཇིག་པ་དག །༢༧༧། །

彼无故非因　此外无余相　坏虽是无因　常故有事坏 277

सहभावप्रसङ्गश्चेदसतो नित्यता कुतः।

असत्त्वे ऽभावनाशित्वप्रसङ्गो ऽपि न युज्यते॥२७८॥

ལྷན་ཅིག་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། །མེད་པ་རྟག་ཉིད་གང་[153]ལས་ཡིན། །

མེད་ལ་དངོས་འཇིག་མེད་ཉིད་ཀྱི། །ཐལ་བར་འགྱུར་བ་མི་རུང་སྟེ། །༢༧༨། །

同时俱有者　无事由何常　于无则不犯　事不坏过失 278

नाशेन यस्माद् भावस्य न विनाशनमिष्यते।

नश्यन् भावो ऽपरापेक्ष इति तज्ज्ञापनाय सा॥२७९॥

གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འཇིག་པ་ཡིས། །འཇིག་པ་དག་ནི་མི་འདོད་དོ། །

དངོས་འཇིག་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་ཕྱིར། །དེ་ཤེས་དོན་དུ་སེམས་ཀྱིས་ནི། །༢༧༩། །

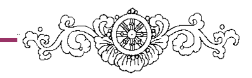
不许诸有事　由坏而坏故　为知有事坏　不观待余故 279

अवस्था हेतुरुक्तास्या भेदमारोप्य चेतसा।

---

152 《ཞེ་》 《སྣར་》 གསད།

153 《ཞེ་》 《སྣར་》 ག

स्वतो ऽपि भावे ऽभावस्य विकल्पश्चेदयं समः ॥२८०॥

དེ་ཡི་ཟ་དང་སྒྲོ་བཏགས་ནས། །གནས་སྐབས་དེ་རྒྱུ་མེད་ཅན་བཤད། ༈ །
མེད་པ་[154]རང་ཉིད་ལས་ཡོད་ནའང་། །རྣམ་རྟོག་འདི་ནི་མཚུངས་[155]ཞེ་ན། །༢༨༠། །

心增益彼异　说彼住无因　若无从自有　此分别相同 [280]

न तस्य किञ्चिद् भवति न भवत्येव केवलम्।

भावे ह्येष विकल्पः स्याद् विधेर्वस्त्वनुरोधतः ॥२८१॥

དེ་ཡི་ཅུང་ཟད་འགྱུར་མེད་དེ། །མེད་པར་གྱུར་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། ༈ །
ཡོད་ལ་རྣམ་རྟོག་འདི་[156]འགྱུར་ཏེ། །བསྒྲུབ་[157]པ་དངོས་དང་འབྲེལ་[158]ཕྱིར་རོ། ༈ །༢༨༡། །

无彼少许过　仅是成为无　有则此分别　成与事系故 [281]

न भावो भवतीत्युक्तमभावो भवतीति न।

अपेक्ष्येत परः कार्यं यदि विद्येत किञ्चन ॥२८२॥

མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། །དངོས་པོ་མིན་ཞེས་བྱ་བའང་ཡིན། །
གལ་ཏེ་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཅིག །ཡོད་ན་གཞན་ལ་ལྟོས་འགྱུར་གྱི། །༢༨༢། །

说言是无者　亦是非有事　若少有所作　则是观待余 [282]

यदकिञ्चित्करं वस्तु किं केनचिदपेक्ष्यते।

एतेनाहेतुकत्वे ऽपि ह्यभूत्वा नाशभावतः ॥२८३॥

---

154 《པེ་》 《སྣར་》 པར།

155 《པེ་》 《སྣར་》 མཐུངས།

156 《པེ་》 《སྣར་》 འདིར།

157 《པེ་》 《སྣར་》 སྒྲུབ།

158 《པེ་》 《སྣར་》 འབེལ།

དངོས་གང་ཅུང་ཟད་མི་བྱེད་ལ། །ཅི་སྟེ་འགའ་ཞིག་གིས་ལྟོས་འགྱུར། ༄ །
དེས་ནི་རྒྱུ་མེད་ཅན་ཡིན་ནའང་། །མ་སྐྱེས་པ་ལས་འཇིག་འགྱུར་ཕྱིར། །༢༨༣། །
若事无少作　何为有所待　以此虽无因　未生而坏故 283

सत्तानाशित्वदोषस्य प्रत्याख्यातं प्रसञ्जनम्।

यथा केषाञ्चिदेवेष्टः प्रतिघो जन्मिनां यथा॥२८४॥

ཡོད་པ་ཉིད་དང་[159]འཇིག་ཡིན་སྐྱོན། །ཧ་ཅང་ཐལ་བ་བསལ་བ་ཡིན། །
ཇི་ལྟར་སྐྱེ་[160]ལྡན་འགའ་ཞིག་ཉིད། །ཐོགས་བཅས་ཉིད་འདོད་དེ་བཞིན་དུ། །༢༨༤། །
先有与坏过　太过亦除遣　如有具生者　则许有碍性 284

नाशः स्वभावो भावानां नानुत्पत्तिमतां यदि।

स्वभावनियमाद्धेतोः स्वभावनियमः फ़ले॥२८५॥

ཡོད་རྣམས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན། །སྐྱེ་ལྡན་མིན་པ་མིན་ཅེ་ན། ༄ །
རྒྱུ་ཡི་རང་བཞིན་ངེས་པ་ལས། །འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ངེས་པ་སྟེ། ༄ །༢༨༥། །
如是诸有者　有是可坏性　有非生则非　由因性决定 285

नानित्ये रूपभेदो ऽस्ति भेदकानामभावतः।

प्रत्याख्येया ऽत एवैषां सम्बन्धस्यापि नित्यता॥२८६॥

ཐ་དད་རྒྱུ་རྣམས་མེད་ཉིད་ཕྱིར། །མི་རྟག་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད། ༄ །
དེ་ཕྱིར་དེ་རྣམས་འབྲེལ་པ་ཡང་། །རྟག་པ་ཉིད་ནི་བསལ་བ་ཡིན། ༄ །༢༨༦། །
果性则决定　无诸异因故　无常性无异　故彼等系属 286

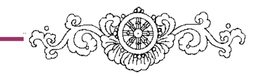
सम्बन्धदोषैः प्रागुक्तैः शब्दशक्तिश्च दूषिता।

---

159 《ཞེ་》 《སྣར་》 ཀྱང་།

160 《སྣར་》 སྐྱེས།

ना ऽपौरुषेयमित्येव यथार्थज्ञानसाधनम्॥२८७॥

སྒྲ་ཡི་ནུས་པའང་སྔར་བཤད་པའི། །འབྲེལ་པའི་སྐྱོན་གྱིས་བསལ་བ་ཡིན། །

སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་ཉིད། །དེ་བཞིན་དོན་ཤེས་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། །༢༨༧། །

常性已遣除　声能由前说　连系过已遣　言士夫未作　非能立知实 [287]

दृष्टो ऽन्यथापि वह्न्यादिरदुष्टः पुरुषागसा।

न ज्ञानहेतुतैव स्यात् तस्मिन्नकृतके मते॥२८८॥

སྐྱེས་བུའི་ཉེས་པས་སྐྱོན་མེད་པའི། །མེ་སོགས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མཐོང་། །

དེ་ནི་མ་བྱས་པར་འདོད་ན། །ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འགྱུར། །༢༨༨། །

无人过造失　火等见余相　计彼为未作　不成为智因 [288]

नित्येभ्यो वस्तुसामर्थ्यात् न हि जन्मास्ति कस्यचित्।

विकल्पवासनोद्भूताः समारोपितगोचराः॥२८९॥

རྟག་པ་དག་ལ་[161]དངོས་ནུས་པ། །འགའ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཡོད་མ་ཡིན། །

རྣམ་རྟོག་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི། །སྒྲོ་བཏགས་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་བློ་དག །༢༨༩། །

于诸常住中　全不生事能　分别习气生　增益行境觉 [289]

जायन्ते बुद्धयस्तत्र केवलं नार्थगोचराः।

मिथ्यात्वं कृतकेष्वेव दृष्टमित्यकृतं वचः॥२९०॥

འགའ་ཞིག་དེ་ལས་སྐྱེ་[162]འགྱུར་གྱི། །དོན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན། །

གལ་ཏེ་བྱས་དག་ལོག་ཉིད་དུ། །མཐོང་ཉིད་ཕྱིར་ན་མ་བྱས་པའི། །༢༩༠། །

有从彼所生　非义为行境　若谓所作者　见为颠倒故 [290]

---

161 《ཞེ·》 《སྣར·》 ལས།

162 《ཞེ·》 《སྣར·》 སྐྱེས།

सत्यार्थ व्यतिरेकस्य विरोधिव्यापनाद् यदि।

हेतावसम्भवे ऽनुक्ते भावस्तस्यापि शङ्क्यते॥ २९१ ॥

ཚིག་ནི་བདེན་དོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། །བཟློག་པས་འགལ་བ་ཁྱབ་ཕྱིར་རོ། ༔ །

མེད་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་མ་བསྟན་ནའང་། །དེ་ནི་ཡོད་པར་དོགས་འགྱུར་[163]ཏེ། །༢༩༡། །

未作语义实 反则违遍故 无故未说因 则疑彼容有 [291]

विरुद्धानां पदार्थानामपि व्यापकदर्शनात्।

नासत्तासिद्धिरित्युक्तं सर्वतो ऽनुपलम्भनात्॥ २९२ ॥

དངོས་པོ་འགལ་བ་དག་ལ་ཡང་། །ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མཐོང་ཕྱིར་རོ། ༔ །

ཀུན་ལ་མེད་པ་མི་དམིགས་པས། །མི་འགྲུབ་ཅེས་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །༢༩༢། །

有事于相违 亦见能遍故 由不得不成 遍无前已说 [292]

असिद्धायामसत्तायां सन्दिग्धा व्यतिरेकिता।

अन्वयो व्यतिरेको वा सत्त्वं वा साध्यधर्मिणि॥ २९३ ॥

མེད་པ་ཉིད་ནི་མ་གྲུབ་ན། །ལྡོག་པ་ཉིད་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ། །

གལ་ཏེ་རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་པ་དང་། །བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་ཉིད། །༢༩༣། །

无性若不成 于遮生疑惑 若随行及遮 于宗有法有 [293]

तन्निश्चयफलैर्ज्ञानैः सिध्यन्ति यदि साधनम्।

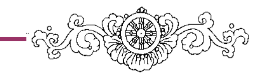
यत्र साध्यविपक्षस्य वर्ण्यते व्यतिरेकिता॥ २९४॥

དེ་དེས་འབྲས་ཅན་ཤེས་པ་ཡིས། །གྲུབ་པར་གྱུར་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། ༔ །

གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །བཟློག་པ་ཉིད་བརྗོད་དེ་ཉིད་ནི། །༢༩༤། །

163 《པེ·》 《སྣར·》 གྱུར།

由决定果智　成者是能立　若所立异品　说其遮遣性 [294]

स एवास्य सपक्षः स्यात् सर्वो हेतुरतोन्वयी।

समयत्वे हि मन्त्राणां कस्यचित् कार्यसाधनम्॥२९५॥

འདི་ཡི་ཆོས་མཐུན་འགྱུར་[164]དེས་ན། །གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་རྗེས་འགྲོ་ཅན། ༈ །

འགའ་ཡིས་བརྡ་བྱས་ཉིད་ཡིན་ན། །སྔགས་རྣམས་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། ༈ །༢༩༥། །

即成此同法　故因皆随行　有编制名言　诸咒能成果 [295]

अथापि भावशक्तिः स्यादन्यथाप्यविशेषतः।

क्रमस्यार्थान्तरत्वं च पूर्वमेव निराकृतम्॥२९६॥

ཅི་སྟེ་དངོས་པོའི་ནུས་ཡིན་ན། ༈ །ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་གཞན་ལའང་[165]འགྱུར། །

དོན་གཞན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཡི། །བཀོད་པའང་སྔར་ནི་བསལ་བ་ཡིན། ༈ །༢༩༦། །

若谓事功能　无别余亦成　若谓是余义　安布前已除 [296]

नित्यं तदर्थसिद्धिः स्यादसामर्थ्यमपेक्षणे।

सर्वस्य साधनं ते स्युर्भावशक्तिर्यदीदृशी॥२९७॥

དེ་དོན་རྟག་ཏུ་འགྲུབ་[166]འགྱུར་ཏེ། །ལྟོས་པ་ཡིན་ན་ནུས་མེད་འགྱུར། །

གལ་ཏེ་དངོས་ནུས་དེ་འདྲ་ན། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འགྱུར[167]། ༈ །༢༩༧། །

彼义应常成　有待应无能　若事能如此　彼应皆能成 [297]

प्रयोक्तृभेदापेक्षा च नासंस्कार्यस्य युज्यते।

164　《པེ་》　《སྣར་》　ཕྱོགས་མཐུན་གྱུར།

165　《པེ་》　《སྣར་》　ལ།

166　《པེ་》　《སྣར་》　གྲུབ།

167　《པེ་》　《སྣར་》　ཡིན།

संस्कार्यस्यापि भावस्य वस्तुभेदो हि भेदकः॥२९८॥

ལེགས་བྱས་མིན་ཕྱིར་བྱེད་པ་པོའི། །ཁྱད་པར་ལ་ཡང་ལྟོས་མི་རུང་། །

དངོས་པོ་འདུས་བྱས་པ་ཡི་ཡང་། །དངོས་པོའི་ཐ་དད་ཐ་དད་བྱེད། །༢༩༨། །

非由善作故　不待作者别　若有事作为　亦事异成异 [298]

प्रयोक्तृभेदान्नियमः शक्तौ न समये भवेत्।

अनाधेयविशेषाणां किं कुर्वाणः प्रयोजकः॥२९९॥

བྱེད་པོའི་ཁྱད་པར་ལས་ནུས་པ། །ངེས་པ་མ་ཡིན་བརྡ་ལས་འགྱུར། །

ཁྱད་པར་བྱར་མེད་ཅན་ཡིན་ན། །ཅི་ཞིག་བྱེད་ནས་བྱེད་པོར་འགྱུར། ༈།༢༩༩། །

非由作者别　能定由言成　差别无可作　作何成作者 [299]

प्रयोगो यद्यभिव्यक्तिः सा प्रागेव निराकृता।

व्यक्तिश्च बुद्धिः सा यस्मात् स फ़लैर्यदि युज्यते॥३००॥

གལ་ཏེ་མངོན་གསལ་[168]སྦྱོར་ཡིན་ན། །དེ་ནི་གོང་དུ་བསལ་ཟིན་ཏོ། ༈།

གང་ལས་བློ་དེ་གསལ་ཡིན་ལ། །དེ་ནི་འབྲས་བུར་གལ་ཏེ་སྦྱོར། ༈།༣༠༠། །

若显为加行　彼前已遣除　若彼觉是显　彼合于果者 [300]

स्याच्छ्रोतुः फ़लसम्बन्धो वक्ता हि व्यक्तिकारणम्।

अनभिव्यक्तशब्दानां करणानां प्रयोजनम्॥३०१॥

སྨྲ་བ་པོ་གསལ་རྒྱུ་ཡིན་པས། །ཉན་པ་པོ་ཡང་འབྲས་འབྲེལ་འགྱུར[169]། ༈།

མངོན་པར་གསལ་མིན་སྒྲ་དག་གི [170]།བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བའམ། །༣༠༡། །

168 《ཞེ་》《སྣར་》བསལ།

169 《སྣར་》གྱུར།

170 《སྣར་》གིས།

说者是显因　听者应系果　若不显微诵　声功用加行 [301]

मनोजपो वा व्यर्थः स्याच्छब्दो हि श्रोत्रगोचरः।

पारम्पर्येण तज्जत्वात् तद्व् यक्तिः सापि चेन्मतिः ॥ ३०२ ॥

ཡིད་ཀྱི་བཟླས་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །སྒྲ་ནི་རྣ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། །

བརྒྱུད་པས་དེ་ལས་བསྐྱེད་ཉིད་ཕྱིར། །བློ་དེའང་གསལ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། །༣༠༢། །

意诵应无义　声是耳行境　间从彼生故　彼觉亦显者 [302]

ते ऽपि तथा स्युस्तदर्था चेदसिद्धं कल्पनान्वयात्।

स्वसामान्यस्वभावानामेकभावविवक्षया ॥ ३०३ ॥

གལ་ཏེ་དོན་ཅན་ཡིན་མི་འགྲུབ། །རྟོག་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱིར་རོ། །

རང་དང་སྤྱི་ཡི་རང་བཞིན་རྣམས། །ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ[171]བརྗོད་འདོད་ནས། །༣༠༣། །

若有义不成　分别随行故　自与共自性　欲一体而诵 [303]

उक्तेः समयकाराणामविरोधो न वस्तुनि।

आनुपूर्व्यामसत्यां स्यात् सरो रस इति श्रुतो ॥ ३०४ ॥

བརྡ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། །མི་འགལ་དངོས་པོ་ལ་མ་ཡིན། །

གལ་ཏེ་གོ་རིམ་མེད་ན་ནི། །རོ་དང་མཚོ་ཞེས་ཐོས་པ་ལས། །༣༠༤། །

由诸言诵故　不违非由事　若无次序者　闻说味与海 [304]

न कार्यभेद इति चेद् अस्ति सा पुरुषाश्रया।

यो यद्वर्णसमुत्थानज्ञानजाज्ज्ञानतो ध्वनिः ॥ ३०५ ॥

འབྲས་བ་དད་མེད་འགྱུར་ཞེ་ན། །དེ་ནི་སྐྱེས་བུའི་རྟེན་ཅན་ཡོད། །

---

171 《པེ·》 《སྣར·》 ནི།

ཡི་གེ་ཀུན་སློང་ཤེས་པ་ལས། །སྐྱེས་ལ་ཤེས་ལས་[172]སྒྲ་སྐྱེ་འོ། ༈ །༣༠༥། །
应无差异果　彼依士夫有　字从起智生　从智而生声 [305]

जायते तदुपाधिः स श्रु त्या समवसीयते।

तज्ज्ञानजनितज्ञानः स श्रु तावपटुश्रुतिः ॥ ३०६ ॥
དེ་ཡི་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ནི། །རྣ་བས་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །
ཤེས་ངེས་སྐྱེད་[173]པའི་ཤེས་པ་ཅན། ༈ །དེ་ཐོས་སྨྱུར་མིན་ཐོས་པ་ཅན། །༣༠༦། །
有彼差别彼　是由耳决定　由彼智生智　闻彼非疾闻 [306]

अपेक्ष्य तस्मृतिं पश्चात् स्मृतिमाधत्त आत्मनि।

इत्येषा पौरुषेय्येव तद्धेतुग्राहिचेतसाम् ॥ ३०७ ॥
དེ་དྲན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། །ཕྱིས་ནི་བདག་ཉིད་ལ་དྲན་བྱེད། །
དེ་ནི་རྒྱུ་དང་འཛིན་སེམས་ཀྱི། །ཡིག་[174]རྣམས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཡི[175]། །༣༠༧། །
由待忆彼故　能忆后体性　彼是因持心　诸字因与果 [307]

कार्यकारणता वर्णेष्वानुपूर्वीति कथ्यते।

अन्यदेव ततो रूपं तद्वर्णानां पदे पदे ॥ ३०८ ॥
གོ་རིམ་དག་ནི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད། །དེ་དག་སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་ཉིད། ༈ །
དེ་ཕྱིར་ཡི་གེའི་ངོ་བོ་དེ། །ཚིག་དང་ཚིག་ལས་[176]གཞན་ཉིད་དེ། །༣༠༨། །
说是诸次序　彼由士夫作　故彼字体性　句与句他性 [308]

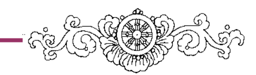
172 《པེ་》 《སྣར་》 པས།

173 《པེ་》 《སྣར་》 ངེས་སྐྱེས།

174 《པེ་》 ཡི།

175 《པེ་》 《སྣར་》 ཉིད་ཀྱི།

176 《པེ་》 《སྣར་》 ལ།

कर्तृ संस्कारतो भिन्नं सहितं कार्यभेदकृत्।

सा चानुपूर्वी वर्णानां प्रवृत्ता रचनाकृतः॥३०९॥

བྱེད་པོའི་འདུ་བྱེད་ལས་ཐ་དད། །ལྷན་ཅིག་འབྲས་བུས་[177]ཁྱད་པར་བྱེད། །

ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་དེ་འང་། །སྦྱེལ་བར་བྱེད་ལ་འཇུག་ཡིན་ཏེ། །༣༠༩། །

作者功用异　共作果差别　彼诸字次序　编制而诠转 309

इच्छाविरुद्धसिद्धीनां स्थितक्रमविरोधतः।

कार्यकारणतासिद्धेः पुम्भ्यो वर्णक्रमस्य च॥३१०॥

འདོད་དང་མི་འགལ་གྲུབ་ཅན་གྱི། །གོ་རིམ་གནས་པ་འགལ་ཕྱིར་རོ། །

སྐྱེས་བུ་དང་ནི་ཡི་གེ་རྣམས། །རྒྱུ་འབྲས་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །༣༡༠། །

不违欲成序　常住相违故　士夫与诸字　因果性成故 310

सर्वो वर्णक्रमः पुम्भ्यो दहनेन्धनयुक्तिवत्।

असाधारणता सिद्धा मन्त्राख्यक्रमकारिणाम्॥३११॥

ཡི་གེའི་རིམ་ཀུན་སྐྱེས་བུ་ལས[178]། །མེ་དང་ཤིང་གི་རིགས་པ་བཞིན། །

ཤེས་མཐུ་དག་གིས་སྔགས་ཞེས་[179]པའི། །གོ་རིམས་བྱེད་ཚུལ་ཅན་སྐྱེས་བུ། །༣༡༡། །

字序皆从士　如火与薪理　诸智力士夫　能作咒次者 311

पुंसां ज्ञानप्रभावाभ्यामन्येषां तदभावतः।

ये ऽपि तन्त्रविदः केचिद् मन्त्रान् कांश्चन कुर्वते॥३१२॥

ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་གྲུབ་སྟེ། །གཞན་ལ་དེ་དག་མེད་ཕྱིར་རོ། །

---

177 《པེ་》 《སྣར་》 བུའི།

178 《པེ་》 《སྣར་》 ལ།

179 《པེ་》 《སྣར་》 གི་སྔགས་ཤེས།

གང་ཡང་རྒྱུད་རིག་འགའ་ཞིག་གིས། །གསང་སྔགས་འགའ་ཞིག་བྱེད་འགྱུར་བ། །༣༡༢། །
不共性成就　余无彼能故　有了知续者　作某等密咒 [312]

प्रभोः प्रभावस्तेषां स तदुक्तन्यायवृत्तितः।

कृतकाः पौरुषेयाश्च मन्त्रा वाच्याः फलेप्सुना॥३१३॥
དེ་དག་གིས་[180]དེ་གཙོ་བོའི་མཐུ། །དེ་[181]བཤད་རིགས་པ་འཇུག་ཕྱིར་རོ། །
འབྲས་བུ་འདོད་པས་སྔགས་རྣམས་ནི། །བྱས་དང་སྐྱེས་བུས་བྱས་བརྗོད་བྱ། ༔ །༣༡༣། །
彼是主者力　随彼说理故　欲果作诸咒　应说士夫作 [313]

अशक्तिसाधनं पुंसामनेनैव निराकृतम्।

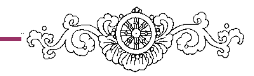
बुद्धीन्द्रियोक्तिपुं स्त्वादिसाधनं यत्तु वर्ण्यते॥३१४॥
སྐྱེས་བུ་ནུས་མེད་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། །འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་གསལ་[182]བ་ཡིན། །
བློ་དབང་སྨྲ་དང་སྐྱེས་བུ་ཉིད། །ལ་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་གང་བརྗོད་པ། །༣༡༤། །
成立士无能　由此而除遣　所说觉根语　士夫等能立 [314]

प्रमाणाभं यथार्थास्ति न हि शेषवतो गतिः।

अर्थो ऽयं नायमर्थो न इति शब्दा वदन्ति न॥३१५॥
ཚད་ལྟར་སྣང་ཡིན་ལྷག་ལྡན་པས། །ཇི་བཞིན་དོན་རྟོགས་ཡོད་མ་ཡིན། །
སྒྲ་ནི་ངོ་བོ་[183]འདི་དོན་དང་། །འདི་དོན་མིན་ཞེས་རྗོད་མི་བྱེད། ༔ །༣༡༥། །
似量有余故　非能达实义　声自体不说　此义此非义 [315]

---

180 《德·》 《奈·》 གི།
181 《德·》 《奈·》 དེས།
182 《德·》 《奈·》 བསལ།
183 《德·》 《奈·》 ཀོ་བོ།

कल्प्यो ऽयमर्थः पुरुषैस्ते च रागादिसंयुताः।

तत्रैकस्तत्त्वविन्नान्य इति भेदश्च किंकृतः ॥ ३१६ ॥

སྐྱེས་བུས་དོན་འདི་བརྟགས་པ་སྟེ། །དེ་ཡང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་ལྡན། ༈ །

དེ་གཅིག་དེ་ཉིད་རིག·[184]གཞན་མིན། །ཁྱད་པར་ཡང་ནི་སུ་ཡིས་བྱས། །༣༡༦། །

士设立此义　彼复具贪等　一了义非余　谁作此差别 [316]

तद्वत् पुंस्त्वे कथमपि ज्ञानी कश्चित् कथ न वः।

यस्य प्रमाणमविसंवादि वचनं सो ऽर्थविद् यदि ॥ ३१७ ॥

དེ་བཞིན་སྐྱེས་ཉིད་རྣམ་འགས་ཀྱང་། །ཁྱེད་ཅེ་ཤེས་ལྡན་འགའ་མི་འདོད། ༈ །

གལ་ཏེ་གང་ཚིག·[185]ཚད་མ་ཡིས[186]། །མི་སླུ་དེ་དོན་རིག་ཡིན་ན། །༣༡༧། །

如是有人知　汝为何不许　若语量不欺　说彼了义者 [317]

न ह्यत्यन्तपरोक्षेषु प्रामाणस्यास्ति सम्भवः।

यस्य प्रामाणसंवादि वचनं तत्कृतं वचः ॥ ३१८ ॥

ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་རྣམས་ལ། །ཚད་མ་ཡོད་པ་སྲིད་མ་ཡིན། ༈ །

གང་གི་ཚིག་ནི་ཚད་མ་ཡི[187]། །མི་སླུ་དེ་ཡིས་བྱས་པའི་ཚིག [188]།༣༡༨། །

诸极不现事　非有量能知　谁语量不欺　彼所作语言 [318]

स आगम् इति प्राप्तं निरर्था ऽपौरुषेयता।

---

184 《ཞེ་》 རིགས།

185 《སྣར་》 ཚིགས།

186 《ཞེ་》 《སྣར་》 ཡི།

187 《ཞེ་》 《སྣར་》 ཡིས།

188 《ཞེ་》 《སྣར་》 པ་ཡི།

यद्यत्यन्तपरोक्षे ऽर्थे ऽनागमज्ञानसम्भवः ॥ ३१९ ॥
དེ་ལུང་ཞེས་བཤད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །སྐྱེས་བུས་བྱས་མིན་དོན་མེད་ཡིན། །
གལ་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དོན། །ལུང་མེད་པར་ནི་ཤེས་སྲིད་ན། །༣༡༩། །
得谓正教故　非士作无义　若极不现义　无教有知者 [319]

अतीन्द्रियार्थवित् कश्चिदस्तीत्यभिमतं भवेत्।
स्वयं रागादिमान्नार्थं वेत्ति वेदस्य नान्यतः ॥ ३२० ॥
དབང་པོ་ལས་འདས་དོན་རིག་འགའ། །ཡོད་དོ་ཞེས་ནི་མངོན་འདོད་འགྱུར། ༀ །
བདག་ཉིད་འདོད་ཆགས་སོགས་ལྡན་པའམ། །གཞན་ལས་རིག་བྱེད་དོན་རིག་མིན། །༣༢༠། །
则许超根义　有能了知者　或自具贪等　余非了明义 [320]

न वेदयति वदो ऽपि वेदार्थस्य कुतो गतिः।
तेनाग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकाम इति श्रुतौ ॥ ३२१ ॥
རིག་བྱེད་རིག་[189]པར་བྱེད་མིན་ན། །རིག་བྱེད་དོན་ནི་གང་ལས་རྟོགས། །
དེས་ན་མཐོ་རིས་འདོད་མེ་ལ། །སྦྱིན་སྲེག་སྦྱིན་ཞེས་ཐོས་པ་ལས[190]། །༣༢༡། །
吠陀非能了　谁达吠陀义　故欲生天者　闻说祭祀火 [321]

खादेत् श्वमांसमित्येष नार्थ इत्यत्र का प्रमा।
प्रसिद्धो लोकवादश्चेत् तत्र को ऽतीन्द्रियार्थदृक् ॥ ३२२ ॥
ཁྱི་ཤ་ཟ་[191]ཞེས་བྱ་བ་དེ། །དོན་མིན་ཞེས་འདི་ཚད་མ་གང་། །
འཇིག་རྟེན་ཚིག་རབ་གྲགས་ཤེ་ན། །དེ་ལ་སུ་ཞིག་དོན་ཅན་སྨྲའི། །༣༢༢། །

---

189 《པེ·》 《སྣར·》 ཡིན།

190 《པེ·》 《སྣར·》 ལ།

191 《པེ·》 《སྣར·》 བཟའ།

有谓食狗肉　非义何量证　世语共计者　彼有种种义 [322]

अनेकार्थेषु शब्देषु येनार्थो ऽयं विवेचितः।

स्वर्गोर्वश्यादिशब्दश्च दृष्टो ऽरूढार्थवाचकः ॥३२३॥

གང་གི་[192]དོན་འདི་རྣམ་དབྱེ་བ། །དབང་པོ་ལས་འདས་དོན་མཐོང་གང་། །

གྲགས་མིན་དོན་བརྗོད་མཐོ་རིས་གང་། །ལྷ་མོ་ལ་སོགས་སྒྲ་མཐོང་ངོ་། །༣༢༣། །

谁辨此声义　超根义谁见　见非世许义　天天女等声 [323]

शब्दान्तरेषु तादृक्षु तादृश्येवास्तु कल्पना।

प्रसिद्धिश्च नृणां वादः प्रमाणं स च नेष्यते ॥३२४॥

དེ་འདྲའི་སྒྲ་གཞན་དག་ལ་ནི། །དེ་འདྲའི་རྣམ་རྟོག་ཉིད་དུ་འགྱུར། ༈ །

གྲགས་པ་དག་ཀུང་མི་རྣམས་ཚིག །དེ་ཡང་ཚད་མར་མི་འདོད་ན། །༣༢༤། །

如是声于余　起如是分别　世许诸人语　不许彼为量 [324]

ततश्च भूयो ऽर्थगतिः किमेतद् द्विष्टकामितम्।

अथ प्रसिद्धिमुल्लंध्य कल्पने न निबन्धनम् ॥३२५॥

སླར་ཡང་དེ་ལས་དོན་རྟོགས་པ། །སྡང་འདོད་འདི་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན། ༈ །

གལ་ཏེ་གྲགས་པ་ལས་འགལ་[193]བའི། །རྟོག་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། །༣༢༥། །

复由彼达义　此欲嗔何为　若违越世许　分别有何因 [325]

प्रसिद्धेरप्रमाणत्वात् तद्ग्रहे किं निबन्धनम्।

उत्पादिता प्रसिद्ध्यैव शंका शब्दार्थनिश्चये ॥३२६॥

རབ་གྲགས་ཚད་མ་ཉིད་མིན་ཕྱིར། །དེར་འཛིན་པ་ལ་[194]རྒྱུ་ཅི་ཡོད། །

---

192 《པེ་》《སྣར་》གིས།

193 《པེ་》《སྣར་》ཀལ།

གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་གྱི། །ངེས་ལ་དོགས་པ་བསྐྱེད་[195]པ་ནི། །༣༢༦། །

世许非量故　执彼有何因　世许于声义　决定生犹豫 [326]

यस्मान्नानार्थवृत्तित्वं शब्दानां तत्र दृश्यते।

अन्यथासम्भवाभवात् नानाशक्तेः स्वयं ध्वनेः ॥३२७॥

གང་ཕྱིར་དེ་ལ་སྒྲ་རྣམས་དོན། །སྣ་ཚོགས་འཇུག་པ་ཅན་ཉིད་མཐོང་། །

ངེས་བྱེད་མ་མཐོང་བ་དག་གིས[196]། །སྣ་ཚོགས་ནུས་ཅན་སྒྲ་རང་ཉིད། །༣༢༧། །

以见彼诸声　种种义转故　由未见决定　有各种功能 [327]

अवश्यं शंकया भाव्यं नियामकमपश्यताम्।

एष स्थाणुरयं मार्ग इति वक्तीति कश्चन॥३२८॥

ངེས་པར་དོགས་པ་[197]འགྱུར་བ་སྟེ། །གཞན་དུ་མི་སྲིད་མེད་[198]ཕྱིར་རོ། ༄ །

འགའ་ཞིག་ལམ་ནི་འདི་ཡིན་ཞེས། །སྡོང་དུམ་འདི་ནི་སྒྲ་[199]འགྱུར་ཞེས། །༣༢༨། །

声自引疑惑　余无不可故　有说此是路　是此株机说 [328]

अन्यः स्वयं ब्रवीमीति तयोर्भेदः परीक्ष्यताम्।

सर्वत्र योग्यस्यैकार्थद्योतने नियमः कुतः॥३२९॥

གཞན་ནི་བདག་ཉིད་སྨྲ་དེ་ལྟར། །དེ་དག་བྱེ་བྲག་བརྟག་པར་གྱིས། ༄ །

ཐམས་ཅད་ལ་རུང་དོན་གཅིག་གི །གསལ་བྱེད་ངེས་པ་གང་ལས་ཡིན། ༄ །༣༢༩། །

194 《པེ་》 《སྣར་》 ལའང་།

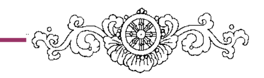
195 《པེ་》 《སྣར་》 སྐྱེད།

196 《པེ་》 《སྣར་》 གི།

197 《པེ་》 《སྣར་》 པར།

198 《པེ་》 《སྣར་》 མི།

199 《པེ་》 《སྣར་》 སྒྲ།

余谓是自说　当观彼差别　可于一切转　而说显一义　是由何而定 [329]

ज्ञाता वातीन्द्रियाः केन विवक्षावचनाद् ऋते।

विवक्षानियमे हेतुः संकेतस्तत्प्रकाशनः ॥३३०॥

བརྗོད་འདོད་ངེས་པ་མ་གཏོགས་པ[200]། །གང་གིས་དབང་པོ་ལས་འདས་ཤེས། ༄ །

བརྗོད་འདོད་ངེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། །བརྡ་ནི་དེ་ཡི་གསལ་བྱེད་ཡིན། ༄ །༣༣༠། །

除说欲决定　何知超根境　说欲是定因　言是彼能显 [330]

अपौरुषेयै सा नास्ति तस्य सैकार्थता कुतः।

स्वभावनियमे ऽन्यत्र न योज्येत तया पुनः ॥३३१॥

དེ་ནི་སྐྱེས་མིན་ལ་མེད་ན། །དེ་དོན་གཅིག་ཅན་དེ་གང་ལས། ༄ །

རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ངེས་ཡིན་ན། །གཞན་ལ་དེས་ཀྱང་མི་རུང་ངོ་། །༣༣༡། །

彼非人则无　彼非唯一义　若由自性定　于余彼不可 [331]

संकेतश्च निरर्थः स्याद् व्यक्तौ च नियमः कुतः।

यत्र स्वातन्त्र्यमिच्छाया नियमो नाम तत्र कः ॥३३२॥

བརྡ་ཡང་དོན་མེད་ཅན་ཉིད་འགྱུར། །བརྡ་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་གྱི། །

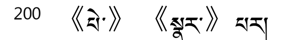
གསལ་བའི་ངེས་པ་གང་ལས་ཡིན། ༄ །གང་ལ་འདོད་པ་རང་རྒྱུད་པ། །༣༣༢། །

言亦成无义　名显性差别　由何而决定　随自何所欲 [332]

द्योतयेत् तेन संकेतो नेष्टामेवास्य योग्यताम्।

यस्मात् किलेदृशं सत्यं यथाग्निः शीतनोदनः ॥३३३॥

དེ་ལ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་གང་། །དེས་ན་བརྡ་ནི་རུང་བ་ཉིད། །

200 《པེ·》 《སྣར·》 པར།

འདོད་པ་ཁོ་ན་གསལ་མི་འགྱུར། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ ||༣༣༣||

何谓定于彼　故言皆可立　非唯显汝欲 [333]

वाक्यं वेदैकदेशत्वादन्यदप्यपरो ब्रवीत्।

रसवत् तुल्यरूपत्वादेकभाण्डे च पाकवत्॥ ३३४॥

གང་ཕྱིར་རིག་བྱེད་ཕྱོགས་གཅིག་ཕྱིར། །གཞན་ཡང་དེ་འདྲ་[201]ཡིན་ཏེ་དཔེར། །

མེས་གྲང་བཟློག་[202]དག་བདེན་པ་བཞིན། །དེ་སྐད་གཞན་དག་ཟེར་རོ་ལོ། །

རོ་འདྲ་ངོ་བོ་མཚུངས་ཉིད་ཕྱིར། །སྣོད་གཅིག་ལ་ཡང་ཚོས་[203]པ་བཞིན། །༣༣༤། །

吠陀一分故　余亦应如是　如火御寒实　余作如是说
味同体同故　一器余亦熟 [334]

शेषवद् व्यभिचारित्वात् क्षिप्तं न्यायविदेदृशम्।

नित्यस्य पुंसः कर्तृत्वं नित्यान् भावानतीन्द्रियान्॥ ३३५॥

ལྷག་ལྡན་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །རིག་པ་ཤེས་པས་འདི་འདྲ་བཀག །

སྐྱེས་བུ་རྟག་པ་བྱེད་པོ་ཉིད། །དངོས་རྣམས་རྟག་དང་དབང་པོ་འདས། །༣༣༥། །

有余错乱故　知理如此破　士常为作者　诸事常超根 [335]

एभिर्यान् विषमं हेतुं भावानां विषमां स्थितिम्।

निवृत्तिं च प्रमाणाभ्यामन्यद् वा व्यस्तगोचरम्॥ ३३६॥

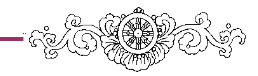
དབང་པོས་[204]གཟུང་བྱ་དང་དངོས་རྣམས། །རྒྱུ་དང་གནས་འཇིག་མི་མཉམ་དང་། །

201 《པེ་》 འདྲའི། 《སྣར་》 འདིའི།

202 《པེ་》 《སྣར་》 མི་གྲང་བཟློག

203 《པེ་》 《སྣར་》 ཚོས།

204 《པེ་》 《སྣར་》 པོ།

གཞན་ཡང་ཚད་མ་རྣམས་[205]གཉིས་ཀྱིས། །རྣམ་པར་གསལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས། །༣༣༦། །

根所取诸事　因住坏不等　余由二种量　遣除为行境 [336]

विरुद्धमागमापेक्षेणानुमानेन वा वदत्।

विरोधमसमाधाय शास्त्रार्थं चाप्रदर्श्य सः ॥३३७॥

ལུང་ལ་ལྟོས་པ་རྗེས་དཔག་དང་། །འགལ་བ་དག་ནི་རྗོད་བྱེད་པ། །

འགལ་བ་ཀུན་ཏུ་མ་བསལ་ཞིང་། །བསྟན་བཅོས་སྟོན་[206]ཡང་མ་བསྟན་ལ། །༣༣༧། །

违依教比量　诸所有言说　未遣诸相违　论义亦未显 [337]

सत्यार्थं प्रतिजानानो जयेद् धार्ष्ट्येन बन्धकीम्।

सिध्येत् प्रमाणं यद्येवम् अप्रमाणमथेह किम्॥३३८॥

དེ་བདེན་དོན་བཅས་[207]ཁས་ལེན་པ། །གཡེམ་མ་ སྨྲ་ཅོར་གྱིས་རྒྱལ་ལོ། ༈།

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཚད་གྲུབ་ན། །འོན་འདི་ལ་ཚད་མིན་ཅི། །༣༣༨། །

计彼义谛实　娼妇以吵胜　若如是量成　则此何非量 [338]

न ह्योकं नास्ति सत्यार्थं पुरुषे बहुभाषीणि।

नायं स्वभावः कार्यं वा वस्तूनां वक्तरि ध्वनिः॥३३९॥

སྐྱེས་བུ་མང་དུ་སྨྲ་བ་ལ། །བདེན་པའི་དོན་གཅིག་མེད་པ་མིན། །

རྗོད་[208]པ་པོ་ལ་སྒྲ་གནས་པས། །འདི་དངོས་རང་བཞིན་ནམ་འབྲས་མིན། །༣༣༩། །

士夫多说中　非无一实义　声住于说者　非事性非果 [339]

205 《པེ་》 《སྣར་》 རྣམ།

206 《པེ་》 《སྣར་》 དོན།

207 《པེ་》 《སྣར་》 ཅེས།

208 《པེ་》 《སྣར་》 བརྗོད།

न च तद्यतिरिक्तस्य विद्यते ऽव्यभिचारिता।

प्रवृत्तिर्वाचकानां च वाच्यदृष्टिकृतेति चेत् ॥ ३४० ॥

འདི་ལས་རྣམ་པར་བཟློག་པས་ཀྱང་། །འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །

རྗོད་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་[209]འཇུག་པ་ནི། །བརྗོད་བྱ་མཐོང་བས་བྱེད་ཅེ་ན། །༣༥༠། །

除此相反者 亦无不错乱 诸能诠转趣 见所诠而作 [340]

परस्परविरुद्धार्था कथमेकत्र सा भवेत्।

वस्तुभिर्नागमास्तेन कर्थाश्चान्नान्तरीयकाः ॥ ३४१ ॥

ཕན་ཚུན་དག་ནི་འགལ་བའི་དོན། །དེ་ནི་གཅིག་ལ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ༔ །

དེས་ན་ལུང་དང་དངོས་པོ་རྣམས། །རྟོགས་པ་པོ་ཡི་[210]རྣམ་འགའ་ཡང་། །༣༥༡། །

彼此相违义 如何通于一 故教与诸事 任何了达者 [341]

प्रतिपत्तुर्न सिध्यन्ति कुतस्तेभ्यो ऽर्थनिश्चयः।

तस्मान्न तन्निवृत्त्यापि भावाभावः प्रसिध्यति ॥ ३४२ ॥

མེད་ན་མི་འབྱུང་མི་འགྲུབ་ན། །དེ་ལས་དོན་གང་ངེས་པ་ཡིན། །

དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ལོག་ན་ཡང་། །དངོས་པོ་མེད་པར་འགྲུབ་[211]མི་འགྱུར། ༔ །

དེས་ན་མེད་ངེས་འབྲས་བུ་ཅན། ། མི་དམིགས་པས་ནི་མི་འགྲུབ་བོ། ༔།༣༥༢། །

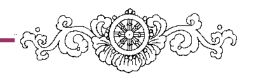
不成无不生 彼能定何义 故彼虽遮返 不成有事无
定无为果者 不得不能成 [342]

---

209 《པེ་》 《སྣར་》 ཀྱི།

210 《པེ་》 《སྣར་》 ཡིས།

211 《པེ་》 《སྣར་》 གྲུབ།

（梵文缺）॥३४३॥

རིག་བྱེད་ཚད་མ་དང་ནི་འགའ་[212]བྱེད་སྨྲ། །ཁྲུས་ལས་ཆོས་འདོད་དང་ནི་རིག་[213]སྨྲས་དྲེགས། །

སྡིག་པ་གཞོམ་ཕྱིར་གདུང་བ་རྩོམ་ཞེས་པ། །བླུན་པོ་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྟགས་ལྔ་ཡིན། །༣༤༣། །

计吠陀量有作者　计浴为法种姓傲　为灭罪故行苦恼

是愚恶慧五种相 [343]

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་རང་[214]དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་ལེའུ་དང་པོའོ།། ||

释量论颂自义比量品第一终

212 《པེ·》 《སྣར·》 འགས།

213 《པེ·》 《སྣར·》 རིགས།

214 《པེ·》《སྣར·》 +གི།

द्वितीयः परिच्छेदः प्रमाणसिद्धिः ।

ཚད་མ་གྲུབ་པ་སྟེ་ལེའུ་གཉིས་པ།།

第二品 成量品

प्रमाणमविसंवादि ज्ञानमर्थक्रियास्थितिः ।
अविसंवादनं शाब्दे ऽप्यभिप्रायनिवेदनात् ॥ १ ॥

ཚད་མ་བསླུ་[1]མེད་ཅན་ཤེས་པ། །དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི། །
མི་སླུ་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་། །མངོན་པར་འདོད་པ་སྟོན་ཕྱིར་རོ། ༔ །༡།།

量谓无欺智　安住能作义　不欺声亦尔　显示所欲故[1]

वक्तृव्यापारविषयो यो ऽर्थो बुद्धौ प्रकाशते।
प्रामाण्यं तत्र शब्दस्य नाथतत्त्वनिबन्धनम् ॥ २ ॥

སྨྲ་བ་པོ་ཡི་བྱེད་པའི་ཡུལ། །དོན་གང་བློ་ལ་རབ་གསལ་[2]བ། །
དེ་ལ་སྒྲ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་[3]། །དོན་གྱི་དེ་ཉིད་རྒྱུ་ཅན་མིན། ༔ །༢།།

---

1 《པེ་》《སྣར་》 སླུ།

2 《སྣར་》 བསལ།

3 《པེ་》《སྣར་》 ཡིན།

说者能作境　何义觉明显　于彼声是量　义性非有因 [2]

गृहीतग्रहणान्नेष्टं सांवृतं धीप्रमाणता।

प्रवृत्तेस्तत्प्रधानत्वात् हेयोपादेयवस्तुनि॥३॥

གཟུང་བ་འཛིན་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ནི། །མི་འདོད་བློ་ནི་ཚད་མ་ཉིད། །

བླང་དང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡི། །འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་ཕྱིར་དང་། །༣།

缘于已取故　不许彼世俗　觉是正量性　所取所舍事　转趣彼主故 [3]

विषयाकारभेदाच्च धियो ऽधिगमभेदतः।

भावादेवास्य तद्भावे स्वरूपस्य स्वतो गतिः॥४॥

ཡུལ་རྣམ[4]་ཅན་ནི་ཐ་དད་པས། །བློ་ཡི་རྟོགས་པ་ཐ་དད་ཕྱིར། །

དེ་ཡོད་ན་འདི་ཡོད་ཕྱིར་རོ། ༈ །རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས། །༤།

由有境各异　觉证各异故　彼有此有故　由自证自体 [4]

प्रामाण्यं व्यवहारेण शास्त्रं मोहनिवर्तनम्।

अज्ञातार्थप्रकाशो वा स्वरूपाधिगतेः परम्॥५॥

ཐ་སྙད་ལས་ནི་ཚད་མ་ཉིད། །བསྟན་བཅོས་རྨོངས་པ་ཟློག་བྱེད་ཡིན།༈ །

མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་འོག་ཏུ། །༥།

由名言是量　论是遮愚蒙　显不知义尔　证知自体后 [5]

प्राप्तं सामान्यविज्ञानमविज्ञाते स्वलक्षणे।

यज्ज्ञानमित्यभिप्रायात् स्वलक्षणविचारतः॥६॥

---

4 《པེ·》《སྣར·》 རྣམས།

སྤྱི་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐོབ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །

ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་དགོངས་ཕྱིར། །རང་གི་མཚན་ཉིད་དཔྱད་ཕྱིར་རོ། ༑ །༦།།

总相识应得　意谓于自相　不知所知故　观察自相故[6]

तद्वत् प्रमाणं भगवानभूतविनिवृत्तये।

भूतोक्तिः साधनापेक्षा ततो युक्ता प्रमाणता॥७॥

དེ་ལྡན་བཅོམ་ལྡན་ཚད་མ་ཉིད། ༑ །མ་སྐྱེས་པ་ནི་བཟློག་དོན་དུ། །

གྲུབ་པ་ཉིད་གསུངས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ལྟོས་ཚད་ཡིན་རིགས། ༑ །༧།།

世尊具是量　为遮无生者　论说成为故　待立量应理[7]

नित्यं प्रमाणं नैवास्ति प्रामाण्याद्वस्तुसद्गतेः।

ज्ञेयानित्यतया तस्या अध्रौव्यात्क्रमजन्मनाम्॥८॥

ཚད་མ་རྟག་པ་ཉིད་ཡོད་མིན། །དངོས་ཡོད་རྟོགས་པ་ཚད་[5]ཕྱིར་དང་། །

ཤེས་བྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས། །དེ་ནི་མི་བརྟན་[6]ཉིད་ཕྱིར་རོ། །རིམ་བཞིན་སྐྱེ་བ་ཅན་དག་ནི། །༨།།

量非有常性　达有事量故　由所知无常　彼不坚性故　有依次生者[8]

नित्यादुत्पत्तिविश्लेषादपेक्षाया अयोगतः।

कथञ्चिन्नोपकार्यत्वादनित्ये7 ऽप्यप्रमाणता॥९॥

རྟག་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་ཕྱིར། །ལྟོས་པ་མི་རུང་བ་ཡི་ཕྱིར། ༑ །

---

5 《པེ་》《སྣར་》རྟོག་པ་ཚང་།

6 《པེ་》《སྣར་》བསྟན།

7 原作 कथञ्चिन्नोपकार्यत्वात् अनित्ये，依连声规则改。

རྣམ་འགགས་ཕན་གདགས་བྱ་མིན་ཕྱིར། །མི་རྟག་ན་ཡང་ཚད་མེད་ཉིད། ༈ །༩།།

常生非理故　不可观待故　非谁饶益故　无常亦非量 [9]

स्थित्वाप्रवृत्तिः संस्थानविशेषार्थक्रियादिषु।

इष्टसिद्धिरसिद्धिर्वा दृष्टान्ते संशयो ऽथवा ॥ १० ॥

སྡོད་འདུག་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། །དོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དག །

འདོད་པ་གྲུབ་པའམ་དཔེ་མ་གྲུབ། །ཡང་ན་ཟེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན། ༈ །༡༠།།

住行形差别　及能作义等　极成或无喻　复是疑惑性 [10]

सिद्धं यादृगधिष्ठातृभावाभावानुवृत्तिमत्।

सन्निवेशादि तद्युक्तं तस्माद्यदनुमीयते ॥ ११ ॥

བྱིན་རླབས་[8]ཡོད་མེད་རྗེས་འཇུག་ཅན། །དབྱིབས་སོགས་ཅི་འདྲ་རབ་གྲུབ་པ། །

དེ་ལས་རྗེས་སུ་དཔོག་གང་ཡིན། །དེ་ནི་རིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །༡༡།།

随有无加持　形等如欲成　由彼所比度　彼是正理性 [11]

वस्तुभेदे प्रसिद्धस्य शब्दसाम्याद्भेदिनः।

न युक्तानुमितिः पाण्डुद्रव्यादिव हुताशने ॥ १२ ॥

ཐ་དད་དངོས་ལ་རབ་གྲུབ་པ། །སྒྲ་མཚུངས་[9]ཐ་དད་མེད་པའི་[10]ཕྱིར། །

རྗེས་དཔོག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །སྐྱ་བོའི་རྫས་ལས་མེ་བཞིན་ནོ། ༈ །༡༢།།

异事所成就　声同无异故　比度则非理　如灰物比火 [12]

---

8 《སྡེ་》《སྣར་》བརླབ།

9 《སྡེ་》《སྣར་》+པས།

10 《སྡེ་》《སྣར་》-པའི།

अन्यथा कुम्भकारेण मृद्विकारस्य कस्यचित्।

घटादेः करणात् सिध्येद्वल्मीकस्यापि तत्कृतिः ॥ १३ ॥

དེ་ལྟ་མིན་ན་རྫ་མཁན་གྱིས། །བུམ་པ་ལ་སོགས་འཛིམ་པ་ཡི། །

རྣམ་འགྱུར་འགའ་ཞིག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །གྲོག་མཁར་ཡང་དེས་བྱས་གྲུབ་འགྱུར། ༈ །༡༣།།

非尔则陶师　制作陶瓶等　作泥团形故　蚁垤亦彼作[13]

साध्येनानुगमात् कार्ये सामान्येनापि साधने।

सम्बन्धिभेदाद्भेदोक्तिदोषः कार्यसमो मतः ॥ १४ ॥

བསྒྲུབ་བྱའི་རྗེས་འགྲོ་ཕྱིར་འབྲས་བུ། །སྤྱི་ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ། །

འབྲེལ་པ་ཅན་ཉིད་ཐ་དད་ཕྱིར། །ཐ་དད་སྨྲོན་བརྗོད་འབྲས་མཚུངས་འདོད། ༈ །༡༤།།

所立随行故　果总亦能立　系属各异故　说异过果同[14]

जात्यन्तरे प्रसिद्धस्य शब्दसामान्यदर्शनात्।

न युक्तं साधनं गोत्वाद्वागादीनां विषाणवत् ॥ १५ ॥

རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གྲུབ་པ། །སྒྲ་ཡི་སྤྱི་ནི་མཐོང་བ་ལས། །

སྒྲུབ་བྱེད་མི་རིགས་ངག་ལ་སོགས། །གོ་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྭ་ཅན་བཞིན། ༈ །༡༥།།

种类别所成　由风声之总　成立非正理　如说语言等　牛故是有角[15]

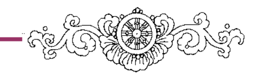
विवक्षापरतन्त्रत्वान्न शब्दाः सन्ति कुत्र वा।

तद्भावादर्थसिद्धौ तु सर्वं सर्वस्य सिध्यति ॥ १६ ॥

རྗོད་[11]པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཕྱིར། །སྒྲ་རྣམས་གང་ལའང་མེད་མ་ཡིན། །

[11] 《པེ་》《སྣར་》བརྗོད།

དེ་ཡོད་པས་ནི་དོན་གྲུབ་ན། །ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་གྲུབ། ༈ །༡༦།།

依他说欲故　诸声皆非无　有彼故义成　一切成一切 [16]

एतेन कापिलादीनामचैतन्यादि चिन्तितम्।

अनित्यादेश्च चैतन्यं मरणात् त्वगपोहतः ॥ १७ ॥

འདིས་ནི་སེར་སྐྱ་ལ་སོགས་ཀྱི། །མི་རྟག་སོགས་ཕྱིར་ཡང་སེམས་མེད། །

སོགས་དང་ཤུན་པ་བཤུས་ན་ནི། །འཆི་ཕྱིར་སེམས་ལྡན་དཔྱད་པ་ཡིན། ༈ །༡༧།།

以此而观察　劫毗罗等派　由无常等故　亦说无心等

及剥皮死故　而说具足心 [17]

वस्तुस्वरूपे सिद्धे ऽयं न्यायः सिद्धे विशेषणम्।

अबाधकमसिद्धावप्याकाशाश्रयवद् ध्वनेः ॥ १८ ॥

དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་ན། །ཚུལ་འདི་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་ཀྱང་། །

ཁྱད་པར་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། །སྒྲ་ཡི་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་བཞིན། །༡༨།།

若事体不成　此理若成就　别不成无害　如声依虚空 [18]

असिद्धावपि शब्दस्य शिद्धे वस्तुनि सिध्यति।

औलूक्यस्य यथा बौद्धेनोक्तं मूर्त्यादिसाधनम्॥ १९ ॥

སྒྲ་མ་གྲུབ་ཀྱང་དངོས་པོ་ནི། །གྲུབ་ན་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་དཔེར། །

འུག་པ་པ་[12]ལ་སངས་རྒྱས་པས། །ལུས་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་བཤད་པ་བཞིན། །༡༩།།

声虽不成立　事成即成立　如佛对鸺鹠　说身等能立 [19]

12 《སྣར་》ལ།

तस्यैव व्यभिचारादौ शब्दे ऽप्यव्यभिचारिण।

दोषवत् साधनं ज्ञेयं वस्तुनो वस्तुसिद्धितः ॥२०॥

དེ་ཉིད་འཁྲུལ་ལ་སོགས་ཡིན་ན། །སྒྲ་ནི་འཁྲུལ་པ་མེད་ན་ཡང་། །

སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱོན་ལྡན་ཤེས་[13]བྱ་སྟེ། །དངོས་ལས་དངོས་པོ་[14]གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །༢༠།།

若彼性误等　声虽不错误　知能立有过　由事成事故[20]

यथा तत्कारणं वस्तु तथैव तदकारणम्।

यदा तत्कारणं केन मतं नेष्टमकारणम्॥२१॥

འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དང་ལག་ལྡན་ཕྱིར། །རྭ་ཅན་གླང་པོ་ཞེས་སྒྲུབ་བྱེད། །

འདི་ཡི་སྒྲ་ཡི་བརྗོད་བྱ་ནི། །གྲགས་པ་[15]ཡིན་གྱིས་བརྗོད་འདོད་མིན། ༔ །༢༡།།

行故有手故　立有角及象　此声之所诠　世许非欲说[21]

शस्त्रौषधाभिसम्बन्धाच्चैत्रस्य व्रणरोहणे।

असम्बद्धस्य किं स्थाणोः कारणत्वं न कल्प्यते॥२२॥

ཇི་ལྟར་དངོས་དེ་རྒྱུ་ཡིན་པ། །དེ་ལྟ་དེ་ཉིད་གང་གི་ཚེ། །

རྒྱུ་མིན་གང་གིས་དེ་ནི་རྒྱུར། །འདོད་ལ་རྒྱུ་མ་ཡིན་མི་འདོད། ༔ །༢༢།།

如彼事是因　即何时非因　由何计彼因　而不许非因[22]

（梵文缺）॥२३॥

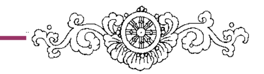
མཚོན་དང་སྨན་སོགས་འབྲེལ་བ་ལས། །ནག་པའི་རྨ་དང་འདྲུབས་ཡིན་ན། །

---

13 《བེ་》《སྣར་》ཞེས།

14 《བེ་》ལས་དངོས་ནི། 《སྣར་》པས་དངོས་ནི།

15 《བེ་》《སྣར་》པས།

འབྲེལ་མེད་སྡོང་དུམ་ཅི་ཡི་ཕྱིར། །རྒྱུ་ཉིད་དུ་ནི་རྟོག་[16]མི་བྱེད། །༢༣།།

由械药等系　黑者伤及愈　无系属株机　何不计为因 [23]

स्वभावभेदेन विना व्यापारो ऽपि न युज्यते।

नित्यस्याव्यतिरेकित्वात् सामर्थ्यं च दुरन्वयम्॥ २४ ॥

རང་བཞིན་ཁྱད་པར་མེད་པར་ནི། །བྱེད་པར་ཡང་ནི་མི་རུང་ངོ། ༔ །

རྟག་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ནུས་པ་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་པར་དཀའ། ༔ །༢༤།།

自性无差别　亦不可能作　常则无遮故　功能亦难知 [24]

येषु सत्सु भवत्येव यत्तेभ्यो ऽन्यस्य कल्पने।

तद्धेतुत्वेन सर्वत्र हेतुनामनवस्थितिः॥ २५ ॥

གང་དག་ཡོད་ན་གང་འགྱུར་ཉིད། །དེ་དག་ལས་གཞན་དེ་ཡི་རྒྱུ[17]། །

རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་ལ། །རྒྱུ་རྣམས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར། ༔ །༢༥།།

有何成何性　计余为彼因　则于一切果　诸因应无穷 [25]

स्वभावपरिणामेन हेतुरङ्कुरजन्मनि।

भूम्यादिस्तस्य संस्कारे तद्विशेषस्य दर्शनात्॥ २६ ॥

སྤུ་གུ་སྐྱེད་[18]ལ་ས་ལ་སོགས། །རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་གྱུར་ནས་[19]ནི། །

རྒྱུ་ཡིན་དེ་ལེགས་བྱས་པ་ན། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་མཐོང་ཕྱིར་རོ། ༔ །༢༦།།

---

16 《པེ་》 རྟོགས།

17 《པེ་》《སྣར་》 རྒྱུར།

18 《པེ་》《སྣར་》 བསྐྱེད།

19 《པེ་》《སྣར་》 འགྱུར་ན།

能生苗地等　性转变是因　若彼善修治　见彼差别故 [26]

यथा विशेषेण विना विषयेन्द्रियसंहतिः।

बुद्धेर्हेतुस्तथेदं चेन्न तत्रापि विशेषतः ॥२७॥

གལ་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཡུལ་དབང་པོ། །ཚོགས་པ་ཁྱད་མེད་བློ་རྒྱུ་ཡིན། །

དེ་ལྟར་འདི་ཡིན་ཞེ་ན་མིན། །དེ་ལས་[20]ཁྱད་པར་ཡོད་ཕྱིར་རོ། །༢༧།།

若如根境合　无别是觉因　此如是非尔　彼亦有别故 [27]

पृथक् पृथगशक्तानां स्वभावातिशये ऽसति।

संहतावप्यसामर्थ्यं स्यात् सिद्धो ऽतिशयस्ततः ॥२८॥

སོ་སོ་[21]སོ་སོར་ནུས་མེད་རྣམས། །རང་བཞིན་ཁྱད་པར་མེད་པས་ན། །

ཚོགས་ཀྱང་ནུས་པ་མེད་འགྱུར་བས། །དེ་ཕྱིར་ཁྱད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན། །༢༨།།

诸别别无能　若性无差别　合亦应无能　故成有差别 [28]

तस्मात् पृथगशक्तेषु येषु सम्भाव्यते गुणः।

संहतौ हेतुता तेषां नेश्वरादेरभेदतः ॥२९॥

དེ་ཕྱིར་སོ་སོར་གང་ནུས་མེད། །ཚོགས་ན་ཡོན་ཏན་སྲིད་འགྱུར་བ། །

དེ་དག་རྒྱུ་ཡིན་དབང་ཕྱུག་སོགས།མ་ཡིན་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ། ༄ །༢༩།།

故各别无能　合则有功德　是因自在等　则非无别故 [29]

प्रामाण्यञ्च परोक्षार्थज्ञानं यत्साधनस्य च।

20 《པེ་》《སྣར་》ལའང་།

21 《པེ་》《སྣར་》སོར།

अभावान् नास्त्यनुष्ठानमिति केचित् प्रचक्षते ॥ ३० ॥

ཚད་མ་ལྐོག་གྱུར་དོན་ཤེས་ཡིན། །དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། །

ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་ནི་ཁ་ཅིག་རབ་ཏུ་བརྗོད། །༣༠།།

量知不现义　无彼能立故　殷重修非有　有作如是说 [30]

ज्ञानवान् मृग्यते कश्चित् तदुक्तप्रतिपत्तये।

अज्ञोपदेशकरणे विप्रलम्भनशङ्किभिः ॥ ३१ ॥

མི་ཤེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། །འཁྲུལ་པར་དོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས། །

དེས་བཤད་ནན་ཏན་བྱ་བའི་ཕྱིར། །ཤེས་ལྡན་འགའ་ཞིག་ཚོལ་བར་བྱེད། །༣༡།།

于不知而说　诸恐错误者　为修彼说故　寻求具知者 [31]

तस्मादनुष्ठेयगतं ज्ञानमस्य विचार्यताम्।

कीटसंख्यापरिज्ञानं तस्य नः क्वोपयुज्यते ॥ ३२ ॥

དེ་ཕྱིར་དེ་ཡིན་[22]བསྒྲུབ་བྱ་རུ། །གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་དཔྱད་བྱའི་[23]། །

འདི་ཡིས་སྲིན་བུའི་གྲངས་མཁྱེན་པ། །དེད་ལ་འགར་ཡང་ཉེར་མཁོ་མེད། ༈ །༣༢།།

故应善观察　办彼所修智　此能知虫数　于我无所需 [32]

हेयोपादेयतत्त्वस्य साभ्युपायस्य वेदकः।

यः प्रमाणमसाविष्टो न तु सवस्य वेदकः ॥ ३३ ॥

བླང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་དང་བཅས་པ་རིགས་[24]མཛད་པ། །

---

[22] 《ཐེ་》《སྣར་》ཡི།

[23] 《ཐེ་》《སྣར་》+ཕྱིར།

[24] 《ཐེ་》རིག

གང་དེ་ཚད་མ་ཉིད་འདོད་ཀྱི[25]། །ཐམས་ཅད་རིགས་[26]མཛད་མ་ཡིན་ནོ། །༣༣།།

了知取舍性　及其诸方便　许彼为定量　非了知一切[33]

दूरं पश्यतु वा मा वा तत्त्वमिष्टं तु पश्यतु।

प्रमाणं दूरदर्शी चेदेत गृध्रानुपास्महे॥३४॥

རིང་པོ་མཐོང་བའམ་མིན་ཡང་རུང་། །འདོད་པའི་དེ་[27]ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན། ༈ །

གལ་ཏེ་རིང་མཐོང་ཚད་ཡིན་ན། །ཚུར་ཤོག་བྱ་རྒོད་བསྟེན་པར་གྱིས། ༈ །༣༤།།

随能见远否　要见所欲性　若见远是量　当来依鹫鸟[34]

साधनं करुणा ऽभ्यासात् सा बुद्धेर्देहसंश्रयात्।

असिद्धि ऽभ्यास इति चेन्नाश्रयप्रतिषेधतः॥३५॥

སྒྲུབ་བྱེད་ཐུགས་རྗེས་གོམས་ལས་དེ། ༈ །བློ་ནི་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། །

གོམས་པས་གྲུབ་པ་མེད་ཅེ་ན། ༈ །མ་ཡིན་རྟེན་[28]ནི་བཀག་ཕྱིར་རོ། །༣༥།།

能立由修悲　觉依于身故　由修无所成　非尔破依故[35]

प्राणापानेन्द्रियधियां देहादेव न केवलात्।

सजातिनिरपेक्षाणां जन्म जन्मपरिग्रहे॥३६॥

སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན། །འབྱུང་རྔུབ་དབང་པོ་བློ་དག་ནི། །

རང་གི་རིགས་ལ་ལྟོས་མེད་ཅན། །ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་མིན། །༣༦།།

---

25 《པེ་》《སྣར་》ཀྱིས།

26 《པེ་》《སྣར་》རིག

27 《པེ་》《སྣར་》པ་འདི།

28 《པེ་》《སྣར་》བརྟེན།

最初受生时　呼吸根觉等　非不待自类　唯从于身生 [36]

अतिप्रसङ्गाद्यद्दृष्टं प्रतिसन्धानशक्तिमत्।

किमासीत् तस्य यन्नास्ति पश्याद्येन न सन्धिमत्॥ ३७॥

ཧ་ཅང་ཐལ་ཕྱིར་མཚམས་སྦྱོར་བར། །ནུས་ལྡན་མཐོང་བ་གང་དེ་ལ། །

ཅི་ཞིག་ཡོད་འགྱུར་[29]གང་མེད་པ། །གང་གིས་ཕྱི་ནས་མཚམས་སྦྱོར་མེད། ༑ །༣༧།

太过故现见　具有结续能　彼为有何事　又由无何事　于后无结续 [37]

न स कश्चित् पृथिव्यादेरंशो यत्र न जन्तवः।

संस्वेदजाद्या जायन्ते सर्वं बीजात्मकं ततः॥ ३८॥

གང་དུ་ཧྲོད་གཤེར་ལ་སོགས་པ། །སྐྱེ་བོ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བའི། །

ས་སོགས་ཆ་དེ་འགའ་ཡང་མེད། ། དེ་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ས་བོན་བདག །༣༨།

何处不产生　湿生等众生　全无彼地等　故一切种性 [38]

तत् सजात्यनपेक्षाणामक्षादीनां समुद्भवे।

परिणमो यथैकस्य स्यात् सर्वस्याविशेषतः॥ ३९॥

དེ་ཕྱིར་དབང་སོགས་རང་རིགས་ལ། །ལྟོས་པ་མེད་པར་འབྱུང་ཡིན་ན། །

ཇི་ལྟར་གཅིག་ནི་ཡོངས་འགྱུར་བཞིན། །ཀུན་འགྱུར་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ། ༑ །༣༩།

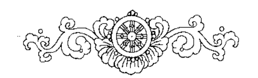
故根等不待　自类是大种　如一转变时　皆变无别故 [39]

प्रत्येकमुपघाते ऽपि नेन्द्रियाणां मनोमतेः।

उपघातो ऽस्ति भङ्गे ऽस्यास्तेषां भङ्गश्च दृश्यते॥ ४०॥

[29] 《པེ་》《སྣར་》གྱུར།

དབང་རྣམས་རེ་རེ་ལ་གནོད་ན། །ཡིད་བློ་ལ་གནོད་ཡོད་མ་ཡིན། །

འདི་བསྒྱུར་ན་ནི་དེ་དག་ཀྱང་། །འགྱུར་བ་དག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན། ༈ །༤༠།།

诸根一一损　意觉非有损　此变则现见　彼等亦转变 [40]

तस्मात् स्थित्याश्रयो बुद्धेर्बुद्धिमेव समाश्रितः।

कश्चिन्निमित्तमक्षाणां तस्मादक्षाणि बुद्धितः॥४१॥

དེ་ཕྱིར་བློ་གནས་པ་ཡི་རྟེན། །བློ་ཉིད་ལ་ནི་བརྟེན་པ་འགལ། །

བང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས། །དེ་ཕྱིར་བློ་ལས་དབང་པོ་ཡིན། །༤༡།།

故觉住所依　有依于觉性　是诸根之因　故是根从觉 [41]

यादृश्याक्षेपिका सा ऽसीत् पश्चादप्यस्तु तादृशी।

तज्ज्ञानैरुपकार्यत्वादुक्तं कायाश्रितं मनः॥४२॥

དེ་འདྲའི་འཕེན་བྱེད་ཡོད་གྱུར་ན། །ཕྱིས་ཀྱང་དེ་འདྲར་འགྱུར་བ་ཡིན། །

དེ་ཡི་ཤེས་པས་ཕན་འདོགས་ཕྱིར། །ཡིད་ནི་ལུས་ལ་བརྟེན་པར་བཤད། །༤༢།།

有如彼能引　后亦当如彼　由彼识益故　说意依于身 [42]

यद्यप्यक्षैर्विना बुद्धिर्न तान्यपि तया विना।

तथाप्यन्यो ऽन्यहेतुत्वं ततो ऽप्यन्यो ऽन्यहेतुके॥४३॥

གལ་ཏེ་དབང་པོ་མེད་པར་བློ། །མ་ཡིན་དེ་ཡང་དེ་མེད་པར། །

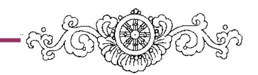
དེ་ལྟའང་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་ཉིད་པས། །དེ་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་ཅན་ཡིན། ༈ །༤༣།།

若无根非觉　彼亦非彼无　如是互为因　故互是有因 [43]

नाक्रमात् क्रमिणो भावो नाप्यपेक्ष्या ऽविशेषिणः।

क्रमाद् भवन्ती धीः कायात् क्रमं तस्यापि शंसति॥४४।॥

རིམ་ཅན་མིན་ལས་རིམ་ཅན་མིན། །ཁྱད་པར་ཅན་མིན་ལྟོས་པའང་མེད། ༔ །

ལུས་ལས་རིམ་གྱིས་བློ་འབྱུང་ན། ༔ །དེའི་ཡང་རིམ་པ་གསལ་བར་བྱེད། ༔ །༤༤།།

从无次第者　非生有次第　非别亦无待　从身次生觉　彼亦显次第 [44]

प्रतिक्षणमपूर्वस्य पूर्वः पूर्वः क्षणो भवेत्।

तस्य हेतुरतो हेतुर्दृष्ट एवास्तु सर्वदा॥४५॥

སྐད་ཅིག་སྔ་མ་སྔ་མ་ནི། །སྐད་ཅིག་རེ་རེ་སྔོན་མེད་དེའི། །

རྒྱུ་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་[30]རྒྱུ། །ཐམས་ཅད་ཚེ་ན་མཐོང་བ་ཉིད། ༔ །༤༥།།

其前前刹那　是一一刹那　先无者之因　是故一切时　可见其为因 [45]

चित्तान्तरस्य सन्धाने को विरोधो ऽन्त्यचेतसः।

तद्वदप्यर्हतश्चित्तसन्धानं कुतो मतम्॥४६॥

ཐ་མའི་སེམས་ནི་སེམས་གཞན་དང་། །མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་འགལ་ཅི་ཡོད། །

དགྲ་བཅོམ་སེམས་གང་ཡིན་དེ་ཡང་། །གང་ལས་མཚམས་སྦྱོར་མེད་པར་འདོད། ༔ །༤༦།།

后心与余心　结续有何违　彼罗汉后心　由何许无续 [46]

असिद्धार्थः प्रमाणेन किं सिद्धान्तो ऽनुगम्यते।

हेतोर्वैकल्यतस्तच्चेत् किं तदेवा ऽत्र नोदितम्॥४७॥

ཚད་མས་མ་གྲུབ་དོན་ཅན་གྱི[31]། །གྲུབ་མཐའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ངམ་ཅི། །

གལ་ཏེ་དེ་རྒྱུ་བྲལ་ཕྱིར་ན། །དེ་ཉིད་འདིར་ནི་ཅིས་མ་བརྗོད། །༤༧།།

---

30 《ཞེ་》ནི།

31 《ཞེ་》《སྣར་》གྱིས།

岂随此宗派　量不能义耶　若谓离彼因　此中何不说 [47]

तद्धीवद्ग्रहणप्राप्तेर्मनोज्ञानं न सेन्द्रियात्।
ज्ञानोत्पादनसामर्थ्यभेदान्न सकलादपि॥४८॥

དེ་བློ་བཞིན་དུ་འཛིན་འགྱུར་ཕྱིར། །དབང་པོ་བཅས་ལས་ཡིད་ཤེས་མིན། །
ཤེས་སྐྱེད་[32]ནུས་པ་ཐ་དད་ཕྱིར། །ཀུན་ལས་ཀྱང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །༤༨།།

如彼觉取故　意非从有根　生识能异故　亦非从一切 [48]

अचेतनत्वान्नान्यस्माद् हेत्वभेदात् सहस्थितिः।
अक्षवद् रूपरसवद् अर्थद्वारेण विक्रिया॥४९॥

སེམས་མེད་ཉིད་ཕྱིར་གཞན་ལས་མིན། །རྒྱུ་གཅིག་ཕྱིར་ན་ལྷན་ཅིག་གནས། །
དབང་བཞིན་གཟུགས་དང་རོ་བཞིན་no། །དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འགྱུར་བ་ཡིན། ༔ །༤༩།།

无心故非余　一因故共住　如根如色味　由义门转变 [49]

सत्तोपकारिणी यस्य नित्यं तदनुबन्धतः।
स हेतुः सप्तमी तस्मादुत्पादादिति चोच्यते॥५०॥

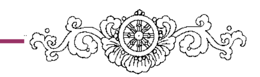
རྟག་ཏུ་དེ་ཡི་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར། །གང་ཞིག་ཡོད་པས་ཕན་འདོགས་བྱེད། །
དེ་རྒྱུ་དེ་ཕྱིར་བདུན་པ་དང་། །སྐྱེས་ཕྱིར་ཞེས་ནི་བཤད་པ་ཡིན། །༥༠།།

常随彼转故　由有能饶益　彼因故第七　及说言生故 [50]

अस्तूपकारको वापि कदाचिच्चित्तसन्ततेः।
वह्न्यादिवद् घटादिनां विनिवृत्तिर्न तावता॥५१॥

32 《德·》《奈·》བསྐྱེད། །

འགའ་ཞིག་ཚེ་ན་སེམས་རྒྱུན་ལ། །ཕན་འདོགས་བྱེད་པའང་[33]ཡིན་སྲིད་སྟེ། །

བུམ་སོགས་ལ་ནི་མེ་སོགས་བཞིན། །དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་ལྡོག་[34]པ་མིན། ༔ །༥༡།།

有时于心续　亦容能饶益　如瓶等火等　唯尔非必遮 [51]

अनिवृत्तिप्रसङ्गश्च देहे तिष्ठति चेतसः।

तद्भावभावाद् वश्यत्वात् प्राणापानौ ततो न तत्॥५२॥

ལུས་ནི་གནས་པ་ཉིད་ན་སེམས། །ལྡོག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། ༔ །

དེ་ཡོད་ཡོད་དང་དབང་གྱུར་[35]ཕྱིར། །དེ་ལས་འབྱུང་རྔུབ་དེ་མ་ཡིན། །༥༢།།

于身安住时　心应无遮灭　由彼有乃有　彼自在转故　彼呼吸非彼 [52]

प्रेरणाकर्षणे वायोः प्रयत्नेन विना कुतः।

निर्ह्रासातिशयापत्तिर्निर्ह्रासातिशयात् तयोः॥५३॥

རླུང་འབྱིན་པ་དང་འདྲེན་པ་ནི། །འབད་རྩོལ་མེད་པར་གང་ལས་ཡིན། ༔ །

དེ་དག་ཡུལ་བྱུང་འགྲིབ་པ་ལས། །ཕྱུལ་བྱུང་འགྲིབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །༥༣།།

若无勤功力　由何风呼吸　由彼等盛衰　应得为盛衰 [53]

तुल्यः प्रसङ्गो ऽपि तयोः न तुल्यं चित्तकारणे।

स्थित्यावेधकमन्यच्च यतः कारणमिष्यते॥५४॥

དེ་དག་ལ་ཡང་ཐལ་བ་མཚུངས། །སེམས་རྒྱུ་ཡིན་ན་མཚུངས་མ་ཡིན། །

གནས་པའི་འཕེན་བྱེད་གཞན་དག་ཀྱང་། །གང་ཕྱིར་རྒྱུ་ནི་ཡིན་པར་འདོད། ༔ །༥༤།།

---

33 《པེ་》《སྣར་》 པ།

34 《པེ་》《སྣར་》 བཟློག

35 《པེ་》 འགྱུར

彼等过亦同　心因则不同　余安住能引　亦许是因故 [54]

न दोषैर्विगुणो देहो हेतुर्वर्त्यादिवद् यदि।

मृते शमीकृते दोषे पुनरुज्जीवनं भवेत्॥५५॥

གལ་ཏེ་སྡོང་བུ་ལ་སོགས་བཞིན། །ཉེས་པས་མི་མཐུན་ལུས་རྒྱུ་མིན། ༈ །

ཞི་བས་ཉེས་པ་ཉམས་གྱུར་[36]ཚེ། །སླར་ཡང་འཚོ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར། ༈ །༥༥།།

若如株机等　过违身非因　由死过退时　则应能复活 [55]

निवृत्ते ऽप्यनले काष्ठविकाराविनिवृत्तिवत्।

तस्यानिवृत्तिरिति चेन्न चिकित्साप्रयोगतः॥५६॥

གལ་ཏེ་མེ་ནི་ལྡོག་ན་ཡང་། །ཤིང་གི་འགྱུར་བ་མི་ལྡོག་བཞིན། །

དེ་ནི་ལྡོག་པ་མེད་ཅེ་ན། ༈ །མ་ཡིན་གསོ་སྦྱོར་ཡོད་ཕྱིར་རོ། ༈ །༥༦།།

若如火虽灭　薪变不复还　彼亦不退转　不然有医故 [56]

अपुनर्भावतः किञ्चद् विकारजननं क्वचित्।

चिञ्चिद् विपर्ययादग्निर्यथा काष्ठसुवर्णयोः॥५७॥

སླར་མི་འབྱུང་བར་འགའ་ཞིག་ནི། །ལ་ལར་འགྱུར་བ་སྐྱེད་[37]པར་བྱེད། །

འགའ་ཞིག་ལྡོག་[38]པ་ཡིན་ཕྱིར་དཔེར། །ཤིང་དང་གསེར་ལ་མེ་བཞིན་ནོ། །༥༧།།

有令生变化　有不复生者　有可还转故　如火于薪金 [57]

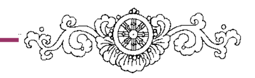
आद्यस्याल्पो ऽप्यसंहार्यः प्रत्यानेयस्तु यत्कृतः।

---

36 《པེ་》《སྣར་》པས་ཉམས་འགྱུར།

37 《པེ་》བསྐྱེད།

38 《པེ་》《སྣར་》བཟློག

विकारः स्यात् पुनर्भावः तस्य हेम्नि खरत्ववत् ॥ ५८ ॥

དང་པོ་ཆུང་ཡང་ལྡོག་པ་མིན། །སླར་ལྡོག་རུང་བར་འགྱུར་བྱས་[39]གང་། །

དེ་ནི་སླར་ཡང་འབྱུང་འགྱུར་ཏེ། །གསེར་གྱི་སྲ་བ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །༥༨།།

初虽小不退　所作可还者　彼当能复生　如金坚硬性 [58]

दुर्लभत्वात् समाधातुरसाध्यं किञ्चिदीरितम्।

आयुःक्षयाद्वा दोषे तु केवले नास्त्यसाध्यता ॥ ५९ ॥

ཟུང་ཟད་གསོ་བྱ་མིན་བརྗོད་པ། ༈ །འཚོས་བྱེད་རྙེད་པར་[40]དཀའ་ཕྱིར་རམ། །

ཚེ་ཟད་ཕྱིར་རོ་ཉེས་འབའ་ཞིག །ཡིན་ན་གསོ་མིན་མེད་པ་གཉིས[41]། །༥༩།།

说非少可医　能治难得故　或寿已尽故　若仅是病患　则无不可医 [59]

मृते विषादिसंहारात् तद्दशाच्छेदतो ऽपि वा।

विकारहेतोर्विगमे स नोच्छवसिति स नोच्छ्वसिति किं पुनः ॥ ६० ॥

ཤི་བའི་དུག་སོགས་ལྡོག་ཕྱིར་རམ། །དེ་ཡི་སོས་ཟིན་བཅད་ལས་ཀྱང་། །

འགྱུར་བའི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བས་ན། །དེ་ཅིས་སླར་ཡང་འཚོ་མི་འགྱུར། །༦༠།།

死毒等遮故　彼咬亦可截　由离变坏因　彼何不复活 [60]

उपादानाविकारेण नोपादेयस्य विक्रिया।

कर्तुं शक्या ऽविकारेण मृदः कुण्डादिके यथा ॥ ६१ ॥

ཉེར་ལེན་འགྱུར་བ་མེད་པར་ནི། །ཉེར་ལེན་ཅན་དག་འགྱུར་བར་ནི། །

---

39 《པེ་》《སྣར་》 བྱ།

40 《པེ་》《སྣར་》 པ།

41 《པེ་》《སྣར་》 ཉིད།

བྱེད་པར་མི་ནུས་དཔེར་འཛེམ་པ[42]། འགྱུར་བ་མེད་པར་བུམ་སོགས་བཞིན། ༈ །༦༡།།

亲因无变异　则诸有因者　不能使变异　如泥无变者　则瓶等无异[61]

अविकृत्य हि यद्वस्तु यः पदार्थो विकार्यते।

उपादानं न तत् तस्य युक्तं गोगवयादिवत्॥६२॥

དངོས་གང་འགྱུར་བ་མེད་པར་ནི། །དངོས་པོ་གང་ཞིག་རྣམ་འགྱུར་བ། །

དེ་དེའི་ཉེར་ལེན་མི་རིགས་ཏེ། །བ་གླང་བ་མེན་ལ་སོགས་བཞིན། །༦༢།།

若事无变异　彼事有变异　此彼因非理　如牛青牛等[62]

चेतःशरीरयोरेवम् तद्धेतोः कार्यजन्मनः।

सहकारात् सहस्थानमग्निताम्रद्रवत्ववत्॥६३॥

སེམས་དང་ལུས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། ༈ །དེ་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ལས། །

སྐྱེ་བའི་འབྲས་བུ་ལྷན་ཅིག་གནས། །མེ་དང་ཟངས་མའི་ཞུ་ཉིད་བཞིན། ༈ །༦༣།།

心与身亦尔　彼从俱有因　生果则共住　如火与熔铜[63]

अनाश्रयात् सदसतोर्नाश्रयः स्थितिकारणम्।

सतश्चेदाश्रयो नास्याः स्थातुरव्यतिरेकतः॥६४॥

ཡོད་མེད་དག་ལ་རྟེན་[43]མེད་ཕྱིར། །མ་ཡིན་ཡོད་པའི་གནས་རྒྱུ་ནི། །

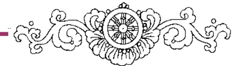
རྟེན་ཡིན་ཞེས་ན་འདི་རྟེན་[44]མེད། །གནས་པ་པོ་ལས་གཞན་མིན་ཕྱིར། །༦༤།།

有无无依故　非尔有住因　是依此无依　离住无余故[64]

42 《པེ·》《སྣར·》 འཛེ·བ།

43 《པེ·》《སྣར·》 བརྟེན།

44 《པེ·》《སྣར·》 ཞེ·ན·འདི·བརྟེན།

व्यतिरेके ऽपि तद्धेतुस्तेन भावस्य किं कृतम्।

अबिनाशाप्रसङ्गः स नाशहेतोर्मतो यदि ॥ ६५ ॥

གཞན་ཡིན་ན་ཡང་དེ་རྒྱུ་ཉིད། །དེས་ནི་དངོས་པོ་ཅི་ཞིག་བྱས། ༈ །

འཇིགས་[45]པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། ༈ །གལ་ཏེ་དེ་འཇིག་རྒྱུ་ལས་འདོད། །༦༥།།

是余即彼因　彼于事何为　应成无所坏　若计由坏因 [65]

तुल्यः प्रसङ्गस्तत्रापि किं पुनः स्थितिहेतुना।

आ नाशकागमात् स्थानं ततश्चेद् वस्तुधर्मता ॥ ६६ ॥

དེ་ལ་འང་ཐལ་བ་[46]མཚུངས་པ་ཡིན། །གནས་པའི་རྒྱུས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་བྱས། །

གལ་ཏེ་འཇིག་རྒྱུ་སྲིད་པར་དུ། །དེས་གནས་འཇིག་པ་དངོས་ཆོས་ཉིད། །༦༦།།

彼亦同上过　住因复何为　若谓遇坏因　之间彼使住　坏是事法性 [66]

नाशस्य सत्यबाधो ऽसाविति कि स्थितिहेतुना।

यथा जलादेराधार इति चेत् तुल्यमत्र च ॥ ६७ ॥

ཡོད་པ་འདི་གནོད་མེད་ཕྱིར་དང་[47]། །གནས་པའི་རྒྱུས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། །

གལ་ཏེ་དཔེར་ན་ཆུ་སོགས་ཀྱི། །རྟེན་བཞིན་ཞེ་ན་འདི་ལའང་མཚུངས། །༦༧།།

有此无害故　住因何所为　若谓如水等　所依此亦同 [67]

प्रतिक्षणविनाशे हि भवानां भावसन्ततेः।

तथोत्पत्तेः सहेतुत्वादाश्रयो ऽयुक्तमन्यथा ॥ ६८ ॥

---

45 《པེ་》《སྣར་》 འཇིག

46 《པེ་》《སྣར་》 བར།

47 《པེ་》《སྣར་》 པའི་ཕྱིར།

དངོས་རྣམས་[48]སྐད་ཅིག་རེ་རེར་ནི། །འཇིག་ན་དངོས་རྒྱུན་[49]དེ་ལྟ་བུར། །
སྐྱེ་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིར་དེ་རྟེན་ཡིན། །དེ་ལྟ་མིན་ན་རིགས་མ་ཡིན། ༈ །༦༨།།

诸事刹那坏　是彼事相续　如是生因故　是为彼所依　不尔则非理 [68]

स्यादाधारो जलादीनां गमनप्रतिबन्धतः।
अगतीनां किमाधारैर्गुणसामान्यकर्मणाम्॥६९॥

འབབ་བ་ཡིས་[50]ནི་གེགས་བྱེད་ཕྱིར། །ཆུ་སོགས་ཀྱི་ནི་རྟེན་འགྱུར་གྱི། །
འགྲོ་བ་མེད་ཅན་ཡོན་ཏན་སྤྱི། །ལས་རྣམས་ལ་ནི་རྟེན་ཅི་དགོས། །༦༩།།

障碍流失故　是水等所依　无行者德总　业等何用依 [69]

एतेन समवायश्च समवायि च कारणम्।
व्यवस्थितत्वं जात्यादेर्निरस्तमनपाश्रयात्॥७०॥

འདིས་ནི་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་དང་། །འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་རྒྱུ་དང་། །
རིགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་[51]གནས་ཉིད། །རྟེན་མེད་ཕྱིར་ན་གསལ་[52]བ་ཡིན། ༈ །༧༠།།

由此于和合　及有和合因　种类等住性　无依故皆遣 [70]

परतो भावानाशश्चेत् तस्य किं स्थितिहेतुना।
स विनश्येद् विना ऽप्यन्यैरशक्ताः स्थितिहेतवः॥७१॥

48 《པེ་》 རྣམ།
49 《པེ་》《སྣར་》 རྒྱུ།
50 《པེ་》《སྣར་》 ཡི།
51 《པེ་》《སྣར་》 རྣམས།
52 《པེ་》《སྣར་》 བསལ།

གལ་ཏེ་གཞན་ལས་དངོས་འཇིག་ན། །དེ་ཡི་གནས་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་བྱ། །

དེ་གཞན་མེད་པར་འཇིག་ན་ཡང་། །གནས་པའི་རྒྱུ་རྣམས་ནུས་མེད་ཡིན། ༈ །༧༡།།

若事由余坏　彼住因何为　彼无余而坏　诸住因无能 [71]

स्थितिमान् नाश्रयः सर्वः सर्वोत्पत्तौ च साश्रयः।

तस्मात् सर्वस्य भावस्य न विनाशः कदाचन॥७२॥

རྟེན་བཅས་ཐམས་ཅད་གནས་ལྡན་དང་། །སྐྱེ་བ་ཅན་ཀུན་རྟེན་བཅས་ཡིན། །

དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི། །འགའ་ཞིག་ཆེ་ནའང་འཇིག་མི་འགྱུར། ༈ །༧༢།།

有依皆具住　有生皆有依　故一切有事　有时应不坏 [72]

स्वयं विनश्वरात्मा चेत् तस्य कः स्थापकः परः।

स्वयं न नश्वरात्मा चेत् तस्य कः स्थापकः परः॥७३॥

གལ་ཏེ་རང་འཇིག་ངང་ཚུལ་བདག །ཡིན་ན་དེ་གནས་བྱེད་གཞན་གང་། །

གལ་ཏེ་རང་འཇིག་ངང་ཚུལ་བདག །མིན་ན་དེ་གནས་བྱེད་གཞན་གང་། ༈ །༧༣།།

若是自坏性　彼余何能住　若非自坏性　何用余能住 [73]

बुद्धिव्यापारभेदेन निर्ह्रासातिशयावपि।

प्रज्ञादेर्भवतो देहनिर्ह्रासातिशयौ विना॥७४॥

ལུས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་འགྲིབ་མེད་པར། །བློ་ཡི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །

ཤེས་རབ་ལ་སོགས་ཕུལ་བྱུང་དང་། །འགྲིབ་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན། ༈ །༧༤།།

身无所增灭　由觉用差别　慧等能增灭 [74]

इदं दीपप्रभादीनामाश्रितानां न विद्यते।

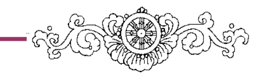
स्यात् ततो ऽपि विशेषो ऽस्य न चित्ते ऽनुपकारिण॥७५॥

འདི་ནི་མར་མེའི་འོད་ལ་སོགས། །རྟེན་[53]པ་རྣམས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། ༈ །
དེ་ལས་ཀྱང་འདི་ཁྱད་འགྱུར་ཏེ། །སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་མེད་པར་མིན། །༧༥།།
灯光等诸依　则非有此事　由彼此能胜　非不益于心 [75]
रागादिवृद्धिः पुष्ट्यादेः कदाचित् सुखदुःखजा।
तयोश्च धातुसाम्यादेरन्तरर्थस्य सन्निधेः ॥ ७६ ॥
འགའ་ཚེ་ཆགས་སོགས་རྒྱས་སོགས་ཀྱི། །འཕེལ་བ་བདེ་སྡུག་ལས་སྐྱེས་ཡིན། །
དེ་ཡང་ཁམས་སྙོམས་ལ་སོགས་པ། །ནང་གི་དོན་ནི་ཉེ་བ་ལས། །༧༦།།
有时贪欲等　以壮等增长　是从苦乐生　彼从调适等　内义近而生 [76]
एतेन सन्निपातादेः स्मृतिभ्रंशादयो गताः।
विकारयति धीरेव ह्यन्तरर्थविशेषजा ॥ ७७ ॥
འདིས་ནི་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ[54]། །དྲན་པ་ཉམས་སོགས་བཤད་པ་ཡིན། །
ནང་དོན་ཁྱད་པར་ལས་སྐྱེས་པའི། །བློས་ནི་འགྱུར་བར་བྱེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །༧༧།།
由此说合等　使退失念等　由内义差别　生觉使变故 [77]
शार्दूलशोणितादीनां सन्तानातिशये क्वचित्।
मोहादयः सम्भवन्ति श्रवणेक्षणतो यथा ॥ ७८ ॥
དཔེར་རྒྱུད་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ། །སྟག་ཉིད་དང་ནི་ཁྲག་ལ་སོགས། །
ཐོས་པ་དང་ནི་མཐོང་བ་ལས། །རྨོངས་པ་ལ་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་བཞིན། ༈ །༧༨།།

---

53 《སྡེ་》《སྣར་》 བརྟེན།
54 《སྡེ་》《སྣར་》 ལས།

如有续差别　由闻猛虎性　及见流血等　便发昏迷等 [78]

तस्मात् स्वस्यैव संस्कारं नियमेनानुवर्तते।

तन्नान्तरीयकं चित्तमतश्चित्तसमाश्रितम्॥७९॥

དེ་ཕྱིར་ངེས་པར་གང་ཉིད་ཀྱི། །འདུ་བྱེད་ཀྱིས[55]ནི་རྗེས་འཇུག་པའི། །

སེམས་ནི་དེ་མེད་མི་འབྱུང་བ། །དེ་ཕྱིར་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། ༈ །

ཇི་ལྟར་སེམས་ལ་བརྟེན་བྱས་ནས། །༧༩།།

故定由何性　作用随转心　彼无则不生　故是依于心　如依止于心 [79]

यथा श्रुतादिसंस्कारः कृतश्चेतसि चेतसि।

कालेन व्यज्यते ऽभेदात् स्याद् देहे ऽपि ततो गुणः॥८०॥

ཐོས་སོགས་འདུ་བྱེད་སེམས་ལ་ནི། །དུས་གསལ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ལྟར་ལུས་ལ་[56]ཡོན་ཏན་འགྱུར། །༨༠།།

听闻等诸行　于心时明显　如是无异故　身应显功德 [80]

अनन्यसत्त्वनेयस्य हीनस्थानपरिग्रहः।

आत्मस्नेहवतो दुःखसुखत्यागाप्तिवाञ्छया॥८१॥

བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པས། །སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་བཀྲི་མིན་པར། །

བདེ་སྡུག་དེར་ཐོབ་འདོར་པས་ན། །དམན་པའི་གནས་[57]ནི་ཡོངས་སུ་ལེན། ༈ །༨༡།།

由具足我爱　非他有情引　欲得乐舍苦　受生鄙劣处 [81]

---

55 《ཅོ་》《སྣར་》 ཀྱི།

56 《ཅོ་》《སྣར་》 ལའང་།

57 《ཅོ་》《སྣར་》 སེམས།

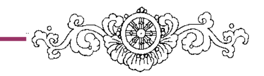
दुःखे विपर्यासमतिः तृष्णा चाबन्धकारणम्। ।
जन्मिनो यस्य ते न स्तो न स जन्माधिगच्छति॥८२॥
སྡུག་བསྔལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བློ་དང་། །སྲེད་པ་ཀུན་ནས་འཆིང་བ་ནི། །
སྐྱེ་རྒྱུ་གང་ལ་དེ་མེད་པ། །དེ་ནི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ༑ །༨༢།།
于苦颠倒觉　爱缚为生因　若谁无彼因　彼即不复生 [82]

गत्यागती न दृष्टे चेदिन्द्रियाणामपाटवात्।
अदृष्टिर्मन्दनेत्रस्य तनुधूमागतिर्यथा॥८३॥
གལ་ཏེ་འགྲོ་འོང་མ་མཐོང་ན། །དབང་པོ་མི་གསལ་ཕྱིར་མ་མཐོང་། །
དཔེར་ན་མིག་མི་གསལ་བ་ཡིས། །དུ་བ་ཆུང་ངུ་མི་མཐོང་བཞིན། ༑ །༨༣།།
若不见去来　根不明不见　如因目不明　不见轻微烟 [83]

तनुत्वान्मूर्तमपि तु किञ्चित् क्वचिदशक्तिमत्।
जलवत् सूतवद्धेम्नि नादृष्टेनासदेव वा॥८४॥
ལུས་ཅན་ཡིན་ཡང་ཕྲ་བའི་ཕྱིར། །འགའ་ཞིག་ལ་ལར་ཐོགས་མེད་དེ། །
ཆུ་བཞིན་གསེར་ལ་དངུལ་ཆུ་བཞིན། །མ་མཐོང་ཕྱིར་ན་མེད་པ་མིན། ༑ །༨༤།།
虽有身细故　或有无质碍　如水如金汞　不见故非无 [84]

पाण्यादिकम्पे सर्वस्य कम्पप्राप्तेर्विरोधिनः।
एकस्मिन् कर्मणो ऽयोगात् स्यात् पृथक् सिद्धिरन्यथा॥८५॥
ལག་སོགས་གཡོ་ན་ཐམས་ཅད་དག །གཡོ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་འགལ་བ་ཅན། ༑ །
ལས་ནི་གཅིག་ལ་མི་རུང་ཕྱིར། །གཞན་དུ་ཐ་དད་གྲུབ་པར་འགྱུར། ༑ །༨༥།།
手等摇动时　一切应动故　相违之业用　于一不可故　余则应成异 [85]

एकस्य चावृतौ सर्वस्यावृतिः स्यादनावृतौ।
दृश्येत रक्ते चैकस्मिन् रागो ऽरक्तस्य वा ऽगतिः॥८६॥

གཅིག་བསྒྲིབས་པ་ན་ཐམས་ཅད་དག །བསྒྲིབས་པར་འགྱུར་བའམ་མ་བསྒྲིབས་ན། །
མཐོང་འགྱུར་གཅིག་ཚོན་གྱིས་བསྒྱུར་ན། །བསྒྱུར་བའམ་མ་བསྒྱུར་རྟོགས་པར་འགྱུར། ༈ །༨༦།།

一覆一切覆　或不覆应见　一染变应变　或不变应知 [86]

नास्त्येकसमुदायो ऽस्मादनेकत्वे ऽपि पूर्ववत्।
अविशेषादणुत्वाच्च न गतिश्चेन्न सिध्यति॥८७॥

དེ་ཕྱིར་ཚོགས་པ་གཅིག་ཡོད་མིན། ༈ །དུ་མ་ཉིད་ན་སྔ་མ་བཞིན། །
ཁྱད་མེད་ཕྱིར་དང་ཕྲ་རབ་ཕྱིར། །རྟོགས་མིན་ཞེ་ན་ཁྱད་མེད་པར། །༨༧།།

故一聚非有　若多则如前　无别故微故　应不能了知 [87]

अविशेषो विशिष्टानामैन्द्रियत्वमतो ऽनणुः।
एतेनावरणादीनामभावश्च निराकृतः॥८८॥

མ་གྲུབ་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི། །དབང་ཡུལ་དེ་ཕྱིར་རྡུལ་ཕྲན་མིན། །
འདིས་ནི་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ། །མེད་པ་དག་ཀྱང་བསལ་བ་ཡིན། ༈ །༨༨།།

无差别不成　有别是根境　故非是微尘　由此亦遣除　谓无能障等 [88]

कथं वा सूतहेमादिमिश्रं तप्तोपलादि वा।
दृश्यं पृथगशक्तानामक्षादीनां गतिः कथम्॥८९॥

དངུལ་ཆུ་གསེར་[58]དང་འདྲེས་པའམ། །རྡོ་ཚོན་[59]ལ་སོགས་ཇི་ལྟར་སྣང་། ༈ །

58 《པེ་》《སྣར་》 +སོགས།

དབང་སོགས་སོ་སོར་ནུས་མེད་རྣམས། །རྟོགས་པ་དག་ནི་ཇི་ལྟར་ཡིན། །༨༩།།

水银与金杂　热石如何见　根等别无能　如何而了知 [89]

संयोगाच्चेत् समानो ऽत्र प्रसङ्गो हेमसूतयोः।

दृश्यः संयोग इति चेत् कुतो ऽदृश्याश्रये गतिः॥९०॥

ལྡན་ལས་ཞེ་ན་འདིར་ཐལ་མཚུངས། །གལ་ཏེ་གསེར་དང་དངུལ་ཆུ་ནི། །

ལྡན་པས་སྣང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། །རྟེན་མཐོང་མེད་པར་གང་ལས་རྟོགས། །༩༠།།

由具此过同　若谓金与汞　由具能见者　所依无可见 [90]

रसरूपादियोगश्च संयोग उपचारतः।

इष्टश्चेद् बुद्धिभेदो ऽस्तु पंक्तिर्दिर्घेति वा कथम्॥९१॥

རོ་གཟུགས་ལ་སོགས་ལྡན་པར་འགལ། །གལ་ཏེ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལས། །

འདོད་ན་བློ་ཐ་དད་པར་འགྱུར། །ཇི་ལྟར་འཕྲེང་རིང་ཞེས་བྱར་འགྱུར། །༩༡།།

由何能了知　味色等具违　若许由假立　是则觉应异　如何名长鬘 [91]

संख्यासंयोगकर्मादेरपि तद्वत् स्वरूपतः।

अभिलापाच्च भेदेन रूपं बुद्धौ न भासते॥९२॥

དེ་ལྡན་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། །བརྗོད་པ་དག་ལས་ཐ་དད་པར། །

གྲངས་ལྡན་ལས་ལ་སོགས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་བློ་ལ་མི་སྣང་ངོ་། །༩༣།།

异具彼自体　及诸言说外　具数业等体　于觉无所现 [92]

शब्दज्ञाने विकल्पेन वस्तुभेदानुसारिणा।

---

59 《ཐེ་》《སྣར་》ཚན།

गुणादिष्विव कल्प्यार्थे नष्टाजातेषु वा यथा ॥९३॥

སྒྲ་ཤེས་དངོས་པོ་ཐ་དད་པའི། །རྗེས་འབྲང་རྣམ་རྟོག་བཏགས་[60]དོན་ཅན། །

དཔེར་ན་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ[61]། །ཞིག་དང་མ་སྐྱེས་དག་ལ་བཞིན། །༩༣།

声智是缘于　随异事而行　分别假立义　喻如功德等　已灭及未生 [93]

मतो यद्युपचारो ऽत्र स इष्टो यन्निबन्धनः।

स एव सर्वभावेषु हेतुः कि नेष्यते तयोः ॥९४॥

གལ་ཏེ་འདིར་ནི་བཏགས་[62]འདོད་ན། །རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་དེ་འདོད་པ། །

དེ་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ། །དེ་དག་གི་རྒྱུས་ཅིས་མི་འདོད། ༈ །༩༤།

若许此是假　由何因许彼　彼于一切事　何不许彼因 [94]

उपचारो न सर्वत्र यदि भिन्नविशेषणम्।

मुख्यमित्येव च कुतो ऽभिन्ने भिन्नार्थतेति चेत्॥९५॥

གལ་ཏེ་ཀུན་ལ་ཉེར་བཏགས་[63]མིན། །ཐ་དད་ཁྱད་པར་གཙོ་བོ་ཞེས། །

བྱ་ཉིད་གང་ལས་ཐ་དད་པ། །མེད་ལ་ཐ་དད་དོན་མེད་ན། །༩༥།

若谓非皆假　异差别为主　由何若无异　异则应无义 [95]

अनर्थान्तरहेतुत्वे ऽप्यपर्यायः सितादिषु।

संख्यादियोगिनः शब्दास्तत्राप्यर्थान्तरं यदि ॥९६॥

---

60 《པེ་》《སྣར་》 རྟགས།

61 《པེ་》《སྣར་》 སོགས་པ་འམ།

62 《པེ་》 རྟགས། 《སྣར་》 བརྟགས།

63 《པེ་》《སྣར་》 བརྟགས

དོན་གཞན་རྒྱུ་མཚན་ཅན་མིན་ཡང་། །དཀར་ལ་སོགས་པ་གྲངས་སོགས་དང་། །
ལྡན་པའི་སྒྲ་ནི་རྣམ་གྲངས་མིན། །གལ་ཏེ་དེ་ལའང་དོན་གཞན་ན། །༩༦།།

非因有余义　白等具数等　其声非异门　若彼亦余义 [96]

गुणद्रव्याविशेषः स्याद् भिन्नो व्यावृत्तिभेदतः।

स्यादनर्थान्तरार्थत्वे ऽप्यकर्माद्रव्यशब्दवत्॥९७॥

ཡོན་ཏན་རྫས་ནི་ཁྱད་མེད་འགྱུར། ༄ །དོན་གཞན་མིན་ཡང་ལྡོག་པ་ཡི། །
དབྱེ་བས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། །ལས་རྫས་མིན་པའི་སྒྲ་བཞིན་ནོ། ༄ །༩༧།།

德实应无别　虽非有余义　由遮分为异　如业非实声 [97]

व्यतिरेकीव यच्चापि सूच्यते भाववाचिभिः।

संख्यादितद्वतः शब्दैस्तद्धर्मान्तरभेदकम्॥९८॥

དངོས་པོ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས། །གྲངས་སོགས་དེ་དང་[64]ལྡན་པ་ལས། །
ཐ་དད་བཞིན་དུ་བསྟན་གང་དེའང་། །ཆོས་གཞན་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ༄ །༩༨།།

由诸说事声　具足彼数等　如异而说者　是简别余法 [98]

श्रुतिस्तन्मात्रजिज्ञासोरनाक्षिप्ताखिलापरा।

भिन्नं धर्ममिवाचष्टे योगो ऽङ्गुल्या इति कश्चित्॥९९॥

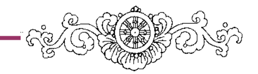
དེ་ཙམ་ཤེས་པར་འདོད་པ་ལ། །གཞན་ཀུན་འཕངས་བ་མེད་པར་ནི། །
ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྡན་པ་ཞེས། །ཐ་དད་ཆོས་བཞིན་རྗོད་པར་བྱེད། །༩༩།།

唯欲知彼许　余皆无所引　有说指之具　如异法而说 [99]

---

64 《ཅོ་》《སྣར་》དག

युक्ताङ् गुलीति सर्वेषामाक्षेपाद् धर्मिवाचिनी।

ख्यातैकार्थाभिधाने ऽपि तथा बिहितसंस्थितिः ॥ १०० ॥

དོན་གཅིག་བརྗོད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ནི། །འཕེན་ཕྱིར་སོར་མོ་ལྡན་འགྱུར་ཞེས། །

ཆོས་ཅན་བརྗོད་པར་གྲགས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་བརྡར་ནི་བྱས་པ་ཡིན། །༡༠༠།།

虽只说一义　为引一切故　而言指具足　许是说有法　作如是言说 [100]

रूपादिशक्तिभेदानामनाक्षेपेण वर्तते।

तत्समानफ़ला ऽहेतुव्यवच्छेदे घटश्रुतिः ॥ १०१ ॥

གཟུགས་སོགས་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། །སྤོང་བས་དེ་མཚུངས་འབྲས་བུ་ཡི། །

རྒྱུ་མིན་པ་ནི་རྣམ་གཅོད་ལ། །བུམ་པའི་སྒྲ་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར། །༡༠༡།།

舍色等能别　遮非共果因　而作瓶声转　故非言瓶声 [101]

अतो न रूपं घट इत्येकाधिकररण श्रुतिः।

भेदो ऽयमीदृशो जातिसमुदायाभिधायिनो: ॥ १०२ ॥

དེས་ན་བུམ་པ་གཟུགས་སོ་ཞེས། །གཞི་གཅིག་པ་ཅན་སྒྲ་མ་ཡིན། །

དེས་ན་འདི་ནི་རིགས་དང་ནི། །ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན། །

དེ་སྤྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་ཏེ། །༡༠༣།།

作一所依声　此是言种类　与言聚差别　彼总作为支 [102]

रूपादयो घटस्येति तत्सामान्योपसर्जनाः।

तच्छक्तिभेदाः ख्याप्यन्ते वाच्यो ऽन्यो ऽपि दिशानया ॥ १०३ ॥

བུམ་པ་ཡི་ནི་གཟུགས་སོགས་ཞེས[65] །དེ་ནུས་ཁྱད་པར་སྟོན་པར་བྱེད། །
ཕྱོགས་འདིས་གཞན་ལའང་བརྗོད་པར་བྱ། །།༡༠༣།།

言瓶之色等　显彼能差别　此于余应说 [103]

हेतुत्वे च समस्तानामेकाङ्गविकले ऽपि न।
प्रत्येकमपि सामर्थ्यं युगपद् बहुसम्भवः ॥ १०४ ॥

མ་ལུས་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི། །ཡན་ལག་གཅིག་དང་བྲལ་ནའང་མིན། །
རེ་རེ་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་ནའང་། །ཅིག་ཅར་མང་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར[66] །།༡༠༤།།

无余是因者　离一支亦非　各是功能性　应顿生众多 [104]

नानेकत्वस्य तुल्यत्वात् प्राणापानौ नियामकौ।
एकत्वे ऽपि बहुव्यक्तिस्तद्धेतोर्नित्यसन्निधेः ॥ १०५ ॥

དུ་མ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །འབྱུང་རྔུབ་དག་ནི་ངེས་བྱེད་མིན། །
གཅིག་ཉིད་ན་ཡང་མང་གསལ་འགྱུར། །དེ་རྒྱུ་རྟག་ཏུ་ཉེ་ཕྱིར་རོ། །༡༠༥།།

多性相同故　呼吸非能定　一亦应显多　彼因常住故 [105]

नानेकहेतुरिति चेन्नाविशेषात् क्रमादपि।
नैकप्राणे ऽप्यनेकार्थग्रहणान्नियमस्ततः ॥ १०६ ॥

གལ་ཏེ་དུ་མའི་རྒྱུ་མིན་ན། །རིམ་གྱིས་ཀྱང་[67]མིན་ཁྱད་མེད་ཕྱིར། །
དབུགས་གཅིག་ལ་ཡང་དོན་དུ་མ། །འཛིན་ཕྱིར་དེ་ལས་ངེས་མ་ཡིན། །༡༠༦།།

---

65 《པེ་》《སྣར་》 ཤེས།

66 《སྣར་》 གྱུར།

67 《སྣར་》 མེད།

若非众多因　非渐无别故　即于一息顷　亦缘多义故　非由彼决定 [106]

एकया ऽनेकविज्ञाने बुद्ध्या ऽस्तु सकृदेव तत्।

अविरोधात् क्रमेणापि माभूत् तदविशेषतः ॥ १०७ ॥

དུ་མ་བློ་གཅིག་གིས་ཤེས་ན། །དེ་ནི་ཅིག་ཅར་ཉིད་འགྱུར་ཏེ། །

འགལ་བ་མེད་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཀྱང་། །མི་འགྱུར་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །༡༠༧།།

若一觉知多　彼即成顿知　无所相违故　渐亦应不知　无有差别故 [107]

बहवः क्षणिकाः प्राणा अस्वजातीयकालिकाः।

तादृशामेव चित्तानां कल्प्यन्ते यदि कारणम्॥ १०८ ॥

རང་རིགས་[68]མིན་པའི་དུས་ཅན་གྱི། །དབུགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མང་པོ་དག །

གལ་ཏེ་དེ་འདྲའི་སེམས་ཉིད་ཀྱི། །རྒྱུ་ཡིན་པར་ནི་རྟོགས་[69]བྱེད་ན། །༡༠༨།།

若计非自类　时息多刹那　是如是心因 [108]

क्रमवन्तः कथं ते स्युः क्रमवद्धेतुना विना।

पूर्वस्वजातिहेतुत्वे न स्यादाद्यस्य सम्भवः ॥ १०९ ॥

གོ་རིམ་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མེད་པར། །དེ་དག་རིམ་ལྡན་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ༈ །

རང་རིགས་སྔ་མ་རྒྱུ་ཉིད་ན། ༈ །དང་པོ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །༡༠༩།།

无具次第因　彼如何具次　前自类为因　最初应不生 [109]

तद्धेतुस्तादृशो नास्ति सति वा ऽनेकता ध्रुवम्।

---

68 《སྣར་》རིག

69 《པེ་》《སྣར་》རྟོག

प्राणानां भिन्नदेशत्वात् सकृज्जन्म धियामतः ॥ ११० ॥

དེ་རྒྱུ་དེ་འདྲ་ཡོད་མ་ཡིན། །དབུགས་འབྱུང་བ་དང་ཡུལ་ཅན་ཕྱིར། །

ཡོད་ཀྱང་དུ་མ་ཉིད་དུ་ངེས། །དེ་ཕྱིར་བློ་ནི་ཅིག་ཅར་སྐྱེ། ༈ །༡༡༠།།

如是因非有　生息异境故　有亦定成多　故觉应顿生 [110]

यद्येककालिको ऽनेको ऽप्येकचैतन्यकारणम्।

एकस्यापि व वैकल्ये स्यान्मन्दश्वसितादिषु ॥ १११ ॥

གལ་ཏེ་དུ་མའང་གཅིག་དུས་ཅན། །སེམས་གཅིག་གི་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ན། ༈།

དབུགས་རྒྱུ་ཞན་པ་ལ་སོགས་སུ། །གཅིག་མ་ཚང་ནའང་མི་འབྱུང་འགྱུར། །༡༡༡།།

虽多一时者　是一心之因　息动微弱等　缺一应不生 [111]

अथ हेतुर्यथाभावं ज्ञाने ऽपि स्याद् विशिष्टता।

न हि तत् तस्य कार्यं यद् यस्य भेदान्न भिद्यते॥ ११२ ॥

ཅི་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཡོད་རྒྱུ་ཡིན། །ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་ཡོད་འགྱུར། །

གང་ཞིག་གང་གི་[70]ཐ་དད་ལས། །ཐ་དད་མིན་དེ་དེ་[71]འབྲས་མིན། ༈ །༡༡༢།།

倘随有是因　识亦应有别　若此从彼异　不异非彼果 [112]

विज्ञानं शक्तिनियमादेकमेकस्य कारणम्।

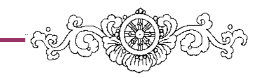
अन्यार्थासक्तिविगुणे ज्ञाने चार्थान्तराग्रहात्॥ ११३ ॥

རྣམ་ཤེས་ནུས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། །གཅིག་ནི་གཅིག་གི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། །

---

70 《སྣར་》 གིས།

71 《པེ་》《སྣར་》 ཏེ།

རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་[72]ཆགས་པ་ཡིས། །ནུས་མེད་དོན་གཞན་[73]མི་འཛིན་ཕྱིར། །༡༡༣།།

识功能定故　一唯是一因　由贪著余义　识则无功能　不缘他义故 [113]

शरीरात् सकृदुत्पन्ना धीः स्वजात्या नियम्यते।

परतश्चेत् समर्थस्य देहस्य विरतिः कुतः॥ ११४॥

གལ་ཏེ་ལུས་ལས་ཅིག་ཅར་བློ། །སྐྱེས་ཤིང་ཕྱིས་ནི་རང་རིགས་ལས། །

དེས་ན་ལུས་ཀྱིས་[74]ནུས་པ་ནི། །ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་ལྡོག་པ་ཡིན། །༡༡༤།།

若谓先从身　顿生起诸觉　后由自类定　其身之功能　何故而遮止 [114]

अनाश्रयान्निवृत्ते स्याच्छरीरे चेतसः स्थितिः।

केवलस्येति चेच्चित्तसन्तानस्थितिकारणम्॥ ११५॥

གལ་ཏེ་ལུས་ནི་ལྡོག་པ་ན། །རྟེན་མིན་ཕྱིར་ན་སེམས་འབའ་ཞིག །

གནས་འགྱུར་ཞེ་ན་གལ་ཏེ་དེའི། །༡༡༥།།

身灭非依故　心应单独住　若心续住因 [115]

तद्धेतुवृत्तिलाभाय नाङ्गतां यदि गच्छति।

हेतुर्देहान्तरोत्पत्तौ पञ्चायतनमैहिकम्॥ ११६॥

རྒྱུ་འདུག་ཐོབ་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན། །གནས་རྒྱུ་ཡན་ལག་མི་འགྱུར་ན། ༄ །

ཚེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ། །ལུས་གཞན་སྐྱེད་[75]པའི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན། ༄ །༡༡༦།།

---

72 《ཞེ་》《སྣར་》ཅན།

73 《ཞེ་》《སྣར་》ཅན།

74 《ཞེ་》《སྣར་》ཀྱི།

75 《ཞེ་》བསྐྱོད། 《སྣར་》བསྐྱེད།

不为彼因转　而作其支分　即此世五处　是生余身因 [116]

तदङ्गभावहेतुत्वनिषेधे ऽनुपलम्भनम्।

अनिश्चयकरं प्रोक्तं इन्द्रियाद्यपि शेषवत्॥ ११७॥

དེ་ཡི་[76]ཡན་ལག་དངོས་པོ་དང་། །རྒྱུ་ཉིད་འགོག་ལ་མི་[77]དམིགས་པ། །

ངེས་འབྱེད་[78]མིན་པར་རབ་ཏུ་བཤད། །དབང་སོགས་ཀྱང་ནི་ལྷག་ལྡན་ཡིན། །༡༡༧།།

为破彼支事　及因不可得　说非能决定　根等是有余 [117]

दृष्टा च सक्तिः पूर्वेषामिन्द्रियाणां स्वजातिषु।

विकारदर्शनात् सिद्धमपरापरजन्म च॥ ११८॥

དབང་པོ་སྔ་མ་རང་རིགས་ལས། །ནུས་པ་དག་ནི་མཐོང་བ་ཡིན། ༈།

འགྱུར་བ་མཐོང་ཕྱིར་གཞན་དང་གཞན། །སྐྱེ་བ་དག་ཀྱང་འགྲུབ་པ་[79]ཉིད། ༈ །༡༡༨།།

前根于自类　现见诸功能　见转故余余　诸生亦成立 [118]

शरीराद् यदि तज्जन्म प्रसङ्गः पूर्ववद् भवेत्।

चित्ताच्चेत् तत एवास्तु जन्म देहान्तरस्य च॥ ११९॥

གལ་ཏེ་ལུས་ལས་དེ་སྐྱེ་ན། །སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར། ༈ །

སེམས་ལས་ཞེ་ན་ལུས་གཞན་ཡང་། །འདི་ཉིད་ལས་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །༡༡༩།།

若彼从身生　犯如前过失　若从心余身　亦应从此生 [119]

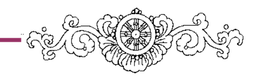
---

76 《ཐེ་》《སྣར་》 -ཡི།

77 《ཐེ་》《སྣར་》 མ།

78 《ཐེ་》《སྣར་》 བྱེད།

79 《སྣར་》 མ།

तस्मान्न हेतुवैकल्यात् सर्वेषामन्त्यचेतसाम्।

असन्धिरीदृशं तेन शेषवत् साधनं मतम्॥ १२० ॥

དེས་ན་རྒྱུ་དང་བྲལ་[80]བའི་ཕྱིར། །ཐ་མ་ཡི་ནི་སེམས་རྣམས་ཀུན། །

མཚམས་སྦྱོར་མེད་པ་མིན་དེའི་ཕྱིར། །དེ་འདྲའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྷག་ལྡན་འདོད། ༔ །༡༢༠།།

非由离因故　诸最后心等　皆无相结续　故彼立有余 [120]

अभ्यासेन विशेषे ऽपि लङ्घनोदकतापवत्।

स्वभावातिक्रमो मा भूदिति चेद् आहितः स चेत्॥ १२१ ॥

གོམས་ལས་ཁྱད་པར་འགྱུར་ན་ཡང་། །མཆོངས་དང་ཆུ་ཡི་དྲོད་[81]བཞིན་དུ། །

རང་བཞིན་ལས་འདས་མིན་ཞེ་ན། །བྱས་ཏེ་གལ་ཏེ་སླར་ཡང་ནི། །༡༢༡།།

由修虽增胜　如跳与水暖　非能越自性　若所作复须 [121]

पुनर्यत्नमपेक्षेत यदि स्याच्चास्थिताश्रयः।

विशेषो नैव वर्धेत स्वभावश्च न तादृशः॥ १२२ ॥

འབད་རྩོལ་ལ་ནི་ལྟོས་འགྱུར་རམ། །རྟེན་མི་བརྟན་པ་ཉིད་འགྱུར་ན། །

ཁྱད་པར་དག་ནི་མི་འཕེལ་ན། །རང་བཞིན་དེ་འདྲའང་[82]མ་ཡིན་ཏེ། ༔ །༡༢༢།།

观待勤功力　或所依不坚　殊胜不增长　非如是自性 [122]

तत्रोपयुक्तशक्तीनां विशेषानुत्तरान् प्रति।

साधनानामसामार्थ्यान्नित्यं चानाश्रयस्थितेः॥ १२३ ॥

---

80 《པེ·》《སྣར·》 འབྲལ།

81 《པེ·》《སྣར·》 དྲོ།

82 《པེ·》《སྣར·》 འདྲ།

དེ་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་པ་རྣམས། །ཁྱད་པར་ཕྱི་མ་དག་ལ་ནི། །

སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་ཕྱིར་དང་། །རྟག་ཏུ་རྟེན་གནས་མ་ཡིན་ཕྱིར། །༡༢༣།།

益彼诸功能　于诸后殊胜　无办功能故　依非常住故 [123]

विशेषस्यास्वभावत्वाद् वृद्धावप्याहितो यदा।

नापेक्षेत पुनर्यत्नं यत्नो ऽन्यः स्याद् विशेषकृत्॥ १२४॥

ཁྱད་པར་འཕེལ་ཡང་རང་བཞིན་ཉིད། །མིན་ཕྱིར་གང་ཚེ་བྱས་གྱུར་པ། །

ཡང་རྩོལ་ལ་ལྟོས་མི་འགྱུར་ན། །རྩོལ་གཞན་ཁྱད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། ༈ །༡༢༤།།

虽增非性故　若时所修作　不复待勤力　余力转增胜 [124]

काष्ठपारदहेमादेरग्न्यादेरिव चेतसः।

अभ्यासजाः प्रवर्त्तन्ते स्वरसेन कृपादयः॥ १२५॥

སེམས་ལ་བརྩེ་[83]སོགས་གོམས་སྐྱེ་བ། །རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་འགྱུར་ཏེ། །

མེ་ལ་སོགས་པས་ཤིང་དག་དང་། །དངུལ་ཆུ་དང་ནི་གསེར་སོགས་བཞིན། ༈ །༡༢༥།།

心中悲愍等　修生自然转　如火等于薪　水银与金等 [125]

तस्मात् स तेषामुत्पन्नः स्वभावो जायते गुणः।

तदुत्तरोत्तरो यत्नो विशेषस्य विधायकः॥ १२६॥

དེ་ཕྱིར་དེ་དག་ལས་སྐྱེས་ཏེ[84]། །ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེས་ཡོན་ཏན་མིན[85]། ༈ །

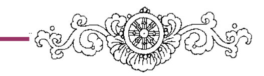
དེས་ན་རྩོལ་བ་ཕྱི་མ་དང་། །ཕྱི་མ་ཁྱད་པར་[86]བྱེད་པ་ཡིན། །༡༢༦།།

---

83 《པེ་》 རྩེ།

84 《པེ་》《སྣར་》 དེ།

85 《པེ་》《སྣར་》 ཡིན།

故从彼等生　是性生功德　故能使功力　后后转增胜 [126]

यस्माच्च तुल्यजातीयपूर्वबीजप्रवृद्धयः।

कृपादिबुद्धयस्तासां सत्यभ्यासे कुतः स्थितिः ॥ १२७ ॥

གང་ཕྱིར་རིགས་མཐུན་སྔ་མ་ཡི། །ས་བོན་ལས་ནི་འཕེལ་བ་ཅན། །

བརྩེ་བ་ལ་སོགས་བློ་དེ་དག །གོམས་པར་གྱུར་ན་གང་ལ་[87]གནས། ༄ །༡༢༧།།

是从前同类　种子增长者　悲等诸觉心　修习于何住 [127]

न चैवं लङ्घनादेव लङ्घनं बलयत्नयोः।

तद्धेत्वोः स्थितशक्तित्वाल्लङ् घनस्य स्थितात्मता ॥ १२८ ॥

དེ་ལྟར་མཆོངས་ཉིད་ལ་[88]མཆོངས་མིན། །དེ་[89]རྒྱུ་སྟོབས་དང་འབད་རྩོལ་དག །

ནུས་པ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །མཆོངས་པ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན། ༄ །༡༢༨།།

跳则非如是　从跳生于跳　彼因力勤勇　功能决定故　跳是决定性 [128]

तस्यादौ देहवैगुण्यात् पश्चाद्बदविलङ्घनम्।

शनैर्यत्नेन वैगुण्ये निरस्ते स्वबले स्थितिः ॥ १२९ ॥

དེ་ནི་དང་པོ་ཕྱིས་ཉིད་[90]དུ། །མཆོངས་མིན་ལུས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །

རྩོལ་བས་རིམ་གྱིས་མི་མཐུན་པ། །བསལ་ན་རང་སྟོབས་ཉིད་དུ་གནས། ༄ །༡༢༩།།

初跳非如后　彼身违逆故　功渐除违逆　安住自力性 [129]

86　《སྣར་》 +བྱེད་པར།

87　《པེ་》《སྣར་》 ན།

88　《པེ་》《སྣར་》 ལས།

89　《པེ་》《སྣར་》 ཏེ།

90　《པེ་》《སྣར་》 བཞིན།

कृपा स्वबीजप्रभवा स्वबीजप्रभवैर्न चेत्।
विपक्षैर्बाध्यते चित्ते प्रयात्यत्यन्तसात्मताम्॥ १३० ॥

བརྩེ་རང་ས་བོན་ལས་བྱུང་བ། །གལ་ཏེ་རང་ས་བོན་རྒྱུ་ཅན། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་གནོད་མེད་ན། །སེམས་ལ་དེ་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར། །༡༣༠།།

悲从自种生　若自种为因　无逆品损害　心成彼体性 [130]

तथा हि मूलमभ्यासः पूर्वः पूर्वः परस्य तु।
कृपावैराग्यबोधादेश्चित्तधर्मस्य पाटवे॥ १३१ ॥

འདི་ལྟར་གོམས་པ་སྔ་མ་དང་། །སྔ་མའི་སེམས་ཆོས་བརྩེ་བ་དང་། །༡༣༡།།

如是前前修　心法悲愍性 [131]

कृपात्मकत्वमभ्यासाद् घृणावैराग्यरागवृत्।
निष्पन्नः करुणोत्कर्षः परदुःखाक्षमेरितः॥ १३२ ॥

ཆགས་བྲལ་བློ་སོགས་གཞན་དག་གི །གསལ་བ་ཡི་ནི་རྩ་བ་ཡིན། ༈ །
གོམས་ལས་བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་དེ། །ཆགས་བྲལ་ཆགས་དང་ཡིད་ལོག་བཞིན། ༈ །༡༣༢།།

及离贪觉等　是余显根本　由修彼悲性　如离贪贪厌 [132]

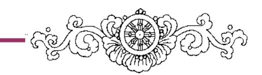
दयावान् दुःखहानार्थमुपायेष्वभियुज्यते।
परोक्षोपेयतद्धेतोस्तदाख्यानं हि दुष्करम्॥ १३३ ॥

བརྩེ་ལྡན་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར། །ཐབས་རྣམས་ལ་ནི་མངོན་སྦྱོར་མཛད། །
ཐབས་བྱུང་དེ་རྒྱུ་ལྐོག་གྱུར་པ། །དེ་འཆད་པ་ནི་དཀའ་བ་ཡིན། ༈ །༡༣༣།།

具悲摧苦故　勤修诸方便　方便生彼因　不现彼难说 [133]

युक्त्यागमाभ्यां विमृशन् दुःखहेतु परीक्षते।

तस्यानित्यादिरूपं च दुःखस्यैव विशेषणैः ॥ १३४ ॥

ལུང་དང་རིག་པས་རྣམ་དཔྱོད་པ། །སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས། །

སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་དེ་མི་རྟག །ལ་སོགས་རང་བཞིན་རྟོག་[91]པར་མཛད། །༡༣༤།།

以教理观察　由苦性差别　当了别苦因　彼无常等性 [134]

यतस्तथा स्थिते हेतौ निवृत्तिर्नेति पश्यति।

फ़लस्य हेतोर्हानार्थं तद्विपक्षं परीक्षते॥ १३५॥

གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྒྱུ་གནས་ན། །འབྲས་ལྡོག་[92]གཟིགས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །

དེ་རྒྱུ་གཞོམ་ཕྱིར་དེ་ཡི་ནི[93]། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བརྟག་པ་མཛད། །༡༣༥།།

如是因安住　不见果遮故　为摧彼因故　当观彼逆品 [135]

साध्यते तद्विपक्षो ऽपो हेतो रूपावबोधतः।

आत्मात्मीयग्रहकृतः स्नेहः संस्कारगोचरः॥ १३६॥

རྒྱུ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱང་ངེས་འགྱུར། །

བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་བྱས་པ། །འདུས་བྱས་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཆགས་ནི། །༡༣༦།།

了达因性故　亦解彼逆品　由我我所执　有为为行境 [136]

हेतुर्विरोधि नैरात्म्दर्शनं तस्य बाधकम्।

बहुशो बहुधोपायं कालेन बहुनास्य च॥ १३७॥

རྒྱུ་ཡིན་དེ་ཡི་གནོད་བྱེད་ནི། །བདག་མེད་མཐོང་བ་འགལ་བ་ཡིན། །

---

91 《ཐེ་》《སྣར་》རྟོགས།

92 《ཐེ་》《སྣར་》ལོག

93 《ཐེ་》《སྣར་》ཡིན་ན།

ཞེན་པ་དུ་མར་ཐབས་མང་པོ། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་གོམས་པ་ལས། །༡༣༧།།

贪爱是其因　彼之能害者　见无我相违　众相多方便　经长时修习[137]

गच्छन्त्यभ्यस्यतस्तत्र गुणदोषाः प्रकाशताम्।

बुद्धेश्च पाटवाद्धेतोर्वासना ऽतः प्रहीयते॥ १३८॥

དེ་ལ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་དག །རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། ༈།

དེས་ན་ཐུགས་ཀྱང་གསལ་བའི་ཕྱིར། །རྒྱུ་ཡི་བག་ཆགས་སྤངས་པ་ཡིན། ༈ །༡༣༨།།

于其德失相　当能极明显　心亦明显故　因习气永断[138]

परार्थवृत्तेः खड्गादेर्विशेषो ऽयं महामुनेः।

उपायाभ्यास एवायं तादर्थ्याच्छासनं मतम्॥ १३९॥

ཐུབ་ཆེན་གཞན་དོན་འཇུག་ཅན་གྱི། །བསེ་རུ་ལ་སོགས་ཁྱད་འདི་ཡིན། ༈།

དེ་དོན་ཕྱིར་ན་ཐབས་གོམས་པ། །དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་པར་འདོད། །༡༣༩།།

能仁为利他　胜出麟喻等　义故修方便　许彼是大师[139]

निष्पत्तेः प्रथमं भावाद्धेतुरुक्तमिदं द्वयम्।

हेतोः प्रहाणं त्रिगुणं सुगतत्वमनिःश्रयात्॥ १४०॥

གྲུབ་ལས་དང་པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །གཉིས་པོ་འདི་ནི་རྒྱུ་རུ་བཤད། ༈།

རྒྱུ་སྤངས་ཡོན་ཏན་གསུམ་བདེ་གཤེགས། །༡༤༠།།

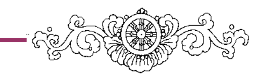
成就先起故　说此二为因　因断具三德　是为善逝性[140]

दुःखस्य शस्तं नैरात्म्यदृष्टेश्च युक्तितो ऽपि वा।

पुनरावृत्तिरित्युक्तौ जन्मदोषसमुद्भवौ॥ १४१॥

ཉིད་ཡིན་སྡུག་བསྔལ་རྟེན་མིན་ཕྱིར། །ལེགས་ཡིན་དེ་ནི་བདག་མེད་པ། །

མཐོང་བའམ་སྦྱོར་བ་ལས་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་དང་སྐྱོན་ནི་ཀུན་འབྱུང་དག །༡༤༡།།

非苦所依故　是善见无我　或从彼加行　生及过普起 [141]

आत्मदर्शनबीजस्य हानादपुनरागमः।

तद् भूतभिन्नात्मतया शेषमक्लेशनिर्ज्वरम्॥ १४२॥

སླར་ཡང་ལྡོག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན། །བདག་ལྟའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར། །

སླར་མི་གཞིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་བདེན་ཐ་དད་བདག་ཉིད་ཀྱིས། ༄ །༡༤༢།།

说为复退转　断我见种故　是不退转性　彼谛异体性 [142]

कायवाग्बुद्धिवैगुण्यं मार्गोक्त्यपटुतापि वा।

अशेषहानमभ्यासाद् उक्त्यादेर्दोषसंक्षयः॥ १४३॥

ལུས་ངག་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན། །ཉོན་མོངས་མེད་དང་ནད་མེད་དང་། །

ལམ་བཤད་མི་གསལ་ཉིད་ལུས་ཡིན[94]། །གོམས་ཕྱིར་མ་ལུས་སྤངས་པ་ཉིད། ༄ །༡༤༣།།

身语心粗重　无烦恼无病　余说道不明　修故无余断 [143]

नेत्येके व्यतिरेको ऽस्य सन्दिग्धो व्यभिचार्यतः।

अक्षयित्वं च दोषाणां नित्यत्वादनुपायतः॥ १४४॥

ཁ་ཅིག་སྨྲ་སོགས་ཕྱིར་ན་སྐྱོན། །ཟད་མིན་ཞེས་ཟེར་འདི་ལྡོག་ལ། །

ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ་ཕྱིར་འཁྲུལ། །རྟག་ཉིད་ཕྱིར་རམ་ཐབས་མེད་ཕྱིར། །༡༤༤།།

有说语等故　过失非永尽　引遮相犹豫　故是错乱因　常故无便故 [144]

उपायस्यापरिज्ञानादपि वा परिकल्पयेत्।

---

94 《ཐེ་》《སྣར་》ཉིད།

हेतुमत्त्वाद् विरुद्धस्य हेतोरभ्यासतः क्षयात्॥ १४५॥

ཡང་ན་ཐབས་ནི་མི་ཤེས་ཕྱིར། །སྐྱོན་རྣམས་མི་ཟད་པ་ཉིད་ཅེས། །བྱ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་གྲང་ན། །

རྒྱུ་ཡོད་ཕྱིར་དང་རྒྱུ་ཡི་ནི། །གཉེན་པོ་གོམས་པས་ཟད་ཕྱིར་དང་། །༡༤༥།།

或便无知故　为何遍计说　诸过失无尽　有因故由修　因对治尽故[145]

हेतुस्वभावज्ञानेन तज्ज्ञानमपि साध्यते।

तायः स्वदृष्टमार्गोक्तिः वैफल्याद् वक्ति नानृतम्॥ १४६॥

རྒྱུ་ཡི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་ཡིས། །དེ་ཤེས་པ་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན། །

སྐྱོབ་པ་ཉིད་གཟིགས་ལམ་གསུངས་པ[95]། །འབྲས་མེད་ཕྱིར་ན་བརྫུན་མི་གསུང་། །༡༤༦།།

由了知因性　知彼亦成立　救护者宣说　亲自所见道　无果不妄语[146]

दयालुत्वात् परार्थञ्च सर्वारम्भाभियोगतः।

तस्मात् प्रमाणम् तायो वा चतुःसत्यप्रकाशनम्॥ १४७॥

ཐུགས་བརྗེ་ལྡན་ཕྱིར་ཆོས་ཀུན་ཡང་། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཕྱིར་ཚད་ཡིན་ཡང་ན་སྐྱོབ། །བདེན་པ་བཞི་ནི་སྟོན་མཛད་པའོ། །༡༤༧།།

具足悲心故　凡一切所作　为利他行故　以故是定量

复次救护者　宣说四圣谛[147]

दुःखं संसारिणः स्कन्धाः रागादेः पाटवेक्षणात्।

अभ्यासान्न यदृच्छातो ऽहेतोर्जन्मविरोधतः॥ १४८॥

སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བ་ཅན་ཕུང་པོ། །གོམས་ལས་འདོད་ཆགས་སོགས་གསལ་བ། །

95 《ཞེ་》《སྣར་》གསུང་བ།

མཐོང་ཕྱིར་འདོད་[96]རྒྱལ་ཉིད་མིན་ཏེ། །རྒྱུ་མེད་སྐྱེ་བ་འགལ་ཕྱིར་རོ། །༡༤༨།།

苦流转诸蕴　由修习现见　贪等明显故　非是随欲性　无因生违故 [148]

व्यभिचारान्न वातादिधिर्मः प्रकृतिसङ्करात्।

अदोषश्चेत्तदन्यो ऽपि धर्मः किं तस्य नेक्ष्यते॥ १४९ ॥

འཁྲུལ་ཕྱིར་རླུང་སོགས་ཆོས་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་རང་བཞིན་འདྲེས་པའི་ཕྱིར། །

སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན་དེ་ཡི་ཆོས། །དེ་ལས་གཞན་ཡང་ཅིས་མ་མཐོང་། །༡༤༩།།

由有错乱故　非风等之法　若谓性杂故　无过则彼法　余法何不见 [149]

न सर्वधर्मः सर्वेषां समरागप्रसङ्गता।

रूपादिवददोषश्चेत् तुल्यं तत्रापि चोदनम्॥ १५० ॥

ཐམས་ཅད་འདོད་ཆགས་མཚུངས་པར་ནི། །ཐལ་ཕྱིར་ཀུན་གྱི་ཆོས་མ་ཡིན། །

གཟུགས་སོགས་བཞིན་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། །གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཅན། །༡༥༠།།

一切贪应同　故非一切法　如色等无过　若非由特殊 [150]

आधिपत्यं विशिष्टानां यदि तत्र न कर्मणाम्।

विशेषे ऽपि च दोषाणामविशेषाद् असिद्धता॥ १५१ ॥

ལས་རྣམས་བདག་པོ་མ་ཡིན་ན། །དེར་ཡང་ཉོན་པ་མཚུངས་པ་ཡིན། །

ཆགས་[97]སོགས་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཆོས་ཡིན་པར་ཡང་འདོད་ན་གོ །

ནུས་མེད་རང་བཞིན་མེད་པས་ན། །འབྲས་བུ་མི་མཚུངས་གང་ལས་ཡིན། །

96　《སྣར་》 +ཕྱིར།

97　《པེ་》 +ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་པོ་འདི་དཔེ་གཞན་ལ་མེད། 《སྣར་》 +ཤློ་ཀ་གཅིག་......ལ་མེད།

སྐྱོན་རྣམས་ཁྱད་པར་ཡོད་ན་ཡང་། །ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་མ་གྲུབ་ཉིད། །༡༥༡།།

诸业增上者　彼净亦相同　若计贪等是　一切法性者

无能无自性　果由何不同　诸患难有别　而无差别故 [151]

न विकाराद्विकारेण सर्वेषाम् न च सर्वजाः।

कारणे वर्धमाने च कार्यहानिर्न युज्यते॥ १५२॥

མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བ་ཡིས། །འགྱུར་ཕྱིར་ཀུན་ལས་སྐྱེ་བའང་མིན། །

རྒྱུ་ནི་འཕེལ་བར་གྱུར་བ་ན། །འབྲས་བུ་འགྲིབ་པར་མི་རུང་སྟེ། །༡༥༢།།

不成者非尔　一切变变故　亦非一切生　若因增长时

果不可衰减　犹如烦热等 [152]

तापादिष्विव रागादेर्विकारो ऽपो सुखादिजः।

वैषम्यजेन दुःखेन रागस्यानुद्भवो यदि॥ १५३॥

ཚ་བ་སོགས་བཞིན་ཆགས་སོགས་ཀྱི། །འགྱུར་བ་བདེ་སྡུག་ལས་སྐྱེས་ཡིན། །

ཆ་མི་མཉམ་སྐྱེས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས། །གལ་ཏེ་འདོད་ཆགས་མི་སྐྱེད་[98]ན། ༈ །༡༥༣།།

贪等之转变　是从苦乐生　不等分生苦　若不生贪者 [153]

वाच्यं केनोद्भवः साम्यान्मदवृद्धिः स्मरस्ततः।

रागी विषमदोषो ऽपि दृष्टः साम्ये ऽपि नापरः॥ १५४॥

ཅེས་སྨྲེད་[99]སྨྲོས་ཤིག་ཆ་མཉམ་ལས། །ཁུ་འཕེལ་དེ་ལས་འདོད་ཆགས་ཡིན། ༈ །

98 《ཞེ·》《སྣར·》 བསྐྱེད།

99 《ཞེ·》《སྣར·》 བསྐྱེད།

ཆ་མིན་མཉམ་ལ་ཆགས་ཅན་མཐོང་། །གཞན་ནི་ཆ་མཉམ་ན་ཡང་ཡིན། །༡༥༤།།

当说由何生　从等分增液　从彼生贪者　不等见有贪　余等分亦非 [154]

क्षयादसृक्स्तु तो ऽप्यन्ये नैकस्त्रीनियतो मदः।

तेनैकस्यां न तीव्रः स्याद् अङ्ग रूपाद्यपीति चेत्॥ १५५॥

གཞན་ནི་ཟད་ནས་ཁྲག་འཛག་[100]ཀྱང་། ༈ །ཞུད་མེད་གཅིག་ལ་ཁུ་ངེས་མེད། །

དེ་གཅིག་ལ་ཆགས་དྲག་མི་འགྱུར། །གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཡན་ལག །༡༥༥།།

余尽滴血亦　一女液无定　于一不猛贪　若色等亦支 [155]

न सर्वेषामनेकान्तान्न चाप्यनियतो भवेत्।

अगुणग्राहिणो ऽपि स्यात् अङ्गं सो ऽपि गुणग्रहः॥ १५६॥

མ་ཡིན་ཀུན་མ་ངེས་ཕྱིར་རོ། །ངེས་པ་མེད་པར་འབྱུང་[101]བའང་མིན། །

ཡོན་ཏན་མི་འཛིན་པ་ལའང་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ཡོན་ཏན་འཛིན་དེ་ཡང་། །༡༥༦།།

非皆不定故　无定应不生　不执德应生　执德亦是支 [156]

यदि सर्वो गुणग्राही स्याद् हेतोरविशेषतः।

यदवस्थो मतो रागी न द्वेषी स्याच्च तादृशः॥ १५७॥

ཡན་ལག་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་ཅན་འགྱུར་ཏེ། །རྒྱུ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །

གནས་སྐབས་གང་ལ་ཆགས་ཅན་འདོད། །དེ་འདྲ་ཞེ་སྡང་ཅན་མི་འགྱུར། །༡༥༧།།

应一切皆成　执为功德者　因无差别故　若时许有贪　如是非有嗔 [157]

100 《པེ་》《སྣར་》 འཛོགས།

101 《པེ་》《སྣར་》 འགྱུར།

तयोरसमरूपत्वान्नियमश्चात्र नेक्ष्यते।
सजातिवासनाभेदप्रतिबद्धप्रवृत्तयः॥ १५८॥

དེ་གཉིས་ངོ་བོ་མི་མཚུངས་ཕྱིར། །འདི་ལ་ངེས་པར་མཐོང་བའང་མེད། །
གང་གི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ། །རིགས་མཐུན་བག་ཆགས་ཁྱད་པར་ལ། །
རག་ལས་པས་[102]ནི་འཇུག་འགྱུར་བ། །༡༥༨།།

二体不同故　不见此决定　若谁说贪等　依赖于同类　习气差别转 [158]

यस्य रागादयस्तस्य नैते दोषाः प्रसङ्गिनः।
एतेन भूतधर्मत्वं निषिद्धम् निःश्रयस्य च॥ १५९॥

དེ་ལ་སྐྱོན་འདིར་ཐལ་བ་མེད། །འདིས་ནི་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་བཀག །
རྟེན་ཡང་བཀག་པ་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །དཀར་པོ་ལ་སོགས་ས་སོགས་ལ། །༡༥༩།།

彼无此过失　此破大种性　所依亦破故　白色等非是　依止于地等 [159]

निषेधान्न पृथिव्यादिनिःश्रिता धवलादयः।
तदुपादायशब्दश्च हेत्वर्थः स्वाश्रयेण च॥ १६०॥

བརྟེན་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྟེན་སྒྲ་ཡང་རྒྱུ་དོན་ནས། །ཡང་[103]ན་རང་གི་རྟེན་དག་དང་། །
དབྱེར་མེད་པར་ནི་གནས་པའི་ཕྱིར། །རྟེན་ཡིན་གཞན་དུ་འཐད་མ་ཡིན། །༡༦༠།།

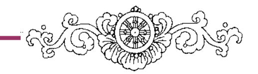
依声亦因义　或与自所依　无别而住故　是依余非理 [160]

अविनिर्भागवर्तित्वाद् रूपादेराश्रयो ऽपि वा।

---

102 《པེ་》《སྣར་》 -པས།

103 《པེ་》《སྣར་》 ནས། །སྔང་།

मदादिशक्तेरिव चेद् विनिर्भागः न वस्तुनः ॥ १६१ ॥

གལ་ཏེ་སྦྱོས་སོགས་ནུས་པ་བཞིན། །དབྱེར་ཡོད་ཅེ་ན་དངོས་པོ་ལས། །

ནུས་པ་དོན་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན། །དངོས་པོ་འཇིག་འགྱུར་རྟེན་ཆད་པར། །༡༦༡།།

若如醉等能　有别非离事　有余义功能　能坏事应坏 [161]

शक्तिरर्थान्तरं वस्तु नश्येन्नाश्रितामाश्रये।

तिष्ठत्यविकले याति तत्तुल्यं चेन्न भेदतः ॥ १६२ ॥

གནས་ན་རྟེན་[104]པ་འཇིག་པ་ཡིན། །གལ་ཏེ་དེ་མཚུངས་ཞེ་ན་མིན། །

སྣང་བ་ཐ་དད་ཅན་རྟོགས་[105]པས། །༡༦༢།།

所依若全住　能依应非坏　若相同非尔　了达现相异 [162]

भूतचेतनयोः भिन्नप्रतिभासावबोधतः।

आविकारञ्च कायस्य तुल्यरूपं भवेन्मनः ॥ १६३ ॥

འབྱུང་སེམས་ཐ་དད་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྲིད་ལུས་ནི་འགྱུར་བར་དུ། །

གཟུགས་སོགས་བཞིན་དུ་ཡིད་དེ་བོ། །མཚུངས་འགྱུར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། །༡༦༣།།

大种心异故　乃至身坏时　如色等意体　应同然分别 [163]

रूपादिवत् विकल्पस्य कैवार्थपरतन्त्रता।

अनपेक्ष्य यदा कायं वासनाबोधकारणम् ॥ १६४ ॥

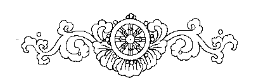
དོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཉིད་གང་། །གང་ཚེ་ལུས་ལ་ལྟོས་མེད་པར། །

---

[104] 《པེ་》《སྣར་》 བརྟེན།

[105] 《པེ་》《སྣར་》 རྟོག

ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་འགའ་ཞིག་གིས[106]། །བག་ཆགས་སད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ། །༡༦༤།།

岂是义增上　若时无待身　有识为余识　习气醒觉因 [164]

ज्ञानं स्यात् कस्यचित् किञ्चित् कुतश्चित् तेन किञ्चन।

अविज्ञानस्य विज्ञानानुपादानाच्च सिध्यति॥ १६५॥

དེས་ན་འགའ་ཞིག་ལས་འགའ་ཡིན། །རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །

ཉེར་[107]ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་འགྲུབ[108]། ༈ །གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི། །༡༦༥།།

故从识生识　非识则非识　亲因故亦成　若许一切事 [165]

विज्ञानशक्तिसम्बन्धादिष्टं चेत् सर्ववस्तुनः।

एतत् सांख्यपशोः को ऽन्यः सलज्जो वक्तुमीहते १६७॥ १६६॥

རྣམ་ཤེས་ནུས་ལྡན་ཕྱིར་འདོད་ན། ༈ །ཙ་[109]སོགས་རྩེ་ན་གླང་ཆེན་བརྒྱ། །

སྔོན་ཆེ་མ་མཐོང་ཡོད་དོ་ཞེས། །དེ་སྐད་གྲངས་ཅན་ཕྱུགས་ལས་གཞན། །༡༦༦།།

具识能故者　草等端百象　先不见言有　除如牛数论 [166]

अदृष्टपूर्वमस्तीति तृणाग्रे करिणां शतम्।

यद् रूपं दृश्यतां यातं तद् रूपं प्राङ् न दृश्यते॥ ॥

ངོ་མཚར་བཅས་པ་སུ་བརྗོད་ཅོལ། ༈ །རྒྱུ་ནི་ལན་བརྒྱར་རྣམ་ཕྱེ་ཡང་། །

ངོ་བོ་གང་ཞིག་སྣང་གྱུར་པའི། །ངོ་བོ་དེ་ནི་སྔར་མི་སྣང་། །༡༦༧།།

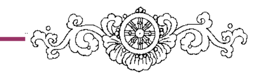
---

106 《པེ་》《སྣར་》 གི།

107 《པེ་》《སྣར་》 ཉེས།

108 《པེ་》《སྣར་》 གྲུབ།

109 《པེ་》《སྣར་》 ཙྭ།

余有惭谁说　百次分析因　所应见体性　彼性先不见 [167]

शतधा विप्रकीर्णे ऽपि हेतौ तद् विद्यते कथम्।

रागाद्यनियमो ऽपूर्वप्रादुर्भावे प्रसज्यते॥ १६८॥

ཇི་ལྟར་དེ་ནི་ཡོད་པར་འགྱུར། །སྔོན་མེད་པ་འབྱུང་བ་ལས[110]། །

ཆགས་སོགས་ངེས་མེད་ཐལ་བར་འགྱུར། ༈ །༡༦༨།།

如何彼当有　从先无而生　贪等应无定 [168]

भूतात्मता ऽनतिक्रान्तः सर्वो　रागादिमान् यदि।

सर्वः समानरागः स्याद् भूतातिशयतो न चेत्॥ १६९॥

འབྱུང་བའི་བདག་ལས་མ་འདས་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་ཀུན་ཆགས་སོགས་ལྡན་ན། ༈ །

ཐམས་ཅད་འདོད་ཆགས་མཚུངས་པར་འགྱུར། ༈ །གལ་ཏེ་འབྱུང་ཁྱད་[111]ལས་ཡིན་ན། །༡༦༩།།

未越大种故　若都具贪等　一切贪应同　若由大种别 [169]

भूतानां प्राणता ऽभेदे ऽप्ययं भेदो यदाश्रयः।

तन्निर्ह्रासातिशयवत् तद्भावात् तानि हापयेत्॥ १७०॥

འབྱུང་རྣམས་སྲོག་[112]ཆགས་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། ༈ །ཁྱད་པར་འདི་རྟེན་གང་ཡིན་པ། །

དེ་ནི་ཕུལ་བྱུང་འགྲིབ་པ་བཞིན། །དེ་ཡོད་པ་ལས་དེ་མེད་འགྱུར། ༈ །༡༧༠།།

诸种无生别　然此别所依　如其彼增减　此从有应无 [170]

न चेद् भेदे ऽपि रागादिहेतुतुल्यात्मताक्षयः।

110 《པེ་》《སྣར་》ལ།

111 《པེ་》《སྣར་》ཁྲབ།

112 《པེ་》《སྣར་》སོགས།

सर्वत्र रागः सदृशः स्याद्धेतोस्सदृशात्मनः ॥ १७१ ॥

གལ་ཏེ་ཆགས་སོགས་ཟ་དད་ཀྱང་། །རྒྱུ་མཚུངས་[113]བདག་ཉིད་མི་ལྡོག་ཕྱིར། །

མིན་ན་བདག་ཉིད་འདྲ་རྒྱུའི་ཕྱིར། །ཀུན་ལ་འདོད་ཆགས་འདྲ་བར་འགྱུར། ༈ །༡༧༡།།

若贪等虽异　因同体无遮　故非因体同　一切贪应同 [171]

न हि गोप्रत्ययस्यास्ति समानात्मभुवः क्वचित्।

तारतम्यं पृथिव्यादौ प्राणितादेरिहापि वा ॥ १७२ ॥

མཚུངས་བདག་ལས་བྱུང་བ་གླང་གི །ཤེས་པའང་འདིར་ཡང་ས་སོགས་ལ། །

སྲོག་ཆགས་ཉིད་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི། །རིམ་པ་ལ་ལར་ཡོད་མ་ཡིན། ༈ །༡༧༢།།

同体生牛识　或此中地等　非有有情等　诸差别次第 [172]

औष्ण्यस्य तारतम्ये ऽपि नानुष्णो ऽग्निः कदाचन।

तथेहापीति चेन्नाग्नेरौष्ण्याद् भेदनिषेधतः ॥ १७३ ॥

དྲོ་[114]རིམ་ཁྱད་པར་ཡོད་ན་ཡང་། །དྲོ་མེད་མེ་འགའ་ཡོད་མིན་པ། །

དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་ཞེ་ན་མིན། །དྲོ་ལས་མེ་གཞན་བཀག་ཕྱིར་རོ། ༈ །༡༧༣།།

暖次虽有别　非有无暖火　如是此亦尔　非尔以离暖　余火已破故 [173]

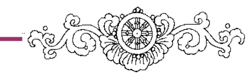
तारतम्यानुभविनो यस्यान्यस्य सतो गुणाः।

ते क्वचित् प्रतिहन्यन्ते तद्धेदे धवलादिवत् ॥ १७४ ॥

གང་ཞིག་གཞན་ཡོད་ཡོན་ཏན་ནི། །ཁྱད་པར་རིམ་པ་དང་ལྡན་པ། །

113　《པེ་》 མཚུང་།

114　《པེ་》《སྣར་》 རོ།

དེ་དག་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་ནི། །ལ་ལར་འཆད་[115]འགྱུར་དཀར་སོགས་བཞིན། །༡༧༤།།

若有余功德　具差别次第　彼等彼差别　可断如白等 [174]

रूपादिवन्न नियमस्तेषां भूताविभागतः।

तत् तुल्यं चेन्न रागादेः सहोत्पत्तिप्रसङ्गतः॥ १७५॥

གཟུགས་སོགས་བཞིན་དུ་ངེས་མིན་ཏེ། །དེ་དག་འབྱུང་དང་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། ༈ །

གལ་ཏེ་དེ་མཚུངས་ཤེ་ན་མིན། །ཆགས་སོགས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་ཐལ་ཕྱིར། ༈ །༡༧༥།།

非定如色等　与种无别故　若彼同曰非　贪等应俱故 [175]

विकल्प्यविषयत्वाच्च विषया न नियामकाः।

सभागहेतुविरहाद् रागादेर्नियमो न वा॥ १७६॥

རྣམ་པར་བརྟགས་[116]པ་ཡུལ་ཡིན་ཕྱིར། །ཡུལ་ཡང་ངེས་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ། །

སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །ཆགས་སོགས་ངེས་པ་མེད་པའམ། ༈ །༡༧༦།།

遍计为境故　境亦非能定　离同类因故　贪等应无定 [176]

सर्वदा सर्वबुद्धीनां जन्म वा हेतुसन्निधेः।

कदाचिदुपलम्भात् तदध्रु वं दोषनिःश्रयात्॥ १७७॥

རྒྱུ་ནི་ཉེ་ཕྱིར་བློ་རྣམས་ཀུན། །ཐམས་ཅད་ཀུན་ཚེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ༈ །

དེ་ནི་རེས་འགའ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །མི་རྟག་ཉེས་པའི་རྟེན་ཕྱིར་དང་། །༡༧༧།།

或因相近故　诸觉于一切　一切时应生　彼暂可得故　无常过依故 [177]

---

115 《པེ་》《སྣར་》ཆད།

116 《པེ་》《སྣར་》བརྟག

दुःखं हेतुवशत्वाच्च न चात्मा नाप्यधिष्ठितम्।
नाकारणमधिष्ठाता नित्यं वा कारणं कथम्॥ १७८॥

རྒྱུ་དབང་ཕྱིར་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། །བདག་མིན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་[117]པའང་མིན། །
རྒྱུ་མིན་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་མིན། ༈ །རྟག་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན། །༡༧༨།།

因自在故苦　非我非加持　非因非能持　常如何能生 [178]

तस्मादनेकमेकस्माद् भिन्नकालं न जायते।
कार्यानुत्पादतो ऽन्येषु सङ्गतेष्वपि हेतुषु॥ १७९॥

དེ་ཕྱིར་གཅིག་ལས་དུ་མ་ནི། །དུས་ཐ་དད་པར་སྐྱེ་མི་འགྱུར། ༈ །
རྒྱུ་གཞན་དག་ནི་ཚོགས་ན་ཡང་། །འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །༡༧༩།།

故非从一因　多果异时生　虽余因和合　亦不生果故 [179]

हेत्वन्तरानुमानं स्यान्नैतन् नित्येषु विद्यते।
कादाचित्कतया सिद्धा दुःखस्यास्य सहेतुता॥ १८०॥

རྒྱུ་གཞན་རྗེས་སུ་དཔོག་འགྱུར་[118]ན། །དེ་ནི་རྟག་རྣམས་ལ་ཡོད་མིན། །
རེས་འགའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན། །སྡུག་བསྔལ་ཉིད་[119]རྒྱུ་བཅས་ཉིད་གྲུབ། །༡༨༠།།

若比知余因　诸常非有彼　由是暂时性　成苦性有因 [180]

नित्यं सत्त्वमसत्त्वं वा हेतोर्बाह्यानपेक्षणात्।
तैक्ष्ण्यादीनां यथा नास्ति कारणं कण्टकादिषु॥ १८१॥

---

117 《པེ་》 བརླག།
118 《ཅོ་》 འགྱུར།
119 《པེ་》《སྣར་》 འདི།

རྒྱུ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཕྱིར། །རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར། ༈ །

ཇི་ལྟར་ཚེར་མ་ལ་སོགས་ཀྱི། །རྣ་[120]བ་ཉིད་སོགས་རྒྱུ་མེད་པ། །༡༨༡།།

无因不待他　应常有或无　若如棘刺等　锐利等无因 181

तथा कारणमेतत् स्याद् इति केचित् प्रचक्षते।

सत्येव यस्मिन् यज्जन्म विकारे वापि विक्रिया॥ १८२॥

དེ་ལྟར་འདི་དག་རྒྱུ་མེད་འགྱུར། །ཞེས་ནི་ཁ་ཅིག་རབ་ཏུ་བརྗོད། །

གང་ཡོད་ཉིད་ནའང་གང་སྐྱེ་བའམ། །གང་འགྱུར་ན་ཡང་རྣམ་འགྱུར་བ། །༡༨༢།།

如果皆无因　有作如是说　若此有彼生　若此变彼变 182

तत् तस्य कारणं प्राहुस्तत् तेषामपि विद्यते।

स्पर्शस्य रूपहेतुत्वाद्दर्शने ऽस्ति निमित्तता॥ १८३॥

དེ་ནི་དེ་[121]རྒྱུ་རབ་ཏུ་བརྗོད། །དེ་ནི་དེ་[122]རྣམས་ལ་ཡང་ཡོད། །

རེག་པ་གཟུགས་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར། །མཐོང་བ་ལ་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན། །༡༨༣།།

说此是彼因　此于彼亦有　触是色因故　于见是因由 183

नित्यानां प्रतिषेधेन नेश्वरादेश्च सम्भवः।

असामर्थ्यादतो हेतुर्भववाञ्छापरिग्रहः॥ १८४॥

རྟག་རྣམས་བཀག་ཅིང་དབང་ཕྱུག་ལ། །སོགས་པ་ལས་ཀྱང་སྲིད་མིན་ཏེ། །

ནུས་མེད་ཕྱིར་རོ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །སྲིད་འདོད་རྒྱུ་ཡིན་གང་གི་ཕྱིར། །༡༨༤།།

---

120 《པེ·》《སྣར·》《ཅོ·》རྣོ།

121 《པེ·》《སྣར·》 -དེ།

122 《པེ·》《སྣར·》 -དེ།

破常亦非有　从自在等生　无能故是故　有贪是为因 [184]

यस्माद् देशविशेषस्य तत्प्राप्त्याशाकृतो नृणाम्।

सा भवेच्छाप्त्यनाप्तीच्छोः प्रवृत्तिः सुखदुःखयोः॥ १८५॥

མི་རྣམས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི[123]། །ཡོངས་འཛིན་དེ་ཐོབ་བསམ་པས་བྱས། །

དེ་ནི་སྲིད་འདོད་གང་ཕྱིར་ཡང་། །སྡོག་ཆགས་བདེ་སྡུག་ཐོབ་པ་དང་། །༡༨༥།།

何故谓诸人　遍执境差别　得彼意乐作　彼有贪何故　有情于乐苦 [185]

यतो ऽपि प्राणिनः कामविभवेच्छे च त मते।

सर्वत्र चात्मस्नेहस्य हेतुत्वात् सम्प्रवर्तते॥ १८६॥

འདོར་འདོད་འཇུག་པ་དེ་དག་ནི། །འདོད་དང་འཇིག་སྲེད་ཡིན་པར་འདོད། །

བདག་ཏུ་ཆགས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་ལས། །༡༨༦།།

欲得舍而转　许彼等即是　欲爱及坏爱　由著我为因 [186]

असुखे सुखसंज्ञस्य तस्मात् तृष्णा भवाश्रयः।

विरक्तजन्मादृष्टेरित्याचार्याः सम्प्रचक्षते॥ १८७॥

བདེ་མིན་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པས། །ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་འགྱུར་བ། །

དེ་ཕྱིར་སྲེད་པ་སྲིད་རྟེན་ཡིན། །ཆགས་བྲལ་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་ཕྱིར། །༡༨༧།།

于非乐乐想　于一切寻求　故爱是有依　离贪不见生 [187]

अदेहरागाद्दृष्टेश्च देहाद्रागसमुद्भवः।

निमित्तोपगमादिष्टमुपादानं तु वार्यते॥ १८८॥

---

123 《པེ་》《སྣར་》བཀྲི།

ཞེས་ནི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །ལུས་མེད་ཆགས་པ་མ་མཐོང་ཕྱིར། །

ལུས་ལས་ཀྱང་ནི་འདོད་ཆགས་འབྱུང་། ༈ །རྒྱུ་མཚན་ཁས་བླངས་ཕྱིར་ན་འདོད། ༈ །༡༨༨།།

诸论师所说　无身不见贪　从身亦生贪　许彼因故许 [188]

इमां तु युक्तिमन्विच्छन् वाधते स्वमतं स्वयम्।

जन्मना सहभावश्चेत् जातानां रागदर्शनात्॥ १८९ ॥

ཉེར་ལེན་ཉིད་ནི་བསལ་བ་ཡིན། ༈ །རིགས་འདི་རྗེས་སུ་འདོད་ན་ནི། །

རང་ཉིད་རང་འདོད་ལ་གནོད་འགྱུར། །གལ་ཏེ་སྐྱེ་ལ་ཆགས་མཐོང་ཕྱིར། །༡༨༩།།

是遣除亲因　若随许此理　自害自所计　若生见贪故 [189]

सभागजातेः प्राक् सिद्धिः कारणत्वे ऽपि नोदितम्।

अज्ञानम् उक्ता तृष्णैव सन्तानप्रेरणाद् भवे॥ १९० ॥

སྐྱེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ཞེ་ན། །སྐལ་མཉམ་སྐྱེ་ཕྱིར་སྔར་གྲུབ་ཡིན། ༈ །མི་ཤེས་སྲིད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་། །

མ་བརྗོད་སྲིད་[124]པ་ཉིད་བཤད་པ། །རྒྱུན་ནི་འཕེན་པ་[125]བྱེད་ཕྱིར་དང་། །༡༩༠།།

谓与生俱起　同类生前成　不知是有因　未说唯说爱　能引相续故 [190]

आनन्तर्याच्च कर्मापि सति तस्मिन्नसम्भवात्।

तदनात्यन्तिकं हेतोः प्रतिबन्धादिसम्भवात्॥ १९१ ॥

དེ་མ་ཐག་ཕྱིར་ལས་ཀྱང་མིན། །དེ་ཡོད་ན་ཡོད་མེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །

དེ་ནི་གཏན་དུ་བ་[126]ཡིན་ཏེ། །རྒྱུ་ལ་གེགས་སོགས་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །༡༩༡།།

---

124 《པེ་》《སྣར་》 སྲེད།

125 《པེ་》《སྣར་》 རྒྱུ་ནི་འཕེན་པར།

无间故非业　有彼有无故　彼非坚固性　因有碍等故 [191]

संसारित्वादनिर्मोक्षो नेष्टत्वादप्रसिद्धितः।

यावच्चात्मनि न प्रेम्णो हानिः स परितस्यति॥ १९२॥

འཁོར་ཕྱིར་ཐར་པ་མེད་ཅེ་ན། །མ་ཡིན་འདོད་དང་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །

ཇི་སྲིད་བདག་ཆགས་[127]མ་བཅོམ་ཞིང་། །དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གདུང་འགྱུར་བ། །༡༩༣།།

转故无解脱　非许不成故　若未坏我贪　彼当受逼恼 [192]

तावद् दुःखितमारोप्य न च स्वस्थो ऽवतिष्ठते।

मिथ्याध्यारोपहानार्थं यत्नो ऽसत्यपि मोक्तरि॥ १९३॥

དེ་སྲིད་སྡུག་བསྔལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས། །རང་བཞིན་དུ་ནི་གནས་པ་མེད། །

གྲོལ་བ་པོ་ནི་མེད་ན་ཡང་། །ལོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་[128]གཞོམ་ཕྱིར་བརྩོན[129]། ༔ །༡༩༤།།

尔时增益苦　不能住自性　虽无解脱者　勤摧邪增益 [193]

अवस्था वीतारागाणां दयया कर्मणा ऽपि वा।

आक्षिप्ते ऽविनिवृत्तीष्टेः सहकारिक्षयादलम्॥ १९४॥

འདོད་ཆགས་བྲལ་བའི་གནས་པ་ནི། །བརྩེ་བའམ་ཡང་ན་ལས་ཀྱིས་ཡིན། །

འཕངས་ལས་[130]ལྡོག་མེད་འདོད་ཕྱིར་རོ། །སྲིད་པའི་སྲེད་ལས་རྣམ་བརྒལ་བའི། །༡༩༥།།

离贪安住者　由悲或由业　引业无遮欲　已越有爱者 [194]

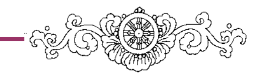
126 《པེ་》《སྣར་》 མ།

127 《པེ་》《སྣར་》 ཅག

128 《པེ་》《སྣར་》 བཏགས།

129 《སྣར་》 རྩོན།

130 《པེ་》《སྣར་》 ལ།

नाक्षेप्तुमपरं कर्म भवतृष्णाविलङ्घिनाम्।

दुःखज्ञाने ऽविरुद्धस्य पूर्वसंस्कारवाहिनी॥१९५॥

ལས་གཞན་འཕེན་ནུས་མ་ཡིན་ཏེ། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཟད་ཕྱིར་རོ། ༄།

སྡུག་བསྔལ་ཤེས་ལ་འགལ་མེད་པས། །འདུ་བྱེད་སྔ་མ་འཇུག་པ་ཅན། །༡༩༥།།

非余所能引　俱有已尽故　知苦以无违　前行随转者 [195]

वस्तुधर्मो दयोत्पत्तिर्न सा सत्वानुरोधिनी।

आत्मान्तरसमारोपद् रागो धर्मे ऽतदात्मके॥१९६॥

དངོས་ཆོས་བརྩེ་བ་སྐྱེ་བ་དེ[131]། །སེམས་ཅན་རྗེས་འབྲེལ་ཅན་མ་ཡིན། ༄།

དེ་བདག་[132]མེད་པའི་ཆོས་ལ་ནི། །བདག་གཞན་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལས་ཆགས། །༡༩༦།།

事法生悲愍　非连系有情　彼于无我法　增余我而贪 [196]

दुःखसन्तानसंस्पर्शमात्रेणैवं दयोदयः।

मोहश्च मूलं दोषाणां स च सत्त्वग्रहो विना॥१९७॥

སྡུག་བསྔལ་རྒྱུན་རིག་ཙམ་ལས་ནི། །བརྩེ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། ༄།

གཏི་མུག་ཉེས་པའི་རྩ་བ་སྟེ། །དེ་ཡང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་ཡིན། །༡༩༧།།

由了苦相续　而生起悲愍　痴是过根本　彼是执有情 [197]

तनाद्यहेतौ न द्वेषो न दोषो ऽतः कृपा मता।

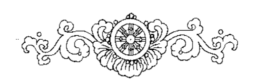
नामुक्तिः पूर्वसंस्कारक्षये ऽन्याप्रतिसन्धितः॥१९८॥

---

131 《པེ་》《སྣར་》སྟེ།

132 《སྣར་》དག

དེ་མེད་ཉེས་རྒྱུ་ལས་བྲོ་མིན། །དེས་ན་བརྩེ་བ་ཉེས་མེད་འདོད། ༔ །

གྲོལ་མེད་མ་ཡིན་མངོན་འདུ་[133]བྱེད། །ཟད་ནས་གཞན་མཚམས་མི་སྦྱོར་ཕྱིར། ༔ །༡༩༨།།

无彼则不从　过因而生嗔　故许悲无过　非无有解脱

由宿行已尽　不续余生故 [198]

अक्षीणशक्तिः संस्कारो येषां तिष्ठन्ति ते ऽनघाः।

मन्दत्वात् करुणायाश्च न यत्नः स्थापने महान्॥ १९९ ॥

འདུ་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཟད་ན། །གང་དེ་གནས་པ་ཉེས་མེད་ཉིད[134]། ༔ །

སྙིང་རྗེ་དམན་པ་ཉིད་ཕྱིར་ཡང་། །གནས་པའི་འབད་རྩོལ་ཆེན་པོ་མེད། །༡༩༩ །།

行功能无尽　彼住无过失　由悲下劣故　无大功力住 [199]

तिष्ठन्त्येव पराधीना येषां तु महती कृपा।

सत्कायदृष्टेर्विगमादाद्य एवाभवो भवेत्॥ २०० ॥

གང་དག་བརྩེ་བ་ཆེན་པོ་པ། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་བཞུགས་པ་ཡིན། །

གལ་ཏེ་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བྲལ་ཕྱིར། །ལམ་དང་པོར་ནི་སྲིད་མེད་འགྱུར། །༢༠༠།།

若是大悲者　为他而安住　离萨迦耶见　初道应无有 [200]

मार्गे चेत् सहजाहानेर्न हानौ वा भवः कुतः।

सुखी भवेयं दुःखी वा मा भूवमिति तृष्यतः ॥ २०१ ॥

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མ་སྤངས་ཕྱིར། །སྤངས་ནའང་སྲིད་པ་ག་ལ་ཡོད། །

---

133 《པེ་》《སྣར་》 སྔོན་དུ།

134 《སྣར་》 འདི།

བདེ་བར་གྱུར་པའམ་སྡུག་བསྔལ་བར། །མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་འདོད་པ་ན། །༢༠༡།།

未断俱生故　若断岂有有　若欲得安乐　及欲不受苦 201

यैवा ऽहमिति धीः सैव सहजं सत्त्वदर्शनम्।

न ह्यपश्यन्नहमिति कश्चिदात्मनि स्निह्यति॥२०२॥

ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་གང་དེ། །སེམས་ཅན་ལ་བལྟ་[135]ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། ༈ །

ང་ཞེས་མཐོང་བ་མེད་པར་ནི། །འགའ་ཡང་བདག་ལ་ཆགས་མ་ཡིན། །༢༠༢།།

所有念我觉　俱生有情见　若不见有我　则全非我贪 202

न चात्मनि विना प्रेम्णा सुखकामो ऽभिधावति।

दुःखस्योत्पादहेतुत्वं बन्धो नित्यस्य तत् कुतः॥२०३॥

བདག་ལ་སྲེད་[136]པ་མེད་པར་ཡང་། །བདེ་བ་འདོད་པས་མངོན་རྒྱུག་མིན། ༈ །

སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཉིད་ནི། །འཆིང་ཡིན་རྟག་ལ་དེ་གང་ལས། །༢༠༣།།

若无有我爱　非求乐奔驰　生苦因即缚　于常何有彼 203

अदुःखोत्पादहेतुत्वं मोक्षो नित्यस्य तत् कुतः।

अनित्यत्वेन यो ऽवाच्यः स हेतुर्न हि कस्यचित्॥२०४॥

སྡུག་བསྔལ་མི་སྐྱེ་[137]རྒྱུ་ཉིད་ནི། །ཐར་ཡིན་རྟག་ལ་དེ་གང་ལས། ༈ །

མི་རྟག་ཉིད་དུ་བརྗོད་མེད་གང་། །དེ་ནི་འགའ་ཡིའང་[138]རྒྱུ་མ་ཡིན། ༈ །༢༠༤།།

---

135 《པེ་》《སྣར་》ལྟ།

136 《པེ་》《སྣར་》ཆགས།

137 《པེ་》《སྣར་》བསྐྱེད།

138 《པེ་》《སྣར་》འགལ་ཡིན།

不生苦因解　于常何有彼　不可说无常　彼非任何因 [204]

बन्धमोक्षावप्यवाच्ये न युज्येते कथञ्चन।

नित्यं तमाहुर्विद्वांसो यः स्वभावो न नश्यति॥२०५॥

བརྗོད་བྱ་མིན་ལའང་བཅིངས་དང་ཐར། །ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །

གང་གི་རང་བཞིན་འཇིག་མེད་པ། །དེ་ལ་མཁས་རྣམས་རྟག་ཅེས་བརྗོད། །༢༠༥།།

于不可说中　缚解皆非有　若自性无坏　智者说彼常 [205]

त्यक्त्वेमां ह्रेपणीं दृष्टमतो ऽनित्यः स उच्यताम्।

उक्तो मार्गः तदभ्यासादाश्रयः परिवर्तते॥२०६॥

དེས་ན་ངོ་ཚའི་ལྟ་བ་འདི། །སྤོངས་ལ་དེ་ནི་རྟག་པར་སྨྲོས། །།

བཤད་ཟིན་ལམ་དེ་གོམས་པ་ལས། །གནས་གྱུར་གལ་ཏེ་གནས་གྱུར་ཀྱང་། །༢༠༦།།

弃此可羞见　当说彼是常　修彼已说道　转依虽转依 [206]

सात्म्ये ऽपि दोषभावश्चेन्मार्गवत् नाविभुत्वतः।

विषयग्रहणं धर्मो विज्ञानस्य यथास्ति सः॥२०७॥

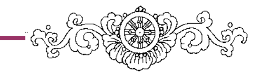
ལམ་བཞིན་སྐྱོན་ནི་འབྱུང་ཞེ་ན། །མ་ཡིན་ནུས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །།

རྣམ་ཤེས་ཡུལ་འཛིན་པ་ཡི་ཆོས། །ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་འཛིན་པ་དང་། །༢༠༧།།

如道过复起　非尔无能故　识是取境法　如有而取彼 [207]

गृह्यते सो ऽस्य जनको विद्यमानात्मनेति च।

एषा प्रकृतिरस्यास्तन्निमित्तान्तरतः स्खलत्॥२०८॥

ཡོད་པ་ཡི་ནི་བདག་ཉིད་དེ། །འདི་ཡིས་[139]སྐྱེད་པར་བྱེད་པའང་ཡིན། །

རང་བཞིན་འདི་ཡིན་འདི་ལས་དེ། །རྐྱེན་གཞན་གྱིས་ནི་གོལ་འགྱུར་ཞིང་། ༈ །༢༠༨།།

彼所有体性　亦是此能生　是此性从此　由余缘歧误 [208]

व्यावृत्तौ प्रत्ययापेक्षमदृढं सर्पबुद्धिवत्।

प्रभास्वरमिदं चित्तं प्रकृत्यागन्तवो मलाः ॥२०९॥

ལྡོག་པ་ལ་ནི་རྐྱེན་ལ་ལྟོས། །མི་བརྟན་སྦྲུལ་གྱི་བློ་བཞིན་ནོ། །

སེམས་ཀྱི་[140]རང་བཞིན་འོད་གསལ་ཏེ། །དྲི་མ་རྣམས་ནི་གློ་བུར་བ། །༢༠༩།།

遮止观待缘　不坚如蛇觉　心自性光明　诸垢是客尘 [209]

तत्प्रागप्यसमर्थानां पश्चाच्छक्तिः क्व तन्मये।

नालं प्ररोढुमत्यन्तं स्यन्दिन्यामग्निवद् भुवि ॥२१०॥

དེ་ཕྱིར་སྔར་ཡང་ནུས་མེད་རྣམས། །དེ་བདག་[141]གྱུར་ལ་ཕྱིས་ནུས་མེད། ༈ །

ནུས་ཡོད་ན་ཡང་གནོད་པ་ཅན། །སྐྱེད་[142]ནུས་སྙིང་པོ་ཅན་དངོས་ལ། །༢༡༠།།

故先无能者　成性后无能　有能于能生　损害坚实事 [210]

बाधकोत्पत्तिसामर्थ्यगर्भे शक्तो ऽपि वस्तुनि।

निरुपद्रवभूतार्थस्वभावस्य विपर्ययैः ॥२११॥

ཡུན་དུ་གནས་ནུས་ཡོད་མིན་ཏེ།།ས་ཐོན་ལ་ནི་མེ་བཞིན་ནོ། །

---

139 《པེ་》《སྣར་》ཡི།

140 《པེ་》《སྣར་》འདིའི།

141 《པེ་》《སྣར་》དག

142 《པེ་》《སྣར་》བསྐྱེད།

འཆི་བ་མེད་དང་ཡང་དག་དོན། །རང་བཞིན་ལ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས། །༢༡༡།།

亦不能久住　如湿地上火　无害真实义　于自性颠倒 [211]

न बाधा यत्नवत्त्वे ऽपि बुद्धेस्तत्पक्षपाततः।

आत्मग्रहैकयोनित्वात् कार्यकारणभावतः ॥२१२॥

འབད་དུ་ཟིན་ཀྱང་མི་ཟློགས་[143]ཏེ། །བློ་ནི་དེ་ཕྱོགས་འཛིན་ཕྱིར་རོ། །

བདག་འཛིན་རྒྱུ་གཅིག་ཅན་ཉིད་དང་། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའི་ཕྱིར། །༢༡༢།།

尽力不能遮　觉持彼品故　我执一因性　是因果事故 [212]

रागप्रतिघयोर्बाधा भेदे ऽपि न परस्परम्।

मोहाविरोधान्मैत्र्यादेर्नात्यन्तं दोषनिग्रहः ॥२१३॥

འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ཕན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་ན་ཡང་གནོད་མ་ཡིན། །

བྱམས་སོགས་རྨོངས་དང་འགལ་མེད་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཚར་གཅོད་མིན། ༈ །༢༡༣།།

贪嗔虽互异　然非能违害　慈等愚无违　非极治罚过 [213]

तन्मूलाश्च मलाः सर्वे स च सत्कायदर्शनम्।

विद्यायाः प्रतिपक्षत्वाच्चैत्तत्वेनोपलब्धितः ॥२१४॥

ཉེས་ཀུན་དེ་ཡི་རྩ་བ་ཅན། །དེ་ཡང་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་ཡིན། །

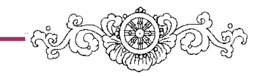
རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཕྱིར་དང་། །སེམས་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །༢༡༤།།

众过彼为本　彼是迦耶见　是明逆品故　心所所缘故 [214]

मिथ्योपलब्धिरज्ञानं युक्तेश्चान्यदयुक्तिमत्।

143 《ཞེ་》《སྣར་》བཟློགས།

व्याख्येयो ऽत्र विरोधो यः तद्विरोधाच्च तन्मयैः ॥२१५॥

ལོག་པར་དམིགས་ཉིད་མ་རིག་པར། །གསུངས་[144]ཕྱིར་གཞན་ནི་རིགས་མ་ཡིན། །

འགལ་བ་གང་ཡིན་འདིར་བཤད་བྱ། །སྟོང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་འགལ་ཕྱིར། །༢༡༥།།

说邪缘无明　故余不应理　相违此当说　空见违彼故 [215]

विरोधः शून्यतादृष्टेः सत्वदोषैः प्रसिध्यति।

नाक्षयः प्राणिधर्मत्वाद् रूपादिवदसिद्धितः ॥२१६॥

དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཉེས་ཀུན་དང་། །འགལ་བར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན། ༈ །

ཟད་[145]མིན་སྲོག་ཆགས་ཆོས་ཉིད་ཕྱིར། །གཟུགས་སོགས་བཞིན་མིན་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །༢༡༦།།

与彼性诸过　相违善成立　众生法性故　非尽如色等　非尔不成故 [216]

सम्बन्धे प्रतिपक्षस्य त्यागस्यादर्शनादपि।

न काठिन्यवदुत्पत्तिः पुनर्दोषविरोधिनः।

सात्मत्वेनानपायत्वात् अनेकान्ताच्च भस्मवत्॥२१७॥

གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་ན། །ལྡོག་པ་དག་ཀྱང་མཐོང་ཕྱིར་རོ། ༈ །

ཉེས་པ་རྣམ་པར་འགགས་པ་ནི[146]། །སྲ་ཞིང་[147]སླར་ཡང་སྐྱེ་མེད་དེ། །

དེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འབྲལ་མེད་དང་། །ཐལ་བ་བཞིན་དུ་མ་ངེས་ཕྱིར། ༈ །༢༡༧།།

若连对治品　现见可遮故　已灭诸过失　非如坚还生

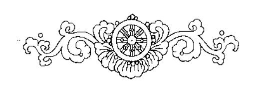
144 《པེ·》《སྣར·》གསུང་།

145 《པེ·》《སྣར·》ཟན།

146 《པེ·》《སྣར·》ན།

147 《པེ·》《སྣར·》བཞིན།

彼体使无系　如灰不定故 [217]

यः पश्यत्यात्मानं तत्रास्याहमिति शाश्वतः स्नेहः।

स्नेहात् सुखेषु तृष्यति तृष्णा दोषांस्तिरस्कुरुते॥२१८॥

གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། །ང་ཞེས་རྟག་ཏུ་ཞེན་པར་འགྱུར། །

ཞེན་པས་བདེ་ལ་སྲེད་འགྱུར་ཏེ། །སྲེད་པས་སྐྱོན་རྣམས་སྒྲིབ་པར་བྱེད། །༢༡༨།།

若彼见有我　当常著于我　由著爱于乐　由爱障众过 [218]

गुणदर्शी परितृष्यन् ममेति तत्साधनान्युपादत्ते।

तेनात्माभिनिवेशो यावत् तावत् स संसारे॥२२०॥ ॥२१९॥

ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡོངས་སྲེད་[148]པ། །ང་ཡི་ཞེས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལེན། །

དེས་ན་བདག་ལ་མངོན་ཆགས་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། ༔ །༢༡༩།།

见德而遍爱　我所彼成取　故贪著于我　尔时当流转 [219]

आत्मनि सति परसंज्ञा स्वपरविभागात् परिग्रहद्वेषौ।

अनयोः सम्प्रतिबद्धाः सर्वे दोषाः प्रजायन्ते॥२२०॥

བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང་[149]། །

འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། ༔ །༢༢༠།།

有我则知他　我他分执嗔　由此等相系　起一切过失 [220]

नियमेनात्मनि स्निह्यंस्तदीये न विरज्यते॥२२१॥

ངེས་པར་བདག་ལ་ཆགས་པ་ནི། །བདག་གི་ལ་ཆགས་མི་འབྲལ་ཞིང་། ༔ །༢༢༡།།

148　《པེ་》《སྣར་》སྲེག

149　《སྣར་》+དང་།

我爱则决定　不离我所爱 [221]

न चास्त्यात्मनि निर्दोषे स्नेहापगमकारणम्।

स्नेहः सदोष इति चेत् ततः किं तस्य वर्जनम्॥ २२२ ॥

ཉེས་མེད་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་། །བྲལ་བའི་རྒྱུ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ༔ །

གལ་ཏེ་ཆགས་པ་སྐྱོན་བཅས་ན། །དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་དེ་སྤོང་འགྱུར། །༢༢༢།།

无过则我爱　离因亦非有　若谓贪有过　修此有何益 [222]

अदूषिते ऽस्य विषये न शक्यं तस्य वजनम्।

प्रहाणितिच्छद्वेषादेर्गुणदोषानुबन्धिनः ॥ २२३ ॥

འདི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྤོང་བར་ནི་[150]ནུས་མ་ཡིན། ༔ །

ཡོན་ཏན་སྐྱོན་དང་རྗེས་འབྲེལ་བའི། །འདོད་དང་སྡང་སོགས་སྤོང་བ་ནི། །༢༢༣།།

若谓能断彼　未破除此境　非能断彼贪　断德失相连　贪及嗔恚等 [223]

तयोरदृष्टिर्विषये न तु बाह्येषु यः क्रमः।

न हि स्नेहगुणात् स्नेहः किन्त्वर्थगुणदर्शनात्॥ २२४ ॥

དེ་དག་ཡུལ་ལ་མ་མཐོང་བས། །ཡིན་གྱི་[151]ཕྱི་ཚུལ་གང་གིས་མིན། ༔ །

ཆགས་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཆགས་མིན་གྱི[152]། །དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡིན། །༢༢༤།།

由不见彼境　非由外道理　贪非同德贪　是见义功德 [224]

कारणे ऽविकले तस्मिन् कार्यं केन निर्वार्यते।

---

150 《པེ་》《སྣར་》 ནི།

151 《པེ་》《སྣར་》 གྱིས།

152 《པེ་》《སྣར་》 གྱིས།

का वा सदोषता दृष्टा स्नेहे दुःखसमाश्रयः ॥२२५॥

མ་ཚང་མེད་རྒྱུ་དེ་ལ་ནི། །འབྲས་བུ་གང་གིས་བློག་པར་བྱེད། ༄ །

ཆགས་ལ་སྐྱོན་ཡང་གང་ཞིག་མཐོང་། ༄ །གལ་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་རྟེན་ཞེ་ན། །༢༢༥།།

其因无所缺　何能遮其果　见贪有何过　若谓苦所依 [225]

तथापि न विरागो ऽत्र स्वत्वदृष्टेर्यथात्मनि।

न तैर्विना दुःखहेतुरात्मा चेत् ते ऽपि तादृशाः ॥२२६॥

དེ་ལྟའང་འདི་ལ་ཆགས་བྲལ་མིན། །བདག་གིར་མཐོང་ཕྱིར་དཔེར་བདག་བཞིན། ༄ །

གལ་ཏེ་དེ་མེད་བདག་སྡུག་བསྔལ། །རྒྱུ་མིན་དེ་ཡང་དེ་དང་འདྲ། ༄ །༢༢༦།།

虽尔非离贪　见我所如我　若谓无我所　我非苦因者　彼亦与此同 [226]

निर्दोषं द्वयमप्येवं वैराग्यान्न द्वयोस्ततः।

दुःखभावनया स्याच्चेदहिदष्टाङ्गहानिवत् ॥२२७॥

དེ་ལྟར་གཉིས་ཀའང་སྐྱོན་མེད་པ། །དེ་ཕྱིར་གཉིས་ལ་ཆགས་བྲལ་མིན[153]། ༄ །

གལ་ཏེ་སྦྲུལ་བཟུང་ཡན་ལག་བཞིན། །སྡུག་བསྔལ་བསྒོམས་པས་སྤོང་འགྱུར་ན། །༢༢༧།།

如是俱无过　故俱非离贪　若如蛇伤肢　修苦而断者 [227]

आत्मीयबुद्धीहान्या ऽत्र त्यागो न तु विपर्यये।

उपभोगाश्रयत्वेन गृहीतेष्विन्द्रियादिषु ॥२२८॥

བདག་གི་བ་བློ་བཅོམ་པས་འདི། །འདོར་བ་ཡིན་གྱི་བཟློག་ལ་[154]མིན། ༄ །

153 《པེ་》《སྣར་》 ཡིན།

154 《པེ་》《སྣར་》 གྱིས་བཟློགས་ལས།

དབང་པོ་ལ་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི། །རྟེན་ཉིད་དུ་ནི་བཟུང་བ་ལ། །༢༢༨།།

要摧我所觉　舍此非能遮　由执着根等　为受用所依 [228]

स्वत्वधीः केन वार्यैत वैराग्यं तत्र तत् कुतः।

प्रत्यक्षमेव सर्वस्य केशादिषु कलेवरात्॥२२९॥

རང་བློ་གང་གིས་བཟློག་འགྱུར་ཏེ[155]། །དེ་ལ་ཆགས་བྲལ་དེ་གང་ལས། །

ལུས་ལས་བོག་པའི་སྐྲ་སོགས་ལ། །ཡིད་བྱུང་བློ་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་། །༢༢༩།།

自觉何能遮　如何能离贪　于离身发等　虽起厌离心 [229]

च्युतेषु सघृणा बुद्धिर्जायते ऽन्येषु सस्पृहा।

समवायादिसम्बन्धजनिता तत्र हि स्वधीः॥२३०॥

གཞན་ལ་ཞེན་བཅས་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན། །

དེ་ལ་འདུ་སོགས་འབྲེལ་བ་ལས། །རང་གི་བློ་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་བའི། །༢༣༠།།

于余生贪著　是众所现见　彼由和合系　产生自所觉 [230]

स तथैवेति सा दोषदृष्टावपि न हीयते।

समवायाद्यभावे ऽपि सर्वत्रास्त्युपकारिता॥२३१॥

འབྲེལ་ཏེ་[156]དེ་བཞིན་ཉིད་གནས་ཕྱིར། །མཐོང་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྤོང་མི་འགྱུར། །

འདུ་བ་ལ་སོགས་མེད་ན་ཡང་། །ཕན་འདོགས་ཉིད་ནི་ཀུན་ལ་ཡོད། །༢༣༡།།

系如前住故　虽见苦不舍　虽无和合等　而有饶益性 [231]

155 《པེ་》 བཟློགས་འགྱུར་དེ། 《སྣར་》 བཟློགས་འགྱུར་ཏེ།

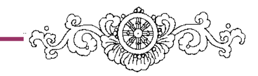
156 《པེ་》《སྣར་》 དེ།

दुःखोपकारान्न भवेदंगुल्यामिव चेत् स्वधीः।
न ह् येकान्तेन तद् दुःखं भूयसा सविषान्नवत्॥२३२॥
སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་ཕྱིར་སོར་མོ་བཞིན། །རང་གི་བློ་ནི་མི་འགྱུར་ན། །
གཅིག་ཏུ་དེ་ནི་སྡུག་བསྔལ་མིན། ༈ །ཕལ་ཆེར་དུག་བཅས་ཟས་བཞིན་ནོ། །༢༣༢།།
生苦故如指　不起自所心　彼非一向苦　多如有毒食 [232]
विशिष्टसुखसङ्गात् स्यात् तद्विरुद्धे विरागिता।
किञ्चित् परित्यजेत् सौख्यं विशिष्टसुखतृष्णया॥२३३॥
ཁྱད་པར་ཅན་བདེ་[157]ལ་ཆགས་པས། །དེ་འགལ་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་འགྱུར། ༈ །
ཁྱད་པར་ཅན་བདེ་[158]ལ་སྲེད་པས། །བདེ་བ་ཉུང་ཟད་ཡོངས་སུ་སྤོང་། ༈ །༢༣༣།།
由贪殊胜乐　于相违离贪　由爱殊胜乐　暂舍少分乐 [233]
नैरात्म्ये तु यथालाभमात्मस्नेहात् प्रवर्तते।
अलाभे मत्तकासिन्या दृष्टा तिर्यक्षु कामिता॥२३४॥
བསམ་མེད་བདག་ལ་ཆགས་པ་ཡིས། །རྫི་ལྟར་རྙེད་བཞིན་ལ་འཇུག་སྟེ། །
བུད་མེད་དགའ་ནི་མ་རྙེད་པར། །དུད་འགྲོ་ལ་འདོད་སྤྱོད་མཐོང་བཞིན། ༈ །༢༣༩།།
无思由贪我　随得食而趣　如未获妇女　见于畜行欲 [234]
यस्यात्मा वल्लभस्तस्य स नाशं कथमिच्छिति।
निवृत्तसर्वानुभवव्यवहारगुणाश्रयम्॥२३५॥

---

157 《ཞེ་》《སྣར་》 དེ།
158 《ཞེ་》《སྣར་》 དེ།

བདག་ནི་འདོད་པ་གང་ཡིན་ཏེ[159]། །ཇི་ལྟར་དེ་ནི་འཇིག་པར་འདོད། །

སྤྱོང་བ་དང་ནི་ཐ་སྙད་དང་། །ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་རྟེན་ལོག་པ། །༢༣༥།།

所欲为我者　云何欲彼灭　领受及名言　德所依息灭 [235]

इच्छेत् प्रेम कथम् प्रेम्णः प्रकृतिर्न हि तादृशी।

सर्वथात्मग्रहः स्नेहमात्मनि द्रढयत्यलम्॥२३६॥

ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་འདོད་དེ། །ཞེན་པའི་རང་བཞིན་དེ་འདྲ་མིན། །

རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་འཛིན་ནི། །༢༣༦།།

如何是所著　所著性不尔　一切相执我 [236]

आत्मीयस्नेहबीजं तु तदवस्थं व्यवस्थितम्।

यत्ने ऽप्यात्मीयवैराग्यं गुणलेशसमाश्रयात्॥२३७॥

བདག་ལ་ཆགས་པ་བརྟན་[160]པར་བྱེད། །དེ་ནི་བདག་གིར་ཞེན་པ་ཡི། །

ས་བོན་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་[161]གནས། །བརྩོན་ཡང་ཡོན་ཏན་ཆ་བརྟེན་ནས། །༢༣༧།།

则坚固我贪　彼即是安住　我所执种位　虽勤依德转 [237]

वृत्तिमान् प्रतिबध्नाति तद्दोषान् संवृणोति च।

आत्मन्यपि विरागश्चेदिदानीं यो विरज्यते॥२३८॥

འདུག་ལྡན་བདག་གི་བ་ལ་ནི། །ཆགས་བྲལ་གེགས་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། །

དེ་ཡི་སྐྱོན་ཡང་སྒྲིབ་པ་ཡིན། །གལ་ཏེ་བདག་ལའང་ཆགས་བྲལ་ན། །

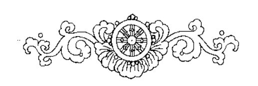
---

159 《སྣར་》 དེ།

160 《པེ་》《སྣར་》 ལ་བརྟེན།

161 《ཅོ་》 འདི་དག

ད་ནི་ཆགས་བྲལ་གང་ཡིན་མེད། །༢༣༨།།

障我所离贪　亦障彼过失　若于我离贪　则无离贪者 [238]

त्यजत्यसौ यथात्मानं व्यर्थो ऽतो दुःखभावना।

दुःखभावनया ऽप्येष दुःखमेव विभावयेत्॥२३९॥

དེ་ནི་ཇི་ལྟར་བདག་འདོད་པ[162]། །སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་[163]པ་དོན་མེད་འགྱུར། །

དེ་དག་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམས་པས་ཀྱང་། །སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ནི་རྣམ་ཤེས་བྱེད། །༢༣༩།།

如彼亦许我　修苦则无义　虽修彼等苦　仅识为苦性 [239]

प्रत्यक्षं पूर्वमपि तत् तथापि न विरागवान्।

यद्यप्येकत्र दोषेण तत्क्षणं चलिता मतिः॥२४०॥

དེ་ནི་སྔར་ཡང་མངོན་སུམ་ཉིད། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆགས་བྲལ་མེད། །

གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཉེས་པ་ཡིས། །སྐད་ཅིག་དེ་ཡི་བློ་ལྡོག་ཀྱང་། །༢༤༠།།

彼先已现见　虽尔无离贪　若由见彼过　刹那遮彼心 [240]

विरक्तो नैव तत्रापि कामीव वनितान्तरे।

त्याज्योपादेयभेदे हि सक्तियैवैकभाविनी॥२४१।॥

དེ་ལ་ཆགས་བྲལ་མི་འགྱུར་ཏེ། །འདོད་ལྡན་བུད་མེད་གཞན་ལ་བཞིན། །

བླང་དང་དོར་བྱའི་ཁྱད་ཡོད་ན། །གཅིག་ལས་བྱུང་[164]བའི་ཆགས་གང་ཡིན། །༢༤༡།།

然彼非离贪　如欲于余妇　有取舍差别　从一所生贪 [241]

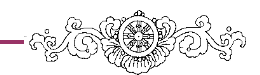
---

162 《པེ་》《སྣར་》 འདོར་བ།

163 《སྣར་》 སྒོམ།

164 《པེ་》《སྣར་》 ལ་འབྱུང་།

सा बीजं सर्वसक्तीनां पर्यायेण समुद्भवे।
निर्दोषविषयः स्नेहो निर्दोषः साधनानि च॥२४२॥

དེ་ཉིད་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཚེ[165]། །ཆགས་པ་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཡིན། །
སྐྱོན་མེད་ཡུལ་ཅན་ཆགས་པ་དང་། །སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་ནི་སྐྱོན་མེད་ཡིན། །༢༤༢།།

随彼生起时　即一切贪种　无过有境贪　能成亦无过[242]

एतावदेव च जगत् क्वेदानीं स विरज्यते।
सदोषता ऽपि चेत् तस्य तत्रात्मन्यपि सा समा॥२४३॥

འགྲོ་བའང་དེ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་ན། །ད་ནི་གང་ལ་ཆགས་བྲལ་འགྱུར། །
དེར་དེ་སྐྱོན་བཅས་ཀྱང་ཡིན་ན། །དེ་ནི་བདག་ལའང་མཚུངས་པ་ཡིན། །༢༤༣།།

众生亦唯尔　今于何离贪　于彼彼有过　彼于我亦同[243]

तत्राविरक्तस्तद्दोषे क्वेदानीं स विरज्यते।
गुणदर्शनसम्भूतं स्नेहं बाधितदोषदृक्॥२४४॥

དེར་དེའི་སྐྱོན་ལ་ཆགས་བྲལ་མེད། །ད་ནི་གང་ལ་དེ་ཆགས་བྲལ། ༄ །
ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ལས་བྱུང་བའི། །ཞེན་པ་ཉེས་པ་[166]མཐོང་བས་འཛིག ༄ །༢༤༤།།

彼过不离贪　更于何离贪　由见德起著　见过失则灭[244]

स चेन्द्रियादौ न त्वेवं बालादेरपि सम्भवात्।
दोषवत्यपि सद्भावात् अभावाद् गुणवत्यपि॥२४५॥

165　《པེ་》《སྣར་》ཆེ།

166　《སྣར་》པས།

དེ་ལྟར་དབང་སོགས་ལ་དེ་མིན། །བྱིས་སོགས་ལ་ཡང་མཐོང་ཕྱིར་དང་། །

སྐྱོན་ལྡན་ལ་ཡང་ཡོད་ཕྱིར་དང་། །ཡོན་ཏན་ལྡན་ཡང་གཞན་དག་ལ། །༢༤༥།།

如是根非尔　愚等亦见故　具过亦有故　虽具足功德 [245]

अन्यत्रात्मीयतायां वा ऽप्यतीतादौ विहानितः।

तत एव च नात्मीयबुद्धेरपि गुणेक्षणम्॥ २४६ ॥

མེད་ཕྱིར་འདས་པ་ལ་སོགས་པ། །བདག་གི་བ་ལ་མེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །

དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་བདག་གི་བའི། །བློ་རྒྱུའང་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་མིན[167]། །༢༤༦།།

于他则无故　及于过去等　我所亦无故　是故我所觉　因非由见德 [246]

कारणम् हीयते सापि तस्मान्नागुणदर्शनात्।

अपि चासद्गुणारोपः स्नेहात् तत्र हि दृश्यते॥ २४७॥

དེ་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་མིན་མཐོང་བས། །དེ་ཡང་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ༈ །

གཞན་ཡང་ཡོད་མིན་ཡོན་ཏན་ནི། །སྒྲོ་འདོགས་ཆགས་པས་དེར་ཡང་མཐོང་།༈ །༢༤༧།།

故见非功德　亦非能断彼　又增不实德　由贪亦见彼 [247]

तस्मात् तत्कारणाबाधी बिधिस्तं बाधते कथम्।

परापरप्रार्थनातो विनाशोत्पादबुद्धितः ॥ २४८॥

དེས་ན་དེ་རྒྱུ་གནོད་མེད་ཅན། །བསྒྲུབས་པས་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གནོད། ༈ །མཆོག་གཞན་དོན་དུ་གཉེར་ཕྱིར་དང་། །སྐྱེ་འཇིག་བློ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །༢༤༨།།

成彼因无害　如何能害彼　上求利他故　有生灭觉故 [248]

167 《པེ་》《སྣར་》བ་ཡིན།

इन्द्रियादौ पृथग्भूतमात्मानं वेत्ययं जनः।

तस्मान्नैकत्वदृष्ट्यापि स्नेहः स्निह्यन् स आत्मनि॥२४९॥

སྐྱེ་བོ་འདི་ཡིས་དབང་སོགས་ལས། །བདག་ནི་ཐ་དད་གྱུར་པར་ཤེས། ༄།

དེ་ཕྱིར་གཅིག་ཉིད་མཐོང་བས་ཀྱང་། །ཆགས་མིན་བདག་ལ་ཆགས་པ་དེ། །༢༤༩།།

此众生了知　我异于根等　故非见一贪　其贪著我者 [249]

उपलम्भान्तरङ्गेषु प्रकृत्यैवानुरज्यते।

प्रत्युत्पन्नात् तु यो दुःखान्निर्वेदो द्वेष ईदृशः॥२५०॥

དམིགས་པའི་ནང་གི་ཡན་ལག་ལ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་ཆགས་འགྱུར། ༄།

གང་ཞིག་ད་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བས། །ཡིད་འབྱུང་དེ་འདྲ་སྡང་ཡིན་གྱི། །༢༥༠།།

是于缘内支　本性而贪著　若由现在苦　厌离是嗔彼 [250]

न वैराग्यम् तदाप्यस्य स्नेहो ऽवस्थान्तरेषणात्।

द्वेषस्य दुःखयोनित्वात् स तावन्मात्रसंस्थितिः॥२५१॥

ཆགས་བྲལ་མ་ཡིན་དེ་ཚེ་ཡང་། །ཆགས་ཡོད་སྐབས་གཞན་ཚོལ་ཕྱིར་རོ། ༄།

ཞེ་སྡང་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ཅན་ཕྱིར། །དེ་ནི་དེ་སྲིད་ཙམ་དུ་གནས། །༢༥༡།།

非离贪尔时　有贪求余故　嗔苦为因故　彼唯尔时住 [251]

तस्मिन् निवृत्ते प्रकृतिं स्वामेव भजते पुनः।

औदासीन्यं तु सर्वत्र त्यागोपादानहानितः॥२५२॥

དེ་ལོག་ན་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི[168]། །རང་བཞིན་ཉིད་ལ་སླར་བརྟེན་འགྱུར། ༄།

---

168 《པེ་》 ཀྱིས།

སྣང་དང་དོར་བྱ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མཉམ་སྙོམས་ཅན། །༢༥༢།།

彼灭则自已　仍依于自性　取舍俱断故　于刀割香涂 [252]

वासीचन्दनकल्पानां वैराग्यं नाम कथ्यते।

संस्कारदुःखतां मत्वा कथिता दुःखभावना ॥ २५३ ॥

ཙནྡན་སྟེ་ཝ་མཚུངས་པ་ལ། །ཆགས་བྲལ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན། ༈ །

འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་ལ་དགོངས་ནས། །སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་[169]པར་གསུངས་པ་ཡིན། ༈ །༢༥༣།།

观一切平等　说名为离贪　经说修苦者　意依于行苦 [253]

सा च नः प्रत्ययोत्पत्तिः सा नैरात्म्यदृगाश्रयः।

मुक्तिस्तु शून्यतादृष्टेस्तदर्थाः शेषभावनाः ॥ २५४ ॥

ངེད་ཀྱི་དེ་ཡང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས། །དེ་ནི་བདག་མེད་ལྟ་བརྟེན་ཡིན། །

སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །སྒོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། ༈ །༢༥༤།།

我彼从缘生　是无我见依　空见得解脱　余修即为此 [254]

अनित्यात् प्राह तेनैव दुःखं दुःखान्निरात्मताम्।

अविरक्तश्च तृष्णावान् सर्वारम्भसमाश्रितः ॥ २५५ ॥

དེ་ཕྱིར་མི་རྟག་ལས་སྡུག་བསྔལ། །སྡུག་བསྔལ་ལས་ནི་བདག་མེད་གསུངས། །

ཆགས་བྲལ་མིན་དང་སྲེད་ལྡན་དང་། །རྩོམ་པ་ཀུན་ལ་བརྟེན་པ་དེ། ༈ །༢༥༥།།

故说无常苦　由苦故无我　非离贪有爱　依止诸发趣 [255]

सो ऽमुक्तः क्लेशकर्मभ्यां संसारी नाम तादृशः।

---

169 《སྣར་》 སྒོམ།

आत्मीयमेव यो नेच्छेद् भोक्ताप्यस्य न विद्यते॥ २५६ ॥

ཉོན་མོངས་ལས་ལས་གྲོལ་མ་ཡིན། །དེ་འང་འཁོར་བ་པ་ཞེས་བྱ། །

བདག་གི་ཉིད་ནི་མི་འདོད་ན། །དེ་ཡི་ཟ་བ་པོ་ཡང་མེད། །༢༥༦།།

非解脱惑业　彼名生死者　不许我所性　则无彼受者 [256]

आत्मापि न तदा तस्य क्रियाभोगौ हि लक्षणम्।

तस्मादनादिसन्तानतुल्यजातीयबीजिकाम्॥ २५७ ॥

བྱ་དང་ལོངས་སྤྱོད་མཚན་ཉིད་ཅན། །དེ་ཚེ་[170]དེ་ཡི་བདག་ཀྱང་མེད། །

དེ་ཕྱིར་གྲོལ་འདོད་ཐོག་མེད་པའི། །རྒྱུ་ཅན་རིགས་མཐུན་ས་བོན་ལས། །༢༥༧།།

造作受用相　彼我亦应无　故欲解脱者　当根除无始 [257]

उत्खातमूलां कुरुत सत्त्वदृष्टिं मुमुक्षवः।

आगमस्य तथाभावनिबन्धनमपश्यताम्॥ २५८ ॥

བྱུང་བའི་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་དག །ཅ་བ་ཉིད་ནས་དབྱུང་བར་གྱིས། །

ལུང་ནི་དེ་ལྟའི་[171]དངོས་ཡིན་པའི། །རྒྱུ་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་ནི། །༢༥༨།།

同类因种生　诸萨迦耶见　教说如是事　诸未见因者 [258]

मुक्तिमागममात्रेण वदन्न परितोषकृत्।

नालं वीजादिसंसिद्धो विधिः पुंसामजन्मने॥ २५९ ॥

ལུང་ཙམ་གྱིས་ནི་གྲོལ་བར་ཡང་། །སྨྲ་བ་ཡོངས་སུ་མགུ་བྱེད་མིན། །

170 《པེ་》《སྣར་》 ཡི།

171 《པེ་》《སྣར་》 ལྟ།

ས་བོན་སོགས་གྲུབ་ཚོ་ག་ནི། །སྐྱེས་བུ་མི་སྐྱེད་[172]པར་ནུས་མིན། །༢༥༩།།

说教能解脱　不能使欢喜　咒种等仪轨　非使人不生 [259]

तैलाभ्यङ्गाग्निदाहादेरपि मुक्तिप्रसङ्गतः।

प्राग् गुरोर्लाघवात् पश्चान्न पापहरणं कृतम्॥ २६० ॥

ཏིལ་མར་བསྐུས་དང་མེས་[173]བསྲེགས་སོགས། །བདག་[174]ཀྱང་གྲོལ་བར་ཐལ་ཕྱིར་རོ། ༄ །

སྔར་ལྕི་བ་དག་ཕྱིས་ཡང་ཕྱིར། །སྡིག་པ་བཅོམ་པར་ནུས་པ་མིན། །༢༦༠།།

涂油火烧等　我亦应解脱　先重后轻故　非能消灭罪 [260]

मा भूद्‍ गौरवमेवास्य न पापं गुर्वमूर्त्तितः।

मिथ्याज्ञानतदुद्भूततर्षसञ्चेतनावशात्॥ २६१ ॥

འདི་ཡི་ལྕི་ཉིད་མེད་འགྱུར་གྱི། །ལུས་ཅན་མིན་ཕྱིར་སྡིག་ལྕི་མིན། ༄ །

ལོག་ཤེས་དང་ནི་དེ་ལས་བྱུང་། །སྲེད་པ་སེམས་པའི་དབང་དག་གིས། །༢༦༡།།

使此重性无　无体罪非重　邪智及彼生　爱思增上力 [261]

हीनस्थानगतिर्जन्म ततस्तच्छिन्न जायते।

तयोरेव हि सामर्थ्ये जातौ तन्मात्रभावतः॥ २६२ ॥

དམན་གནས་འགྲོ་བ་སྐྱེ་བ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་བཅད་འགྲོ་མི་འགྱུར། །

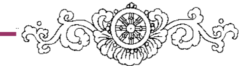
དེ་ཙམ་ལས་ནི་འབྱུང་[175]བའི་ཕྱིར། །སྐྱེ་ལ་དེ་དག་ཉིད་ནུས་ཡིན། ༄ །༢༦༢།།

172 《པེ་》 མིན་སྐྱེད། 《སྣར་》 མིན་བསྐྱེད།

173 《པེ་》《སྣར་》 མེ།

174 《པེ་》《སྣར་》 ལས།

175 《པེ་》《སྣར་》 བྱུང་།

生趣下贱处　故断彼不趣　唯从彼生故　即彼等能生 [262]

ते चेतने स्वयं कर्मेत्यखण्डं जन्मकारणं।

गतिप्रतीत्योः करणान्याश्रयास्तान्यदृष्टतः ॥२६३॥

སེམས་པ་དེ་དག་རང་ཉིད་ལས། །ཡིན་ཕྱིར་སྐྱེ་རྒྱུ་ཉམས་པ་མེད། །

འགྲོ་དང་རྟོགས་རྟེན་བྱེད་པ་ཡིན། །དེ་ནི་མ་མཐོང་བ་ལས་འགྱུར། །༢༦༣།།

彼思即业故　能生因无失　趣与达所依　彼从不见生 [263]

अदृष्टनाशादगतिः तत्संस्कारो न चेतना।

सामर्थ्य करणोत्पत्तेर्भावाभावानुवृत्तितः ॥२६४॥

མ་མཐོང་ཞིག་ཕྱིར་འགྲོ་བ་མེད། །དེས་ན་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་མིན། ༄ །

ཡོད་དང་མེད་པའི་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར། །བྱེད་པ་སྐྱེད་[176]ལ་བློ་ཡི་ནི། །༢༦༤།།

不见灭无趣　故是行非思　随有无转故　能生作根者 [264]

दृष्टं बुद्धेर्न चान्यस्य सन्ति तानि नयन्ति किम्।

धारणप्रेरणक्षोभनिरोधाश्चेतनावशाः ॥२६५॥

ནུས་མཐོང་གཞན་གྱིས་[177]མ་ཡིན་ན། །དེ་ཡོད་དེ་དག་ཅིས་མི་འགྲོ། ༄ །

གལ་ཏེ་དེ་དག་ནུས་མེད་ན། །དབང་སོགས་བྱུས་མ་ཐག་དེ་དག །༢༦༥།།

见觉有功能　非是由余力　彼等既有彼　云何而不趣

若彼等无能　灌顶等无间 [265]

---

176 《པེ་》《སྣར་》 བསྐྱེད།

177 《པེ་》《སྣར་》 གྱི།

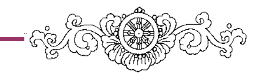
न स्युस्तेषामसामर्थ्ये तस्य दीक्षाद्यनन्तरम्।
अथ बुद्धेस्तदाभावान्न स्युः सन्धीयते मलैः ॥२६६॥
སེམས་པའི་དབང་གིས་འཛིན་དང་འཇུག །གཡེང་དང་འགོག་པ་མེད་པར་འགྱུར། ༔།
ཅི་སྟེ་དེ་ཚེ་བློ་མེད་ཕྱིར། །མི་འགྱུར་དྲི་མ་རྣམས་ཀྱི་[178]བློ། །༢༦༦།།
彼等由思力　取转与散乱　及灭皆应无　若谓于彼时
无觉故不生　诸垢觉相续 [266]
बुद्धस्तेषामसामर्थ्ये जीवतो ऽपि स्युरक्षमाः।
निर्ह्रासातिशयात् पुष्टौ प्रतिपक्षस्वपक्षयोः ॥२६७॥
མཚམས་སྦྱོར་དེ་རྣམས་ནུས་མེད་ན། །གསོན་པ་ཉིད་ནའང་ནུས་མེད་འགྱུར། ༔།
གཉེན་པོ་དང་ནི་རང་གི་ཕྱོགས། །འཕེལ་ན་[179]འགྲིབ་དང་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། །༢༦༧།།
彼等能若无　活亦应无能　对治与自品　增则减增故 [267]
दोषाः स्वबीजसन्ताना दीक्षिते ऽप्यनिवारिताः।
नित्यस्य निरपेक्षत्वात् क्रमोत्पत्तिर्विरुध्यते॥२६८॥
ཉེས་རྒྱུན་རང་གི་ས་བོན་ཅན། །དབང་བསྐུར་བ་ལས་ལྡོག་པ་མེད། །
རྟག་པ་[180]ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ༔ །༢༦༨།།
罪流有自种　灌顶不能遮　常无观待故　次第生相违 [268]
क्रियायामक्रियायाञ्च क्रिययोः सदृशात्मनः।

---

178 《པེ་》《སྣར་》ཀྱིས།

179 《པེ་》《སྣར་》དང་།

180 《པེ་》《སྣར་》ལ།

ऐक्यञ्च हेतुफलयोर्व्यतिरेकस्ततस्तयोः ॥ २६९ ॥

བྱེད་དང་མི་བྱེད་པ་དག་ནི། །འདྲ་བའི་བདག་ཉིད་བྱེད་པ་[181]འགལ། ༈ །

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའང་གཅིག་པར་འགྱུར། །དེ་དག་དེ་ལས་ཐ་དད་ན། །༢༦༩།།

作不作同性　造作成相违　因果亦应一　彼等若异彼 [269]

कर्तृ भोक्तृत्वहानिः स्यात् सामर्थ्यं च न सिध्यति।

अन्यस्मरणभोगादिप्रसङ्गाश्च न बाधकाः ॥ २७० ॥

བྱེད་པོ་ཟ་བོ་ཉམས་པར་འགྱུར། ༈ །ནུས་པ་ཡང་ནི་འགྲུབ་མ་ཡིན། ༈ །

གཞན་གྱིས་དྲན་དང་ལོངས་སྤྱོད་སོགས། །ཐལ་བ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། །༢༧༠།།

作受者失坏　功能亦能成　他忆受等过　都无所妨难 [270]

अस्मृतेः कस्यचित् तेन ह्यनुभूतेः स्मृतोद्भवः।

स्थिरं सुखं ममाहं चेत्यादिसत्यचतुष्टये ॥ २७१ ॥

འགའི་ཡང་དྲན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེས་ན་མྱོང་ལས་དྲན་པ་འབྱུང་། ༈ །

བདེན་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་[182]པ་དང་། །བདེ་དང་ང་དང་ངའི་ཞེས་སོགས། །༢༧༡།།

全无念者故　是从受生念　于四谛增益　坚乐我我所 [271]

अभूतान् षोडशाकारान् आरोप्य परितृष्यति।

तत्रैव तद्विरुद्धार्थतत्त्वाकारानुरोधिनी ॥ २७२ ॥

ཡང་དག་མིན་པ་རྣམ་བཅུ་དྲུག །སྒྲོ་བཏགས་ནས་ནི་ཡོངས་སུ་སྲེད། ༈ །

---

181 《པེ་》《སྣར་》པར།

182 《པེ་》《སྣར་》བརྟན།

དེ་ཉིད་ལས་[183]ནི་དེ་འགལ་དོན། །དེ་ཉིད་རྣམ་པ་རྗེས་རྟོགས་ཅན། །༢༧༢།།

此等十六相　非真而爱著　于彼相违义　真性相了达 [272]

हन्ति सानुचरां तृष्णां सम्यग्दृष्टिः सुभाविता।

त्रिहेतोर्नोद्भवः कर्मदेहयोः स्थितयोरपि ॥ २७३ ॥

ལེགས་བསྒོམས་ཡང་དག་ལྟ་བ་ཡིས། །སྲེད་པ་རྗེས་འབྲང་[184]བཅས་འཇོམས་བྱེད། ༈ །

ལས་དང་ལུས་དག་གནས་ན་ཡང་། །གཅིག་མེད་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་གསུམ་ཅན། །༢༧༣།།

善修之正见　能破爱随行　业身虽安住　三因缺一故 [273]

एकाभावाद् विना बीजं नांकुरस्येव सम्भवः।

असम्भवाद् विपक्षस्य न हानिः कर्मदेहयो ॥ २७४ ॥

སྐྱེ་[185]བ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ས་བོན་མེད་པར་མྱུ་གུ་བཞིན། ༈ །

ལས་དང་ལུས་དག་སྤོང་མིན་ཏེ། །གཉེན་པོ་དག་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །༢༧༤།།

其生则非有　如无种无芽　非断业及身　无能对治故 [274]

अशक्यत्वाच्च तृष्णायां स्थितायां पुनरुद्भवात्।

द्वयक्षयार्थ यत्ने च व्यर्थः कर्मक्षये श्रमः ॥ २७५ ॥

ནུས་མེད་ཕྱིར་རོ་སྲེད་པ་ནི། །ཡོད་ན་སླར་ཡང་འབྱུང་ཕྱིར་རོ། ༈ །

གཉིས་ཟད་དོན་དུ་འབད་ན་ཡང་། །ལས་ཟད་དུབ་པ་དོན་མེད་ཡིན། །༢༧༥།།

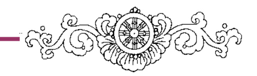
无能故有爱　仍能生起故　为尽二虽勤　尽业劳无义 [275]

---

183 《པེ·》《སྣར·》ལ།

184 《པེ·》《སྣར·》འབྲངས།

185 《པེ·》《སྣར·》སྐྱེས་པ།

फ़लवैचित्र्यदृष्टेश्च शक्तिभेदो ऽनुमीयते।
कर्मणां तापसंक्लेशात् नैकरूपात् ततः क्षयः ॥ २७६ ॥

འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །ལས་རྣམས་ནུས་པ་ཐ་དད་དུ། །
རྗེས་དཔོག་དེས་ན་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི། །ཉོན་མོངས་དངོས་གཅིག་གིས་མི་མཛད། ༈ །༢༧༦།།

见种种果故　比知业功能　有多种差异　故一苦恼事　不能使都尽 [276]

फ़लं कथञ्चित् तज्जन्यमल्पं स्यान्न विजातिमत्।
अथापि तपसः शक्त्या शक्तिसङ्करसंक्षयैः ॥ २७७ ॥

རྣམ་འགས་དེ་བསྐྱེད་འབྲས་བུ་ནི། །ཆུང་འགྱུར་རིགས་མི་མཐུན་ཅན་མིན། ༈ །
འབྲས་བུ་ཉམས་སུ་སྨྱོང་བ་ནི། །[186]ཅི་སྟེ་དཀའ་ཐུབ་ནུས་པ་ཡིས། །ནུས་པ་འདྲེས་པ་ཟད་པ་ན། །༢༧༧།།

有行使彼生　果报有减少　非一切异类　所应受果报
若由苦行力　使功能合尽 [277]

क्लेशात् कुतश्चिद्धीयेताशेषमक्लेशलेशतः।
यदीष्टमपरं क्लेशात् तत् तपः क्लेश एव चेत् ॥ २७८ ॥

ཉོན་མོངས་ཆ་འགའ་སྤོང་བའམ། །ཉོན་མོངས་མེད་པར་ཀུན་སྤང་[187]འགྱུར། །
གལ་ཏེ་དཀའ་ཐུབ་ཉོན་མོངས་ལས། །གཞན་འདོད་ཉོན་མོངས་ཉིད་ཅེ་ན། །༢༧༨།།

为染分能断　应无染遍断　若苦行异染　或即是烦恼 [278]

तत् कर्मफ़लमित्यस्मान्न शक्तेः सङ्करादिकम्।

186 《པེ་》《སྣར་》 -འབྲས་བུ་ཉམས་སུ་སྨྱོང་བ་ནི། །
187 《པེ་》《སྣར་》 སྤོང་།

उत्पत्सुदोषनिर्घाताद् ये ऽपि दोषविरोधिनः ॥२७९॥

དེ་ནི་ལས་འབྲས་ཡིན་ཕྱིར་འདིས། །ནུས་པ་འདྲེས་སོགས་འགྱུར་མ་ཡིན། ༔།

སྐྱེ་འདོད་ཉེས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། །གང་ཡང་སྐྱོན་རྣམས་འགོག་བྱེད་པ། །༢༧༩།།

彼即业果故　则此不能使　功能合杂等　摧欲生过故　能灭诸过者 279

तज्जे कर्मणि शक्ताः स्युः कृतिहानिः कथं भवेत्।

दोषा न कर्मणो दुष्टः करोति न विपर्ययात्॥२८०॥

དེས་སྐྱེད་[188]ལས་ལ་ནུས་འགྱུར་གྱི། །ཇི་ལྟར་བྱས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར། ༔།

ལས་ལས་ཉེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །སྐྱོན་ལྡན་བྱེད་[189]འགྱུར་བཟློག་ལས་མིན། ༔ །༢༨༠།།

能害彼生业　已作如何失　非从业起过　有患乃能作　已遮则不作 280

मिथ्याविकल्पेन विना नाभिलाषः सुखादपि।

तायत् तत्वस्थिराशेषविशेषज्ञाबसाधनम्॥२८१॥

ལོག་པའི་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་ནི། །བདེ་བ་ལས་ཀྱང་འདོད་མི་འགྱུར། ༔།

སྐྱོབ་ལས་དེ་ཉིད་དང་བརྟན་དང་། །མ་ལུས་ཁྱད་པར་མཁྱེན་པར་གྲུབ། །༢༨༡།།

若无邪分别　乐亦不起贪　由救成证知　真固无余别 281

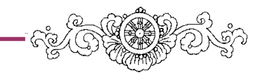
बोधार्थत्वाद् गमेः बाह्यशैक्षाशैक्षाधिकस्ततः।

परार्थज्ञानघटनं तस्मात् तच्छासनं ततः॥२८२॥

གཤེགས་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཕྱིར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་པ་དང་སློབ། །

188　《པེ་》《སྣར་》དེ་བསྐྱེད།

189　《སྣར་》+པ།

མི་སློབ་ལས་ལྷག་དེ་ཡི་ཕྱིར། །གཞན་དོན་མཐེན་སྦྱོར་དེ་སྟོན་པ། ༈ །༢༨༢།།

善逝证义故　较外道有学　无学增上故　为利他勤修　智加行大师 [282]

दयापरार्थतन्त्रत्वम् सिद्धार्थस्याविरामतः।

दयया श्रेय आचष्टे ज्ञानात् सत्यं ससाधनम्॥ २८३ ॥

དེ་ལས་བརྩེ་ཡིན་གཞན་དོན་དོར། །དོན་གྲུབ་[190]མཛད་པ་མི་འདོར་ཕྱིར། ༈ །

བརྩེ་བས་ལེགས་དང་ཡེ་ཤེས་ལས། །བདེན་པ་གསུང་མཛད་སྒྲུབ་བྱེད་བཅས། །༢༨༣།།

由彼须悲心　义成为利他　不舍所作故　由悲故善说　由智而谛说 [283]

तच्चाभियोगवान् वक्तुं यतस्तस्मात् प्रमाणता।

उपदेशतथाभावस्तुतिस्तदुपदेशतः ॥ २८४ ॥

དེ་གསུང་བར་[191]ཡང་མངོན་སྦྱོར་ལྡན། །གང་ཕྱིར་དེས་ན་ཚད་མ་ཉིད། ༈ །

དེ་ལྟའི་དངོས་དོན་བསྟོད་པ་ནི། །དེ་ཡི་བསྟན་པ་ཉིད་ལས་ནི། །༢༨༤།།

说彼并能立　成就其加行　故是定量性　彼事赞大师　为即由彼教 [284]

प्रमाणतत्त्वसिद्ध् यर्थम् अनुमाने ऽप्यवारणात्।

प्रयोगदर्शनाद् वा ऽस्य यत् किञ्चिदुदयात्मकम्॥ २८५ ॥

ཚད་མའི་དེ་ཉིད་གྲུབ་དོན་དེ[192]། །རྗེས་སུ་དཔག་[193]པ་མ་བཀག་ཕྱིར། ༈།

ཅུང་ཟད་སྐྱེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །གང་དེ་ཐམས་ཅད་འགག་[194]ཆོས་ཅན། །༢༨༥།།

---

[190] 《པེ་》《སྣར་》 སྒྲུབ།

[191] 《པེ་》《སྣར་》 རབ།

[192] 《པེ་》《སྣར་》 ཏེ།

[193] 《པེ་》《སྣར་》 དཔོག།

成立为定量　不遮比量故　说凡生性者　皆是坏灭法[285]

निरोधधर्मकं सर्वं तद् इत्यादावनेकधा।

अनुमानाश्रयो लिङ्गमविनाभावलक्षणम्॥

व्याप्तिप्रदर्शनाद्धेतोः साध्येनोक्तञ्च तत् स्फुटम्॥ २८६ ॥

ཞེས་སོགས་རྣམ་པ་དུ་མར་ནི། །འདི་ཡི་སྦྱོར་བའང་[195]མཐོང་ཕྱིར་རོ། །

མེད་ན་མི་འབྱུང་མཚན་ཉིད་ཅན། །རྟགས་ནི་རྗེས་དཔག་རྟེན་ཡིན་ནོ། །

བསྒྲུབ་བྱས་གཏན་ཚིགས་ཁྱབ་པ་ནི། །བསྟན་ཕྱིར་དེ་ཡང་གསལ་བར་བཤད། །༢༨༦།།

见由多种相　显此加行故　无不生相因　是比量所依

明所立遍因　亦显了说彼[286]

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་[196]ལས་ཚད་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་གཉིས་པའོ།། །།

释量论颂成量品第二终

194 《པེ་》《སྣར་》 འགོག

195 《པེ་》《སྣར་》 ག།

196 《པེ་》《སྣར་》 འབྲེལ།

तृतीयः परिच्छेदः प्रत्यक्षम् ।

མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་ཨུ་སྟེ་གསུམ་པ།།

第三 现量品

मानं द्विविधं विषयद्वै विध्यात् शक्त्यशक्तितः।

अर्थक्रियायाम् केशादिर्नार्थो ऽनर्थाधिमोक्षतः ॥ १ ॥

གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། །

སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་དོན་མིན་ཏེ། །དོན་དུ་མོས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །༡།

所量有二故　能量唯二种　能否作义故　发影等非义　胜解义无故 [1]

सदृशासदृशत्वाच्च विषयाविषयत्वतः।

शब्दस्यान्यनिमित्तानां भावे धीसदसत्त्वतः ॥ २ ॥

འདྲ་དང་མི་འདྲ་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །སྒྲ་ཡི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། །

རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། །བློ་ནི་ཡོད་དང་མེད་ཕྱིར་རོ། ༄ །༢།

同不同性故　声境非境故　若有余因由　有无觉心故 [2]

अर्थक्रियासमर्थ यत् तदत्र परमार्थसत्।

अन्यत् संवृतैसत् प्रोक्तम् ते स्वसामान्यलक्षणे ॥ ३ ॥

དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །
གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད། ༈ །༣།།
胜义能作义　是此胜义有　余为世俗有　说为自共相[3]

अशक्तं सर्वमिति चेद् बीजादेरङ्कुरादिषु।
दृष्टा शक्तिः मता सा चेत् संवृत्या अस्तु यथा तथा॥४॥
གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་ནུས་མེད་ན། །ས་བོན་སོགས་ནི་མྱུག་སོགས་ལ། །
ནུས་མཐོང་གལ་ཏེ་དེ་ཀུན་རྫོབ། །འདོད་ན་ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་འགྱུར། ༈ །༤།།
若一切无能　种等于芽等　现见有功能　若计彼世俗　云何能如是[4]

सास्ति सर्वत्र चेद् बुद्धेर्नान्वयव्यतिरेकयोः।
सामान्यलक्षणे ऽदृष्टेः चक्षूरूपादिबुद्धिवत्॥५॥
གལ་ཏེ་ཀུན་ལ་དེ་ཡོད་ན། །སྤྱི་ཡི་མཚན་ཉིད་རྗེས་འགྲོ་ལྡོག །
བློ་ལ་མ་མཐོང་ཕྱིར་མིན་ཏེ། །མིག་དང་གཟུགས་སོགས་བློ་བཞིན་ནོ། ༈ །༥།།
若谓皆有彼　非尔不见觉　随共相进退　如眼色等觉[5]

एतेन समयाभोगाद्यन्तरङ्गानुरोधतः।
घटोत्क्षेपणसमान्यसंख्यादिषु धियो गताः॥६॥
དེས་ནི་བརྡ་དང་རྩོལ་བ་སོགས། །ནང་གི་ཡན་ལག་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར། །
བུམ་པ་འདེགས་[1]དང་སྤྱི་དང་ནི། །གྲངས་སོགས་བློ་ནི་བཤད་པ་ཡིན། ༈ །༦།།
此说名力等　随内支转故　瓶及举与总　并数等之觉[6]

---

[1] 《སྣར་》 འདོགས།

केशादयो न सामान्यमनर्थाभिनिवेशतः।

ज्ञेयत्वेन ग्रहाद् दोषो नभावेषु प्रसज्यते॥७॥

སྐྲ་ཤད་སོགས་ནི་སྤྱི་མིན་ཏེ། །དོན་དུ་ཞེན་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །

ཤེས་བྱར་འཛིན་ཕྱིར་མེད་པ་ལ། །ཉེས་པ་དག་ཏུ་ཐལ་མི་འགྱུར། །༧།།

发影等非共　不著为义故　执为所知故　无事不犯过[7]

तेषामपि तथाभावे ऽप्रतिषेधात् स्फुटाभता।

ज्ञानरूपतयार्थत्वात् केशादीति मतिः पुनः॥८॥

དེ་དག་གི་ཡང་དེ་ལྟའི་དངོས། །བཀག་མེད་གསལ་བར[2]སྣང་བ་ཉིད། །

ཤེས་པའི་ངོ་བོའི་དོན་ཉིད་ཕྱིར། །སྐྲ་སོགས་ཞེས་བྱའི་བློ་དག་ནི། །༨།།

彼等之后起　如是事无遮　明了所现性　是识体义故　谓发等诸觉[8]

सामान्यविषया केशप्रतिभासमनर्थकम्।

ज्ञानरूपतयार्थत्वे सामान्ये चेत् प्रसज्यते॥९॥

སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། །སྐྲར་སྣང་དོན་མེད་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གལ་ཏེ་སྤྱི་ནི་ཤེས་ངོ་བོའི། །དོན་ཉིད་ཡིན་ན་ཐལ་བར་འགྱུར། །༩།།

以共为行境　现发是无义　若谓总应是　识体性义者[9]

तथेष्टत्वाददोषः अर्थरुपत्वेन समानता।

सर्वत्र समरूपत्वात् तद्यावृत्तिसमाश्रयात्॥१०॥

དེ་ལྟར་འདོད་ཕྱིར་སྐྱོན་ཡོད་མིན། །དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི། །

---

[2] 《པེ་》《སྣར་》བསལ་བའི།

ཀུན་ལ་ངོ་བོ་མཚུངས་ཕྱིར་དང་། །དེ་ལྡོག་[3]པ་ལ་བརྟེན་ཕྱིར་རོ། ༈།༡༠།།

许故过非有　义体性之总　一切性同故　彼依于遮故 [10]

न तद् वस्त्वभिधेयत्वात् साफ़ल्यादक्षसंहतेः।

नामादिवचने वस्तृश्रोतृवाच्यानुबन्धिनि ॥११॥

བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། ༈།དབང་སོགས་འབྲས་བཅས་ཉིད་ཕྱིར་རོ། ༈།

མིང་སོགས་བརྗོད་ན་འཆད་པོ་དང་། །ཉན་པོ་བརྗོད་བྱ་རྗེས་འབྲེལ་ཅན། །༡༡།།

所诠故非事　根等俱果故　若诠说名等　为说者听者 [11]

असम्बन्धिनि नामादावर्थे स्यासप्रवर्त्तनम्।

सारूप्याद् भ्रान्तितो वृत्तिरर्थेचेत् स्यान्न सर्वदा ॥१२॥

མིང་སོགས་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ཅན། །དོན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

གལ་ཏེ་དོན་ལ་ཚུལ་འདྲ་ལས། །འཁྲུལ་འཇུག་སྒྱུར་[4]ན་དུས་ཀུན་དང་། །༡༢།།

所诠相连系　为名等无系　应于义不转　若义由理同
错误而转者　应非一切时 [12]

देशभ्रान्तिश्च न ज्ञाने तुल्यमुत्पत्तितो धियः।

तथाविधाया अन्यत्र तत्रानुपसमाद् धियः ॥१३॥

ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མིན་ཤེས་པ་ལ། །མཚུངས་མིན་རྣམ་པ་དེ་འདྲའི་བློ། །

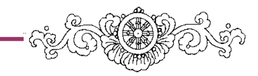
སྐྱེ་[5]ཕྱིར་གཞན་ལ་དེ་མེད་དེ། །ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་ཡི། །༡༣།།

---

3 《སྡེ་》བཟློག 《སྣར་》བཟློགས།

4 《སྡེ་》《སྣར་》འགྱུར།

5 《སྡེ་》《སྣར་》སྐྱེས།

非于境错误　于识则不同　生彼相觉故　余则无彼义　以不许有觉 [13]

बाह्यार्थप्रतिभासाया उपाये वा ऽप्रमाणता।

विज्ञानव्यतिरिक्तस्य व्यतिरेकाप्रसिद्धितः ॥ १४ ॥

བློ་ནི་ཁས་ལེན་མེད་ཕྱིར་རོ། ༄།ཁེས་ལེན་ན་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལས། །ཐ་དད་པ་ན་[6]ཚད་ཅན་མིན། །

ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། ༄།༡༤།།

现外义相故　即许亦离识　各异非有量　遮遣不成故 [14]

सर्वज्ञानार्थवत्वाच्चेत् स्वप्नादावन्यथेक्षणात्।

अयुक्तम् न च संस्कारान्नीलादिप्रतिभासतः ॥ १५ ॥

ཤེས་ཀུན་དོན་ལྡན་ཕྱིར་ཞེ་ན། །འཐད་མིན་རྨི་སོགས་རྣམ་གཞན་དུ། །

མཐོང་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་ལས་ཀྱང་མིན། །སྔོ་ལ་སོགས་པར་སྣང་ཕྱིར་རོ། ༄ །༡༥།།

若识皆有义　非理如梦等　见为余相故　亦非从行生　现青等相故 [15]

नीलाद्यप्रतिघातान्न ज्ञानं तद् योग्यदेशकैः।

अज्ञातस्य स्वयं ज्ञानात् नामाद्येतेन वर्णितम्॥ १६ ॥

ཐོགས་མེད་ཕྱིར་ན་[7]སྔོ་སོགས་མིན། ༄།ཉུང་[8]ཡུལ་གནས་པས་མི་ཤེས་པ། །

རང་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར་དེ་ཤེས་ཡིན། །དེས་ནི་མིང་སོགས་བརྗོད་པ་ཡིན[9]། ༄ །༡༦།།

无碍非青等　住近处不知　自知故是识　以此说名等 [16]

---

6 《པེ་》《སྣར་》 ནི།

7 《པེ་》《སྣར་》 ཐོག་མེད་ཕྱིར་ནི།

8 《པེ་》《སྣར་》 རང་།

9 《སྣར་》 མིན།

सैवेष्टार्थवती केन चक्षुरादिमतिः स्मृता।
अर्थसामर्थ्यदृष्टेश्चेदन्यत् प्राप्तमनर्थकम्॥ १७॥
མིག་ལ་སོགས་པའི་བློ་འདོད་པ། །དེ་ཉིད་དོན་ལྡན་གང་གིས་འདོད། །
གལ་ཏེ་དོན་ནུས་མཐོང་ཕྱིར་ན། །གཞན་པ་དོན་མེད་ཅན་ཐོབ་འགྱུར། ༡༡༧།།
所许眼等觉　由何许具义　若见义能故　余应得无义 [17]
प्रवृत्तिः स्यादसम्बन्धे ऽप्यर्थसम्बन्धवद् यदि।
अतीतानागतं वाच्यं न स्यादर्थैन तत्क्षयात्॥ १८॥
འབྲེལ་མེད་ན་ཡང་འཇུག་མི་འགྱུར། །གལ་ཏེ་དོན་དང་འབྲེལ་ལྡན་ན། །
འདས་དང་མ་འོངས་བརྗོད་བྱ་མིན། །དོན་[10]དང་དེ་ནི་ཟད་ཕྱིར་རོ། ༡༡༨།།
无系亦不转　若具义连系　去来非所诠　义与彼尽故 [18]
सामान्यग्रहणाच्छब्दादप्रसङ्गो मतो यदि।
तन्न केवलसामान्याग्रहणाद् ग्रहणे ऽपि वा॥ १९॥
སྒྲ་ཡིས་[11]སྤྱི་ནི་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ༡ །གལ་ཏེ་ཐལ་བར་མི་འདོད་ན། །
དེ་མིན་སྤྱི་ནི་ཡན་གར་བ། །བརྗོད་མེད་ཕྱིར་རོ་[12]བརྗོད་ན་ཡང་། །༡༩།།
若声诠总故　不许犯过者　非尔单独总　无说故即说 [19]
अतत्समानताव्यक्ती तेन नित्योपलम्भनम्।
नित्यत्वाच्च यदि व्यक्तिर्व्यक्तेः प्रत्यक्षतां प्रति॥ २०॥

---

10 《སྣར་》 གདོན།
11 《སྣར་》 ཡི།
12 《པེ་》《སྣར་》 མིན་ཕྱིར།

དེ་མཚུངས་མིན་དང་གསལ་བ་མིན། །དེས་ན་རྟག་ཏུ་དམིགས་འགྱུར་ཏེ། །

རྟག་ཉིད་ཕྱིར་རོ་གལ་ཏེ་ཡང་། །གསལ་ལས་མངོན་སུམ་ལ་གསལ་ཡིན། །༢༠།།

彼非同非显　故应常可缘　以是常性故　若由显现显 [20]

आत्मनि ज्ञानजनने यच्छक्तं शक्तमेव तत्।

अथाशक्तं कदाचिच्चेदशक्तं सर्वदैव तत्॥२१॥

བདག་ལ་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ན[13]། །ནུས་པ་གང་དེ་ནུས་ཉིད་ཡིན། །

གལ་ཏེ་འགའ་ཚེ་ནུས་མེད་ན། །དེ་ནི་ཀུན་ཚེ་[14]ནུས་མེད་འགྱུར། ༈།༢༡།།

能生缘我识　彼是功能性　若有时无能　彼应皆无能 [21]

तस्य शक्तिरशक्तिर्वा या स्वभावेन संस्थिता।

नित्यत्वादपि किं तस्य कस्तां क्षपयितुं क्षमः॥२२॥

དེ་ཡིས་[15]ནུས་པའམ་ནུས་མེད་པ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གནས་པ། །

རྟག་ཕྱིར་བཅོས་སུ་ཡོད་མིན་ན། །དེ་ཟད་བྱ་ཕྱིར་ནུས་པ་གང་། ༈།༢༢།།

彼能或无能　由本性安住　常故无可治　彼尽故何能 [22]

तच्च सामान्यविज्ञानमनुरुन्धन् विभाव्यते।

नीलाद्याकारलेशो यः स तस्मिन् केन निर्मितः॥२३॥

སྔོ་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་དེ་དང་། །རྗེས་འབྲེལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི། །

རྣམ་པའི་ཆ་ནི་རྣམ་ངེས་གང་། །དེ་ནི་དེ་ལ་གང་གིས་སྤྲུལ། །༢༣།།

---

13 《པེ་》《སྣར་》བསྐྱེད་པ་ལ།

14 《པེ་》ཚེ། 《སྣར་》ཚ།

15 《པེ་》《སྣར་》ཡི།

彼总识相连　青等行相分　所已决定者　于彼何所变 [23]

प्रत्यक्षप्रत्ययार्थत्वान्नाक्षाणां व्यर्थतेति चेत्।

सैवैकरूपाच्छब्दादेर्भिन्नाभासा मतिः कुतः ॥२४॥

གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཤེས་དོན་ཉིད། །ཕྱིར་ན་དབང་པོ་དོན་མེད་མིན། །

དེ་དངོས་གཅིག་ཕྱིར་སྒྲ་སོགས་ལས། །ཐ་དད་སྣང་བློ་གང་ལས་ཡིན། ༼༢༩༽

若现知义故　根非无义者　一事故声等　觉由何现异 [24]

न जातिर्जातिमद्व्यक्तिरूपं येनापराश्रयम्।

सिद्धम् पृथक् चेत् कार्यत्वं ह्यपेक्षेत्यभिधीयते॥२५॥

རིགས་ལྡན་རིགས་མིན་གང་གི་ཕྱིར། །གསལ་བའི་ངོ་བོ་གཞན་རྟེན་མེད། །

གལ་ཏེ་ཐ་དད་གྲུབ་ཅེ་ན། །ལྟོས་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་བརྗོད། ༼༣༥༽

有类非类故　不依余显性　若谓成异者　待故说为果 [25]

निष्पत्तेरपराधीनमपि कार्यं स्वहेतुतः।

सम्बध्यते कल्पनया किमकार्यं कथञ्चन॥२६॥

རང་གི་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །འབྲས་བུ་རག་ལས་མེད་པར་ཡང་། །

རྟོག་པ་ཡིས་[16]ནི་འབྲེལ་པར་བྱེད། །འབྲས་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་ཅི་ཞིག ༼༣༦༽

从自因成故　虽不依仗果　由分别相连　非果如何系 [26]

अन्यत्वे तदसम्बद्धं सिद्धा ऽतो निःस्वभावता।

जातिप्रसङ्गो ऽभावस्य न अपेक्षाभावतस्तयोः॥२७॥

---

16 《ཆེ·》《སྣར·》ཡི།

གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་འབྲེལ་[17]མེད། །དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ། ༄།

མེད་པའི་[18]རིགས་སུ་ཐལ་མི་འགྱུར། །དེ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ༄།༢༧།།

是余彼无系　故成无自性　不成为无类　彼无所待故 [27]

तस्मादरूपा रूपाणां नाश्रयेणोपकल्पिता।

तद्विशेषावगाहार्थैर्जातिः शब्दैः प्रकाश्यते॥२८॥

དེ་ཕྱིར་ངོ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས། །ངོ་བོ་མེད་པའི་རིགས་བརྟགས་པ། །

ཁྱད་པར་དེ་ལ་འཇུག་དོན་ཅན། །སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རབ་ཏུ་བསྟན། །༢༨།།

故依于自体　计无体种类　于彼差别转　诸声所宣说 [28]

तस्यां रूपावभासो यस्तत्त्वेनार्थस्य वा ग्रहः।

भ्रान्तिः सा ऽनादिकालीनदर्शनाभ्यासनिर्मिता॥२९॥

དེ་ལ་ངོ་བོར་[19]སྣང་བཅས། །དོན་ལ་དེ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ། །

གང་དེ་འཁྲུལ་པ་ཐོག་མེད་པའི། །དུས་ཅན་མཐོང་གོམས་ཀྱིས་སྤྲུལ་ཡིན། ༄ །༢༩།།

于彼现实体　放义执彼性　彼误无始时　见习之所变 [29]

अर्थानां यच्च सामान्यमन्यव्यावृत्तिलक्षणम्।

यन्निष्ठास्त इमे शब्दा न रूपं तस्य किञ्चन॥३०॥

དོན་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྤྱི་གང་ཡིན། །གཞན་ལས་ལོག་[20]པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །

---

17 《སྣར་》 +པ།

18 《པེ་》《སྣར་》 པ།

19 《པེ་》《སྣར་》 བོ།

20 《པེ་》《སྣར་》 ལྡོག

སྒྲ་འདི་དག་གིས་གང་བརྗོད་པ། །དེ་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་མེད། ༈ །༣༠།།

诸义所有总　以遣余为相　此诸声所说　彼无少体性 [30]

सामान्यबुद्धौ सामान्येनारूपायामवीक्षणात्।

अर्थभ्रान्तिरपीष्येत सामान्यं सापि अभिप्लवात्॥ ३१ ॥

ངོ་བོ་མེད་ཅན་སྤྱི་བློ་ལ། །སྤྱི་ཉིད་དུ་ནི་མཐོང་ཕྱིར་དང་། །

དོན་ལ་འཁྲུལ་པའམ་[21]མེད་པ་ནི། །སྤྱིར་[22]འདོད་དེ་ཡང་བསླད་ཕྱིར་དང་། །༣༡།།

于无体总觉　见为总性故　于义成错误　或计无为总　彼亦染污故 [31]

अर्थरूपतया तत्त्वेनाभावाच्च न रूपिणी।

निःस्वभावतया ऽवाच्यं कुतश्चिद् वचनान्मतम्॥ ३२ ॥

དེ་ཉིད་དུ་ན་[23]དོན་དངོས་སུ། །མེད་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཅན་མ་ཡིན། །

ངོ་བོ་མེད་པས་བརྗོད་བྱ་མིན། །གལ་ཏེ་བརྗོད་བྱ་འགའ་ཞིག་ལས། །༣༢།།

彼中无实义　故非有体性　无性非所诠　若由有所诠 [32]

यदि वस्तुनि वस्तूनामवाच्यत्वं कथञ्चन।

नैव वाच्यमुपादानभेदाद् भेदोपचारतः॥ ३३ ॥

དངོས་འདོད་དངོས་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡང་། །བརྗོད་བྱ་མིན་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །

ཉེར་ལེན་ཐ་དད་ཕྱིར་གཞན་དུ། །བརྗོད་པར་བྱ་མིན་ཉེར་བརྟགས་[24]ཕྱིར། །༣༣།།

---

21 《པེ·》《སྣར·》པ།

22 《པེ·》《སྣར·》སྤྱི།

23 《པེ·》《སྣར·》ནི།

24 《པེ·》 བརྟག

许为有事者　则诸事如何　非是非所诠　近因各异故
非可说为他　是假施设故 [33]

अतीतानागते ऽप्यर्थे सामान्यविनिवन्धनाः।

श्रुतयो निविशन्ते सदसद्धर्मः कथं भवेत्॥ ३४॥

འདས་པ་དང་ནི་མ་འོངས་པའི། །དོན་ལའང་[25]སྤྱི་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི། །

མཚན་པ་དག་ནི་འཇུག་འགྱུར་ན། །ཡོད་པ་མེད་ཆོས་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ། །༣༩།།

过去未来义　亦以总为因　诸听闻转者　有何为无法 [34]

उपचारात् तदिष्टं चेद् वर्त्तमानघटस्य का।

प्रत्यासत्तिरभावेन या पटादौ न विद्यते॥ ३५॥

གལ་ཏེ་ཉེར་བརྟགས་ལས་དེ་འདོད། །གང་ཞིག་སྣམ་སོགས་ལ་མེད་ལ། །

ད་[26]ལྟར་བ་ཡི་བུམ་པ་ཡི། །དངོས་མེད་དང་ནི་ཉེ་བ་གང་། ༔ །༣༥།།

若许彼假立　假于衣等无　而与现在瓶　无事何所亲 [35]

बुद्धेरस्खलिता वृत्तिर्मुख्यारोपितयोः सदा।

सिंहे माणवके तद्वद् घोषणाप्यस्ति लौकिकी॥ ३६॥

བློ་ནི་འཁྲུལ་པ་མེད་འཇུག་པ། །རྟག་ཏུ་དངོས་དང་སྒྲོ་འདོགས་ལ། །

སེང་གེ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་པའང་འཇིག་རྟེན་ཡོད། ༔ །༣༦།།

觉无误转者　常时为真名　于婆罗门子　增益名狮子　世有如是说 [36]

यत्र रूढ्या ऽसदर्थो ऽपि जनैः शब्दो निवेशितः।

---

25 《པེ·》《སྣར·》ལ།

26 《པེ·》《སྣར·》དེ།

स मुख्यस्तत्र तत्साम्याद् गौणो ऽन्यत्र स्खलद्गतिः ॥ ३७ ॥

དོན་མེད་ན་ཡང་འགྲོ་བ་ཡིས། །གང་ལ་གྲགས་པས་སྒྲ་བཀོད་པ། །

དེ་ལ་དེ་དངོས་[27]དེ་མཚུངས་ཕྱིར། །འཁྲུལ་རྟོག་[28]ཅན་གཞན་བཏགས་པ་ཡིན། ༔ །༣༧།།

无义由众生　何共称立声　彼是彼真名　彼理相同故
错乱分别者　余是俗假名 [37]

यथा भावे ऽप्यभावाख्यां यथाकल्पनमेव वा।

कुर्यादशक्ते शक्ते वा प्रधानादिश्रुतिं जनः ॥ ३८ ॥

ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་ནུས་མེད་ལ། །མེད་ཅེའམ་རྟོག་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །

ནུས་ལྡན་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི། །མཚན་པ་སྐྱེ་བོས་བྱས་པ་ཡིན། ༔ །༣༨།།

如无事功能　名无如分别　有能亦名胜　此等之名闻　是众生所作 [38]

शब्दोभ्यो यादृशी बुद्धिर्नष्टे ऽनष्टे ऽपि दृश्यते।

तादृश्येव सदर्थानां नैतच्छ्रोत्रादिचेतसाम् ॥ ३९ ॥

ཞིག་ལ་[29]སྒྲ་ལས་བློ་ཇི་འདྲ། །སྣང་བ་དེ་འདྲ་མ་ཞིག་ལའང་། ༔ །

རྣ་བ་ལ་སོགས་རྣམ་པར་ཤེས། །དོན་ཡོད་ཅན་ལ་དེ་དག་མེད། ༔ །༣༩།།

如已灭由声　于觉如何现　于未灭亦尔　而于耳等识　有义者无彼 [39]

सामान्यमात्रग्रहणात् सामान्यं चेतसोर्द्वयोः।

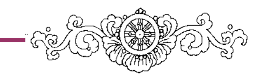
तस्यापि केवलस्य प्राग् ग्रहणं विनिवारितम् ॥ ४० ॥

---

27 《ཞེ་》《སྣར་》 དངོས་དང་།

28 《ཞེ་》《སྣར་》 རྟོགས།

29 《སྣར་》 ལས།

སྤྱི་ཙམ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། །སེམས་གཉིས་དག་ནི་མཚུངས་པ་ཡིན། །

དེ་འབའ་ཞིག་ནི་འཛིན་བྱེད་པ། །སྔར་ནི་རྣམ་པར་བཟློག[30] ཟིན་ཏོ། །༤༠།།

能取唯总故　二心皆相同　单独能取彼　于前已遮讫 [40]

परस्परविशिष्टानामविशिष्टं कथं भवेत्।

तथा द्विरूपतायां वा तद् वस्त्वेकं कथं भवेत्॥ ४१ ॥

ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི། །ཁྱད་མེད་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །

ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་ཡོད་ན་ཡང་། །དེ་དངོས་གཅིག་ཏུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །༤༡།།

诸互差别者　何成无别性　纵有二体性　彼何成一事 [41]

ताभ्यां तदन्यदेव स्याद् यदि रूपं समं तयोः।

तयोरिति न सम्बन्धो व्यावृत्तिस्तु न दुष्यति॥ ४२ ॥

གལ་ཏེ་དེ་དག་མཚུངས་པ་ཡི། །དངོས་དེ་དེ་དག་ལས་གཞན་ཉིད། །

དེ་དག་གི་ཞེས་འབྲེལ་མེད་འགྱུར། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་སྐྱོན་དབྱུང་མེད། །༤༢།།

若彼共同事　而异于彼等　说为彼等总　则成无系属　于遣则无破 [42]

तस्मात् समानतैवास्मिन् सामान्ते ऽवस्तुलक्षणम्।

कार्यं चेत् तदनेकं स्यान्नश्वरं च न तन्मतम्॥ ४३ ॥

དེ་ཕྱིར་མཚུངས་ཉིད་སྤྱི་འདི་ལ། །དངོས་པོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །

དེ་འབྲས་ཤེ་ན་དུ་མ་དང་། །འཇིག་འགྱུར་དེ་ཡང་འདོད་མ་ཡིན། །༤༣།།

故此相同总　是无事为相　若彼是果者　应成多与坏　然亦不许彼 [43]

30 《པེ་》 བློག

वस्तुमात्रानुबन्धित्वाद् विनाशस्य न नित्यता।
असम्बन्धश्च जातीनामकार्यत्वादरूपता ॥४४॥

འཇིག་པ་དངོས་པོ་ཙམ་དང་ནི། །རྗེས་འབྲེལ་ཕྱིར་ན་རྟག་ཉིད་མིན། །
རིགས་རྣམས་འབྲས་བུ་མིན་ཕྱིར་ན། །མ་འབྲེལ་པ་དང་དངོས་མེད་འགྱུར། ༈ །༤༤།།

坏唯事相连　故非是常性　种类非果故　应无系无事 [44]

यच्च वस्तुबलाज्ज्ञानं जायते तसपेक्षते।
न संकेत स सामान्यबुद्धुष्वेतद् विभाव्यते ॥४५॥

དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་[31]སྐྱེས་པ་ཡིན[32]། །ཤེས་པ་གང་དེ་བརྡ་དག་ལ། །
ལྟོས་པ་མ་ཡིན་སྤྱི་ཡི་ནི། །བློ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མེད། ༈ །༤༥།།

事力所生识　非待于名言　而于总觉前　无如是现相 [45]

याप्यभेदानुगा बुद्धिः काचिद् वस्तुद्वयेक्षणे।
संकेतेन विना सार्थप्रत्यासत्तिनिबन्धना ॥४६॥

དངོས་གཉིས་མཐོང་ལ་བློ་འགའ་ཞིག །བརྡ་མེད་ན་ཡང་ཐ་དད་མེད། །
རྗེས་སུ་འཇུག་པ་གང་ཡིན་དེ[33]། །དོན་ཉེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན།།༤༦།།

见二事有觉　虽无有名言　亦无异随转　是义近相连 [46]

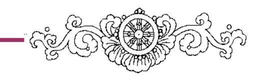
प्रत्यससत्तिर्विना जात्या यथेष्ता चक्षुरादिषु।
ज्ञानकार्येषु जातिर्वा यथान्वेति विभागतः ॥४७॥

---

31 《བེ་》《སྣར་》ཀྱི།

32 《བེ་》《སྣར་》ཡི།

33 《བེ་》《སྣར་》ཏེ།

ཇི་ལྟར་རིགས་མེད་ཤེས་པ་ཡི། །འབྲས་ཅན་མིག་སོགས་ཉེ་འདོད་བཞིན། ༈ །
གང་གིས་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཡིས། །རིགས་ཀུང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན། ༈ །༤༧།།

如无有种类　而有识果者　则许为眼等　由何而区别　种类亦随转 [47]

कथञ्चिदपि विज्ञाने तद्रुपानवभासतः।
यदि नामेन्द्रियाणां स्याद् द्रष्टा भासेत तद्वपुः॥४८॥

རྣམ་པ་འགས་ཀུང་རྣམ་ཤེས་ལ། །དེ་དངོས་སྣང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །
གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་དབང་རྣམས་ལ། །གལ་ཏེ་ལྟ་བ་པོ་ཡོད་ན། །༤༨།།

任何相于识　无现为事故　有色故诸根　若有能见者 [48]

रूपवत्वात् न जातीनां केवलानामदर्शनात्।
व्यक्तिग्रहे च तच्छब्दरुपादन्यन्न दृश्यते॥४९॥

དེ་ལུས་སྣང་འགྱུར་རིགས་རྣམས་ནི། །མ་ཡིན་ཡན་གར་མཐོང་མིན་ཕྱིར། །
གསལ་འཛིན་ཚེ་ནའང་[34]དེ་སྒྲ་དང་། །ངོ་བོ་ལས་གཞན་སྣང་བ་མེད། ༈ །༤༩།།

彼身应显现　诸种类不尔　单独非见故　即取别法时
离彼声及体　无余法显现 [49]

ज्ञानमात्रार्थकरणे ऽप्ययोग्यमत एव तत्।
तदयोग्यतया ऽरूपं तद्ध्यवस्तुषु लक्षणम्॥५०॥

དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཤེས་ཙམ་གྱི། །དོན་བྱེད་པར་ཡང་མི་རུང་ངོ་། ༈ །
དེ་མི་རུང་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད། །དེ་ནི་དངོས་མེད་མཚན་ཉིད་ཡིན། ༈ །༥༠།།

---

34 《པེ་》《སྣར་》ན།

故彼唯生识　亦不能作义　不能故无性　彼是无事相 [50]

यथोक्तविपरीतं यत् तत् स्वलक्षणमिष्यते।

सामान्यं त्रिविधम् तच्च भावाभावोभयाश्रयात्॥५१॥

ཇི་སྐད་བཤད་ལས་བཟློག་གང་ཡིན། །དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོད། ༔ །

དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། །བརྟེན་[35]ཕྱིར་སྤྱི་དེའང་རྣམ་པ་གསུམ། ༔ །༥༧།།

如所说相反　许彼为自相　依有事无事　及依二俱故　其总亦三种 [51]

यदि भावाश्रयं ज्ञानं भावे भावानुबन्धतः।

नोक्तोत्तरत्वाद् दृष्टत्वाद् अतीतादिषु चान्यथा॥५२॥

གལ་ཏེ་དངོས་བརྟེན་དངོས་འབྲེལ་ཕྱིར། །དངོས་པོ་ཤེས་འགྱུར་ཞེ་ན་མིན། །

ལན་བཏབ་ཕྱིར་དང་འདས་སོགས་ལ། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་མཐོང་ཕྱིར་རོ། ༔།༥༣།།

**若谓依有事　有事相系故　应知有事者　非尔已答故
及于过去等　见为余相故** [52]

भावधर्मत्वहानिश्चेत् भावग्रहणपूर्वकम्।

तज्ज्ञानमित्यदोषो ऽयम् मेयं त्वेकं स्वलक्षरणम्॥५३॥

གལ་ཏེ་དངོས་ཆོས་ཉིད་ཉམས་ན། །དངོས་པོར་འཛིན་པ་སྔོན་འགྲོ་ཅན། །

དེ་ཤེས་ཡིན་ཕྱིར་ཉེས་འདི་མེད། ༔ །རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་[36]བྱ། །༥༣།།

若失有事法　以缘事为先　知彼故无过　自相一所量 [53]

तस्मादर्थक्रियासिद्धेः सदसत्ताविचारणात्।

35 《པེ་》《སྣར་》 རྟེན།

36 《པེ་》《སྣར་》 གཞན།

तस्य स्वपररूपाभ्यां गतेर्मेयद्वयं मतम् ॥५४॥

ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་རྣམས་ཀྱི། །དོན་བྱ་དེ་ལས་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ནི་རང་གཞན་ངོ་བོ་ཡིས། །རྟོགས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། །༥༤།།

观有无求义　由彼成办故　彼由自他性　之所通达故　许所量为二 [54]

अयथाभिनिवेशेन द्वितीया भ्रान्तिरिष्यते।

गतिश्चेत् पररूपेण न च भ्रान्तेः प्रमाणता ॥५५॥

ཇི་བཞིན་མངོན་ཞེན་མིན་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་[37]འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་བཞེད། །

གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་ངོ་བོས་ནི། །རྟོགས་[38]ན་འཁྲུལ་པ་ཚད་མ་མིན[39]། ༈ །༥༥།།

非如所著故　许第二为误　若由他性知　错误应非量 [55]

अभिप्रायाविसंवादादपि भ्रान्तेः प्रमाणता।

गतिरप्यन्यथा दृष्टा पक्षश्चायं कृतोत्तरः ॥५६॥

བསམ་པ་ལ་ནི་བསླུ་[40]མེད་ཕྱིར། །འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་ཚད་མ་ཉིད། །

རྣམ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མཐོང་། །ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་ལན་བཏབ་ཟིན། ༈ །༥༦།།

意乐无欺故　虽误亦是量　见由余相知　此品已答讫 [56]

मणिप्रदीपप्रभयोर्मणिबुद्ध्याभिधावतोः।

मिथ्याज्ञानाविशेषे ऽपि विशेषो ऽर्थक्रियां प्रति ॥५७॥

37　《པེ་》《སྣར་》ལ།

38　《པེ་》《སྣར་》རྟོག

39　《པེ་》《སྣར་》ཡིན།

40　《པེ་》《སྣར་》སླུ།

ནོར་བུ་སྒྲོན་མེའི་[41]འོད་དག་ལ། །ནོར་བུའི་བློ་ཡིས་མངོན་རྒྱུག་པ། །
ལོག་པའི་ཤེས་པར་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། །དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་ལ་ཁྱད་ཡོད། ༄ །༥༧།།

如于珠灯光　以珠觉而趣　错知虽无别　于作义有别 [57]

यथा तथा ऽयथार्थत्वे ऽप्यनुमानतदाभयोः।
अर्थक्रियानुरोधेन प्रमाणत्वं व्यवस्थितम्॥५८॥

དེ་ལྟར་ཇི་བཞིན་དོན་མེད་ནའང་། །རྗེས་དཔག་དང་ནི་དེར་སྣང་དག །
དོན་བྱེད་པ་དང་རྗེས་འབྲེལ་བས། །ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག[42] ། ༄ །༥༨།།

如是虽无义　比量与现彼　由作义相系　故安立为量 [58]

बुद्धिर्यत्रार्थसामर्थ्यादन्वयव्यतिरेकिणी।
तस्य स्वतन्त्रं ग्रहणमतो ऽन्यद् वस्त्वतीन्द्रियम्॥५९॥

གང་ལ་དོན་གྱི་ནུས་པ་ལས། །རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་པ་ཅན་གྱི་བློ། །
དེ་ལ་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན། ༄ །དེ་ལས་གཞན་དངོས་དབང་པོ་འདས། །༥༩།།

若由义功能　有随转还觉　取彼自在者　其余事超根 [59]

तस्यादृष्टात्मरूपस्य गतेरन्यो ऽर्थ आश्रयः।
तदाश्रयेण सम्बन्धी यदि स्याद् गमकस्तदा॥६०॥

མ་[43]མཐོང་བདག་ཉིད་ངོ་བོ་དེ། །རྟོག་[44]པའི་རྟེན་ནི་དོན་གཞན་ཡིན། །

---

41 《པེ་》《སྣར་》 མའི།

42 《པེ་》《སྣར་》 བཞག

43 《སྣར་》 ང་།

44 《པེ་》《སྣར་》 རྟོགས།

གལ་ཏེ་དེ་ཧེན་དང་འབྲེལ་ཅན། །ཡིན་ན་དེ་ཚེ་གོ་བྱེད་ཉིད། ༈ །༦༠།།

其不见体性　了达依余义　若彼依系属　时即能了性 [60]

गमकानुगसामान्यरूपेणैव तदा गतिः।

तस्मात् सर्वः परोक्षो ऽर्थो विशेषेण न गम्यते॥ ६१ ॥

དེ་ཚེ་གོ་བྱེད་རྗེས་འགྲོ་བ། ༈ །སྤྱི་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས། །

དེས་ན་ལྐོག་གྱུར་དོན་ཐམས་ཅད། །ཁྱད་པར་དུ་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །༦༡།།

时能了随行　通达总体性　故不知不现　义一切差别 [61]

या च सम्बन्धिनो धर्माद् भूतिर्धर्मिणि ज्ञायते।

सानुमानं परोक्षाणामेकान्तेनैव साधनम्॥ ६२ ॥

འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ཆོས་ལས་ནི། །ཆོས་ཅན་ལ་རྟོགས་[45]སྐྱེ་བ་གང་། །

དེ་ནི་རྗེས་དཔག་ལྐོག་གྱུར་གྱི། །སྒྲུབ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན། ༈ །༦༢།།

由有系属法　于有法生解　不现之能立　彼比量定一 [62]

न प्रत्यक्षरपरिक्षाभ्यां मेयस्यान्यस्य सम्भवः।

तस्मात् प्रमेयद्वित्वेन प्रमाणद्वित्वमिष्यते॥ ६३ ॥

མངོན་སུམ་ལྐོག་[46]ཏུ་གྱུར་པ་ལས། །གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། ༈ །

དེ་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས[47]། །ཚད་མ་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་དང་། ༈།༦༣།།

除现不现外　余所量非有　故由二所量　许能量为二 [63]

45 《པེ་》《སྣར་》རྟོག

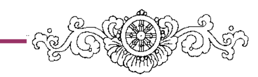
46 《པེ་》《སྣར་》ལྡོག

47 《པེ་》《སྣར་》ཀྱི།

त्र्येकसंख्यानिरासो वा प्रमेयद्वयसर्शनात्।
एकमेवाप्रमेयत्वाद्सतश्चेन्मतं च नः ॥६४॥
གཞལ་བྱ་གཉིས་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །གསུམ་གཅིག་གྲངས་ནི་གསལ་[48]བ་ཡིན། ༈ །
མེད་པ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཕྱིར། །གཅིག་ཉིད་ཅེ་ན་ཁོ་བོའང་འདོད། ༈ །༦༤།།
见二所量故　除遣三一数　无非所量故　言一吾亦许 [64]
अनेकान्तो ऽप्रमेयत्वे ऽसद्भावस्य निश्चयः।
तन्निश्च्यप्रमारणं वा द्वितीयम् नाक्षजा मतिः ॥६५॥
མེད་པའང་ངེས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་ནི། །མིན་ལ་མ་ངེས་པ་ཉིད་དམ། ༈ །
དེ་ངེས་ཚད་མ་གཉིས་པ་ཉིད། ༈ །མེད་ལ་དབང་སྐྱེས་བློ་མིན་ཏེ། །༦༥།།
虽无决定故　不定非所量　彼定第二量　于无非根觉 [65]
अभावे ऽर्थबलाज्जातेरर्थशक्त्यनपेक्षणे।
व्यवधानादिभावे ऽपि जायेतेन्द्रियजा मतिः ॥६६॥
དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་[49]སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། །དོན་གྱི་ནུས་ལ་ལྟོས་མེད་ན། །
བར་ཆོད་ལ་སོགས་ཡོད་ན་ཡང་། །དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །༦༦།།
由义力生故　不待义功能　于有障隔等　根觉亦应生 [66]
अभावे विनिवृत्तिश्चेत् प्रत्यक्षस्यैव निश्चयः।
विरुद्धं सैव वा लिङ्गमन्वयव्यतिरेकिणी ॥६७॥

48 《སྣར་》 བསལ།
49 《པེ་》《སྣར་》 ལ།

གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཉིད་ལྡོག་ལས། །མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། །
འགལ་བ་འམ་དེ་ཉིད་ལྡོག་པ་དང་། །རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ན[50]། །༦༧།།

若由遮现事　定解无事者　相违或彼是　有遮随行因 [67]

शिद्धं च परचैतन्यप्रतिपत्तेः प्रमाद्वयम्।
व्यवहारादौ प्रवृत्तश्च सिद्धस्तद्भावनिश्चः ॥६८॥

གཞན་སེམས་དག་ནི་རྟོགས་ཕྱིར་ཡང་། །ཚད་མ་གཉིས་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན། །
སྨྲ་སོགས་ལ་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་ངེས་པར་གྲུབ། །༦༨།།

了知他心故　成立有二量　言说等转故　定成彼体性 [68]

प्रमाणमविसंवादात् तत् क्वचिद् व्यभिचारतः।
नाश्वास इति चेल्लिङ्गदुर्दृष्टेरेतदीदृशम्॥६९॥

བསླུ[51]མེད་ཕྱིར་དེ་ཚད་མ་ཉིད། །གལ་ཏེ་ལ་ལ་དག་ཏུ་ནི། །
འཁྲུལ་ཕྱིར་ཡིད་བརྟན་མེད་ཅེ་ན། །རྟགས་ལོག[52]མཐོང་ཕྱིར་དེ་དེ་འདྲ། །༦༩།།

无欺故是量　若谓某等处　误故不可靠　见邪因故同 [69]

यतः कदाचित् सिद्धा ऽस्य प्रतीतिर्वस्तुनः क्वचित्।
तद्वश्य ततो जातं तत्स्वभावो ऽपि वा भवेत्॥७०॥

གང་ལས་འགའ་ཞེ་དངོས་འགའ་ལ། །དེ་ཡི་རྟོགས་པ[53]གྲུབ་གྱུར་པ། །

---

50 《པེ·》《སྣར·》ནོ།
51 《པེ·》《སྣར·》སློ།
52 《པེ·》《སྣར·》ལོགས།
53 《པེ·》《སྣར·》པར།

དེ་ནི་དེ་ལས་སྐྱེས་པའམ། །དེ་ཡི་ངོ་བོར་གདོན་མི་ཟ། །༧༠།།

某时于某事　由某成知彼　彼定从彼生　或定彼体性 70

स्वनिमित्तात् स्वभावाद् वा विना नार्थस्य सम्भवः।

यच्च रूपं तयोर्दृष्टं तदेवान्यत्र लक्षणम्॥ ७१ ॥

རང་གི་རྒྱུ་འམ་ངོ་བོ་དག །མེད་པར་དོན་ནི་སྲིད་མིན་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཐོང་གང་ཡིན། །

དེ་ཉིད་གཞན་དུའང་མཚན་ཉིད་ཡིན། ༈ །༧༡།།

无自因或体　则彼义非有　所见彼自性　于余亦是相 71

स्वभावे स्वनिमित्ते वा दृश्ये दर्शनहेतुषु।

अन्येषु सत्स्वदृश्ये च सत्त्व वा तद्गतः कथम्॥ ७२ ॥

ལྟར་[54]རུང་རང་གི་ངོ་བོའམ། །རང་རྒྱུ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་གཞན་དག། ༈ །

ཡོད་པར་སྣང་བ་མེད་ན་ནི། །དེ་དང་ལྡན་པའང་ཅི་[55]ལྟར་ཡོད། ༈ །༧༢།།

若可见自体　或可见自因　有余能见因　而无彼显现　如何有具彼 72

अप्रामाण्ये च सामान्यबुद्धेस्तल्लोप आगतः।

प्रेत्यभाववद् अक्षैस्तत् पर्यायेण प्रतीयते॥ ७३ ॥

སྤྱི་ཡི་བློ་ནི་ཚད་མིན་ན། །མེད་པ་ཕ་རོལ་འགྱུར་བ་རོལ་གྱི། །

དངོས་བཞིན་གལ་ཏེ་དབང་རྣམས་ཀྱིས། །དུས་གཞན་དུ་ནི་རྟོགས་ཤེ་ན། །༧༣།།

总觉若非量　应无如他世　若谓由诸根　余时能知者 73

---

54 《པེ་》《སྣར་》 བལྟར།

55 《པེ་》《སྣར་》 ཇི། （ཚོས་ཚན་འདིའི་ནང་དུ་ཅི་ལྟར་ཞེས་པ་རྣམས་ 《པེ་》《སྣར་》 ལ་ཇི་ལྟར་ཞེས་འཁོད་ཀྱང་བསྒྱུར་མཚན་དུ་བཀོད་མེད། ）

तच्च नेन्द्रियशक्त्यादावक्षबुद्धेरसम्भवात्।

अभावप्रतिपत्तौ स्याद् बुद्धेर्जन्मानिमित्तिकम्॥७४॥

དེ་མིན་དབང་དང་ནུས་སོགས་ལ། །དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་མི་སྲིད་ཕྱིར། །

མེད་པ་[56]རྟོགས་པ་ཡིན་ན་ནི། ༄ །བློ་དང་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མེད་འགྱུར། ༄ །༧༤།།

非尔根能等　根觉非有故　若知为无者　觉生应无因[74]

स्वलक्षणे च प्रत्यक्षमविकल्पतया विना।

विकल्पेन न सामान्यग्रहस्तस्मिंस्ततो ऽनुमा॥७५॥

རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། །རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ། །

རྣམ་རྟོག་མེད་པར་སྤྱི་འཛིན་མིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཉིད། ༄ །༧༥།།

由无分别性　于自相为现　非无别缘总　故彼是比量[75]

प्रमेयनियमे वर्णानित्यता न प्रतीयते।

प्रमाणमन्यत् तद्बुद्धेर्विना लिङ्गेन सम्भवात्॥७६॥

གཞལ་བྱ་[57]ངེས་ན་ཁ་དོག་ནི། །མི་རྟག་ཉིད་དུ་རྟོགས་མི་འགྱུར། །

དེ་བློ་ཚད་མ་གཞན་འགྱུར་ཏེ། །རྟགས་[58]མེད་པར་ནི་ཡོད་ཕྱིར་རོ། ༄ །༧༦།།

若所量决定　不知色无常　彼觉成余量！无因而有故[76]

विशेषदृष्टे लिङ्गस्य सम्बन्धस्याप्रसिद्धितः।

तत् प्रमाणान्तरं मेयबहुत्वाद् बहुतापि वा॥७७॥

---

56 《ཞེ་》《སྣར་》 པར།

57 《ཞེ་》《སྣར་》 བྱས།

58 《ཞེ་》《སྣར་》 རྟག

ཁྱད་པར་མཐོང་ལ་རྟགས་དང་ནི། །འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ནི་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་ནོ། །གཞལ་བྱ་མེད་·[59]ཕྱིར་ཚད་མ་རྣམས། །༧༧།།

见差别不知　与因系属故　彼亦是余量　所量众多故　诸量亦众多 [77]

प्रमाणानामनेकस्य वृत्तेरेकत्र वा तथा।

विशेषदृष्टेरेकत्रिसंख्यापोहो न वा भवेत्॥७८॥

མང་པོ་ཉིད་དམ་གཅིག་ལ་ཡང་། །དུ་མ་ཉིད་ནི་འཇུག་ཕྱིར་ཏེ། །

གཅིག་གསུམ་གྲངས་ཀྱང་སེལ་མི་འགྱུར། །དཔེར་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་བཞིན། །༧༨།།

于一多转故　一三数不遣　喻如见差别 [78]

विषयानियमादन्यप्रमेयस्य च सम्भवात्।

योजनाद् वर्णसामान्ये नायं दोषः प्रसज्यते॥७९॥

ཡུལ་ངེས་པ་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་ཕྱིར་རོ། ༈ །

སྔོན་འདིར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ཁ་དོག་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ། །༧༩།།

境无决定故　有余所量故　不犯此过失　配于色总故 [79]

नावस्तुरूपं तस्यैव तथा सिद्धेः प्रसाधनात्।

अन्यत्र नान्यसिद्धिश्चेन्न तस्यैव प्रसिद्धितः॥८०॥

དངོས་མེད་ངོ་བོ་མིན་དེ་ཉིད། །དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་བསྒྲུབ·[60]ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ལས·[61]གཞན་གྲུབ་མིན་ཞེ་ན། ༈ །མིན་ཏེ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། ༈ །༨༠།།

---

59 《པེ·》《སྣར·》 མང་།

60 《པེ·》《སྣར·》 སྒྲུབ།

非无事体性　彼由如是成　是则成立故　由余不成余　非尔成彼故 [80]

यो हि भावो यथाभूतो स तद्ग्लिङ् गचेतसः।

हेतुस्तज्जा तथाभूते तस्माद् वस्तुनि लिङ्गिधीः ॥८१॥

དངོས་གང་ཅི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། །དེ་འདྲ་དེ་ནི་རྟགས་[62]སེམས་ཀྱི། །

རྒྱུ་ཡིན་དེ་ལས་དེ་ལྟ་ཡི། །དངོས་ལ་དེས་བསྐྱེད་རྟགས་ཅན་བློ། །༨༡།།

若事如何成　如是因心因　由彼如是事　彼生有因觉 [81]

लिङ्गलिङ्गिधियोरेवं पारम्पर्येण वस्तुनि।

प्रतिवब्धात् तदाभासशून्ययोरप्यवञ्चनम् ॥८२॥

དེ་ལྟར་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་བློ། །བརྒྱུད་པ་ཡིས་ནི་དངོས་པོ་ལ། །

འབྲེལ་ཕྱིར་དེར་སྣང་བ་ཡིས་ནི། །སྟོང་ཡང་སླུ་བྱེད་ཉིད་མ་ཡིན། ༄ །༨༢།།

此因与因觉　间接系事故　似彼现而空　然非欺诳性 [82]

तद्री पाध्यवसायाच्च तयोस्तद्रूपशून्ययोः।

तद्रूपावञ्चकत्वे ऽपि कृता भ्रान्तिव्यवस्थितिः ॥८३॥

དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་དེ་དག །དེ་ཡི་ངོ་བོར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། །

དེ་དངོས་སླུ་བྱེད་ཉིད་མིན་ཡང་། །འཁྲུལ་པར་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན། །༨༣།།

彼性空彼等　著为彼性故　彼事虽不欺　然立为错误 [83]

तस्माद् वस्तुनि बोद्धव्ये व्यापकं व्याप्यचेतसः।

61　《ཞེ་》《སྣར་》 ལ།

62　《སྣར་》 རྟག

निमित्तं तत्स्वभावो वा कारणम् तच्च तद्धियः ॥८४॥

དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྟོགས་བྱ་ལ། །ཁྱབ་བྱེད་དེ་ཡི་ངོ་བོ་འམ། །

རྒྱུ་དག་ཁྱབ་པར་བྱ་སེམས་ཀྱི། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡང་དེ་[63]བློའི་ཡིན། ༈ །༨༤།།

故于所达事　能遍体或因　是所遍心因　彼复是觉因[84]

प्रतिषेधस्तु सर्वत्र साध्यते ऽनुपलम्भतः।

सिद्धिं प्रमाणैर्वदतामर्थादेव विपर्ययात्॥८५॥

དགག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན། །

ཚད་མས་གྲུབ་པར་སྨྲ་རྣམས་ཀྱི། །དོན་གྱི་[64]བཟློག་པ་ཉིད་ལས་ཡིན། ༈ །༨༥།།

能破性一切　由不可得成　诸说量成者　由义相反成[85]

दृष्टा विरिद्धधर्मौक्तिस्तस्य तत्कारणस्य वा।

निषेधे यापि तस्यैव सा ऽप्रमाणत्वसूचना॥८६॥

དགག་ལ་དེའམ་དེ་རྒྱུ་དང་། །འགལ་བར་བརྗོད་པ་མཐོང་གང་ཡིན། །

དེ་ཡང་དེ་ཡི་ཚད་མ་ཉིད། །མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ༈ །༨༦།།

遮彼或彼因　见说相违事　彼亦能引出　无有彼能量[86]

अन्यथैकस्य धर्मस्य स्वभावोक्त्या परस्य तत्।

नास्तित्वं केन गम्येत विरोधाच्चेद् असावपि॥८७॥

གཞན་དུ་དངོས་གཅིག་ཡོད་བརྗོད་པས། །གཞན་མེད་དེ་ནི་[65]གང་ལས་རྟོགས། ༈།

[63] 《ཞེ་》《སྣར་》—དེ།

[64] 《ཞེ་》《སྣར་》ཀྱིས། །དོན་གྱིས།

[65] 《ཞེ་》《སྣར་》ཉིད།

འགལ་ཕྱིར་ཞེ་ན་དེ་ཉིད་ཀྱང་། །ཅིས་འགྲུབ་[66]ལྷན་ཅིག་མི་གནས་ཕྱིར། །༨༧།།

余说一事有　何知余为无　若谓相违故　彼复由何成　若不共处故 [87]

सिद्धः केनासहस्थानादिति चेत् तत् कुतो मतम्।

दृश्यस्य दर्शनाभावाहिति चेत् सा ऽप्रमाणता॥८८॥

ཞེ་ན་དེ་ཡང་གང་ལས་འདོད། །སྣང་བ་མཐོང་མེད་ཕྱིར་ཞེ་ན། །

དེ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན། །༨༨།།

彼复由何许　若现无见故　彼应非能量 [88]

तस्मात् स्वशब्देनोक्तापि सा ऽभावस्य प्रसाधिका।

यस्याप्रमाणं सा ऽवाच्यो निषेधस्तेन सर्वथा॥८९॥

དེ་ཕྱིར་རང་སྒྲས་[67]བརྗོད་ན་ཡང་། །དེ་ཉིད་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། །

གང་ལ་དེ་ནི་ཚད་མིན་དེས། །དགག་པ་རྣམ་ཀུན་བརྗོད་བྱ་མིན། །༉༨༩།།

故以自声说　彼亦无能立　说彼非量者　破遍非所诠 [89]

एतेन तद्विरुद्धार्थकार्योक्तिरुपवर्णिता।

प्रयोगः केवलं भिन्नः सर्वत्रार्थो न भिद्यते॥९०॥

དེས་ན་[68]དེ་དང་འགལ་དོན་གྱི། །འབྲས་བུ་བརྗོད་པ་བཤད་པ་ཡིན། །

ཀུན་ལ་སྦྱོར་བ་ཐ་དད་ཉིད། །ཡིན་གྱི་[69]དོན་ལ་ཐ་དད་མེད། ༉ །༩༠།།

---

66 《ཅེ་》《སྣར་》 གྲུབ།

67 《ཅེ་》《སྣར་》 སྒྲ།

68 《ཅེ་》《སྣར་》 ནི།

69 《ཅེ་》《སྣར་》 གྱིས།

故说彼相违　义果即引说　皆是结构异　于义无别异 [90]

विरुद्धं तच्च सोपायमविधायापिधाय च।

प्रमाणोक्तिर्निषेधे या न साम्नायानुसारिणी॥९१॥

འགལ་དང་དེ་ནི་ཐབས་བཅས་པ། །གྲུབ་དང་བཀག་པ་མེད་པར་ནི། །

དགག་ལ་ཚད་སྨྲ་གང་ཡིན་དེ[70]། །རིག་པའི་རྗེས་འབྲང་ཅན་མིན་དེ[71]། ༈ །༩༡།།

相违及方便　若无立与破　说破是量者　非正理随行 [91]

उक्त्यादेः सर्ववित्प्रेत्यभावादिप्रतिषेधवत्।

अतीन्द्रियाणामर्थानां विरोधस्याप्रसिद्धितः॥९२॥

སྨྲ་ལ་སོགས་པས་ཀུན་མཁྱེན་དང་། །འཇིག་རྟེན་གཞན་སོགས་མེད་སྒྲུབ་བཞིན། ༈ །

དབང་པོ་ལས་འདས་དོན་རྣམས་དང་། །འགལ་བ་གྲུབ་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །༩༢།།

如以言说等　成立无遍智　及无他世等　与超根诸义　相违无成故 [92]

बाध्यवाधकभावः कः स्यातां यद्युक्तिसंविदौ।

तादृशो ऽनुपलब्धेश्चेद् उच्यतां सैव साधनम्॥९३॥

གལ་ཏེ་སྨྲ་པོ་རིག་[72]ཡིན་ན། །གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དངོས་པོ་གང་། ༈ །

དེ་འདྲ་མི་དམིགས་ཕྱིར་ཞེ་ན། །དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་བརྗོད། །༩༣།།

若说者是明　何能所害体　如是不得故　说彼为能立 [93]

अनिश्चकरं प्रोक्तमीदृक् चानुपलम्भनम्।

---

70 《པེ་》 ཏེ།

71 《པེ་》《སྣར་》 ཏེ།

72 《པེ་》《སྣར་》 རིགས།

तन्नात्यन्तपरोक्षेषु सदसत्ताविनिश्चयौ ॥९४॥

མི་དམིགས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ། །ངེས་བྱེད་མིན་པར་རབ་ཏུ་བརྗོད། །

དེ་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ། །ཡོད་མེད་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ༈ །༩༤།

已说不可得　非如是能定　故于极不现　非能定有无 [94]

भिन्नो ऽभिन्नो ऽपि वा धर्मः स विरुद्धः प्रयुज्यते।

यथा ऽग्निरहिमे साध्ये सत्ता वा जन्मबाधनी ॥९५॥

འགལ་དེ་[73]ཆོས་ནི་ཐ་དད་དམ། །ཐ་དད་མེད་ལ་རབ་སྦྱོར་ཏེ། །

ཁ་ལ་[74]མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། །མེ་དང་སྐྱེ་ལ་ཡོད་གནོད་བཞིན། །༩༥།

相违彼法异　或不异结构　如火立无雪　于生有违害 [95]

यथा वस्त्वेव वस्तूनां साधने साधनं मतम्।

तथा वस्त्वेव वस्तूनां स्वनिवृत्तौ निवर्त्तकम्॥९६॥

ཇི་ལྟར་དངོས་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ལ། །དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འདོད། །

དེ་བཞིན་དངོས་ཉིད་རང་ལྡོག་ན། །དངོས་རྣམས་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ༈།༩༦།

如成立事性　许诸事能立　如是遮事性　即能遮诸事 [96]

एतेन कल्पनान्यस्तो यत्र क्वचन सम्भवात्।

धर्मः पक्षसपक्षान्यतरत्वादिरपोदितः॥९७॥

དེས་ནི་རྟོག་[75]པས་སྦྱར་བའི་ཆོས། །ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལས། །

---

[73] 《པེ་》《སྣར་》 ཏེ།

[74] 《པེ་》《སྣར་》 བ།

[75] 《པེ་》《སྣར་》 རྟོགས།

གང་ཟུང་ཉིད་སོགས་བསལ་ཡིན་ཏེ། །ཅི་ཡང་ཟུང་ལ་སྲིད་ཕྱིར་རོ། ༔ །༩༧།།

由此即除遣　分别所计法　宗及同品中　任随何法等　随一可有故 [97]

तत्रापि व्यापको धर्मो निवृत्तेर्गमको मतः।

व्यापकस्वनिवृत्तिश्चेत् परिच्छिन्ना कथञ्चन॥९८॥

དེ་ལའང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས། །ཁྱབ་བྱ་ལྡོག་པའི་གོ་བྱེད་འདོད། །

གལ་ཏེ་རང་གི་ལྡོག་པ་ནི། །རྣམ་འགར་[76]ཡོངས་སུ་བཅད་ནའོ། ༔།༩༨།།

彼复能遍法　能了遮所遍　若有自遮者　则于决断时 [98]

यदप्रमाणता ऽभावे लिङ्गं तस्यैव कथ्यते।

तदत्यन्तविमूढार्थम् आगोपालमसंवृतेः॥९९॥

མེད་པ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི། །ཚད་མེད་རྟགས་སུ་བརྗོད་གང་ཡིན། །

དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་དོན་ཏེ[77]། །གནག་རྫི་མོ་བར་གྲགས་ཕྱིར་རོ། ༔ །༩༩།།

若于无彼事　无彼量为因　是为最愚者　牧女共知故 [99]

एतावन्निश्चयफ़लमभावे ऽनुपलम्भनम्।

तच्च हेतौ स्वभावे वा दृश्ये दृश्यता मते॥१००॥

མི་དམིགས་པ་ནི་འདི་ཙམ་ཞིག །མེད་ལ་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་ཡིན། །

དེ་ཡང་སྣང་བར་འདོད་པ་ཡི། །རྒྱུ་འམ་རང་བཞིན་སྣང་མེད་ཉིད། ༔ །༡༠༠།།

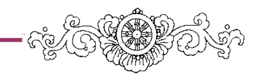
不可得唯尔　决定无为果　此复许可现　其因或自性　皆无可现见 [100]

---

[76] 《ཞེ་》《སྣར་》 གར།

[77] 《ཞེ་》《སྣར་》 དེ།

अनुमानादनित्यादेर्ग्रहणे ऽयं क्रमो मतः।

प्रामाण्यमेव नान्यत्र गृहीतघणान्मतम्॥ १०१ ॥

རྗེས་སུ་དཔག་པས་མི་རྟག་སོགས། །འཛིན་པ་ལ་ནི་ཚུལ་འདིར་འདོད། །

གཞན་དུ་གཟུང་བ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། །ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་མ་ཡིན། །༡༠༡།།

比缘无常等　此理中所许　余取已取故　不许为量性　离于有事外 [101]

नान्यास्यानित्यता भावात् पूर्व सिद्धः स चेन्द्रियात्।

नानेकरूपो वाच्यो ऽसौ वाच्यो धर्मो विकल्पजः॥ १०२ ॥

དངོས་ལས་མི་རྟག་གཞན་དུ་མེད། །དེ་ཡང་དབང་པོ་ལས་སྔར་གྲུབ། ༈ །

དུ་མའི་དངོས་དེ་བརྗོད་བྱ་མིན། །རྟོག་པས་བསྐྱེད་ཆོས་བརྗོད་བྱ་ཡིན། ༈ །༡༠༢།།

无有余无常　彼由根先成　多事非所诠　分别所生法　乃是其所诠 [102]

सामान्याश्रयसंसिद्धौ सामान्यं सिद्धमेव तत्।

तदसिद्धौ तथास्यैव ह्यनुमानं प्रवर्तते॥ १०३ ॥

སྤྱི་ཡི་རྟེན་ནི་གྲུབ་པ་ན། །སྤྱི་དེ་ཉིད་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན། ༈ །

དེ་མ་གྲུབ་ན་དེ་ལྟར་དེ། །རབ་ཏུ་གྲུབ་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་ཡིན། ༈ །༡༠༣།།

总所依若成　彼总即成立　若不成如是　为成故比量 [103]

क्वचित् तदपरिज्ञानं सदृशापरसम्भवात्।

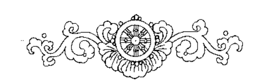
भ्रान्तेरपश्यतो भेदं मायागोलकभेदवत्॥ १०४ ॥

འདྲ་བ་གཞན་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ལ་ལར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཏེ། །

འཁྲུལ་ཕྱིར་སྒོང་གི་ཐ་དད་བཞིན། །ཐ་དད་མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །༡༠༤།།

有余相同故　有时不能知　误故如卵异　不见其异故 [104]

तथा ह्यलिङ्गमाबालमसंश्लिष्टोत्तरोदयम्।
पश्यन् परिच्छिनत्त्येव दीपादि नाशिनं जनः॥ १०५॥

འདི་ལྟར་རྟགས་མེད་བྱིས་པར་གྱི[78]། །སྐྱེ་བོས་ཕྱིས་འབྱུང་བ་དང་ནི། །
འབྲེལ་མེད་མར་མེ་ལ་སོགས་ཀྱི། །འཇིག་པ་མཐོང་བས་ཡོངས་གཅོད་ཉིད། ༄ །༡༠༥།།

如是即无因　乃至愚夫类　见无后生起　灯等则熄灭　亦能自决断[105]

भावस्वभावभूतायामपि शक्तौ फले दृशः।
अनानन्तर्यतो मोहो विनिश्चेतुरपाटवात्॥ १०६॥

ནུས་པ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ། །གྱུར་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་མེད་པས། །
འབྲས་བུ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྨོངས་གྱུར་[79]ངེས་གསལ་མེད་ཕྱིར་རོ། ༄ །༡༠༦།།

能虽事自性　然非无间生　不见其果故　愚无明定故[106]

तस्यव विनिवृत्त्यर्थमनुमानोपवर्णनम्।
व्यस्यन्तीक्षणादेव सर्वाकारान् महाधियः॥ १०७॥

དེ་ཉིད་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ནི། །རྗེས་སུ་དཔག་པ་བརྗོད་པ་ཡིན། ༄ །
བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། ༄ །༡༠༧།།

为避被愚蒙　而宣说比量　大慧由见性　能定一切相[107]

व्यावृत्ते सर्वतस्तस्मिन् व्यावृत्तिविनिव्बन्धनाः।
बुद्धयो ऽर्थे प्रवर्त्तन्ते भिन्ने भिन्नाश्रया इव॥ १०८॥

78　《པེ་》《སྣར་》གྱིས།

79　《པེ་》《སྣར་》འགྱུར།

ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ལྡོག་[80]པ་ཡིས། །ཐ་དད་མེད་དོན་དེ་ལ་ནི། །

ལྡོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་བློ་དང་། །ཇི་ལྟར་བརྡར་[81]བཏགས་པ་ཡི་སྒྲ། །༡༠༨།།

由从一切遮　无异于彼义　遮为因相觉　及如假名声 [108]

यथाचोदनमाख्याश्च सो ऽसति भ्रान्तिकारणे।

प्रतिभाः प्रतिसन्धत्ते स्वानुरूपाः स्वभावतः॥१०९॥

ཐ་དད་རྟེན་ཅན་བཞིན་འཇུག་འགྱུར། ༈ །འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་ན་དེ་ཡིས་ནི། །

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་དང་ནི། །རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བློ་སྐྱེད་བྱེད། ༈ །༡༠༩།།

如异所依转　若无错乱因　由彼性能生　与自随顺觉 [109]

सिद्धो ऽत्राप्यथवा ध्वंसो लिङ्गादनुपलम्भनात्।

प्राग्भूत्वा ह्यभवन् भावो ऽनित्य इत्यभिधीयते॥११०॥

ཡང་ན་འདིར་ནི་[82]མི་དམིགས་པའི། །རྟགས་ལས་འཇིག་པ་[83]གྲུབ་པ་ཡིན། ༈ །

སྔར་བྱུང་དངོས་པོ་མེད་གྱུར་པ། །མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན། ༈ །༡༡༠།།

又此不得因　成立为坏灭　先有事变无　说名为无常 [110]

यस्योभयान्तव्यवधिसत्तासम्बन्धवा चिनी।

अनित्यताश्रुतिस्तेन तावन्ताविति कौ स्मृतौ॥१११॥

གང་གི་མཐའ་གཉིས་ཚོད་[84]ཡོད་པའམ། །འབྲེལ་པ་བརྗོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན། །

---

80 《པེ་》《སྣར་》 ལྡོག

81 《པེ་》《སྣར་》 བརྡ།

82 《པེ་》《སྣར་》 ཡང་།

83 《པེ་》《སྣར་》 པར།

མི་རྟག་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པ། ༄།དེ་མཐའ་དེ་དག་གང་ལ་བརྗོད། །༡༡༡།།

有说断二边　有或相系法　是无常声者　说何为彼边 [111]

प्राक्पश्चादप्यभावश्चेत् स एवानित्यता न किम्।

षष्ठयाद्ययोगादिति चेदू अन्तयोः स कथं भवेत्॥ ११२॥

གལ་ཏེ་སྔ་ཕྱིར་མེད་ཡིན་ན། །དེ་ཉིད་མི་རྟག་ཅེས་མ་ཡིན། །

དྲུག་པ་སོགས་སྦྱོར་མི་རུང་ཕྱིར། །ཞེ་ན་མཐའ་ལ་དེ་ཅི་ལྟར། །༡༡༢།།

若谓前后无　彼何非无常　六等不可故　于边彼如何 [112]

सत्तासम्बन्धयोर्ध्रौव्यादन्ताभ्यां न विशेषणम्।

अविशेषणमेव स्यादन्तौ चेत् कार्यकारणे॥ ११३॥

ཡོད་ཉིད་དང་འབྲེལ་རྟག་པའི་ཕྱིར། །མཐའ་ཡིས་ཁྱད་པར་འགྱུར་བ་མིན[85]། ༄། །

གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་མཐའ་ཡིན་ན། །ཁྱད་པར་མེད་པ་ཉིད་འགྱུར་ཏེ། །༡༡༣།།

有性与相系　以是常住故　非边所简别　若因果是边　能别应成无 [113]

असम्बन्धान्न भावस्य प्रागभावं स वाञ्छति।

तदुपाधिसमाख्याने ते ऽप्यस्य च न सिध्यतः॥ ११४॥

འབྲེལ་མེད་ཕྱིར་རོ་དེ་ཡིས་ནི། །དངོས་པོ་སྔར་མེད་འདོད་མིན་པས། །

དེ་ལ་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་ཅན། །བརྗོད་པ་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་[86]ཕྱིར། ༄ །༡༡༤།།

无系故由彼　不许事先无　于彼彼差别　彼说亦不成 [114]

---

84 《པེ་》《སྣར་》ཚོད།

85 《པེ་》《སྣར་》ཡིན།

86 《པེ་》《སྣར་》གྲུབ།

सत्ता स्वकारणाश्लेषकरणात् कारणं किल।
सा सत्ता स च सम्बन्धो नित्यौ कार्यमथेह किम्॥ १ १ ५॥

ཡོད་པ་ཉིད་དང་རང་རྒྱུ་དང་། །འབྲེལ་བྱེད་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ཞེས་གྲག[87] །
ཡོད་ཉིད་དེ་[88]དང་འབྲེལ་[89]དེ་ཡང་། །རྟག་ན་འོན་ན་འདི་འབྲས་གང་། ༈ །༡༡༥།།

有性与自因　相系故名因　有性与彼系　若常此果何 [115]

यस्याभावः क्रियेतासौ न भावः प्रागभाववान्।
सम्बन्धानभ्युपगमान्नित्यं विश्वमिदं ततः॥ १ १ ६॥

གང་ཞིག་མེད་པ་དེ་བྱེད་ནི[90]། །དངོས་པོ་སྔར་མེད་ལྡན་མིན་ཏེ། །
འབྲེལ་པ་ཁས་ལེན་མེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །དེ་ཕྱིར་རིལ་འདི་རྟག་པར་འགྱུར། །༡༡༦།།

若彼无能作　先无事非具　不许相系故　故此整应常 [116]

तस्मादनर्थास्कन्दिन्यो ऽभिन्नार्थाभिमतेष्वपि।
शब्देषु वाच्यभेदिन्यो व्यतिरेकास्पदं धियः॥ १ १ ७॥

དེ་ཕྱིར་མེད་དོན་སྒྲོ་འདོགས་པ། །བརྗོད་བྱ་ཐ་དད་ཅན་བློ་ནི། །
ཐ་དད་མེད་དོན་མངོན་འདོད་ཅན། །སྒྲ་ལའང་ལྡོག་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ། ༈ །༡༡༧།།

无义由增益　所诠各异觉　许无异义声　亦以遮为依 [117]

विशेषप्रत्यभिज्ञानं न प्रतिक्षणभेदतः।

87 《སྣར་》 གྲགས།

88 《སྣར་》 —དེ།

89 《པེ་》《སྣར་》 +པ།

90 《པེ་》《སྣར་》 ན།

न वा विशेषविषयं दृष्टसाम्येन तद्ग्रहात्॥ १८८॥

སྐད་ཅིག་སོ་སོར་[91]ཐ་དད་ཕྱིར། །ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་མ་ཡིན་ནོ། །

མཐོང་དང་མཚུངས་པར་དེ་འཛིན་ཕྱིར། །ཁྱད་པར་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཀྱང་མིན། ༑།༡༡༨།།

刹那各异故　了知差别非　执与见同故　亦非别有境 [118]

निदर्शनं तदेवेति सामान्याग्रहणं यदि।

निदर्शनत्वात् सिद्धस्य प्रमाणेनास्य किं पुनः॥ ११९॥

གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་དཔེ་ཡིན་པའི། །ཕྱིར་ན་སྤྱི་འཛིན་མིན་ཞེ་ན། །

དཔེ་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར་གྲུབ་དེ་ལ། །ཚད་མ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །༡༡༩།།

若彼是喻故　而非总执者　是喻故已成　余量何所作 [119]

विस्मृतत्वाददोषश्चेत् तत एवानिदर्शनम्।

दृष्टे तद्भावसिद्धिश्चेत् प्रमाणाद् अन्यवस्तुनि॥ १२०॥

གལ་ཏེ་བརྗེད་[92]ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་ན། །དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་དཔེ་མ་ཡིན། ༑ །

གལ་ཏེ་མཐོང་ལ་དེ་དངོས་ནི། །ཚད་མས་གྲུབ་ན་དངོས་གཞན་ལ། །༡༢༠།།

若忘故无过　是故则非喻　若谓所见事　以量成立者 [120]

तत्त्वारोपे विपर्यासस्तत्सिद्धेरप्रमाणता।

प्रत्यक्षेतरयोरैक्यादेकसिद्धिर्द्वयोरपि॥ १२१॥

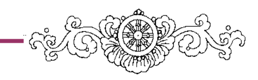
དེ་ཉིད་སྒྲོ་འདོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག །དེས་གྲུབ་ཚད་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན། །

---

91 《པེ་》《སྣར་》སོ།

92 《པེ་》《སྣར་》བརྗོད།

མངོན་སུམ་ཅིག་ཤོས་གཅིག་ཡིན་ཕྱིར། །གཅིག་གྲུབ་པ་ན་གཉིས་ཀ་གྲུབ[93]། །༡༢༡།།

于余事增益　为此成颠倒　彼成非有量　现与余一故　一成二俱成 [121]

सन्धीयमानं चान्येन व्यवसायं स्मृतिं विदुः।

तल्लिङ्गापेक्षणान्नो चेत् स्मृतिर्न व्यभिचारतः॥ १२२॥

གཞན་དང་མཚམས་ནི་སྦྱོར་བ་ཡི[94]། །ཞེན་པ་མཁས་པས་དྲན་པར་ཤེས། ༑

གལ་ཏེ་དེ་རྟགས་ལ་ལྟོས་ཕྱིར། །དྲན་མིན་མ་ཡིན་འཁྲུལ་ཕྱིར་རོ། ༑།༡༢༢།།

著余相结合　智者知为念　待因故非念　非尔错乱故 [122]

प्रत्यक्षं कल्पनापोढं प्रत्यक्षेणैव सिध्यति।

प्रत्यात्मवेद्यः सर्वेषां विकल्पो नामसंश्रयः॥ १२३॥

མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བར་ནི། །མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །

ཀུན་གྱི་རྣམ་རྟོག་མིང་རྟེན་[95]ཅན། །སོ་སོ་[96]རང་གིས་རིག་[97]བྱ་ཡིན། །༡༢༣།།

现量离分别　即由现量成　众分别依名　是各别自证 [123]

संहृत्य सर्वताश्चिन्तां स्तिमितेनान्तरात्मना।

स्थितो ऽपि चक्षुषा रूपमीक्षते साक्षजा मतिः॥ १२४॥

ཐམས་ཅད་ལས་[98]ནི་སེམས་བསྡུས་ནས། །ནང་གི་བདག་ཉིད་གཡོ་མེད་པར[99]། །

---

93 《པེ་》《སྣར་》 ཀཔང་འགྲུབ།

94 《པེ་》《སྣར་》 ཡིས།

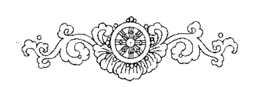
95 《པེ་》《སྣར་》 མི་བརྟེན།

96 《པེ་》《སྣར་》 སོར།

97 《སྣར་》 རིགས།

98 《པེ་》《སྣར་》 ལ།

གནས་ནང་མིག་གིས་[100]གཟུགས་དག་ནི། །མཐོང་བའི་བློ་དེ་དབང་སྐྱེས་ཡིན། ༄ །༡༢༤།།

从一切摄心　内体不动住　眼见诸色时　彼觉是根生 [124]

पुनर्विकल्पयन् किञ्चिदासीन्मे कल्पनेदृशी।

वेत्ति चेति न पूर्वोक्तावस्थायामिन्द्रियाद् गतौ॥ १२५॥

སླར་ཡང་ཅུང་ཟད་རྣམ་རྟོག་ན། །ཁོ་བོའི་རྣམ་རྟོག་འདི་འདྲར་གྱུར[101]། །

ཅེས་རིག་[102]སྔར་བཤད་གནས་སྐབས་ཀྱི། །དབང་པོའི་རྟོགས་[103]པ་ལ་མེད་དོ། ༄།༡༢༥།།

仍少起分别　了我此分别　于前说分位　根知则无彼 [125]

एकत्र दृष्टौ भेदो हि क्वचिन्नान्यत्र दृश्यते।

न तस्माद् भिन्नमस्त्यन्यत् सामान्यं बुद्ध्यभेदतः॥ १२६॥

གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་ནི། །གཞན་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་མི་འགྱུར། །

དེ་ལས་སྤྱི་[104]གཞན་ཐ་དད་པ། །ཡོད་མིན་ཐ་དད་བློ་མེད་ཕྱིར། ༄།༡༢༦།།

一所见差别　于余则不见　非离于彼别　有异体余总　各异觉无故 [126]

तस्माद् विशेषविषया सर्वै वेन्द्रियजा मतिः।

न विशेषेषु शब्दानां प्रवृत्तावस्ति सम्भवः॥ १२७॥

དེ་ཕྱིར་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་བློ། །ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་ཡུལ་ཅན་ཡིན། ༄ །

---

99 《པེ་》《སྣར་》པས།

100 《པེ་》《སྣར་》གི།

101 《པེ་》《སྣར་》འགྱུར།

102 《པེ་》《སྣར་》རིགས།

103 《པེ་》རྟོག

104 《པེ་》《སྣར་》ཅིག

ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་སྒྲ་དག་ནི། །འཇུག་པ་སྲིད་པ་ཡོད་མིན་ཏེ། །༡༢༧།།

故从根生觉　皆差别有境　于诸差别事　非有诸声转 [127]

अनन्वयाद् विशेषाणां सङ्केतस्याप्रवृत्तितः।

विषयो यश्च शब्दानां संयोज्येत स एव तैः॥१२८॥

ཁྱད་པར་རྗེས་འགྲོ་མེད་པས་ན། ༄ །བརྡ་འཇུག་པ་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། །

སྒྲ་རྣམས་ཡུལ་ཡང་གང་དེ་ཉིད། །དེ་རྣམས་ཉིད་ནི་སྦྱོར་བར་བྱེད། ༄།༡༢༨།།

无随差别转　由无名转故　所有诸声境　即彼等相合 [128]

अस्येदमिति सम्बन्धे यावर्थौ प्रतिभासिनौ।

तयोरेव हि सम्बन्धो न तदेन्द्रियगोचरः॥१२९॥

དེའི་འདི་ཞེས་ནི་འབྲེལ་བ་ལ། །དོན་སྣང་བ་ནི་[105]གང་ཡིན་པ། །

དེ་དག་ཉིད་ནི་འབྲེལ་ཡིན་ན། །དེ་ནི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །༡༢༩།།

言彼名为此　连系所现义　若彼是连系　彼非根行境 [129]

विशदप्रतिभासस्य तदार्थस्याविभावनात्।

विज्ञानाभासभेदो हि पदार्थानां विशेषकः॥१३०॥

དེ་ཚེ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡི། །དོན་སྣང་བ་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། །

ཤེས་སྣང་ཐ་དད་པ་ཡིས་ནི། །དོན་རྣམས་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །༡༣༠།།

尔时明了现　义相非有故　由识现别异　为诸义差别 [130]

चक्षुषा ऽर्थावभासे ऽपि यं परो ऽस्येति शंसति।

105 《ཐེ་》《སྣར་》ཡི།

स एव योज्यते शब्दैर्न खल्विन्द्रियगोचरः॥ १३१ ॥

མིག་ལ་དོན་སྣང་བ་ན་ཡང་། །འདི་ཞེས་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་གང་། །

དེ་ཉིད་སྒྲ་ཡིས་སྦྱོར་[106]བྱེད་ཀྱི། །དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །༡༣༡།།

眼虽现彼义　然他示谓此　彼由声相合　非是根行境 [131]

अव्यापृतेन्द्रियस्यान्यवाङ् मात्रेणाविभावनात्।

न चानुदितसम्बन्धः स्वयं ज्ञानप्रसङ्गतः॥ १३२ ॥

དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པ་ལ། །གཞན་དག་ཙམ་གྱིས་སྣང་མེད་ཕྱིར། །

འབྲེལ་བ་མ་བྱས་ཙན་མིན་ཏེ། །རང་ཉིད་ཤེས་པར་ཐལ་ཕྱིར་རོ། ༀ །༡༣༢།།

于无根用者　他语不现故　非未作连系　应自能知故 [132]

मनसो युगपद्वृत्तेः सविकल्पाविकल्पयोः।

विमूढो लघुवृत्तेर्वा तयोरैक्यं व्यवस्यति॥ १३३। ॥

རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད། །ཅིག་ཅར་དུ་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རམ། །

འཇུག་པ་མྱུར་ཕྱིར་བླུན་པོ་དག །དེ་དག་ལ་ནི་གཅིག་ཏུ་ཞེན། །༡༣༣།།

有无分别意　由其顿转故　或由速转故　愚执彼为一 [133]

विकल्पव्यवधानेन विच्छिन्नं दर्शनं भवेत्।

इति चेद् भिन्नजातीयविकल्पे ऽन्यस्य वा कथम्॥ १३४॥

གལ་ཏེ་རྣམ་རྟོག་གིས་བཅད་པས། །མཐོང་བ་རྒྱུན་ཆད་འགྱུར་ཞེ་ན། །

གཞན་གྱི་འང་རིགས་ནི་ཐ་དད་པའི། །རྣམ་པར་རྟོག་ཚེ་ཇི་ལྟར་མིན། ༀ །༡༣༤།།

106 《པེ་》ཡི་སྦྱོར། 《སྣར་》ཡི་སྦྱར།

若谓分别隔　所见应间断　余亦诸异类　分别时何非 [134]

अलातदृष्टिवद् भावपक्षश्चेद् बलवान् मतः।
अन्यत्रापि समानं तद् वर्णयोर्वा सकृच्छ्रुतिः॥ १३५॥

གལ་ཏེ་མགལ་མེ་མཐོང་བ་བཞིན། །དངོས་ཕྱོགས་སྟོབས་དང་ལྡན་འདོད་ན། ༄ །
དེ་ནི་གཞན་ལའང་མཚུངས་པ་ཡིན། ༄ །ཡི་གེའང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར། ༄ །༡༣༥།།

若如见火轮　事品具力者　彼于余亦同　字亦应顿闻 [135]

सकृत् सङ्गतसर्वार्थेष्विन्द्रियेष्विह सत्स्वपि।
पञ्चभिर्व्यवधाने ऽपि भात्यव्यवहितेव या॥ १३६॥

འདིར་དོན་ཀུན་དང་ཅིག་ཅར་དུ། །འདུས་ཅན་དབང་རྣམས་ཡོད་པ་ན། །
ལྔ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོད་ན་ཡང་། །ཆོད་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་བློ། །༡༣༦།།

此若有众义　顿集诸根者　五识虽间断　现如不断觉 [136]

सा मतिर्मामपर्यन्तक्षणिकज्ञानमिश्रणात्।
विच्छिन्नाभेति तच्चित्रं तस्मात् सन्तु सकृद्धियः॥ १३७॥

གང་དེ་མིང་གི་མཐར་ཐུག་པའི། །ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་འདྲེས་ཕྱིར། །
ཆོད་པར་སྣང་བ་དེ་ངོ་མཚར། །དེ་ཕྱིར་བློ་ནི་ཅིག་ཅར་འགྱུར། ༄།༡༣༧།།

诸名究竟智　刹那合杂故　现间断希有　故觉应顿转 [137]

प्रतिभासाविशेषश्च सान्तरानन्तरे कथम्।
शुद्धे मनोविकल्पे च न क्रमग्रहणं भवेत्॥ १३८॥

སྣང་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་མེད་ན། །བར་བཅས་བར་མེད་ཇི་ལྟར་ཡིན། ༄ །
ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ལའང་། །ལམ་དུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། ༄།༡༣༨།།

所现无差别　云何间无间　即唯意分别　应不次第缘[138]

यो ऽग्रहः सङ्गते ऽप्यर्थे क्वचिदासक्तचेतसः।

सत्त्यान्योत्पत्तिवैगुण्याच्चोद्यं वै तद् द्वयोरपि॥ १३९॥

ལ་ལར་ཀུན་ཏུ་ཆགས་སེམས་ཅན། །དོན་ཉེ་བ་ལའང་འཛིན་མེད་གང༌། །

ཆགས་པས་གཞན་སྐྱེས་[107]ནུས་ཉམས་ཕྱིར། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྩོད་འདི་ཡོད། ༈ །༡༣༩།།

于某有爱心　近义亦不取　由贪令生余　功能失坏故　二俱有此诤[139]

शीघ्रवृत्तेरलातादेरन्वयप्रतिघातिनी।

चक्रभ्रान्तिं दृगाधत्ते न दृशां घटनेन सा॥ १४०॥

མགལ་མེ་ལ་སོགས་མྱུར་འཁྱུག་[108]པའི། །རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་གནོད་པ་ཅན། །

མིག་ལས་འཁོར་ལོར་འཁྲུལ་སྐྱེ་ཡི། །དེ་མཐོང་མཚམས་སྦྱོར་ལས་མ་ཡིན། ༈ །༡༤༠།།

火炭等速转　随逐损坏目　有误轮相生　非由结合见[140]

केचिदिन्द्रियजत्वादेर्बालधीवदकल्पनाम्।

आहुर्बालाविकल्पे च हेतुं संकेतमन्दताम्॥ १४१॥

ལ་ལ་དབང་སྐྱེས་ལ་སོགས་ཕྱིར། །བྱིས་པའི་བློ་བཞིན་རྟོག་[109]མེད་དང༌། །

བྱིས་པའི་རྟོག་མེད་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ། །བརྡ་ཉམས་པ་ཉིད་ཡིན་སྨྲ་བ། །༡༤༡།།

有说根生故　如儿觉无别　儿无分别因　是失坏名言[141]

तेषां प्रत्यक्षमेव स्याद् बालानामविकल्पनात्।

---

107 《པེ་》《སྣར་》བསྐྱེད།

108 《པེ་》《སྣར་》འཁྱུག་མྱུར།

109 《པེ་》རྟོགས།

संकेतोपायविगमात् पश्चादपि भवेन्न सः ॥ १४२ ॥

དེ་དག་གི་ནི་རྟོག་མེད་ཕྱིར། །བྱིས་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །

བརྡ་ཡི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འགྱུར་རོ། །༡༨༢།

彼等无别故　儿应成现量　离名言因故　后亦应不知 [142]

मनो व्युत्पन्नसंकेतमस्ति तेन स चेन्मतः।

एवमिन्द्रियजे ऽपि स्याद् शेषवच्चेदमीदृशम्॥ १४३ ॥

གལ་ཏེ་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི། །ཡིད་ཡོད་དེས་ན་དེ་འདོད་ན། །

དེ་བཞིན་དབང་སྐྱེས་ལ་ཡང་འགྱུར། །འདི་འདྲ་འདི་ཡང་ལྷག་ལྡན་ཡིན། །༡༨༣།

若未习名言　有意故许彼　根生亦应尔　如此是有余 [143]

यदेव साधनं बाले तदेवात्रापि कथ्यताम्।

साम्यादक्षधियामुक्तमनेनानुभवादिकम्॥ १४४ ॥

བྱིས་ལ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་གང་ཡིན། །དེ་ཉིད་འདིར་ཡང་བརྗོད་བྱ་སྟེ། །

དབང་པོའི་བློ་[110]ནི་མཚུངས་ཕྱིར་རོ། །འདིས་[111]ནི་མྱོང་སོགས་བཤད་པ་ཡིན། །༡༨༤།

成立儿童者　亦此中所说　根觉相同故　此说领受等 [144]

विशेषणं विशेष्यञ्च सम्बन्धं लौकिकीं स्थितिम्।

गृहीत्वा सङ्कलययैतत् तथा प्रत्येति नान्यथा॥ १४५ ॥

ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་གཞི[112]། །འབྲེལ་དང་འཇིག་རྟེན་གཞུང་ལུགས་ནི། །

---

110 《པེ·》《སྣར·》བློར།

111 《པེ·》《སྣར·》འདི།

112 《པེ·》《སྣར·》བཞི།

བཟུང་ནས་དེ་དག་སྦྱོར་བྱས་ཏེ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱི་[113]གཞན་དུ་མིན། །༡༩༥།།

差别所别事　连系世间论　受已而总合　如是知非余 [145]

यथा दण्डिनि जात्यादेर्विवेकेनानिरूपणात्।

तद्वता योजना नास्ति कल्पनाप्यत्र नास्त्यतः ॥ १४६ ॥

དཔེར་དབྱུག་ཅན་བཞིན་རིགས་སོགས་ཀྱི། །བྱེ་བྲག་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ལྡན་སྦྱོར་བ་ཡོད་མིན་པ། །དེས་ན་འདི་ལ་རྟོག་[114]པའང་མེད། ༔ །༡༩༦།།

如有杖类等　未知差别故　非有具彼合　故此无分别 [146]

यदप्यन्वयि विज्ञानं शब्दव्यक्त्यवभासि तत्।

वर्णाकृत्यक्षराकारशून्यं गोत्वं हि वर्ण्यते ॥ १४७ ॥

རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་གང་། །དེ་ཡང་སྒྲ་དག་གསལ་བར་སྣང་། །

ཁ་དོག་དབྱིབས་ཡིག་རྣམ་པ་ཡིས། །སྟོང་པ་བ་ལང་ཉིད་དུ་བརྗོད། ༔ །༡༩༧།།

彼有随行识　声及明了现　显形字相空　宣说为牛性 [147]

समानत्वे ऽपि तस्यैव नेअणं नेत्रगोचरे।

प्रतिभासद्वयाभावात् बुद्धेर्भेदश्च दुर्लभः ॥ १४८ ॥

དེ་ཉིད་མཚུངས་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། །མིག་གི་ཡུལ་ལ་མཐོང་མེད་དེ། །

སྣང་བ་གཉིས་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། །བློ་ཐ་དད་པའང་རྙེད་པར་[115]དཀའ། །༡༩༨།།

彼性虽相同　于眼境不见　无二现相故　异觉亦难得 [148]

---

113 《པེ·》《སྣར·》 ཀྱིས།

114 《པེ·》《སྣར·》 རྟོགས།

115 《པེ·》《སྣར·》 པ།

समवायाग्रहादक्षैः सम्बन्धादर्शनं स्थितम्।

पटस्तन्तुष्विहेत्यादिशब्दाश्चेमे स्वयं कृताः॥ १४९॥

དབང་པོས་འགྲོད་འདུ་འཛིན་མེད་ཕྱིར། །འབྲེལ་བ་མཐོང་བ་མེད་པར་གནས། ༄།

སྣལ་མ་འདི་ལ་སྣམ་བུ་ཞེས། །སྒྲ་འདི་དག་ཀྱང་རང་གིས་བྱས། །༡༤༩།།

根不缘和合　不见连系住　言此缕为衣　此声乃自作 [149]

शृङ्गं गवीति लोके स्यात् शृंगे गौरित्यलौकिकम्।

गवाख्यपरिशिष्टाङ्गविच्छेदानुपलम्भनात्॥ १५०॥

བ་ལང་ལ་རྭ་ཞེས་འཇིག་རྟེན། །རྭ་ལ་བ་ལང་འཇིག་རྟེན་མིན། །

བ་ལང་ཞེས་བྱ་[116]ཡན་ལག་ནི། །ལྷག་མ་རྣམ་བཅད་དམིགས་མེད་ཕྱིར། །༡༥༠།།

世言牛有角　不言角有牛　谓牛余支分　不见间隔故 [150]

तैस्तन्तुभिरियं शाटीत्युत्तरं कार्यमुच्यते।

तन्तुसंस्कारसम्भूतं नैककालं कथञ्चन॥ १५१॥

སྣལ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱི་[117]སྣམ་བུ། །འདི་ཞེས་སྣལ་མ་འདུས་བྱས་ལས། །

ཕྱིས་འབྱུང་འབྲས་བུར་བརྗོད་ཡིན་གྱི། །ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་དུས་གཅིག་མིན། ༄།༡༥༡།།

言彼缕之衣　谓缕织作已　说后起为果　任何非一时 [151]

कारणारोपतः कश्चिद् एकापोद्धाररो ऽपि वा।

तन्त्वाख्यां वर्तयेत् कार्ये दर्शयन् नाश्रयं श्रुतेः॥ १५२॥

---

116 《པེ་》《སྣར་》 བྱའི།

117 《པེ་》《སྣར་》 ཀྱིས།

འགའ་ཡིས་རྒྱུ་སྒྲོ་བཏགས་པའམ། །སྒྲ་མི་[118]རྟེན་ནི་སྟོན་པ་ན། །

སྤྱལ་མ་གཅིག་ནི་བཀར་[119]བྱས་ལ། །འབྲས་ལ་སྤྱལ་མ་ཞེས་འཇུག་འགྱུར། ༔ །༡༥༢།།

有于因增益　或示声所依　简去一股缕　言缕于果转 [152]

उपकार्योपकारित्वं विच्छेदाद् दृष्टिरेव वा।

मुख्यं यदस्खलज्ज्ञानमादिसंकेतगोचरः ॥ १५३ ॥

ཕན་གདགས་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཉིད་དམ། །རྣམ་པར་ཆད་མེད་སྣང་བ་ཉིད། །

འཁྲུལ་མེད་ཅན་ཤེས་[120]དང་པོ་ཡི། །བརྡ་ལ་[121]སྤྱོད་ཡུལ་གང་ཡིན་དངོས། ༔ །༡༥༣།།

或能益所益　或现无间隔　无错误而知　最初立名言　行境是实名 [153]

अनुमानं च जात्यादौ वस्तुनो नास्ति भेदिनि।

सर्वत्र व्यपदेशो हि दण्डादेर्नापि सांवृतात्॥ १५४॥

དངོས་པོ་ལས་ནི་ཐ་དད་ཅན། །རིགས་སོགས་ལ་ནི་རྗེས་དཔག་མེད། །

དབྱུག་པ་ཅན་སོགས་ཐམས་ཅད་ལའང་། །ཀུན་རྫོབ་པ་ལས་ཐ་སྙད་འདོགས། ༔ །༡༥༤།།

异于有事者　类等无比量　有杖等一切　世俗立名言 [154]

वस्तुप्रासादमालादिशब्दाश्चान्यानपेक्षिणः।

गेहो यद्यपि संयोगस्तन्माला किन्नु तद् भवेत्॥ १५५॥

དངོས་པོ་ཁང་བཟང་འཕྲེང་སོགས་ཀྱི། །སྒྲ་ཡང་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མིན། ༔ །

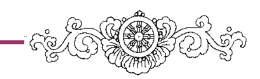
---

118 《པེ་》《སྣར་》ཡི།

119 《པེ་》《སྣར་》དཀར།

120 《པེ་》《སྣར་》ཞེས།

121 《པེ་》《སྣར་》ཡི།

གལ་ཏེ་ཁང་བ་ལྡན་ཡིན་ན། །དེ་འཕྲེང་དེ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན། ༔ །༡༥༥།།

有事殿鬘等　声亦非待他　若房是具者　彼鬘复是何 [155]

जातिश्चेद् गेह एका ऽपि मालेत्युच्येत वृक्षवत्।

मालाबहुत्वे तच्छब्दः कथं जातेरजातितः॥ १५६॥

གལ་ཏེ་རིགས་ཡིན་ཁང་གཅིག་ཀྱང་། །ཤིང་བཞིན་འཕྲེང་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར། །

འཕྲེང་མང་པོ་ལ་དེ་ཡི་སྒྲ། །ཅི་ལྟར་རིགས་ལ་རིགས་མེད་ཕྱིར། །༡༥༦།།

若是种类者　一房犹如树　亦应说为鬘　于众多殿鬘
彼声如何转　种类无类故 [156]

मालादौ च महत्त्वादिरिष्टो यश्चौपचारिकः।

मुख्याविशिष्टविज्ञानग्राह्यत्वान्नौपचारिकः॥ १५७॥

འཕྲེང་སོགས་ལ་ནི་ཆེན་པོ་སོགས། །ཉེར་བཏགས་[122]ལས་འདོད་གང་ཡིན་པ། །

དངོས་དང་ཁྱད་མེད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི[123]། །གཟུང་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་ཉེར་བཏགས་[124]མིན། ༔ །༡༥༧།།

于鬘等大等　所许假立者　与实无差别　识取故非假 [157]

अनन्यहेतुता तुल्या सा मुख्याभिमतेष्वपि।

पदार्थशब्दः कं हेतुमन्यं षड्सु समीक्षते॥ १५८॥

དངོས་སུ་མངོན་པར་འདོད་པ་ལའང་། །རྒྱུ་གཞན་མིན་པ་ཉིད་དེ་མཚུངས། །

དྲུག་རྣམས་ལ་ནི་ཚིག་དོན་སྒྲ། །རྒྱུ་གཞན་གང་ལ་ལྟོས་པར་མཐོང་། ༔ །༡༥༨།།

---

122 《ཆོ་》《སྣར་》 བཏགས།

123 《ཆོ་》《སྣར་》 ཀྱིས།

124 《ཆོ་》《སྣར་》 བཏགས།

即许实转者　非余因相同　六等句义声　见待何余因 [158]

यो यथा रूढितः सिद्धस्तत्साम्याद् यस्तथोच्यते।

मुख्यो गौणश्च भावेष्वप्यभावस्योपचारतः॥ १५९॥

ཇི་ལྟར་གྲགས་ལས་གྲུབ་གང་ཡིན། །དངོས་དང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །

གང་ལ་དེ་སྐད་བརྗོད་པལ་བ། །དངོས་ལ་[125]དངོས་མེད་བཏགས་ཕྱིར་རོ། ༈ །༡༥༩༎

如共称所成　真名彼同故　如是说俗名　事立无事故 [159]

संकेतान्वयिनी रूढिर्वक्तुरिच्छान्वयी च सः।

क्रियते व्यवहारार्थं छन्दःशब्दांशनामवत्॥ १६०॥

གྲགས་པ་བརྡ་ཡི་རྗེས་འགྲོ་ཅན། །དེ་ཡང་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འགྲོ་ཅན། །

ཐ་སྙད་དོན་དུ་བྱས་པ་སྟེ། །སྡེབ་སྦྱོར་མིང་དང་སྒྲ་ཆ་བཞིན། ༈ །༡༦༠༎

共称随名行　彼随乐说行　名言义所作　如韵名声分 [160]

वस्तुधर्मतयैवार्थास्तादृग्विज्ञानकारणम्।

भेदे ऽपि यत्र तज्ज्ञानं तांस्तथा प्रतिपद्यते॥ १६१॥

ཐ་དད་ཀྱང་གང་དངོས་ཆོས་ཀྱིས[126]། །དེ་འདྲའི་རྣམ་ཤེས་རྒྱུ་ཡི་ནི། །

དོན་དེ་དག་ལ་ཤེས་པ་དེས། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། ༈ །༡༦༡༎

虽异由事法　如是识因义　彼识于彼等　即如是了知 [161]

ज्ञानान्यपि तथा भेदे भेदप्रत्यवमर्शने।

---

125 《ཐེ་》《སྣར་》ལའང་།

126 《ཐེ་》《སྣར་》ཀྱི།

इत्यतत्कार्यविश्लेषस्यान्ब्वयो नैकवस्तुनः ॥ १६२ ॥

ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་པར་ནི། །རྟོགས་ལ་ཞེས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །

དེ་ཕྱིར་དེ་འབྲས་མེད་བྲལ་བ། །རྗེས་འགྲོ་དངོས་གཅིག་ཡོད་མ་ཡིན། །༡༦༣།།

异了知无异　其知亦如是　故离无彼果　随行无一事 162

वस्तूनां विद्यते तस्मात् तन्निष्ठा वस्तुनि श्रुतिः।

बह्यशक्तिव्यवच्छेदनिष्ठाभावे ऽपि तच्छ्रुतिः ॥ १६३ ॥

དངོས་རྣམས་ལ་ཡོད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དངོས་ལ་མཉན་པ་དེ་མཐའ་ཅན། ༈ །

ཕྱི་རོལ་ནུས་པ་རྣམ་གཅོད་ལ། །རེག་པ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་དེ་ནི། །༡༦༣།།

于诸事有故　事闻有彼边　外功能遮断　虽无触彼声 163

विकल्पप्रतिबिम्बेषु तन्निष्ठेषु निबध्यते।

ततो ऽन्यापोहनिष्ठत्वादुक्तान्यापोहकृत् श्रुतिः ॥ १६४ ॥

རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་ནི། །དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་རྣམས་དང་འབྲེལ། །

དེས་ན་གཞན་སེལ་མཐར་ཐུག་ཕྱིར། །མཉན་པ་གཞན་སེལ་བྱེད་པར་བརྗོད། ༈ །༡༦༤།།

其分别影像　彼究竟相属　遣余究竟故　说闻能遣余 164

व्यतिरेकीव यज्ज्ञाने भात्यर्थप्रतिबिम्बकम्।

शब्दात् तदपि नार्थात्मा भ्रान्तिः सा वासनोद्भवा ॥ १६५ ॥

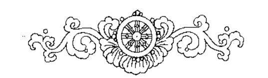
ལྡོག་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་དག་ལས། །ཤེས་ལ་གཞན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་། །

གང་དེ་འང་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མིན། །དེ་འཁྲུལ་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་ཡིན། ༈ །༡༦༥།།

如遮由诸声　于识现余影　彼亦非义体　彼从乱习起 165

तस्याभिधाने श्रुतिभिरर्थे कों ऽशो ऽवगम्यते।

तस्यागतो च संकेतक्रिया व्यर्था तदर्थिका ॥ १६६ ॥

དེ་ནི་མཚན་པས་བརྗོད་པ་ན། །དོན་གྱི་ཆ་གང་རྟོགས་པར་འགྱུར། །

དེ་མ་རྟོགས་ན་དེ་དོན་ཅན། །བརྡ་བྱེད་པ་ནི་དོན་མེད་འགྱུར། །༡༦༦།།

彼若由闻说 能知义何分 不知为彼义 作名则无义 [166]

शब्दो ऽर्थांशं कमाहेति तत्रान्यापोह उच्यते।

आकारः स च नार्थे ऽस्ति तं वदन्नर्थभाक् कथम् ॥ १६७ ॥

སྒྲས་དོན་ཆ་ནི་ཅི་[127]བརྗོད་ཅེས། །དེ་ལ་གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་བྱ། །

རྣམ་པ་དེ་ཡང་དོན་ལ་མེད། །དེ་བརྗོད་ཅི་ལྟར་དོན་བརྟེན་[128]ཡིན། ༄ །༡༦༧།།

声诠义何分 当诠彼遣余 彼相于义无 说彼岂义依 [167]

शब्दस्यान्वयिनः कार्यमर्थेनान्वयिना स च।

अनन्वयी धियो ऽभेदाद् दर्शनाभ्यासनिर्मितः ॥ १६८ ॥

རྗེས་འགྲོ་ཅན་སྒྲས་[129]རྗེས་འགྲོ་ཅན། །དོན་གྱི་འབྲས་ཡིན་མཐོང་གོམས་པས། །

སྤྱལ་དེའང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ཅན། །བློ་ལས་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་རོ། ༄ །༡༦༨།།

随行声随行 义果由见习 所变无随行 由觉无异故 [168]

तद्रूपारोपगत्यान्यव्यावृत्ताधिगतेः पुनः।

शब्दार्थो ऽर्थः स एवेति वचने न विरुध्यते ॥ १६९ ॥

དེ་དངོས་སྒྲོ་བཏགས་རྟོགས་པ་ཡིས། །གཞན་ལས་བཟློག་པ་རྟོགས་ཕྱིར་ཡང་། །

---

127 《པེ་》《སྣར་》ཅེས།

128 《པེ་》《སྣར་》རྟེན།

129 《པེ་》《སྣར་》སྒྲ།

སྒྲ་དོན་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ཅེས། །བརྗོད་པ་ལ་ནི་འགལ་བ་མེད། ༡༦༩།།

以知彼事益　了知遮余故　何为其声义　说即彼无违 [169]

मिथ्यावभासिनो वैते प्रत्ययाः शब्दनिर्मिताः।

अनुयान्तीममर्थांशमिति चापोहकृत् श्रुतिः ॥ १७० ॥

ཞེས་པ་སྒྲ་ཡིས་ངེས་སྐྱེལ་བ། །དེ་དག་ལོག་པར་སྣང་བ་ཉིད། །

དོན་གྱི་ཆ་ལ་འདི་རྗེས་འགྲོ། །དེ་ལྟར་མཚན་པ་གཞན་སེལ་བྱེད། ༡༧༠།།

识由声所变　彼等所现遮　此随义分行　如是闻遣余 [170]

तस्मात् संकेतकाले ऽपि निर्दिष्टार्थेन संयुतः।

स्वप्रतीतिफ़लेनान्यापोहः सम्बध्यते श्रुतौ ॥ १७१ ॥

དེ་ཕྱིར་བརྡ་ཡི་དུས་ན་ཡང་། །རང་ཉིད་མཐོང་བའི་འབྲས་བུ་ཅན། །

བསྟན་པའི་དོན་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར[130]། །གཞན་སེལ་སྒྲ་དང་འབྲེལ་པར་འགྱུར། ༡༧༡།།

故于立名时　亦见自为果　与说义属故　遣余与声属 [171]

अन्यत्रादृष्ट्यपेक्षत्वात् क्वचित्तद्दृष्ट्यपेक्षणात्।

श्रुतौ सम्बध्यते ऽपोहो नैतद् वस्तुनि युज्यते ॥ १७२ ॥

གཞན་དུ་མ་མཐོང་ལ་ལྟོས་དང་། །ལ་ལར་དེ་མཐོང་ལ་ལྟོས་ཕྱིར། །

གཞན་སེལ་སྒྲ་དང་འབྲེལ་འགྱུར་གྱི། །དེ་ནི་དངོས་ལ་མི་རུང་ངོ། །༡༧༢།།

待不见于余　待有见彼故　遣余与声属　彼于事不可 [172]

तस्माद् जात्यादितद्योगा नार्थे तेषु च न श्रुतिः।

130 《པེ་》《སྣར་》པ་ཡི།

संयुज्यते ऽन्यव्यावृत्तौ शब्दानामेव योजनात्॥ १७३ ॥

དེ་ཕྱིར་རིགས་སོགས་དེ་ལྡན་ནི། །ཡོད་མིན་དོན་དང་དེ་དག་ལ། །

མཚན་པ་འབྲེལ་མིན་གཞན་ལས་ནི། །ལྡོག་པ་ཉིད་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་ཕྱིར། །༡༧༣།།

故无类等具　于义及彼等　非闻相系属　遮余合声故 [173]

संकेतस्मरणोपायं दृष्टसंकलनात्मकम्।

पूर्वापरपरामर्शशून्ये तच्चाक्षुषे कथम्॥ १७४ ॥

བརྡ་དྲན་པ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི། །མཐོང་བ་སྦྱོར་བྱེད་བདག་ཉིད་ཅན། །

སྔ་ཕྱི་འཛིན་པས་སྟོང་པ་ཡི། །མིག་ཤེས་ལ་ནི་དེ་ཅི་ལྟར། ༄ །༡༧༤།།

以念名为因　所见合杂性　执前后所空　眼识彼如何 [174]

अन्यत्रगतचित्तो ऽपि चक्षुषा रूपमीक्षते।

तत्संकेताग्रहस्तत्र स्पष्टस्तज्जा च कल्पना॥ १७५ ॥

གཞན་ལ་འདུག་སེམས་ཅན་གྱི་ཡང་། །མིག་གིས་གཟུགས་དག་མཐོང་གྱུར་པ། །

དེར་ནི་གསལ་བར་དེ་ཡི་བརྡ། །མི་འཛིན་དེས་བསྐྱེད་[131]རྟོག་པའང་མེད། ༄ །༡༧༥།།

心向余转者　眼见众色时　不明执彼名　无彼生分别 [175]

जायन्ते कल्पनास्तत्र यत्र शब्दो निवेशितः।

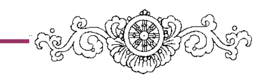
तेनेच्छातः प्रवर्त्तेरन् नेक्षेरन् बाह्यामक्षजाः॥ १७६ ॥

གང་ལ་སྒྲ་ནི་ངེས་འགོད་པ། །དེ་ལ་རྟོག་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །

དེས་ན་དབང་སྐྱེས་འདོད་པ་ཡིས། །འཇུག་འགྱུར་ཕྱི་རོལ་མཐོང་མི་འགྱུར། །༡༧༦།།

---

131 《པེ་》《སྣར་》སྐྱེད།

于何定立声　于彼生分别　根生随欲转　应不见外境 176

रूपं रूपमितीक्षेत तद्धियं किमितीक्षते।

अस्ति चानुभवस्तस्याः सो ऽविकल्पः कथं भवेत्॥ १७७॥

གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཞེས་མཐོང་བ་ན། །དེ་[132]བློ་ཞེས་ནི་ཇི་ལྟར་མཐོང་། །

དེ་ཡིས་[133]ཉམས་སུ་མྱོང་བའང་ཡོད། །དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཅི་ལྟར་ཡིན། །༡༧༧།།

于色谓见色　彼觉如何见　亦有彼领受　如何无分别 177

तयैवानुभवे दृष्टं न विकल्पद्वयं सकृत्।

एतेन तुल्यकालान्यविज्ञानानुभवो गतः॥ १७८॥

དེ་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་ཡིན་ན་ནི། །རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད། །

དེས་ནི་དུས་མཚུངས་རྣམ་པར་ཤེས། །གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་བསྟན་པ་ཡིན། ༈ །༡༧༨།།

若彼自领受　无顿二分别　彼即说同时　由他识领受 178

स्मृतिर्भवेदतीते च सा ऽगृहीते कथं भवेत्।

स्याच्चान्यधीपरिच्छेदाभिन्नरूपा स्वबुद्धिधीः॥ १७९॥

འདས་པ་ལ་ནི་དྲན་པར་འགྱུར། །མྱོང་བ་མེད་ལ་དེ་ཅི་ལྟར། ༈ །

རང་བློའི་བློ་དང་གཞན་གྱི་བློ། །ཡོངས་གཅོད་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འགྱུར། ༈།༡༧༩།།

于过去成念　无受彼如何　觉自觉他觉　决断体应一 179

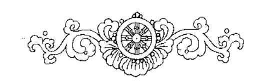
अतीतमपदृष्टाब्तमलिङ्गञ्चार्थवेदनम्।

---

132 《པེ་》《སྣར་》དེས།

133 《པེ་》《སྣར་》ཡི།

सिद्धं तत्केन तस्मिन् हि न प्रत्यक्षं न लैङ्गिकम्॥ १८०॥

དོན་རིག་འདས་པ་དཔེ་དག་དང་། །ཐལ་ཞིང་རྟགས་ནི་ཡོད་མིན་ཏེ། །

ཅེས་གྲུབ་གང་ཕྱིར་དེ་ལ་ནི། །མངོན་སུམ་མ་ཡིན་རྟགས་ཅན་མིན། ༈།༡༨༠།།

于了过去义　离喻因非有　由何成于彼　非现非有因 [180]

तत्स्वरूपावभासिन्या बुद्ध्यानन्तरया यदि।

रूपादिरिव गृह्येत न स्यात् तत्पूर्वधीग्रहः॥ १८१॥

གལ་ཏེ་དེ་ཡི་ངོ་བོར་ནི། །སྣང་ཅན་དེ་མ་ཐག་པའི་བློས། །

གཟུགས་སོགས་བཞིན་དུ་འཛིན་འགྱུར་ན། །སྔ་བློ་དེ་ནི་འཛིན་མི་འགྱུར། །༡༨༡།།

若谓现彼体　由彼无间觉　如色等缘者　不缘彼前觉 [181]

सो ऽविकल्पः स्वविषयो विज्ञानानुभवो यथा।

अशक्यसमयं तद्वदन्यदप्यविकल्पकम्॥ १८२॥

ཇི་ལྟར་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི། །རྣམ་ཤེས་ཉམས་མྱོང་དེ་རྟོག་མེད། །

དེ་བཞིན་བརྡ་བྱ་མི་ནུས་པ། །གཞན་ཡང་རྟོག་པ་མེད་པར་འགྱུར། ༈ །༡༨༢།།

如有自境识　领受无分别　不能名如是　余亦无分别 [182]

सामान्यवाचिनः शब्दास्तदेकार्था च कल्पना।

अभावे निर्विकल्पस्य विशेषाधिगमः कथम्॥ १८३॥

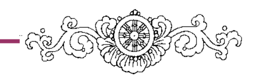
སྤྱི་བརྗོད་དང་ཚུལ་ཅན་སྒྲ་དང་། །རྟོག་པའང་དེ་དང་དོན་གཅིག་ན། །

རྟོག་པ་མེད་པ་མེད་ན་ནི། །ཁྱད་པར་གང་གིས་རྟོགས་པར་འགྱུར། །༡༨༣།།

诠总为性声　分别亦一义　若无无分别　差别由何知 [183]

अस्ति चेन्निर्विकल्पं च किञ्चित् तत्तुल्यहेतुकम्।

सर्वं तथैव हेतोर्हि भेदाद् भेदः फलात्मनाम् ॥ १८४ ॥

གལ་ཏེ་རྟོག་མེད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་། །ཡོད་ན་དེ་དང་མཚུངས་རྒྱུ་ཅན། །

ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་འབྲས་བདག་ཉིད། །ཐ་དད་རྒྱུ་ཐ་དད་ལས་ཡིན། ༈ །༡༨༤།།

若有无分别　与彼同因者　一切皆如是　果异由因异 184

अनपेक्षितबाह्यार्था योजना समयस्मृतेः।

तथानपेक्ष्य समयं वस्तुशक्त्यैव नेत्रधीः ॥ १८५ ॥

ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་མེད་པར། །བརྡ་དྲན་པ་ལས་སྦྱོར་བ་ཡིན། །

དེ་བཞིན་བརྡ་ལ་ལྟོས་མེད་པར། །དངོས་ནུས་ཉིད་ལས་མིག་བློར་འགྱུར། །༡༨༥།།

不观待外义　由念名结合　如是不待名　由事能眼觉 185

संकेतस्मरणापेक्षं रूपं यद्यक्षचेतसि।

अनपेक्ष्य न चेच्छक्तं स्यात् स्मृतावेव लिंगवत् ॥ १८६ ॥

གལ་ཏེ་གཟུགས་ནི་བརྡ་དྲན་ལ། །ལྟོས་ནས་དབང་པོའི་བློ་དག་ལ། །

ནུས་འགྱུར་ལྟོས་མེད་མ་ཡིན་ན། །རྟགས་[134]བཞིན་དྲན་པ་ཉིད་ལ་འགྱུར། ༈ །༡༨༦།།

若色待念名　于根觉有能　非无所待者　如因于念性 186

तस्यास्तत्संगमोत्पत्तेरक्षधीः स्यात् स्मृतेर्न वा।

ततः कालान्तरे ऽपि स्यात् क्वचिद् व्याक्षेपसम्भवात् ॥ १८७ ॥

དེ་ནི་དེ་འབྲེལ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། །དྲན་ལས་དབང་བློ་[135]འགྱུར་བའམ་མིན། །

134 《པེ་》《སྣར་》 རྟག

135 《སྣར་》 གོ།

དེ་ལས་དུས་གཞན་དུ་འང་འགྱུར། །ལ་ལར་རྣམ་གཡེང་སྲིད་ཕྱིར་རོ། ༈ །༡༨༧།།

彼彼系生故　念根识或非　余时亦应生　有时散乱故 187

क्रमेणोभयहेतुश्चेत् प्रागेव स्यादभेदतः।

अन्यो ऽक्षबुद्धिहेतुश्चेत् स्मृतिस्तत्राप्यनर्थिका॥ १८८॥

གལ་ཏེ་རིམ་གྱིས་གཉིས་རྒྱུ་ཡིན། །ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་སྔར་ཉིད་འགྱུར། ༈ །

དབང་པོའི་བློ་རྒྱུ་གཞན་ཡིན་ན། །དེ་ལ་[136]དྲན་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །༡༨༨།།

若渐为二因　无异故即前　若根觉余因　于彼念无义 188

यथासमितासिद्ध्यर्थमिष्यते समयस्मृतिः।

भेदश्चासमितो ग्राह्यः स्मृतिस्तत्र किमर्थिका॥ १८९॥

བརྡ་དྲན་ཇི་ལྟར་བརྡར་བཏགས་པ། །གྲུབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་དང་། །

ཁྱད་པར་བརྡར་བཏགས་མེད་འཛིན་ན། །དེ་ལ་དྲན་པ་དོན་ཅི་ཡོད། །༡༨༩།།

如为成假名　许忆念名者　缘别无假名　彼念有何义 189

सामान्यमात्रग्रहणे भेदापेक्षा न युज्यते।

तस्माच्चक्षुश्च रूपं च प्रतीत्योदेति नेत्रधीः॥ १९०॥

སྤྱི་[137]ཙམ་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ནི། །ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་མི་རུང་ངོ[138]། ༈ །

དེ་ཕྱིར་མིག་དང་གཟུགས་དག་ལ། །བརྟེན་ནས་མིག་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ༈ །༡༩༠།།

若缘唯总者　不可待差别　故依眼及色　而生于眼识 190

---

136 《པེ་》《སྣར་》 ལའང་།

137 《པེ་》 ཅེ།

138 《སྣར་》 དེ།

साक्षाच्च ज्ञानजनने समर्थो विषयो ऽक्षवत्।

अथ कस्माद् द्वयाधीनजन्म तत् तेन नोच्यते॥ १९१॥

གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཤེས་བསྐྱེད་ལ། །དབང་པོ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ནུས་ཡིན། །

འོན་ཅི་ཕྱིར་གཉིས་རག་ལས། །སྐྱེ་བ་དེ་ནི་དེས་མི་བརྗོད། ༄།༡༩༡།།

若生起现识　如根境是能　何故依二生　而不以彼说 191

समीक्ष्य गमकत्वं हि व्यपदेशो नियुज्यते।

तच्चाक्षव्यपदेशो ऽस्ति तद्धर्मश्च नियोज्यताम्॥ १९२॥

གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མཐོང་ནས། །ཐ་སྙད་ངེས་པར་སྦྱར་བ་ཡིན[139]། ༄།

དབང་པོའི་ཐ་སྙད་ལ་དེ་ཡོད། །སྦྱར་བར་བྱ་བའང་དེ་ཆོས་ཡིན། ༄ །༡༩༢།།

由见能了知　决定立名言　根名言有彼　所立是彼法 192

ततो लिंगस्वभावो ऽत्र व्यपदेशे नियोज्यताम्।

निवर्त्तते व्यापकस्य स्वभावस्य निवृत्तितः॥ १९३॥

དེ་ཕྱིར་ཐ་སྙད་འདི་ལ་ནི། །སྦྱར་བྱ་རང་བཞིན་རྟགས་ཡིན་ཏེ། །

ཁྱབ་[140]པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ནི། །ལོག་པའི་ཕྱིར་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར། །༡༩༣།།

故此立名言　是自性正因　反能遍自性　故彼亦应遮 193

सञ्चितः समुदायः स सामान्यं तत्र चाक्षधीः।

सामान्यबुद्धिश्चावश्यं विकल्पेनानुबध्यते॥ १९४॥

---

139 《ཐེ་》《སྣར་》ཡི།

140 《ཐེ་》《སྣར་》ཁྱད།

བསགས་པ་དག་ནི་ཚོགས་པ་ཡིན། །དེ་སྤྱི་དེ་ལ་[141]དབང་པོའི་བློ། །
སྤྱི་བློ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡང་། །རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ། ༈ །༡༩༤།།

诸集合是聚　彼总彼根觉　总觉定无疑　与分别相连 [194]

अर्थान्तराभिसम्बन्धाज्जायन्ते ये ऽणवो ऽपरे।
उक्तास्ते सञ्चितास्ते हि निमित्तं ज्ञानजन्मनः॥ १९५॥

དོན་གཞན་དང་ནི་མངོན་འབྲེལ་ཕྱིར། །རྡུལ་ཕྲན་གཞན་གང་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །
དེ་དག་བསགས་བཤད་དེ་དག་ནི། །ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན། ༈ །༡༩༥།།

余义相连故　余何尘当生　说彼等集合　是生识原因 [195]

अणू नां स विशेषश्च नान्तरेणापरनणीन्।
तदेकानियमज्ज्ञानमुक्तं सामान्यगोचरम्॥ १९६॥

རྡུལ་ཕྲན་གཞན་དག་མེད་པར་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་ཁྱད་པར་དེ་ཡང་མེད། །
ཤེས་དེ་གཅིག་ལ་ངེས་མིན་ཕྱིར། །སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད། ༈ །༡༩༦།།

若无余微尘　亦无彼别尘　识定非于一　故说总行境 [196]

अथैकायतनत्वे ऽपि नानेकं दृश्यते सकृत्।
सकृद्ग्रहावभासः कि वियुक्तेषु तिलादिषु॥ १९७॥

གལ་ཏེ་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་ཡིན་ཡང་། །ཅིག་ཅར་དུ་མ་འཛིན་མ་ཡིན། ༈ །
ཏིལ་སོགས་ཐ་དད་ལ་ཇི་ལྟར། །ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་[142]སྣང་བ་ཡིན། ༈ །༡༩༧།།

---

[141] 《པེ་》《སྣར་》ལས།

[142] 《པེ་》《སྣར་》བ།

若虽是一处　非能顿缘多　于胡麻等异　如何现顿缘 [197]

प्रयुक्तं लाघवञ्चात्र तेष्वेव क्रमपातिषु।

किं नाक्रमग्रहस्तुल्यकालाः सर्वाश्य बुद्धयः ॥ १९८ ॥

འདི་ལ་མགྱོགས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ༔ །རིམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ། །

ཇི་ལྟར་རིམ་མིན་[143]འཛིན་མི་འགྱུར། ༔ །བློ་རྣམས་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །༡༩༨།།

此中速已说　于次第降落　何不非次缘　诸觉皆同时 [198]

काश्चित् तास्वक्रमाभासाः क्रमवत्यो ऽपराश्च किम्।

सर्वार्थग्रहणे तस्मासक्रमो ऽयं प्रसज्यते ॥ १९९ ॥

དུས་མཚུངས་ཅི་ལྟར་དེ་དག་ལ། །འགའ་ཞིག་རིམ་མིན་[144]སྣང་བ་དང་། །

གཞན་ནི་རིམ་ལྡན་སྣང་བར་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་དོན་ཀུན་འཛིན་པ་ལ། །

འདི་ནི་རིམ་མིན་ཐལ་བར་འགྱུར། ༔ །༡༩༩ །།

如何彼等中　有现非次第　余现有次第　故缘众义时　此应非次第 [199]

नै कं चित्रपतंगादि रूपं वा दृश्यते कथम्।

चित्रं तदेकामिति चेदिदं चित्रतरं ततः ॥ २०० ॥

ཕྱེ་མ་ལེབ་ཁྲ་ལ་སོགས་གཟུགས། །དུ་མའང་ཅི་ཡང་[145]སྣང་བར་འགྱུར། །

གལ་ཏེ་སྣ་ཚོགས་དེ་གཅིག་ན། །དེ་བས་ཆོས་འདི་ངོ་མཚར་ཆེ། ༔ །༢༠༠།།

如花蝶等色　众多如何现　若种种是一　此尤为希有 [200]

---

143 《སྣར་》 +བ།

144 《པེ་》《སྣར་》 ནི།

145 《པེ་》《སྣར་》 ཇི་ལྟར།

नैकस्वभावं चित्रं हि मणिरूपं यथैव तत्।

नीलादिप्रतिभासश्च तुल्यश्चित्रपटादिषु॥२०१॥

སྣ་ཚོགས་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་མིན། །དཔེར་ན་ནོར་བུའི་གཟུགས་དེ་བཞིན། ༀ།

སྔོ་སོགས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི། །སྣམ་ཁྲ་ལ་སོགས་དག་ལའང་མཚུངས། ༀ །༢༠༧།།

种种非一性　喻如摩尼色　青等诸区别　花布等亦同 [201]

तत्रावयवरूपं चेत् केवलं दृश्यते तथा।

नीलादीनि निरस्यान्यच्चित्रं चित्रं यदीक्षसे॥२०२॥

གལ་ཏེ་དེ་ལ་ཡན་ལག་གཟུགས། །འབའ་ཞིག་དེ་ལྟར་མཐོང་ཞེ་ན། །

གལ་ཏེ་སྔོ་སོགས་སྤངས་པ་ཡི། །ཁྲ་བོ་གཞན་མཐོང་ངོ་མཚར་རོ། ༀ །༢༠༣།།

若唯支分色　乃见如是者　若舍青等外　见余花甚奇 [202]

तुल्यार्थाकारकालत्वेनोपलक्षितयर्द्धयोः।

नानार्था क्रमवत्येका किमेकार्था ऽक्रमापरा॥२०३॥

དུས་དང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། །མཚུངས་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དག་ལས[146]། །

གཅིག་ནི་རིམ་ལྡན་དོན་མང་དང་། །གཅིག་ནི་རིམ་མིན་[147]དོན་གཅིག་གིས། ༀ །༢༠༣།།

时与义行相　同了知诸觉　一次第多义　一非次一义 [203]

वैश्वरूप्याद् धियामेव भावानां विश्वरूपता।

तच्चेदनङ्ग केनेयं सिद्धा भेदव्यवस्थितिः॥२०४॥

---

146 《པེ་》《སྣར་》ལ།

147 《པེ་》《སྣར་》ལྡན།

བློ་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །དོན་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ངོ་བོ་ཉིད། ༔ །

གལ་ཏེ་དེ་རྒྱུ་མིན་ཞེ་ན། །ཐ་དད་བཞག་[148]འདི་གང་གིས་འགྲུབ། ༔ །༢༠༩།།

觉种种体故　诸义种种体　若彼非因者　建异由何成 [204]

विजातीनामनारम्भादालेख्यादौ न चित्रधीः।

अरूपत्वान्न संयोगश्चित्रो भक्तेश्च नाश्रयः॥२०५॥

རིགས་མི་མཐུན་རྣམས་རྩོམ་མེད་ཕྱིར། །རི་མོ་སོགས་བློ་སྣ་ཚོགས་མིན། །

གཟུགས་མེད་ཕྱིར་ལྡན་སྣ་ཚོགས་མིན། །ཉེ་བར་བརྟགས་[149]ལ་བརྟེན་པའང་མིན། །༢༠༥།།

异类无造故　画觉非种种　由无有色故　相应非种种　亦非依假设 [205]

प्रत्येकमविचित्रत्वाद् गृहीतेषु क्रमेण च।

न चित्रधीसङ्कलनमनेकस्यैकया ऽग्रहात्॥२०६॥

རེ་རེ་སྣ་ཚོགས་མིན་ཕྱིར་རོ། ༔ །རིམ་བཞིན་དུ་ནི་བཟུང་བ་ལ། །

སྣ་ཚོགས་བློ་ཡིས་བསྡེབས་མིན་ཏེ། །གཅིག་གིས་དུ་མ་མི་འཛིན་ཕྱིར།༔ །༢༠༦།།

各各非种种　非渐次取已　觉合为种种　一不缘多故 [206]

नानार्थैका भवेत् तस्मात् सिद्धा ऽतो ऽप्यविकल्पिका।

विकल्पयन्नेकमर्थं यतो ऽन्यदपि पश्यति॥२०७॥

དེ་ཕྱིར་གཅིག་དོན་དུ་མ་ཅན། །གང་ཕྱིར་དོན་གཅིག་རྟོག་[150]པ་ནའང་། །

གཞན་དག་མཐོང་བ་དེ་ཕྱིར་ཡང་། །རྟོག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན། ༔ །༢༠༧།།

---

148 《པེ་》《སྣར་》གཞག

149 《པེ་》《སྣར་》བཏགས།

150 《པེ་》དོན་གཅིག་རྟགས། 《སྣར་》དེ་ནི་གཅིག་རྟོགས།

故一有多义　由知一义时　亦见余义故　亦成无分别 207

चित्रावभासेष्वथषु यद्येकत्वं न युज्यते।
सैव तावत् कथं बुद्धिरेका चित्रावभासिनी ॥ २०८ ॥

སྣ་ཚོགས་སྣང་ཅན་དོན་རྣམས་ལ། །གལ་ཏེ་གཅིག་ཉིད་མི་རིགས་ན། །
རེ་ཞིག་གཅིག་པུའི་བློ་དེ་ཉིད། །སྣ་ཚོགས་སུ་ནི་ཅི་ལྟར་སྣང་། ༈ །༢༠༨།།

现种种诸义　若一性非理　且彼独一觉　如何现种种 208

इदं वस्तुबलायातं यद् वदन्ति विपश्चितः।
यथा यथार्थाश्चिन्त्यन्ते विशीर्यन्ते तथा तथा ॥ २०९ ॥

ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་དོན་བསམས་པ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་རྣམ་འབྲེལ་[151]ཞེས། །
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ། །དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་འོངས་པ་ཡིན། ༈ །༢༠༩།།

如如思惟义　如是如是离　诸智者所说　是由事力来 209

किं स्यात् सा चित्रतैकस्याम् न स्यात् तस्यां मतावपि।
यदीदं स्वयमर्थानां रोचते तत्र के वयम् ॥ २१० ॥

གཅིག་ལ་སྣ་ཚོགས་དེ་ཅིར་འགྱུར། ༈ །བློ་དེ་ལ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །
གལ་ཏེ་དོན་རྣམས་བདག་ཉིད་འདིར། །འདོད་ན་དེ་ལ་[152]ངས་ཅི་བྱ། །༢༡༠།།

一种种何过　彼觉亦不成　若诸义体尔　于彼我何为 210

तस्मान्नार्थेषु न ज्ञाने स्थूलाभासस्तदात्मनः।

---

151 《པེ་》《སྣར་》 བྲལ།

152 《པེ་》《སྣར་》 ལའང་།

एकत्र प्रतिषिद्धित्वाद् बहुष्वपि न सम्भवः॥२११॥

དེ་ཕྱིར་དོན་དང་ཤེས་པ་ལ། །རགས་སྣང་ཡོད་མིན་དེ་བདག་[153]ཉིད། །

གཅིག་ལ་བཀག་པ་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །མང་པོ་ལ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ༈ །༢༡༡།།

故于义与识　现粗色非有　破彼体一故　体多亦非有 [211]

परिच्छेदो ऽन्तरन्यो ऽयं भागो बहिरिव स्थितः।

ज्ञानस्याभेदिनौ भिन्नौ प्रतिभासो ह्युपप्लवः॥२१२॥

ཡོངས་གཅོད་[154]ནང་ཡིན་ཕྱི་རོལ་ལྟར། །གནས་པ་འདི་ནི་ཆ་གཞན་ཡིན། ༈ །

ཐ་དད་མེད་ཅན་ཤེས་པ་ཡི། །ཐ་དད་སྣང་བ་བསླད་པ་[155]ཉིད། །༢༡༢།།

决断是内心　似安住于外　此是所余分　无异者诸识　现异是染性 [212]

तत्रैकस्याप्यभावेन द्वयमप्यवहीयते।

तस्मात् तदेव तस्यापि तत्त्वं या द्वयशून्यता॥२१३॥

དེ་ལ་གཅིག་ནི་མེད་པས་ཀྱང་། །གཉིས་ཀའང་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། ༈ །

དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་འང་དེ་ཉིད་ཡིན། །༢༡༣།།

彼中由一无　二者俱失坏　是故彼二空　亦是彼实性 [213]

तद्भेदाश्रयिणी चेयं भावानां भेदसंस्थितिः।

तदुपप्लवभावे च तेषां भेदो ऽप्युपप्लवः॥२१४॥

དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་འདི། །དེ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །

---

153 《པེ་》《སྣར་》དག

154 《པེ་》《སྣར་》སྤྱོད།

155 《པེ་》《སྣར་》མ།

དེ་ནི་བསྟན་པ་ཉིད་ཡིན་ན། །དེ་དག་ཐ་དད་ཀྱང་བསྟན་འགྱུར། ༈ །༢༡༤།།

此诸事异住　是依于彼异　彼既是染性　彼等亦当染 [214]

न ग्राह्यग्राहकाकारबाह्यमस्ति च लक्षणम्।

अतो लक्षणशून्यत्वान्निःस्वभावाः प्रकाशिताः ॥२१५॥

གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལས། །མཚན་ཉིད་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །

དེས་ན་མཚན་ཉིད་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །རང་བཞིན་མེད་པར་[156]རབ་ཏུ་བཤད། ༈།༢༡༥།།

离能所取相　其余相非有　由其相空故　说为无自性 [215]

व्यापारोपधिकं सर्वं स्कन्धादीनां विशेषतः।

लक्षणं स च तत्त्वं न तेनाप्येते विलक्षणाः ॥२१६॥

ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཡི། །

ཁྱད་པར་ཅན་དེ་འང་དེ་ཉིད་མིན། །དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་ཉིད་བྲལ། ༈།༢༡༦།།

由蕴等差别　一切能相者　彼亦非实性　彼等皆离相 [216]

यथास्वम्प्रत्ययापेक्षादविद्योपप्लुतात्मनाम्।

विज्ञप्तिर्वितथाकारा जायते तिमिरादिवत् ॥२१७॥

མ་རིག་གིས་བསླད་བདག་ཉིད་ལ། །ཇི་ལྟའི་རང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས། །

རྣམ་རིག་དེ་བཞིན་མིན་རྣམ་པ། །སྐྱེ་འགྱུར་རབ་རིབ་ལ་སོགས་བཞིན། ༈ །༢༡༧།།

无明所染体　观待如自缘　生识非真如　如有眩翳等 [217]

असंविदिततत्वा च सा सर्वापरदर्शनैः।

---

156 《སྣར་》བཞི།

असम्भवाद् विना तेषां ग्राह्यग्राहकविप्लवैः ॥२१८॥

ཕ་རོལ་མཐོང་མིན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས[157]། །དེ་ཉིད་དེ་ནི་རིག་མ་ཡིན། །

གཟུང་དང་འཛིན་པའི་བསླད་པ་དག །མེད་ན་དེ་ནི་མེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །༢༡༨།།

未见彼岸者　皆不了实性　无能所取染　彼皆非有故 [218]

तदुपेक्षिततत्त्वार्थैः कृत्वा गजनिमीलनम्।

केवलं लोकबुद्ध्यैव बाह्यचिन्ता प्रतन्यते॥२१९॥

དེས་དེ་ཉིད་དོན་བཏང་སྙོམས་ཅན། །གླང་ཆེན་གཟིགས་སྟངས་ཉིད་མཛད་ནས། །

འཇིག་རྟེན་ཐུགས་ནི་འབབ[158]ཞིག་གིས། །ཕྱི་རོལ་དཔྱོད[159]ལ་འཇུག་པར་མཛད། །༢༡༩།།

彼舍真实义　以象王顾视　唯顺世间心　趣向观外义 [219]

नीलादिश्चित्रविज्ञाने ज्ञानोपाधिरनन्यभाक्।

अशक्यदर्शनः तं हि पतत्यर्थे विवेचयन्॥२२०॥

ཤེས་པ་སྔོ་སོགས་སྣ་ཚོགས་པ། །ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་རྟེན[160]མེད། །

མཐོང་ནུས་མ་ཡིན་དེ་ཡི་ཚེ། །རྣམ་དབྱེ་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར། །༢༢༠།།

识青等种种　识别不依余　非能见尔时　分辨趣外义 [220]

यद् यथा भासते ज्ञानं तत् तथैव प्रकाशते।

इति नामैकभावः स्याच्चित्राकारस्य चेतसि॥२२१॥

---

157 《ཞེ་》《སྣར་》 དེ།

158 《ཞེ་》《སྣར་》 འབབ།

159 《ཞེ་》《སྣར་》 སྤྱོད།

160 《ཞེ་》《སྣར་》 བརྟེན།

ཤེས་གང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ། །དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་མྱོང་བ་ཡིན། །

དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། །སྣ་ཚོགས་གཅིག་གི་[161]ངོ་བོར་འགྱུར། ༔ །༢༢༡།།

识如其所现　即如是领受　如是心行相　种种成一体 [221]

पटादिरूपस्यैकत्वे तथा स्यादविवेकिता।

विवेकीनि निरस्यान्यदा विवेकि च नेक्षते॥ २२२॥

རས་སོགས་གཟུགས་ནི་གཅིག་ཡིན་ན། །དེ་བཞིན་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར། །

ཐ་དད་ཅན་ནི་རྣམ་བསལ་[162]བ། །ཐ་དད་མེད་པ་གཞན་མཐོང་མེད། ༔ །༢༢༢།།

布等色若一　如于无区别　除去差异者　不见余无异 [222]

को वा विरोधो बहवः सञ्जातातिशयाः पृथक्।

भवेयुः कारणं बुद्धेर्यदि नात्मेन्द्रियादिवत्॥ २२३॥

གལ་ཏེ་དབང་པོ་ལ་སོགས་བཞིན། །ཁྱད་པར་སྐྱེས་གྱུར་མང་པོ་དག །

ཅིག་ཅར་བློ་ཡི་རྒྱུར་འགྱུར་ཡང་། །འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། ༔ །༢༢༣།།

若如诸根等　差别生众多　顿为一觉因　亦有何相违 [223]

हेतुभावाद् ऋते नान्या ग्राह्यता नाम काचन।

तत्र बुद्धिर्यदाकारा तस्यास्तद् ग्राह्यमुच्यते॥ २२४॥

རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ། །གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་[163]གཞན་ཅིའང་མེད། །

དེ་ལ་བློ་ནི་གང་དུ་སྣང་། །དེ་ནི་དེ་ཡི་གཟུང་བར་བརྗོད། ༔ །༢༢༤།།

---

[161] 《པེ་》《སྣར་》 གིས།

[162] 《པེ་》《སྣར་》 གསལ།

[163] 《སྣར་》 +བ།

除为因事外　全无余所取　彼中觉所现　说为彼所取 [224]

कथं वा ऽवयवी ग्राह्या सकृत् स्वावयवैः सह।
न हि गोप्रत्ययो दृष्टः सास्नादीनामदर्शने॥२२५॥

ཇི་ལྟར་རང་གི་ཡན་ལག་བཅས། །ཅིག་ཅར་ཡན་ལག་ཅན་བཟུང་ཡིན། །
ལྐོག་ཤལ་སོགས་མཐོང་མེད་པར་ནི། །བ་གླང་ཤེས་པ་མཐོང་བ་མེད། །༢༢༥།།

如何能顿取　具自支有支　未见垂胡等　不见知是牛 [225]

गुणप्रधानाधिगमः सहाप्यभिमतो यदि।
सम्पूर्णाङ्गो न गृह्येत सकृन्नापि गुणादिमान्॥२२६॥

གལ་ཏེ་ཡོན་ཏན་གཙོ་བོ་དག །ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་འདོད་ན་ཡང་། །
ཅིག་ཅར་ཡན་ལག་རྫོགས་འཛིན་མིན། །ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་ལྡན་པའང་མིན། །༢༢༦།།

若许顿了知　功德最胜等　非顿取众支　亦非德等具 [226]

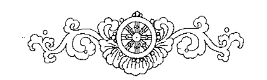
विवक्षापरतन्त्रत्वाद् विशेषणविशेषययोः।
यदङ्गभावेनोपात्तं तत् तेनैव हि गृह्यते॥२२७॥

ཁྱད་པར་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཅན། །བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གཞན་དབང་ཕྱིར། །
ཡན་ལག་ཉིད་དུ་ཉེར་བཟུང་གང་། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དེ་འཛིན་འགྱུར། །༢༢༧།།

差别有差别　乐说他力故　先取为支分　由此而缘彼 [227]

स्वतो वस्त्वन्तराभेदाद् गुणादेर्भेदकस्य च।
अग्रहादेकबुद्धिः स्यात् पश्यतो ऽपि परापरम्॥२२८॥

རང་གིས་[164]དངོས་པོ་གཞན་དག་ལས། །ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་སོགས། །

ཐ་དད་བྱེད་པའང་མ་བཟུང་ཕྱིར། །གཞན་གཞན་མཐོང་ཡང་བློ་གཅིག་འགྱུར། ༑ །༢༢༨།།

自事离余者　无异故未取　德等能异故　虽见余余法　其觉当成一 [228]

गुणादिभेदग्रणान्नानात्वप्रतिपद् यदि।

अस्तु नाम तथाप्येषां भवेत् सम्बन्धिसङ्करः ॥२२९॥

ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་[165]ནི། །གཟུང་ཕྱིར་དུ་མ་རྟོགས་[166]འགྱུར་ན། །

འགྱུར་མོད་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཡང་། །འདི་དག་གི་འབྲེལ་འཚོལ་བར་འགྱུར། ༑ །༢༢༩།།

若取德等别　故了知多者　虽尔纵如是　其系属错乱 [229]

शब्दादीनामनेकत्वात् सिद्धो ऽनेकग्रहः सकृत्।

सन्निवेशाग्रहायोगादग्रहे सन्निवेशिनाम् ॥२३०॥

སྒྲ་སོགས་དུ་མ་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར། །ཅིག་ཅར་དུ་མ་འཛིན་པར་གྲུབ། །

བཀོད་པ་ཅན་ནི་མ་བཟུང་བར། །བཀོད་པ་འཛིན་པ་མི་རུང་ཕྱིར། ༑ །༢༣༠།།

声等多性故　顿缘多已成　未取能建者　不取所建故 [230]

सर्वतो विनिवृत्तस्य विनिवृत्तिर्यतो यतः।

तद्भेदोन्नीतभेदा सा धर्मिणो ऽनेकरूपता ॥२३१॥

ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ལྡོག་པ། །གང་དང་གང་ལས་ལོག་དེ་ལས། །

ཐ་དད་བརྟགས་[167]པའི་ཐ་དད་ཅན། །དེ་ནི་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད། །༢༣༡།།

---

164 《པེ་》《སྣར་》 གི།

165 《པེ་》《སྣར་》 པ།

166 《པེ་》《སྣར་》 གཏོགས།

有法遮一切　从彼彼返异　假立有异者　彼众多体性 [231]

तेकल्पिता रूपभेदाद् निर्विकल्पस्य चेतसः।

न विचित्रस्य चित्राभाः कादाचित्कस्य गोचरः॥२३२॥

བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ། །སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དེ་དག་ནི། །

རྟོག་པ་མེད་སེམས་སྣ་ཚོགས་མིན། །རེས་འགའ་བ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །༢༣༢།།

假立自性异　现种种彼等　非无分别心　现为种种事　非暂生行境 [232]

यद्यप्यस्ति सितत्वादि यादृगिन्द्रियगोचरः।

न सो ऽभिधीयते शब्दैर्ज्ञानयो रूपभेदतः॥२३३॥

གལ་ཏེ་དཀར་སོགས་ཡོད་གྱུར་ཀྱང་། །དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅི་འདྲ་བ། །

དེ་ནི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་མིན་ཏེ། །ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་ཕྱིར། ༑ །༢༣༣།།

设有白等性　如根所行境　非声能诠说　识自性异故 [233]

एकार्थत्वे ऽपि बुद्धीनां नानाश्रयतया स चेत्।

श्रोत्रादिचित्तानीदानीं भिन्नार्थानीति तत् कुतः॥२३४॥

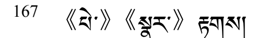
བློ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཡང་། །རྟེན་སྣ་ཚོགས་པས་དེར་འགྱུར་ན། །

དེ་ནི་རྣ་བ་ལ་སོགས་སེམས། །ཐ་དད་དོན་ཅན་དེ་གང་ལས། །༢༣༤།།

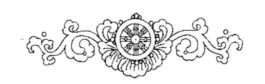
诸觉虽一义　由种种所依　故成彼异者　则彼耳等心　由何有异义 [234]

जातो नामाश्रयोन्यो ऽन्यः चेतसां तस्य वस्तुनः।

एकस्यैव कुतो रूपं भिन्नाकारावभासि तत्॥२३५॥

[167] 《ཐེ་》《སྣར་》 རྟགས།

སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི་གཞན་དང་གཞན། །སྐྱེས་སུ་ཟུག་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་ཀྱི། །
དངོས་དེ་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་སུ། །སྣང་བ་དེ་ནི་གང་ལས་ཡིན། ༄ །༢༣༥།།

心虽然是从　彼彼所依生　然于彼一事　现种种自性　彼是由何成 [235]

वृत्तेर्दृश्यपरामर्शनाभिधानविकल्पयोः।
दर्शनात् प्रत्यभिज्ञानं गवादीनां निवारितम्॥२३६॥

མཐོང་བ་རྟགས་[168]པ་མེད་པར་ནི། །བརྗོད་དང་རྣམ་རྟོག་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །
མཐོང་ལས་བ་གླང་ལ་སོགས་པའི། །ངོ་ཤེས་པ་ནི་བཟློག་པ་ཡིན། ༄ །༢༣༦།།

无所见了知　言分别转故　是遮由所见　而认识牛等 [236]

अन्वयाच्चानुमानं यदभिधानविकल्पयोः।
दृश्ये गवादौ जात्यादेस्तदप्येतेन दूषितम्॥२३७॥

བ་ལང་ལ་སོགས་མཐོང་བ་ལ། །རིགས་སོགས་བརྗོད་དང་རྣམ་རྟོག་དག །
རྗེས་སུ་འགྲོ་ལས་རྗེས་དཔོག་གང་། །དེ་ཡང་འདི་ཡིས་སུན་ཕྱུང་ངོ་། ༄།༢༣༧།།

于所见牛等　随言说分别　比度种类等　由此亦破彼 [237]

दर्शनान्येव भिन्नान्यप्येकां कुर्वन्ति कल्पनाम्।
प्रत्यभिज्ञानसंख्यातां स्वभावेनेति वर्णितम्॥२३८॥

མཐོང་བ་ཐ་དད་ཉིད་ཡིན་ཡང་། །ངོ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡི། །
རྣམ་རྟོག་གཅིག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། ༄ །༢༣༨།།

所见虽各异　分别认谓一　是由自性造　如前已说讫 [238]

168 《པེ་》《སྣར་》རྟོགས།

पूर्वानुभूतग्रहणे मानसस्याप्रमाणता।
अदृष्टग्रहणे ऽन्धादेरपि स्यादर्थदर्शनम्॥२३९॥

སྔར་མྱོང་བ་ནི་འཛིན་པ་ན། །ཡིད་ནི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན། །
མ་མཐོང་འཛིན་ན་ལོང་བ་ལ། །སོགས་པ་ཡིས་ཀྱང་དོན་མཐོང་འགྱུར། ༄།༢༣༩།།

若缘前领受　意则非是量　若缘未见者　盲等应见义 [239]

क्षणकत्वादतीतस्य दर्शनस्य न सम्भवः।
वाच्यमक्षणिकत्वे स्याल्लक्षणं सविशेषणम्॥२४०॥

སྐད་ཅིག་ཉིད་ཕྱིར་འདས་པ་ཡི། །དོན་མཐོང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །
སྐད་ཅིག་མིན་ན་མཚན་ཉིད་ནི། །ཁྱད་པར་བཅས་པ་བརྗོད་བྱར་འགྱུར། ༄ །༢༤༠།།

是刹那性故　非见过去义　若非刹那性　应说相差别 [240]

निष्पादितक्रिये कञ्चिद् विशेषमसमादधत्।
कर्मण्यैन्द्रियमन्यद् वा साधनं किमितीष्यते॥२४१॥

བྱ་བ་བསྒྲུབས་ཅན་ལས་ལ་ནི། །ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མི་བྱེད་ལ[169]། །
དབང་པོ་ཅན་ནམ[170]གཞན་དག་ནི། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཇི་ལྟར་འདོད། ༄ །༢༤༡།།

所作已办业　不作少差别　有根或余者　如何许能立 [241]

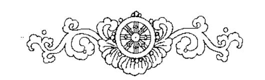
सकृद् भावश्च सर्वासां धियां तद्भावजन्मनाम्।
अन्यैरकार्यभेदस्य तदपेक्षाविरोधतः॥२४२॥

---

169 《པེ་》-ལ། 《སྣར་》 བ།

170 《པེ་》《སྣར་》 མ།

དངོས་པོ་དེ་ལས་སྐྱེ་བའི་བློའང་། །ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
གཞན་གྱིས་ཁྱད་པར་བྱ་མིན་ན། །དེ་ལ་ལྟོས་པ་འགལ་ཕྱིར་རོ། །༢༤༢།།

彼事所生觉　一切应顿起　若余无别作　待彼相违故 [242]

तस्मादिन्द्रियविज्ञानानन्तरप्रत्ययोद्भवम्।
मनो ऽन्यमेव गृह्णाति विषयं नान्धदृक् ततः॥२४३॥

དེ་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཅན། །
ཡིད་ནི་ཡུལ་གཞན་ཉིད་འཛིན་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་ལོང་བས་མཐོང་བ་མིན། ༈ །༢༤༣།།

是故诸根识　无间缘所生　意能缘余境　故盲者不见 [243]

स्वार्थान्वयार्थापेक्षैव हेतुरिन्द्रियजा मतिः।
ततो ऽन्यग्रहणेस्य नियतग्राह्यता मता॥२४४॥

རང་དོན་རྗེས་འགྲོའི་དོན་ལྟོས་ཅན། །དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ཕྱིར་འདི་གཞན་འཛིན་ན་ཡང་། །ངེས་པར་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན། །༢༤༤།།

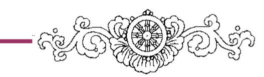
待随自义者　根生觉是因　故此虽缘余　许缘境决定 [244]

तदतुल्यक्रियाकालः कथं स्वज्ञानकालिकः।
सहकारी भवेदर्थ इति चेदक्षचेतसः॥२४५॥

དེ་དང་བྱེད་དུས་[171]མཚུངས་མེད་ཅན། །རང་ཤེས་དུས་ཅན་དོན་[172]དག་ནི། །
ཅི་ལྟར་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཡི། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། །༢༤༥།།

---

171 《པེ་》《སྣར་》 དུ།
172 《སྣར་》 པོ་དེ།

与彼无同时　自识时诸义　如何为根识　而作俱生缘 [245]

असतः प्रागसामर्थ्यात् पश्चाच्चानुपयोगतः।
प्राग्भावः सर्वहेतूनां नाति ऽर्थ स्वधिया सह॥२४६॥

མེད་པ་སྔར་ནུས་མེད་ཕྱིར་དང་། །ཕྱིས་ཀྱང་ཉེ་བར་མི་སྦྱོར་ཕྱིར། །
རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྔར་ཡོད་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་རང་བློ་བཅས་དོན་མིན། ༢ །༢༩༦།།

无前无能故　后亦不合故　一切因先有　非义俱自觉 [246]

भिन्नकालं कथं ग्राह्यमिति चेद् ग्राह्यतां विदुः।
हेतुत्वमेव युक्तिज्ञा ज्ञानाकारार्पणक्षमम्॥२४७॥

དུས་ཐ་དད་པས་[173]ཇི་ལྟར་འཛིན། །ཞེ་ན་རིག་པ་ཤེས་པ་ཡིས། །
ཤེས་པའི་རྣམ་པ་[174]འཇོག་ནུས་པའི། །རྒྱུ་ཉིད་ལ་ནི་གཟུང་བར་ཤེས། ༢ །༢༩༧།།

彼如何缘异　由理智了知　能立识行相　因性为所取 [247]

कार्यं ह्यनेकहेतुत्वे ऽप्यनुकुर्वदुदेति यत्।
तत् तेनाप्यत्र तद्रूपं गृहीतमिति चोच्यते॥२४८॥

རྒྱུ་དུ་མ་ཉིད་ཡོད་ན་ཡང་། །འབྲས་བུ་རྗེས་བྱེད་སྐྱེ་བ་གང་། །
དེ་ནི་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དེ། །བཞག་དང་གཟུང་[175]ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ༢ །༢༩༨།།

因虽有众多　能随生果者　彼立彼体性　说彼是所取 [248]

अशक्यसमयो ह्यात्मा रागादीनामनन्यभाक्।

173　《བེ་》《སྣར་》 ག།

174　《བེ་》《སྣར་》 པར།

175　《བེ་》《སྣར་》 བཟུང་།

तेषामतः स्वसंवित्तिर्नाभिजल्पानुषङ्गिणी ॥ २४९ ॥

བདེ་སོགས་བདག་ཉིད་གཞན་མི་བསྟེན[176]། །བརྡ་བྱེད་པར་ནི་ནུས་མ་ཡིན། ༔ །

དེ་ཕྱིར་དེ་དག་རང་རིག་ནི། །བརྗོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་ཅན་མ་ཡིན། ༔ །༢༤༩།།

乐等不依余　不能设立名　故彼等自证　非系属言说[249]

अवेदकाः परस्यापि ते स्वरूपं कथं विदुः।

एकार्थाश्रयिणा वेद्या विज्ञानेनेति केचन ॥ २५० ॥

གཞན་ཡང་རིག་བྱེད་མིན་དེ་དག །རང་གི་ངོ་བོ་ཅི་ལྟར་རིག །

དོན་གཅིག་ལ་བརྟེན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི[177]། །རིག་བྱ་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་ཟེར། ༔ །༢༥༠།།

余非证彼等　自体如何证　有说依一义　是识所证知[250]

तदतद्रूपिणो भावास्तदतद्रूपहेतुजाः।

तत्सुखादि किमज्ञानं विज्ञानाभिन्नहेतुजम् ॥ २५१ ॥

དེ་དང་དེ་མིན་རང་བཞིན་ཅན། །དེ་དང་དེ་མིན་དངོས་རྒྱུ་བསྐྱེད། ༔ །

རྣམ་ཤེས་རྒྱུ་ལས་གཞན་མིན་སྐྱེས། །བདེ་སོགས་དེ་ཅིས་ཤེས་མ་ཡིན། ༔ །༢༥༡།།

彼非彼自性　彼非彼因生　识因生非余　乐等何非识[251]

सार्थे सतीन्द्रिये योग्ये यथास्वमपि चेतसि।

दृष्टं जन्म सुखादीनां तत् तुल्यं मनसामपि ॥ २५२ ॥

དོན་བཅས་དབང་པོ་རུང་བ་དང་། །བདག་ཉིད་ཇི་ལྟའི་སེམས་ཡོད་ན། །

---

176 《པེ་》《སྣར་》བརྟེན།

177 《པེ་》《སྣར་》ཀྱིས།

བདེ་བ་ལ་སོགས་སྐྱེ་བར་མཐོང་། །ཡིད་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན། །༢༥༢།།

俱义根堪能　有如自体心　见能生乐等　意亦与彼同 [252]

असत्सु सत्सु चैतेषु न जन्माजन्म वा क्वचित्।

दृष्टं सुखादेर्बुद्धेर्वा तत् ततो नान्यश्च ते ॥ २५३ ॥

དེ་དག་མེད་དང་ཡོད་པ་ན། །འགའ་ལ་བདེ་ལ་སོགས་དང་བློ། །

སྐྱེ་དང་མི་སྐྱེ་མཐོང་དེའི་ཕྱིར། །དེ་ལས་དེ་སྐྱེ་གཞན་ལས་མིན། ༈ །༢༥༣།།

彼等若有无　有乐等及觉　见生不生故　从彼生非余 [253]

सुखदुःखादिभेदश्च तेसामेव विशेषतः।

तस्या एव यथा बुद्धेर्मान्द्यपाटवसंश्रयाः ॥ २५४ ॥

དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས། །བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་ཐ་དད་ཡིན། །

དཔེར་ན་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །གསལ་དང་མི་གསལ་ཐེ་ཚོམ་བཞིན། ༈ །༢༥༤།།

由彼等差别　苦乐等各异　喻如即由觉　明不明及疑 [254]

यस्यार्थस्य निपातेन ते जाता धीसुखादयः।

मुल्त्वा तं प्रतिपद्येत सुखादीनेव सा कथन्॥ २५५ ॥

དོན་གང་[178]ཉེ་བས་བློ་དང་ནི། །བདེ་སོགས་དེ་དག་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །

དེ་བོར་ནས་ནི་བདེ་སོགས་ཉིད། །དེས་ནི་ཅི་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར། ༈ །༢༥༥།།

由近于何义　觉及乐等生　舍彼则乐等　彼如何能知 [255]

अविच्छिन्ना न भासेत तत्संवित्तिः क्रमग्रहे।

---

178 《པེ་》《སྣར་》 དང་།

तल्लाघवाच्चेत् तत्तुल्यमित्यसंवेदनं न किम् ॥ २५६ ॥

རིམ་གྱིས་འཛིན་ན་དེ་མྱོང་བ། །རྣམ་ཆད་མེད་པར་སྣང་མི་འགྱུར། །

མགྱོགས་ཕྱིར་ཞེ་ན་དེ་མཚུངས་ཕྱིར། །མྱོང་བ་མེད་པར་ཅིས་མ་ཡིན། །༢༥༦།།

故渐次缘者 领受彼不能 无间断显现 速故者同故 何非无领受 [256]

न चैकया द्वयज्ञानं नियमादक्षचेतसः।

सुखाद्यभावे ऽप्यर्थाच्च जातेस्तच्छक्त्यसिद्धितः ॥ २५७ ॥

གཅིག་གིས་གཉིས་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། །དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང་། །

བདེ་སོགས་མེད་ཀྱང་དོན་དག་ལས། །སྐྱེ་ཕྱིར་དེ་ནུས་གྲུབ་མེད་ཕྱིར། །༢༥༧།།

非由一知二 根心决定故 即无有乐等 从诸义生故 彼能无成故 [257]

पृथक् पृथक् च सामर्थ्ये द्वयोर्नीलादिवत् सुखम्।

गृह्येत केवलं तस्य तद्धेत्वर्थमगृह्णतः ॥ २५८ ॥

གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོ་སོ་སོར་ཡང་། །ནུས་པ་ཡིན་ན་སྔོ་སོགས་བཞིན། །

བདེ་སོགས་འབའ་ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར། །དེ་རྒྱུའི་དོན་ནི་མ་བཟུང་བར། །༢༥༨།།

若谓二别别 是能如青等 应唯缘乐等 未取彼因义 [258]

न हि संवेदनं युक्तम् अर्थेनैव सह ग्रहे।

किं सामर्थ्यं सुखादीनां नेष्टा धीर्यत् तदुद्भवा ॥ २५९ ॥

དེ་མྱོང་བར་ནི་མི་རིགས་སོ། །དོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཉིད་འཛིན་ན། །

བདེ་སོགས་ཀྱི་ནི་ནུས་པ་ཅི། །གང་ཕྱིར་དེས་བསྐྱེད་བློ་མི་འདོད། །༢༥༩།།

领受彼非理 若与义同缘 乐等有何能 不许彼生觉 [259]

विनार्थेन सुखादीनां वेदने चक्षुरादिभिः।

रूपादिः स्त्र्यादिभेदो ऽक्ष्णा न गृह्येत कदाचन ॥ २६० ॥

དོན་མེད་པར་ནི་བདེ་[179]ལ་སོགས། །མིག་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱོད་ན་ནི། །

གཟུགས་སོགས་བུད་མེད་སོགས་ཁྱད་པར། །ནམ་ཡང་མིག་གིས་འཛིན་མི་འགྱུར། །༢༦༠།།

若无义眼等　领受乐等者　眼终不能缘　色等妇等别 [260]

न हि सत्यन्तरङ्गे ऽर्थे शक्ते धीर्बाह्यदर्शिनी।

अर्थग्रहे सुखादीनां तज्जानां स्यादवेदनम् ॥ २६१ ॥

ནང་གི་ཡན་ལག་ནུས་པའི་དོན། །ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་མཐོང་མི་འགྱུར། །

དོན་འཛིན་ན་ནི་དེ་ལས་སྐྱེས། །བདེ་བ་ལ་སོགས་སྤྱོད་མི་འགྱུར། ༈།༢༦༡།།

有内支能义　应不见外境　缘义从彼生　则不受乐等 [261]

धियोर्युगपदुत्पत्तौ तत्तद्विषयसम्भवात्।

सुखदुःखविदौ स्यातां सकृदर्थस्य सम्भवे ॥ २६२ ॥

ཡུལ་དེ་དང་ནི་དེ་ཡོད་ལས། །བློ་ནི་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་ན་ནི། །

ཅིག་ཅར་དོན་ནི་ཡོད་པ་ན། །བདེ་སྡུག་དག་ནི་རིག་པར་འགྱུར། ༈ །༢༦༣།།

由有彼彼境　诸觉顿生者　则顿有诸义　苦乐应顿了 [262]

सत्यान्तरे ऽप्युपादाने ज्ञाने दुःखादिसम्भवः।

नोपादानं विरुद्धस्य तच्चैकमिति चेन्मतम् ॥ २६३ ॥

ནང་གི་ཉེར་ལེན་ཞེས་པ་ཡང་། །ཡོད་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་འབྱུང་། །

གཅིག་པོ་དེ་ནི་འགལ་བ་ཡི། །ཉེར་ལེན་མིན་པར་འདོད་ཅེ་ན། །༢༦༣།།

---

179 《སྣར་》 +སོ།

若有内因识　则生起苦等　许彼识唯一　非相连因者 [263]

तदज्ञानस्य विज्ञानं केनोपादानकारणम्।

आधिपत्यं तु कुर्वीत तद्विरुद्धे ऽपि दृश्यते॥२६४॥

གང་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། །མི་ཤེས་པ་ཡི་ཉེར་ལེན་རྒྱུ། ༈ །

བདག་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཡིན་ན། །དེ་ནི་འགལ་བ་དག་ལའང་མཐོང་། །༢༦༤།།

何缘计彼识　为无知亲因　若是增上者　于相违亦见 [264]

अक्ष्णोर्यथैक आलोको नक्तञ्चरतदन्ययोः।

रूपदर्शनवैगुण्यावैगुण्ये कुरुते सकृत्॥२६५॥

དཔེར་ན་སྣང་གཅིག་མཚན་རྒྱུ་དང་། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་དག །

གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མི་མཐུན་དང་། །མཐུན་པ་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་བཞིན། ༈ །༢༦༥།།

喻如一光明　对夜行及余　诸根观色相　顿作逆顺缘 [265]

तस्मात् सुखादयो ऽर्थानां स्वसंक्रान्तावभासिनाम्।

वेदकाः स्वात्मनश्चैषामर्थेभ्यो जन्म केवलम्॥२६६॥

དེ་ཕྱིར་བདེ་སོགས་རང་ཉིད་ལ། །འཕོས་པའི་དོན་ནི་སྣང་བ་དང་། །

དེ་སྐྱོང་ཕྱིར་ན་འཇིག་རྟེན་འདོགས། ༈ །ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་དངོས་སུ་མིན། །༢༦༦།།

故乐等自身　所投义相现　领受故世设　非亲受外义 [266]

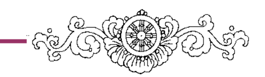
अर्थात्मा स्वात्मभूतो हि तेषां तैरनुभूयते।

तेनार्थानुभवख्यातिरालम्बस्तु तदाभता॥२६७॥

རང་བདག་རིག་བྱེད་འདི་དག་ནི། །དོན་ལས་སྐྱེས་པ་ཙམ་དུ་ཟད། །

དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་དག་གི། །རང་གི་བདག་གྱུར་དེས་སྐྱོང་ཡིན། །༢༦༧།།

此等了自体　唯从义生耳　彼等义体相　成自体彼受 [267]

कश्चिद् बहिःस्थितानेव सुखादीनप्रचेतनान्

ग्राह्यानाह न तस्यापि सकृद् युक्तो द्वयग्रहः ॥ २६८ ॥

དེས་ན་དོན་མྱོང་བར་བཤད་དེ། །དམིགས་པ་ཉིད་ནི་དེར་སྣང་བའོ། ༄།

འགའ་ཞིག་བདེ་སོགས་ཕྱི་རོལ་ན། །གནས་ཉིད་དང་ནི་སེམས་མེད་དང་། །

གཟུང་བར་སྨྲ་སྟེ་དེ་ཡི་ཡང་། །ཅིག་ཅར་གཉིས་འཛིན་མི་རིགས་སོ། །༢༦༨།།

故说领受义　即所缘彼现　有者说乐等　住外及无心
是所取彼亦　顿缘二非理 [268]

सुखाद्यभिन्नरूपत्वान्नीलादेश्चेत् सकृद् ग्रहः।

भिन्नावभासिनोर्ग्राह्यं चेतसोस्तदभेदि किम् ॥ २६९ ॥

སྔོ་སོགས་རང་བཞིན་བདེ་སོགས་དང་། །གཅིག་ཕྱིར་ཅིག་ཅར་འཛིན་ཞེ་ན།༄།

ཐ་དད་སྣང་ཅན་སེམས་ཀྱིས་ནི། །གཟུང་དེ་ཅི་ལྟར་ཐ་མི་དད། །༢༦༩།།

青等性乐等　一故顿缘者　现异相之心　所取何非异 [269]

तस्याविशेषे बाह्यस्य भावनातारतम्यतः।

तारतम्यञ्च बुद्धौ स्यान्न प्रीतिपरितापयोः ॥ २७० ॥

ཕྱི་དེར་ཁྱད་པར་ཡོད་མིན་ཡང་། །གོམས་པ་ཡི་ནི་ཁྱད་པར་ལས། །

བློ་ལ་དགའ་དང་ཡོངས་སུ་གདུང་། །ཁྱད་པར་དུ་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །༢༧༠།།

外境无差别　由修习差别　则不应于觉　生欢戚差别 [270]

सुखाद्यात्मतया बुद्धेरपि यद्यविरोधिता।

स इदानीं कथं बाह्याः सुखाद्यात्मेति गम्यते ॥ २७१ ॥

གལ་ཏེ་བློ་ཡང་བདེ་སོགས་ཀྱི། །བདག་ཉིད་ཡིན་པས་མི་འགལ་ན། །

དེ་ནི་ཕྱི་དེ་བདེ་སོགས་ཀྱི། །བདག་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཅི་ལྟར་རྟོགས།༈ །༢༧༡།།

若觉是乐等　体性无违者　如何知外境　是乐等体性 [271]

अग्राह्यग्राहकत्वाच्चेद् भिन्नजातीययोः पुमान्।

अग्राहकः स्यात् सर्वस्य ततो हीयेत भोक्तृता॥ २७२॥

གལ་ཏེ་རིགས་ནི་ཐ་དད་དག །གཟུང་འཛིན་མིན་ན་སྐྱེས་བུ་ནི། །

ཀུན་གྱི་འཛིན་བྱེད་མི་འགྱུར་ཏེ། །དེས་ན་ཟ་བ་པོ་ཉིད་ཉམས། ༈ །༢༧༣།།

若谓种类异　非能所取者　则士夫应非　一切能取者　则受者失坏 [272]

कार्यकारणतानेन प्रत्युक्ता ऽकार्यकारणे।

ग्राह्यग्राहकताभावाद् भावे ऽन्यत्रापि सा भवेत्॥ २७३॥

འདིས་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་བསལ[180]། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། །

གཟུང་དང་འཛིན་པ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། །ཡོད་ན་དེ་[181]ནི་གཞན་ལའང་འགྱུར། །༢༧༣།།

此亦除因果　应非是因果　无能所取故　若有余亦尔 [273]

तस्मात् त आन्तरा एव संवेद्यत्वाच्च चेतनाः।

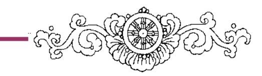
संवेदनं न यद् रूपं न हि तत् तस्य वेदनम्॥ २७४॥

དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ནང་ཉིད་དང་། ༈ །མྱོང་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་སེམས་ཡིན་នོ། ༈ །

གང་གི་རང་བཞིན་མྱོང་བ་[182]ཡིན། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་[183]མྱོང་མ་ཡིན། ༈ །༢༧༤།།

180 《ཅོ་》 གསལ།

181 《པེ་》 ལའང་དེ་ལ། 《སྣར་》 ལའང་དེ།

故彼是内性　所受故是心　领受何自性　彼非彼领受 [274]

अतत्स्वभावो ऽनुभवो बैद्धांस्तान् सन्नवैति चेत्।

मुत्त्वा ऽध्यक्षस्मृताकारां संविर्तिं बुद्धिरत्र का ॥ २७५ ॥

གལ་ཏེ་དེ་རང་བཞིན་མིན་པ། །མྱོང་བས་བློ་གནས་དེ་རིག་ན། །

མངོན་སུམ་དྲན་པའི་རྣམ་པ་ཅན། །མྱོང་བ་མ་གཏོགས་འདི་བློ་གང་། །༢༧༥།།

若非自性受　谓了住觉者　除现念行相　领受何用觉 [275]

तांस्तानर्थानुपादाय सुखदुःखादिवेदनम्।

एकमाविर्भवद् दृष्टं न दृष्टं त्वन्यदन्तरा ॥ २७६ ॥

དེ་དང་དེ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས། །བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་མྱོང་བ། །

གཅིག་ཉིད་འབྱུང་བར་འགྱུར་མཐོང་གི། །བར་དུ་གཞན་ནི་མ་མཐོང་ངོ། ༄ །༢༧༦།།

依于彼彼义　领受乐苦等　见有一受起　中间不见余 [276]

संसर्गादविभागश्चेदयोगोलकवह्नि निवत्।

भेदाभेदव्यवस्थैवमुच्छिन्ना सर्ववस्तुषु ॥ २७७ ॥

ལྕགས་གོང་དང་ནི་མེ་བཞིན་དུ། །འདྲེས་པས་རྣམ་དབྱེར་[184]མེད་ཅེ་ན། ༄ །

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དངོས་ཀུན་ལ། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་བཞག་ཉམས། ༄ །༢༧༧།།

如火与铁丸　合杂无分者　如是一切事　异不异失坏 [277]

अभिन्नवेदनस्यैक्यं यन्नैवं तद् विभेदवत्।

---

182 《ཐེ་》《སྣར་》མ།

183 《ཐེ་》《སྣར་》ཡི།

184 《ཐེ་》《སྣར་》དབྱེ།

सिध्येदसाधनत्वे ऽस्य न सिद्धं भेदसाधनम्॥ २७८॥

ཐ་དད་མེད་སྤྱོད་གཅིག་ཡིན་ན། །དེ་ལྟར་གང་མིན་དེ་ཐ་དད། །

ཅན་གྲུབ་འདི་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་ན། །ཐ་དད་སྒྲུབ་བྱེད་འགྲུབ་མ་ཡིན། ༈ །༢༧༨།།

受无异是一　非尔则成异　若此非能立　异能立不成 278

भिन्नाभः सितदुःखादिरभिन्नो भुद्धिवेदने।

अभिन्नाभे विभिन्ने चेद् भेदाभेदौ किमाश्रयौ॥ २७९॥

སྡུག་བསྔལ་དཀར་སོགས་ཐ་དད་སྣང་། །ཐ་དད་མ་ཡིན་བློ་སྤྱོད་ནི། །

ཐ་དད་མེད་སྣང་ཐ་དད་ན། །ཐ་དད་ཐ་དད་མེད་རྟེན་ཅི[185]། ༈།༢༧༩།།

苦白等现异　非异而觉受　现无异异者　异无异何依 279

तिरस्कृतानां पटुना ऽप्येकदा ऽभेददर्शनात्।

प्रवाहे वित्तिभेदानां सिद्धा भेदव्यवस्थितिः॥ २८०॥

གཅིག་ཆེ་གསལ་བས་བསྒྲིབས་ན་ཡང་། །སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱུན་དག་ལ། །

ཐ་དད་པར་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །ཐ་དད་རྣམ་གཞག་གྲུབ་པ་ཡིན། ༈ །༢༨༠།།

一时为明障　然于心相续　见其有异故　异建立得成 280

प्रागुक्तं योगिनां ज्ञानं तेषां तद् भावनामयम्।

विधूतकल्पनाजालं स्पष्टमेवावभासते॥ २८१॥

རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྔར་བཤད་པ། །དེ་དག་གི་དེ་བསྒོམས་བྱུང་ཡིན། །

རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་བས། །གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ཡིན། ༈ །༢༨༡།།

185 《ཐེ་》《སྣར་》ཅིང་།

瑜伽智前说　彼等修所成　由除分别网　是明了显现 281

कामशोकभयोन्मादचौरस्वप्नाद्युपप्लुताः।

अभूतानपि पश्यन्ति पुरतो ऽवस्थितानिव॥२८२॥

འདོད་འཇིགས་མྱ་ངན་གྱིས་བརླམས་དང་། །རྐུན་པོ་རྨི་སོགས་ཀྱིས་བསླད་པས[186]། །

མདུན་ན་གནས་པ་བཞིན་དུ་ནི། །ཡང་དག་མིན་པ་[187]མཐོང་བར་འགྱུར། །༢༨༢།།

欲怖忧所恼　梦贼等所坏　如现前安住　见非真实事 282

न विकल्पानुबद्धस्यास्ति स्फुटार्थावभासिता।

स्वप्ने ऽपि स्मर्यते स्मार्तं न च तत् तादृगर्थवत्॥२८३॥

རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་འབྲེལ་ནི། །དོན་གསལ་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན་༔ །རྨི་ལམ་ན་ཡང་དྲན་པ་དེ། །དེ་འདྲའི་

དོན་ལྡན་མིན་པར་དྲན། ༔།༢༨༣།།

分别相随属　义不明了现　梦中所忆念　念非如是事 283

अशुभा पृथिवीकृत्स्नाद्यभूतमपि वर्ण्यते।

स्पष्टाभं निर्विकल्पञ्च भावानाबलनिर्मितम्॥२८४॥

མི་གཙང་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས། །ཡང་དག་མིན་པའང་བསྒོམས་པ་ཡི། །

སྟོབས་ཀྱིས་[188]སྤྲུལ་པ་རྟོག་མེད་དང་། །གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་དུ་མཐོང་། ༔ །༢༨༤།།

不净地遍等　虽非真实事　由修力所化　无分别明显 284

तस्माद् भूतमभूतं वा यद् यदेवातिभाव्यते।

---

186 《པེ་》《སྣར་》 པ།

187 《པེ་》《སྣར་》 པའང་།

188 《པེ་》《སྣར་》 ཀྱི།

भावनापरिनिष्पत्तौ तत् स्फुटाकल्पधीफ़लम् ॥ २८५ ॥

དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །གང་གང་ཤིན་ཏུ་བསྒོམས་གྱུར་པ། །

བསྒོམ་[189]པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན། །དེ་གསལ་[190]མི་རྟོག་བློ་འབྲས་ཅན། །༢༨༥།།

故真非真实　彼彼善修习　修习圆满时　其果当生觉　明了无分别 [285]

तत्र प्रमाणं संवादि यत् प्राङ् निर्णीतवस्तुवत्।

तद् भावानाजं प्रत्यक्षमिष्टम् शेषा उपप्लवाः ॥ २८६ ॥

དེ་ལ་སྔར་བཤད་[191]དངོས་པོ་བཞིན། །བསླུ་[192]བ་མེད་ཅན་གང་ཡིན་དེ། །

བསྒོམས་བྱུང་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད། །ལྷག་མ་ཉེ་བར་བསླད་པ་ཡིན། ༈ །༢༨༦།།

彼如上说事　许彼不欺诳　修所成现量　余者有染坏 [286]

शब्दार्थग्राहि यद् यत्र तज्ज्ञानं तत्र कल्पना।

स्वरूपं च न शब्दार्थस्तत्राध्यक्षमतो ऽखिलम् ॥ २८७ ॥

ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །

རང་གི་ངོ་བོ་[193]སྒྲ་དོན་མིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་སུམ། ༈ །༢༨༧།།

若识缘声义　彼即是分别　自体非声义　故彼皆是现 [287]

त्रिविधं कल्पमाज्ञानमाश्रयोपप्लवोद्भवम्।

---

189 《པེ་》《སྣར་》 སྒོམ།

190 《པེ་》《སྣར་》 བསལ།

191 《པེ་》《སྣར་》 དཔྱད།

192 《པེ་》《སྣར་》 སླུ།

193 《པེ་》《སྣར་》 བོའང་།

अविकल्पलमेकं च प्रत्यक्षाभं चतुर्विधम् ॥ २८८ ॥

མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་བཞི། །རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །

རྟེན་[194]བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཅན། །རྟོག་པ་མེད་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །༢༨༨།།

似现量四种　三种分别识　从坏所依起　无分别一种 [288]

अनक्षजत्वसिद्ध्यर्थमुक्ते द्वे भ्रान्तिदर्शनात्।

सिद्धानुमादिवचनं साधनायैव पूर्वयोः ॥ २८९ ॥

དབང་སྐྱེས་མིན་པར་གྲུབ་དོན་དུ། །གཉིས་བཤད་འཁྲུལ་པ་མཐོང་ཕྱིར་རོ། ༔།

རྗེས་དཔག་སོགས་གྲུབ་བརྗོད་པ་ནི། །སྔ་མ་གཉིས་ཉིད་བསྒྲུབ་[195]ཕྱིར་རོ། ༔ །༢༨༩།།

为成非根生　说二见误故　说比等已成　为成前二故 [289]

संकेतसंश्रयान्यार्थसमारोपविकल्पे।

न प्रत्यक्षानुवृत्तित्वात् कदाचिद् भ्रान्तिकारणम् ॥ २९० ॥

བརྡ་རྟེན་[196]ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ། །སྒྲོ་འདོགས་རྣམ་པར་རྟོག་[197]པ་དག །

མངོན་སུམ་ཉེར་འཇུག་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །འགའ་ཚེ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། ༔ །༢༩༠།།

有依止名言　于余义增益　是等诸分别　近现量转故　时为错乱因 [290]

यथैवेयं परोक्षार्थकल्पना स्मरणात्मिका।

समयापेक्षीणी नार्थं प्रत्यक्षमध्यवस्यपि ॥ २९१ ॥

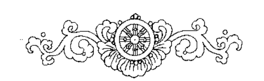
194 《པེ་》《སྣར་》 བརྟེན།

195 《པེ་》《སྣར་》 སྒྲུབ།

196 《པེ་》《སྣར་》 བརྟེན།

197 《པེ་》《སྣར་》 རྟོགས།

ཇི་ལྟར་གློག་ཏུ་གྱུར་དོན་ཅན། །དྲན་པ་ལ་སོགས་རྟོག་པ་འདི། །
བརྡ་ལ་ལྟོས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན། །མངོན་སུམ་དོན་ལ་འཛིན་མི་བྱེད། །༢༩༡།།

如缘不现义　忆念等分别　待名言为性　不缘现前义 [291]

तथानुभूतस्मरणमन्तरेण घटादिषु।
न प्रत्ययो ऽनुयंस्तच्च प्रत्यक्षात् परिहीयते॥ २९२॥

དེ་ལྟར་ཉམས་སྦྱོང་དྲན་མེད་པར། །བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ། །
ཤེས་ཡོད་མིན་པས་དེ་ཡང་ནི། །མངོན་སུམ་ལས་ནི་ཡོངས་ཉམས་འགྱུར། ༄ །༢༩༢།།

不念所领受　不如是瓶等　故彼知亦从　现量中失坏 [292]

अपवादश्चतुर्थो ऽत्र तेनोक्तमुपघातजम्।
केवलं तत्र तिमिरमुपघातोपलक्षणम्॥ २९३॥

འདིར་ནི་བཞི་པ་དམིགས་བསལ་ཏེ། །དེར་ནི་ཉེར་གནོད་ལས་[198]སྐྱེས་བརྗོད། །
དེ་ལ་རབ་རིབ་འབའ་ཞིག་ནི། །ཉེར་གནོད་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ༄ །༢༩༣།།

此第四例外　彼说从患生　彼唯说眩翳　是表有患者 [293]

मानसं तदपीत्येके तेषां ग्रन्थो विरुध्यते।
नीलद्विचन्द्रादिधियां हेतुरक्षाण्यपीत्ययम् २९४॥ ॥

དེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཞེས་ཁ་ཅིག །སྔོ་དང་ཟླ་གཉིས་ལ་སོགས་བློའི[199]། །
དབང་པོའང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི། །གཞུང་འདི་དང་ནི་དེ་དག་འགལ། ༄ །༢༩༤།།

198 《པེ་》《སྣར་》ལ།

199 《པེ་》《སྣར་》བློ།

有说彼属意　青二月等觉　谓根亦是因　此论与彼违 [294]

पारम्पर्येण हेतुश्चेदिन्द्रियज्ञानगोचरे।

विचार्यमाणे प्रस्तावो मानसस्येह कीदृशः ॥२९५॥

གལ་ཏེ་བརྒྱུད་པས་རྒྱུ་ཡིན་ན། །དབང་པོའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དག །

དཔྱད་པ་འདི་ལ་ཡིད་ཀྱི་ནི། །སྐབས་སུ་ཅི་ལྟར་འགྱུར་བ་ཡིན།༔ །༢༩༥།།

若是辗转因　今此是观察　根识所行境　如何成意时 [295]

कि वैन्द्रियं यदक्षाणां भावाभावानुरोधि चेत्।

तत् तुल्यं विक्रियावच्चेत् सैवेयं किं निषिध्यते ॥२९६॥

དབང་ཧྲེན་གང་ཡིན་གལ་ཏེ་གང་། །དབང་པོ་ཡོད་མེད་རྗེས་འཇུག་ཅན། །

དེ་མཚུངས་གལ་ཏེ་འགྱུར་ལྡན་ན། །དེ་འདི་ཉིད་ན་ཅི་ཕྱིར་འགོག །༔ །༢༩༦།།

如何为依根　若随根有无　彼同若有变　则何故破此 [296]

सर्पादिभ्रान्तिवच्चास्याः स्यादक्षविकृतावपि।

निवृत्तिर्न निवर्तेत निवृत्ते ऽप्यक्षविप्लवे ॥२९७॥

འདིར་[200]ཡང་སྦྲུལ་སོགས་འཁྲུལ་པ་བཞིན། །དབང་པོའི་འགྱུར་བ་ཡོད་ན་ཡང་། །

ལྡོག་འགྱུར་དབང་པོའི་བསླད་པ་ནི། །ལོག་[201]ཀྱང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། །༢༩༧།།

此如误蛇等　根虽变而退　根患虽除愈　然而不退转 [297]

कदाचिदन्यसन्ताने तथैवाप्येत वाचकैः।

200 《པེ་》《སྣར་》 འདི།

201 《པེ་》《སྣར་》 ལྡོག

दृष्टस्मृतिमपेक्षेत न भासेत परिस्फुटम्॥२९८॥

དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ནི། །བརྗོད་པ་དག་གིས་འགག་[202]ཚེ་འཛོག །

མཐོང་བ་དྲན་ལ་ལྟོས་འགྱུར་ཞིང་། །ཡོངས་སུ་གསལ་[203]བར་སྣང་མི་འགྱུར། །༢༩༨།།

如是于他身　由说时安立　应待忆所见　应不明了现 [298]

सुप्तस्य जाग्रतो वापि यैव धीः स्फुटभासिनी।

सा निर्विकल्पोभयथा ऽप्यन्यथैव विकल्पिका॥२९९॥

གཉིད་ལོག་པའམ་སད་པ་ན། །གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་བློ་གང་། །

དེ་ནི་རྟོག་མེད་གཉི་གར་ཡང་། །དེ་ལྟ་མིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན། །༢༩༩།།

睡眠或醒时　所有明显觉　彼即无分别　随于二时中　非而即分别 [299]

तस्मात् तस्याविकल्पे ऽपि प्रामाण्यं प्रतिषिध्यते।

विसंवादात् तदर्थं च प्रत्यक्षाभं द्विधोदितम्॥३००॥

དེ་ཕྱིར་དེ་རྟོག་མེད་ན་ཡང་། །ཚད་མ་ཉིད་ནི་བཀག་པ་སྟེ། །

བསླུ་བའི་ཕྱིར་རོ་དེ་དོན་དུའང་། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་[204]གཉིས་སུ་བཤད། ༈ །༣༠༠།།

故彼无分别　亦破是正量　欺故为彼亦　说二似现量 [300]

क्रियासाधनमित्येव सर्वं सर्वस्य कर्मणः।

साधनं न हि तस्य साधनं या क्रिया यतः॥३०१॥

བྱ་བ་སྒྲུབ་[205]པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ལས་ཀུན་གྱི་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དག །

---

202 《པེ་》《སྣར་》འགག

203 《པེ་》《སྣར་》བསལ།

204 《སྣར་》ལས་དང་།

ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་གང་ལས་འབྲས། །གང་ཡིན་དེ་ནི་དེ་[206]སྒྲུབ་བྱེད། །༣༠༡།།

言能立所作　非是说一切　诸业之能立　从何是何果　彼是彼能立 [301]

तत्रानुभवमात्रेण ज्ञानस्य सदृशात्मनः।

भाव्यं तेनात्मना येन प्रतिकर्म विभज्यते॥ ३०२॥

དེ་ལ་ཉམས་མྱོང་ཙམ་དུ་ནི། །འདྲ་བའི་བདག་ཅན་ཤེས་པ་ནི། །

གང་གི་[207]ལས་ནི་སོ་སོ་ལ། །རྣམ་འབྱེད་དེ་བདག་འགྱུར་བ་ཡིན། ༄ །༣༠༢།།

于彼唯领受　相同体之识　由何辨别业　彼是其体性 [302]

अनात्मभूतो भेदो ऽस्य विद्यमानो ऽपि हेतुषु।

भिन्ने कर्मण्यभिन्नस्य न भेदेन नियामकः॥ ३०३॥

བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་རྒྱུ་དག་ལ། །ཐ་དད་ཡོད་ཀྱང་ཐ་དད་ཀྱི། །

ལས་ལ་ཐ་དད་མེད་པ་འདི། །ཐ་དད་པར་ནི་ངེས་བྱེད་མིན། ༄ །༣༠༣།།

非体性诸因　虽异于异业　此无所异者　非能决定异 [303]

तस्माद् यतो ऽस्यात्मभेदादस्याधिगतिरित्ययम्।

क्रियायाः कर्मनियमः सिद्धा सा तत्प्रसाधना॥ ३०४॥

དེ་ཕྱིར་འདི་བདག་ཐ་དད་པ། །གང་ལས་འདི་འདིའི་རྟོགས་པ་ཞེས། །

བྱེད་པ་ཡི་ནི་ལས་ངེས་ཏེ། །དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅན་དུ་གྲུབ། ༄།༣༠༤།།

故此体性异　由何定作业　谓此了知此　成为彼能立 [304]

205 《པེ་》《སྣར་》བསྒྲུབ།

206 《པེ་》《སྣར་》དེའི།

207 《པེ་》གང་གིས། 《སྣར་》བདག་གིས།

अर्थेन घटयत्येनां न हि मुक्त्वार्थरूपताम्।
अन्यः स्वभेदाज्ज्ञानस्य भेदको ऽपि कथञ्चन॥ ३०५॥

རྣམ་འགས་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ནི། །ཐ་དད་པར་ནི་བྱེད་ན་ཡང་། །
འདི་ནི་དོན་དང་འབྲེལ་བྱེད་པ། ༈ །དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་མིན། ༈ །༣༠༥།།

虽有相能使　识自性各异　此能与义属　除义性非余 [305]

तस्मात् प्रमेयाधिगतेः साधनं मेयरूपता।
साधने ऽन्यत्र तत्कर्मसम्बन्धो न प्रसिद्ध्यति॥ ३०६॥

དེ་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡི། །སྒྲུབ་བྱེད་གཞལ་བྱའི་རང་བཞིན་ཉིད། །
སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཡིན་ན་དེ་ནི། །དེ་ལས་དང་འབྲེལ་མི་འགྲུབ་པོ། ༈ །༣༠༦།།

能立知所量　即所量自性　若余能立者　彼彼系不成 [306]

सा च तस्यात्मभूतैव तेन नार्थान्तरं फ़लम्।
दधानं तच्च तामात्मन्यर्थाधिगमनात्मना॥ ३०७॥

དེ་ཡང་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཡིན། །དེས་ན་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་མིན། ༈ །
དེ་ཡི་བདག་ཉིད་འཛིན་པ་དེ། །དོན་རྟོགས་པ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །༣༠༧།།

彼是彼体性　故果非余义　缘彼体性者　是知义体性 [307]

सव्यापारमिवाभाति व्यापारेण स्वकर्मणि।
तद्वशात् तदव्यवस्थानादकारकमपि स्वयम्॥ ३०८॥

བྱེད་པས་རང་གི་ལས་ལ་ནི། །བྱེད་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་། །
བདག་ཉིད་བྱེད་པོ་མིན་ན་ཡང་། །དེ་ཡི་དབང་གིས་དེར་བཞག་ཕྱིར། །༣༠༨།།

于自所作业　现似有作用　自虽非作者　由此立彼故 [308]

यथा फ़लस्य हेतूनां सदृशात्मतयोद्भवात्।

हेतुरूपग्रहो लोके ऽक्रियावत्त्वे ऽपि कथ्यते ॥ ३०९ ॥

དཔེར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི། །བདག་ཉིད་འདྲ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །

བྱ་བ་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང་། །འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་གཟུགས་འཛིན་ཞེས་བརྗོད། ༈ །༣༠༩།།

如果似诸因　体性而生故　虽非具所作　世说持因色 [309]

आलोचनाक्षसम्बन्धविशेषणधियामतः।

नेष्टं प्रामाण्यमेतेषां व्यवधानात् क्रियां प्रति ॥ ३१० ॥

དེ་ཕྱིར་མཐོང་དང་དབང་འབྲེལ་དང་། །ཁྱད་པར་གྱི་ནི་བློ་དེ་དག །

བྱ་བ་ལ་ནི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། །ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་དོ། །༣༡༠།།

故见及根系　并差别觉等　所作隔断故　不许为量性 [310]

सर्वेषामुपयोगे ऽपि कारकाणां क्रियां प्रति।

यदन्त्यं भेदकं तस्यास्तत् साधकतमं मतम् ॥ ३११ ॥

བྱ་བ་ལ་ནི་བྱེད་པ་རྣམས། །ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྦྱོར་ན་ཡང་། །

ཐ་མའི་ཐ་དད་བྱེད་གང་དེ། །དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་དམ་པར་འདོད། ༈ །༣༡༡།།

能作于所作　一切皆和合　最后能异者　许彼正能立 [311]

सर्वसामान्यहेतुत्वासक्षाणामस्ति नेदृशम्।

तद्भेदे ऽपि ह्यतद्रूपस्यास्येदमिति तत् कुतः ॥ ३१२ ॥

ཀུན་གྱི་མཚུངས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །འདི་འདྲ་དབང་པོ་ལ་ཡོད་མིན། །

དེ་ཐ་དད་ཀྱང་ཐ་དད་མེད། །འདི་འདི་ཞེས་བྱ་དེ་གང་ལས། །༣༡༢།།

一切等因故　如此非根有　彼虽异无异　由何言此此 [312]

एतेन शेषं व्याख्यातं विशेषणधियां पुनः।
अताद्रूप्ये न भेदो ऽपि तद्वदन्यधियो ऽपि वा॥३१३॥
འདིས་ནི་ལྷག་མ་བཤད་པ་ཡིན། ༈ །དེ་དངོས་མེད་ན་ཁྱད་པར་གྱི། །
བློ་ཡང་ཐ་དད་མེད་འགྱུར་ཏེ། །བློ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། ༈ །༣༡༣།།
此即说余者　彼若无事者　则诸差别觉　亦应无差异　余觉亦如是 [313]
नेष्टो विषयभेदो ऽपि क्रियासाधनयोर्द्वयोः।
एकार्थत्वे द्वयं व्यर्थं न च स्यात् क्रमभाविता॥३१४॥
བྱ་བ་དང་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས། །ཡུལ་ཐ་དད་པའང་མི་འདོད་དོ། །
དོན་གཅིག་ཡིན་ན་གཉིས་དོན་མེད། །རིམ་བཞིན་འབྱུང་བ་མེད་པར་འགྱུར། །༣༡༤།།
所作与能立　不许二境异　若是一义者　则第二无义 [314]
साध्यसाधनताभावः सकृद्भावे धियों ऽशयोः।
तद्यवस्थाश्रयत्वेन साध्यसाधनसंस्थितिः॥३१५॥
བློ་ནི་ཅིག་ཅར་འབྱུང་འགྱུར་ན། །བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་འགྱུར། །
དེ་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་[208]ནས་ནི། །ཚ་དག་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞག ། ༈ །༣༡༥།།
应无次第起　若觉顿生者　无能立所立　依于彼建立　建分能所立 [315]
सर्वात्मनापि सम्बद्धं कैश्चिदेवावगम्यते।
धर्मैः स नियमो न स्यात् सम्बन्धस्याविशेषतः॥३१६॥
བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་འབྲེལ་ན་ཡང་། །ཆོས་འགའ་ཞིག་ནི་རྟོགས་འགྱུར་བའི། །

[208] 《པེ་》《སྣར་》 རྟེན།

ངེས་པ་དེར་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། །འབྲེལ་པ་བྱེ་བྲག་མེད་ཕྱིར་རོ། ༔ །༣༡༦།།

体性皆相系　则了知某法　不应有决定　相系无别故 [316]

तद्भेदे ऽपि भेदो ऽयं यस्मात् तस्य प्रमाणता।

संस्काराच्चेदताद्रूप्ये न तस्याप्यव्यवस्थितेः ॥३१७॥

དེ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་གང་ལས། །ཐ་དད་དེ་འདིའི་ཚད་མ་ཉིད། ༔ །

འདུས་བྱས་ལས་ནི་མིན་དེའི་དངོས། །མེད་ན་དེ་ཡང་གཞག་མེད་ཕྱིར། ༔ །༣༡༧།།

彼虽无差别　然由何立异　彼即此量性　非由所为立
若无彼事者　彼亦无立故 [317]

क्रियाकरणयोरैक्यविरोध इति चेद् असत्।

धर्मभेदाभ्युपगमाद् वस्त्वभिन्नमितीष्यते ॥३१८॥

གལ་ཏེ་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཡིན་པར། །འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་བདེན་ཏེ། །

ཆོས་ཐ་དད་པ་ཁས་ལེན་ཕྱིར། །དངོས་སུ་ཐ་དད་མེད་པར་འདོད། །༣༡༨།།

若谓能所作　一相违不实　许为异法故　许无真实异 [318]

एवम्प्रकारा सर्वैव क्रियाकारकसंस्थितिः।

भावस्य भिन्नानभिमतेष्वप्यारोपेण वृत्तितः ॥३१९॥

བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་དག །ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་གནས། །།

ཐ་དད་འདོད་པའི་དངོས་རྣམས་ལ[209]། །སྒྲོ་འདོགས་པས་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རོ། །༣༡༩།།

能所作名言　皆如是安住　许为异诸事　皆增益转故 [319]

209 《ཞེ་》《སྣར་》ལའང་།

का ऽर्थसंविद् यदेवेदं प्रत्यक्षं प्रतिवेदनम्।

तदर्थवेदनं केन ताद्रूप्याद् व्यभिचारि तत्॥ ३२०॥

དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག །མངོན་སུམ་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་དོ། །

དེ་ནི་གང་གིས་དོན་རིག་ཡིན། །དེ་འདྲ་ལས་ཡིན་འཁྲུལ་བར་འགྱུར། ༔ །༣༢༠།།

何为了知义　若谓别别了　此所有现量　彼由何知义
由彼相同者　应当成错乱 [320]

अथ सो ऽनुभवः क्वास्य तदेवेदं विचार्यते।

सरूपयन्ति तत् केन स्थूलाभासं च ते ऽणवः॥ ३२१॥

འོན་ཏེ་འདི་མྱོང་དེ་གང་ལས། །འདི་ནི་དེ་ཉིད་རྣམ་དཔྱོད་ཡིན། །

རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན། །རགས་པར་སྣང་བ་དེ་འདྲར་བྱེད། །༣༢༡།།

由何领受此　此是观察彼　诸微尘由何　令现此粗相 [321]

तन्नार्थरूपता तस्य सत्यां सा व्यभिचारिणी।

तत्संवेदनभावस्य न समर्था प्रसाधने॥ ३२२॥

དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་དོན་དངོས་མིན། ༔ །ཡིན་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པས། །

དེ་མྱོང་བ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་ནུས་མ་ཡིན། །༣༢༢།།

故彼非实义　纵是由错乱　故非能成立　彼领受体性 [322]

तत्सारूप्यतदुत्पत्ती यदि संवेद्यलक्षणम्।

संवेद्य स्यात् समानार्थ विज्ञानं समनन्तरम्॥ ३२३॥

དེ་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང་། །གལ་ཏེ་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །

དོན་མཚུངས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་མྱོང་འགྱུར། ༔ །༣༢༣།།

若彼同彼生　是领受相者　则应等义识　领受等无间 [323]

इदं दृष्टं श्रुतं वेदम् इति यत्रावसायधीः।

न तस्यानुभवः सैव प्रत्यासत्तिर्विचार्यते॥ ३२४॥

འདི་མཐོང་འདི་ཐོས་ཞེས་བྱ་བར། །གང་ལ་བློ་ནི་ངེས་པ་དེ། །

དེས་མྱོང་ཡིན་ན་གང་གིས་དེ། །དེ་ཡི་སྙིང་བྱེད་ཡིན་འདོད་པ། །༣༢༤།།

言见此闻此　由何决定觉　彼是领受者　由何而许彼　是彼之能立 [324]

दृश्यदर्शनयोर्येन तस्य तद् दर्शनं मतम्।

तयोः सम्बन्धमाश्रित्य द्रष्टुरेष विनिश्चयः॥ ३२५॥

སྣང་དང་མཐོང་བ་དེ་དག་གི། །ཉེ་བ་དེ་ཉིད་[210]དཔྱད་བྱ་ཡིན། །

དེ་དག་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །ལྟ་བ་པོ་ཡི་ངེས་དེ་ཡིན། ༈ །༣༢༥།།

现与见彼等　相近是所观　依彼等系属　是见者决定 [325]

आत्मा स तस्यानुभवः स च नान्यस्य कस्यचित्।

प्रत्यक्षप्रतिवेद्यत्वमपि तस्य तदात्मता॥ ३२६॥

དེ་ཡི་མྱོང་དེ་བདག་ཉིད་དེ། །དེ་ཡང་གཞན་འགའ་ཞིག་གི་མིན། །

མངོན་སུམ་སོ་སོ་[211]རིག་བྱ་ཡིན་[212]། །དེ་ཡི་དེ་ནི་བདག་ཉིད་ཡིན། ༈ །༣༢༦།།

彼领彼体性　彼非余谁领　现量别别了　彼是彼体性 [326]

नान्यो ऽनुभाव्यस्तेनास्ति तस्य नानुभवो ऽपरः।

---

210 《པེ་》《སྣར་》ནི།

211 《པེ་》《སྣར་》སོར།

212 《པེ་》《སྣར་》ཡང་།

तस्यापि तुल्यचोद्यत्वात् स्वयं सैव प्रकाशते॥ ३२७॥

དེས་ན་ཉམས་མྱོང་བྱ་གཞན་མེད། །དེ་ལའང་མྱོང་བ་གཞན་ཡོད་མིན། །

དེར་[213]ཡང་བརྒྱད་པ་[214]མཚུངས་ཕྱིར་ཏེ། །དེ་ནི་རང་ཉིད་གསལ་བ་ཡིན། །༣༢༧།།

无余所领受　彼复无余领　彼所诤同故　彼自性是明 [327]

नीलादिरूपस्तस्यासौ स्वभावो ऽनुभवश्च सः।

नीलाद्यनुभवात् ख्यातः स्वरूपानुभवो ऽपि सन्॥ ३२८॥

དེ་ཡི་དངོས་དེ་སྔོ་སོགས་ཕྱིར། །རང་བཞིན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའང་དེ། །

རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་གྱུར་ཀྱང་། །སྔོ་སོགས་མྱོང་བར་སྣང་བ་ཡིན། ༈ །༣༢༨།།

彼事青等故　亦领受自性　彼虽领自体　现为领青等 [328]

प्रकाशमानस्तादात्म्यात् स्वरूपस्य प्रकाशकः।

यथा प्रकाशो ऽभिमतस्तथा धीरात्मवेदिनी॥ ३२९॥

ཇི་ལྟར་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །གསལ་བྱེད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ན། །

རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བྱེད་འདོད། །དེ་ལྟར་བློ་བདག་རིག་[215]ཅན་ཡིན། །༣༢༩།།

如彼体性故　能明明义时　许能明自体　如是觉自了 [329]

तस्याश्चार्थान्तरे वेद्ये दुर्घटौ वेद्यवेदकौ।

अवेद्यवेदकाकारा यथा भ्रान्तैर्निरीक्ष्यते॥ ३३०॥

དེ་ཡི་རིག་བྱ་དོན་གཞན་ན། །ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་འཐད་པར་དཀའ། ༈ །

---

213 《པེ་》《སྣར་》 དེ།

214 《པེ་》《སྣར་》 པར།

215 《པེ་》《སྣར་》 རིགས།

རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རྣམ་པ་མེད། །སྐྲ་སོགས་ཤེས་པའི་ཐ་དད་བཞིན། །༣༣༠།།

彼所了余义　能所受难成　无能所了相　如发等识异 [330]

विभक्तलक्षणग्राह्यग्राहकाकारविप्लवा।

तथा कृतव्यवस्थेयं केशादिज्ञानभेदवत्॥ ३३१ ॥

གང་ཚེ་གཟུང་འཛིན་རྣམ་ཕྱེ་བའི། །མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་བསླད་པ་ཅན། །

ཇི་ལྟར་འཁྲུལ་པས་མཐོང་གྱུར་པ[216]། །དེ་ལྟར་འདི་རྣམ་[217]གཞག་བྱས་པ། །༣༣༡།།

若时能所取　分离相有害　如错乱所见　如是建立此 [331]

यदा तदा न सञ्चोद्यग्राह्यग्राहकलक्षणा।

तदान्यसंविदो ऽभावात् स्वसंवित् फ़लमिष्यते॥ ३३२ ॥

དེ་ཚེ་གཟུང་དང་འཛིན་པ་ཡི། །མཚན་ཉིད་ལ་ནི་བརྩད་བྱ་མིན། ༔ །

དེས་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར། །རང་གི་[218]འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད། ༔ །༣༣༢།།

尔时能所取　于相非所诤　以无了他故　许自证是果 [332]

यदि बह्यो ऽनुभूयेत को दोषो नैव कश्चन।

इदमेव किमुक्तं स्यात् स बाह्यो ऽर्थो ऽनुभूयते॥ ३३३ ॥

གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་སྨྲོང་གྱུར་ན། །ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅི་ཡང་མེད། །

ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་སྨྲོང་གྱུར་པ། །འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཅི་བརྗོད་འགྱུར། །༣༣༣།།

若领受外境　有何过虽无　领受外义者　此当说何因 [333]

---

216 《པེ་》《སྣར་》 འགྱུར་བ།

217 《པེ་》《སྣར་》 རྣམས།

218 《པེ་》《སྣར་》 རིག

यदि बुद्धिस्तदाकारा सा ऽस्त्याकारविशेषिणी।

सा बाह्यादन्यतो वेति विचारमिदमर्हति॥३३४॥

གལ་ཏེ་བློ་ནི་དེ་རྣམ་ཅན། །རྣམ་པ་རྗེས་ཞུགས་ཅན་དེ་ཡོད། །

དེ་ནི་ཕྱིའམ་གཞན་ལས་ཞེས[219]། །འདི་ནི་དཔྱད་པར་རིགས་པ་ཡིན། ༡ །༣༣༤།།

若觉有彼相　虽有随相转　彼由外或余　此理应观察 [334]

दर्शनोपाधिरहितस्याग्रहात तद्ग्रहे ग्रहात्।

दर्शनं नीलनिर्भासं नार्थो बाह्यो ऽस्ति केवलम्॥३३५॥

མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་དང་བྲལ་བ། །མི་འཛིན་དེ་འཛིན་ན་འཛིན་ཕྱིར། །

སྔོན་པོར་སྣང་བ་མཐོང་བ་ཡིན། །ཕྱི་རོལ་ཡན་གར་དོན་ཡོད་མིན། ༡ །༣༣༥།།

离所见差别　则不能取彼　取彼则取故　青现是所见　非有单外义 [335]

कस्यचित् किञ्चिदेवान्तर्वासनायाः प्रबोधकम्।

ततो धियां विनियमो न बाह्यार्थव्यपेक्षया॥३३६॥

འདིར་འགའ་ཞིག་ནི་འགའ་ཞིག་གི། །བག་ཆགས་རབ་ཏུ་སད་བྱེད་པ། །

དེ་ཕྱིར་བློ་ནི་རྣམ་ངེས་ཀྱི། །ཕྱི་རོལ་དོན་ལྟོས་མ་ཡིན་ནོ། །༣༣༦།།

此中谓有某　醒发某习气　故觉成决定　非观待外义 [336]

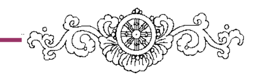
तस्माद् द्विरूपमस्त्येकं यदेवमनुभूयते।

स्मर्यते चोभयाकारस्यास्य संवेदनं फ़लम्॥३३७॥

དེ་ཕྱིར་གཅིག་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། །གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མྱོང་བ་དང་། །

---

219 ༡༠ 《པེ་》《སྣར་》ཤེས།

ཟླན་པས་འདི་ཡི་རྣམ་པ་གཉིས། །སྙོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། ༀ །༣༣༧།།

故一有二相　由如是领受　及念此二相　领受即是果 337

यदा नुष्पन्नत्द्भाव इष्टो ऽनिष्टो ऽपि वा परः।

विज्ञप्तिहेतुर्विषयस्तस्याश्चानुभवस्तथा॥३३८॥

གང་ཚེ་རྣམ་རིག་རྒྱུ་ཡི་ཡུལ། །གཞན་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ[220]། །

དེ་ཡི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ། །དེ་ནི་དེ་ལྟར་སྙོང་བ་ཡིན། ༀ །༣༣༨།།

若时识因境　余欲或不欲　彼事不成就　彼如是领受 338

यदा सविषयं ज्ञानं ज्ञानांशे ऽर्थव्यवस्थितेः।

तदा य आत्मानुभवः स एवार्थविनिश्चयः॥३३९॥

གང་ཚེ་ཤེས་ཆ་དོན་དུ་ནི། །གཞག་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་པ། །

དེ་ཚེ་བདག་ཉིད་ཉམས་སྙོང་གང་། །དེ་ཉིད་དོན་དུ་རྣམ་པར་ངེས། ༀ །༣༣༩།།

若时将识分　安立为义故　说为识俱境　尔时受自体　决定彼为义 339

यदीष्टाकार आत्मा स्यादन्यथा वानुभूयते।

इष्टो ऽनिष्टो ऽपि वा तेन भवत्यर्थः प्रवेदितः॥३४०॥

གལ་ཏེ་འདི་བདག་འདོད་རྣམ་[221]དང་། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྙོང་གྱུར་[222]ན། །

འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་། །དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་མིན[223]། །༣༤༠།།

---

220 《པེ་》《སྣར་》པའང་།

221 《པེ་》《སྣར་》རྣམས།

222 《པེ་》《སྣར་》འགྱུར།

223 《པེ་》《སྣར་》ཡིན།

若领受此体　欲相及余相　则彼欲不欲　亦当了知义[340]

विद्यमाने ऽपि बाह्ये ऽर्थे यथानुभवमेव सः।

निश्चितात्मा स्वरूपेण नानेकात्मत्वदोषतः॥३४१॥

ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་ཉིད་དེ། །

ཞེས་[224]པའི་བདག་ཉིད་རང་ངོ་བོས། །མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྐྱོན་ཕྱིར། །༣༥༧།།

纵然有外义　如领受定体　非是由自性　有多体过故[341]

यदि बाह्यं न विद्येत कस्य संवेदनं भवेत्।

यद्यगत्या स्वरूपस्य बाह्यस्यैव न किं मतम्॥३४२॥

（藏缺） ༣༥༣།།

（汉缺）[342]

अभ्युपाये ऽपि भेदेन न स्यादनुभवो द्वयोः।

अदृष्टावरणात् स्यात् चेन्न नामार्थावशो गतिः॥३४३॥

ཁས་བླངས་ན་ཡང་གཉིས་པོ་དག །ཐ་དད་པར་ནི་མྱོང་མི་འགྱུར། ༈ །

མ་མཐོང་བསྒྲིབས་ཕྱིར་མིན་ཞེ་ན། །དོན་གྱི་དབང་གིས་རྟོགས་མི་འགྱུར། །༣༥༣།།

若许则二者　应不感有异　不见障故非　非由义了达[343]

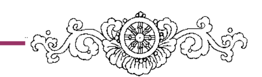
तमनेकात्मकं भावमेकात्मत्वेन दर्शयत्।

तदृष्टं कथं नाम भवेदर्थस्य दर्शकम्॥३४४॥

དུ་མའི་བདག་ཉིད་དངོས་དེ་ལ། །གཅིག་གི་བདག་ཏུ་མཐོང་བྱེད་པ། །

---

224 《ཐེ་》《སྣར་》ཏེས།

མ་མཐོང་བ་དེ་ཅི་ལྟར་ན། །དོན་མཐོང་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། ༄ །༣༩༩།།

于彼多体事　见为一体性　彼不见如何　能成为见义 [344]

इष्टानिष्टावभासिन्यः कल्पना नाक्षधीर्यदि।

अनिष्टादावसन्धानं दृष्टं तत्रापि चेतसाम्॥ ३४५॥

གལ་ཏེ་འདོད་དང་མི་འདོད་པར། །སྣང་བ་རྟོག་ཡིན་དོན་བློ་མིན། །

དེ་ལའང་འཆི་ལྟས་ལ་སོགས་པར། །མཚམས་སྦྱོར་མེད་སེམས་མཐོང་བ་ཡིན། ༄ །༣༩༥།།

若现欲不欲　分别非义觉　彼亦死相等　见不相续心 [345]

तस्मात् प्रमेये बाह्ये ऽपि युक्तं स्वानुभवः फ़लम्।

यतः स्वभावो ऽस्य यथा तथैवार्थविनिश्चयः॥ ३४६॥

དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལའང་། །རང་ཉིད་ཉམས་མྱོང་འབྲས་ཡིན་རིགས། །

གང་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་འདི་[225]རང་བཞིན། །དེ་ལྟར་དོན་ནི་རྣམ་པར་ངེས། ༄ །༣༩༦།།

即于外所量　受自果应理　如其此自性　如是决定义 [346]

तदर्थाभासतैवास्य प्रमाणं न तु सन्नपि।

ग्राहकात्मा ऽपरार्थत्वाद् बाह्येष्वर्थेष्अपेक्षते॥ ३४७॥

དེའི་[226]ཚེ་དོན་སྣང་འདི་ཉིད་ནི། །ཚད་ཡིན་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ནི། །

དོན་གཞན་མིན་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་ལ། །འཛིན་བདག་ལྟོས་པར་བྱ་བ་མིན[227]། ༄ །༣༩༧།།

尔时此现义　是量能取体　纵有非余义　故非观待外 [347]

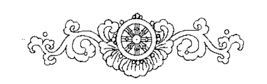
---

225 《ཐེ་》《སྣར་》 འདིའི།

226 《ཐེ་》《སྣར་》 དེ།

227 《ཐེ་》《སྣར་》 ཡིན།

यस्माद् यथा निविष्टो ऽसावर्थात्मा प्रत्यये तथा।
निश्चीयते निविष्टो ऽसावेवमित्यात्मसंविदः ॥ ३४८ ॥
གང་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དོན་བདག་དེ། །ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུར། །
འདི་ནི་དེ་ལྟར་གནས་སོ་ཞེས། །ངེས་བྱེད་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན། །༣༩༡།།
何故如义体　彼安住于识　如是能决定　谓此如是住　是了自体性 [348]
इत्यर्थसंवित् सैवेष्टा यतो ऽर्थात्मा न दृश्यते।
तस्माद् बुद्धिनिवेश्यार्थः साधनं तस्य सा क्रिया ॥ ३४९ ॥
དེ་ཕྱིར་དེ་ཉིད་དོན་རིག་འདོད། །འདི་ལྟར་དོན་བདག་སྣང་མ་ཡིན། །
དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ལ་ནི། །གནས་དོན་དེ་ཡི་བྱ་བ་དེ། །༣༩༢།།
故许彼了义　非现义体性　彼能立于觉　住义彼所作 [349]
यथा निविशते सो ऽर्थो यतः सा प्रथते तथा।
अर्थस्थितेस्तदात्मत्वात् स्वविदप्यर्थविन्मता ॥ ३५० ॥
གང་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དོན་དེ་ནི། །གནས་པ་དེ་ལྟར་དེ་རབ་གསལ། །
དོན་འཇོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད། །༣༥༠།།
如彼义安住　如是彼极显　立义彼体故　自了许了义 [350]
तस्माद् विषयभेदो ऽपि न स्वसंवेदनं फ़लम्।
उक्तं स्वभावचिन्तायां तादात्म्यादर्थसंविदः ॥ ३५१ ॥
དེ་ཕྱིར་ཡུལ་ཐ་དད་པའང་མིན། །རང་གི་ངོ་བོ་དཔྱོད་པ་ན། །
རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད། །དོན་རིག་དེ་བདག་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །༣༥༧།།
故境亦非异　观察自体性　说自证是果　了义彼体故 [351]

तथावभासमानस्य तादृशो ऽन्यादृशो ऽपि वा।

ज्ञानस्य हेतुरर्थो ऽपीत्यर्थस्येष्टा प्रमेयता॥ ३५२॥

དེ་དང་འདྲ་བའམ་[228]གཞན་འདྲའང་རུང་། །ཤེས་པ་དེ་[229]ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་[230]། །

རྒྱུ་ནི་དོན་ཡང་ཡིན་པས་ན། །དོན་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད། ༼༣༥༢༽

同彼或同余　识是如是现　其因亦是义　许义为所量 [352]

यथाकथञ्चित् तस्यार्थरूपं मुक्त्वावभासिनः।

अर्थग्रहः कथम् सत्यं न जाने ऽहमपीदृशम्॥ ३५३॥

ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལྟར། །དོན་དངོས་མེད་པར་སྣང་ཅན་དེ། །

ཇི་ལྟར་དོན་འཛིན་ཞེ་ན་བདེན། །དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །༣༥༣།།

如某之行相　无义事而现　如何缘义实　如是我不知 [353]

अविभागो ऽपि बुद्ध्यात्मा विपर्यासितदर्शनैः।

ग्राह्यग्राहकसंवित्तिभेदवानिव लक्ष्यते॥ ३५४॥

བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས། །

གཟུང་དང་འཛིན་པ་མྱོང་བ་དག །ཐ་དད་ལྡན་བཞིན་རྟོགས་[231]པར་འགྱུར། ༼༣༥༤༽

觉体虽无别　诸见颠倒者　能所取领受　了达如有异 [354]

मन्त्राद्युपप्लुताक्षाणां यथा मृच्छकलादयः।

---

228 《པེ་》《སྣར་》 འམ།

229 《ཅོ་》 ད།

230 《པེ་》《སྣར་》 ཡི།

231 《པེ་》《སྣར་》 ཞིང་རྟོག

अन्यथैवावभासन्ते तद्रूपरहिता अपि ॥ ३५५ ॥

དཔེར་ན་དབང་པོ་སྔགས་སོགས་ཀྱིས། །བསླད་པ་རྣམས་ལ་འཇིམ་དུམ་སོགས། །

དེ་ཡི་གཟུགས་དང་བྲལ་བ་[232]ཡང་། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་བཞིན་ན[233]། །༣༥༥།།

如根被咒等　染坏泥块等　虽离彼色相　而现余行相 [355]

तथैव दर्शनात् तेषामनुपप्लुतचक्षुषा।

दूरे यथा वा मरुषु महानल्पो ऽपि दृश्यते ॥ ३५६ ॥

དེ་དག་མ་བསླད་མིག་ཅན་གྱིས། །དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །

དཔེར་ན་ཐག་རིང་སྐྱ་དངས་ན། །ཆུང་དུ་ཆེན་པོར་སྣང་བ་བཞིན། །༣༥༦།།

未染坏眼者　无见如是故　如远旷野中　小者现为大 [356]

यथानुदह्र्सनं चेयं मेयमानफ़लस्थितिः।

क्रियते ऽविद्यमानापि ग्राह्यग्राहकसंविदाम् ॥ ३५७ ॥

གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག །ཡོད་པ་མིན་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་། །འཇལ་བྱེད་འབྲས་བུར་གནས་པ་འདི། །

ཇི་ལྟར་ཇེས་སུ་སྣང་བཞིན་བྱས། ༈ །༣༥༧།།

能所取了知　虽非有而住　能所量及果　如随现而作 [357]

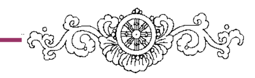
अन्यथैकस्य भावस्य नानारूपावभासिनः।

सत्यं कथं स्युराकारास्तदेकत्वस्य हानितः ॥ ३५८ ॥

དེ་ལྟ་མིན་ན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི། །ངོ་བོར་སྣང་ཅན་དངོས་གཅིག་ལ། །

232 《པེ་》《སྣར་》ན།

233 《པེ་》《སྣར་》བ་བཞིན།

རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་བདེན་འགྱུར་ཏེ། །གཅིག་པ་ཉིད་དེ་ཉམས་ཕྱིར་རོ། །༣༥༨།།

非尔于一事　现为种种性　行相如何实　失彼一性故 [358]

अन्यस्यान्यत्वहानेश्च नाभेदो रूपदर्शनात्।

रूपाभेदं च पश्यन्तो धीरभेदं व्यवस्यति॥३५९॥

གཞན་ལ་གཞན་ཉིད་ཉམས་ཕྱིར་དང་། ༄ །རང་བཞིན་མཐོང་མེད་ཕྱིར་གཅིག་མིན། །

བློ་དངོས་ཐ་དད་མེད་མཐོང་ཕྱིར། །ཐ་དད་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར། །༣༥༩།།

于余余坏故　不见性非一　觉见无异事　乃决定无异 [359]

भावा येन निरूप्यन्ते तद्रूपं नास्ति तत्त्वतः।

यस्मादेकमनेकं च रूपं तेषां न विद्यते॥३६०॥

གང་གིས་དངོས་པོ་རྣམ་དཔྱད་ན། །དེ་ཉིད་དུ་ན་དེ་དངོས་མེད། །

གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་དག་ལ། །གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མེད། །༣༦༠།།

由何观察事　真性中无事　何故于彼等　一多性皆无 [360]

साधर्म्यदर्शनाल्लोके भ्रान्तिर्नामोपजायते।

अतदात्मनि तादात्म्यव्यवसायेन नेह तत्॥३६१॥

ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ལས། །དེ་བདག་མིན་ལ་དེ་བདག་ཏུ། །

ཞེན་པས་འཇིག་རྟེན་པ་དག་གི །འཁྲུལ་སྐྱེ་འདི་ལ་དེ་མེད་དེ། །༣༦༡།།

由见同法故　于非彼体性　执为彼体性　世人生错乱　于此则无彼 [361]

अदर्शनाज्जगत्यस्मिन्नेकस्यापि तदात्मनः।

अस्तीयमपि या त्वन्तरुपप्लवसमुद्भवा॥३६२॥

འགྲོ་བ་འདི་ལ་དེ་བདག་ཉིད། །གཅིག་ཀྱང་མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །

ནང་གི་བསྒྲུད་པ་ལས་བྱུང་གང་། །དེ་ནི་ཉེས་པ་ལས་བྱུང་བས། །༣༦༢།།

此行中彼体　一亦不见故　由内染所生　彼从过失起 [362]

दोषोद्भवा प्रकृत्या सा वितथप्रतिभासिनी।

अनपेक्षितसाधर्म्यदृगादिस्तैमिरादिवत्॥ ३६३ ॥

རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ། །སྣང་བ་ཅན་འདི་འང་ཡོད་པ་ཡིན། །

ཆོས་མཐུན་མཐོང་སོགས་ཅན་ཉིད་ལ། །ལྟོས་མེད་རབ་རིབ་ལ་སོགས་བཞིན། །༣༦༣།།

本性颠倒现　此亦是有者　不待见同法　如有眩翳等 [363]

तत्र बुद्धेः परिच्छेदो ग्राहकाकारसम्मतः।

तादात्म्यादात्मवित् तस्य स तस्य साधनं ततः॥ ३६४॥

དེ་ལ་བློ་ནི་ཡོངས་གཅོད་པ། །འཛིན་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པ་དེ། །

དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར་བདག་རིག །དེ་ཕྱིར་དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། ༔ །༣༦༤།།

彼决断为觉　许为能取相　彼体故了我　故是彼能立 [364]

तत्रात्मविषये माने यथारागादि वेदनम्।

इयं सर्वत्र संयोज्या मानमेयफ़लस्थितिः॥ ३६५॥

དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་སོགས་མྱོང་བཞིན། །རང་བདག་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ན། །

གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་འབྲས་གནས་པ། །འདི་ནི་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ། །༣༦༥།།

如领受贪等　自体立为境　住能所量果　此当配一切 [365]

तत्राप्यनुभवात्मत्वात् ते योग्या स्वात्मसंविदि।

इति सा योग्यता मानमात्मा मेयः फ़लं स्ववित्॥ ३६६॥

དེ་ལའང་ཉམས་མྱོང་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །དེ་དག་རང་བདག་མྱོང་བར་རུང་[234]། །

དེ་ལྟར་རུང་ཉིད་དེ་ཚད་བདག །གཞལ་བྱ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན། ༈ །༣༦༦།།

彼领受体故　可领受自体　如是可即量　体性是所量　自证是为果 [366]

ग्राहकाकारसंख्याता परिच्छेदात्मतात्मनि।

सा योग्यतेति च प्रोक्तं प्रमाणं स्वात्मवेदनम्॥ ३६७॥

བདག་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས། །ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བདག་ཉིད་དེ། །

རུང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཚད་མ་དང་། །རང་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད། །༣༦༧།།

于体能取相　是决断体性　言可性是量　是说为自证 [367]

सर्वमेव हि विज्ञानं विषयेभ्यः समुद्भवद्।

तदन्यास्यापि हेतुत्वे कथञ्चिद् विषयाकृति॥ ३६८॥

ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡི། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དག །

དེ་ལས་གཞན་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཡང་། །རྣམ་འགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་འགྱུར། ༈ །༣༦༨།།

从诸境所生　一切诸识等　其余虽是因　然有境行相 [368]

यथैवाहारकालादेर्हेतुत्वे ऽपत्यजन्मनि।

पित्रोस्तदेकस्याकारं धत्ते नान्यस्य कस्यचित्॥ ३६९॥

དཔེར་ན་ཟས་དང་ལུས་ལ་སོགས། །བུ་སྐྱེ་བ་ཡི་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་། །

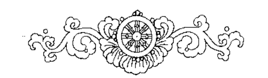
དེ་ནི་ཕ་མ་གཅིག་གི་གཟུགས། །འཛིན་འགྱུར་གཞན་འགའི་[235]མ་ཡིན་བཞིན། །༣༦༩།།

---

234 《པེ་》《སྣར་》འགྱུར།

235 《སྣར་》འགག།

如食与时等　皆是子生因　持父母一形　非是余人者 [369]

तद्धेतुत्वेन तुल्ये ऽपि तदन्यैर्विषये मतम्।
विषयत्वं तदंशेन तदभावे न तद् भवेत्॥ ३७० ॥

དེ་ལས་གཞན་དང་ཡུལ་དག་ནི། །དེ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་མཚུངས་ན་ཡང་། །
དེ་ཆས་ཡུལ་ཉིད་ཡིན་འདོད་དེ། །དེ་མེད་པར་ནི་དེར་མི་འགྱུར། །༣༧༠།།

其余及诸境　虽同是因性　许彼分是境　无彼彼不成 [370]

अनर्थाकारशङ्का स्यादप्यर्थवति चेतसि।
अतीतार्थग्रहे सिद्धे द्विरूपत्वात्मवेदने॥ ३७१ ॥

དོན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ལ་ནི། །དོན་རྣམས་མེད་པར་དོགས་ན་ཡང་། །
འདས་པའི་དོན་ནི་འཛིན་པ་ལ། །ཚུལ་གཉིས་རང་རིག་གྲུབ་པ་ཡིན། །༣༧༡།།

于具义心中　恐无义行相　缘过去义者　二相自证成 [371]

नीलाद्याभासभेदित्वान्नर्थौ जातिराद्वती।
सा चानित्या न जातिः स्यान्नित्या चा जनिका कथम्॥ ३७२ ॥

སྔོ་སོགས་ཐ་དད་ཅན་སྣང་ཕྱིར། །དེ་ལྡན་མིན་རིགས་དོན་མ་ཡིན། །
རིགས་དེ་འང་མི་རྟག་མི་འགྱུར་ཞིང་། །རྟག་ན་འང་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན། །༣༧༢།།

青等现异故　不具类非义　彼无常不成　常如何能生 [372]

नामादिकं निषिद्धं प्राङ् नायमर्थवतां क्रमः।
इच्छमात्रानुरोधित्वादर्थशक्तिर्न सिध्यति॥ ३७३ ॥

མིང་སོགས་སྔར་ནི་བཀག་ཟིན་ཏོ། །ཚུལ་འདི་དོན་ལྡན་མ་ཡིན་ཏེ། །
འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་འབྲེལ་ཕྱིར། །དོན་གྱི་ནུས་པ་གྲུབ་མ་ཡིན། །༣༧༣།།

名等前已破　此理非具义　唯欲相属故　非义功能成 [373]

स्मृतिश्चेद्दग्विधं ज्ञानं तस्याश्चानुभवाद् भवः।

स च्चार्थाकाररहितः सेदानीं तद्वती कथम्॥ ३७४॥

རྣམ་པ་འདི་འདྲའི་ཤེས་པ་ནི། །དྲན་ཡིན་དེ་ཡང་སྐྱོང་[236]ལས་བྱུང་། །

དེ་ཡང་དོན་རྣམས་སྟོང་ན་དེ། །དེ་ནི་ཅི་ལྟར་དེ་ལྡན་འགྱུར། ༔ །༣༧༤།།

如此行相识　是念从受生　彼亦义相空　彼如何具彼 [374]

नार्थाद् भावस्तदाभावात् स्यात्तथानुभवे ऽपि सः।

आकारः स च नार्थस्य स्पष्टकारविवेकतः॥ ३७५॥

དེ་ཚེ་མེད་ཕྱིར་དོན་ལས་མིན། །དེ་ལྟར་སྐྱོང་ལའང་དེར་འགྱུར་རོ། །

རྣམ་པ་དེ་ནི་དོན་གྱི་མིན། །གསལ་བའི་རྣམ་པས་དབེན་ཕྱིར་རོ། ༔།༣༧༥།།

彼时无有故　非是从义生　如是受亦尔　彼相非由义 [375]

व्यतिरिक्तं तदाकारं प्रतीयादपरस्तदा।

नित्यमात्मनि सम्बन्धे प्रतीयात् कथितं च न॥ ३७६॥

རྣམ་པ་དེ་ནི་ཐ་དད་ན། །གཞན་གྱིས་དེ་བཞིན་རྟོགས་[237]པར་འགྱུར། ༔ །

བདག་ལ་རྟག་ཏུ་འབྲེལ་ཡིན་ན། །བརྗོད་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ༔ །༣༧༦།།

明相远离故　彼相若异者　余应如是知　若常属我者　说亦不应知 [376]

एकैकेनाभिसम्बन्धे प्रतिसन्धिर्न युज्यते।

236　《སྣར་》 བཞིན་ཡང་སྐྱོང་བ།

237　《པེ་》《སྣར་》 རྟོག

एकार्थाभिनिवेशात्मा प्रवक्तृश्रोतृचेतसोः ॥ ३७७ ॥
རེ་རེ་དག་དང་འབྲེལ་ན་ནི། །མཚམས་སྦྱོར་བར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །
དོན་གཅིག་མངོན་ཞེན་བདག་ཉིད་ཅན། །འཆད་པོ་[238]ཉན་པོའི་སེམས་དག་གི། །༣༧༧།།
若属各各者　则不应相续　著一义体者　讲听者诸心 [377]

तदेकव्यवहारश्चेत् सादृश्यादतदाभयोः।
भिन्नात्मार्थं कथं ग्राह्यस्तदा स्याद्धीरनर्थिका ॥ ३७८ ॥
གལ་ཏེ་འདྲ་ལས་དེ་གཅིག་པར། །ཐ་སྙད་ཡོད་ན་དེར་སྣང་མིན། །
ཐ་དད་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཟུང་། །དེ་ཚེ་བློ་དོན་མེད་ཅན་འགྱུར། །༣༧༨།།
若谓由相同　彼有一名言　而非现为彼　异体如何取　时觉应无义 [378]

तच्चानुभवविज्ञानेनोभयांशावलम्बिना।
एकाकारविशेषेण तज्ज्ञानेनानुबध्यते ॥ ३७९ ॥
ཉམས་སྨྱོང་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡང་ནི། །ཆ་གཉིས་ལ་ནི་བརྟེན་གྱུར་པ། །
རྣམ་པ་གཅིག་གིས་ཁྱད་པར་ཅན། །དེ་ཤེས་པ་ཡིས་དམིགས་པར་འགྱུར། ༑།༣༧༩།།
即彼领受识　亦依止二分　由一相区别　彼识之所缘 [379]

अन्यथा ह्यतथारूपं कथं ज्ञाने ऽधिरोहति।
एकाकारोत्तरं ज्ञानं तथा ह् युक्तरमुक्तरम् ॥ ३८० ॥
གཞན་དུ་དེ་རྣམ་ཅན་མིན་ན། །ཅི་ལྟར་ཤེས་ལ་གནས་པར་འགྱུར། ༑།
འདི་ལྟར་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡི། །ཤེས་པ་རྣམ་གཅིག་ལྷག་པ་ཉིད། །༣༨༠།།

---

[238] 《སྣར་》 འཆད་པ།

余若非有相　如何住于识　谓后后之识　各增加一相 [380]

तस्यार्थरूपेणाकारावात्माकारश्च कश्चन।

द्वितीयस्य तृतीयेन ज्ञानेन हि विविच्यते॥ ३८१ ॥

དོན་གྱི་ངོ་བོས་རྣམ་གཉིས་དང་། །བདག་གི་རྣམ་པ་འགའ[239]ཞིག་ཏུ། །

གཉིས་པ་དེ་ནི་གསུམ་པ་ཡི། །ཤེས་པ་ཡིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། ༈ །༣༨༡།

义自体二相　及我行相中　彼第二由彼　第三识了知 [381]

अर्थकार्यतया ज्ञानस्मृतावर्थस्मृतेर्यदि।

भ्रान्त्या सङ्कलनं ज्योतिर्मनस्कारे च सा भवेत्॥ ३८२ ॥

དོན་འབྲས་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་དྲན་ན། །དོན་དྲན་ཕྱིར་ན་འཁྲུལ་པ་ཡིས། །

གལ་ཏེ་སྲེ་ན་སྣང་བ་དང་། །ཡིད་བྱེད་ལ་ཡང་དེར་འགྱུར་རོ། །༣༨༢།

由是义果性　忆识忆义故　若由于错误　而相合杂者
现相与作意　亦皆应如是 [382]

सर्वेषामपि कार्याणां कारणैः स्यात् तथा ग्रहः।

कुलालादिविवेकेन न स्मर्यैत घटस्ततः ॥ ३८३ ॥

དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །རྒྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་འཛིན་པར་འགྱུར། །

དེ་ཕྱིར་རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པ། །མེད་པར་བུམ་པ་དྲན་མི་འགྱུར། ༈ །༣༨༣།

如是一切果　皆与因同缘　故无陶师等　应不忆念瓶 [383]

यस्मादतिशयाज् ज्ञानमर्थसंसर्गभाजनम्।

---

239 《པེ་》《སྣར་》འབབ།

सारूप्यात्तत् किमन्यत् स्याद् दृष्टेश्च यमलादिषु॥३८४॥

ཁྱད་པར་གང་ལས་ཤེས་པ་ནི། །དོན་དང་འདྲེ་བ་བསྟེན[240]པ་དེ། །

འདྲ་བ་ལས་གཞན་ཅིར་འགྱུར་ཏེ། །མཚེ་མ་སོགས་ལ[241]མཐོང་ཕྱིར་རོ། ༢ །༣༨༤།།

识由何差别　依止义相同　除同余何为　见双生等故 384

आद्यानुभयरूपत्वे ह्ये करूपे व्यवस्थितम्।

द्वितीयं व्यतिरिच्येत् न परामर्शचेतसा॥३८५॥

དང་པོའི་རང་བཞིན་གཉིས་མིན་ན། །གཉིས་པའི[242]རང་བཞིན་གཅིག་ལ་ནི། །

རྣམ་གནས་ངེས་པར་འཛིན་པ་ཡི། །སེམས་ཀྱིས་འབྱེད་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། ༢ །༣༨༥།།

初性若非二　第二性住一　决定能缘心　应不能分辨 385

अर्थसंकलनाश्लेषा ़धीर्द्वितीयावलम्बते।

नीलादिरूपेण धियं भासमानां पुरस्ततः॥३८६॥

དེ་ཕྱིར་སྔོ་སོགས་ངོ་བོ་རུ། །མདུན་ན་གནས་པར་འགྱུར་བའི་བློ། །

དོན་སྡེ[243]བ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན། །བློ་གཉིས་པས་ནི་དམིགས་པར་འགྱུར། ༢ །༣༨༦།།

故青等自性　现前安住觉　与义相合系　由第二觉缘 386

अन्यथा याद्यमेवैकं संयोज्येतार्थसम्भवात्।

ज्ञानं नदृष्टसम्बन्धं पूर्वार्थेनोत्तरोत्तरम्॥३८७॥

---

240 《པེ་》《སྣར་》བརྟེན།

241 《པེ་》《སྣར་》ལ་སོགས།

242 《པེ་》《སྣར་》པ།

243 《པེ་》བསྡེ། 《སྣར་》བསྡུ།

གཞན་དུ་དང་པོ་གཅིག་པུ་ཉིད། །དོན་ལས་བྱུང་ཕྱིར་འབྲེལ་འགྱུར་གྱི། །

སྔ་མའི་དོན་དང་འབྲེལ་མཐོང་མེད། །ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མིན། ༀ །༣༨༧།།

余则唯初一　义生故系属　不见前义属　后后识则非 [387]

सकृत् संवेद्यमानस्य नियमेन धिया सह।

विषयस्य ततो ऽन्यत्वं केनाकारेण सिध्यति ॥ ३८८ ॥

ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཅིག་ཅར་དུ་ནི་མྱོང་འགྱུར་བའི[244]། །

ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །རྣམ་གང་གིས་ན་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །༣༨༨།།

定与觉俱时　所顿领受境　除彼而为余　由何相成立 [388]

भेदश्च भ्रान्तविज्ञानैर्दृश्येतेन्दाविवाद्वये।

संवित्तिनियमो नास्ति भिन्नयोर्नीलपीतयोः ॥ ३८९ ॥

རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་བས་ཟླ་བ་གཉིས། །མེད་པར་ཐ་དད་མཐོང་བ་བཞིན། །

སྔོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི། །མྱོང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ༀ །༣༨༩།།

如乱识二月　虽无而见异　青黄等异法　非有决定受 [389]

नार्था ऽसंवेदनः कश्चिदनर्थं वापि वेदनम्।

दृष्टं संवेद्यमानं तत् तयोर्नास्ति विवेकिता ॥ ३९० ॥

མྱོང་བ་མེད་པར་དོན་འགའ་འམ། །དོན་མེད་པ་ཡི་[245]མྱོང་བ་ཡང་། །

མྱོང་བར་འགྱུར་བ་མ་མཐོང་བ། །དེས་ན་དེ་དག་ཐ་དད་མིན། ༀ །༣༩༠།།

---

244 《པེ་》《སྣར་》 གྱུར་པའི།

245 《པེ་》《སྣར་》 པར་ནི།

无受或有义　或无义之受　未见有领受　故彼等非异 [390]

तस्मादर्थस्य दुर्वारं ज्ञानकालावभासिनः।

ज्ञानदव्यतिरेकित्वम् हेतुभेदानुमा भवेत्॥ ३९१ ॥

དེ་ཕྱིར་ཤེས་དུས་[246]སྣང་བ་ཡི། །དོན་ནི་ཤེས་ལས་གཞན་མིན་པ། །

བཟློག་པར་[247]རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཉིད། ༈ །རྒྱུ་གཞན་དག་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །༣༩༡།།

故识时现义　非离识为余　此极难遮止　虽有诸余因 [391]

अभावादक्षबुद्धीनां सत्स्वप्यन्येषु हेतुषु।

नियमं यदि न ब्रु यात् प्रत्ययात् समनन्तरात्॥ ३९२ ॥

དབང་པོའི་བློ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཐ་དད་རྒྱུ་ནི་རྗེས་དཔོག་འགྱུར། །

གལ་ཏེ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག །རྐྱེན་ལས་ངེས་པར་མི་སྨྲ་ན། །༣༩༢།།

诸根识无故　比知有异因　若不说决定　从等无间缘 [392]

बीजादङ्कुरजन्माग्नेर्धूमात् सिद्धिरितीदृशी।

बह्यार्थाश्रयिणी यपि कारकज्ञापकस्थितिः ॥ ३९३ ॥

ས་བོན་ལས་ནི་མྱུག་སྐྱེ་དང་། །དུ་བ་ལས་མེ་གྲུབ་པ་ཞེས། །

དེ་འདྲ་ཕྱི་རོལ་དོན་རྟེན་[248]ཅན། །བྱེད་པོ་ཤེས་བྱེད་གནས་པ་གང་། ༈ །༣༩༣།།

从种子生芽　由烟成立火　如此依外义　作者住证知 [393]

सापि तद्रु पनिर्भासा तथा नियतसङ्गमाः।

---

[246] 《པེ་》《སྣར་》 དུ།

[247] 《པེ་》《སྣར་》 པ།

[248] 《པེ་》《སྣར་》 བརྟེན།

बुद्धीराश्रित्य कल्प्येत यदि किं वा विरुध्यते ॥ ३९४ ॥

དེ་ཡང་གལ་ཏེ་དེའི་ངོ་བོར། །སྣང་བ་དེ་ལྟར་ངེས་འབྲེལ་བའི། །

བློ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་བྱེད་ན། །འགལ་བ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། ༄ །༣༩༤།།

若现彼体性　如是定系属　若计依彼觉　此有何相违 [394]

अनग्निजन्यो धूमः स्यात् तत्कार्यात् कारणे गतिः।

न स्यात् कारणतायां वा कुत एकान्ततो गतिः ॥ ३९५ ॥

དུ་བ་མེས་བསྐྱེད་འགྱུར་བ་མིན། །དེ་ཕྱིར་འབྲས་ལས་རྒྱུ་རྟོགས་མིན། །

དེ་རྒྱུ་དག་ནི་ཡིན་ན་ཡང་། །གང་ལས་ངེས་པར་རྟོགས་[249]པར་འགྱུར། ༄ །༣༩༥།།

烟应非火生　非由果知因　彼纵然是因　由何知决定 [395]

तत्रापि धूमाभासा धीः प्रबोधपटुवासनाम्।

गमयेदग्निनिर्भासां धियमेव न पावकम् ॥ ३९६ ॥

དེ་ལའང་དུ་བར་སྣང་བའི་བློས། །བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པ་ཅན། །

མེར་སྣང་བ་ཡི་བློ་ཉིད་ནི། །རྟོགས་འགྱུར་མེ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ༄ །༣༩༦།།

彼亦现烟觉　明醒习气者　现为火觉性　了知非火性 [396]

तद्योग्यवासनागर्भ एव धूमावभासिनीम्।

व्यनक्ति चित्तसन्तानि धियं धूमो ऽनितस्ततः ॥ ३९७ ॥

སེམས་རྒྱུད་དེར་རུང་བག་ཆགས་ཀྱི། །སྙིང་པོ་ཅན་ཉིད་དུ་བར་ནི། །

སྣང་བའི་བློ་དག་གསལ་[250]བྱེད་པ། །དེས་ན་མེ་ལས་དུ་བ་ཡིན། །༣༩༧།།

---

[249] 《པེ་》《སྣར་》རྟོག

心续彼堪能　习气为心要　现烟觉明显　故从火生烟 [397]

अस्त्येष विदुषां वादो बाह्यां त्वाश्रित्य वर्ण्यते।

द्वैरूप्यं सहसंवित्तिनियमात् तच्च सिध्यति॥३९८॥

མཁས་པ་རྣམས་ལ་བརྗོད་འདི་ཡོད། །ཕྱི་རོལ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །

ཚུལ་གཉིས་བརྗོད་ཡིས་དེ་ཡང་ནི། །ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ངེས་པས་འགྲུབ[251]། ༈ །༣༩༨།།

智者有此说　依止于外义　说二相彼复　由定俱受成 [398]

ज्ञानमिन्द्रियभेदेन पटुमन्दाविलादिकाम्।

प्रतिभासभिदामर्थे बिभ्रदेकत्र दृश्यते॥३९९॥

དབང་པོའི་ཁྱད་པར་གྱིས་གསལ་དང་། །མི་གསལ་འདྲེན་མ་ལ་སོགས་པ། །

སྣང་བ་ཐ་དད་འཛིན་པ་ཡི། །ཤེས་པ་དོན་གཅིག་ལ་དམིགས་སོ། ༈ །༣༩༩།།

由根别明显　不明间杂等　现异能缘识　缘虑于一义 [399]

अर्थस्याभिन्नरूपत्वादेकरूपं भवेन्मनः।

सर्वं तदर्थमर्थाच्चेत् तस्य नास्ति तदाभता॥४००॥

དེ་དོན་ལ་དེར་སྣང་མིན་ན། །དོན་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ཡི་དོན་ཅན་ཡིད་ཀུན་ནི། །རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། ༈ །༤༠༠།།

若彼义非现　义自性一故　彼义一切意　自性应成一 [400]

अर्थाश्रयेणोद्भवतस्तद्रूपमनुकुर्वतः।

---

250 《ཐེ་》《སྣར་》 བསལ།

251 《ཐེ་》《སྣར་》 གྲུབ།

तस्य केनचिदंशेन परतो ऽपि भिदा भवेत्॥४०१॥

དོན་[252]ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ཡི་ངོ་བོའི་རྗེས་བྱེད་པ། །

དེ་ནི་གཞན་འགའ་ཞིག་ལས་ཀྱང་། །ཆ་འགའ་ཡིས་ནི་ཐ་དད་འགྱུར། །༤༠༡།།

依义而生起　随彼体性作　彼亦由余某　以某分成异 [401]

तथा ह्याश्रित्य पितरं तद्रूपो ऽपि सुतः पितुः।

भेदं केनचिदंशेन कुतश्चिदवलम्बते॥४०२॥

འདི་ལྟར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བུ[253]། །ཕ་དེ་ཡི་ནི་གཟུགས་ཡིན་[254]ཡང་། །

འགའ་ཞིག་ལས་ནི་ཆ་འགའ་ཡིས། །ཐ་དད་པར་ནི་དམིགས་པ་ཡིན། ༈ །༤༠༢།།

如子依于父　虽是彼父色　由某以某分　而可得差异 [402]

मयूरचन्द्रकाकारं नीललोहितभास्वरम्।

सम्पश्यन्ति प्रदीपादेर्मण्डलं मन्दचक्षुषः॥४०३॥

མར་མེ་ལ་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་ནི། །རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན། །

སྔོ་དང་དམར་དང་མདངས་གསལ་བར། །མིག་མི་གསལ་བས་མཐོང་བར་འགྱུར། ༈ །༤༠༣།།

如灯等焰轮　有孔雀翎眼　青红色鲜明　目不明所见 [403]

तस्य तद्ग्राह्यारूपत्वे का प्रसन्नेक्षणे ऽक्षमा।

भूतं पश्यंश्च तद्दर्शी कथं चोपहतेन्द्रियः॥४०४॥

དེ་དེ་ཕྱི་རོལ་དངོས་ཡིན་ན། །དབང་པོ་གསལ་ལ་ཅི་ནུས་མེད། ༈ །ཡང་དག་མཐོང་ན་དེ་[255]མཐོང་བ། །ད

---

252 《པེ་》《སྣར་》དེ།

253 《པེ་》《སྣར་》སུ།

254 《པེ་》《སྣར་》འཛིན།

བང་པོ་ཉམས་པའང་ཇི་ལྟར་ཡིན། །༤༠༤།།

彼若是外事　明根何无能　若见真见彼　如何是根坏 [404]

शोधितं तिमिरेणास्य व्यक्तं चक्षुरतीन्द्रियम्।

पश्यतो ऽन्याक्षदृश्ये ऽर्थे तदव्यक्तं कथं पुनः॥४०५॥

རབ་རིབ་ཀྱིས་སྦྱངས་གསལ་བའི་མིག ། དབང་པོ་ལས་འདས་[256]མཐོང་དེ་ལ[257]། །

གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་དེ་ཡང་། །ཇི་ལྟ་བུར་ན་གསལ་མ་ཡིན། ༔ །༤༠༥།།

翳净明利眼　所见超根境　余人所见义　如何非明显 [405]

आलोकाक्षमनस्कारादन्यस्यैकस्य गम्यते।

शक्तिर्हेतुस्ततो नान्यो ऽहेतुश्च विषयः कथम्॥४०६॥

སྣང་དབང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས། །གཞན་ནི་གཅིག་གི་ནུས་རྟོགས་པ། །

དེས་ན་གཞན་ནི་རྒྱུ་མ་ཡིན། །རྒྱུ་མིན་ཡུལ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡིན། ༔ །༤༠༦།།

除现根作意　知余一功能　故余非是因　非因何为境 [406]

स एव यदि धीहेतुः कि प्रदीपमपेक्षते।

दीपमात्रेण धीभावादुभयं नापि कारणम्॥४०७॥

གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་བློ་རྒྱུ་ཡིན། །ཇི་ལྟར་མར་མེ་ལ་ལྟོས་འགྱུར། ༔ །

མར་མེ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་ཀ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་མ་ཡིན། །༤༠༧།།

若彼是觉因　如何观待灯　唯由灯有故　亦非二俱因 [407]

---

255 《པེ་》《སྣར་》 དེར།

256 《པེ་》《སྣར་》 —འདས།

257 《པེ་》 +ནི།

दूरासन्नादिभेदेन व्यक्ताव्यक्तं न युज्यते।

तत् स्यादालोकभेदाच्चेत् तत्पिधानापिधानयोः ॥४०८॥

ཉེ་རིང་ལ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས[258]། །གསལ་དང་མི་གསལ་མི་རུང་ངོ། ༈།

གལ་ཏེ་སྣང་ཁྱད་ལས་དེར་འགྱུར། །དེ་ནི་ཆོད་དང་མ་ཆོད་དག[259] ། །༤༠༨།།

远近等差别　明不明不可　若现别故尔　彼间隔无隔 [408]

तुल्या दृष्टिरदृष्टिर्वा सूक्ष्मों ऽशस्तस्य कश्चन्।

आलोकन न मन्देन दृश्यते ऽतो भिदा यदि॥४०९॥

མཐོང་ངམ་མི་མཐོང་མཚུངས་པར་འགྱུར། ༈ །གལ་ཏེ་སྣང་བ་མི་གསལ་བས། །

དེ་ཆ་ཕྲ་མོ་འགའ་ཞིག་ནི། །མ་མཐོང་དེ་ཕྱིར་ཐ་དད་ན། །༤༠༩།།

见不见应等　若由现不明　不见某细分　故而各异者 [409]

एकत्वे ऽर्थस्य बाह्यस्य दृश्यादृश्यभिदा कुतः।

अनेकत्वे ऽणुशो भिन्ने दृश्यादृश्याभिदा कुतः॥४१०॥

ཕྱི་རོལ་དོན་གཅིག་མཐོང་བ་དང་། །མི་མཐོང་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན། །

ཕྲ་རྡུལ་དུ་མ་ཐ་དད་མཐོང་། །མི་མཐོང་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན། ༈ །༤༡༠།།

外义一何由　见不见各异　微尘多各异　何见不见异 [410]

मान्द्यपाटवभेदेन भासो बुद्धभिदा यदि।

भिन्ने ऽन्यस्मिन्नभिन्नस्य कुतो भेदेन भासनम्॥४११॥

---

258 《བེ་》《སྣར་》ཀྱི།

259 《ཅོ་》དང་།

གལ་ཏེ་སྣང་བ་གསལ་མི་གསལ[260]། །ཁྱད་པར་གྱིས་བློ་ཐ་དད་ན། །
གཞན་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་མེད། །གང་ལས་ཐ་དད་པར་སྣང་འགྱུར། །༤༡༡།།

若现明不明　差别觉异者　由余异无异　何由而现异 [411]

मन्दं तदपि तेजः किमावृतेरिह सा न किम्।
तनुत्वं तेजसो ऽप्येतदस्त्यन्यत्राप्यतानवम्॥४१२॥

སྣང་བ་དེ་ཡང་ཅིས་མི་གསལ། །སྒྲིབ་[261]ཕྱིར་དེ་འདིར་ཅིས་མ་ཡིན། །
སྲབ་ཕྱིར་སྣང་བའང་དེ་ལྟ་ཉིད། །གཞན་དུ་[262]སྲབ་མིན་ཡོད་པ་ཉིད། །༤༡༢།།

彼现何不明　障故此何非　薄故现亦尔　余非薄有性 [412]

अत्यासन्ने च सुव्यक्तं तेजस्तत् स्याद्वितस्फुटम्।
तत्राप्यदृष्टमाश्रित्य भवेद् रूपान्तरं यदि॥४१३॥

ཤིན་ཏུ་ཉེ་ལ་སྣང་བ་ནི། །ཆེར་གསལ་དེ་[263]ཡང་སྣང་བར་འགྱུར། ༄ །
གལ་ཏེ་དེར་ཡང་མཐོང་མེད་ལ། །བརྟེན་ནས་གཟུགས་གཞན་འབྱུང་འགྱུར་ན། །༤༡༣།།

最近现极明　彼亦应显现　若彼依无见　有余色生者 [413]

अन्योन्यावरणात् तेषां स्यात् तेजोविहतिस्ततः।
तत्रैकमेव दृश्येत् तस्यानावरणे सकृत्॥४१४॥

དེ་དག་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་དུ། །བསྒྲིབ་[264]འགྱུར་དེ་ཕྱིར་སྣང་བ་ནི། །

---

260 《པེ་》《སྣར་》 བསལ་མི་བསལ།

261 《པེ་》《སྣར་》 བསྒྲིབས།

262 《པེ་》《སྣར་》 དུའང་།

263 《སྣར་》 དེར།

སྒྲིབ་བྱེད་དེ་ལ་གཅིག་སྣང་འགྱུར། །དེ་མ་བསྒྲིབས་ན་ཅིག་ཅར་ནི། །༤༡༤།།

彼等应互障　则现是能障　彼应唯现一　不障应顿见 [414]

पश्येत् स्फुटास्फुटं रूपमेको ऽदृष्टेन वारणे।

अर्थानर्थौं न येन स्तस्तददृष्टं करोति किम्॥४१५॥

གསལ་དང་མི་གསལ་རང་བཞིན་དག །མཐོང་འགྱུར་མཐོང་མེད་ཀྱིས་གཅིག་བསྒྲིབས། །

གང་གིས་དོན་དང་དོན་མིན་མེད། །དེ་ལ་མ་མཐོང་བས་ཅི་བྱེད། །༤༡༥།།

明不明自性　由无见障一　由无义非义　无见彼何为 [415]

तस्मात् संविद् यथाहेतु जायमानार्थसंश्रयात्।

प्रतिभासभिदां धत्ते शेषाः कुमतिदुर्नयाः॥४१६॥

དེ་ཕྱིར་དོན་བརྟེན་སྐྱེས་གྱུར་པའི། །མྱོང་བ་ཇི་ལྟའི་རྒྱུ་བཞིན་དུ། །

རྣམ་པ་ཐ་དད་འཛིན་བྱེད་དེ། །ལྷག་མ་བློ་ངན་ལུགས་ངན་ཡིན། ༔ །༤༡༦།།

故依义所生　领受如其因　能缘行相异　余恶慧恶宗 [416]

ज्ञानशब्दप्रदीपानां प्रत्यक्षस्येतरस्य वा।

जनकत्वेन पूर्वैषां क्षणिकानां विनाशतः॥४१७॥

ཤེས་པ་སྒྲ་དང་མར་མེ་རྣམས། །མངོན་སུམ་དང་ནི་ཅིག་ཤོས་ཀྱི། །

སྐྱེད་བྱེད་ཉིད་ཀྱིས་[265]སྔ་མ་ཡི། །སྐད་ཅིག་རྣམས་ནི་ཞིག་པའི་ཕྱིར། །༤༡༧།།

识声与灯等　是现量及余　能生其以前　诸刹那灭故 [417]

---

264 《པེ་》《སྣར་》བསྒྲིབས།

265 《པེ་》《སྣར་》ཀྱི།

व्यक्तिः कुतो ऽसता ज्ञानादन्यस्यानुपकारिणः।
व्यक्तौ व्यज्येत सर्वो ऽर्थस्तद्धेतोर्नियमो यदि॥४१८॥

གང་གིས་ཤེས་ལ་མེད་གསལ་འགྱུར། །ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གཞན། །
གསལ་ན་དོན་ཀུན་གསལ་བར་འགྱུར། ༔ །གལ་ཏེ་དེ་རྒྱུ་ལས་ངེས་ན། །༤༡༨།།

由何而于识　已无而明显　若显余非益　应显一切义　若从因决定 [418]

नषापि कल्पना ज्ञाने ज्ञानं त्वर्थावभासतः।
तं व्यनक्तीति कथ्येत तद्भावे ऽपि तत्कृतम्॥४१९॥

ཤེས་ལ་རྟོག་པ་འདི་ཡང་མེད། །ངེས་བྱས་ཤེས་ལ་[266]དེ་མེད་ཀྱང་། །
དོན་དུ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །དེ་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །༤༡༩།།

识此计亦无　彼作识无彼　然现为义故　而说彼明显 [419]

नाकारयति चान्यो ऽर्थो ऽनुपकारात् सहोदितः।
व्यक्तो ऽनाकारयन् ज्ञानं स्वाकारेण कथं भवेत्॥४२०॥

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོན་གཞན་ནི། །ཕན་འདོགས་མིན་ཕྱིར་[267]རྣམ་མི་བྱེད། །
ཤེས་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་ཡིས[268]། །རྣམ་འབྱེད་[269]མིན་གསལ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ༔ །༤༢༠།།

其余俱生义　非益不作相　识非以自相　而辨其行相　如何能明显 [420]

वज्रोपलादिरप्यर्थः स्थिरः सो ऽन्यानपेक्षणात्।

---

266 《པེ་》《སྣར་》པ།
267 《པེ་》《སྣར་》ཕྱིར་མིན།
268 《པེ་》《སྣར་》རིག་རྣམ་པ་ཡི།
269 《པེ་》《སྣར་》བྱེད།

सकृत् सर्वस्य जनयेज्ज्ञानानि जगतः समम्॥४२१॥

བརྟན་གང་རྡོ་རྗེ་རྡོ་སོགས་ཀྱི། །དོན་ཡང་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་ཕྱིར། །

འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་ཤེས་པ་ནི། །ཅིག་ཅར་རང་ཉིད་སྐྱེད་[270]པར་འགྱུར། ༈ །༤༢༡།

金刚石等义　坚不待他故　一切众生识　应自然顿生 [421]

क्रमाद् भवन्ति तान्यस्य सहकार्युपकार्यतः।

आहुः प्रतिक्षणं भेदं स दोषो ऽत्रापि पूर्ववत्॥४२२॥

ལྷན་ཅིག་བྱེད་པས་ཕན་འདོགས་ཕྱིར། །འདི་ཡི་དེ་དག་རིམ་འབྱུང་[271]ན། །

སྐད་ཅིག་སོ་སོར་གཞན་ཡིན་བརྗོད། །འདིར་ཡང་སྐྱོན་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ། །༤༢༢།

俱有饶益故　此彼渐生者　说余别刹那　此过如前说 [422]

संवेदनस्य तादात्म्ये न विवादो ऽस्ति कस्यचित्।

तस्यार्थरूपता ऽसिद्धा सा ऽपि सिध्यति संस्मृतेः॥४२३॥

དེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བ་ལ། །བརྩད་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ༈ །

དེ་དོན་རང་བཞིན་ཉིད་མ་གྲུབ། །དེ་ཡང་ཡང་དག་དྲན་ལས་[272]གྲུབ། །༤༢༣།

彼由自领受　都无可辩诤　彼义性不成　由正念成立 [423]

भेदेनाननुभूते ऽस्मिन्नविभक्ते स्वगोचरैः।

एवमेतन्न खल्वेवमिति सा स्यान्न भेदिनी॥४२४॥

རང་སྤྱོད་ཡུལ་གྱིས་ཕྱེ་[273]མེད་ཅིང་། །ཐ་དད་པར་མྱོང་མེད་དེ་ལ། །

---

270 《པེ་》《སྣར་》 བསྐྱེད།

271 《པེ་》《སྣར་》 བྱུང་།

272 《པེ་》《སྣར་》 པས།

འདི་ནི་འདི་ལྟའམ་[274]འདི་ལྟར་ནི། །མིན་ཞེས་ཐ་དད་འདི་མེད་འགྱུར། །༤༢༤།།

自行境无别　无各异领受　谓此是如此　或非是如此　应无此别异 [424]

न चानुभवमात्रेण कश्चिद् भेदो विवेचकः।

विवेकिनी न चास्पष्टभेदे धीर्यमलादिवत्॥४२५॥

ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཙམ་གྱིས་ནི། །ཐ་དད་འགའ་ཞིག་རྣམ་འབྱེད་མིན། །

ཐ་དད་གསལ་བ་མེད་པ་ལ། །རྣམ་འབྱེད་བློ་མེད་ཆེ་སོགས་བཞིན། ༈ །༤༢༥།།

唯由领受许　非能辨各异　无明显各异　无辨觉如孪 [425]

द्वैरूप्यसाधनेनापि प्रायः सिद्धं स्ववेदनम्।

स्वरूपभूताभासस्य तदा संवेदनेक्षणात्॥४२६॥

ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་། །རང་རིག་ཕལ་ཆེར་གྲུབ་པ་ཡིན། །

རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་སྣང་བ། །དེ་ཚེ་མྱོང་བར་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། ༈ །༤༢༦།།

由成立二相　亦多成自证　以现自体相　即成领受故 [426]

धिया ऽतद्रूपया ज्ञाने निरुद्धे ऽनुभवः कथम्।

स्वं च रूपं न सा वेत्तीत्युत्सन्नो ऽनुभवो ऽखिलः॥४२७॥

དེ་དངོས་ཅན་གྱི་བློ་ཡིས་ནི། །ཞེས་འགག་ཇི་ལྟར་མྱོང་བ་ཡིན། ༈ །

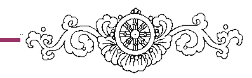
དེས་རང་ངོ་བོའང་མྱོང་མེད་ཕྱིར། །ཉམས་མྱོང་མ་ལུས་ལྡོག་པར་འགྱུར། །༤༢༧།།

由彼事之觉　识灭如何受　彼不受自体　无余遮领受 [427]

---

[273] ༩ 《པེ་》 ཀྱི་ཕྱི། 《སྣར་》 ཀྱི་ཕྱི།

[274] 《པེ་》《སྣར་》 ལྟར།

बहिर्मु खं च तज्ज्ञानं भात्यर्थप्रतिभासवत्।

बुद्धेश्च ग्राहिका वित्तिर्नित्यमन्तर्मुखात्मनि ॥ ४२८ ॥

དོན་དུ་སྣང་བ་དང་ལྡན་ཤེས། །དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་མངོན་ཕྱོགས་སྣང་། །

བློ་ལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བློ། །རྟག་ཏུ་བདག་ལ་ནང་མངོན་ཕྱོགས། །༤༣༨།།

具现义之识　彼向外显现　能缘觉之觉　常内向我故 [428]

यो यस्य विषयाभासस्तं वेत्ति न तदिप्यपि ॥ ४२९ ॥

ཡུལ་གང་གི་ནི་སྣང་བ་གང་། །དེས་དེ་མྱོང་མིན་ཞེས་པའང་འགོག། །

གལ་ཏེ་དེ་དང་འདྲ་བ་ལས། །མྱོང་གཞན་ཅི་ཡོད་ཅེས་འདོད་ན། །༤༣༩།།

所有现境者　彼得非受彼　若谓由相同　何有余领受 [429]

प्राप्तं संवेदनं सर्वसदृशानां परस्परम्।

बुद्धिः सरूपा तद्विच्चेत् नेदानीं वित् सरूपिका ॥ ४३० ॥

འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་དུ། །མྱོང་བ་ཉིད་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། ༈ །

གལ་ཏེ་བློ་འདྲ་དེ་མྱོང་ན། །ད་[275]ནི་འདྲ་ལས་མྱོང་མ་ཡིན། །༤༣༠།།

一切相同者　应得互领受　若觉同领受　彼非同领受 [430]

स्वयं सो ऽनुभवस्तस्या न स सारूप्यकारणः।

क्रियाकर्मव्यवस्थायास्तल्लोके स्यान्निबन्धनम् ॥ ४३१ ॥

དེ་ཡི་མྱོང་དེ་[276]རང་ཉིད་དེ། །དེ་ནི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་ཅན་མིན། ༈ །

---

[275] 《ཅོ་》དེ།

བྱ་བ་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་རྒྱུར་འགྱུར། །༤༣༡༎

彼自领受彼　彼非有同因　所作业建立　此世间为因 [431]

स्वभावभूततद्रु पसंविदारोपविप्लवात्।

नीलदेरनुभूताख्या नानुभूतेः परात्मनः॥४३२॥

རང་གི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་དེའི[277]། །མྱོང་བ་སྒྲོ་འདོགས་འཁྲུལ་པ་ལས། །

སྔོ་སོགས་མྱོང་བར་གྲགས་ཡིན་གྱི། །གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་མྱོང་ལས་མིན[278]། ༈ །༤༣༢༎

自体性领受　由增益错乱　说领受青等　非领受余体 [432]

धियो नीलादिरूपत्वे बाह्यो ऽर्थः किम्प्रमाणकः।

धियो ऽनीलादिरूपत्वे स तस्यानुभवः कथम्॥४३३॥

བློ་ནི་སྔོ་སོགས་དངོས་ཡིན་ན། །ཕྱི[279]་རོལ་དོན་ལ་ཚད་མ་གང་། །

བློ་ནི་སྔོ་སོགས་དངོས་མིན་ན། །དེ་ནི་དེ་ལྟར་དོན་མྱོང་ཡིན། ༈ །༤༣༣༎

觉是青等事　为何外义量　觉非青等事　如何领受义 [433]

यदा संवेदनात्मत्वं न सारूप्यनिबन्धनम्।

सिद्धं तत् स्वत् एवास्य किमर्थेनोपनीयते॥४३४॥

གང་ཚེ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ནི། །འདྲ་བའི་རྒྱུ་ཅན་མ་ཡིན་ན། །

འདི་དེ་རང་ཉིད་གྲུབ་པས་ན། །དོན་གྱིས་ཅི་ཞིག་ཉེ་བར་སྦྱབ། ༈ །༤༣༤༎

---

276 《པེ་》《སྣར་》 +ཡི།

277 《པེ་》《སྣར་》 དེ།

278 《པེ་》《སྣར་》 མ་ཡིན།

279 《པེ་》 +ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ཚད་མ་གང་། །བློ་ནི་སྔོ་སོགས་དངོས་ཡིན་ན། །

若时领受体　非有相同因　此由自成立　何用以义成 434

न च सर्वात्मना साम्यमज्ञानत्वप्रसङ्गतः।

न च केनचिदंशेन सर्व सर्वस्य वेदनम्॥४३५॥

བདག་ཉིད་ཀུན་གྱིས་འདྲ་ན་ནི། །ཤེས་པ་ཤེས་པ་ཉིད་མིན[280]་འགྱུར། །

ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་མཚུངས་ན་ནི། །ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མྱོང་འགྱུར། །༤༣༥།།

若一切体同　识即应非识　若一分相同　一切受一切 435

यथा नीलादिरूपत्वान्नीलाद्यनुभवो मतः।

तथानुभवरूपत्वात् तस्याप्यनुभवो भवेत्॥४३६॥

ཇི་ལྟར་སྔོ་སོགས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །སྔོ་སོགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འདོད། །

དེ་བཞིན་ཉམས་མྱོང་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །དེ་ཡང་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར། །༤༣༦།།

如青等体故　许领受青等　如是受体故　彼亦应领受 436

नानुभूतो ऽनुभव इत्यर्थवद्धि विनिश्चयः।

तस्माददोष इति चेत् नार्थो ऽप्यस्त्येष सर्वदा॥४३७॥

ཉམས་མྱོང་ཉམས་སུ་མྱོང་ངོ་ཞེས། །དོན་བཞིན་དུ་ནི་ངེས་མིན་པ། །

དེ་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་ཅེ་ན། །དོན་ལའང་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་མེད། །༤༣༧།།

曾领受领受　非如义决定　故无过失者　义亦常无彼 437

कस्माद् वा ऽनुभवे नास्ति सति सत्तानिबन्धने।

अपि चेदं यदाभाति दृश्यमाने सितादिके॥४३८॥

---

280 《པེ་》《སྣར་》 མི།

ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ན། །མྱོང་ལ་མེད་པའང་ཅི་ཡི་ཕྱིར།༄ །

གཞན་ཡང་དཀར་སོགས་མཐོང་བ་ན། །དཀར་སོགས་མངོན་པར་གསལ་བ་ཡི། །༤༣༨།།

若有有性因　领受何故无　复见白等时　白等明显性 [438]

पुं सः सिताद्यभिव्यक्तिरूपं संवेदनं स्फुटम्।

तत् कि सिताद्यभिवयक्तेः पररूपमथात्मनः ॥४३९॥

རང་བཞིན་རིག་པ་གསལ[281]བ་ནི། །སྐྱེས་པའི་སྣང་བ་འདི་གང་ཡིན། །

དེ་ཅི་དཀར་སོགས་མངོན་གསལ[282]ལས། །གཞན་དངོས་འོན་ཏེ་བདག་ཉིད་ཡིན།༄ །༤༣༩།།

此了别明显　所有生起现　为离白等显　余事或彼体 [439]

पररूपे ऽप्रकाशायां व्यक्तौ व्यक्तं कथं सितम्।

ज्ञानं व्यक्तिर्न सा व्यक्तेत्यव्यक्तमखिलं जगत्॥४४०॥

གཞན་དངོས་ཡིན་ན་གསལ་བ་ནི། །གསལ་མིན་ཅི་ལྟར་དཀར་གསལ་འགྱུར། ༄ །

ཤེས་པ་གསལ་ཡིན་དེ་གསལ་མིན། །འགྲོ་བ་མ་ལུས་གསལ་མ་ཡིན། །༤༤༠།།

余事明非明　如何明显白　识明彼非明　众生尽非明 [440]

व्यक्तेर्व्यक्त्यन्तरव्यक्तावपि दोषप्रसङ्गतः।

दृष्ट्या वाज्ञातसम्बन्धं विशिनष्टि तया कथम्॥४४१॥

གསལ་བ་གསལ་གཞན་གྱིས་གསལ་ནའང[283]། ། ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། །

མཐོང་དང་འབྲེལ་པ་ཤེས་མེད་པ། །ཅི་ལྟར་དེ་ཡིས་ཁྱད་པར་འགྱུར། ༄ །༤༤༡།།

---

281 《པེ་》《སྣར་》བསལ།

282 《པེ་》《སྣར་》བསལ།

283 《པེ་》《སྣར་》ན།

明由余明明　应成无穷故　无见系属识　如何彼简别 441

यस्माद् द्वयोरेकगतौ न द्वितीयस्य दर्शनम्।

द्वयोः संसृष्टयोर्दृष्टौ स्याद् दृष्टमिति निश्चयः ॥४४२॥

གང་ཕྱིར་གཉིས་ལས་གཅིག་རྟོགས་ཚེ། །གཉིས་པ་མཐོང་བ་ཡོད་མ་ཡིན། །

གཉིས་དག་འབྲེལ་པར་མཐོང་བ་ན། །མཐོང་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་འགྱུར། །༤༤༢།།

二中知一时　非由见第二　若见二系属　乃决定谓见 442

सरूपं दर्शनं यस्य दृश्यते ऽन्येन चेतसा।

दृष्टाख्या तत्र चेत् सिद्धं सारूप्येस्य स्ववेदनम्॥४४३॥

གང་གིས་མཐོང་བ་འདྲ་བ་[284]ནི། །སེམས་གཞན་གྱིས་ནི་མཐོང་གྱུར་པ། །

དེ་ལ་མཐོང་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། །འདི་འདྲ་བས་ན་རང་རིག་གྲུབ། །༤༤༣།།

由何见相同　由余心而见　说言见彼者　是则自证成 443

अथात्मरूपं नो वेत्ति पररूपस्य वित् कथम्।

सारूप्याद् वेदनाख्या च प्रागेव प्रतिवर्णिता॥४४४॥

ཅི་སྟེ་རང་དངོས་མི་རིག་ན། །ཅི་ལྟར་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རིག །

འདྲ་བ་ལས་ནི་མྱོང་ཞེས་པའང་། །སྔར་ཉིད་རྣམ་པར་གསལ་བ་ཡིན། །༤༤༤།།

若不了自事　何能了他体　若由同领受　如前已除遣 444

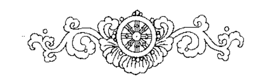
दृष्टयोरेव सारूप्यग्रहो ऽर्थ च न दृष्टवान्।

प्राक् कथं दर्शनेनास्य सारूप्यं सो ऽध्यवस्यति॥४४५॥

---

[284] 《པེ་》《སྣར་》ན།

མཐོང་བ་དག་ནི་འདྲར་འཛིན་ན། །དོན་ནི་སྔར་མཐོང་ཡོད་མིན་པས། །

ཇི་ལྟར་དེ་ནི་མཐོང་བ་དང་། །འདྲ་བ་ཡིན་པར་དེས་[285]ངེས་འགྱུར། །༤༤༥།།

若缘诸见同　义非先有见　如何彼决定　彼与所见同 [445]

सारूप्यमपि नेच्छेद् यस्तस्य नोभयदर्शनम्।

तदार्थौ ज्ञानमिति च ज्ञाते चेति गता कथा॥४४६॥

འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་པ། །གང་ཡིན་དེ་ལ་གཉིས་མཐོང་མེད། །

དེ་ཚེ་དོན་དང་ཤེས་པ་ཞེས། །དེ་དག་སྨོས་སུ་ག་ལ་ཡོད། ༈ །༤༤༦།།

诸不许相同　彼则无见二　尔时义与识　岂能说彼等 [446]

अथ स्वरूपम् सा तर्हि स्वयमेव प्रकाशते।

यत् तस्यामप्रकाशायामर्थः स्यादप्रकाशितः॥४४७॥

ཇི་སྟེ་རབ་[286]དངོས་བོ་ན་དེ། །རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར། ༈ །

གང་ཕྱིར་དེ་མི་གསལ་ན་ནི། །དོན་མི་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །༤༤༧།།

若是自事者　彼应能自显　若彼不显者　应不能显义 [447]

एतेनानात्मवित्पक्षे सर्वार्थादर्शनेन ये।

अप्रत्यक्षां धियं प्राहुस्ते ऽपि निर्वर्णितोत्तराः॥४४८॥

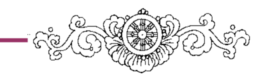
བདག་རིག་མིན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ། །དོན་ཀུན་མཐོང་མེད་འདི་ཡིས་ནི། །

བློ་ནི་མངོན་སུམ་མིན་[287]སྨྲ་བ། །གང་ཡིན་དེ་ལའང་ལན་བཏབ་པོ། ༈ །༤༤༨།།

---

[285] 《སྡེ་》《སྣར་》 དེ།

[286] 《སྡེ་》《སྣར་》 རང་།

诸非自了宗　不见一切义　说觉非现者　此于彼亦答 [448]

आश्रयालम्बनाभ्यासभेदाद् भिन्नप्रवृत्तयः।

सुखदुःखाभिलाषादिभेदा बुद्धय एव ताः॥४४९॥

རྟེན་དམིགས་གོམས་པའི་ཁྱད་པར་ལས། །ཐ་དད་པར་[288]ནི་འཇུག་པ་ཅན། །

བདེ་སྡུག་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི། །ཁྱད་པར་མངོན་སུམ་དེ་དག་ནི། །༤༤༩།།

由依缘修别　而别异转者　苦乐欲等别　现成彼即觉 [449]

प्रत्यक्षाः तद्विविक्तं च नान्यत् किञ्चिद्विभाव्यते।

यत्तज्ज्ञानं परो ऽप्येतान् भुञ्जीतान्येन विद् यदि॥४५०॥

བློ་ཉིད་དེ་ལས་ཐ་དད་གཞན། །དེ་ཤེས་གང་ཡིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་། །

རྟོགས་མེད་གཞན་གྱིས་རིག་[289]ཡིན་ན། །གཞན་གྱིས་ཀྱང་ནི་དེ་སྤྱོད་འགྱུར། །༤༥༠།།

彼知除彼外　不知余少异　若由余了者　彼亦余所行 [450]

तज्ज्ञा तत्प्रतिभासा व यदि धीर्वेत्ति नापरा।

आलम्बमानस्यान्यस्याप्यस्त्यवश्यमिदं द्वयं॥४५१॥

གལ་ཏེ་དེས་བསྐྱེད་པ་དང་དེར། །སྣང་བའི་བློ་རིགས་[290]གཞན་མིན་ན། །

དམིགས་པར་བྱེད་པ་གཞན་ལ་ཡང་། །གཉིས་འདི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད། །༤༥༡།།

若彼生彼现　觉所了非余　于余能缘者　亦定有此二 [451]

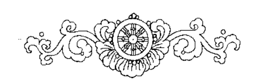
287 《པེ་》《སྣར་》 མི།

288 《པེ་》《སྣར་》 པ།

289 《པེ་》《སྣར་》 གྱི་རིགས།

290 《པེ་》《སྣར་》 རིག

अथ नोत्पद्यते तस्मान्न च तत्प्रतिभासिनी।
सा धीर्निर्विषया प्राप्ता सामान्यं च तद्ग्रहे ॥४५२॥
ཅི་སྟེ་དེ་ལས་སྐྱེས་མིན་ཞིང་། །དེར་སྣང་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་ན། །
བློ་དེ་ཡུལ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར། །དེ་མ་བཟུང་ན་སྤྱི་དག་ཀྱང་། །༤༥༢།།
若非从彼生　亦非彼现者　彼觉应无境　若不取彼者　亦不缘诸总 452

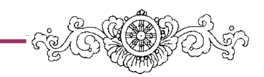
न गृह्यत् इति प्रोक्तम् न च तद्वस्तु किञ्चन।
तस्मादर्थावभासो ऽसौ नान्यस्तस्या धियस्ततः ॥४५३॥
མི་འཛིན་དེ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་། །དངོས་མིན་ཞེས་ཀྱང་སྔར་བཤད་དོ། ༑ །
དེ་ཕྱིར་དོན་སྣང་བ་དེ་ནི། །བློ་དེ་ལས་གཞན་མིན་དེས་ན། །༤༥༣།།
彼非少许事　此于前已说　故彼现义者　离彼觉非余 453

सिद्धे प्रत्यक्षभावात्मविदौ गृह्णाति तान् पुनः।
नाध्यक्षमिति चेदेष कुतो भेदः समार्थयोः ॥४५४॥
མངོན་སུམ་དང་ནི་བདག་རིག་གྲུབ། ༑།གལ་ཏེ་དེ་ལ་འཛིན་བྱེད་ཀྱང་། །མངོན་སུམ་ཉིད་ནི་མིན་ཞེ་ན། །
དོན་མཚུངས་ཐ་དད་དེ་གང་ལས། ༑ །༤༥༤།།
现及自了成　若谓虽缘彼　而非现量者　义同由何异 454

अदृष्टैकार्थयोगादेः संविदो नियमो यदि।
सर्वथान्यो न गृह्णीयात् संविद्भेदो ऽप्यपोदितः ॥४५५॥
མ་མཐོང་དོན་གཅིག་ལྡན་སོགས་ཀྱིས། །གལ་ཏེ་མྱོང་བ་[291]ངེས་ཡིན་ན། །

---

[291] 《པེ་》《སྣར་》 བའི།

གཞན་ནི་རྣམ་ཀུན་འཛིན་མི་འགྱུར། །མྱོང་བའི་དབྱེ་བའང་གསལ་[292]ཟིན་ཏོ། ༔ །༤༥༥།།

若由具不见　及一义等故　领受决定者　余毕竟不缘 [455]

येषां च योगिनो ऽन्यस्य प्रत्यक्षेण सुखादिकम्।

विदन्ति तुल्यानुभवास्तद्वत् ते ऽपि स्युरातुराः ॥४५६॥

གང་དག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས[293]། །གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ[294]། །

མྱོང་ལ་ཉམས་མྱོང་མཚུངས་པས་ན། །དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གདུང་བར་འགྱུར། ༔ །༤༥༦།།

领受别已除　诸瑜伽现量　领受他乐等　由领受相同　彼如彼逼恼 [456]

विषयेन्द्रियसम्पाताभावात् तेषां तदुद्भवम्।

नोदेति दुःखमिति चेत् न वै दुःखसमुद्भवः ॥४५७॥

གལ་ཏེ་ཡུལ་དབང་འདུས་མེད་པས། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། །

དེ་དག་ལ་ནི་སྐྱེ་[295]མིན་ན། །སྡུག་བསྔལ་སྐྱེས་པར་གྱུར་[296]ཉིད་ནི། །༤༥༧།།

若无根境合　故彼所起苦　于彼等不生　则痛苦生起 [457]

दुःखस्य वेदनं किन्तु दुःखज्ञानसमुद्भवः।

न हि दुःखाद्यसंवेद्यं पीडानुग्रहकारणम् ॥४५८॥

སྡུག་བསྔལ་མྱོང་མིན་འོན་ཀྱང་ནི། །སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན། ༔ །

---

292 《པེ་》《སྣར་》བསལ།

293 《པེ་》《སྣར་》ལ།

294 《པེ་》《སྣར་》ལ།

295 《པེ་》《སྣར་》ལས་ནི་སྐྱེས།

296 《པེ་》《སྣར་》འགྱུར།

སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་མྱོང་མིན་པར། །གནོད་དང་ཕན་འདོགས་རྒྱུ་མ་ཡིན། །༤༥༨།།

非领受痛苦　然生缘苦识　非领受苦等　以非损益因 458

भासमानं स्वरूपेण पीडा दुःखं स्वयं यदा।

न तदालम्बनं ज्ञानं न तदैवं प्रयुज्यते॥४५९॥

གང་ཚེ་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱི། །རང་གི་ངོ་བོར་སྣང་བ་ནི། །

གནོད་ཡིན་དེ་དམིགས་ཤེས་མིན་[297]པ། །དེ་ཚེ་དེ་ལྟར་ཐལ་མི་འགྱུར། ༑ །༤༥༩།།

若时自现为　苦自体则恼　非是缘彼识　尔时无彼过 459

भिन्ने ज्ञानस्य सर्वस्य तेनालम्बनवेदने।

अर्थसारूप्यमालम्ब आत्मा वित्तिः स्वयं स्फुटा॥४६०॥

དེས་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །དམིགས་མྱོང་དག་ནི་ཐ་དད་ཡིན། །

དོན་དང་འདྲ་བ་དམིགས་པ་སྟེ། །རང་ཉིད་གསལ་བ་བདག་མྱོང་ཡིན། ༑ །༤༦༠།།

以是一切识　缘领受各异　同义是为缘　自显是领受 460

अपि चाध्यक्षता ऽभावे धियः स्याल्लिङ्गतो गतिः।

तच्चाक्षमर्थौ धीः पूर्वौ मनस्कारो ऽपि वा भवेत्॥४६१॥

གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་མེད་པས་ན། །བློ་ནི་རྟགས་ལས་རྟོགས་[298]པར་འགྱུར། ༑ །

དེ་ཡང་དབང་པོ་དོན་ནས་[299]བློ། །ཡང་ན་ཡིད་བྱེད་སྔ་མར་འགྱུར། །༤༦༡།།

复由无现量　觉应由因知　彼亦根义觉　或是前作意 461

---

297 ༡༠ 《པེ་》《སྣར་》 ཡིན།

298 《ཅོ་》 རྟོག

299 《པེ་》《སྣར་》 དམ།

कार्यकारणसामग्र् यामस्यां सम्बन्धि नापरम्।

सामर्थ्यादर्शनात् तत्र नेन्द्रियं व्यभिचारतः॥४६२॥

རྒྱུ་འབྲས་ཚོགས་པ་འདི་དག་ལས། །འབྲེལ་པ་ཅན་གཞན་ཡོད་མིན་ཏེ། །

ནུས་པ་མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་འཁྲུལ་ཕྱིར་དབང་པོ་མིན། །༤༦༢།།

除此因果聚　余系属非有　不见功能故　彼误故非根 [462]

तथार्थो धीमनस्कारौ ज्ञानं तौ च न सिध्यतः।

नाप्रसिद्धस्य लिङ्गत्वं व्यक्तिरर्थस्य चिन्मता॥४६३॥

དོན་ཡང་དེ་བཞིན་བློ་ཡིད་བྱེད། །ཤེས་ཡིན་དེ་ཡང་མ་གྲུབ་ཉིད། །

མ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཉིད་མིན། །གལ་ཏེ་དོན་གསལ་རྟགས་ཡིན་པར། །༤༦༣།།

其义亦如是　觉作意是识　彼亦不成立　不成则非因　若显义是因 [463]

लिङ्गं सैव ननु ज्ञानं व्यक्तो ऽर्थो ऽनेन वर्णितः।

व्यक्तावननुभूतायां तद्व्यक्तत्वाविनिश्चयात्॥४६४॥

འདོད་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་མིན་ནམ། །འདིས་ནི་གསལ་གྱུར་[300]དོན་གསལ་ཏེ། །

གསལ་བ་[301]ཉམས་སུ་མྱོང་མིན་ན། །དེ་ཡིས་གསལ་འགྱུར་[302]མི་ངེས་ཕྱིར། །༤༦༤།།

彼岂非是识　此除所显义　若显非领受　所显不定故 [464]

अथार्थस्यैव कश्चित् स विशेषो व्यक्तिरिष्यते।

नानुत्पादव्ययवतो विशेषो ऽर्थस्य कश्चन॥४६५॥

300　《པེ་》《སྣར་》 འདི་ནི་གསལ་འགྱུར།

301　《པེ་》《སྣར་》 བར།

302　《པེ་》《སྣར་》 གྱུར།

འོན་ཏེ་གསལ་ཏེ་[303]དོན་ཉིད་ཀྱི[304]། །ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཡིན་འདོད་ན། །
སྐྱེ་བ་དང་ནི་འཇིག་མེད་པའི། །དོན་ལ་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་མེད། །༤༦༥།།

若许显即是　义之差别者　其无生灭义　全无少差别 [465]

तदिष्टौ वा प्रतिज्ञानं क्षणभङ्गः प्रसज्यते।

स च ज्ञातो ऽथ वा ऽज्ञातो भवेज्ज्ञातस्य लिङ्गता॥४६६॥

དེ་འདོད་ན་ཡང་ཤེས་སོ་སོར། །སྐད་ཅིག་འཇིག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། ༈ །
དེ་ཡང་ཤེས་པའམ་ཤེས་མ་གྱུར། །གལ་ཏེ་ཤེས་པ་རྟགས་ཡིན་ན། །༤༦༦།།

许彼识别别　应刹那坏灭　彼为知未知　若已知为因 [466]

यदि ज्ञाने ऽपरिच्छिन्ने ज्ञातो ऽसाविति तत् कुतः।

ज्ञातत्वेनापरिच्छिन्नमपि तद् गमकं कथम्॥४६७॥

ཤེས་པར་ཡོངས་སུ་བཅད་མེད་པར། །དེས་[305]ཤེས་ཞེས་བྱ་དེ་གང་ལས། ༈ །
ཤེས་གྱུར་[306]ཉིད་དུ་བཅད་མེད་ཀྱང་། །དེ་ནི་ཅི་ལྟར་གོ་བྱེད་ཡིན། ༈ །༤༦༧།།

尚未决断知　由何言彼知　未决断所知　如何知能了 [467]

अदृष्टदृष्टयो ऽन्येन द्रष्ट्रा दृष्टा न हि क्वचित्।

विशेषः सो ऽन्यदृष्टावप्यस्तीति स्यात् स्वधीगतिः॥४६८॥

མཐོང་བ་མཐོང་གྱུར་[307]མིན་གཞན་གྱུར[308]། །མཐོང་གྱུར་[309]འགར་ཡང་མཐོང་འགྱུར་མེད། །

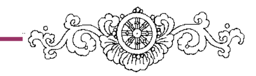
---

303 《པེ་》《སྣར་》དེ།

304 《པེ་》《སྣར་》ཀྱིས།

305 《པེ་》《སྣར་》དེ།

306 《པེ་》《སྣར་》འགྱུར།

ཁྱད་པར་དེ་གཞན་མཐོང་བ་ལའང་། །༤༦༨།།

所见非已见　则他应已见　全无有所见　于他所见中　有彼差别故[468]

तस्मादनुमितिर्बुद्धेः स्वधर्मनिरपेक्षिणः।

केवलान्नार्थधर्मात् कः स्वधर्मः स्वधियो ऽपरः॥४६९॥

ཡོད་ཕྱིར་རང་བློ་རྟོགས་པར་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་རང་ཆོས་ལྟོས་མེད་ཅན། །

དོན་ཆོས་ཡན་གར་བ་ལས་ནི། །བློ་ནི་རྗེས་སུ་དཔོག་མ་ཡིན། ༔ །༤༦༩།།

应了达自觉　故不待自法　从单独义法　非能比度觉[469]

प्रत्यक्षाधिगतो हेतुः तुल्यारणजन्मनः।

तस्य भेदः कुतो बुद्धे र्व्यभिचार्यन्यजश्च सः॥४७०॥

བློ་རྟགས་[310]མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ། །རང་ཆོས་རང་བློ་ལས་གཞན་ཅི། །

རྒྱུ་མཚུངས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་དེ། །བློ་ལས་ཐ་དད་གང་ལས་ཡིན། །༤༧༠།།

觉因是现量　自法离自觉　更有何余事　彼从同因生　由何与觉异[470]

रूपादीन् पञ्च विषयानिन्द्रियाण्युपलम्भनम्।

मुत्त्वा न कार्यमपरं तस्याः समुपलभ्यते॥४७१॥

གཞན་སྐྱེས་དེ་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཅན། ༔ །གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ནི་ལྔ་པོ་[311]དང་། །

---

307 《པེ་》《སྣར་》 འགྱུར།

308 《པེ་》《སྣར་》 གྱིས།

309 《པེ་》《སྣར་》 འགྱུར།

310 《སྣར་》 ཏག

311 《སྣར་》 པ།

དབང་པོ་དང་ནི་དམིགས་པ་དག །མ་གཏོགས་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་གཞན། །
ཉེ་བར་མཚོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ༈ །༤༧༡།།

余生彼错乱　色等五种境　诸根及能缘　除此非能表　彼之所余果 [471]

तत्रात्यक्षं द्वयं पञ्चस्वर्थेष्वेको ऽपि नेक्ष्यते।
रूपदर्शनतो जातो यो ऽन्यथा व्यस्तसम्भवः ॥४७२॥

དེ་ལ་གཉིས་ནི་དབང་པོ་འདས། །དོན་ལྔ་དག་ལ་[312]གཟུགས་མཐོང་ལས། །
སྐྱེས་པ་གཞན་དུ་སྲིད་བྲལ་བ། །གང་ཡིན་གཅིག་ཀྱང་རྟོགས་པ་མེད། །༤༧༢།།

其中二起根　五义见色生　离于有余生　一亦无可知 [472]

यदेवमप्रतीतं तल्लिङ्गमित्यतिलौकिकम्।
विद्यमाने ऽपि लिङ्गे तां तेन सार्धमपश्यतः ॥४७३॥

དེ་ལྟར་ཤེས་མེད་གང་ཡིན་ཏེ[313]། །རྟགས་ཞེས་བྱ་བ་བབ་ཆོལ་[314]ཡིན། །
རྟགས་ཡོད་ན་ཡང་དེ་དང་ནི། །ལྷན་ཅིག་འབྲེལ་བ་མཐོང་མེད་པར། །༤༧༣།།

如是若无知　言因乃乱说　纵有因不见　与彼共系属 [473]

कथं प्रतीतिर्लिङ्गं हि नादृष्टस्य प्रकाशकम्।
तत एवास्य लिङ्गात् प्राक् प्रसिद्धेरुपवर्णने ॥४७४॥

ཅི་ལྟར་རྟོགས་འགྱུར་རྟགས་དག་ནི། །མ་མཐོང་བ་ཡི་གསལ་བྱེད་མིན། ༈ །
རྟགས་དེ་ཉིད་ལས་[315]སྔར་དེ་ནི། །གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་ན་ནི། །༤༧༤།།

---

[312] 《ཐེ་》《སྣར་》ལས།

[313] 《ཐེ་》《སྣར་》ཏེ།

[314] 《ཐེ་》《སྣར་》ཅོལ།

如何能了达　故诸因非是　不见之能显　若说较彼因　先已成立者 [474]

दृष्टान्तान्तरसाध्यत्वं तस्यापीत्यनवस्थितिः।

इत्यर्थस्य धियः सिद्धिः नार्थात् तस्याः कथञ्चन॥४७५॥

དེ་ལ་ཡང་ནི་དཔེ་གཞན་ཞིག །བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཕྱིར་ཐུག་མེད་འགྱུར། །

དེ་ཕྱིར་བློ་ལས་དོན་གྲུབ་ཀྱི། །དོན་ལས་ཇི་ལྟར་ཡང་དེ་མིན། །༤༧༥།།

彼复须余喻　所立故无穷　故由觉成义　非由义成彼 [475]

तदप्रसिद्धावर्थस्य स्वयमेवाप्रसिद्धितः।

प्रत्यक्षां च धियं दृष्ट्वा तस्याश्चेष्टाभिधादिकम्॥४७६॥

དེ་མ་གྲུབ་པར་དོན་རང་ཉིད། །རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །

མངོན་སུམ་བློ་དང་དེ་ལས་ནི། །བརྗོད་དང་གཡོ་འགྱུལ་སོགས་མཐོང་ནས། །༤༧༦།།

彼未成则义　无自成立故　现觉及从彼　见言及动等 [476]

परचित्तानुमानं च न स्यादात्मन्यदर्शनात्।

सम्बन्धस्य् मनोबुद्धवर्थलिङ्गाप्रसिद्धितः॥४७७॥

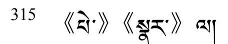
གཞན་སེམས་རྗེས་དཔག་མི་འགྱུར་ཏེ། །བདག་ལ་འབྲེལ་བ་མཐོང་མེད་ཕྱིར། །

ཡིད་ཀྱི་བློ་ལ་དོན་གྱི་རྟགས། །རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡོད་མིན་ཕྱིར། ། །༤༧༧།།

不能比他心　不见属我故　义因于意觉　非有成立故 [477]

प्रकाशिता कथं वा स्यात् बुद्धिर्बुद्ध् यन्तरेण वः।

अप्रकाशात्मनोः साम्याद् व्यङ्ग्यव्यञ्जकता कुतः॥४७८॥

315
《པེ་》《སྣར་》ལ།

ཁྱོད་ཀྱི་བློ་ནི་བློ་གཞན་གྱིས། །ཇི་ལྟར་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར། །

གསལ་མིན་བདག་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་གང་ལས་ཡིན། ༈ །༤༧༨།།

汝觉由余觉　如何能明显　非明体同故　由何能所显 478

विषयस्य कथं व्यक्तिः प्रकाशे रूपसंक्रमात्।

स च प्रकाशस्तद्रूपः स्वयमेव प्रकाशते॥४७९॥

ཡུལ་ནི་ཇི་ལྟར་གསལ་བ་[316]ཡིན། །གསལ་བ་ལ་ངོ་བོ་འཕོ་ཕྱིར་རོ། །

གསལ་དེ་འདྲ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན། ༈།༤༧༩།།

境如何是显　于明体转故　彼明彼体性　是自极明显 479

तथाभ्युपगमे बुद्धेर्बुद्धौ बुद्धिः स्ववेदिका।

सिद्धान्यथा तुल्यधर्मा विषयो ऽपि धिया सह॥४८०॥

དེ་ལྟར་བློ་ལ་བློ་འདོད་ན། །བློ་ནི་རང་ཉིད་རིག་པར་གྲུབ། །

དེ་ལྟ་མིན་ན་ཡུལ་ཡང་ནི། །བློ་དང་ལྡན་ཅིག་ཆོས་མཚུངས་ཉིད། ༈།༤༨༠།།

如是觉许觉　即成觉自证　非尔境与觉　亦俱法相同 480

इति प्रकाशरूपा नः स्वयं धीः सम्प्रकाशते।

अन्यो ऽस्यां रूपसंक्रान्त्या प्रकाशः सन् प्रकाशते॥४८१॥

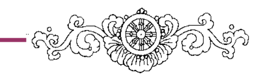
དེའི་[317]ཕྱིར་དེང་ཀྱི་བློ་རང་ཉིད། །གསལ་བའི་ངོ་བོས་རབ་གསལ་ཞིང་། །

གཞན་དེར་ངོ་བོ་འཕོ་བ་ཡིས། །གསལ་བ་ན་ནི་རབ་གསལ་ཉིད། ༈ །༤༨༡།།

---

316 《སྣར་》བར།

317 《པེ་》《སྣར་》དེ།

故我觉自己　由明体极显　余于彼体转　明显而极显 [481]

साद‍ृश्ये ऽपि हि धीरन्या प्रकाश्या न तया मता।

स्वयं प्रकाशमाना ऽर्थस्तद्रूपेण प्रकाशते॥४८२॥

འདྲ་བ་ཡིན་ཡང་དེ་ཡིས་ནི། །བློ་གཞན་རབ་ཏུ་གསལ་མི་འདོད། །

རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་ཕྱིར་དོན། །དེ་ཡི་ངོ་བོས་རབ་གསལ་ཡིན། ༈ །༤༨༢།།

虽相同不许　由彼显余觉　以自极显故　彼义体极显 [482]

यथा प्रदीपयोर्दीपघटयोश्च तदाश्रयः।

व्यङ्ग्यव्यञ्जकभेदेन व्यवहारः प्रतन्यते॥४८३॥

དཔེར་སྒྲོན་གཉིས་བཞིན་མར་མེ་དང་། །བུམ་པ་དག་ཀྱང་དེར་བརྟེན་ནས། །

གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ངོ་བོ་ཡིས། །ཐ་སྙད་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད། ༈ །༤༨༣།།

喻如二灯烛　如灯与瓶等　依彼而广作　能所显名言 [483]

विषयेन्द्रियमात्रेण न द‍ृष्टमिति निश्चयः।

तस्माद् यतो ऽयं तस्यापि वाच्यमन्यस्य दर्शनम्॥४८४॥

ཡུལ་དང་དབང་པོ་ཙམ་གྱིས་ནི། །མཐོང་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་མ་ཡིན། །

དེས་ན་གང་ལས་འདིར་འགྱུར་བ། །གཞན་དེའང་མཐོང་བར་གདོན་མི་ཟ། ༈ །༤༨༤།།

非唯由根境　决定说为见　故由何现此　彼亦必见余 [484]

स्मृतेरप्यात्मवित् सिद्धा ज्ञानस्या ऽन्येन वेदने।

दीर्घादिग्रहणं न स्याद् बहुमात्रानवस्थितेः॥४८५॥

དྲན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་གྲུབ[318]། །ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་རིག་ན་ནི། ༈ །
རིང་སོགས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ཡུན་རིང་གནས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །༤༨༥།།
念亦成证我　若由余识证　缘长等不成　以无久住故 [485]
अवस्थितावक्रमायां सकृदाभासनान्मतौ।
वर्णः स्याद्क्रमो ऽदीर्घः क्रमवानक्रमां कथम्॥४८६॥
གནས་ན་གོ་རིམས་མེད་པས་ན། །བློ་ལ་ཅིག་ཅར་སྣང་བའི་ཕྱིར། །
ཡི་གེ་རིམ་མེད་རིང་མི་འགྱུར། །ཕན་ཚུན་འདྲེ་བ་མེད་པ་ཡི། །༤༨༦།།
若住无次第　于觉顿现故　字无次不长　无互相杂乱 [486]
उपकुर्यादसंश्लिष्यन् वर्णभागः परस्परम्।
आन्त्यं पूर्वस्थितादूर्ध्वं वर्धमानो ध्वनिर्भवेत्॥४८७॥
ཡིག་ཆ་རིམ་ལྡན་ཅི་ལྟར་ན། །རིམ་མེད་པ་ནི་སྐྱེད་པར་བྱེད། ༈ །
སྔ་མ་མཐའ་ཡི་བར་གནས་ན། །འོག་ཏུ་སྒྲ་ནི[319]འཕེལ་བར་འགྱུར། །༤༨༧།།
字分具次第　如何生无次　若先住至后　后声应增广 [487]
अक्रमेण ग्रहादन्ते क्रमवद्धीश्च नो भवेत्।
धियः स्वयं च न स्थानं तदूर्ध्वविषयास्थितेः॥४८८॥
རིམ་མིན་འཛིན་ཕྱིར་ཐ་མར་ནི། །རིམ་ལྡན་བློ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར། །
དེ་འོག་ཡུལ་ནི་གནས་མེད་ཕྱིར། །བློ་ནི་རང་ཉིད་གནས་མ་ཡིན། །༤༨༨།།

318 《པེ་》《སྣར་》 འགྲུབ།
319 《པེ་》《སྣར་》 ཡི།

缘无次第故　后无具次觉　后境无住故　觉非自安住 [488]

स्थाने स्वयं न नश्येत् सा पश्चादप्यविशेषतः।

दोषो ऽयं सकृदुत्पन्नाक्रमवर्णास्थितावपि॥४८९॥

རང་ཉིད་གནས་ན་ཕྱིས་ཀྱང་དེ། །མི་འཇིག་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ། །

ཡི་གེ་རིམ་མེད་ཅིག་ཅར་ནི། །སྐྱེས་པ་ལ་ཡང་སྐྱོན་འདི་ཡོད། །༤༨༩།

自住后亦彼　不灭无别故　字无次顿生　亦有此过失 [489]

सकृद्यत्नोद्भवाद् व्यर्थः स्याद् यत्नश्चोत्तरोत्तरः।

व्यक्तावप्येष वर्णानां दोषः समनुषज्यते॥४९०॥

ལན་ཅིག་བརྩལ་སྐྱེས་ཕྱིར་རྩོལ་བ། །ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་འགྱུར། །

ཡི་གེ་རྣམས་ནི་གསལ་བ་ལའང་། །སྐྱོན་འདི་རྗེས་སུ་གནས་པ་ཉིད། །༤༩༠།

一次功生故　功后后无义　诸字后显者　此过亦随住 [490]

अनेकया तद्ग्रहणे यान्त्या धीः सानुभूयते।

न दीर्घग्राहिका सा च तन्न स्याद् दीर्घधीस्मृतिः॥४९१॥

དུ་མ་ཡིས་ནི་དེ་འཛིན་ན། །ཐ་མའི་བློ་གང་དེ་མྱོང་ལ། །

དེ་ཡང་རིང་པོར་འཛིན་མིན་པ། །དེས་ན་རིང་བློ་དྲན་མི་འགྱུར། །༤༩༡།

若多缘彼者　后觉领受彼　彼亦非缘长　故不念长觉 [491]

पृथक् पृथक् च बुद्धीनां संवित्तौ तद्धनिश्रुतेः।

अविच्छिन्नाभता न स्याद् घटनं च निराकृतम्॥४९२॥

བློ་རྣམས་སོ་སོ[320]ཟ་དང་དུ། །སྒྲོང་ན་དེ་སྒྲ་ཐོས་པ་ནི། །
ཆོད་པ་མེད་པར་སྣང་མི་འགྱུར། ༈ །སྦྱོར་བར་བྱེད་པའང་གསལ་བ་ཡིན། །༤༩༢།།

诸觉各异受　彼闻声不应　现为无间隔　结合亦遣除 [492]

विच्छिन्नं शृण्वतो ऽप्यस्य यद्यविच्छिन्नविभ्रमः।
ह्रस्वद्वयोच्चारणे ऽपि स्यादविच्छिन्नविभ्रमः॥४९३॥

གལ་ཏེ་ཆོད་པ་མཐོང་ཡང་འདི། །རྣམ་ཆད་མེད་པར་འཁྲུལ་འགྱུར་ན། །
ཐུང་ངུ་གཉིས་ནི་བརྗོད་ན་ཡང་། །རྣམ་ཆད་མེད་པར་འཁྲུལ་པར་འགྱུར། ༈ །༤༩༣།།

若谓见间隔　误彼无隔者　则诵二短音　应误为无隔 [493]

विच्छिन्ने दर्शने चाक्षादविच्छिन्नाधिरोपणम्।
नाक्षात् सर्वाक्षबुद्धीनां वितथत्वप्रसङ्गतः॥४९४॥

དབང་པོས་རྣམ་བཅད་[321]མཐོང་ན་ཡང་། །དབང་པོ་ལས་ཆད་མེད་སྒྲོ་འདོགས། །
མི་རུང་དབང་པོའི་བློ་རྣམས་ཀུན། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཐལ་ཕྱིར་རོ། ༈ །༤༩༤།།

若根见间断　根不增无断　一切诸根觉　应皆颠倒故 [494]

सर्वान्त्यो ऽपि हि वर्णात्मा निमेषतुलितस्थितिः।
स च क्रमादनेकाणुसम्बन्धेन नितिष्ठति॥४९५॥

ཡི་གེའི་བདག་ཉིད་ཀུན་མཐའ་ཡང་། །མིག་འཛུམས་ཚད་དུ་གནས་པ་ཡིན། །
དེ་ཡང་རིམ་གྱིས་རྡུལ་ཕྲན་ནི། །དུ་མ་དག་དང་འབྲེལ་བས་རྫོགས། ༈ །༤༩༥།།

320　《ཞེ་》《སྣར་》སོའི།

321　《ཞེ་》《སྣར་》ཚད།

一切字体边　亦住一瞬顷　彼亦渐连属　多微尘乃满 [495]

एकाणवत्ययकालश्च कालो ऽल्पीयान् क्षणो मतः।
बुद्धिश्च क्षणिका तस्मात् क्रमाद् वर्णान् प्रपद्यते ॥ ४९६ ॥

རྡུལ་གཅིག་བསྐྲེས་དུས་ཆུང་བ་ཡི། །མཐར་ཐུག་དུས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་འདོད། ༑ །
བློ་ཡང་སྐད་ཅིག་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཡི་གེ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར། །༤༩༦།།

一座转动时　最短时刹那　觉亦刹那故　渐次了解字 [496]

इति वर्णे ऽपि रुपादावविच्छिन्नावभासिनी।
विच्छिन्नाप्यन्यथा बुद्धिः सर्वा स्याद् वितथार्थिका ॥ ४९७ ॥

དེ་ཕྱིར་ཡི་གེ་གཟུགས་སོགས་ལ། །བློ་གཞན་གྱིས་ནི་ཆོད་ན་ཡང་། །
ཆོད་པ་མེད་པར་སྣང་བ་ཅན། །ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་དོན་ཅན་འགྱུར། །༤༩༧།།

故字及色等　虽余觉间隔　现无间隔者　一切具倒义 [497]

घटनं यच्च भावानामन्यत्रेन्द्रियविभ्रमात्।
भेदालक्षणविभ्रान्तं स्मरणं तद् विकल्पकम् ॥ ४९८ ॥

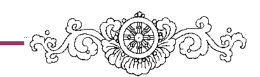
དབང་པོའི་འཁྲུལ་པ་ལས་གཞན་དུ། །དངོས་པོ་རྣམས་ནི་སྦྱོར་བྱེད་པ། །
ཐ་དད་མཚོན་མེད་འཁྲུལ་པ་ཅན། །དྲན་ཡིན་དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ཅན། །༤༩༨།།

若由根迷乱　余结合诸事　无表异错乱　是念有分别 [498]

तस्य स्पष्टावभासित्वं जल्पसंसर्गिणः कुतः।
नाक्षग्राह्ये ऽस्ति शब्दानां योजनेति विवेचितम् ॥ ४९९ ॥

བརྗོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་[322]དེ་ལ་ནི། །གསལ་བར་སྣང་ཉིད་ག་ལ་ཞིག །
དབང་པོས་བཟུང་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་བ། །ཡོད་པ་མིན་ཞེས་བཤད་[323]ཟིན་ཏོ། ༈ །༤༩༩།
与言说系属　岂是明现者　已说根所取　非有声合者 [499]
विच्छिन्नं पश्यतो ऽप्यक्षैर्घटयेद् यदि कल्पना।
अर्थस्य तत्संवित्तेश्च सततं भासमानयोः ॥५००॥
དབང་པོས་ཆོད་པ་མཐོང་ན་[324]ཡང་། །གལ་ཏེ་རྟོག་པས་སྦྱོར་བྱེད་ན། །
དོན་དང་དེ་ཡི་མྱོང་བ་ནི། །རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྣང་བ་དག །༥༠༠
若根见间隔　由分别合者　义与彼领受　现无间断者 [500]
बाधके सति सन्न्याये विच्छिन्न इति तत् कुतः।
बुद्धीनां शक्तिनियमादिति चेत् स कुतो मतः ॥५०१॥
རིགས་དམ་གནོད་པ་ཅན་མེད་ན། །ཆོད་པ་ཞེས་བྱ་དེ་གང་ལས། །
གལ་ཏེ་བློ་ནུས་ངེས་པའི་ཕྱིར། །ཞེ་[325]ན་དེ་ནི་གང་ལས་འདོད། །༥༠༡།
若无正理害　由何言彼断　若觉能定故　彼由何许尔 [501]
युगपद् बुद्ध्यदृष्टेश्चेत् तदेवेदं विचार्यते।
तासां समानजातीये सामर्थ्यनियमो भवेत् ॥५०२॥
ཅིག་ཅར་བློ་མཐོང་མེད་ཕྱིར་ན། །དེ་ཉིད་འདི་ལྟར་དཔྱད་བྱ་ཡིན། །

322 《པེ་》《སྣར་》 འབྲེལ་བ།
323 《སྣར་》 +པ།
324 《པེ་》《སྣར་》 བ།
325 《པེ་》《སྣར་》 ཞེས།

དེ་རྣམས་རིགས་མཐུན་པ་ཉིད་ལ། །ནུས་པ་ངེས་པར་གྱུར་པ་ཡིན། །༥༠༢།།

不见顿觉故　彼应如是现　彼等同类者　则功能决定 502

तथा हि सम्यग्लक्ष्यन्ते विकल्पाः क्रमभाविनः।

एतेन यः समक्षे ऽर्थे प्रत्यभिज्ञानकल्पनाम्॥५०३॥

འདི་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས། །རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་ཡང་དག་རྟོགས། ༄ །

འདིས་ནི་གང་ཞིག་མཐོང་དོན་ལ། །ངོ་ཤེས་བྱེད་པའི་རྟོག་[326]པ་དག །༥༠༣།།

谓诸分别心　正解次第起　诸于所见义　起认识分别 503

स्पष्टावभासां प्रत्यक्षां कल्पयेत् सो ऽपि वारितः।

केशगोलकदीपादावपि स्पष्टावभासनात्॥५०४॥

གསལ་[327]བར་སྣང་བས་མངོན་སུམ་དུ། །རྟོག་པ་དེ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན། །

སྐྲ་དང་སྒོང་དང་[328]མར་མེ་སོགས། །ཐ་དད་རྟོགས་པ་དག་ལ་ཡང་། །༥༠༤།།

明显计为现　此亦遣除彼　声卵及灯等　了知各异者 504

प्रतीतभेदे ऽप्यध्यक्षा धीः कथं तादृशी भवेत्।

तस्मान्न प्रत्यभिज्ञानाद् वर्णाद्येकत्वनिश्चयः॥५०५॥

གསལ་སྣང་ཡོད་ཕྱིར་དེ་འདྲའི་བློ། །ཅི་ལྟར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འགྱུར། །

དེ་ཕྱིར་ངོ་ཤེས་པ་ལས་ནི། །ཡིག་སོགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད། ༄།༥༠༥།།

明现故彼觉　如何是现量　故由于认识　不定字等一 505

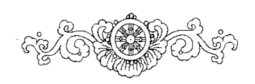
---

326 《པེ་》《སྣར་》རྟོགས།

327 《སྣར་》བསལ།

328 《པེ་》《སྣར་》—དང་།

पूर्वानुभूतस्मरणात् तद्धर्मारोपणाद् विना।
स एवायमिति ज्ञानं नास्ति तच्छक्षजे कुतः ॥५०६॥
སྔོན་སྤྱོད་དྲན་ལས་[329]དེ་ཡི་ཆོས། །སྒྲོ་འདོགས་མེད་པར་དེ་ཉིད་ནི། །
འདི་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པ་མེད། །དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་དབང་སྐྱེས་ཡིན། །༥༠༦།།
若无忆先领　增益为彼法　则亦无了知　谓彼即是此　彼岂是根生 [506]

न चार्थज्ञानसंवित्त्योर्युगपत् सम्भवो यतः।
लक्ष्येते प्रतिभासो दौ नार्थार्थज्ञानयोः पृथक् ॥५०७॥
དོན་དང་ཤེས་པ་[330]སྤྱོད་བ་དག །ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འདོད་མིན་ཞིང་། །
དོན་དང་ཤེས་པའི་སྣང་བ་དག །སོ་སོར་རྟོགས་པའང་ཡོད་མ་ཡིན། །༥༠༧།།
义与识领受　不许其顿生　义与识现相　不了达各别 [507]

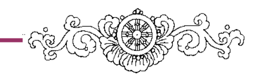
न ह्यर्थाभासि च ज्ञानमर्थो बाह्यश्च केवलः।
एकाकारमतिग्राह्ये भेदभावप्रसङ्गतः ॥५०८॥
དོན་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་དང་། །ཕྱི་རོལ་གྱི་ནི་དོན་འབའ་ཞིག །
བློ་རྣམས་གཅིག་གིས་གཟུང་མིན་ཏེ། །ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་ཕྱིར་རོ། །༥༠༨།།
诸现义之识　与单独外义　非一觉所取　应无别异故 [508]

सूपलक्षेण भेदेन यौ संवित्तौ न लक्षितौ।
अर्थार्थप्रत्ययो पश्चात् स्मर्येते तौ पृथक् कथम् ॥५०९॥

329　《བེ་》《སྣར་》 བས།

330　《སྣར་》 བས།

ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །མྱོང་བ་ལེགས་པར་རྟོགས་མེད་པའི། །
དོན་དང་དོན་ཤེས་གང་དེ་དག །ཕྱི་ནས་ཇི་ལྟར་སོ་སོར་[331]དྲན། །༥༠༩།།
无善知差别　领受善了解　诸义及义识　后如何别忆 [509]

क्रमेणानुभवोत्पादे ऽप्यर्थार्थमनसोरयम्।
प्रतिभासस्य नानात्वचोद्यदोषो दुरुद्धरः ॥५१०॥
དོན་དང་དོན་གྱི་ཡིད་དག་གི། །མྱོང་བ་རིམ་[332]བཞིན་སྐྱེ་བ་ལའང་། །
སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱི། །བརྩད་[333]པའི་སྐྱོན་འདི་གདོན་པར་[334]དཀའ། །༥༡༠།།
诸义及义意　领受渐次生　则种种现相　诤过难拔出 [510]

अर्थसंवेदनं तावत् ततो ऽर्थाभासवेदनम्।
न हि संवेदनं शुद्धं भवेदर्थस्य वेदनम्॥५११॥
（藏文缺）༥༡༡།།
（汉文缺） [511]

तथा हि नीलाद्याकार एक एकं च वेदनम्।
लक्ष्यते न तु नीलाभे वेदने वेदनं परम्॥५१२॥
འདི་ལྟར་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི། །རྣམ་གཅིག་ཉིད་དམ་མྱོང་བ་གཅིག །
རྟོགས་ཀྱི་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ནི། །མྱོང་ལ་[335]མྱོང་བ་གཞན་མ་ཡིན། ༔ །༥༡༢།།

---

331 《པེ་》《སྣར་》ན་སོ་སོར་ཇི་ལྟར།
332 《སྣར་》བར་མེ།
333 《ཅོ་》བརྗོད།
334 《པེ་》《སྣར་》པ།

谓了知青等　一相或一受　领受青现相　非有余领受[512]

ज्ञानान्तरेणानुभवो भवेत् तत्रापि हि स्मृतिः।

दृष्टा तद्वेदनं केन तस्याप्यन्येन चेद् इमाम्॥५१३॥

ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་[336] རྗེས་མྱོང་བར། །འགྱུར་བ་དེ་ལའང་དྲན་པ་མཐོང་། །

དེ་ནི་གང་གིས་མྱོང་བ་ཡིན། །གལ་ཏེ་དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་ན། ༈ །༥༡༣།།

由余识随领　彼亦见有念　彼由何领受　彼亦由余者[513]

मालां ज्ञानविदां को ऽयं जनयत्यनुबन्धिनीम्।

पूर्वा धीः सैव चेन्न स्यात् सञ्चारो विषयान्तरे॥५१४॥

ཤེས་རིག་འཕྲེང་བ་རྗེས་འབྲེལ་ཅན། །འདི་སྐྱེད་[337]དེ་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། །

གལ་ཏེ་སྔ་བློ་དེ་ཉིད་ན། །ཡུལ་གཞན་ལ་ནི་འཕོ་མི་འགྱུར། ༈ །༥༡༤།།

识了鬘连属　生此彼为何　若即前觉者　应不转余境[514]

तां ग्राह्यलक्षणप्राप्तामासन्नां जनिकां धियम्।

अगृहीत्वोत्तरं ज्ञानं गृह्णीयादपरं कथम्॥५१५॥

གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིར་གྱུར་པ། །ཉེ་བར་སྐྱེད་བྱེད་བློ་དེ་དག །

མི་འཛིན་པར་ནི་ཤེས་ཕྱི་མ། །ཅི་ལྟར་གཞན་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། ༈ །༥༡༥།།

成为所取相　能生因诸觉　后识何不缘　而缘取余境[515]

आत्मनि ज्ञानजनने स्वभावे नियतां च ताम्।

---

335 《པེ་》《སྣར་》 བ།

336 《པེ་》《སྣར་》 གྱི།

337 《པེ་》《སྣར་》 བསྐྱེད།

को नामान्यो विबध्नीयाद् बहिरंगे ऽन्तरङ्गिकाम्॥५१६॥

བདག་ལ་ཞེན་བསྐྱེད་རང་བཞིན་དུ[338]། །ངེས་པའི་ནང་གི་ཡན་ལག་ནི། །

དེ་དག་ལ་[339]གཞན་ཕྱི་ཡི་ནི། །ཡན་ལག་གང་གིས་གེགས་བྱེད་འགྱུར། ༈ །༥༡༦།།

能生缘我识　性决定内支　由何余外支　而能障碍彼 [516]

बाह्याः सन्निहितो ऽप्यर्थस्तां विबध्नन् हि न प्रभुः।

धियं नानुभवेत् कश्चिदन्यथार्थस्य सन्निधौ॥५१७॥

ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཉེ་བས་ཀྱང་། །དེ་ལ་གེགས་བྱེད་ནུས་མ་ཡིན། །

གཞན་དུ་ཡུལ་ནི་ཉེ་བ་ན། །འགས་ཀྱང་བློ་མྱོང་མི་འགྱུར་རོ། ༈ །༥༡༧།།

外义纵接近　亦非能障彼　余则境接近　全无领觉者 [517]

न चासन्निहितार्थास्ति दशा काचिदतो धियः।

उत्खातमूला स्मृतिरप्युत्सन्नेत्युज्ज्वलं मतम्॥५१८॥

དོན་དེ་མིན་པའི་གནས་སྐབས་[340]འགལ། །ཡོད་མིན་དེས་ན་རྩ་བ་ནི། །

མེད་ན་བློ་ཡི་དྲན་པ་ཡང་། །མེད་ཕྱིར་འདོད་པ་ཨ་རེ་མཛེས། ༈ །༥༡༨།།

义非近分位　全无以无本　觉念亦无故　此计噫妙哉！ [518]

अतीतादिविकल्पानां येषां नार्थस्य सन्निधिः।

सञ्चारकरणाभावाद् उत्सीदेदथचिन्तनम्॥५१९॥

འདས་སོགས་རྣམ་རྟོག་གང་དག་ལ། །དོན་ཉེ་བ་[341]ནི་ཡོད་མིན་ལ། །

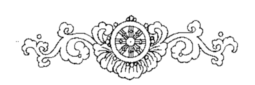
---

338 《ཐེ་》《སྣར་》 དང་།

339 《ཐེ་》《སྣར་》 ལས།

340 《ཐེ་》《སྣར་》 -སྐབས།

འཕོ་བའི་རྒྱུ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར། །དོན་ལ་སྤྱོད་[342]པ་མི་སྲིད་འགྱུར། །༥༡༩།།

过去等分别　非有义接近　移转因无故　应无行于义 [519]

आत्मविज्ञानजनने शक्तिसंक्षयतः शनैः।

विषयान्तरसञ्चारो यदि सैवार्थधीः कुतः ॥५२०॥

གལ་ཏེ་བདག་ལ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི། །ནུས་པ་རིམ་གྱིས་ཟད་པ་ན། །

ཡུལ་གཞན་ལ་ནི་འཕོ་འགྱུར་ན། ༈།དོན་བློ་དེ་ནི་[343]གང་ལས་ཡིན། །༥༢༠།།

若缘我生识　功能渐消尽　转向余境者　彼义觉何从 [520]

शक्तिक्षये पूर्वधियो न हि धीः प्राग्धिया विना।

अन्यार्थासक्तिविगुणे ज्ञाने ज्ञानोदयागतेः ॥५२१॥

སྔར་གྱི་བློ་ནི་ནུས་ཟད་ན། །དོན་ལ་འཕོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །

བློ་སྔོན་[344]མེད་པར་བློ་མ་ཡིན། །དོན་གཞན་ཆགས་ཞེས་[345]ནུས་ཉམས་ན། །༥༢༡།།

前觉功能尽　应不转于义　无前觉非觉　著余义失能 [521]

सकृद्विजातीयजातावप्येकेन पटीयसा।

चित्तेनाहितवैगुण्यादालायान्नान्यसम्भवः ॥५२२॥

ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མ་གཏོགས་ཕྱིར། །ཅིག་ཅར་རིགས་མི་མཐུན་སྐྱེ་ཡང་། །

---

341 《པེ་》《སྣར་》 བར།

342 《པེ་》《སྣར་》 དཔྱོད།

343 《པེ་》《སྣར་》 ཉིད།

344 《པེ་》《སྣར་》 སྔ་བློ།

345 《པེ་》《སྣར་》 ཤེས།

ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སེམས་གཅིག་གིས། །ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། །

ཀུན་གཞི་ལས་གཞན་འབྱུང་བ་མིན། །༥༢༢།།

未知生识故　异类虽顿生　由一极明心　使失功能故
非从阿赖耶　而生起余识 [522]

नापेक्षेतान्यथा साम्यं मनोवृत्तेर्मनो ऽन्तरम्।

मनोज्ञानक्रमोत्पत्तिरप्यपेक्षा प्रसाधनी॥५२३॥

དེ་ལྟ་མིན་ན་ཡིད་འཇུག་ནི། །མཚུངས་ལ་[346]ཡིད་གཞན་ལྟོས་མི་འགྱུར། །

ཡེ་[347]ཤེས་རིམ་བཞིན་སྐྱེ་བས་ཀྱང་། །ལྟོས་པ་[348]རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན། ༈ །༥༢༣།།

非尔则意转　等不待余意　意识如次生　亦成立相待 [523]

एकत्वान्मनसो ऽन्यस्मिन् सक्तस्यान्यागतेर्यदि।

ज्ञानान्तरस्यानुदयो न कदाचित् सहोदयात्॥५२४॥

ཡིད་གཅིག་ཡིན་ཕྱིར་གཞན་ལ་ནི། །ཆགས་པ་གཞན་ལ་མི་འགྲོའི་[349]ཕྱིར། །

ཤེས་གཞན་མི་སྐྱེ་ཞེ་ན་མིན། །ལ་ལར་ཅིག་ཅར་འབྱུང་ཕྱིར་རོ། །༥༢༤།།

若意是一故　著余余不转　不生余识者　否有顿生故 [524]

समवृत्तौ च तुल्यत्वात् सर्वदान्यागतिर्भवेत्।

जन्म वात्ममनोयोगमात्रजानां सकृद् भवेत्॥५२५॥

---

346 《སྣར་》པ།

347 《པེ་》《སྣར་》ཡིད།

348 《པེ་》《སྣར་》བར།

349 《པེ་》《སྣར་》འགྲོ།

འདུག་པ་མཚུངས་ལ་[350]མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་ཆེ་གཞན་རྟོགས་མི་འགྱུར། །

བདག་ཡིད་ལྡན་པ་ཙམ་ལས་ནི། །སྐྱེ་ནའང་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །༥༢༥།།

转同一切时　同故不解余　唯我意合生　亦应顿时生 525

एकैव चेत् क्रियैकः स्यात् किं दीपो ऽनेकदर्शनः।

क्रमेणापि न शक्तं स्यात् पश्चादप्यविशेषतः ॥५२६॥

གཅིག་ལས་བྱ་བ་གཅིག་ཡིན་ནའང་། །ཅི་ལྟར་མར་མེ་དུ་མས་མཐོང་། ༈ །

རིམ་གྱིས་ཀྱང་ནུས་མེད་འགྱུར་ཏེ། །ཕྱིས་ཀྱང་བྱེ་བྲག་མེད་ཕྱིར་རོ། །༥༢༦།།

从一一所作　如何多见灯　渐次亦无能　后亦无别故 526

अनेन देहपुरुषाबुक्तौ संस्कारतो यदि।

नियमः स कुतः पश्चात् बुद्धेश्चेदस्तु सम्मतम् ॥५२७॥

འདིས་[351]ལུས་སྐྱེས་བུ་བཤད་པ་ཡིན། ༈ །གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ལས་དེས་ན། །

དེ་ཕྱིས་གང་ལས་བློ་ཉིད་ལས། །ཞེ་ན་ཡིན་མོད་འདོད་པ་[352]ཉིད། ༈ །༥༢༧།།

此说身士夫　若从行决定　彼后从何生　若即从觉者　实尔是所许 527

न ग्राह्यतान्या जननाज्जननं ग्राह्यलक्षणम्।

अग्राह्यं न हि तेजो ऽस्ति न च सौक्ष्म्याद्यनंशके ॥५२८॥

གཟུང་ལ་[353]གཟུང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ལ་[354]། །གཞན་མིན་སྐྱེད་བྱེད་ཉིན་མཚན་ཉིད། །

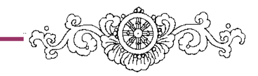
---

350 《པེ་》《སྣར་》པའང་།

351 《པེ་》《སྣར་》འདི།

352 《སྣར་》པར།

353 《པེ་》《སྣར་》ལས།

སྣང་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་མེད། །ཆ་མེད་པ་ལ་[355]ཕྲ་སོགས་མེད། ༈ །༥༢༨།།

所取由所取　是能生非余　能生即彼相　现无非所取　无分无细等 [528]

ग्राह्यताशक्तिहानि स्यात् नान्यस्य जननात्मनः।

ग्राह्यातााया न खल्वन्यज्जननं ग्राह्यलक्षणे॥५२९॥

གཟུང་བའི་ནུས་པ་ཉམས་འགྱུར་གྱི། །སྐྱེད་བྱེད་བདག་ཉིད་གཞན་མིན་ན། །

གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལ་ནི། །གཟུང་ལས་སྐྱེད་[356]བྱེད་གཞན་མེད་དེ། །༥༢༩།།

失所取功能　非余能生体　有所取相者　除取无余生 [529]

साक्षान्न ह्यन्यथा बुद्धे रूपादिरुपकारकः।

ग्राह्यातालक्षनादन्यस्तभावनियमो ऽस्य कः॥५३०॥

གཟུགས་སོགས་དེ་ལྟ་མིན་པར་ནི། །བློ་ལ་དངོས་སུ་ཕན་འདོགས་མེད། ༈ །

གཟུང་བའི་[357]མཚན་ཉིད་ལས་འདི་ཡི། །དེ་དངོས་ངེས་པ་གཞན་ཅི་ཡོད། །༥༣༠།།

色等非如是　于觉无饶益　此除所取相　有何余定事 [530]

बुद्धेरपि तदस्तीति सापि सत्त्वे व्यवस्थिता।

ग्राह्युपादानसंवित्ती चेतसो ग्राह्यलक्षणम्॥५३१॥

བློ་ལའང་དེ་ཡོད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་རྣམ་གནས། །

འཛིན་པ་ཡི་ནི་ཉེར་ལེན་དང་། །སྨྲོང་བ་སེམས་ཀྱི་གཟུང་མཚན་ཉིད། ༈ །༥༣༡།།

---

[354] 《པེ་》《སྣར་》ལས།

[355] 《པེ་》《སྣར་》ལའང་།

[356] 《པེ་》《སྣར་》སྐྱེས།

[357] 《པེ་》《སྣར་》བ།

觉亦有彼故　彼亦住彼性　能取因领受　是心所取相 [531]

रूपादेश्चेतसश्चैवम्विशुद्धधियं प्रति।

ग्राह्यलक्षणचिन्त्येयमचिन्त्या योगिनां गतिः॥५३२॥

གཟུགས་སོགས་དང་ནི་སེམས་དེ་ལྟར། །གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་དཔྱོད་པ་འདི། །

མ་དག་བློ་ཅན་ལ་ཡིན་གྱི། །རྣལ་འབྱོར་རྟོགས་པ་བསམ་མི་ཁྱབ། །༥༣༢།།

色等及心法　观察所取相　是觉未净者　瑜伽证叵思 [532]

तत्र सूक्ष्मादिभावेन ग्राह्यमग्राह्यतां व्रजेत्।

रूपादि बुद्धेः किं जातं पश्चाद् यत् प्राङ् न विद्यते॥५३३॥

དེ་ལ་ཕྲ་སོགས་ངོ་བོ་ཡིས། །གཟུང་བ་གཟུང་[358]མིན་ཉིད་འགྱུར་ན། །

གཟུགས་སོགས་བློ་ལ་སྔར་མེད་གང་། །ཕྱིས་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། ༈ །༥༣༣།།

彼由微等体　取成非所取　色觉何先无　有何为后生 [533]

सति स्वधीग्रहे तस्माद् यैवानन्तरहेतुता।

चेतसो ग्राह्यता सैव ततो नार्थान्तरे गतिः॥५३४॥

དེ་ཕྱིར་རང་བློ་འཛིན་འགྱུར་[359]ན། །དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཡི་སེམས། །

གང་ཡིན་དེ་ཉིད་འཛིན་འགྱུར་བ[360]། །དེས་ན་དོན་གཞན་རྟོགས་མི་འགྱུར། ༈ །༥༣༤།།

若缘自觉者　即应缘彼自　无间因之心　故不解余义 [534]

नानेकशक्त्यभावे ऽपि भावो नानेककार्यकृत्।

358 《སེ་》《སྣར་》 བཟུང་།

359 《སེ་》《སྣར་》 གྱུར།

360 《སེ་》《སྣར་》 གྱུར་པ།

प्रकृत्यैवेति गदितम् नानेकस्मान्न चेद् भवेत्॥५३५॥

ནུས་པ་དུ་མ་གཅིག་མེད་ཀྱང་། །དངོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས། །

གཅིག་དང་[361]དུ་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད། ༈ །གལ་ཏེ་གཅིག་ལས་དུ་མ་མིན། །༥༣༥།།

无一多功能　然说事本性　能作一多果　若非一生多 535

न किञ्चिदेकस्मात् सामग्रयाः सर्वसम्भवः।

एकं स्यादपि सामग्र्योरित्युक्तं तदनेककृत्॥५३६॥

མ་ཡིན་འགའ་ཞིག་གཅིག་ལས་གཅིག །འབྲས་བུ་ཚོགས་པ་དག་ལས་བྱུང་[362]། །

གཅིག་ཀྱང་ཚོགས་པ་གཉིས་འགྱུར་ཕྱིར། །དེ་ནི་དུ་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད། ༈ །༥༣༦།།

非有一生一　果从诸聚生　一亦成二聚　故说能作多 536

अर्थ पूर्वञ्च विज्ञानं गृह्णीयद् यदि धीः परा।

अभिलापद्वयं नित्यं स्याद् दृष्टक्रममक्रमम्॥५३७॥

གལ་ཏེ་བློ་གཞན་དོན་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འཛིན་འགྱུར་ན། །

སྔ་ཕྱིར་[363]སྣང་བ་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །དཔྱོད་པ་ལ་སོགས་དོན་གཅིག་ལ། །༥༣༧།།

若谓由余觉　缘义及前识　有现前后故　观察于一义 537

पूर्वापरार्थभासित्वाच्चिन्तादावेकचेतसि।

द्विर्द्विरेकं च भासेत भासनादात्मतद्धियोः॥५३८॥

རྟག་ཏུ་རིམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཡི། །བརྗོད་ཉིད་[364]རིམ་མིན་ཉིད་འགྱུར་ཞིང་། །

361 《པེ·》《སྣར་》 ཀྱང་།

362 《པེ·》《སྣར་》 འབྱུང་།

363 《པེ·》《སྣར་》 ཕྱི།

གཅིག་ཀྱང་གཉིས་གཉིས་སྣང་བར་འགྱུར། །བདག་དང་དེ་རིག་སྣང་བའི་ཕྱིར། ༎༥༣༨།།

常渐见诵说　应成非渐次　一亦二二现　现了我彼故 [538]

विषयान्तरसञ्चारे यद्यन्त्यं नानुभूयते।

परानुभूतवत् सर्वाननुभूतिः प्रसज्यते॥५३९॥

གལ་ཏེ་ཡུལ་གཞན་འཕོ་བ་ན། །ཐ་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་མིན་ན། །

གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བཞིན། །ཐམས་ཅད་མྱོང་མེད་ཐལ་བར་འགྱུར། ༎ །༥༣༩།།

若转向余境　非领受后者　如他所领受　应一切无受 [539]

आत्मानुभूत प्रत्यक्षं नानुभूतं परैर्यदि।

आत्मानुभूतिः सा सिद्धा कुतो येनैवमुच्यते॥५४०॥

གལ་ཏེ་བདག་མྱོང་མངོན་སུམ་ཡིན། །གཞན་གྱིས་མྱོང་འགྱུར་[365]མ་ཡིན་ན། །

གང་གིས་དེ་སྐད་བརྗོད་འགྱུར་བ། །བདག་གིས་མྱོང་དེ་གང་ལས་གྲུབ། ༎ །༥༤༠།།

若我受是现　他受非尔者　由何如是说　我受由何成 [540]

व्यक्तिहेत्वप्रसिद्धिः स्यात् न व्यक्तेर्व्यक्तमिच्छतः।

व्यक्त्यसिद्धवपि व्यक्तं यदि व्यक्तमिदं जगत्॥५४१॥

གསལ་རྒྱུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་གྱི། །གསལ་བར་འདོད་པའི་གསལ་བ་མིན། །

གལ་ཏེ་གསལ་བར་[366]མ་གྲུབ་ཀྱང་། །གསལ་ན་འགྲོ་འདི་གསལ་བར་འགྱུར། །༥༤༡།།

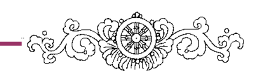
明因不成者　非许明所明　若不成明明　众生应皆明 [541]

---

364 《པེ་》《སྣར་》གཉིས།

365 《པེ་》《སྣར་》ཀྱུར།

366 《པེ་》《སྣར་》བ།

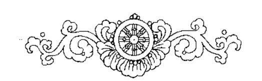

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་[367]གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་གསུམ་པའོ།། །།

释量论颂现量品第三终

[367] 《པེ་》《སྣར་》འགྲེལ།

चतुर्थः परिच्छेदः परार्थानुमाननामा ।

གཞན་གྱི་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་ལེའུ་བཞི་པ།།

第四 他义比量品

परस्य प्रतिपाद्यत्वात् अदृष्टो ऽपि स्वयं परैः।

दृष्टसाधनमित्येके तत्क्षेपायात्मदृग्वचः ॥ १ ॥

གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་ཉིད་ཕྱིར། །བདག་མཐོང་མིན་ཡང་གཞན་དག་གིས། །
མཐོང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅེས་ཁ་ཅིག །དེ་སྤང་ཕྱིར་བདག་མཐོང་བའི་ཚིག ། ༡ །ཀ།

为开示他故 有说非自见 他见亦能立 为断彼执故 而说自见言 [1]

अनुमाविषये नेष्टं परीक्षितपरिग्रहात्।

वाचः प्रामाण्यमस्मिन् हि नानुमानं प्रवर्तते ॥ २ ॥

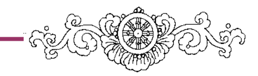
ཡོངས་བརྟགས་ཡོངས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། །རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ལ་ཚིག །
ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་མ་ཡིན། །དེར་ནི་རྗེས་དཔག་འཇུག་མི་འགྱུར། །ཁ།

观察而取故 于所比度境 非许言为量 彼比量不转 [2]

बाधनायागमस्योक्तेः साधनस्य परं प्रति।

सो ऽप्रमाणं तदा ऽसिद्धं तत्सिद्धमखिलं ततः ॥ ३ ॥

ལུང་ལ་གནོད་ཕྱིར་གཞན་ལ་ནི། །སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་ཕྱིར་དེ་ཡི་ཚེ། །
དེ་ནི་ཚད་མིན་དེ་བས་ན། །དེས་གྲུབ་མ་ལུས་གྲུབ་མ་ཡིན། །༣།།

为违害教故　说成立余故　尔时彼非量　以彼所成立　非成立无余 [3]

तदागमवतः सिद्धं यदि कस्य क आगमः।

बाध्यमानः प्रमाणेन स सिद्धः कथामागमः ॥४॥

གལ་ཏེ་ལུང་དེ་ལྡན་ལ་གྲུབ། །ཅི་ན་གང་གི་ལུང་གང་ཡིན། །
ཚད་མས་གནོད་པར་གྱུར་པ་ཡི། །ལུང་དེ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན། །༤།།

若具彼教成　是谁人之教　正量所妨害　彼教如何成 [4]

तद्विरुद्धाभ्युपगमस्तेनैव च कथं भवेत्।

तदन्योपगमे तस्य त्यागांस्याप्रमाणाता ॥५॥

དེ་དང་འགལ་བ་[1]ཁས་ལེན་པ་[2]། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
དེ་ལས་གཞན་པ་ཁས་ལེན་ན། །དེ་དོར་ཡན་ལག་ཚད་མ་མིན། །༥།།

若受彼相违　如何以彼成　除彼若受余　彼舍支非量 [5]

तत् कस्मात् साधनं नोक्तं स्वप्रतीतिर्यदुद्भवा।

युक्त्या ययागमो ग्राह्यः परस्यापि च सा न किम् ॥ ६ ॥

རང་རྟོགས་གང་ལས་བྱུང་གྱུར་པ་[3]། །སྒྲུབ་བྱེད་དེས་ནི་ཅིས་མ་[4]བརྗོད། །
རིག་པ་གང་གིས་ལུང་འཛིན་པ། །དེ་ནི་འདིས་ཀྱང་ཅིས་མི་འཛིན། །༦།།

---

1 《པེ་》《སྣར་》བར།

2 《པེ་》《སྣར་》པར།

3 《པེ་》《སྣར་》པའི།

4 《པེ་》《སྣར་》དེ་ནི་ཅིས་མི།

自解由何生　何不说能立　何理持彼教　此亦何不持 [6]

प्राकृतस्य सतः प्राग् यैः प्रतिपत्त्यक्षसम्भवो।

साधनैः साधनान्यर्थसक्तिज्ञाने ऽस्य तान्यलम्॥७॥

སྔར་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་དག་གིས། །ཐ་མལ་བར་གྱུར་རྟོགས་པ་དང་། །

དབང་པོ་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་དེ་དག །དེའི་[5]དོན་ནུས་ཤེས་ལ་[6]ནུས་ཡིན། ༑ །༧།།

先由何能立　凡常能了解　生根诸能立　知能修彼义　如知复能行 [7]

विच्छिन्नानुगमा ये ऽपि सामान्येनाप्यगोचराः।

साध्यसाधनचिन्तास्ति न तेष्वर्थेषु काचन॥८॥

གང་ཡང་འབྲེལ་བ་རྣམ་ཆད་ཅན། །སྤྱིས་ཀྱང་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི། །

དོན་དེ་དག་ལ་བསྒྲུབ་[7]བྱ་དང་། །སྒྲུབ་བྱེད་དཔྱོད་པ་ཅུང་ཟད་མེད། །༨།།

若断绝系属　总亦非行境　彼义无少许　观能立所立 [8]

पुंसामभिप्रायवशात् तत्त्वातत्त्वव्यवस्थितौ।

लुप्तौ हेतुतदाभासौ तस्य वस्त्वसमाश्रयात्॥९॥

སྐྱེས་བུའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ནི། །དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་མིན་འཇོག་ན། །

གཏན་ཚིགས་དེར་སྣང་མེད་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ནི་དངོས་རྟེན་[8]མིན་ཕྱིར་རོ། །༩།།

士意乐增上　立真非真者　应无因似因　彼非依事故 [9]

सन्नर्थो ज्ञानसापेक्षो नासन् ज्ञानेन साधकः।

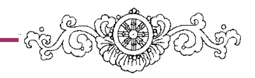
---

5 《པེ་》《སྣར་》དེ།

6 《པེ་》《སྣར་》ལས།

7 《པེ་》《སྣར་》སྒྲུབ།

8 《པེ་》《སྣར་》བརྟེན།

सतो ऽपि वस्त्वसंश्लिष्टा ऽसंगत्या सदृशी गतिः ॥ १० ॥

དོན་ཡོད་ཤེས་ལ་ལྟོས་བཅས་ཡིན། །མེད་པ་ཤེས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། ༈ །

ཡོད་ཀྱང་དངོས་དང་འབྲེལ་མེད་པའི། །རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་མེད་དང་མཚུངས། ༈ །༡༠།།

有义观待知　无知非能立　纵有不系事　解无解相同 [10]

लिङ्गं स्वभावः कार्यं वा दृश्यादर्शनमेव वा।

सम्बद्धं वस्तुतस्सिद्धं तदसिद्धं किमात्मनः ॥ ११ ॥

རང་བཞིན་དང་ནི་འབྲས་བུའམ། ༈ །སྣང་བ་མཐོང་བ་མེད་ཉིད་རྟགས། ༈ །

འབྲེལ་དེ་དངོས་ལ་གྲུབ་ཡིན་ན། །རང་ལ་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མ་གྲུབ། །༡༡།།

自性及果法　或现无见因　彼系若事成　何故自不成 [11]

परेणाप्यन्यतो गन्तुमयुक्तम् परकल्पितैः।

प्रसङ्गो द्वयसम्बन्धादेकापाये ऽन्यहानये ॥ १२ ॥

གཞན་གྱིས་ཀྱང་གཞན་ལས་རྟོགས་པར[9]། །མི་རིགས་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་ཡིས[10]། །

ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་འབྲེལ་ཕྱིར། །གཅིག་མེད་ན་གཞན་དགག[11]ཕྱིར་ཡིན། ༈ །༡༢།།

余人由余解　亦不应道理　以他所妄计　成立其过失

二者系属故　一无破余故 [12]

तदर्थग्रहणं शब्दकल्पनारोपितात्मनाम्।

अलिङ्गत्वप्रसिद्ध्यर्थमर्थादर्थस्य सिद्धितः ॥ १३ ॥

དོན་སྨོས་དེ་ནི་སྒྲ་དག་དང་། །རྟོག[12]པས་སྒྲོ་བཏགས་བདག་ཉིད་ཅན། །

9　《པེ་》《སྣར་》 པའི།

10　《པེ་》《སྣར་》 ཡི།

11　《པེ་》 འགག 《སྣར་》 འགགས།

རྟགས་ཉིད་མིན་པར་སྒྲུབ་དོན་ཏེ[13]། །དོན་ལས་དོན་ནི་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །༡༣།།

言义彼诸声　分别增益体　为成其非因　由义成义故 [13]

कल्पनागमयोः कर्तु रिच्छमात्रानुवृत्तितः।

वस्तुनश्चान्यथाभावात् तत्कृता व्यभिचारिणः॥ १४॥

རྟོག་དང་ལུང་དག་བྱེད་པ་པོའི། །འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་འབྲེལ་དང་། །
དངོས་ལས་གཞན་དུ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། །བཏགས་[14]པ་དག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན། ༔ །༡༤།།

分别及诸教　唯属作者欲　除事有他故　假立是错乱 [14]

अर्थादर्थगतेः शक्तिः पक्षहेत्वभिधानयोः।

नार्थे तेन तयोर्नास्ति स्वतः साधनसंस्थितिः॥ १५॥

དོན་གྱིས་དོན་རྟོགས་ཕྱིར་དོན་ལ། །ཕྱོགས་དང་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་ནུས་མེད། །
དེས་ན་དེ་དག་རང་ཉིད་ལས། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་[15]གནས་མ་ཡིན། །༡༥།།

由义解义故　说宗及说因　于义无功能　故彼等自己　非住于能立 [15]

तत् पक्षवचनं वक्तुरभिप्रायनिवेदने।

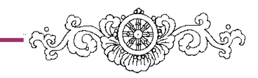
प्रमाणं संशयोत्पत्तेस्ततः साक्षान्न साधनम्॥ १६॥

ཕྱོགས་ཀྱི་ཚིག་དེ་སྨྲ་བ་པོའི། །བསམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ན[16]། །
ཚད་ཡིན་དེ་ལས་ཐེ་ཚོམ་དག །སྐྱེ་ཕྱིར་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། །༡༦།།

宗言若能示　说者之意乐　是量彼生疑　故非亲能立 [16]

---

12 《པེ་》《སྣར་》རྟོགས།
13 《པེ་》《སྣར་》གྲུབ་དོན་དེ།
14 《པེ་》《སྣར་》བརྟགས།
15 《པེ་》《སྣར་》པ།
16 《པེ་》《སྣར་》ལ།

साध्यस्यैवाभिधानेन पारम्पर्येण नाप्यलम्।

शक्तस्य सूचकं हेतुवचो ऽशक्तमपि स्वयम्॥ १७॥
བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིས། །བརྒྱུད་པ་ཡིས་ཀྱང་ནུས་པ་མེད། །
གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་རང་ཉིད་ལ། །ནུས་པ་མེད་ཀྱང་ནུས་སྟོན་བྱེད། ༈ །༡༧།།
由宣说所立　传亦无功能　说因自无能　而能示功能 [17]

हेत्वर्थविषयत्वेन तदशक्तोक्तिरीरिता।

शक्तिस्तस्यापि चेद्धेतुवचनस्य प्रवर्त्तनात्॥ १८॥
གཏན་ཚིགས་དོན་གྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས[17]། །ནུས་མེད་དེ་ནི་བརྗོད་པར་བཤད། ༈ །
གལ་ཏེ་དེ་ལའང་ནུས་ཡོད་དེ། །གཏན་ཚིགས་ཚིག་ནི་འཇུག་ཕྱིར་ན། །༡༨།།
即由因义境　而说彼无能　若彼亦有能　因言转故者 [18]

तत्संशयेन जिज्ञासोर्भवेत् प्रकरणाश्रयः।

विपक्षोपगमे ऽप्येतत् तुल्यमित्यनवस्थितिः॥ १९॥
དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཤེས་པར། །འདོད་པས་སྐབས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁས་ལེན་ན་ཡང་། །དེ་མཚུངས་ཕྱིར་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར། །༡༩།།
彼由疑欲知　依止彼分位　受许异品者　同故应无穷 [19]

अन्तरङ्गं तु सामर्थ्यं त्रिषु रूपेषु संस्थितम्।

तत्र स्मृतिसमाधानं तदेचस्येव संस्थितम्॥ २०॥
ནང་གི་ཡན་ལག་ནུས་པ་ནི། །ཚུལ་གསུམ་དག་ལ་ཡང་དག་གནས། །

---

17 《པེ་》《སྣར་》ཀྱི།

དེ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། །དེ་ཉིད་ཚིག་ལ་ཡང་དག་གནས། །༢༠།།

内支分功能　正住于三相　于彼生忆念　正住于彼言 [20]

अख्यापिते हि विषये हेतुवृत्तेरसम्भवात्।

विषयख्यापनादेव सिद्धौ चेत् तस्य शक्तता ॥ २१ ॥

གལ་ཏེ་ཡུལ་བསྟན་མེད་པར་ནི། །གཏན་ཚིགས་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །
ཡུལ་བསྟན་པ་དག་ཉིད་ལས་ནི། །ནུས་པ་སྒྲུབ་[18]པར་འདོད་ཅེ་ན། ༔ །༢༡།།

若谓未示境　因无转趋故　由显示境故　许功能成者 [21]

उक्तमत्र विना ऽप्यस्मात् कृतकः शब्द ईदृशाः।

सर्वे ऽनित्या इत् प्रोक्ते ऽप्यर्थात् तन्नाशधीर्भवेत् ॥ २२ ॥

ཁྱབ་སྔོན་ཅན་ལ་དེ་མེད་ཀྱང་། །སྒྲ་ནི་བྱས་ཡིན་འདི་འདྲ་ཀུན། །
མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པས་ཀྱང་། །དོན་གྱིས་དེ་ནི་འཇིག་བློར་འགྱུར། ༔ །༢༢།།

先遍虽无彼　然说声所作　如此皆无常　义生彼坏觉 [22]

अनुक्तावपि पक्षस्य सिद्धेप्रतिबन्धतः।

त्रिष्वन्यतमरूपस्यैवानुक्तिर्न्यू नतोदिता ॥ २३ ॥

ཕྱོགས་བསྟན་པ་ནི་མེད་ན་ཡང་། །འགྲུབ་པ་ལ་ནི་གེགས་མེད་ཕྱིར། །
གསུམ་[19]ལས་ཚུལ་གང་རུང་བ་ཉིད། །མ་བསྟན་མ་ཚང་ཡིན་པར་བརྗོད། ༔།༢༣།།

虽未显示宗　成立无障故　三中随一相　未说即不全 [23]

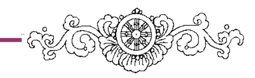
साध्योक्तिं वा प्रतिज्ञां स वदन् दोषैर्न युज्यते।

---

18 《སེ་》《སྣར་》 སྒྲུབ།

19 《སྣར་》 གསུང་།

साधनाधिकृतेरेव हेत्वाभासाप्रसङ्गतः ॥ २४ ॥

བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པར་དམ་བཅས་[20]ནའང་། །སྨྲ་དེ་ལ་སྐྱོན་འཐད་མིན་ཏེ། །

སྒྲུབ་བྱེད་དབང་དུ་བྱས་ཉིད་ཀྱིས། །གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཐལ་མིན་ཕྱིར། །༢༤།།

说所立为宗　彼说亦非过　由为说能立　似因非过故 [24]

अविशेषोक्तिरप्येकजातीये संशयावहा।

अन्यथा सर्वसाध्योक्तेः प्रतिज्ञात्वं प्रसज्यते ॥ २५ ॥

ཁྱད་པར་མེད་པར་བརྗོད་ན་ཡང་། །རིགས་གཅིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ[21]། །

གཞན་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཀུན། །དམ་བཅའ་བར་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། །༢༥།།

虽无简别说　一类则生疑　余凡说所立　皆应成为宗 [25]

सिद्धोक्तेः साधनत्वाच्च परस्यापि न दुष्यति।

इदानीं साध्यनिर्देशः साधनावयवः कथम् ॥ २६ ॥

གལ་ཏེ་གྲུབ་བརྗོད་སྒྲུབ་བྱེད་ཕྱིར། །གཞན་དག་ལ་ཡང་སྐྱོན་མེད་ན། །

ད་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་པ་དག །ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡན་ལག་ཡིན། ༄།༢༦།།

说成能立故　余亦无过者　彼显示所立　岂是能立支 [26]

साभासोक्त्याद्युपक्षेपपरिहारविडम्बना।

असम्बद्धा तथा ह्येष न न्याय्य इति वर्णितम् ॥ २७ ॥

ལྟར་སྣང་བཅས་སོགས་བཀོད་པ་དང་། །གཞན་ནི་འབྲེལ་མེད་བཞད་གད་དེ། །

འདི་ལྟར་དེ་ནི་རིགས་པ་ཉིད། །མ་ཡིན་නོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། ༄ །༢༧།།

20 《པེ་》《སྣར་》པ་དམ་བཅལ།

21 《པེ་》འགྱུར་རོ། 《སྣར་》བར་འགྱུར་རོ།

列举及似等　余无系堪笑　谓彼非正理　此如前已说[27]

गम्यार्थत्वे ऽपि साध्योक्तेरसम्मोहाय लक्षणम्।

तच्चुतुर्लक्षणं रूपनिपातेषु स्वयं-पदैः॥२८॥

སྒྲུབ་བརྗོད་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཉིད། །ཡིན་ཡང་རྨོངས་མེད་ཕྱིར་མཚན་ཉིད། །
ངོ་བོ་ཚིག་ཕྲད་བདག་ཉིད་འདོད། །ཚིག་གིས་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞི། །༣༨།།

虽由说能立　是所了解义　然为无愚故　显示所立相
介自乐言　说彼相有四[28]

असिद्धासाधनार्थोक्तवाद्यभ्युपगतग्रहः।

अनुक्तो ऽपीच्छया व्याप्तः साध्य आत्मार्थवन्मतः॥२९॥

མ་གྲུབ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་དོན་བརྗོད། །རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་བཟུང་ངོ། །
མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པས་ཁྱབ། །བདག་གི་དོན་བཞིན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད། །༣༩།།

未成非能立　义说立者许　虽未说乐遍　所立如我用[29]

सर्वान्येष्टनिवृत्तावप्याशङ्कास्थानवारणम्।

वृत्तो स्वयं-श्रुतेनाह कृता चैषा तदर्थिका॥३०॥

གཞན་འདོད་ཐམས་ཅད་བཟློག་ན་ཡང་། །འགྲེལ་བར་[22]བདག་ཉིད་སྒྲ་བ་ཤད་པ། །
དོགས་པའི་གནས་ནི་བཟློག་པ་སྟེ། །འདི་ནི་དེ་དོན་བྱས་པ་ཡིན། །༣༠།།

虽他欲皆遮　疏解说自我　为遮所疑处　此为彼义作[30]

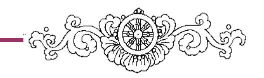
विशेषस्तद्यपेक्षत्वात् कथितो धर्मधर्मिणोः।

अनुक्तावपि वाञ्छाया भवेत् प्रकरणाद् गतिः॥३१॥

---

[22] 《སེ་》《སྣར་》 བ།

དེ་ནི་ལྟོས་ནས་ཆོས་དག་དང་། །ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཡིན་པར་བརྗོད། །
མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པ་ནི། །སྐབས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །༣༡།།

此观待而说　法有法差别　虽未说所乐　由时而了解 [31]

अनन्वयो ऽपि दृष्टान्ते दोषस्तस्य यथोदितम्।

आत्मा परश्चेत् सो ऽसिद्धः इति तत्रेष्टघातकृत्॥ ३२ ॥

དེ་དཔེར་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ཡི། །སྐྱོན་ཡང་ཇི་སྐད་བདག་གཞན་ན། །
དེ་མ་གྲུབ་ཅེས་བཤད་བཞིན་ཏེ། །དེར་ནི་འདོད་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན། ༔ །༣༢།།

喻无随行过　如说我是他　彼于喻不成　彼妨害所乐 [32]

साधनं यद्विवादे न न्यस्तं तच्चेन्न साध्यते।

किं साध्यमन्यथानिष्टं भवेद् वैफ़ल्यमेव वा॥ ३३ ॥

གལ་ཏེ་གང་ལ་རྩོད་པ་ཡིན[23]། །སྒྲུབ་བཀོད་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་ན། །
བསྒྲུབ་བྱ་ཅི་[24]ཡིན་གཞན་དུ་ན། །མི་འདོད་པའམ་འབྲས་མེད་འགྱུར། ༔ །༣༣།།

若为诤何事　列举其能立　彼若非所立　所立为何等
若是其他者　不乐或无果 [33]

सद्वितीयप्रयोगेषु निरन्वयविरुद्धते।

एतेन कथिते साध्यं सामान्येनाथ सम्मतम्॥ ३४ ॥

འདིས་ནི་གཉིས་བཅས་སྦྱོར་བ་ལ། །རྗེས་འགྲོ་མེད་དང་འགལ་བ་དག །
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཅི་སྟེ་ཡང་། །བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་སྤྱིར་འདོད་ན། །༣༤།།

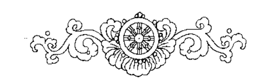
此于有二式　显示无随行　及有诸相违　假若说以总　许为所立者 [34]

---

[23] 《སྡེ་》《སྣར་》 བརྗོད་པ་ཡིས།

[24] 《སྡེ་》《སྣར་》 ཅེས།

तदेवार्थान्तराभावाद् देहानाप्तौ न सिध्यति।

वाच्यशून्यं प्रलपतां तदेतज्जाड्यवर्णितम्॥ ३५॥

དེ་ཉིད་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། །ལུས་མི་འགྱུར་ན་གྲུབ་མ་ཡིན[25]། །
བརྗོད་བྱས་སྟོང་པ་བརྗོད་རྣམས་ཀྱི། །འདི་དེ་མི་ཤེས་ཀྱིས་བསྒྲད་ཡིན། ༈ །༣༥།།

彼无余义故　身不成不成　诸说所诠空　是无知所惑 [35]

तुल्यं नाशे ऽपि चेच्छब्दघटभेदेन कल्पने।

न सिद्धेन विनाशेन तद्वतः साधनाद् ध्वनेः॥ ३६॥

སྒྲ་དང་བུམ་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །རྟོག་[26]ན་འཇིག་ལའང་མཚུངས་ཤེ་ན། །
མ་ཡིན་འཇིག་པ་སྒྲུབ་[27]པ་ཡིས། །སྒྲ་ནི་དེ་ལྟར་གྲུབ་[28]ཕྱིར་རོ། །༣༦།།

计声瓶差别　坏灭亦同者　非由成坏灭　声如是成故 [36]

तथार्थान्तरभावे स्यात् तद्वान् कुम्भो ऽप्य-नित्यता।

विशिष्टा ध्वनिनान्वेति नो चेन्नायोगवारणात्॥ ३७॥

དེ་བཞིན་དོན་གཞན་ཡོད་གྱུར་ན། །བུམ་པའང་དེ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར། ། ༈ ། །
མི་རྟག་སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་ཅན། །རྗེས་འགྲོ་མེད་ན་མ་འབྲེལ་བ། །༣༧།།

如是有余义　瓶亦具足彼　若由声差别　无常不随行 [37]

द्विविधो हि व्यवच्छेदो वियोगापरयोगयोः।

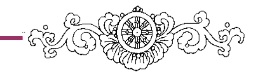
---

25 《པེ་》《སྣར་》མ་གྲུབ་ཉིད།

26 《པེ་》《སྣར་》རྟོགས།

27 《པེ་》《སྣར་》གྲུབ།

28 《པེ་》《སྣར་》སྒྲུབ།

व्यवच्छेदादयोगे तु वार्यै नानन्वयागमः ॥३८॥

བཟློག་ཕྱིར་མ་ཡིན་མི་ལྡན་དང་། །གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་རྣམ་པ་གཉིས། །
མི་ལྡན་གཅོད་ཕྱིར་གཞན་དང་ནི། །རྗེས་འགྲོ་མེད་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། ༈ །༣༨།།

遮不系故非　不具及具余　其遮有二种　仅遮不具故　非无随他转 [38]

सामान्यमेव तत्साध्यं न च सिद्धप्रसाधनम्।

विशिष्टं धर्मिणा तच्च न निरन्वयदोषवत्॥३९॥

དེ་སྤྱི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ཡིན་པས། །གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་མ་ཡིན། ༈ །
ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ནི། །རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་ལྡན་མིན། །༣༩།།

彼总是所立　故非立已成　彼有法差别　无不随行过 [39]

एतेन धर्मिधर्माभ्यां विशिष्टौ धर्मधर्मिणौ।

प्रत्याख्यातो निराकुर्वन् धर्मिण्येवमसाधनात्॥४०॥

འདིས་ནི་ཆོས་ཅན་ཆོས་དག་གིས། །ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན། །
འགོག་པ་དག་ནི་བསལ་ཡིན་ཏེ། །ཆོས་ཅན་དེ་ལྟར་མི་བསྒྲུབ་ཕྱིར། །༤༠།།

此显诸破除　有法差别法　法差别有法　是除遣有法　不如是立故 [40]

समुदायापवाहो हि न धर्मिणि विरुध्यते।

साध्यं यतस्तथा नेष्टं साध्यो धर्मो ऽत्र केवलः॥४१॥

ཆོས་ཅན་ལ་ནི་ཚོགས་པ་དག །བསལ་བ་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །
གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་འདོད་མིན། །འདིར་ཆོས་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན། །༤༡།།

于有法除遣　诸聚非相违　非乐如是立　唯法是所立 [41]

एकस्य धर्मिणः शास्त्रे नानाधर्मस्थितावपि।

साध्यः स्यादात्मनैवेष्ट इत्युपात्ता स्वयं-श्रुतिः॥४२॥
ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་བསྟན་བཅོས་ལས། །ཆོས་རྣམས་དུ་མ་རྣམ་གཞག་ཀྱང་། །
བདག་ཉིད་འདོད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཞེས། །བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་[29]སྒྲ་སྨོས་སོ། ༄ །༤༢།།
虽于一有法　论立多种法　自乐谓所立　故说随自声 [42]

शास्त्राभ्युपगमादेव सर्वादानात् प्रबाधने।
तत्रैकस्यापि दोषः स्याद् यदि हेतुप्रतिज्ञयोः॥४३॥
གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཁས་བླངས་ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་བཟུང་བས་དེ་གཅིག་ལ། །
རབ་ཏུ་གནོད་ནའང་[30]གཏན་ཚིགས་དང་། །དམ་བཅའ་བ་དག་སྐྱོན་འགྱུར་ན། །༤༣།།
若谓许论故　则受许一切　若妨害一义　因宗皆有过 [43]

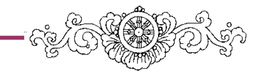
शब्दानाशे प्रसाध्ये स्याद् गन्धभूगुणताक्षतेः।
हेतुर्विरिद्धो ऽप्रकृतेर्नो चेदन्यत्र सा समा॥४४।॥
སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ན། །དྲི་ཟའི་ཡོན་ཏན་བཟློག་པའི་ཕྱིར། །
གཏན་ཚིགས་འགལ་འགྱུར་སྐབས་མིན་ཕྱིར། །མིན་ན་དེ་ནི་གཞན་ལའང་མཚུངས། །༤༤།།
成立声无常　遮香地德故　应成相违因　非时故非者 [44]

अथात्र धर्मी प्रकृतस्तत्र शास्त्रार्थबाधनम्।
अथ वादीष्टतां ब्रुयाद् धर्मिधर्मादिसाधनैः॥४५॥
ཅི་སྟེ་ཆོས་ཅན་འདིར་སྐབས་ཡིན། །དེ་ལ་བསྟན་བཅོས་དོན་གནོད་ཉིད། །
ཆོས་ཅན་ཆོས་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱིས། །ཅི་སྟེ་རྒོལ་འདོད་ཡིན་བརྗོད་ན། ༄ །༤༥།།

---

29 《པེ་》《སྣར་》 -ནི།
30 《པེ་》《སྣར་》 ན།

彼余亦相同　此有法是时　彼亦害论义　若说由能立
有法之法等　立者欲乐者 [45]

कैश्चित् प्रकरणैरिच्छ भवेत् सा गम्यते च तैः।

वलात् तवेच्छेयमिति व्यक्तमीश्वरचेष्टितम्॥४६॥

གནས་སྐབས་འགའ་ཡིས་འདོད་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་རྟོགས་པ་ཡང་དེ་དག་གིས། །
ནན་གྱིས་ཁྱོད་འདི་འདོད་ཅེས་པ། །གསལ་བར་དབང་ཕྱུག་སྤྱོད་པ་ཡིན། །༤༦།།

有时成所乐　由彼亦了解　强谓汝乐此　显是自在行 [46]

वदन्नकार्यलिङ्गां तां व्यभिचारेण बाध्यते।

अनान्तरीयके चार्थे बाधिते ऽन्यस्य का क्षति॥४७॥

འབྲས་བུའི་རྟགས་ཅན་མིན་བརྗོད་དེ། །འཁྲུལ་པ་ཡིས་ནི་གནོད་པར་འགྱུར། །
མེད་ན་མི་འབྱུང་མིན་དོན་ལ། །གནོད་ཀྱང་གཞན་ལ་ཅི་ཞིག་གནོད། ༀ །༤༧།།

说非有果因　由错乱妨害　非是无不生　虽妨害彼义　于余何妨害 [47]

उक्तं च नागमापेक्षमनुमानं स्वगोचरे।

सिद्धं तेन सुसिद्धं तन्न तदा शास्त्रमीक्ष्यते॥४८॥

རྗེས་དཔག་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ། །ལུང་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བཤད། །
དེ་གྲུབ་དེ་ནི་ལེགས་པར་གྲུབ། །དེ་ཚེ་བསྟན་བཅོས་ལྟོས་མ་ཡིན། །༤༨།།

比量自行境　说不待于教　彼成彼善成　尔时不待论 [48]

वादत्यागस्तदा स्याच्चेन्न तदानभ्युपायतः।

उपायो ह्यभ्युपाये ऽयमनङ्गं स तदापि सन्॥४९॥

དེ་ཚེ་རྩོད་དོར་འགྱུར་ཞེ་ན། །དེ་ཚེ་ཁས་བླང་མེད་ཕྱིར་མིན། །

འདི་ནི་ཁས་ལེན་ཐབས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཚེ་ཡོད་ཀྱང་ཡན་ལག་མིན། ༈ །༤༩།།
尔时舍所净　无受故非舍　此是受方便　虽有亦非支 [49]

तदा विशुद्धे विषयद्वये शास्त्रपरिग्रहम्।

चिकिर्षोः स हि कालः स्यात् तदा शास्त्रेण बाधनम्॥५०॥
དེ་ལྟར་ཡུལ་གཉིས་རྣམ་དག་ན། །དེ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཡོངས་འཛིན་པར། །
འདོད་པའི་དུས་ཡིན་དེ་ཡི་ཚེ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ནི་གནོད་པར་འགྱུར། །༥༠།།
如是二境净　彼是持论时　尔时论能害 [50]

तद्विरोधेन चिन्तायास्तत्सिद्धर्थेष्वयोगतः।

तृतीयस्थानसंक्रान्तौ न्याय्यः शास्त्रपरिग्रहः॥५१॥
དེས་གྲུབ་དོན་ལ་དེ་དང་ནི། །འགལ་བར་སེམས་པ་མི་རུང་ཕྱིར། ༈ །
གནས་གསུམ་པར་ནི་[31]འཕོ་བ་ན། །བསྟན་བཅོས་ལེན་པར་རིགས་ལྡན་ཡིན། །༥༡།།
彼成义与彼　不可思违故　转于第三处　受论则应理 [51]

तत्रापि साध्यधर्मस्य नान्तरीकबाधनम्।

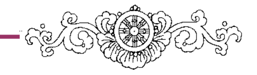
परिहार्यं न चान्येषामनवस्थाप्रसङ्गतः॥५२॥
དེར་ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ནི། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ལ་གནོད་ཉིད། །
སྤང་བར་བྱ་ཡི་[32]གཞན་མིན་ཏེ། །ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་ཕྱིར་རོ། །༥༣།།
彼与所立法　违害无不生　应舍非舍余　犯无穷过故 [52]

केनेयं सर्वचिन्तासु शास्त्रं ग्राह्यमिति स्थितिः।

---

31 《སྣར་》 -ནི།
32 《པེ་》《སྣར་》 སྤངས་པར་བྱ་ཡིས།

कृतेदानीमसिद्धान्तैर्ग्राह्यो धूमेन नानलः ॥५३॥

དཔྱད་[33]པ་ཀུན་ལ་བསྟན་བཅོས་དག །གཟུང་ཞེས་ལུགས་འདི་གང་གིས་བྱས། །
དེ་[34]ནི་གྲུབ་མཐའ་མེད་རྣམས་ཀྱིས། །དུ་བས་མེ་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །༥༣།།

谓一切观察　须取诸论者　此派由何作　诸无宗派者　由烟不解火[53]

रिक्तस्य जन्तोर्जातस्य गुणदोषमपश्यतः।

विलब्धा वत केनेमो सिद्धान्तविषमग्रहाः ॥५४॥

སྐྱེ་བོ་རིང་པོར་[35]སྐྱེས་གྱུར་ཞིང་[36]། །ཡོན་ཏན་ཉེས་པ་མ་མཐོང་ལ། །
གྲུབ་མཐའ་མི་བཟད་[37]་གདོན་འདི་ནི། །ཀྱེ་མ་སུ་ཡིས་བསྐོས་པ་ཡིན། ༄ །༥༤།།

其人单独生　未见诸德失　此宗派恶鬼　呜呼谁所差[54]

यदि साधन एकत्र सर्वशास्त्रं निदर्शने।

दर्शयेत् साधनं स्यादित्येषा लोकोत्तरा स्थितिः ॥५५॥

གལ་ཏེ་དཔེ་ལ་བསྟན་བཅོས་ཀུན། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཅིག་ཉིད་ལ། །
བསྟན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་འགྱུར་ཞེ་ན། ༄ །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་འདས་ལུགས་ཡིན། ༄ །༥༥།།

若谓于同喻　一切论显示　遍一能立性　是为能立者　此规超世间[55]

असम्बद्धस्य धर्मस्य किमसिद्धो न सिध्यति।

हेतुस्तत्साधनायोक्तः किं दुष्टस्तत्र सिध्यति॥५६॥

---

33 《པེ་》《སྣར་》དཔྱོད།

34 《པེ་》ད།

35 《པེ་》《སྣར་》རིང་བུར།

36 《པེ་》《སྣར་》ཅིང་།

37 《པེ་》《སྣར་》བཟད།

འབྲེལ་མེད་ཆོས་ནི་མ་གྲུབ་པས། །མ་གྲུབ་པར་ནི་[38]ཇི་ལྟར་འགྱུར། །
དེ་གྲུབ་[39]ཡིན་ན་དེ་སྒྲུབ་བརྗོད། །གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ལྡན་ཇི་ལྟར་ཡིན། ༔ །༥༦།།

无系法不成　如何不成立　彼成说能立　如何因有过[56]

धर्मननुपनीयैव दृष्टान्ते धर्मिणो ऽखिलान्।

वाग्धूमादेर्जंनो ऽन्वेति चैतन्यदहनादिकम्॥५७॥

ཆོས་ཅན་ཆོས་[40]ནི་མ་ལུས་པ། །དཔེར་བླངས་མེད་པ་པོ་ནར་ནི། །
སྐྱེ་བོས་ཚིག་དང་དུད་སོགས་ལས། །སེམས་ལྡན་མེ་སོགས་རྗེས་དཔོག་བྱེད། ༔།༥༧།།

有法无余法　喻唯无全取　由语及烟等　比有心火等[57]

स्वभावं कारणं चार्थौ व्यभिचारेण साधयन्।

कस्यचिद् वादबाधायां स्वभावान्न निवर्तते॥५८॥

མི་འཁྲུལ་པས་ན་རང་བཞིན་དང་། །རྒྱུ་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དོན། །
འགའ་ཡི་སྨྲ་བ་ལ་གནོད་པས། །ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ལྡོག་མ་ཡིན། །༥༨།།

不错乱能立　自性及因义　由害有所说　非遮于自性[58]

प्रपद्यमानश्चान्यस्तं नान्तरीयकमीप्सितैः।

साध्यार्थैर्हेतुना तेन कथमप्रतिपादितः॥५९॥

དེ་ནི་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡི་[41]། །དོན་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར། །
རྟོགས་པ་གཞན་དག་གཏན་ཚིགས་དེས། །ཇི་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། ༔ །༥༩།།

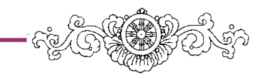
---

38 《པེ་》《སྣར་》མི།

39 《པེ་》《སྣར་》སྒྲུབ།

40 《པེ་》《སྣར་》སྐྱོན།

41 《པེ་》《སྣར་》ཡིས།

彼乐所立义　了解无不生　余人由彼因　如何非能解 [59]

उक्तो ऽनुक्तो ऽपि तेन कथमप्रतिपादितः।

उक्तो ऽनुक्तो ऽपि वा हेतुर्विरोद्धा वादिनो ऽत्र किम्।

न हि तस्योक्तिदोषेण स जातः शास्त्रबाधनः ॥ ६० ॥

གཏན་ཚིགས་བརྗོད་དམ་མ་བརྗོད་ཀྱང་། །འགལ་ན་རྒོལ་བས་འདིར་ཅི་བྱས། །

དེས་[42]བརྗོད་ཉེས་པས་བསྟན་བཅོས་ལ། །གནོད་བྱེད་དུ་ནི་དེ་སྐྱེས་མིན། །༦༠།།

随说不说因　若相违立者　于此何所作　非由彼说过　彼生妨害论 [60]

बाधकस्याभिधानाच्चेद् दोषो यदि वदेन्न सः।

किन्न बाधेत सो ऽकुर्वन्नयुक्तं केन दुष्यति ॥ ६१ ॥

གནོད་བྱེད་བརྗོད་ཕྱིར་སྐྱོན་ཅེ་ན། །གལ་ཏེ་མ་བརྗོད་ན་དེ་ཅི། །

གནོད་པ་མིན་ནམ་མི་རིགས་བྱེད། །མིན་ཏེ་ཅིས་ན་[43]སྐྱོན་ཅན་ཡིན། །༦༡།།

说害故过失　岂若不宣说　彼便无害耶　非作不应理　云何有过失 [61]

अन्येषु हेत्वाभासेषु स्वेष्टस्यैवाप्रसाधनात्।

दुष्येद् व्यर्थाभिधानेन नात्र तस्य प्रसाधनात् ॥ ६२ ॥

གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གཞན་དག་ལ[44]། །རང་འདོད་ཉིད་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་[45]ཕྱིར། །

དོན་མེད་བརྗོད་པས་སྐྱོན་འགྱུར་ན། །དེ་སྒྲུབ་ཕྱིར་ན་[46]འདིར་མ་ཡིན། ༔ །༦༢།།

---

42 《ཞེ་》《སྣར་》 དེས།

43 《ཞེ་》《སྣར་》 དེ་ཅིས་ནས།

44 《ཞེ་》《སྣར་》 ལས།

45 《ཞེ་》《སྣར་》 མེད།

46 《ཞེ་》《སྣར་》 ནི།

似因于余人　能立自乐故　说无义成过　成彼故此非 [62]

यदि किञ्चित् क्वचिच्छस्त्रेन युक्तं प्रतिषिध्यते।

ब्रुवाणो युक्तमप्यन्यदिति राजकुलस्थितिः ॥ ६३ ॥

གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ལ་ལར་འགལ། །རིགས་མིན་པས་ན་རིགས་[47]སྨྲ་བ། །
གཞན་པ་དག་ཀྱང་འགོག་བྱེད་ཅེས། །བྱ་བ་རྒྱལ་རིགས་ལུགས་ཡིན་ནོ། །༦༣།།

若谓由有论　某事非理故　破余说理者　是刹帝利规 [63]

सर्वानर्थान् समीकृत्य वक्तुं शक्यं न साधनम्।

सर्वत्र तेनोत्सन्नेयं साध्यसाधनसंस्थितिः ॥ ६४ ॥

དོན་ཀུན་མཚུངས་པར་བྱས་ནས་ནི། །སྒྲུབ་བྱེད་བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན། །
དེས་ན་ཀུན་ཏུ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། །སྒྲུབ་བྱེད་རྣམ་གཞག་འདི་ཉམས་འགྱུར། ༈ །༦༤།།

诸义皆同己　非能说能立　故诸能所立　建立皆失坏 [64]

विरुद्धयोरेकधर्मिण्ययोगादस्तु बाधनम्।

विरुद्धैकान्तिके नात्र तद्वदस्ति विरोधिता ॥ ६५ ॥

ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་འགལ་བ་དག །མི་རུང་ཕྱིར་ན་འགལ་དེས་ལ། །
གནོད་འགྱུར་འདིར་[48]ནི་དེ་འདྲ་བའི། །འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །༦༥།།

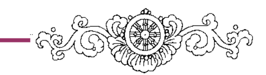
于一有法上　相违不可故　于相违决定　妨害此非有　如是相违过 [65]

अबाध्यबाधकत्वे ऽपि तयोः शास्त्रार्थविप्लवात्।

असम्बद्दे ऽपि बाधा चेत् स्यात् सर्व सर्वबाधनम् ॥ ६६ ॥

47 《སྡེ་》《སྣར་》རིག
48 《སྡེ་》《སྣར་》འདི།

དེ་དག་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ནི། །མིན་ཡང་བསྟན་བཅོས་དོན་སྨྲ་ཕྱིར། །
འབྲེལ་[49]པ་མེད་ཀྱང་གནོད་ཅེ་ན། ༈ །ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནོད་འགྱུར། ༈ །༦༦།།

若谓彼虽非　能害与所害　由害论义故　无系亦害者　一切害一切 [66]

सम्बन्धस्तेन तत्रैव बाधनादस्ति चेदसत्।

हेतोः सर्वस्य चिन्त्यत्वात् स्वसाध्ये गुणदोषयोः ॥६७॥

འབྲེལ་ཡོད་དེས་ན་དེ་ཉིད་ལ། །གནོད་འགྱུར་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། །
རྟགས་ཀུན་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ། །སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་དཔྱད་ཕྱིར་རོ། ༈ །༦༧།།

若谓有系属　故当害彼者　不尔一切因　皆于自所立　观察德失故 [67]

नान्तरीयकता साध्ये सम्बन्धः सेह नेक्ष्यते।

केवलं शास्त्रपीडेति दोषः सान्यकृते समा ॥६८॥

མེད་ན་བསྒྲུབ་བྱ་མི་འབྱུང་བའི། །འབྲེལ་པ་དེ་ནི་འདིར་རྟོགས་མེད། །
འདིར་ནི་བསྟན་བཅོས་གནོད་འབའ་ཞིག །སྐྱོན་ཡིན་དེ་གཞན་བྱས་ལའང་མཚུངས། ༈ །༦༨།།

无所立不生　彼系此不解　此唯妨害论　是过余亦同 [68]

शास्त्राभ्युपगमात् साध्यः सास्त्रदृष्टो ऽखिलो यदि।

प्रतिज्ञा सिद्धदृष्टान्तहेतुवाद्ः प्रसज्यते ॥६९॥

གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཁས་བླངས་ཕྱིར། །བསྟན་བཅོས་མཐོང་བ་མ་ལུས་བསྒྲུབ[50]། །
དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྨྲ། །དམ་བཅའ་བར་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། ༈ །༦༩།།

若谓许论故　论见尽所立　说因喻不成　亦应成为宗 [69]

---

49 《སྣར་》 འབྲལ།

50 《པེ་》《སྣར་》 སྒྲུབ།

उक्तयोः साधनत्वेन नो चेदीप्सितवादतः।

न्यायप्राप्तं न साध्यत्वं वचनाद् विनिवर्त्तते॥७०॥

གལ་ཏེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་བརྗོད་པ། །མ་ཡིན་འདོད་པ་སྨོས་ཕྱིར་ན[51]། །

བསྒྲུབ་བྱ་རིགས་པས་ཐོབ་པ་[52]ནི། །ཚིག་ལས་ལྡོག་[53]པ་མ་ཡིན་ནོ། །༧༠།།

说能立故非　说所乐故者　所立以理得　非由言而遮 [70]

अनीप्सितमसाध्यं चेद् वादिनान्यो ऽप्यनीप्सितः।

धर्मो ऽसाध्यस्तदा ऽसाध्यं बाधमानं विरोधि किम्॥७१॥

མི་འདོད་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་ཞེ་ན། །རྒོལ་བ་མི་འདོད་ཆོས་གཞན་ཡང་། །

བསྒྲུབ་མིན་[54]དེ་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་བ། །མིན་ལ་གནོད་པས་ཅི་ཞིག་འགལ། ༔ །༧༡།།

不乐非所立　立者所不乐　余法非所立　尔时非所立　妨害何相违 [71]

पक्षलक्षणबाह्यार्थः स्वयं-शब्दो ऽप्यनर्थकः।

शास्त्रे ष्विच्छप्रवृत्त्यर्थौ यदि शङ्काकुतोन्वियम्॥७२॥

ཕྱོགས་མཚན་ཕྱི་རོལ་དོན་ཅན་ཡིན[55]། །རང་ཉིད་སྒྲ་ཡང་དོན་མེད་འགྱུར། ༔ །

བསྟན་བཅས་འདོད་འཇུག་དོན་ཞེ་ན། །འོ་ན་དོགས་འདི་གང་[56]ལས་ཡིན། ༔།༧༢།།

是宗相外义　自声亦无义　为欲趣论者　此疑由何起 [72]

51 《པེ་》《སྣར་》ནི།

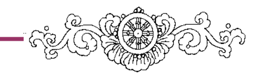
52 《པེ་》《སྣར་》མཐོང་བ།

53 《པེ་》《སྣར་》བཟློག

54 《པེ་》《སྣར་》སྒྲུབ་ཡིན།

55 《པེ་》《སྣར་》གྱི།

56 《པེ་》《སྣར་》ག

सो ऽनिषिद्धः प्रमाणेन गृह्णान् केन निवार्यते।

निषिद्धश्चेत् प्रमाणेन वाचा केन प्रवर्त्यते॥ ७३ ॥

དེ་ནི་ཚད་མས་བཀག་མེད་ན། །འཛིན་པ་གང་གིས་བཟློག་པར་ནུས། །
གལ་ཏེ་ཚད་མས་བཀག་ན་ཡང་། །ཚིག་ལས་གང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར། །༧༣།།

彼量无破者　受持何能遮　若量能破者　由言何能入 [73]

पूर्वमप्येष सिद्धन्तं स्वेच्छयैव गृहीतवान्।

किञ्चिदन्यं सतु पुनर्ग्रहीतुं लभते न किम्॥ ७४ ॥

དེ་དག་སྔར་[57]ཡང་གྲུབ་མཐའ་ནི། །རང་གི་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན། །
དེ་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་ཇི་[58]ཞིག་ལྟར། །གཞན་འཛིན་པ་ནི་ཅིས་མི་ཐོབ། །༧༤།།

彼等先于宗　由自乐而持　彼后何不得　随意而持余 [74]

दृष्टेर्विप्रतिपत्तीनामत्राकार्षीत् स्वयं-श्रुतिम्।

इष्टाक्षतिमसाध्यत्वमनवस्थां च दर्शयन्॥ ७५ ॥

འདོད་གནོད་[59]མེད་དང་བསྒྲུབ་བྱ་མིན། །ཐུག་པ་མེད་པར་བསྟན་པས་ན། །
ལོག་པར་རྟོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར། །འདིར་ནི་རང་ཉིད་སྒྲ་མཛད་དོ། ༑༧༥།།

乐无害非立　显示无穷故　除邪分别故　此作随自声 [75]

समयाहितभेदस्य परिहारेण धर्मिणः।

प्रसिद्धस्य गृहीत्यर्था जगादन्यः स्वयं-श्रुतिम्॥ ७६ ॥

---

57 《པེ·》《སྣར·》 སྔར།

58 《པེ·》《སྣར·》 ཅེ།

59 《པེ·》《སྣར·》 སྙོད།

གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་བྱས་ཁྱད་པར་དག །ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་རབ་གྲགས་པའི། །
ཆོས་ཅན་དག་ནི་གཟུང་དོན་དུ། །གཞན་ནི་རང་ཉིད་སྒྲ་བརྗོད་ཅེར། ༈ །༧༦།།

余说为舍弃　教所作差别　所共许有法　故说随自声[76]

विचारप्रस्तुतेरेव प्रसिद्धः सिद्ध आश्रयः।

स्वेच्छाकल्पितभेदेषु पदार्थेष्वविवादतः॥७७॥

དཔྱད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱིས་ནི། །རབ་གྲགས་རྟེན་ནི་གྲུབ་གྱུར[60]ཏེ། །
རང་འདོད་བརྟགས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན། །དངོས་པོ་རྣམས་རྩོད་མེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །༧༧།།

由观察时故　共许依已成　自欲立差别　诸事无诤故[77]

असाध्यतामथ प्राह सिद्धदेशेन धर्मिणः।

स्वरूपेणैव निर्देश्य इत्यनेनैव तद् गतम्॥७८॥

ཅི་སྟེ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ཡིས། །ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་བརྗོད་ན། །
རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ། །ཞེས་བྱ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྟོགས། ༈ །༧༨།།

若由说已成　有法非所立　由说自体性　此了解彼义[78]

सिद्धसाधनरूपेण निर्देशस्य हि सम्भवे।

साध्यत्वेनैव निर्देश्य इतीदं फलवद् भवेत्॥७९॥

གྲུབ་དང་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོར་ནི། །བསྟན་པ་དག་ནི་ཡོད་ཡིན་ན། །
བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས། །བྱ་བ་འདི་ནི་འབྲས་ལྡན་འགྱུར། །༧༩།།

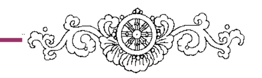
说已成能立　若是有疑者　说显所立性　此则具果利[79]

अनुमानस्य सामान्यविषयत्वं च वर्णितम्।

---

60 《ཅོ་》《སྣར་》འགྱུར།

इहैवं न ह्यनुक्ते ऽपि किञ्चित् पक्षे विरुध्यते ॥ ८० ॥

རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྤྱི་ཡི་ནི། །ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ཡིན། །
འདིར་ནི་དེ་སྐད་མ་བསྟན་ཀྱང་། །ཕྱོགས་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །༨༠།།

由说正比量　是以总为境　此中纵不说　宗无少相违 [80]

कुर्याच्चेद् धर्मिणं साध्यं ततः किं तन्न शक्यते।

कस्माद्धेत्वन्वयाभावान्न च दोषस्तयोरपि ॥ ८१ ॥

གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས། །དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར་དེ་མི་ནུས། །
ཅི་ཕྱིར་བརྟགས་[61]རྗེས་འགྲོ་མེད་ཕྱིར། །འདི་དེ་དག་གི་སྐྱོན་མིན་ནམ། །༨༡།།

有法为所立　彼有何过失　彼无能何故　因无随行故　岂非彼等过 [81]

उत्तरावयवापेक्षो न दोषः पक्ष इष्यते।

तथा हेत्वादिदोषो ऽपि पक्षदोषः प्रसज्यते ॥ ८२ ॥

ཡན་ལག་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་པ། །ཕྱོགས་སྐྱོན་འདོད་མིན་དེ་ལྟ་ནའང་[62]། །
གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་ཉེས་པ་ཡང་། །ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་འགྱུར་ཏེ། །༨༢།།

观待于后支　不许为宗过　若尔因等失　亦应成宗过 [82]

सर्वैः पक्षस्य बाधातस्तस्मात् तन्मात्रसङ्गिनः।

पक्षदोषा मता नान्ये प्रत्यक्षादिविरोधवत् ॥ ८३ ॥

ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་ལ་གནོད་ཕྱིར་རོ། ༈ །དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བ། །
ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་འདོད་གཞན་མིན་ཏེ། །མངོན་སུམ་ལ་སོགས་འགལ་བ་བཞིན། ༈ །༨༣།།

---

61 《པེ་》《སྣར་》 རྟགས།

62 《པེ་》《སྣར་》 ན།

皆妨害宗故　故唯彼系属　许宗过非余　如违现量等　不观待遣除[83]

हेत्वादिलक्षणैर्बाध्यं मुक्त्वा पक्षस्य लक्षणम्।

उच्यते परिहारार्थमव्याप्तिव्यतिरेकयोः॥८४॥

རྒྱུ་སོགས་མཚན་ཉིད་བསལ་བྱ་ལ། །ཁྱབ་པ་མེད་པར་མ་ཁྱབ་དང་། །

ལྡོག་པ་དག་ནི་སྤང་བའི་ཕྱིར། །ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན། །༨༤།།

因等相所遣　断不遍及返　故宣说宗相[84]

स्वयन्निपातरूपाख्या व्यतिरेकस्य बाधिकाः।

सहानिराकृतेनेष्टश्रुतिरव्याप्तिबाधनी॥८५॥

རང་ཉིད་ཚིག་ཕྲད་ངོ་བོའི་སྒྲ། །མ་བསལ་བ་དང་བཅས་པ་དག །

ལྡོག་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །འདོད་སྒྲས་མ་ཁྱབ་སེལ་བར་བྱེད། །༨༥།།

随自唯性声　及不被遣等　能除其相返　乐成除不遍[85]

साध्याभ्युपगमः पक्षलक्षणं तेष्वपक्षता।

निराकृते बाधनतः शेषे ऽलक्षणवृत्तितः॥८६॥

བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད། །དེ་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཉིད་མེད། །

བསལ་བ་གནོད་དང་ལྷག་མ་ལ། །མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །༨༦།།

许所立宗相　彼等无宗相　遣则有妨害　余相不转故[86]

स्वयमिष्टाभिधानेन गतार्थे ऽप्यवधारणे।

कृत्यान्तेनाभिसम्बन्धादुक्तं कालान्तरच्छिदे॥८७॥

རང་ཉིད་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ཡིས། །ངེས་བཟུང་དོན་ནི་རྟོགས་ན་ཡང་། ༈ །

བྱེད་པའི་མཐའ་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། །དུས་གཞན་གཅད་[63]ཕྱིར་བཤད་པ་ཡིན། ༈ །༨༧།།

说随自所乐　虽解指定义　作边相属故　遮余时故说 [87]

इहानङ्गमिषेर्निष्ठा तेनेप्सितपदे पुनः।

अङ्गमेव तया ऽसिद्धहेत्वादि प्रतिषिध्यते ॥८८॥

འདོད་རྒྱུན་འདིར་ནི་ཡན་ལག་མིན། །འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཚིག་དག་ལ། །

ཡན་ལག་ཉིད་ཡིན་དེ་ཡིས་ནི། །གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་ལ་སོགས་འགོག ། ༈ །༨༨།།

乐缘此非支　成所乐言等　是支即由彼　破不成因等 [88]

अवाचकत्वाच्चायुक्तं तेनेष्टं स्वयमात्मना।

अनपेक्ष्याखिलं शास्त्रं तद्वादीष्टस्य साध्यता ॥८९॥

རྗོད་བྱེད་མིན་ཕྱིར་ཡང་མི་རིགས། །དེས་ན་རང་ཉིད་བདག་ཉིད་འདོད། །

བསྟན་བཅོས་ཀུན་ལ་ལྟོས་མེད་པར། །དེ་འདོད་པ་ནི་བསྒྲུབ་[64]བྱ་ཉིད། །༨༩།།

非诠故非理　故随自自乐　不待一切论　彼乐即所立 [89]

तेनानभीष्टसंसृष्टस्येस्यापि हि बाधने।

यथासाध्यमबाधातः पक्षहेतू न दुष्यतः ॥९०॥

དེས་ན་མི་འདོད་དང་འབྲེལ་བའི། །འདོད་པ་ལ་ཡང་གནོད་པ་ན། །

ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ལ་གནོད་མེད་ཕྱིར། །ཕྱོགས་དང་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་མེད་ཉིད། ༈ ༩༠།།

故不乐相属　所乐亦能害　如立无害故　宗因皆无过 [90]

अनिषिद्धः प्रमाणाभ्यां स चोपगम इष्यते।

---

63 《པེ་》《སྣར་》 བཅད།

64 《པེ་》《སྣར་》 སྒྲུབ།

सन्दिग्धे हेतुवचनाद् व्यस्तो हेतोरनाश्रयः ॥९१॥
ཁས་བླངས་དེ་ཡང་ཚད་མ་ནི། །དག་གིས་བཀག་མེད་ཡིན་པར་འདོད། །
གཏན་ཚིགས་ཟེ་ཚོམ་ལ་བརྗོད་ཕྱིར། །བསལ་བ་[65]གཏན་ཚིགས་རྟེན་[66]མ་ཡིན། །༩༧།།
彼所许亦是　无诸量能破　因对疑说故　遣非因所依 [91]

अनुमानस्य भेदेन सा बाधोक्ता चतुर्विधा।

तत्राभ्युपायः कार्याङ्गं स्वभावाङ्गं जगत्स्थितिः ॥९२॥
རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །གནོད་པ་དེ་ནི་རྣམ་བཞིར་བཤད། །
དེ་ལ་ཁས་བླངས་འབྲས་རྟགས་ཏེ། །འགྲོ་ལ་གྲགས་པ་རང་བཞིན་རྟགས། ༔ །༩༨།།
由比量差别　说四种能害　所许是果因　众称是性因 [92]

आत्मापरोधाभिमतो भूतनिश्चययुक्तवाक्।

आप्तः स्ववचनं शास्त्रं चैकमुक्तं समत्वतः ॥९३॥
ཡང་དག་ངེས་ལྡན་བརྗོད་འདོད་པ། །བདག་གཞན་ཡིད་ཆེས་མཚུངས་པ་ཡི། །
ཕྱིར་ན་རང་གི་ཚིག་དང་ནི། །བསྟན་བཅོས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན། །༩༣།།
欲说正决定　自他信同故　将自语与论　合说为一种 [93]

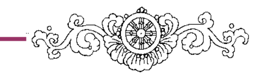
यथात्मनोऽप्रमाणत्वे वचनं न प्रवर्त्तते।

शास्त्रसिद्धे तथा नार्थे विचारस्तदनाश्रये ॥९४॥
ཇི་ལྟར་བདག་ནི་ཚད་མིན་ན། །ཚིག་ནི་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ། །
དེ་བཞིན་བསྟན་བཅོས་མི་བརྟེན་[67]ན། །དེར་གྲགས་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང་། །༩༩།།

---

65 《ཟེ་》《སྣར་》བར།
66 《ཟེ་》《སྣར་》བརྟེན།
67 《ཟེ་》《སྣར་》བརྟན།

如自若非量　言语则不转　如是不依论　彼称义观察 [94]

तत्प्रस्तावाश्रयत्वे हि शास्त्रं बाधकमित्यमुम्।

वक्तुमर्थं स्ववाचास्य सहोक्तिः साम्यदृष्टये ॥९५॥

མཚུངས་པར་བསྟན་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་དེའི། །སྐབས་རྟེན་ཉིད་ལ་གནོད་བྱེད་ཅེས། །

དོན་འདི་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་འདི། །རང་གི་ཚིག་དང་ལྷན་ཅིག་བཤད། །༩༥།།

亦说相同故　彼论时所依　则有所妨害　为显此义故　此自语同说 [95]

उदाहरणमप्यत्र सदृशं तेन वर्णितम्।

प्रमाणानामभावे हि शास्त्रवाचोरयोगतः ॥९६॥

དེས་ན་འདི་ལ་དཔེ་དག་ཀྱང་། །མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། །

ཚད་མ་རྣམས་ནི་ཡོད་མིན་ན། །བསྟན་བཅོས་ཚིག་མི་རུང་ཕྱིར་རོ། །༩༦།།

故于此诸喻　亦显示相同　若无有诸量　论语不可故 [96]

स्ववाग्विरोधे विस्पष्टमुदाहरणमागमे।

दिङ्मात्रदर्शनम् तत्र प्रेत्यधर्मो ऽसुखप्रदः ॥९७॥

རང་ཚིག་འགལ་ལ་གསལ་[68]བའི་དཔེ། །ལུང་ལ་[69]ཕྱོགས་ཙམ་བསྟན་པ་ཡིན། ༈ །

དེ་ལ་མ་འོངས་པ་ན་ཆོས། །བདེ་བ་མི་འགྲུབ་ཅེས་བྱ་ཡིན། ༈ །༩༧།།

自语违明喻　于教示方隅　彼说法未来　不感乐是喻 [97]

शास्त्रिणो ऽप्यतदालम्बे विरुद्धोक्तौ तु वस्तुनि।

न बाधा प्रतिबन्धः स्यात् तुल्यकक्षतया तयोः ॥९८॥

---

68 《སེ་》《སྣར་》 བསལ།

69 《སེ་》《སྣར་》 ལས།

དེ་ལ་རྟེན་མིན་དངོས་པོ་ལ། །བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བརྗོད་ན་ཡང་། །
གནོད་པ་མ་ཡིན་གཉིས་པོ་དག །ནུས་པ་མཚུངས་ཕྱིར་གེགས་བྱེད་འགྱུར། །༩༨།།
不依彼说事　纵违论非害　二者诸功能　相等故能碍 [98]

यथा स्ववाचि तच्चास्य तदा स्ववचनात्मकम्।

तयोः प्रमाणं यस्यास्ति तत् स्यादन्यस्य बाधकम्॥९९॥
དཔེར་ན་རང་གི་ཚིག་བཞིན་ཏེ། །དེ་ཡང་དེ་ཚེ་རང་ཚིག་བདག[70] ། ༄ །
དེ་དག་གང་ལ་ཚད་མ་ཡོད། །དེ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་འགྱུར། །༩༩།།
喻如自语违　彼亦自语性　彼中何有量　彼于余能害 [99]

प्रतिज्ञामनुमानं वा प्रतिज्ञा ऽपेतयुक्तिका।

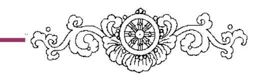
यथार्थ वा बाधेत कथमन्यथा॥१००॥
དེ་ལྟ་མིན་ན་རིགས་བྲལ་གྱི། །དམ་བཅའ་ནུས་པ་མཚུངས་པ་ཡི[71]། །
དམ་བཅའ་ཇི་བཞིན་དོན་ཅན་གྱི། །རྗེས་དཔག་ལ་ནི་ཇི་ལྟར་གནོད། །༡༠༠།།
非尔离理宗　功能相等宗　如何能妨害　如实义比量 [100]

प्रामाण्यमागमानां च प्रागेव विनिवारितम्।

अभ्युपायविचारेषु तस्माद् दोषो ऽयमिष्यते॥१०१॥
ལུང་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི། །སྔར་ཉིད་[72]རྣམ་པར་བཟློག་པ་ཡིན། ༄ །
དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་ཁས་བླངས་ནས། །དཔྱོད་པ་དག་ལ་སྐྱོན་འདི་འདོད[73]།༄ །༡༠༡།།

---

70 《ཐེ་》《སྣར་》དག
71 《ཐེ་》《སྣར་》ཡིས།
72 《ཐེ་》《སྣར་》ནི།
73 《ཐེ་》《སྣར་》འདོད་དེ།

诸教为量者　如前已广遮　是故受许已　观察许此过 [101]

तस्माद् विषयभेदस्य दर्शनार्थ पृथक् कृतः।

अनुमानाबहिर्भूतो ऽप्यभ्युपायः प्रबाधनात्॥ १०२॥

དེས་ན་གནོད་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་ལས། །ཁས་བླངས་ཕྱི་རོལ་གྱུར་མིན་ཡང༌། །

ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ཡི། །ཕྱིར་ན་ཐ་དད་བྱས་པ་ཡིན། །༡༠༢།།

妨害故受许　非离比量外　显境差别故　而作为别异 [102]

अन्यथा ऽतिप्रसङ्गः स्याद् व्यर्थता वा पृथक्कृतेः।

भेदो वाङ्मात्रवचने प्रतिबन्धः स्ववाच्यपि॥ १०३॥

དེ་ལྟ་[74]མིན་ན་ཐལ་ཆེས་པའམ། །ལོགས་ཤིག་བྱས་པ་དོན་མེད་འགྱུར། ༈ །

རང་གི་ཚིག་ཀྱང་ཐ་དད་པ། །ཚིག་ཙམ་བརྗོད་ལ་གེགས་[75]བྱེད་ཡིན། ༈ །༡༠༣།།

非尔应太过　或别说无义　自语亦别异　唯语即能碍 [103]

तेनाभ्युपगमाच्छास्त्र प्रमाणं सर्ववस्तुषु।

बाधकम् यदि नेच्छेत् स बाधकं किं पुनर्भवेत्॥ १०४॥

དེ་ཡིས་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་ནི། །ཁས་བླངས་ཕྱིར་ན་དངོས་ཀུན་ལ། །

གནོད་བྱེད་ཅེ་ན་གལ་ཏེ་དེ[76]། །མི་འདོད་གནོད་བྱེད་ཡིན་ནམ་ཅེ། །༡༠༤།།

若由彼受许　论是定量故　应害一切事　若不许彼者　岂是能害耶 [104]

स्ववाग्विरोधेभेदः स्यात् स्ववाक्शास्त्रविरोधयोः।

---

74 《པེ་》《སྣར་》ལྟར།

75 《པེ་》《སྣར་》འགེགས།

76 《པེ་》འགལ་ཏེ་དེའི། 《སྣར་》གལ་ཏེ་དེའི།

पुरुषेच्छाकृता चास्य परिपूर्णा प्रमाणता ॥ १०५ ॥

རང་ཚིག་འགལ་ན་རང་ཚིག་དང་། །བསྟན་བཅོས་འགལ[77]་ཐ་དད་མེད་འགྱུར། །

སྐྱེས་བུའི་འདོད་པས་བྱས་ན་འདི། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚད་མ་ཉིད། ༈ །༡༠༥།།

若自语违者　则自语及论　相违应无异　若士夫欲作　此即圆满量 [105]

तस्मात् प्रसिद्धेष्वर्थेषु शास्त्रत्यागे ऽपि न क्षतिः।

परोक्षेष्वागमानिष्टो न चिन्तैव प्रवर्त्तते ॥ १०६ ॥

དེས་ན་རབ་གྲགས་དོན་དག་ལ། །བསྟན་བཅོས་དོར་ནའང་[78]ཉེས་པ་མེད། །

ལྐོག་གྱུར་དག་ལ་བསྟན་བཅོས་ནི། །ཅི་འདོད་དཔྱོད་[79]པ་ཉིད་མི་འཇུག ། ༈ །༡༠༦།།

故于共许义　舍论无过失　不现不许论　观察则不转 [106]

विरोधोद्भावनप्राया परीक्षाप्यत्र तद्यथा।

अधर्ममूलं रागादि स्नानं चाधर्मनाशनाम्। १०७ ॥ १०७ ॥

འདི་ལ་བརྟག་པ་ཕལ་ཆེར་ནི། །འགལ་བ་བརྗོད་ཡིན་འདི་ལྟ་སྟེ། །

ཆགས་སོགས་ཆོས་མིན་རྩ་བ་དང་། །ཁྲུས་ཀྱིས་ཆོས་[80]དག་འགྱུར་བའོ། ༈།༡༠༧།།

于此善观察　多说相违义　贪等非法本　浴能净非法 [107]

शास्त्रं यत्सिद्धया युक्त्या स्ववाचा च न बाध्यते।

दृष्टे ऽदृष्टे ऽपि तद्ग्राह्यमिति चिन्ता प्रवर्त्यते ॥ १०८ ॥

མཐོང་དང་མ་མཐོང་བ་དག་ལ། །རིགས་པས་གྲུབ་དང་རང་ཚིག་གིས། །

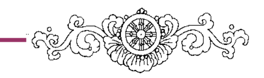
---

77 《པེ་》《སྣར་》 ཡིན།

78 《པེ་》《སྣར་》 བའང་།

79 《པེ་》《སྣར་》《ཅོ་》 མི་འདོད་དཔྱད།

80 《པེ་》《སྣར་》 +མིན།

གནོད་མེད་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་དེ། །གཟུང་བར་བྱ་ཕྱིར་དཔྱོད་འཇུག་འགྱུར། ༈ །༡༠༨།།

于见不见事　理成及自语　无害所有论　应取观察转 [108]

अर्थेष्वप्रतिषिद्धत्वात् पुरुषेच्छानुरोधिनः।

इष्टशब्दाभिधेयस्याप्तो ऽत्राक्षतवाग् जनः ॥ १०९ ॥

སྐྱེས་བུའི་འདོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་བ། །འདོད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་དོན་ལ། །

བཀག་མེད་ཕྱིར་ན་གནོད་མེད་དག །སྐྱེ་བོ་རྣམས་འདོད་ཡིད་ཆེས་ཡིན། ༈ །༡༠༩།།

士夫欲相系　欲声所诠义　无破故无害　众许所信解 [109]

उक्तः प्रसिद्धशब्देन धर्मस्तद्व्यवहारजः।

प्रत्यक्षादिमिता मानश्रुत्यारोपेण सुचिताः ॥ ११० ॥

ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྐྱེས་པ་ཡི། །ཆོས་དེ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད། །

མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡང་། །འཇལ་བྱེད་སྒྲ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད། ༈ །༡༡༠།།

名言所生法　名声之所诠　现量等所量　增能量声说 [110]

तदाश्रयभुवामिच्छानुरोधादनिषेधिनाम्।

कृतानामकृतानां च योग्यं विश्वं स्वभावतः ॥ १११ ॥

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཅན། །འདོད་པས་འཇུག་ཕྱིར་དགག་[81]མེད་པ། །

བྱས་དང་མ་བྱས་པ་རྣམས་སུ། །སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་རུང་། ༈ །༡༡༡།།

依彼所出生　欲转故无遮　已作未作等　种种性皆可 [111]

अर्थमात्रानुरोधिन्या भाविन्या भूतयापि वा।

बाध्यते प्रतिरुन्धानः शब्दयोग्यतयातया ॥ ११२ ॥

---

[81] 《པེ་》《སྣར་》བཀག

དོན་ཅམ་དང་ནི་རྗེས་འབྲེལ་ཅན། །བྱུང་[82]བ་འམ་ནི་འབྱུང་འགྱུར་བ། །
སྒྲ་ཡི་རྟུང་བ་ཉིད་དེ་ཡིས། །མི་མཐུན་པ་དག་གནོད་པར་འགྱུར། །༡༡༢།།
唯义相系属　已生或当生　声可即由彼　能害诸异品 [112]

तद्योग्यताबलादेव वस्तुतो घटितो ध्वनिः।

सर्वो ऽस्यामप्रतीते ऽपि तस्मिंस्तत्सिद्धता ततः ॥ ११३ ॥
གྲགས་པ་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ། །རྟུང་ཉིད་དེ་ཡི་སྟོབས་ཉིད་ལས། །
དེ་ལ་སྒྲ་ཀུན་འབྲེལ་དེས་ན། །དེ་ལ་དེ་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན། །༡༡༣།།
虽无名于事　可性由彼力　彼系一切声　故于彼彼成 [113]

असाधरणता न स्यात् बाधाहेतोरिहान्यथा।

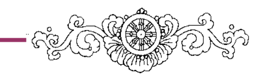
तन्निषेधो ऽनुमानात् स्याच्छब्दार्थे ऽनक्षवृत्तितः ॥ ११४ ॥
གཞན་དུ་འདིར་ནི་གནོད་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་ཐུན་མོང་ཉིད་[83]མི་འགྱུར། ༈ །
དེ་འགོག་རྗེས་དཔག་[84]ལས་འགྱུར་ཏེ། །སྒྲ་དོན་ལ་དབང་འཇུག་མེད་ཕྱིར། །༡༡༤།།
余则于此中　害因非不共　破彼应比量　声义根不转 [114]

असाधारणता तत्र हेतूनां यत्र नान्वयि।

सत्त्वमित्यप्युदाहारो हेतोरेवं कुतो मतः ॥ ११५ ॥
གང་ལ་ཡོད་རྗེས་འགྲོ་མེད་དེ[85]། །རྟགས་རྣམས་ཐུན་མོང་མིན་ཉིད་ཅེས། །
དེ་ལྟར་གཏན་ཚིགས་དཔེར་བརྗོད་པ། །འབྲས་བུ་དང་ནི་ལྡན་པར་འདོད། ༈ །༡༡༥།།

---

[82] 《པེ་》 འགྱུར། 《སྣར་》 འབྱུང་།
[83] 《པེ་》《སྣར་》 མིན།
[84] 《པེ་》 འགོག་རྗེས་དཔོག 《སྣར་》 འགག་རྗེས་དཔོག
[85] 《པེ་》《སྣར་》 དེར།

若有不随行　诸因名不共　如是说因喻　许具足果利 [115]

संकेतसंश्रयाः शब्दाः स चेच्छामात्रसंश्रयः।

नासिद्धिः शब्दसिद्धनामिति शाब्दप्रसिद्धिवाक् ॥ ११६ ॥

སྒྲ་ནི་བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན། །དེ་ཡང་འདོད་ཙམ་བརྟེན་པ་ཡིན། །
སྒྲ་ཡིས་གྲུབ་པ་མི་འགྲུབ་[86]མིན། །དེ་ལྟར་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་གསུངས། ༈ །༡༡༦།།

声依止于名　彼复唯依欲　声成非不成　如是说声名 [116]

अनुमानप्रसिद्धेषु विरुद्धाव्यभिचारिणः।

अभावं दर्शयत्येवं प्रतीरेरनुमात्वतः ॥ ११७ ॥

རྗེས་སུ་དཔག་པས་བསྒྲུབ་[87]རྣམས་ལ། །འགལ་བ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཅན། །
མེད་པར་སྟོན་ཡིན་དེ་ལྟ་བུའི། །གྲགས་པའི་རྗེས་དཔོག་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །༡༡༧།།

显比量所成　相违无不谬　如是者即是　共称比量故 [117]

अथ वा ब्रु वतो लोकस्यानुमा ऽभाव उच्यते।

किं तेन भिन्नविषया प्रतीतिरनुमानतः ॥ ११८ ॥

ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་བརྗོད་པ་ལ། །རྗེས་དཔག་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན། །
དེས་ན་[88]རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས། །གྲགས་པ་ཐ་དད་ཡུལ་ཅན་ཉིད། །༡༡༨།།

又世间所说　说无有比量　以是离比量　名称异有境 [118]

तेनानुमानाद् वस्तूनां सदसतानुरोधिनः।

---

86 《པེ་》 གྲུབ་པ་མ་གྲུབ། 《སྣར་》 སྒྲུབ་པ་གྲུབ།

87 《པེ་》《སྣར་》 བསྒྲུབས།

88 《པེ་》《སྣར་》 ནི།

भिन्नस्यातद्वशा वृत्तिस्तदिच्छाजेति सूचितम्॥ ११९॥
དེས་ན་དངོས་རྣམས་ཡོད་མེད་པའི། །རྗེས་སུ་འཇུག་ཅན་རྗེས་དཔག་ལས། །
ཐ་དད་དེ་དབང་མི་འཇུག་པ། །དེ་འདོད་ལས་སྐྱེས་ཡིན་ཞེས་བསྟན། ༄ །༡༡༩།།
故诸事有无　随转比量异　彼不自在转　显彼从欲生 [119]

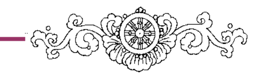
चन्द्रतां शशिनो ऽनिच्छन् कां प्रतीतिं स वाञ्छति।
इति तं प्रत्यदृष्टान्तं तदसाधारणं मतम्॥ १२०॥
རི་བོང་ཅན་ཟླར་མི་འདོད་པ། །དེ་གྲགས་གང་ཞིག་འདོད་པར་འགྱུར། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་དཔེ་མེད་ཅན། །དེ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་འདོད། ༄ །༡༢༠།།
有兔不许月　彼称何所许　故彼无同喻　许彼是不共 [120]

नोदाहरणमेवेकमधिकृत्येदमुच्यते।
लक्षणत्वात् तथा वृक्षो धात्रीत्युक्तौ च बाधनात्॥ १२१॥
དཔེ་འདི་ཉིད་དབང་བྱས་ནས་ནི། །དེ་སྐད་བཤད་མིན་མཚན་ཉིད་ཕྱིར། །
དེ་བཞིན་ད་[89]ཏིག་ཤིང་མིན་ཞེས། །བརྗོད་པ་ལ་ཡང་གནོད་ཕྱིར་རོ། །༡༢༡།།
非唯由此喻　故作如是说　如是说答帝　非树亦害故 [121]

अत्रापि लोके दृष्टत्वात् कर्पूररजतादिषु।
समयाद् वर्तमानस्य का ऽसाधारणतापि वा॥ १२२॥
འདིར་ཡང་ག་བུར་དངུལ་སོགས་ལ། །འཇིག་རྟེན་ན་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །
བརྡ་ལས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ལ[90]། །ཐུན་མོང་མིན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཅི། །༡༢༢།།

89 《སྣར་》《ཅོ་》 དེ།
90 《པེ་》《སྣར་》 ལས།

此龙脑汞等　世间亦见故　由名所转者　岂亦是不共 [122]

यदि तस्य क्वचित् सिध्येत् सिद्धं वस्तुबलेन तत्।

प्रतीतिसिद्धोपगमे ऽशशिन्यप्यनिवारणम्॥ १२३॥

གལ་ཏེ་ལ་ལར་དེ་གྲུབ་ན། །དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲུབ་ཡིན། །

གྲགས་གྲུབ་ཁས་ལེན་རི་བོང་ཅན། །མ་ཡིན་པ་ལའང་བཟློག་མེད་ཕྱིར། །༡༢༣།།

若有彼成者　彼应事力成　若许由名成　则于非有兔　亦无能遮故 [123]

तस्य बस्तुनि सिद्धस्य शशिन्यप्यनिवारणम्।

तद्वस्त्वभावे शशिनि वारणे ऽपि न दुष्यति॥ १२४॥

དངོས་པོ་ལ་ནི་གྲུབ་པ་དེ། །རི་བོང་ཅན་ལའང་བཟློག་པ་མེད[91]། །

དངོས་དེ་མེད་ན་རི་ཅན་ལ། །བཟློག་ཀྱང་ཉེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ༑ །༡༢༤།།

若于事成彼　有兔亦无遮　若无彼事者　于有兔虽遮　然非有过失 [124]

तस्मादवस्तुनियतसंकेतबलभाविनाम्।

योग्याः पदार्था धर्माणामिच्छाया अनिरिधनात्॥ १२५॥

དེའི་[92]ཕྱིར་དངོས་དེས་མེད་བརྡ་ཅན། །སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི[93]། །

རུང་བ་དོན་རྣམས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །འདོད་ལ་གེགས་བྱེད་མེད་ཕྱིར་རོ། ༑ །༡༢༥།།

故事无决定　有名从声生　诸法可说义　于欲无碍故 [125]

（梵缺） ॥ १२६ ॥

---

91 《པེ་》《སྣར་》 མེད་ཕྱིར།

92 《པེ་》《སྣར་》 དེ།

93 《པེ་》《སྣར་》 ཀྱིས།

གལ་ཏེ་ལ་ལར་དེ་གྲུབ་ན། །དེ་ནི་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲུབ་ཡིན། །
གྲགས་པས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། །རི་བོང་ཅན་ལའང་བཀག་མེད་ཕྱིར། ༈ །༡༢༦།།
若有彼成者　彼应事力成　若许由名成　有兔无遮故 [126]

तां योग्यतां विरुन्धानं संकेताप्रतिषेधजा।

प्रतिहन्ति प्रतीत्याख्या योग्यताविषये ऽनुमा॥ १२७॥
བརྗོད་བྱ་ཉིད་དེ་འགོག་པ་ལ། །བརྡ་འགོག་མེད་ལས་སྐྱེས་པ་ཡི། །
གྲགས་པ་ཞེས་བྱའི་རྗེས་སུ་དཔག །བརྗོད་བ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་གནོད་བྱེད། ༈ །༡༢༧།།
破彼可说性　从无破名生　谓名称比量　可有境能害 [127]

शब्दानामर्थमियमः संकेतानुविधायिनाम्।

नेत्यनेनोक्तमत्रैषां प्रतिषेधो विरुध्यते॥ १२८॥
འདིས་ནི་བརྡ་རྗེས་འཇུག་པ་ཡི། །སྒྲ་རྣམས་ལ་[94]ནི་དོན་ངེས་པ། །
ཡོད་མིན་ཅེས་[95]བརྗོད་དེ་དག་རྣམས། །དེར་འགོག་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན། ༈ །༡༢༨།།
此说随名转　诸声义无定　彼等若于彼　破则成相违 [128]

नैमित्तिक्याः श्रुतेरर्थमर्थं वा पारमार्थिकम्।

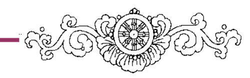
शब्दानां प्रतिरुन्धानो ऽबाधनार्हो हि वर्णितः॥ १२९॥
དེས་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་སྒྲ་ཡི[96]། །དོན་ནམ་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན། །
དོན་དམ་པ་ཉིད་འགོག་པ་ལ། །གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །༡༢༩།།
故有因声义　或是诸声义　破胜义性者　显示无妨害 [129]

---

94 《པེ་》《སྣར་》ལས།

95 《པེ་》《སྣར་》ཞེས།

96 《པེ་》《སྣར་》ཡིས།

तस्माद् विषयभेदस्य दर्शानाय पृथक्कृता।

अनुमानाबहिर्भू ता प्रतीतिरपि पूर्ववत्॥ १३० ॥

དེས་ན་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། །བསྟན་ཕྱིར་གྲགས་པ་རྗེས་དཔག་ལས། །

ཕྱིར་རོལ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་། །ཐ་དད་བྱས་ཡིན་སྔ་མ་བཞིན། ༈ །༡༣༠།།

显境差别故　名称虽非是　离比量之外　然作异如前 [130]

सिद्धयोः पृथगाख्याने दर्शयंश्च प्रयोजनम्।

एते सहेतुके प्राह नानुमाध्यक्षबाधने॥ १३१ ॥

གྲུབ་པ་ཐ་དད་བཤད་པ་ལ། །དགོས་པ་བསྟན་ཕྱིར་འདི་གཉིས་ནི། །

རྒྱུ་དང་བཅས་པར་རབ་བརྗོད་དེ། །མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་གནོད་ལ་མིན། །༡༣༡།།

成就说异者　所为故此二　及原因广说　非现比妨害 [131]

अत्राप्यध्यक्षबाधायां नानारूपतया ध्वनौ।

प्रसिद्धस्य श्रुतौ रूपं यदेव प्रतिभासते॥ १३२ ॥

མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་འདི་ལ་ཡང་། །སྒྲ་ནི་དུ་མའི་དངོས་ཉིད་དུ། །

གྲགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞིག །སྣ་ཚོགས་སུ་ནི་སྣང་བ་ཡི། །༡༣༢།།

此现量妨害　声亦共称为　多事之自性　由其不生起 [132]

अद्वयं शबलाभासस्यादृष्टेर्बुद्धिजन्मनः।

तदर्थार्थौक्तिरस्येव क्षेपे ऽध्यक्षेण बाधनम्॥ १३३ ॥

བློ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཉན་[97]ལ་གཉིས་མེད་སྣང་གྱུར་པ། །

[97] 《པེ·》《སྣར·》མཉན། 《ཅོ·》ཉེན།

དེ་དོན་དོན་བཤད་འདི་ཉིད་ནི། །སྒོང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་འགྱུར། ༈ །༡༣༣།།
现种种觉故　于闻无二现　为彼故说义　若舍弃此性　现量能妨害 133

तदेव रूपं तत्रार्थः शेष व्यावृत्तिलक्षणम्।

अवस्तुभूतं सामान्यमतस्तन्नाक्षगोचरः ॥ १३४ ॥
ངོ་བོ་དེ་ཉིད་དེ་ལ་དོན། །ལྷག་མ་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །
སྤྱི་ནི་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་དབང་སྤྱོད་ཡུལ་མིན[98]། ༈ །༡༣༤།།
彼自性是义　余是遮为相　总是无事性　彼非根行境 134

तेन सामान्यधर्माणामप्रत्यक्षत्वसिद्धितः।

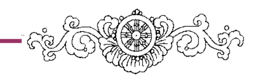
प्रतिक्षेपे ऽप्यबाधेति श्रावणोक्त्या प्रकाशितम् ॥ १३५ ॥
དེས་ན་སྤྱི་ཡི་ཆོས་རྣམས་ནི། །མངོན་སུམ་མིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །
སྤོང་ཡང་གནོད་པ་ཡོད་མིན་ཞེས། །མཉན་བྱ་སྨོས་པས་བསྟན་པ་ཡིན། ༈ །༡༣༥།།
以是总诸法　成立非现故　虽舍无违害　言所闻显示 135

सर्वथा ऽवाच्यरूपत्वात् सिद्ध्या तस्य समाश्रयात्।

बाधनात् तद्बलेनोक्तः श्रावणेनाक्षगोचरः ॥ १३६ ॥
རྣམ་ཀུན་[99]བརྗོད་བྱའི་དངོས་མིན་ཕྱིར། །གྲུབ་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ཕྱིར་དང་། །
དེ་ཡི་[100]སྟོབས་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར། །མཉན་བྱས་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བཤད། ༈ །༡༣༦།།
都非诠事故　成就依彼故　由彼力害故　说闻根行境 136

98 《སྣར་》ཡིན།
99 《སྣར་》སུན།
100 《སྣར་》སེ།

सर्वत्र वादिनो धर्मो यः स्वसाध्यतयेप्सितः।

तद्धर्मवति बाधा स्यान्नान्यधर्मेण धर्मिणि ॥ १३७ ॥

ཀུན་ཏུ་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི། །བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པའི་ཆོས་གང་ཡིན། །
ཆོས་དེ་ལྡན་ལ་གནོད་འགྱུར་གྱི། །ཆོས་གཞན་གྱི་ནི་ཆོས་ཅན་མིན། །༡༣༧།།

一切立者自　乐为所立法　具彼法能害　非余法有法 137

अन्यथास्योपरोधः को बाधिते ऽन्यत्र धर्मिणि।

गतार्थे लक्षणेनास्मिन् स्वधर्मिवचनं पुनः ॥ १३८ ॥

གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་ནི། །གནོད་ཀྱང་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་བཀག །
དོན་འདི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་ཀྱང་། །རང་གི་ཆོས་ཅན་སྨོས་པས་ནི། །༡༣༨།།

余于余有法　虽害此何破　此虽由相知　言自有法者 138

बाधायां धर्मिणो ऽपि स्याद् बाधेत्यस्य प्रसिद्धये।

आश्रयस्य विरोधन तदाश्रिताविरोधनात् ॥ १३९ ॥

ཆོས་ཅན་ལ་ནི་གནོད་པས་ཀྱང་། །གནོད་འགྱུར་ཞེས་ནི་གྲུབ་དོན་ཏེ། །
རྟེན་ནི་འགལ་བར་གྱུར་པ་ཡིས། །དེ་[101]བརྟེན་པ་ནི་འགལ་བའི་ཕྱིར། ༈ །༡༣༩།།

为成害有法　亦即成违害　由所依相违　依彼亦违故 139

अन्यथैवंविधो धर्मः साध्य इत्यभिधानतः।

तद्बाधामेव मन्येत स्वधर्मिग्रहणं ततः ॥ १४० ॥

གཞན་དུ་དེ་ལྟའི་རྣམ་ཅན་ཆོས། །བསྒྲུབ་བྱ་[102]ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། །

101 《ཐེ་》《སྣར་》 དེར།

102 《ཐེ་》《སྣར་》 བྱའི།

དེ་གནོད་ཉིད་ཡིན་པར་སེམས་པ། །དེས་ན་རང་གི་ཆོས་ཅན་སྨོས། ༈ །༡༩༠།།

余如是相法　说是所立故　思唯妨害彼　故言自有法 [140]

नन्वेतदप्यर्थशिद्धं सत्यं केचित्तु धर्मिणः।

केवलस्योपरोधे ऽपि दोषवत्तमुपागताः ॥ १४९ ॥

འདི་ཡང་དོན་གྱིས་གྲུབ་མིན་ནམ། །བདེན་དེ་[103]འགའ་ཞིག་ཆོས་ཅན་ནི། །

འབའ་ཞིག་བཀག་[104]པ་ལ་ཡང་ནི། །སྐྱོན་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་ཏོ། །༡༩༡།།

此岂非义成　实尔然有者　唯破于有法　许成就过失 [141]

यथा परैरनुत्पाद्यापूर्वरूपं न खादिकम्।

सकृच्छब्दाद्यहेतुत्वादित्युक्ते प्राह दूषकः ॥ १४२ ॥

དཔེར་ན་མཁའ་སོགས་གཞན་དག་གིས། །སྔོན་མེད་རང་བཞིན་སྐྱེད་[105]མེད་མིན། །

ཅིག་ཅར་སྒྲ་[106]སོགས་རྒྱུ་མིན་ཕྱིར། །ཞེས་བཤད་པ་ལ་སུན་འབྱིན་པ། །༡༩༢།།

如说虚空等　非由诸余缘　不生先无性　非顿声等因　于此说破云 [142]

तद्वद् वस्तुस्वभावो ऽसन् धर्मी व्योमादिरित्यपि।

नैवमिष्टस्य साध्यस्य बाधा काचन विद्यते॥ १४३ ॥

དེ་བཞིན་མཁའ་སོགས་ཆོས་ཅན་གྱི། །ངོ་བོ་འང་དངོས་མེད་ཅེས་བརྗོད་བཞིན། །

དེ་ལྟར་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ། །གནོད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པ་ཉིད། ༈ །༡༩༣།།

如是虚空等　有法性无事　如是乐所立　全无有妨害 [143]

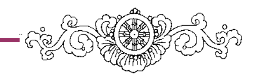
---

103 《སྡེ་》《སྣར་》 ཏེ།

104 《སྡེ་》 བསག

105 《སྡེ་》《སྣར་》 བསྐྱེད།

106 《སྡེ་》《སྣར་》 སྒ།

द्वयस्यापि हि साध्यत्वे साध्यधर्मोपरोधि यत्।

बाधनं धर्मिणास्तत्र बाधेत्येतेन वर्णितम्॥ १४४॥

འདིས་ནི་གཉིས་ཀ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད། །ཡིན་[107]ན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་གང་། །

བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་འགོག་པས། །དེ་ལ་གནོད་ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན། །༡༤༤།།

由此即显示　二俱是所立　若妨害有法　即破所立法　故于彼妨害 [144]

तथैव धर्मिणो ऽप्यत्र साध्यत्वात् केवलस्य न।

यद्येवमत्र बाधा स्यात् नान्यानुत्पाद्यशक्तिकः॥ १४५॥

དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཅན་ཡང་། །བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་འབའ་ཞིག་མིན། ༀ །

གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་[108]ན་འདིར་གནོད། །ཅིག་ཅར་སྒྲ་སོགས་རྒྱུ་མིན་ཕྱིར། །༡༤༥།།

如是性有法　亦所立非独　若如是有害　非顿声等因 [145]

सकृच्छब्दाद्यहेतुत्वात् सुखादिरिति पूर्ववत्।

विरोधिता भवेदत्र हेतुरैकान्तिको यदि॥ १४६॥

བདེ་སོགས་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་ནུས་མིན། །མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་སྔ་མ་བཞིན། ༀ །

གལ་ཏེ་འདི་ལ་གཏན་ཚིགས་ནི། །དེས་ན་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ཉིད། །༡༤༦།།

乐等非由余　能生非如前　若此因决定　即成相违者 [146]

क्रमक्रीयनित्यतयोरविरोधाद् विपक्षतः।

व्यावृत्तेः संशयान्नायं शेषवद् भेद इष्यते॥ १४७॥

རིམ་བཞིན་བྱེད་དང་མི་རྟག་ཉིད། །འགལ་བ་མེད་ཕྱིར་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །

---

107 《པེ·》《སྣར·》མིན།

108 《པེ·》《སྣར·》ལྟར།

ལྡོག་ལ་ཟེ་ཚོམ་ཟ་བས་ན། །འདི་ནི་ལྷག་ལྡན་ཁྱད་པར་འདོད། ༄ །༡༤༧།།
渐作与无常　无所相违故　异品返有疑　许此有余别 [147]

स्वयमिष्टो यतो धर्मः साध्यस्तस्मात् तदाश्रयः।

बाध्यो न केवलो नान्यसंश्रयो वेति सूचितम्॥ १४८॥
གང་ཕྱིར་རང་ཉིད་འདོད་པའི་ཆོས། །བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཕྱིར་དེ་རྟེན་[109]ནི། །
གནོད་ཡིན་འབའ་ཞིག་པ་ཉིད་དམ། །གཞན་རྟེན་ལ་མིན་ཞེས་བསྟན་ཏོ། ༄ །༡༤༨།།
由自所乐法　是为所立故　彼所依是害　显非唯有法　或于余所依 [148]

स्वयं श्रुत्यान्यधर्माणां बाधा बाधेति कथ्यते।

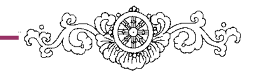
तथा स्वधर्मिणान्यस्तधर्मिणो ऽपीति कथ्यते॥ १४९॥
རང་ཉིད་སྒྲ་ཡིས་ཆོས་གཞན་ལ། །གནོད་པས་གནོད་མིན་ཞེས་བསྟན་པ། །
དེ་བཞིན་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱིས། །ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་ཡང་ཞེས་བརྗོད།༄ །༡༤༩།།
由自声显示　害余法非害　如是自有法　亦说余有法 [149]

सर्वसाधनदोषेण पक्ष एवोपरोध्यते।

तथापि पक्षदोषत्वं प्रतिज्ञामात्रभाविनः॥ १५०॥
སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱོན་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ནི་གནོད་འགྱུར་བ། །
དེ་ལྟ་ན་ཡང་དམ་བཅའ་བ། །ཙམ་དང་འབྲེལ་བ་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན། །༡༥༠།།
一切能立过　皆妨害于宗　虽尔唯与宗　相属是宗过 [150]

उत्तरावयापेक्षो यो दोषः सो ऽनुबध्यते।

109 《པེ་》བརྟེན།

तेनेत्युक्तमतो पक्षदोषो ऽसिद्धाश्रयादिकः॥ १५१॥

ཡན་ལག་ཕྱི་མ་ལ་ལྟོས་སྐྱོན། །གང་ཡིན་དེ་ནི་དེ་ཉིད་དང་། །
རྗེས་འབྲེལ་ཞེས་བཤད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །རྟེན་སོགས་[110]མ་གྲུབ་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན། ༈ །༡༥༡།།

待后支诸过　说唯彼系属　是故所依等　不成非宗过 [151]

धर्मिधर्मविशेषाणां स्वरूपस्य च धर्मिणः।

बाधा साध्याङ्गभूतानामनेनैवोपदर्शिता॥ १५२॥

འདིས་[111]སྒྲུབ་ཡན་ལག་གྱུར་པ་ཡི། །ཆོས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། །
ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ། །གནོད་པ་དག་ནི་བསྟན་པ་ཡིན། །༡༥༢།།

此显所立支　有法法差别　及有法自性　诸有妨害者 [152]

तत्रोदाहृतिदिङ्मात्रमुच्यते ऽर्थस्य दृष्टये।

द्रव्यलक्षणयुक्तो ऽन्यः संयोगे ऽर्थो ऽस्ति दृष्टिभाक्॥ १५३॥

དེ་ལ་དོན་ནི་[112]བསྟན་པ་ཡི། །དོན་དུ་དཔེ་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་བརྗོད། ༈ །
ལྡན་དོན་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན། །མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་གཞན་ཡོད་མིན[113]། །༡༥༣།།

为显彼义故　略说喻方隅　相应义实相　依见有余非 [153]

अदृश्यस्य विशिष्टस्य प्रतिज्ञा निष्प्रयोजना।

इष्टो ह्यवयवी कार्यं दृष्ट्वा ऽदृश्येष्वसम्भवि॥ १५४॥

མ་མཐོང་ཁྱད་པར་ཅན་མིན་ལ[114]། །དམ་བཅའ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད། ༈ །

---

110 《སེ་》《སྣར་》ཕྱོགས།
111 《སེ་》《སྣར་》འདི།
112 《སེ་》《སྣར་》འདི།
113 《སེ་》《སྣར་》ཡིན།

མ་མཐོང་བ་ལ་འབྲས་མེད་པ། །མཐོང་ན་ཡན་ལག་ཅན་སྒྲུབ་འདོད། །༡༥༤།།

不见非有别　立宗则无为　不见见无果　欲成立有支 [154]

अविशिष्टस्य चान्यस्य साधने सिद्धसाधनम्॥

गुरुत्वाधोगती स्यातां यद्यस्य स्यात् तुलानतिः॥ १५५॥

ཁྱད་པར་ཅན་མིན་གཞན་ཡོད་ནི། །སྒྲུབ[115]ན་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པ་ཉིད། ༈ །

གལ་ཏེ་འདི་ལྕི་འོག་འགྲོར་འགྱུར། །སྲང་ནི་དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར། །༡༥༥།།

立余无差别　是立已极成　若此重下堕　天平应低下 [155]

तन्निर्गुणक्रियस्तस्मात् समवायि न कारणम्।

तत एव न दृश्यो ऽसावदृष्टेः कार्यरूपयोः॥ १५६॥

དེས་ན་ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་པ། །དེ་ཕྱིར་འདུ་བ་ཅན་རྒྱུ་མིན། ༈ །

དེ་ཕྱིར་འབྲས་བུ[116]ངོ་བོ་དག །མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་དེ་མཐོང་མིན། །༡༥༦།།

故无德作用　故非和合因　故果自性等　无见故非见 [156]

तद्वाधान्यविशेषस्य नान्तरीयकभाविनः।

आसूक्ष्माद् द्रव्यमालायास्तोल्यत्वादंशुपातवत्॥ १५७॥

དེས་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ། །ཁྱད་པར་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན། ༈ །

ཕྲ་མོ་ནས་བརྩམས་རྫས་འཕྲེང་དག །གཅལ་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྫས་གཞན་གྱི། །༡༥༧།།

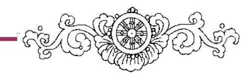
故无则不生　余差别有害　从微起实鬘　称故余实重 [157]

---

114 《པེ་》《སྣར་》པ།

115 《པེ་》《སྣར་》གྲུབ།

116 《པེ་》《སྣར་》བུའི།

द्रव्यान्तरगुरुत्वस्य गतिर्नैत्यपरो ऽब्रवीत्।

तस्य क्रमेणं संयुक्ते पांशुराशौ सकृद् युते॥ १५८॥

ལྡི་ཉིད་མི་རྟོགས་རས་བལ་གྱི[117]། །འདབ་བཞག་བཞིན་ཞེས་གཞན་དག་ཟེར།༔།

དེ་ཡི་ཅིག་ཅར་ལྡན་པ་དང་། །སོ་སོར་ལྡན་པའི་རྡུལ་ཚོགས་དག[118] །༡༥༨།།

他说不可知　如渐添棉絮　彼若顿具足　与别具尘聚 [158]

भेदः स्याद् गौरवे तस्मात् पृथक् सह च तोलिते।

सुवर्नमाषकादीनां संख्यासाम्यं न युज्यते॥ १५९॥

སོ་སོར་ལྷན་ཅིག་གཅལ[119]་བ་ན། །དེ་ཕྱིར་ལྡིད་[120]ནི་ཐ་དད་འགྱུར། །

མ་ཤ་ལ་སོགས་རིམ་པ་ཡིས[121]། །གྲངས་མཚུངས་པ་ནི་མི་རུང་ངོ་།༔།༡༥༩།།

若别俱称时　故重应各异　尘沙等渐次　数等不应理 [159]

सर्षपादा महाराशेरुत्तरोत्तरवृद्धिमत्।

गौरवं कार्यमालाया यदि नैवोपलभ्यते॥ १६०॥

གལ་ཏེ་ཡུངས་ཀར་ནས་བརྩམས་ཏེ། །ཚོགས་ཆེན་གོང་[122]ནས་གོང་དུ་ནི། །

འཕེལ་ལྡན་འབྲས་བུའི་འཕྲེང་བ་ཡི། །ལྡི་བ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ན[123]། །༡༦༠།།

若从芥子起　渐增成大聚　其果如鬘等　重不可知者 [160]

---

117 《པེ་》《སྣར་》གྱིས།

118 《པེ་》《སྣར་》སོགས་བཞིན།

119 《པེ་》《སྣར་》བཅལ།

120 《པེ་》《སྣར་》ལྡིད།

121 《པེ་》《སྣར་》ཡི།

122 《པེ་》《སྣར་》གོངས།

123 《པེ་》《སྣར་》ཉིད།

आ सर्षपाद् गौरवं तु दुर्लक्षितमनल्पकम्।

तोल्यं तत्कारणं कार्यगौरवानुपलक्षणात्॥ १६१ ॥

ཡུངས་ཀར་བར་གྱི་ལྗིད་[124]དག་ཀྱང་། །ཆུང་ངུ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བས། །
འབྲས་བུའི་ལྗིད་[125]ནི་མི་རྟོགས་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྒྱུ་ཉིད་གཞལ་བྱར་འགྱུར། ༔ །༡༦༧།།

芥子间重量　微小极难知　不知果重故　彼因是可称 [161]

नन्वदृष्टों ऽशुवत् सो ऽर्थो न च तत्कार्यमीक्ष्यते।

गुरुत्वागतिवत् सर्वतद्गुणानुपलक्षणात्॥ १६२ ॥

དོན་དེ་མཐོང་མེད་རས་འདབ་བཞིན། །དེ་ཡི་འབྲས་བུའང་རྟོགས་པ་མེད། ༔ །
ལྗིད་[126]ཉིད་རྟོགས་མེད་བཞིན་དུ་དེའི། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྟོགས་མེད་ཕྱིར། །༡༦༣།།

义无见如棉　彼果亦无知　如重不可知　彼德皆无知 [162]

माषकादेरनाधिक्यम् अनतिः सोपलक्षणम्।

यथास्वमक्षेणादृष्टे रूपादावधिकाधिके॥ १६३ ॥

མ་ཤ་ལ་སོགས་ལྷག་ཡོད་མིན། །དམའ་མེད་དེ་ནི་ཉེར་མཚོན་ཏེ། །
གཟུགས་སོགས་ལྷག་དང་ལྷག་ཅེ་[127]བཞིན། །རང་གི་དབང་པོས་མཐོང་མེད་ཕྱིར། །༡༦༣།།

磨沙等无增　无低所表示　色等增如增　自根无见故 [163]

अभ्युपायः स्ववागाद्यबाधायाः सम्भवेन तु।

124 《པེ་》《སྣར་》ལྡིད།
125 《པེ་》《སྣར་》ལྡིད།
126 《པེ་》《སྣར་》ལྡིད།
127 《པེ་》《སྣར་》ཇེ།

उदाहरणमप्यन्यदिशा गम्यं यथोक्तया॥ १६४॥

ཁས་བླངས་རང་གི་ཚིག་[128]སོགས་ཀྱིས། །གནོད་པ་དག་ནི་སྲིད་པས་ན། །
དེ་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་ནི། །དཔེར་བརྗོད་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ། །༡༦༤།།

受许自语等　由有诸妨害　由所说一分　余喻亦应知 [164]

त्रिकालविषयत्वात् तु कृत्यानामतथात्मकम्।

तथा परं प्रति न्यस्तं साध्यं नेष्टं तदापि तत्॥ १६५॥

བྱ་བ་དུས་གསུམ་ཡུལ་ཅན་ཕྱིར། །དེ་ལྟའི་བདག་མིན་གཞན་དག་ལ། །
དེ་ལྟར་བཀོད་དེ་དེ་ཡི་ཚེ། །མི་འདོད་ན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར། ༈ །༡༦༥།།

三世有境故　非如是体性　对他立尔时　不乐亦所立 [165]

प्रत्ययनाधिकारे तु सर्वासिद्धवरोधिनी।

यस्मात् साध्यश्रुतिर्नेष्टं विशेषमवलम्बते॥ १६६॥

ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱིས་[129]མ་གྲུབ་པ། །ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་སྒྲ། །འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟེན་མིན། ༈ །༡༦༦།།

能知时不成　一切皆能知　是故所立声　非依乐差别 [166]

तेनाप्रसिद्धदृष्टान्तहेतुदाहरणं कृतम्।

अन्यथा शशाश्रृङ्गादौ सर्वासिद्धे ऽपि साध्यता॥ ॥

དེས་ན་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་དག །མ་གྲུབ་དཔེར་ནི་བྱས་པ་ཡིན། །
གཞན་དུ་རི་བོང་རྭ་ལ་སོགས། །མ་གྲུབ་ཀུན་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར། །༡༦༧།།

---

128 《སེ་》《སྣར་》ཚིགས།

129 《སེ་》《སྣར་》ཀྱི།

故喻因不成　作为所例喻　余则兔角等　不成皆所立 [167]

सर्वस्य चाप्रसिद्धत्वात् कथञ्चित् तेन न क्षमाः।

कर्मादिभेदोपक्षेपपरिहारविवेचने॥ १६८॥

ཐམས་ཅད་རྣམ་འགས་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །དེས་ན་ལས་ལ་སོགས་པ་ཡི། །

ཁྱད་པར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡི། །ལན་གྱིས་རྣམ་འབྱེད་ནུས་མ་ཡིན། ༄ །༡༦༨།།

皆有不成故　故举作业等　差别而解答　不能辨差别 [168]

प्रागसिद्धस्वभावत्वात् साध्यो ऽवयव इत्यसत्।

तुल्या सिद्धान्तता ते हि येनोपगमलक्षणाः॥ १६९॥

སྔར་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཕྱིར། །བསྒྲུབ་བྱའི་ཡན་ལག་ཅེས་དུང་མིན། ༄ །

གང་གིས་ཁས་བླངས་མཚན་ཉིད་འགྱུར། །དེ་ཡང་[130]བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་མཚུངས། ༄ །༡༦༩།།

先未成性故　非可所立支　由誰受许相　彼同所立性 [169]

समुदायस्य साध्यत्वे ऽप्यन्योन्यस्य विशेषणम्।

साध्यं द्वयं तदा ऽसिद्धं हेतुदृष्टान्तलक्षणम्॥ १७०॥

ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་ཡིན་ནའང་། །གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་ཅན། །

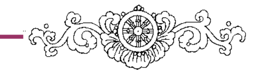
བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཚེ་གཏན་ཚིགས་དང་། །དཔེ་ཡི་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་འགྱུར། ༄ །༡༧༠།།

聚虽是所立　言二互差别　是所立尔时　因喻相不成 [170]

असम्भवात् साध्यशब्दो धर्मिवृत्तिर्यदीष्यते।

शास्त्रेणालं यथायोगं लोक एव प्रवर्त्तताम्॥ १७१॥

130 《པེ་》《སྣར་》ཡི།

མི་སྲིད་ཕྱིར་ན་[131]བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲ། །གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་ལ་འཇུག་འདོད། །
བསྟན་བཅོས་ཅི་བྱ་ཅི་རིགས་པར། །རང་ཉིད་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མིན[132]། ༈ །༡༧༡།།

无故所立声　许于有法转　论何为非理　如应随自转 [171]

साधनाख्यानसामर्थ्यात् तदर्थे साध्यता मता।

हेत्वादिवचनैर्व्याप्तेरनाशंक्यं च साधनम्॥ १७२॥

སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཉིད་ལས། །དོན་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་རྟོགས། ༈ །
གཏན་ཚིགས་སོགས་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་ཕྱིར། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ་དོགས་པའང་མེད། །༡༧༢།།

由显能立势　知彼义所立　因等相遍故　于能立无疑 [172]

पूर्वावधारणे तेन प्रतिज्ञालक्षणाभिधा।

व्यर्था व्याप्तिफला सोक्तिः सामर्थ्याद् गम्यते ततः॥ १७३॥

སྔར་ངེས་བཟུང་ན་དེ་ཡིས་ནི། །དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་དོན་མེད། །
དེ་ཕྱིར་ཤུགས་ཀྱིས་དེར་བརྗོད་པས། །ཁྱབ་པའི་འབྲས་ཅན་ཡིན་པར་རྟོགས། ༈ །༡༧༣།།

前定辞则彼　说宗相无义　故势于彼说　了知有遍果 [173]

विरुद्धतेष्टासम्बन्धो ऽनुपकारसहास्थिती।

एवं सर्वाङ्गदोषाणां प्रतिज्ञादोषता भवेत्॥ १७४॥

འགལ་བ་འདོད་དང་འབྲེལ་མེད་དེ། །ཕན་མེད་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ། ༈ །དེ་ལྟ་ན་ནི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན། །ཐམས་ཅད་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར། །༡༧༤།།

相违乐无系　无益不共处　如是因过失　皆应成宗过 [174]

131 《ཟེ་》《སྣར་》ན།
132 《ཟེ་》《སྣར་》ཡིན།

पक्षदोषः परापेक्षो नेति च प्रतिपादितम्।

इष्टासम्भव्यसिद्धश्च स एव स्यान्निराकृतः॥ १७५॥

ཕྱོགས་སྐྱོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་ནི། །མ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །

འདོད་པ་མེད་ན་[133]མ་གྲུབ་ཡིན། །མི་རྟགས་གཏན་ཚིགས་དང་ལྡན་པས། །༡༧༥།།

宗过非待他　此如前已说　无乐是不成　由具无常因 [175]

अनित्यत्वसहेतुत्वे शब्द एवं प्रकीर्त्तयेत्।

दृष्टान्ताख्यानतो ऽन्यत् किमस्त्यत्रार्थानुदर्शनम्॥ १७६॥

སྒྲ་ལ་དེ་ལྟར་རྗོད་བྱེད་ན། །དེ་ལྟར་དེ་ནི་བཟློག་པར་འགྱུར། །

འདི་ལ་དཔེ་བསྟན་པ་ཉིད་ལས། །དོན་གཞན་ཅི་ཞིག་མཐོང་བ་ཡོད། །༡༧༦།།

声如是说者　如是彼应遮　此中唯显喻　见有何余义 [176]

विशेषभिन्नामाख्याय सामान्यस्यानुवर्तने।

न तद्व्याप्तिः फलं वा किं सामान्येनानुवर्तने॥ १७७॥

ཁྱད་པར་ལ་ནི་གཞན་བརྗོད་ནས། །སྤྱི་ཡི་[134]རྗེས་སུ་འཇུག་པས་ན། །

དེ་ཁྱབ་མ་ཡིན་སྤྱི་རྗེས་སུ། །འཇུག་ལ་འབྲས་བུའང་ཅི་ཞིག་ཡོད། །༡༧༧།།

差别说余已　由总随转者　非遍总随转　此复有何果 [177]

स्यान्निराकरणं शब्दे स्थितेनैवेत्यतो ऽब्रवीत्।

विरुद्धविषये ऽन्यस्मिन् वदन्नाहान्यतां श्रुतेः॥ १७८॥

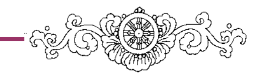
དེ་ཕྱིར་སྒྲ་ལ་གནས་པ་ཡི[135]། །མི་རྟག་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་ཞེས་གསུངས། །

---

133 《པེ་》《སྣར་》ལ་མེད་ནའང་།

134 《པེ་》《སྣར་》ནི།

ཡུལ་གཞན་ལ་ནི་འགལ་སྨྲ་བས། །སྒྲ་ནི་གཞན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན། །༡༧༨།།

故说住于声　无常性即遣　于余境违说　故说声为余 [178]

स च भेदाप्रतिक्षेपात् सामान्यानां न विद्यते।

वृक्षो न शिंशपैवेति यथा प्रकरणे क्वचित्॥ १७९ ॥

སྤྱི་ནི་ཁྱད་པར་མི་སྤོང་ཕྱིར། །དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ༄ །

དཔེར་ན་སྐབས་འགར་ཤིང་ཤ་པ། །ཉིད་ནི་ཤིང་མིན་ཞེས་པ་བཞིན། །༡༧༩།།

总不舍别故　彼亦不应理　喻如有时说　桦树性非树 [179]

सर्वश्रुतेरेकवृत्तिनिषेधः स्यान्न चेयता।

सो ऽसवः सर्वभेदानामतत्त्वे तदसम्भवात्॥ १८० ॥

ཐམས་ཅད་མཉན་པ་གཅིག་ཉིད་ལ། །འཇུག་པ་འགོག་འགྱུར་དེ་ཙམ་གྱིས། །

ཐམས་ཅད་མིན་མིན་ཁྱད་པར་ཀུན། །དེ་མེད་[136]ན་དེ་མེད་འགྱུར་ཕྱིར། །༡༨༠།།

一切可闻言　唯彼于一转　故非非一切　于一切差别　无彼彼无故 [180]

ज्ञाप्यज्ञापकयोर्भेदात् धर्मिणो हेतुभाविनः।

असिद्धेर्ज्ञापकत्वस्य धर्म्यसिद्धः स्वसाधने॥ १८१ ॥

ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་ཐ་དད་ཕྱིར། །ཆོས་ཅན་གཏན་ཚིགས་དངོས་གྱུར་ནི། །

ཤེས་བྱེད་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །ཆོས་ཅན་རང་སྒྲུབ་བྱེད་མ་གྲུབ། །༡༨༡།།

能所知异故　有法为因事　能知不成故　其有法为自　能立不极成 [181]

धर्मधर्मिविवेकस्य सर्वभावेष्वसिद्धितः।

---

135 《པེ་》《སྣར་》ཡིན།

136 《པེ་》《སྣར་》མིན།

सर्वत्र दोषस्तुल्यश्चेन्न संवृत्त्या विशेषतः ॥ १८२ ॥
དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཆོས་དང་ནི། །ཆོས་ཅན་རྣམ་དབྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། །
ཀུན་ལ་ཉེས་མཚུངས་ཞེ·[137]ན་མིན། །ལྡོག་པ·[138]ཁྱད་པར་ཡོད་ཕྱིར་རོ། །༡༨༢།།
一切事无法　有法差别故　一切过相同　否遮有别故 [182]

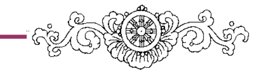
परमार्थविचारेषु तथाभूताप्रसिद्धितः।
तत्त्वान्यत्वं पदार्थेषु सांवृतेषु निषिध्यते ॥ १८३ ॥
དོན་དམ་པར་ནི་རྣམ་དཔྱད་ནི[139]། །དེ་ལྟ་བུར་གྲུར་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །
ཀུན་རྫོབ་པ་ཡི་དངོས་རྣམས་ལ། །དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་འགོག་པར་འགྱུར། ༔ །༡༨༣།།
若观察胜义　如是不成故　于诸世俗事　破自性他性 [183]

अनुमानानुमेयार्थव्यहारस्थितिस्त्वियम्।
भेदं प्रत्ययसंसिद्धमवलम्ब्य च कल्प्यते ॥ १८४ ॥
དཔག་བྱ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡི། །དོན་གྱི་ཐ་སྙད་གནས་པ་འདི། །
ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་ཐ་དད་ལ། །བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ཡིན། ༔ །༡༨༤།།
此安住所比　能比义名言　于识成各异　是依此施设 [184]

यथास्वं भेदनिष्ठेषू प्रत्ययेषू विवेकिनः।
धर्मी धर्माश्च भासन्ते व्यवहारस्तदाश्रयः ॥ १८५ ॥
བདག་ཉིད་ཅི·[140]ལྟའི་ཐ་དད་ཀྱི། །མཐར་ཐུག་ཤེས་ལ་ཐ་དད་པར། །

---

137 《པེ·》《སྣར·》ཤེས།
138 《པེ·》《སྣར·》པའི།
139 《པེ·》《སྣར·》ན།
140 《པེ·》《སྣར·》ཇི།

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སྣང་གྱུར་པ། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་རྟེན་[141]ཡིན་ནོ། ༈ །༡༨༥།།

如本性各异　于彼究竟识　现法有法异　是名言所依 [185]

व्यवहारोपनीतो ऽत्र स एवाश्लिष्टभेदधीः।

साध्यः साधनतां नीतस्तेनासिद्धः प्रकाशितः ॥ १८६ ॥

འདི་[142]ནི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་[143]པ། །ཐ་དད་བློ་དང་འབྲེལ་མེད་ཅན[144]། །

ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། །བྱས་པ་དེས་ན་མ་གྲུབ་བསྟན། ༈ །༡༨༦།།

此名言所立　异觉无系属　有法作能立　故显示不成 [186]

भेदसामान्ययोर्धर्मभेदादंगांगिता ततः।

यथा ऽनित्यः प्रयत्नोत्थः प्रत्यत्नोत्थतया ध्वनिः ॥ १८७ ॥

དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྤྱི་ཆོས་ཐ། །དང་ཕྱིར་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ཉིད། །

དཔེར་ན་རྩོལ་བྱུང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །རྩོལ་བྱུང་སྒྲ་ནི་མི་རྟག་བཞིན། །༡༨༧།།

别总法异故　因与有因性　喻如勤发故　勤发声无常 [187]

पक्षाङ्गत्वे ऽप्यबाधत्वान्नासिद्धिर्भिन्नधर्मिणि।

यथाश्वो न विषाणित्वादेष पिण्डो विषाणवान्॥ १८८ ॥

ཕྱོགས་ཡན་ལག་ནའང་གནོད་མེད་ཕྱིར། །ཆོས་ཅན་ཐ་དད་མ་གྲུབ་མིན། །

དཔེར་ན་གོང་[145]བུ་རྭ་ཅན་འདི། །རྭ་ཅན་ཉིད་ཕྱིར་རྟ་མིན་བཞིན། །༡༨༨།།

---

141 《པེ་》《སྣར་》བརྟེན།

142 《པེ་》《སྣར་》འདིར།

143 《པེ་》《སྣར་》གཞག

144 《པེ་》《སྣར་》ཕྱིར།

145 《པེ་》《སྣར་》སོང་།

虽是宗支分　无害故有法　非不成各异　喻此有角体　有角故非马 [188]

साध्यकालाङ्गता वा न निवृत्तेरुपलक्ष्य तत्।
विशेषो ऽपि प्रतिज्ञार्थौ धर्मभेदान्न युज्यते॥ १८९॥

ཡང་ན་དེ་ རྟོགས་ནས་ལྡོག་ཕྱིར། །བསྒྲུབ་བྱའི་དུས་སུ་ཡན་ལག་མིན། །
ཆོས་ཐ་དད་ཕྱིར་ཁྱད་པར་ཡང་། །དམ་བཅའི་དོན་དུ་འཐད་མ་ཡིན། ༔ །༡༨༩།།

又知已退故　所立时非支　法异故差别　为宗义非理 [189]

पक्षधर्मप्रभेदेन सुखग्रहणसिद्धये।
हेतुप्रकरणार्थस्य सूत्रसंक्षेप उच्यते॥ १९०॥

གཏན་ཚིགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན། །བདེ་བར་བཟུང་བ་གྲུབ་བྱའི་ཕྱིར། །
ཕྱོགས་ཆོས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིས། །མདོར་བསྡུས་པ་ནི་གསུངས་པ་ཡིན། ༔ །༡༩༠།།

诸因差别义　为成易持故　以宗法差别　而总略宣说 [190]

अयोगं योगमपरैरत्यन्तायोगमेव च।
व्यवच्छिनत्ति धर्मस्य निपातो व्यतिरेचकः॥ १९१॥

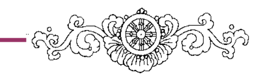
ཆོས་ཀྱི་ཚིག་ཕྲད་ཐ་དད་པར། །བྱེད་པས་མི་ལྡན་གཞན་ལྡན་པ[146]། །
ཤིན་ཏུ་མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་བྱེད། །ཁྱད་པར་ཁྱད་པར་ཅན་དག་དང་། །༡༩༡།།

以法介词异　遮不具余具　及极其非有　与能别所别 [191]

विशेषणविशेष्याभ्यां क्रियया च सहोदितः।

146 《སེ་》《སྣར་》དང་།

विवक्षातो ऽप्रयोगे ऽपि सर्वो ऽर्थो ऽयं प्रतीयते ॥ १९२ ॥

བྱ་བ་དག་[147]ནི་ལྷན་ཅིག་བརྗོད། །དེ་སྦྱར་མེད་ཀྱང་[148]བརྗོད་འདོད་ལས། །

དེ་དོན་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །གང་ཕྱིར་དག་[149]འབྲས་རྣམ་གཅོད་ཕྱིར། །༡༩༣།།

所作同时说　虽未加乐说　即当知彼义　语果遮止故 [192]

व्यवच्छेदफ़लं वाक्यं यतश्चैत्रो धनुर्धरः।

पार्थो धनुर्धरो नीलं सरोजमिति वा यथा ॥ १९३ ॥

དཔེར་ན་ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་པའམ། །སྲིད་སྒྲུབ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་པ་[150]འམ། །

སྔོན་པོ་མཚོ་སྐྱེས་[151]འགྱུར་ཞེས་བཞིན། །དེར་ཡང་བློ་བོ་[152]རྣམ་གཅོད་པ[153]། །༡༩༣།།

如说黑善射　或有猛善射　或说青莲花　彼复遮相对 [193]

प्रतियोगिव्यच्छेदस्तत्राप्यर्थेषु गम्यते।

तथा प्रसिद्धेः समार्थ्यास् विवक्षानुगमाद् ध्वनेः ॥ १९४ ॥

དོན་རྣམས་ལ་ནི་རྟོགས་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ལྟར་གྲགས་དང་ནུས་པ་དང་། །

སྒྲ་ནི་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འབྲང་ཕྱིར། །དེས་ན་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་པས། །༡༩༤།།

147 《པེ་》《སྣར་》དང་།

148 《པེ་》《སྣར་》དང་།

149 《པེ་》《སྣར་》དག

150 《པེ་》《སྣར་》བྱ།

151 《པེ་》《སྣར་》ཞེས།

152 《པེ་》《སྣར་》བློ་གོ།

153 《པེ་》《སྣར་》པའི།

而了知诸义　如是称及能　声乐说转故　故由遮不具 [194]

तदयोगव्यवच्छेदाद् धर्मी धर्मविशेषणम्।

तद्विशिष्टतया धर्मो न निरन्वयदोषभाक् ॥ १९५ ॥

ཆོས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་[154]ཁྱད་པར་ཡིན། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས། །

རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཧེན་[155]མིན། ༔ །༡༩༥།།

以法别有法　以彼所别法　非无随过依 [195]

स्वभावकार्यसिद्ध्यर्थं द्वौ द्वौ हेतुविपर्ययौ।

विवादाद् भेदसामान्ये शेषो व्यावृत्तिसाधनः ॥ १९६ ॥

རང་བཞིན་འབྲས་བུ་གྲུབ་དོན་དུ། །གཏན་ཚིགས་གཉིས་དང་ལྡོག་[156]པ་གཉིས། །

རྗོད་[157]ཕྱིར་ཁྱད་པར་སྤྱི་དགག་སྟེ། །ལྷག་མ་ལྡོག་པའི་སྒྲུབ་[158]བྱེད་ཡིན། ༔ །༡༩༦།།

为成性果义　说二因二返　诤故说别共　余返是能立 [196]

न हि स्वभावादन्येन व्याप्तिर्गम्यस्य कारणे।

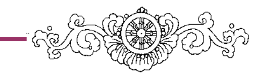
सम्भवाद् व्यभिचारस्य द्विधावृतिफ़लं ततः ॥ १९७ ॥

རང་གཞིན་ཉིད་ལས་གཞན་གྱིས་ནི། །གོ་བྱ་ལ་ཁྱད་ཡོད་ཡིན་ཏེ། །

རྒྱུ་ནི་འཁྲུལ་པ་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཕྱིར་འབྲས་རྣམས་གཉིས་སུ་འདུག　༔ །༡༩༧།།

---

154 《པེ་》 《སྣར་》 ཀྱིས།
155 《པེ་》 《སྣར་》 བརྟེན།
156 《པེ་》 《སྣར་》 བཟློག
157 《པེ་》 《སྣར་》 བརྗོད།
158 《པེ་》 《སྣར་》 གྲུབ།

除自性由余　非有遍所了　因有错乱故　故果二种转 [197]

प्रयत्नानन्तरं ज्ञानं प्राक् सतो नियमेन न।

तस्यावृत्यक्षशब्देषु सर्वथा ऽनुपयोगतः॥ १९८॥

སྔར་ཡོད་པ་ཡི་ཤེས་པ་ནི། །རྩོལ་[159]མ་ཐག་བྱུང་ངེས་མིན་ཏེ། །

སྒྲིབ་བྱེད་དབང་པོ་སྒྲ་ལ་དེ། །རྣམ་ཀུན་ཉེར་སྦྱོར་མིན་ཕྱིར་རོ། ༈ །༡༩༨།།

先有之诸识　非定勤无间　于能障根声　皆非近行故 [198]

कदाचिन्तिरपेक्षस्य कार्याकृतिविरोधतः।

कादाचित्कफलं सिद्धं तल्लिङ्गं ज्ञानमीदृशम्॥ १९९॥

ལྟོས་པ་མེད་པར་[160]འགའ་ཞིག་ཚེ། །འབྲས་མི་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། །

ཤེས་པ་འདི་འདྲ་རེས་འགའ་བའི། །འབྲས་བུར་[161]གྲུབ་པས་དེ་རྟགས་ཡིན། ༈ །༡༩༩ །།

无待而有时　无果相违故　成为暂时果　如此识是因 [199]

एतावतैव सिद्धे ऽपि स्वभावस्य पृथक् कृतिः।

कार्येण सह निर्देशे मा ज्ञासीत् सर्वमीदृशम्॥ २००॥

འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་ཉིད། །གྲུབ་ཀྱང་ཐ་དད་བྱས་པ་ནི། །

འབྲས་དང་ལྷན་ཅིག་བསྟན་པ་ན། །ཐམས་ཅད་དེ་འདྲར་ཤེས་མི་འགྱུར། །༢༠༠།།

由此成自性　别说所作者　若与果俱说　不误皆如是 [200]

159 《པེ་》《སྣར་》བཅོལ།

160 《པེ་》《སྣར་》པ།

161 《པེ་》《སྣར་》གྲུ།

व्युत्पत्त्यर्थां च हेतूक्तिरुक्तार्थानुमितौ कृता।

अत्र प्रभेद आख्यातः लक्षणं तु न भिद्यते॥२०१॥

རྗེས་སུ་དཔག་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ[162]། །གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བྱས་རྟོགས་དོན་དུ། །

རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་བཤད་དེ། །མཚན་ཉིད་ལ་ནི་ཐ་དད་མེད། ༈ །༢༠༡།།

比量中已说　说因为了知　略说其差别　其相无别异 [201]

तेनात्र कार्यलिङ्गेन स्वभावो ऽप्येकदेशभाक्।

सदृशोदाहृतिश्चातः प्रत्यत्नाद् व्यक्तिजन्मनः॥२०२॥

དེས་འདིས་[163]འབྲས་བུའི་རྟགས་ཀྱིས་ནི། །རང་བཞིན་ཕྱོགས་གཅིག་བརྟེན་པའི་[164]བཤད། །

དེས་ན་རྩོལ་ལས་གསལ་བ་དང་། །སྐྱེ་བ་འདྲ་བར་དཔེར་བརྗོད་དོ། ༈ །༢༠༢།།

此即以果因　说性依一分　故由勤所显　所生同说喻 [202]

यन्नान्तरीका सत्ता यो वात्मन्यविभागवान्।

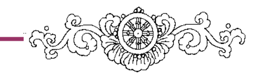
स तेनाव्यभिचारी स्यादित्यर्थं तत्प्रभेदनम्॥२०३॥

ཡོད་པ་གང་མེད་མི་འབྱུང་བའམ། །རང་བདག་རྣམ་དབྱེར་མེད་ཅན་གང་། །

དེ་ནི་དེ་དང་འཁྲུལ་མི་འགྱུར། །ཞེས་བྱའི་དོན་དུ་འདི་རབ་[165]ཕྱེ། །༢༠༣།།

有生无不生　或自体无别　彼与彼无误　为彼说此别 [203]

162 《སྣར་》དོན།
163 《པེ་》《སྣར་》འདིར།
164 《པེ་》《སྣར་》པའང་།
165 《པེ་》《སྣར་》འདི་རབ་ཏུ།

संयोग्यादिषु येष्वस्ति प्रतोबन्धो न तादृशः।

न ते हेतव इत्युक्तं व्यभिचारस्य सम्भवात्॥२०४॥

ལྡན་པ་ཅན་སོགས་གང་དག་ལ། །དེ་འདྲའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མིན་པ། །

དེ་དག་འཁྲུལ་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། །གཏན་ཚིགས་མིན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། །༢༠༩།།

相应等诸因　非有如是系　彼有错误故　说非是正因 204

सति वा प्रतिबन्धे ऽस्तु स एव गतिसाधनः।

नियमो ह्यविनाभावो नियतश्च न साधनम्॥२०५॥

འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། །དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན། །

ངེས་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་ཡིན། །ངེས་པ་མེད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན། ༀ །༢༠༥།།

若是有系属　是知彼能立　决定无不生　无定非能立 205

एकान्तिकत्वं व्यावृत्तेरविनाभाव उच्यते।

तच्च नाप्रतिबद्धेषु तत एवान्वयस्थितिः॥२०६॥

ལྡོག་པ་ཉིད་ནི་ངེས་པ་ཉིད། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ཡིན་པར་བརྗོད། །

དེ་ཡང་འབྲེལ་པ་མེད་ལ་མེད། །དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྗེས་འགྲོ་གནས། །༢༠༦།།

返性决定性　说是无不生　彼复无系无　是故随行住 206

स्वात्मत्वे हेतुभावे वा सिद्धे हि व्यतिरेकिता।

सिध्येदतो ऽविशेषे न व्यतिरेका न वान्वयः॥२०७॥

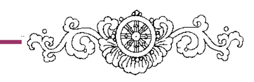
རང་གི་བདག་གམ་རྒྱུ་དངོས་ནི། །གྲུབ་ན་ལྡོག་[166]པ་གྲུབ་འགྱུར་བ། །
དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་ཁྱད་པར་ནི། །ལྡོག་མེད་རྗེས་འགྲོའང་ཡོད་མ་ཡིན། །༢༠༧།།
自体或因事　若成返当成　故差别无返　随行亦非有 [207]

अदृष्टिमात्रमादाय केवलं व्यतिरेकिता।
उक्तो ऽनैकान्तिकस्तस्मादन्यथा गमको भवेत॥२०८॥
མ་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས། །ལྡོག་པའང་[167]འབའ་ཞིག་ཅན་དུ་བཤད། །
དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་མ་ངེས་པ། །གཞན་དུ་གོ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར། ༈ །༢༠༨།།
唯依于不见　说为单有返　是故为不定　余则应能了 [208]

प्राणाद्यभावो नैरात्म्यव्यापीति विनिवर्त्तने।
आत्मनो विनिवर्त्तेत प्राणादिर्यदि तच्च न॥२०९॥
གལ་ཏེ་བདག་ནི་ལྡོག་པ་ཡིས། །[168]སྲོག་སོགས་དག་ནི་ལྡོག་འགྱུར་ན། །
སྲོག་སོགས་མེད་པས་བདག་མེད་ལ། །ཁྱབ་འགྱུར་དེ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །༢༠༩།།
若谓由我返　则命等应返　由无命等故　遍无我非尔 [209]

अन्यस्य विनिवृत्त्यान्यविनिवृत्तेरयोगतः।
तदात्मा तत्प्रसूतिश्चेत् नतद् आत्मोपलम्भने॥२१०॥
གཞན་ལྡོག་པར་ནི་གྱུར་པ་ཡིས། །གཞན་ལྡོག་པར་ནི་མི་རུང་ཕྱིར། ༈ །

166 《པེ་》《སྣར་》ལྡོག
167 《པེ་》《སྣར་》པ།
168 《པེ་》《སྣར་》-སྲོག་སོགས་དག་ནི་ལྡོག་འགྱུར་ན། །

དེ་བདག་དེ་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། །གལ་ཏེ་བདག་ནི་དམིགས་པས་[169]ན། །༢༡༠།།

不可由余返　而使余返故　彼性彼生者　若我有可得 [210]

तस्योपलब्ध्यावगतावगतौ च प्रसिध्यति।

ते चात्यन्तपरोक्षस्य दृष्ट्यदृष्टी न सिध्यतः ॥२११॥

དེ་དམིགས་རྟགས་པ་མེད་པར་ཡང་། །མ་རྟོགས་ན་འདི་གྲུབ་པར་འགྱུར། །

ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ། །མཐོང་དང་མ་མཐོང་དེ་གྲུབ་མེད། ༈ །༢༡༡།།

彼得若无知　无知此当成　于极不现事　见不见无成 [211]

अन्यत्रादृष्टरूपस्य घटादौ नेति वा कुतः।

अज्ञातव्यतिरेकस्य व्यावृत्तेर्व्यापिता कुतः ॥२१२॥

གཞན་ལ་མཐོང་མེད་ངོ་བོ་ཅན། །བུམ་སོགས་ལ་མེད་ཅེས་གང་ལས། །

ལྡོག་པ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཡི། །ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པའང་ཅི་ལྟར་ཡིན། །༢༡༢།།

余无见为性　由何瓶等无　其返无能知　返遍如何成 [212]

प्राणादेश्च क्वचिद् दृष्ट्या सत्त्वासत्त्वं प्रतीयते।

तथात्मा यदि दृश्येत सत्त्वासत्त्वं प्रतीयते ॥२१३॥

སྲོག་སོགས་ལ་ལར་མཐོང་བ་ཡིས། །[170]གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བདག་མཐོང་ན། །

ཡོད་མེད་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། ༈ །༢༡༣།།

命等由有见　若如是见我　有无当了知 [213]

---

169 《ཅོ་》《སྣར་》ག།

170 《ཅོ་》《སྣར་》+ཡོད་མེད་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །

यस्य हेतोरभावेन घटे प्राणो दृश्यते।

देहे ऽपि यद्यसौ न स्याद् युक्तो देहे न सम्भवः॥२१४॥

རྒྱུ་གང་ཞིག་ནི་མེད་པ་ཡིས། །བུམ་པ་ལ་སོགས་[171]མཐོང་མེད་པ། །

ལུས་ལའང་གལ་ཏེ་དེ་མེད་ན། །ལུས་ལ་མེད་པར་རིགས་པ་ཡིན། ༈ །༢༡༤།།

由无何等因　瓶等无所见　若身亦无彼　身亦无应理 [214]

भिन्ने ऽपि किञ्चित् साधर्म्याद् यदि तत्त्वं प्रतीयते।

प्रमेयत्वाद् घटादीनां सात्मत्वं किन्न मीयते॥२१५॥

གལ་ཏེ་ཅུང་ཟད་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །ཐ་དད་པར་[172]ཡང་དེར་རྟོག་[173]ན། །

གཞལ་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་བུམ་སོགས་རྣམས། །བདག་དང་བཅས་པར་ཅིས་མི་དཔོག །༢༡༥།།

若少同示故　虽异亦计彼　所量故瓶等　何不比有我 [215]

अनिष्टेश्चेत् प्रमाणं हि सर्वेष्टीनां निबन्धनम्।

भावाभावव्यवस्थां कः कर्तुं तेन विना प्रभुः॥२१६॥

མི་འདོད་ཅེ་ན་ཚད་མ་ཉིད། །འདོད་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། །

དེ་མེད་པར་ནི་དངོས་པོ་དང་། །དངོས་མེད་རྣམ་གཞག་གང་གིས་ནུས། །༢༡༦།།

若不许量性　是一切许因　无彼则何能　建立事无事 [216]

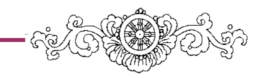
स्मृतीच्छायत्नजः प्राणनिमेषादिस्तदुद्भवः।

---

171 《པེ་》《སྣར་》སྒྲོག

172 《པེ་》《སྣར་》པ།

173 《སྣར་》རྟོགས།

विषयेन्द्रियचित्तेभ्यः ताः स्वजातिसमुद्भवाः ॥२१७॥

སྲོག་དང་མི་འབྱེད་ལ་སོགས་ནི། །ནན་འདོད་རྩོལ་བ་ལས་སྐྱེས་ཡིན། །

དེ་དག་ཡུལ་དབང་བློ་ལས་བྱུང་[174]། །དེ་ཡང་ཕན་ཚུན་རྐྱེན་ལ་[175]ནི། །༢༡༧།།

命及开目等　从念欲力生　彼从境根觉　彼复互待缘[217]

अन्योन्यप्रत्ययापेक्षा अन्वयव्यतिरेकभाक्।

एतावत्याभावो ऽयमनवस्थान्यकल्पने ॥२१८॥

ལྡོས་པ་[176]རང་གི་རིགས་ལས་བྱུང་[177]། །དེ་ཙམ་ལས་[178]འདི་བདག་དངོས་འདི། །

རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ཡིན[179]། །གཞན་དུ་རྟོག་ན་ཐུག་པ་མེད། །༢༡༨།།

从自种类生　此性事是依　唯随彼进返　计余则无穷[218]

श्रावणत्वेन तत् तुल्यं प्राणादि व्यभिचारतः।

न तस्य व्यभिचारित्वाद् व्यतिरेके ऽपि चेत् कथम्॥२१९॥

འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉན་བྱ་དང་། །སྲོག་སོགས་འདི་ནི་མཚུངས་པར་འགྱུར། ༈ །

མ་ཡིན་ལྡོག་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་། །འདི་ནི་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། །༢༡༩།།

由错乱所闻　此命等相同　非虽是有返　此是错乱故[219]

---

174 《པེ་》《སྣར་》འབྱུང་།

175 《སྣར་》ལས།

176 《པེ་》《སྣར་》པའི།

177 《པེ་》《སྣར་》འབྱུང་།

178 《པེ་》《སྣར་》ལ།

179 《པེ་》《སྣར་》མིན།

नासाध्यादेव विश्लेषस्तस्य नन्वेवमुच्यते।

साध्ये ऽनुवृत्त्यभावो ऽर्थात् तस्यान्यत्राप्यसौ समः ॥२२०॥

ཅི་ལྟར་སྒྲུབ་མིན་ཉིད་ལས་དེ། །ལྡོག་མིན་ཅོན་དོན་གྱིས་དེ། །

བསྒྲུབ་བྱའི་རྗེས་འཇུག་མིན་དེ་ལྟར། །བརྗོད་འགྱུར་དེ་ནི་གཞན་ལའང་མཚུངས། ༄ །༢༢༠།།

如何彼非唯　从非所立返　若尔义说彼　非随所立转 [220]

असाध्यादेव विच्छेद इति साध्ये ऽस्तितोच्यते।

अर्थापत्त्या ऽत एवोक्तमेकेनोभयदर्शनम्॥२२१॥

སྒྲུབ་མིན་ཉིད་ལས་རྣམ་བཅད་ཅེས། །བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནས་བརྗོད་པ་ཡིན། །

དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་དོན་གོ་བས། །གཅིག་གིས་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་བརྗོད། །༢༢༡།།

彼于余亦同　遮唯非所立　是说住所立　故说由义了　以一即显二 [221]

ईदृगव्यभिचारो ऽतो ऽनन्वयिषु न सिध्यति।

प्रतिषेधनिषेधश्च विधानात् कीदृशो ऽपरः ॥२२२॥

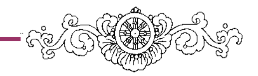
དེ་ཕྱིར་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ལས[180]། །འདི་འདྲའི་མི་འཁྲུལ་གྲུབ་[181]པ་ཡིན། །

བཀག་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ནི། །སྒྲུབ་པ་ལས་གཞན་ཅི་འདྲ་ཞིག ། ༄ །༢༢༢།།

故由无随行　不成此不乱　若能破于破　除立余何为 [222]

निवृत्तिर्नासतः साध्यादसाध्येष्वेव नो ततः।

180 《པེ་》《སྣར་》ལ།
181 《པེ་》《སྣར་》འགྲུབ།

नेति सैव निवृत्तिः किं निवृत्तेरसतो मता॥२२३॥

བསྒྲུབ་བྱ་མེད་ལས་ལྡོག་[182]མེད་པ། །དེས་ན་སྒྲུབ་མིན་ཉིད་ལ་མེད། ༈ །

མེད་ཅེས་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ནི། །ཅི་ལྟར་མེད་ལས་ལྡོག་པར་འདོད་[183]། །༢༢༣།།

所立无无返　唯非所立无　言无彼所返　何许从无返 [223]

निवृत्त्यभावस्तु बिधिर्वस्तुभावो ऽसतो ऽपि सन्।

वस्त्वभावस्तु नास्तीति पश्य बान्ध्यविजृम्भितम्॥२२४॥

ལྡོག་པ་མེད་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན། །དངོས་ཡོད་མེད་ནའང་ཡོད་ཡིན་[184]ལ། །

དངོས་པོ་མེད་པའང་[185]ཡོད་མིན་ཞེས། །བླུན་པོ་ཡི་ནི་དཔྱོད་ལ་ལྟོས། །༢༢༤།།

无返即是立　有事无亦有　无事亦非有　看愚夫观察 [224]

निवृत्तिर्यदि तस्मिन्न हेतोर्वृत्तिः किमिष्यते।

सापि न प्रतिषेधो ऽयं निवृत्तिः किं निषिध्यते॥२२५॥

གལ་ཏེ་དེ་ལས་[186]ལྡོག་མེད་ན། །གཏན་ཚིགས་འཇུག་པར་འདོད་དམ་ཅི། །

དེ་ཡང་མིན་ན་ལྡོག་བཀག་ནི། །འདི་ཉིད་ཡིན་ན་ཅི་སྟེ་འགོག ༈ །༢༢༥།།

若从彼无返　岂许因转耶　若非即破返　是此如何破 [225]

विधानं प्रतिषेधं च मुक्त्वा शाब्दो ऽस्ति नापरः।

---

182 《པེ་》《སྣར་》བཟློས།

183 《པེ་》《སྣར་》འགྱུར།

184 《པེ་》《སྣར་》མིན།

185 《པེ་》《སྣར་》པ།

186 《པེ་》《སྣར་》ལ།

व्यवहारः स चासत्सु नेति प्राप्तात्र मूकता ॥ २२६ ॥

སྒྲུབ་དང་དགག་པ་མ་གཏོགས་པར། །སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཐ་སྙད་གཞན། །

ཡོད་མིན་དེ་ཡང་མེད་པ་ལས[187]། །མེད་ཕྱིར་འདིར་[188]ནི་མི་སྨྲ་ཐོབ[189]། །༢༢༦།།

除能立能破　无余声名言　彼于无无故　此得无言说 [226]

सतां च न निषेधो ऽस्ति सो ऽसत्सु च न विद्यते।

जगत्यनेन न्यायेन नञर्थः प्रलयं गतः ॥ २२७ ॥

ཡོད་པ་རྣམས་ལ་དགག་པ་མེད། །དེ་ནི་མེད་ལའང་ཡོད་མ་ཡིན། །

རིག་པ་འདི་ཡིས་འགྲོ་བ་ལ། །དགག་པའི་དོན་ནི་མེད་པར་འགྱུར། ༔ །༢༢༧།།

诸有则无破　彼于无非有　此理于众生　应无所破者 [227]

देशकालनिषेधश्चेद् यथास्ति स निषिध्यते

न था न यथा सो ऽस्ति तथापि न निषिध्यते ॥ २२८ ॥

གལ་ཏེ་ཡུལ་དུས་འགོག་ཅེ་ན། །ཅི་ལྟར་དེ་ཡོད་དེ་ལྟར་ནི། །

མི་འགོག་ཅི་ལྟར་དེ་མེད་པ། །དེ་ལྟར་ཡང་ནི་འགོག་མི་འགྱུར། ༔ །༢༢༨།།

若待处时破　如其彼是有　如是不能破　如其彼是无　如是无可破 [228]

तस्मादाश्रित्य शब्दार्थं भावाभावसमाश्रम्।

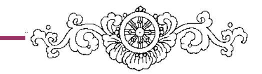
अबाह्याश्रयमत्रेष्टं सर्वं विधिनिषेधनम् ॥ २२९ ॥

---

187 《པེ་》《སྣར་》ལ།

188 《པེ་》《སྣར་》འདི།

189 《པེ་》《སྣར་》འཐོབ།

དེ་ཕྱིར་དངོས་དངོས་མེད་རྟེན་[190]ཅན། །ཕྱི་རོལ་རྟེན་མིན་སྒྲ་དོན་ལ། །

བརྟེན་ནས་འདིར་ནི་སྒྲུབ་པ་དང་། །དགག་པ་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཡིན། །༢༢༩།།

故依事无事　非依于外事　依声义此中　许一切立破 [229]

ताभ्यां स धर्मि सम्बद्धः ख्यात्यभवो ऽपि तादृशः।

शब्दप्रवृत्तेरस्तीति सो ऽपीष्टो व्यवहारभाक्॥२३०॥

དེ་འདྲ་མེད་ནའང་[191]ཆོས་ཅན་དེ། །དེ་དག་དང་ནི་འབྲེལ་བར་སྣང་། །

དེ་ཡང་སྒྲ་འཇུག་པ་ཉིད་ལས། །ཡོད་ཅེས་ཐ་སྙད་རྟེན་[192]པར་འདོད། ༄ །༢༣༠།།

无如彼有法　彼等速系现　彼由声转故　许有名言依 [230]

अन्यथा स्यात् पदार्थानां विधानप्रतिषेधने।

एकधर्मस्य सर्वात्मविधानप्ररिषेधनम्॥२३१॥

དེ་ལྟ་མིན་ན་དོན་རྣམས་ཀྱི། །ཆོས་གཅིག་བསྒྲུབས་སམ་བཀག་པ་ན། །

བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབས་པ་དང་། །བཀག་འགྱུར་བདག་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར། །༢༣༡།།

不尔则诸义　一法立或破　一切体立破　其体无异故 [231]

अनानात्मतया भेदे नानाविधिनिषेधवत्।

एकधर्मिण्यसंहारो विधानप्रतिषेधयोः॥२३२॥

ཐ་དད་ཡིན་ན་གཞན་དང་གཞན། །བཀག་པ་དང་ནི་བསྒྲུབས་པ་བཞིན། །

190 《པེ་》《སྣར་》བརྟེན།

191 《པེ་》《སྣར་》ན།

192 《པེ་》《སྣར་》བརྟེན།

བསྒྲུབ་[193]པ་དང་ནི་དགག་[194]པ་དག །ཆོས་ཅན་གཅིག་ལ་འདུ་མི་འགྱུར། ༈ །༢༣༢།།

若异则如余　与余破及立　是则立与破　不会一有法 [232]

एकधर्मिणमुद्दिश्य नानाधर्मसमाश्रयम्।

विधावेकस्य तद्वाजामिवान्येषामुपेक्षकम्॥ २३३॥

སྣ་ཚོགས་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ། །ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་[195]དབང་བྱས་ཏེ། །

གཅིག་སྒྲུབ་[196]པ་ན་དེ་བཞེན་[197]དང་། །གཞན་རྣམས་བཏང་སྙོམས་ལྟ་བུ་དང་། །༢༣༣།།

种种法所依　依一有法说　一立如依彼　诸余如舍置 [233]

निषेधे तद्विविक्तं च तदन्येषामपेक्षकम्।

व्यवहारमसत्यार्थं प्रकल्पयति धीर्यथा॥ २३४॥

འགོག་ན་དེ་ཡིས་དབེན་པ་དང་། །དེ་ལས་གཞན་ལ་ལྟོས་ལྟ་བུར། ༈ །

མེད་པ་ཡི་ནི་དོན་ཅན་གྱི། །ཐ་སྙད་ཇི་ལྟར་བློས་བསྟན་པ། །༢༣༤།།

若破如彼离　其余如观待　无义者名言　如觉所显示 [234]

तं तथैवाविकल्पार्थभेदाश्रयमुपागताः।

अनादिवासनोद्भूतं बाधन्ते ऽर्थं न लौकिकम्॥ २३५॥

དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་མ་བརྟགས་པར། །ཐ་དད་དོན་རྟེན་ཁས་ལེན་པ། །

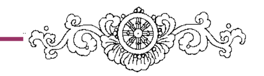
193 《ཎེ་》《སྣར་》བསྒྲུབས།

194 《ཎེ་》《སྣར་》བཀག།

195 《སྣར་》གིས།

196 《ཎེ་》《སྣར་》གྲུབ།

197 《ཎེ་》《སྣར་》རྟེན།

རྟོག་[198]མེད་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི། །འཇིག་རྟེན་དོན་ལ་གནོད་མི་འགྱུར། །༢༣༥།།

真性不观察　许为依异义　无始习气生　世间义无害 [235]

तत्फलो ऽतत्फलश्चार्थे भिन्न एकस्ततस्ततः।

तैस्तैरुपप्लवैर्नीतः सञ्चयापचयैरिव॥२३६॥

དེ་འབྲས་ཅན་དང་དེ་འབྲས་མེད། ༄།དེ་དེ་ལས་ཐ་དད་དོན་གཅིག །

ཐ་དད་རྟེན་ཅན་འཕེལ་བ་དང་། །འགྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པ་ཡི[199]། །༢༣༦།།

彼有果无果　彼彼异一义　犹如新增减　由彼彼迷乱 [236]

अतद्वानपि सम्बन्धात् कुतश्चिदुपनीयते।

दृष्टिं भेदाश्रयैस्ते ऽपि तस्मादज्ञातविप्लवाः॥२३७॥

བསྙད་པ་དེ་དང་དེ་དག་གིས། །འབྲེལ་པ་འགལ་[200]ལས་དེ་ལྡན་ཉིད། །

མིན་ཡང་མཐོང་བས་[201]སྦྱོར་དེས་ན། །དེ་དག་བསྙད་པའང་ཤེས་མ་ཡིན། །༢༣༧།།

有所连系故　虽非具彼义　能见异依者　以是故彼等　亦不知迷乱 [237]

सत्तासाधनवृत्तेश्च सन्दिग्धः स्यादसन्न सः।

असत्वं चाभ्युपगमादप्रमानं न युज्यते॥२३८॥

ཡོད་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །དེ་མེད་མ་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་འགྱུར། །

---

198 《པེ་》《སྣར་》པས། རྟོགས།

199 《པེ་》《སྣར་》ཡིས།

200 《པེ་》《སྣར་》འགྲེལ་པ་འགག།

201 《པེ་》《སྣར་》བར།

ཁས་བླངས་ཚད་མ་མིན་པ་ལས། །མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་རིགས་མ་ཡིན། །༢༣༨།།

有能立转故　彼非无犹豫　由许非定量　说无亦非理 [238]

असतो व्यतिरेके ऽपि सपक्षाद् विनिवर्त्तनम्।

सन्दिग्घं तस्य सन्देहाद् विपक्षाद् विनिवर्त्तनम्॥२३९॥

མེད་ལས་ལྡོག་པ་མེད་ན་ཡང་། །མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་ཐེ་ཚོམ་ཟ། །

དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཕྱིར་ཏེ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པར་ཡང་། །༢༣༩།།

从无虽无返　同品返怀疑　于彼犹豫故　异品返亦尔 [239]

एकत्र नियमे सिद्धे सिध्यत्यन्यनिवर्त्तनम्।

द्वैराश्ये सति दृष्टेषु स्यादृष्टे ऽपि संशयः॥२४०॥

ཕུང་པོ་གཉིས་ལས་གཅིག་ལ་ནི། །ངེས་པར་གྲུབ་ན་གཞན་ལས་ནི། །

ལྡོག་གྲུབ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཡང་། །མཐོང་མེད་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ། །༢༤༠།།

由于二蕴中　随一成决定　于余即成返　虽然是不见　于无见怀疑 [240]

अव्यक्तिव्यापिनो ऽप्यर्थाः सन्ति तज्जातिभाविनः।

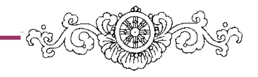
क्वचिन्न नियमो ऽदृष्ट्या पार्थिवालोहलेख्यवत्॥२४१।॥

གསལ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཡང་། །དེ་ཡི་རིགས་གྱུར་དོན་ཡོད་པས། །

མ་མཐོང་བས་འགར་ངེས་མེད་དེ། །མཁྲིགས་པ་མཚོན་[202]གྱིས་མི་ཆོད་བཞིན། ༔ །༢༤༡།།

虽非遍差别　有义是彼类　不见有不定　如刀不断坚 [241]

202 《བེ་》《སྣར་》མཚོན།

भावे विरोधस्यादृष्टे कः सन्देहं निवारयेत्।

क्वचिद् विनियमात् को ऽन्यस्तत्कार्यात्मतया स च ॥ २४२ ॥

ཡོད་ལ་འགལ་བ་མ་མཐོང་ན། །ཐེ་ཚོམ་གང་ལས་ལྡོག་པར་འགྱུར། །

དེ་ཡང་ལ་ལར་དེ་འབྲས་དང་། །བདག་ཉིད་ངེས་ལས་གཞན་ཅི་ཡོད། །༢༤༢།།

有不见相违　由何能遮疑　此或定彼果　彼性余何有 242

नरात्म्यादपि तेनास्य सन्दिग्धं विनिवर्तनम्।

अस्तु नाम तथाप्यात्मा नानैरात्म्यात् प्रसिध्यति ॥ २४३ ॥

དེས་ན་[203]བདག་མེད་པ་ལས་ཀྱང་། །འདི་ནི་ལྡོག་[204]པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ། ༈ །

ལྡོག་ཏུ་ཆུག་པ་དེ་ལྟ་ནའང་། །བདག་མེད་མེད་ལས་བདག་མི་འགྱུར། །༢༤༣།།

故从无我性　此返亦怀疑　纵然从彼返　然由无我无　不能成有我 243

येनासौ व्यतिरेकस्य नाभावं भावमिच्छति।

यथा नाव्यतिरेके ऽपि प्राणादिर्न सपक्षतः ॥ २४४ ॥

གང་གིས་དེ་ནི་ལྡོག་མེད་ལ་[205]། །ངེས་པར་དངོས་པོར་འདོད་མ་ཡིན། །

དཔེར་ན་སྲོག་སོགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ། །ལྡོག་པ་མེད་ཀྱང་ཡོད་མིན་བཞིན། །༢༤༤།།

由何彼返无　不许定有事　如命于同品　无返亦非有 244

सपक्षाव्यतिरेकी चेद्धेतुर्हेतुरतोन्वयी।

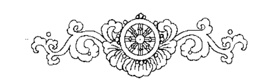
---

203 《པེ་》《སྣར་》དེ་ཉི།

204 《པེ་》《སྣར་》བཟློག

205 《པེ་》《སྣར་》པ།

नान्वय्यव्यतिरेकी चेदनैरात्म्यं न सात्मकम्॥२४५॥

གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལས། །ལྡོག་མེད་དེ་རྒྱུས་རྗེས་འགྲོ་ཅན། །

རྗེས་འགྲོ་ཅན་མིན་[206]ལྡོག་མིན་ན། །བདག་མེད་མ་ཡིན་བདག་བཅས་མིན། ༄ །༢༤༥།།

若因从同品　无返由此因　即应有随行　非随行非返　非有我无我 [245]

यन्नान्तरीयकः स्वात्मा यस्य सिद्धः प्रवृत्तिषु।

निवर्त्तकः स एवातः प्रवृत्तौ च प्रवर्तकः॥२४६॥

འཇུག་ལ་གང་གི་[207]རང་བདག་ཉིད། །གང་མེད་མི་འབྱུང་ཅན་གྲུབ་པ། །

དེ་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལྡོག་བྱེད་[208]དེ། །འཇུག་པ་ན་ཡང་འཇུག་བྱེད་ཡིན། ༄ །༢༤༦།།

转由何自体　何无不生成　故彼是能返　转亦是能转 [246]

नान्तरीयकता सा च साधनं सधपेक्षते।

कार्यैर्दृष्टिरदृष्टिश्च कार्यकारणता हि सा॥२४७॥

མེད་ན་མི་འབྱུང་དེ་ཡང་ནི། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་[209]ལ་ལྟོས་པ་ཡིན། ༄ །

འབྲས་བུ་མཐོང་དང་མ་མཐོང་བ། །དེ་དག་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད། །༢༤༧།།

彼无则不生　亦待别能立　由见不见果　彼等因果性 [247]

अर्थान्तरस्य तद्भावे भावानियमतो ऽगतिः।

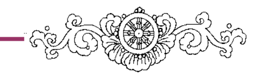
---

206 《སྣར་》ཡིན།

207 《སྣར་》གིས།

208 《པེ་》《སྣར་》མེད།

209 《སྣར་》+པ།

अभावासम्भवात् तेषामभावे नित्यभाविनः ॥२४८॥

དེ་ཡོད་ན་ཡོད་ངེས་མེད་ཕྱིར། །དོན་གཞན་རྟོགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །

རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་[210]མེད་པ་ན། །དེ་དག་མེད་པར་མི་སྲིད་ཕྱིར། །༢༤༨།།

彼有有无定　故非知余义　常有或若无　彼无非有故 248

कार्यस्वभावभेदानां कारणेभ्यः समुद्भवात्।

तैर्विना भवतो ऽन्यस्मात् तज्जं रूपं कथं भवेत्॥२४९॥

འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་རྣམས། །རྒྱུ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བའི་ཕྱིར། །

དེ་དག་མེད་པར་གཞན་ལས་བྱུང་[211]། །ཅི་ལྟར་དེས་བསྐྱེད་རང་བཞིན་ཡིན། །༢༤༩།།

诸果性各异　从诸因生故　无彼从余生　岂是彼生性 249

सामग्रीशक्तिभेदाद्धि वस्तूनां विश्वरूपता।

सा चेन्न भेदिका प्राप्तमेकरूपमिदं जगत्॥२५०॥

ཚོགས་པའི་ནུས་པ་ཐ་དད་ཕྱིར། །དངོས་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ངོ་བོ་ཉིད། །

གལ་ཏེ་ཐ་དད་བྱེད་མིན་ན། །འགྲོ་འདི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། ༈ །༢༥༠།།

聚功能异故　诸事种种性　若非作异者　此行性应一 250

भेदकाभेदकत्वे स्याद् व्याहता भिन्नरूपता।

एकस्य नानारूपत्वे द्वे रूपे पावकेतरौ॥२५१॥

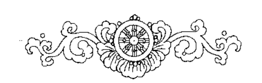
འདི་ཐ་དད་བྱེད་ཐ་དད་བྱེད། །མིན་ན་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་ཉམས། ༈ །

---

210 《པེ་》《སྣར་》པ།

211 《པེ་》《སྣར་》པས་འབྱུང་།

གཅིག་ནི་རང་བཞིན་དུ་མ་ན། ༄།མེ་དང་མེ་མིན་རང་བཞིན་གཉིས། ༄ །༢༥༡།།

此异非异作　一性则失坏　若一有多性　火非火二性 [251]

तत् तस्या जननं रूपमन्यस्य यदि सैव सा।

न तस्या जननं रूपं तदस्याः सम्भवेत् कथम्॥ २५२॥

དེས་ན་གཞན་ནི་དེས་བསྐྱེད་པའི། །རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་དེ་ཉིད། །

དེས་བསྐྱེད་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ན། །དེ་ནི་དེ་ལས་ཅི་ལྟར་འབྱུང་། ༄ །༢༥༢།།

故余能生彼　为性即彼性　若非能生彼　彼岂从彼生 [252]

ततः स्वभावौ नियतावन्योन्यं हेतुकार्ययोः।

तस्मात् स्वदृष्टाविव तद् दृष्टे कार्ये ऽपि गम्यते॥ २५३॥

དེ་ལྟར་[212]རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དག །ཕན་ཚུན་རང་བཞིན་ངེས་པ་ཉིད། །

དེས་ན་རང་བཞིན་མཐོང་བ་བཞིན། །འབྲས་མཐོང་ན་ཡང་དེ་རྟོགས་འགྱུར། ༄ །༢༥༣།།

如是因果等　互自性决定　如所见自性　见果亦知彼 [253]

एकं कथमनेकस्मात् क्लेदवद् दुग्धवारिणः।

द्रवशक्तेः यतः क्लेदः सा त्वेकैव द्वयोरपि॥ २५४॥

ཆུ་དང་འོ་མ་རུལ་འགྱུར་བཞིན། །དུ་མ་ལས་གཅིག་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ༄ །

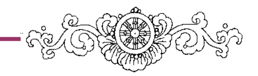
གཤེར་ནུས་གང་ལས་རུལ་འགྱུར་ཏེ། །གཉི་གའང་གཅིག་ཉིད་ཅི་འདི་ནི། །༢༥༤།།

如水乳变腐　如何多生一　从湿功能腐　二者是一性 [254]

---

212 《པེ་》《སྣར་》ཕྱིར།

भिन्नाभिन्नः किमस्यात्मा भिन्नो ऽथ द्रवता कथम्।

अभिन्नेत्युच्यते बुद्धेस्तद्रूपाया अभेदतः ॥२५५॥

ཐ་དད་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་དམ། །ཐ་དད་གཤེར་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཡིན། །

རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བློ། །

ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་གཅིག་ཅེས་བརྗོད། ༄ །༢༥༥།།

岂此异一体　或异何湿性　各住自体故　有彼自性觉　无异故说一 [255]

तद्वद् भेदे ऽपि दहनो दहनप्रत्ययाश्रयः।

येनांशेनादधद् धूमं तेनांशेन तथा गतिः ॥२५६॥

དེ་བཞིན་མེ[213]ནི་ཐ་དད་ཀྱང་། །ཆ་གང་གིས་ནི[214]མེར་རྟོགས་པའི། །

རྟེན་ཡིན་དེས་ནི་དུ་བསྐྱེད་པ། །དེས་ནི[215]དེ་ལྟར་རྟོགས[216]པ་ཡིན། །༢༥༦།།

如是火虽异　然由于何分　是知火所依　由彼能生烟　故如是了知 [256]

दहनप्रत्ययाङ्गादेवान्यापेक्षात् समुद्भवात्।

धूमो ऽतद्व्यभिचारीति तद्वत् कार्यं तथापरम्॥२५७॥

མེར་ཤེས་ཡན་ལག་གཞན་ལས[217]ནི། །ལྟོས་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། །

དུ་བ་དེ་ལ་འཁྲུལ་མེད་ཅན།དེ་ལྟར[218]འབྲས་གཞན་དེ་བཞིན་འགྲུབ། ༄ །༢༥༧།།

---

213 《སྣར་》མེར།

214 《པེ་》《སྣར་》ན།

215 《པེ་》《སྣར་》ན།

216 《པེ་》《སྣར་》རྟོག

217 《པེ་》《སྣར་》ལ།

待知火余支　从彼而生故　烟于彼无误　余果如是成 [257]

धूमेन्धनविकाराङ्गतापदे दहनस्थितेः।

अनग्निचेदधूमो ऽसौ स धूमश्चेत् स पावकः ॥२५८॥

དུ་བ་བུད་ཤིང་འགྱུར་བ་ཡི། །ཡན་ལག་རྟེན་ལ་མེར་འདོག་ཕྱིར། །

གལ་ཏེ་མེ་མིན་དེ་དུ་མིན། །གལ་ཏེ་དེ་དུ་མེ་དེ་ཉིད། ༈ །༢༥༨།།

烟及柴变支　所依立火故　彼非火非烟　彼烟此即火 [258]

नान्तरीयकता ज्ञेया यथास्वं हेत्वपेक्षया।

स्वभावस्य यथोक्तं प्राग् विनाशकृतकत्वयोः ॥२५९॥

ཅི་ལྟར་རང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས། །རང་བཞིན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར། །

ཤེས་བྱ་འཇིག་དང་བྱས་པ་ཉིད། །གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་བཞིན་ནོ། ༈ །༢༥༩།།

如观待自因　无性知不生　灭与所作性　如前已广说 [259]

अहेतुत्वगतिन्यायः सर्वो ऽयं व्यतिरेकिणः।

अभ्यूह्यः श्रावणात्वोक्तेः कृतायाः साम्यदृष्टये ॥२६०॥

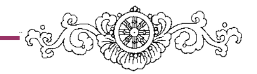
ལྡོག་ཅན་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །མཉན་བྱ་ཉིད་ནི་བརྗོད་མཛད་ལས། །

གཏན་ཚིགས་མིན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡི། །ཚུལ་འདིས་ཐམས་ཅད་དཔག་པར་བྱ། ༈།༢༦༠།།

显有返相同　故说所闻性　了知非因性　此理比一切 [260]

हेतुस्वभावनुवृत्यैवार्थनिवृत्तिवर्णनात्।

218 《ཞེ་》 ལ།

सन्देहहेतुताख्यात्या दृश्ये ऽर्थे सेति सूचितम्॥२६१॥

རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་ལྡོག་ཉིད་ཀྱིས། །དོན་ལྡོག་པར་ནི་བརྗོད་པ་ལས། །

མི་དམིགས་དཔེ་ནི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཐ་དད་པར་ནི་མ་བཤད་དོ། ༈ །

དེ་ལའང་སྐྱེས་བུ་མཐོང་མེད་ལས། །སྲོག་སོགས་ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཤད་པས། །བལྟར་རུང་དོན་ལ་དེ་ཞེས་བསྟན། ༈ །༢༦༡།།

由因能遍返　宣说义返中　不可得喻成　故不别宣说　此复士无见
命等无返故　说因有犹豫　可见义说彼 [261]

अनङ्गीकृतवस्त्वंशो निषेधः साध्यते ऽनया।

वस्तुन्यपि तु पूर्वाभ्यां पर्युदासो विधानतः॥२६२॥

འདིས་ནི་དངོས་ལའང་དངོས་པོའི་ཆ། །ཁས་བླངས་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད། །

སྒྲུབ་བྱེད་སྔ་མ་དག་གིས་ནི། །མ་ཡིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཕྱིར་རོ། ༈ །༢༦༢།།

此即于有事　亦不许事分　能立唯遮性　由于前二因　亦能立非故 [262]

तत्रोपलभ्येष्वस्तित्वमुपलब्धेर्न चापरम्।

इत्यज्ञापनायैकानुपाख्योदाहृतिर्मता॥२६३॥

དེ་ལ་དམིགས་རུང་རྣམས་ཀྱི་ནི། །ཡོད་པ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མིན། །

དེ་ཕྱིར་མི་ཤེས་ཤེས་བྱའི་ཕྱིར། །མི་དམིགས་དཔེ་གཅིག་བཞེད་པ་ཡིན། ༈ །༢༦༣།།

其诸可得有　由可得非余　无知使知故　许一不得喻 [263]

विषयासत्त्वतस्त्र विषयि प्रतिषिध्यते।

ज्ञानाभिधानसन्देहं यथा दाहादपावकः॥२६४॥

ཡུལ་མེད་ཕྱིར་དེར་ཡུལ་ཅན་ནི། །ཤེས་བརྗོད་ཐེ་ཚོམ་འགོག་འགྱུར་ཏེ། །
དཔེར་ན་སྲེག་པར་བྱེད་མིན་ཕྱིར། །མེ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན། །༢༦༤།།

无境故于彼　则能遮有境　知说及犹豫　如非能烧故　说名非是火 [264]

तथान्या नोपलभ्येषु नास्तितानुपलम्भनात्।
तज्ज्ञानशब्दाः साध्यन्ते तद्भावात् तन्निबन्धनाः ॥२६५॥

དམིགས་སུ་རུང་བའི་མེད་པ་ནི། །མི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པ་ལས་དེའི། །རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཤེས་སྒྲུབ། ༑ །༢༦༥།།

其可得无者　由不得非余　故由于彼有　成彼因声知 [265]

सिद्धो हि व्यवहारो ऽयं दृश्यादृष्टावसन्निति।
तस्याः सिद्धावसन्दिग्धौ तत्कायत्वे ऽपि धीध्वनी ॥२६६॥

སྣང་བ་མ་མཐོང་ན་མེད་ཅེས། །བྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདི་གྲུབ་པས། །
དེ་འབྲས་ཡིན་ཡང་དེ་ལས་ནི། །བློ་སྒྲ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་འགྲུབ[219]། །༢༦༦།།

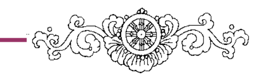
可见若无见　无名言即成　彼虽是果法　然由彼能成　无觉声犹豫 [266]

विद्यमाने ऽपि विषये मोहादत्राननुब्रुवन्।
केवलं सिद्धसाधर्म्यात् स्मार्यते समयं परः ॥२६७॥

ཡུལ་ཡོད་ན་ཡང་རྨོངས་པས་འདིར། །གཞན་དག་རྗེས་སུ་མི་བརྗོད་པ། །
གྲུབ་པ་དང་ནི་ཆོས་མཐུན་ལས། །བརྡ་དྲན་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་གོ །༢༦༧།།

219 《པེ་》 གྲུབ།

虽然已有境　而余者于此　愚故不随说　与已成同法　唯使忆其名 [267]

कार्यकारणता यद्वत् साध्यते दृष्ट्यदृष्टितः।

कार्यादिशब्दा हि तयोर्व्यवहाराय कल्पिताः ॥२६८॥

ཅི་ལྟར་མཐོང་དང་མ་མཐོང་ལས། །རྒྱུ་དང་འབྲས་ཉིད་སྒྲུབ་བཞིན་ཏེ། །

དེ་གཉིས་ལ་ནི་འབྲས་སོགས་སྒྲ། །ཐ་སྙད་དོན་དུ་བཀོད་པ་ཡིན། ༈ །༢༦༨།།

如由见不见　成立为因果　彼二果等声　为名言而列 [268]

कारणात् कार्यसंसिद्धिः स्वभावान्तर्गमादियम्।

हेतुप्रभेदाख्याने न दर्शितोदाहृतिः पृथक् ॥२६९॥

རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བསྒྲུབས་[220]པས་ན། །འདི་ནི་རང་བཞིན་ནང་འདུས་ཕྱིར། །

གཏན་ཚིགས་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལས། །ཐ་དད་པར་ནི་དཔེར་མ་བསྟན། །༢༦༩།།

由因成立果　此自性中摄　故说因别时　不别说例喻 [269]

एकोपलम्भानुभवादिदं नोपलभे इति।

बुद्धेरुपलभे वेति कल्पिकायाः समुद्भवः ॥२७०॥

གཅིག་དམིགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས། །འདི་ནི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་འམ། །

མ་དམིགས་སོ་ཞེས་རྟོག་[221]ཅན་གྱི། །བློ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། ༈ །༢༧༠།།

由缘一领受　或说已缘此　或言无所缘　分别则生觉 [270]

विशेषो गम्यते ऽर्थानां विशिष्टादेव वेदनात्।

---

220 《པེ་》《སྣར་》སྒྲུབ།
221 《པེ་》《སྣར་》རྟོགས།

स्तथाभूतात्मसम्पत्तिर्भेदधीहेतुरस्य च ॥ २७१ ॥

མྱོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ཉིད་ལས། །དོན་རྣམས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་རྟོགས། །

དེ་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཅན་མྱོང་ནི། །འདི་ནི་ཐ་དད་བློ་རྒྱུ་ཡིན[222]། ༈ །༢༧༡།

由差别领受　了知差别义　如是体领受　此是异觉因 [271]

तस्मात् स्वतो धियोर्भेदसिद्धिस्ताभ्यां तदर्थयोः।

अन्यथा ह्यनवस्थातो भेदः सिध्येन्न कस्यचित् ॥ २७२ ॥

དེ་ཕྱིར་བློ་དབྱེ་རང་ཉིད་ལས། །གྲུབ་འགྱུར་དེ་དག་གིས་དེའི་དོན། །

དེ་ལྟ་མིན་ན་ཐུག་མེད་ཕྱིར། །འགའ་ཡང་[223]ཐ་དད་གྲུབ་མི་འགྱུར། ༈ །༢༧༢།

觉别由自成　彼等成彼义　不尔无穷故　都不能成异 [272]

विशिष्टरूपानुभवादन्यथान्यनिराक्रिया।

तद्विशिष्टोपलम्भो ऽतः तस्याप्यनुपलम्भनम् ॥ २७३ ॥

རང་བཞིན་ཁྱད་པར་ཅན་མྱོང་ལས། །གཞན་བསལ་བ་ནི་གཞན་མ་ཡིན། །

དེ་ཕྱིར་དེ་མི་དམིགས་པ་ཡང་། །དེ་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དམིགས་ཉིད། །༢༧༣།

由领性差别　遣除者非余　故彼不可得　即缘彼差别 [273]

तस्मादनुपलम्भो ऽयं स्वयं प्रत्यक्षतो गतः।

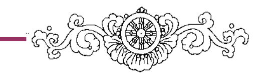
स्वमात्रवृत्तेर्गमकस्तभाववव्यवस्थितेः ॥ २७४ ॥

དེས་ན་མི་དམིགས་པ་འདི་ནི། །རང་ཉིད་མངོན་སུམ་ལས་རྟོགས་པས། །

---

222 《པེ་》《སྣར་》—འདི་ནི་ཐ་དད་བློ་རྒྱུ་ཡིན།

223 《པེ་》《སྣར་》འགྲུབ།

རང་ཉིད་[224]ཅམ་གྱིས་འཇུག་པ་ཅན། །དེ་མེད་རྣམ་[225]གཞག་གོ་བྱེད་ཡིན། ༔ །༢༧༤།།

故此不可得　由自现量知　唯自是能了　无彼转建立[274]

अन्यथार्थस्य नास्तित्वं गम्यते ऽनुपलम्भतः।

उपलम्भस्य नास्तित्वमन्येनेत्यनबस्थितिः॥२७५॥

གཞན་དུ་དོན་གྱི་མེད་པ་ཉིད། །མི་དམིགས་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར། །

གཞན་གྱིས་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད། །ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར། ༔ །༢༧༥།།

余则义无性　由不得而知　其无所得性　由余故无穷[275]

अदृश्ये निश्चयायोगात् स्थितिरन्यत्र बाध्यते।

यथा ऽलिङ्गो ऽन्यसत्त्वेषु विकल्पादिर्न सिध्यति॥२७६॥

མི་སྣང་ངེས་པ་[226]མི་ནུང་ཕྱིར། །གཞན་དུ་གཞག་པ་[227]འགོག་འགྱུར་དཔེར། །

སེམས་ཅན་གཞན་ལ་རྟགས་མེད་པའི། །རྣམ་རྟོག་ལ་སོགས་མི་འགྲུབ་བཞིན། །༢༧༦།།

不现不定故　能破余安立　如他情无因　不成分别等[276]

अनिश्चयफ़ला ह्येषा नालं व्यावृत्तिसाधने।

आद्याधिक्रियते हेतोर्निश्चितेनैव साधने॥२७७॥

འབྲས་བུ་ངེས་མེད་ཅན་འདི་ནི། །ལྡོག་པ་སྒྲུབ་པར་ནུས་མ་ཡིན། །

---

224 《སེ་》《སྣར་》བཞིན།
225 《སེ་》《སྣར་》རྣམས།
226 《སེ་》《སྣར་》པར།
227 《སེ་》《སྣར་》པར།

ངེས་པ་བསྒྲུབ་[228]ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་ལ། །དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། །༢༧༧།།

此无定果者　非能成返相　能成决定故　因是依初说 277

तस्याः स्वयं प्रयोगेषु स्वरूपं वा प्रयुज्यते।

अर्थबाधनरूपं वा भावे भावाद्भावतः ॥२७८॥

རང་གི་སྦྱོར་བ་དག་ལ་དེའི། །རང་གི་ངོ་བོའི་སྦྱོར་བའམ། །

དོན་ལ་གནོད་བྱེད་ངོ་བོ་སྟེ། །ཡོད་ན་ཡོད་པས་མེད་ཕྱིར་རམ། །༢༧༨།།

自式等或彼　自体性为式　或义能害体　若有有无故 278

अन्योन्यभेदसिद्धेर्वा ध्रू वभावबिमाशवत्।

प्रमाणान्तरबाधाद् वा सापेक्षध्रु वभाववत्॥२७९॥

ཕན་ཚུན་ཐ་དད་གྲུབ་ཕྱིར་ཏེ། །བརྟན་[229]དངོས་དང་ནི་འཇིག་པ་བཞིན། །

ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་ཕྱིར་ཡང་། །ངེས་གྱུར་[230]དང་ནི་ལྟོས་བཅས་བཞིན། །༢༧༩།།

成为互异故　如坚事与灭　亦余量害故　如定与有待 279

हेत्वन्तरसमुत्थस्य सन्निधौ नियतः कुतः।

भावहेतुभवत्वे किं पारम्पर्यपरिश्रमैः ॥२८०॥

རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་[231]ཉེ་བར་ནི། །གནོད་མི་ཟ་བར་ག་ལ་ཡོད། །

228 《སེ་》《སྣར་》 བར་སྒྲུབ།
229 《སེ་》《སྣར་》 བསྟན།
230 《སེ་》《སྣར་》 འགྱུར།
231 《སེ་》《སྣར་》 སྐྱེས།

དངོས་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་ཡིན་[232]ན། །བརྒྱུད་པའི་དུབ་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། །༢༨༠།།

若从余因生　何有决定灭　若从事因生　何用辗转劳 [280]

नाशनं जनयित्वान्यं स हेतुस्तस्य नाशकः।

तमेव नश्वरं भावं जनयेद् यदि किं भवेत्॥ २८१ ॥

གལ་ཏེ་རྒྱུ་དེས་འཇིག་པ་གཞན[233]། །བསྐྱེད་པས་དེ་ནི་འཇིག་འགྱུར་ན། །

དངོས་པོ་དེ་ཉིད་འཇིག་པ་ཡི། །ངང་དུ་བསྐྱེད་ན་[234]ཅི་ཞིག་འགྱུར། །༢༨༡།།

若因生余灭　故使彼灭者　彼事即生于　灭中有何过 [281]

आत्मोपकारकः कः स्यात् तस्य सिद्धात्मनः सतः।

नात्मोपकारकः कः स्यात् तेन यः समपेक्ष्यते॥ २८२ ॥

དེ་ནི་བདག་ཉིད་གྲུབ་གྱུར་ན། །བདག་ལ་ཕན་འདོགས་[235]བྱེད་པ་གང་། །

བདག་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་མིན་ན། །དེ་ཡིས་[236]ལྟོས་བྱ་གང་ཅི་ཞིག །༢༨༣།།

彼体性成者　于我何能益　于我非能益　何为彼所待 [282]

अनपेक्षश्च किं भावो ऽतथाभूतः कदाचन।

यथा न क्षेपभागिष्टः स एवोद्भूतनाशकः॥ २८३ ॥

ལྟོས་མེད་དངོས་པོ་ནམ་ཡང་ནི། །དེ་ལྟ་མིན་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར། །

---

232 《པེ་》《སྣར་》གྱུར།

233 《པེ་》《སྣར་》བཞིན།

234 《པེ་》《སྣར་》ནི།

235 《སྣར་》འདོད།

236 《པེ་》《སྣར་》ཡི།

དཔེར་ན་དེ་ཉིད་འཇིག་ཀ་མར། །སྡོད་ལ་བརྟེན་པར་མི་འདོད་བཞིན། །༢༨༣།།

无待事终于　如何非如是　如彼临灭时　不欲依于住[283]

क्षणमप्यनपेक्षत्वे भावो भावस्य नेति चेत्।

भावो हि स तथा भूतो ऽभाव भावस्तथा कथम्॥२८४॥

ལྟོས་པ་མེད་ན་སྐད་ཅིག་ཀྱང་། །དངོས་པོ་ཡོད་མིན་འགྱུར་ཞེ་ན། །

དེ་ལྟར་གྱུར་ཏེ་དངོས་ཉིད་ཡིན། །དངོས་མེད་དེ་ལྟར་ཅི་ལྟར་འགྱུར། །༢༨༤།།

无待则刹那　应不成有事　如是即事性　无事何能尔[284]

ये ऽपरापेक्षतद्भावास्तद्भावनियता हि ते।

असम्भवद्विबन्धा च समग्री कार्यकर्मणि॥२८५॥

གང་དག་དེ་ཡོད་གཞན་ལྟོས་མེད། །དེ་དག་དེ་ཡོད་ལ་དེས་ཡིན། །

འབྲས་བུའི་ལས་ལ་གེགས་བྱེད་པ། །མེད་པ་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་བཞིན། ༔ །༢༨༥།།

诸有不待余　彼有则决定　如于感果业　无障碍缘聚[285]

（梵缺）॥२८६॥

བློ་ཡི་ནུས་པ་ཆུང་བ་མེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་མེད་ཅན། །

བརྩོན་འགྲུས་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མཆོག་གི་དེ་ཉིད་མཐོང་མེད་ལྡན། །

འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་མཚུངས་པར་ལེགས་བཤད་སྨྲར་འཛིན་བྱེད་པ་མི་རྙེད་པ་ཅན་ཁོ་བོའི་གཞུང་། །

རྒྱ་མཚོ་ལ་ནི་ཆུ་བོ་བཞིན་དུ་རང་གི་ལུས་ལ་ཐིམ་ཞིང་ནུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །༢༨༦།།

彼诸慧能无劣弱　亦无通达甚深性　彼诸增上精进者
亦无能见最胜性　诸众生中我相等　继持善说不可得

如众河流归大海　吾论隐没于自身 [286]

（梵缺） ॥२८७॥

ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་རྣམ་པར་འབྱེད་མཁས་ལྟ་བ་ངན་པའི་ཚང་ཚིང་བསྲེག །
འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བས་ཡང་དག་རིག་པའི་ལམ་སྟོན་པ། །
གཞུང་ལུགས་ཉིན་བྱེད་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ལྡན་བློ་ངན་ཉིད་[237]སྤོང་འཇིགས་པ་སྤངས། །
དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་བློ་མིག་རྣམ་དག་མཁས་པའི་པདྨོ་རྒྱས་བྱེད་ཡིན། །༢༨༧༎

善辨理非理　焚烧恶见林　圣者亲摄受　开示正理路
论日具百德　恶慧舍畏离　虽尔慧目净　能敷智者莲 [287]

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་གཞན་གྱི་[238]དོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྟེ་ལེའུ་བཞི་པའོ། ། ༈ ། །

释量论颂他义比量品第四终

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་ནི་[239]ཡུལ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བྱུང་བ་གཞུང་ལུགས་ངན་པ་ཐམས་ཅད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འབྱིལ་བར་འཇུག་པ་སྙན་པའི་གྲགས་པས་སའི་སྙིང་མ་ལུས་པར་[240] ཁྱབ་པ་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།། ། །

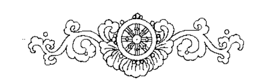
此“释量论”颂，是“南天竺所生”、“挠乱一切恶派”、“美誉遍满大地”、“无比智者”、“一切宣说正理者之顶珠”——法称论师所造。

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་བྷཱུ་ཏི་ཤྲཱི་ཤཱནྟི་[241] དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྭ་བ་དགེ་སློང་[242] དགེ་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་

---

237 《པེ་》《སྣར་》ཉིན།
238 《སྣར་》གྲིས།
239 《པེ་》《སྣར་》-འདི་ནི།
240 《པེ་》《སྣར་》པ།
241 《པེ་》ཤྲི་ཤཱནྟི། 《སྣར་》ཤྲཱི་ཤཱནྟི།

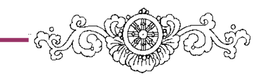

བསྒྱུར[243]།

先由印度论师须菩提室利馨底（善现祥静）与西藏善慧译师译。

དཔལ་ལྡན་དམ་པའི་ལས་ལ་མངོན་དགེས་[244]པ། །སྣོད་མེད་ཆེ་བའི་བདག་ཅན་རྒྱལ་པོ་མཆོག །
དགེ་བའི་ཐུགས་མངའ་ངེས་པ་ས་[245]སྐྱོང་བ། །མི་ཡི་བདག་པོ་དབང་སྡེའི་[246]བཀས་བསྐུལ་ནས། །
བརྩོན་ལྡན་ལྷག་པར་དཔྱོད་ལྡན་འཆད་པོ་དང་། །ཉན་པོ་[247]རྒོལ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་དོན་ངེས་དང་། །
འབྲེལ་[248]གཏམ་དཀའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོང་བྱའི་ཕྱིར། །འཛམ་གླིང་མཁས་པའི་རྒྱན་གྱུར་རྒྱན་འདི་བསྒྱུར། །
ལྷ་དང་ཀུན་སེལ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི། །དོན་དམ་རྣམ་དཔྱོད་ལྷུར་ལེན་བསྟན་བཅོས་འདི། །
གཞུང་མང་དོན་དཀའ་སྒྲུབ་པར་དཀའ་ན་ཡང་། །འབྲས་བུ་ཆེ་ཕྱིར་འབབ་པར་རིགས་པ་ཡིན། །
ལོག་པའི་རྒྱུན་ཕྱོགས་རྗེས་སུ་གཞོལ་གྱུར་པ། །ལྷ་བ་[249]ཚུ་བོ་བཟློག་པར་དཀའ་མོད་ཀྱི། །
ཡང་དག་རིག་པས་ལེགས་པར་བརྡ་སྤྲས་ན། །འགའ་ཡི་ཡིད་ལ་ཅི་སྟེ་འབབ་མི་འགྱུར། །
སྒྲ་དོན་གཉི་ག་ཉམས་སུ་བདེར་ལོན་ཏེ། །ཐུན་སྦྱིལ་གྱིས་ནི་མ་བསླད་ལེགས་བསྒྱུར་བ། །
སྔོན་གྱི་སྒྱུར་བྱེད་དམ་པ་དེ་དག་གི། །དྲི་ཙམ་བྲོ་བ་ད་ལྟ་ཁོ་བོར་ཟད། །
དཔལ་ལྡན་ཁ་ཆེའི་རིག་པ་བའི། །གཙུག་གི་ནོར་བུ་སྐལ་ལྡན་ནི། །
རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་ལ་ཐོས་ནས། །བློ་ལྡན་བཟང་པོས་འདི་བསྒྱུར་རོ། །

242 《པེ་》《སྣར་》 ཅ་བ་དགེ་བའི།
243 《པེ་》《སྣར་》 +ཡང་པཎྜི་ཏ་སྐལ་ལྡན་རྒྱལ་པོ་དང་། དགེ་སློང་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་བཅོས།
244 《པེ་》《སྣར་》 དགྱེས།
245 《པེ་》《སྣར་》 པས།
246 《པེ་》《སྣར་》 ལྡེའི།
247 《སྣར་》 ཅན། །ཉན་པོའི།
248 《པེ་》《སྣར་》 འབེལ།
249 《པེ་》《སྣར་》 བའི།

གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དཔེ་མེད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ན་ཡུལ་འཁོར་ལོ་འཛིན་པ་ [250] ཞེས་བྱ་བ། །གྲུབ་པའི་གནས་སུ་གྲགས་པའི་འདབས། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཞེས་བྱ་བར། ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་སྐལ་ལྡན་རྒྱལ་པོ་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ [251] ཆེན་པོ་དགེ་སློང་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའོ། །དུས་ཕྱིས་སའི་སྟེང་ན་འགྲན་ཟླ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་མཁས་པ་བསོད་སྙོམས་པ་ཆེན་པོ་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། ཤཱཀྱའི་སློང་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕ་བ་པའོ[252]|| ||[253]

次由迦湿弥罗国具善王论师与西藏具慧译师修改。后又由大地上无比智者释迦室利跋陀罗等与西藏释迦比丘庆喜幢贤校正抉择。

（汉译本：法尊法师公元一九八零年九月由藏译汉。）

沈阳北塔藏文翻译组 善慧光、莲花藏 对戡校编

公元二零一二年九月

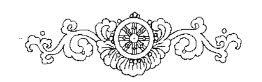
250 《པེ་》《སྣར་》 —པ།

251 《པེ་》《སྣར་》 ཙ།

252 《པེ་》《སྣར་》 པ།

253 《པེ་》《སྣར་》+ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གསུང་རབ་དྲི་མ་མེད། །རིགས་པའི་མཐར་ཐུག་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་འདི། །སྒྲ་དོན་ཇི་བཞིན་བློ་ཡིས་ལེགས་རྟོགས་ནས། །སྟོན་པ་གངས་ཅན་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཙམ། །

釋量論頌[①]

引　言

《釋量論》是法稱論師為解釋陳那菩薩之《集量論》而造之義疏也。內容分為四品：第一、自義比量品，解釋立論者自身引生比量智必要條件（正因等）。第二、成量品，解釋《集量論》的歸敬頌義，成立如來為世間之定量。第三、現量品，現量乃比量所依止之基礎，本品廣釋現量之定義、差別及似現量等。第四，他義比量品，廣釋能立因等之得失，闡明使他人引生比量智之方便。本論總集因明理論之大成，為世間各國研習因明學之範本。在我國藏族佛教中已宏傳數百年，為學習教理必讀之書。而漢地佛徒尚無所知。餘不揣駑鈍，茲將原文譯出，並依僧成大師之大疏，摘譯編成一部略解，其於漢族研究因明學者或略有所裨焉。

一九八０年九月二十七日 法尊 記

附　注

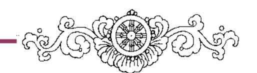
本論翻譯始於一九七八年八月二十三日動筆，至同年十二月間因病停止。

又於一九七九年十月十四日續譯，至一九八〇年二月十九日方譯畢。前後共經八月有餘。

法尊 附記

[①] 所校本為“中華佛典寶庫網”2002 年校對本，網絡上大多流行此版本。

釋量論

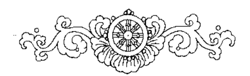
法稱論師著 法尊法師譯

自義比量品第一

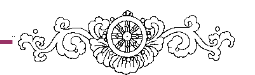
敬禮聖曼殊室利童子。

敬禮於具足　除滅分別網　甚深廣大身　遍放普賢光[1]
眾生多著庸俗論　由其無有般若力　非但不求諸善說　反由嫉妒起嗔恚
故我無意謂此論　真能利益於他人　然心長樂習善說　故於此論生歡喜[2]
宗法彼分遍　是因彼唯三　無不生定故　似因謂所餘[3]
因法所有性　若無則不生　此果是正因　若與唯有性　系屬體亦爾[4]
若諸量不轉　於無而不轉　為果是正因　觀待於差別　知某無為果[5]
相違與果成　因及體可見　體生不成就　是為無義者　不可得四種[6]
以彼相違因　可得為量式　因由相違性　無則是錯亂[7]
其相違果中　亦待處時等　餘則成錯亂　如灰成不冷[8]
所有從因聚　比知能生果　不待餘義故　說彼是自性[9]
因聚生果力　轉變相系時　於果不決定　容有障礙故[10]
同依一聚者　由味知色等　是比知因法　如煙知柴變[11]
能未轉無味　此即是餘因　如是過去時　了知是一者　是從果因起[12]
由因未和合　比知其果者　有餘無能故　如由身比貪[13]
唯異品未見　而見其總果　因智是似量　如語比貪等[14]

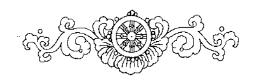
唯異品不見 非即無錯誤 容有錯誤故 如比釜飯熟 [15]
若唯以不見 便說遮止者 此是疑因故 說彼名有餘 [16]
於因三相中 為對治不成 違義與錯亂 故說須決定 [17]
錯亂對治中 所說異品法 若不見為果 不說亦能知 [18]
說無之語言 非顯彼唯無 若說無應理 爾乃知為無 [19]
若不見能遮 豈是有餘誤 有遮亦成因 不成合非說 [20]
差別成決斷 正因不見故 若餘量害者 非不見而無 [21]
如是於餘因 容有餘量害 不見故所觸 見不具無誤 [22]
由處等差別 物能力各異 見一而謂餘 定有則非理 [23]
我地有知等 非能立為無 豈唯不可得 是因無能立 [24]
故由彼系屬 自性遮自性 或由其因法 於果無誤故 [25]
不爾遮一法 云何餘亦遮 如說人無馬 豈亦非有牛 [26]
如是一近故 云何餘亦近 如言人有牛 豈是亦有馬 [27]
故定異法喻 不必許所依 由說彼等無 此無亦知故 [28]
喻彼性因事 為不知者說 若對諸智者 但說因即足 [29]
故知系屬者 說二相隨一 義了餘一相 能引生正念 [30]
故無因自性 有遮亦是因 理應可得者 無所得亦是 [31]
如是無得因 此雖說三種 由於結構門 有多種差別
彼及彼違等 不通達通達 [32]
由是因果事 或自性決定 若無定不生 非不見非見 [33]
否則餘與餘 如何有決定 若法有餘因 則如衣染色 [34]
若法有餘因 則應成他性 後生故非因 是果何能定 [35]
煙是火之果 果法隨轉故 若無彼有此 越出具因理 [36]
無因不待餘 應常有或無 諸法暫時生 是由觀待故 [37]
若帝釋頂上 是火性即火 若非火自性 如何彼生煙 [38]
煙因自性火 具彼能差別 若煙從非煙 因生則無因 [39]
由隨轉隨遮 見某隨某轉 彼性彼為因 故異因不生 [40]

性亦無不生　與唯有系屬　無彼則有體　應無無異故[41]
諸法由自性　住各自體故　從同法餘法　遮回為所依[42]
故從彼彼遮　此因緣類別　以彼差別故　即善能通達[43]
是故某差別　由某法了知　其餘則無能　故別異而住[44]
義自性是一　體性是現事　有何未見分　為餘量所觀[45]
由見色法同　蚌殼誤為銀　若不②由亂緣　而計餘功德[46]
故由見於法　見一切功德　由錯不決定　故當善成立[47]
比量亦緣法　決定一法時　應緣一切法　遮遣無此過[48]
故如是說因　是遮遣有境　餘則有法成　餘有何不成[49]
於所見若知　是總義分別　不增益餘分　除爾許行境[50]
定與增益意　能所害性故　說此於遠離　增益轉應知[51]
盡其增益分　為遣除彼故　其決定與聲　亦唯有爾許　彼等境有異[52]
餘則於一法　一聲覺能通　非是餘境故　應成為異門[53]
或說覺能緣　各稱別異義　於各種③差別　饒益支功能[54]
無差別體性　遍緣諸體性　則有何所益　差別不決定
彼等體屬故　知一則取二[55]
益法能若異　彼等是彼何　彼無益彼等　如是則無窮[56]
若取能益一　見彼於未見　饒益非餘故　取彼取一切[57]
若遮錯亂故　取者亦許餘　彼成越境者　其餘亦同彼[58]
於無增益境　轉故餘自性　諸定者不定　如何是彼境[59]
若捨差別分　現量所取中　於差別若有　證緣亦當證[60]
其言從他遮　及言從他返　聲與決定等　是隨名言作[61]
二雖各詮一　由所詮他別　以異囀聲別　成立如異義[62]
捨不捨餘別　彼二名差別　是隨通達者　欲樂之所依[63]

② 由“木”改為“不”，對應藏文“མི་བྱེད་པ།”
③ 由“積”改為“種”，對應藏文“སྣ་ཚོགས”

遍說物與事　唯聲之差別　故彼等所詮　都無少差別 [64]

欲了知彼義　益彼或具作　設以餘詮說　都無餘差別 [65]

故於遣餘境　能除為具彼　宗派所說過　種類及具種　若異則犯過 [66]

若謂諸言句　由事力而說　不依樂說欲　彼等第六囀　分語等成過 [67]

不待於外義　諸語由說者　如能詮決定　即如是宣說④ [68]

諸妃六城等　非異事安立　成名空自性　空性有何因 [69]

依於諸異事　現為一義覺　由其自體性　障蔽餘體性 [70]

由彼能障故　體性雖各異　蔽其各異性　有諸法體性　現似非別異 [71]

彼由意樂力　宣說為有總　由彼所遍計　於勝義中無 [72]

諸別不隨行　餘隨行不現　非離知各異　如何隨餘義 [73]

故執義一體　此分別顛倒　名義諸具者　互異即此種 [74]

達一知義等　成其為一義　有雖是各異　由自性決定　猶如諸根等 [75]

如見藥雖異　或共或各別　能治疫病等　餘物則不爾 [76]

無別故非總　田等雖別異　彼等應無別　堅固無益故 [77]

緣性分別覺　無義似有義　從非彼果義　異究竟而生 [78]

彼體似外一　似從餘遮返　觀察支無故　非是彼自性 [79]

知所有諸義　謂遮返體性　故似非各異　現從彼餘返 [80]

其總與共依　為所行境者　由知與言說　廣作錯義名 [81]

諸法一切名　依於互無雜　故遣餘為境　若與事有屬 [82]

是得事之依　如比量所說　雖同是錯亂　然非從餘得　如燈光求珠 [83]

彼雖⑤多一果　非彼果依餘　由言說及知　作一名言轉 [84]

如是一作多　彼普顯事故　從彼非果義　異故知多法 [85]

此聲義共依　雖然非實有　如共許而說　此於事非有 [86]

法有法建立　如異非異等　是不觀實性　如世間所許 [87]

---

④ 此句原為“如是宣說”，差一字，加“即”字成五字句。《略解》中釋此句為：“即如是宣說故”

⑤ 由“維”改為“雖”，對應藏文“འང”

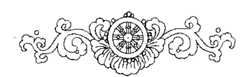

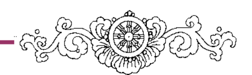
唯依如是許　遍立能所立　為入勝義故　諸智者所作 [88]
諸勝義之義　非自雜無異　其體一及多　是由覺所染 [89]
言總⑥言差別　此別於覺義　從此及餘遮　觀察法差別 [90]
能所立分別　失壞見事故　別總相雜中　自相非所取 [91]
其總別相等　都非是所取　諸眾多差別　於一不可故 [92]
彼體從眾返　彼如是通達　聲分別非有　於總性轉故 [93]
諸聲顯立名　彼為名言作　爾時無自相　故彼中非名 [94]
為使人了知　能作成其事　為辨彼故轉　於義說其名 [95]
其類非能作　若具彼能者　何故不直說　無邊故此同 [96]
作從非作返　相同何不作　具彼過同故　寧不須餘類 [97]
從彼遮餘已　即轉說其聲　由此從彼等　不斷彼如何 [98]
若此有決斷　諸聲之所為　豈非唯爾許　汝餘總何為 [99]
諸別雖各異　然見彼諸義　能作彼彼事　見餘亦離餘 [100]
為境之諸聲　結合能了知　如餘亦彼覺　非從唯總性 [101]
若常唯知彼　應不知別故　爾時終不取　具彼系屬故 [102]
不決定具彼　如何立名言　若謂一事助　諸別為知因 [103]
豈一事能除　彼等差異性　異故亦不許　彼等一識因 [104]
若謂多待一　能生非異覺　彼等各各無　彼一亦生覺 [105]
彼等無能故　其覺無能緣　青等於眼識　功能各見故 [106]
合亦能諸別　任何亦非爾　若待彼隨一　乃能非唯總 [107]
彼等若益一　云何非一覺　此成彼等果　能益即能生 [108]
若現非異覺　不許從異者　覺所現各異　執彼等同故 [109]
若謂彼等同　云何覺取異　同一果彼等　果覺亦各異 [110]
達為一因故　以覺無各異　以一覺因事　諸別亦不異 [111]
彼離非彼果　其餘隨行事　未見故破故　名了彼為義 [112]

⑥ 由“組”改為“總”，對應藏文“སྤྱི”

於彼非能作　現似能作體[113]
以離事各異　唯事為種子　能生無義覺　永斷不能作　支分體性故[114]
事異為依故　許義不欺誑　故遣餘有境　依能作體故[115]
有作如是說　若由遮非樹　而執樹義者　以二者互依
若無一執時　二者俱不執[116]
故立名非有　彼等立名時　遮不遮非樹[117]
若遮如何知　尚未執樹義　若名不除彼　則諸立名者[118]
應非斷彼已　而轉如樹別　若遮餘不立　示前住一樹[119]
說言此是樹　設立名言時　亦當了知彼　故此無過失[120]
言此亦是樹　或言唯此者　過失不可免　了知一類識　住一續知者[121]
彼非彼因義　本性能分辨　彼覺所有事　現為覺因性[122]
及離非因性　雖似一體性　自能知為異　於異立言詞[123]
由此了知覺　錯知似一事　覺從某義遮　向某義轉故[124]
善安立其聲　定取其義故　餘立名無義　故所知等語[125]
於名言安立　亦有所遮除　若法從彼異　遮彼從彼異[126]
差別相同因　現相者安立　即由從餘遮　能達彼法分[127]
是師所宣說　此無少體性　從諸聲通達　即了知遮餘[128]
其中無某別　通達某餘義　亦非作二聲　非互相有故[129]
無事見具事　是由覺染壞　是故非勝義　餘則從事遮[130]
即不成為事　說此異此故　若遮一雜義　以一聲或因[131]
作事彼全無　所遮事所遮　若從能詮中　無餘皆通達[132]
由事功能故　多果一所依　若示一遮時　不斷餘而住[133]
彼遍彼現一　爾時就覺前　成為共所依　若聲能遮遣[134]
當觸於事法　說彼於彼有　一事非能詮[135]
覺不現可現　無事決定故　故遣餘有境[136]
諸聲及覺性　亦說為總境　事無彼等故　事唯一體故　覺何見體異[137]
一法隨行還　一義非行境　若異則無別　名言應無因[138]

一切遮有故　無彼等過失　為顯彼果故　異法同一果 [139]
老者說一聲　是對無彼果　遮除之因者　顯示諸異難　不能無果故 [140]
非於事諸事　各住自體故　所有雜色體　黃色則非有 [141]
從非彼果遮　則於二俱有　於義若無異　聲異則非理 [142]
故欲求彼果　亦異無彼果　譬如由眼等　生一色識果 [143]
何故有宣說：彼果無差別　頓達某一切　彼體雖離總 [144]
已說其無異　然由名而說　若謂一住故　諸多亦聞一 [145]
住為依為顯　如是彼非理　於常無益故　非依如盤等 [146]
於墮性棗⑦等　亦能生彼境　彼亦無是用　無彼亦住故 [147]
非住復非理　若異若不異　觀察皆非理　於自堪生識 [148]
為此就餘作　所顯堪能性　作者亦是因　此若先已能　待彼則不可 [149]
無變異故彼　豈由具總顯　非如眼藥等　於根起作用 [150]
於彼有無時　通達無異⑧故　諸種類能顯　若許具種者 [151]
燈等能顯者　應得具牛等　諸謂類從別　為餘非餘有 [152]
彼先無諸別　總慧如何起　見一所有者　於餘不見故 [153]
非餘不隨行　餘亦非依故　不行彼非有　非後有具分 [154]
不捨前所依　嗚呼失敗因　安住餘法者　不動於自處 [155]
於生餘處上　安住極其理　彼事於何住　於彼無系屬 [156]
周遍彼等境　嗟乎太希有　若總類普有　一顯彼顯性 [157]
無異故普見　彼非特別顯　未通達能顯　必不達所顯 [158]
總與具總法　何故相反許　無異義雖無　如說煮者等 [159]
異故業非因　非類屬業故　是餘聽因故　業亦無有住 [160]
無系故聲因　是總則非理　太過故無業　非諸知說因 [161]
得非有因故　由無隨行故　亦非是功能　若煮者等總　如初有性等 [162]

⑦ 由“棘”改為“棗”，對應藏文“རྒྱ་ཤུག”

⑧ 由“畏”改為“異”，對應藏文“ཐ་དད”

如是應明顯　不爾無別故　後亦不應顯　待所作饒益
方是能顯者　無變故無待 [163]
若此有增盛　刹那故何作　雖同是各異　種類隨相近 [164]
於某轉非餘　此是聲知因　若無捨離遮　餘事物隨行 [165]
一果非餘⑨果　極其各異故　若由一體性　多能作一果 [166]
一體有彼故　俱有應無用　彼無異自性　離不行別定 [167]
離一無果故　從別彼等起　所有能作義　即是勝義有 [168]
彼亦無隨行　隨行不生果　故體性雖異　有是因非餘 [169]
此是其本性　若無各異者　應頓時生滅　從彼有異故
無如是過者　一壞時體住 [170]
非彼性是故　不起總別覺　遮無體性故　不觀住不住 [171]
總覺亦染壞　故亦無破難　彼之能生性　其餘如何生 [172]
異別性能生　若非異亦有　已說彼非生　現亦不依餘 [173]
作異即勝義　彼是從餘返　說彼為因果　許彼是自相 [174]
彼有取捨果　故人皆趣彼　如無異無別　非一切皆成 [175]
如是異無別　非皆成一切　雖異由法性　成為某作者 [176]
無異唯一性　作不作相違　有異故無作　俱有應不作 [177]
若依次作者　為彼事性耶　為具彼諸事　應極異不異 [178]
有同不同性　異門應互異　若謂彼異者　由何性說彼 [179]
名差別名總　若彼等各異　成異性如是　如瓶等互別 [180]
雖許為總別　不成總別者　由何性現前　欲求所辦果 [181]
此人即趣彼　觀其異不異　自體異遮同　彼等各異性 [182]
無事體隨行　應趣等過故　即此對無慚　無理隨便說 [183]
彼等亦破除　一向容有故　一切二體性　除彼差別故 [184]
教云飲酪時　何不奔向駝　若謂有殊勝　由此趣別者 [185]

---

⑨ 由“除”改為“餘”，對應藏文“གཞན”

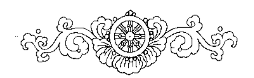

彼即略餘無　故非二是餘⑩　一切同體性　覺聲應不異 [186]
說異統攝者　彼無故非有　無事無體故　詮體非所觀 [187]
即彼等言聲　便成為遮詮　自性諸差別　待別或單純 [188]
成所立故說　如滅果及有　若因有性有　如何非所立 [189]
差別無隨行　失因及所立　若立唯有別　於有法總上 [190]
無少義可成　如此亦無遮　所別為所立　此因無隨行 [191]
若有是所立　則別成所立　不取彼差別　若成唯有事 [192]
彼能遍所立　隨行無失壞　不成有法無　依二有錯亂 [193]
無法是相違　有豈成所立　自性成能了　彼能遍決定 [194]
性定是所了　此遮則彼遮　譬無常所作　非作則不滅 [195]
無因故若滅　自體即相屬　諸事有所待　則見無決定 [196]
彼因縱眾多　亦容有不遇　以無果住故　說滅待因者 [197]
一切能滅因　說皆成錯誤　彼因無能故　此由自性滅 [198]
所說由何滅　餘亦由自性　故有事為境　比量為二種 [199]
果自性由彼　定屬所立故　覺為先轉故　彼性不可得 [200]
即說彼不轉　說不得為量　論時無關係　諸義超諸根 [201]
由無因彼等　不得故豈無　非定有無果　故不成為量 [202]
若有殊勝因　有者亦成量　能知性不知　此理是所說 [203]
不知因能成　果即無所有　義自性有因　性不得亦是 [204]
若由某等因　通達彼為無　可見不見因　若全非有者 [205]
可見不可得　當知為無事　若有相違事　能害彼有故 [206]
得彼相違者　決定彼為無　無始習氣生　分別所熏成 [207]
依有無及俱　聲義法三種　成彼非事因　謂彼不可得 [208]
是因彼非無　安立言說故　一向勝義轉　於見差各異 [209]
諸義諸言聲　無因應不轉　過未生亦爾　諸語亦應無 [210]

---

⑩ 由“除”改為“餘”，對應藏文“གཞན”

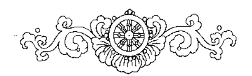

虛妄義者故　許覺義為境　撥聲義成立　遣法所依故[211]
非和合所立　是成立單法　不撥聲義者　由有無品別[212]
有事為所現　從此生果故　於不能作義　求者觀何為[213]
中性人美醜　欲者觀何益　分別智境故　聲義是假立[214]
事所依不成　言說正理者　說唯此是法　聲與事同時　無無不生故[215]
非由彼成義　彼顯說者意　可信語不欺　由總而比度[216]
系屬順方便　說士夫義語　依觀察而說　非依諸餘語[217]
於見及不見　有事諸義理　現量二比量　無害此不欺[218]
可信語不欺　由總雖不現　無位故此覺　亦說為比量[219]
所取所捨性　及方便決定　要義無欺故　可比度其餘[220]
待殊勝士夫　餘知如實義　若對彼殊勝　能知許彼義[221]
言如此或非　他有過無過　諸量難得故　餘知難了達[222]
減⑪及依勝進　皆有逆品故　由習彼成性　有能盡諸漏[223]
無害真實義　顛倒極力阻　成性終不退　覺執彼品故[224]
一切諸過失　薩迦耶見生　無明彼彼貪　從彼起瞋等[225]
由此說眾過　其因為愚癡　餘說薩迦見　斷彼皆斷故[226]
諸語顛倒因　諸失依人故　人不作諦義　有者作是說[227]
諸語諦性因　功德依人故　餘說人不作　豈非顛倒義[228]
能了解義因　名依士夫立　語縱非人作　故容有顛倒[229]
若系非人作　不了名應知　若由名彼顯　計餘應無能[230]
諸語定一義　不應違餘義　若連系多義　應能顯相違[231]
士夫縱未作　遍計應無義　連系諸異事　立故應說因[232]
士夫未善作　應畢竟無義　若計善作者　此真同象浴[233]
系者無常故　系屬常非有[234]
故義與聲系　是人覺善作　若與義俱生　於諸聲自性[235]

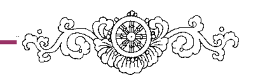
⑪ 由"滅"改為"減"，對應藏文"འགྲིབ"

相反不應理　假系無此過　若所依雖滅　不滅常如類[236]
於常依何能　由何許彼依　由能生於智　俱有因和合[237]
彼智可生故　了智於瓶等　生起許為顯　諸不變無別[238]
能顯自何作　何許彼顯彼　連系成實事　異故種種覺[239]
不異即彼性　離此無餘事　事性各異故　系屬分別作[240]
有實依賴餘　如何成餘系　諸字當無義　句遍計無事[241]
此有事連系　當如何而轉　不憶作者故　傳許人未作[242]
有隨此宣說　故惡暗周遍　猶如此士夫　未從他聽聞[243]
於字句安布　無有能說者　有說餘亦爾　編制諸餘論　離師教授外[244]
曾見有誰讀　何不如是比　何類從何成　無別如火薪[245]
餘未見因者　正知由彼成　見果相同故　未說諸差別[246]
凡所宣說因　一切皆錯亂　雖皆無始成　然非依非士[247]
故士夫未作　餘亦不依人　蔑戾車等言　說斷無等語[248]
無始故亦爾　是先作因故　如此人未作　即成有何德[249]
義於功用別　見故亦是疑　字餘無別故　成立有何果[250]
語非異於字　以不可得故　是多支體性　彼等異無義[251]
非事假名事　如云獅子等　若各各有義　多立事顛倒[252]
由通達一支　當達諸語義　頓了達一切　應無時差別[253]
一性亦無異　漸達非有故　無常勤發故　何非士夫作[254]
若常應常得　以無障覆故　若謂俱有因　未具不聞者[255]
必待他寧爾　決定則相違　若彼非能遍　非一切可得[256]
若遍則一切　應頓時可得　若作可得者　無變何能作[257]
若根善淨者　彼無餘應聞　若由善淨別　異故一義定[258]
聲聚多喧雜　如何而得聞　若聞彼散聲　非是能詮者[259]
謂離聲有異　當極信於此　若餘聲靜住　能詮如何聞[260]
又功能定故　如何達異聲　如由彼彼過　不許聲能詮[261]
由諸聲所顯　能詮如何無　若謂字次序　字無異故非[262]

彼亦無建立　餘次序違故　說遍及常故　無時方次第 263
無常非能遍　過失前已說　顯次亦非語　常則除顯故 264
由功用所作　成故即是果　善知已成義　許餘覺能顯 265
如燈若餘者　作者有何別　由諸作和合　所作事決定 266
復得故是果　能顯非有故　若謂作體性　離障為顯者 267
於無事功作　和合有何能　與聲無別故　餘亦得為顯 268
若如是許者　諸因皆無用　認識有合等　所計諸能立 269
無喻諸有事　皆刹那壞故　亦破餘惡因　覺非依人者 270
自許現世共　比量頓違害　異字之次序　已明顯觀察 271
彼由分別增　何非依士夫　有即壞系屬　故聲是無常 272
由火生餘義　其壞無實故　薪應猶可見　若彼由此壞 273
如何餘壞餘　寧薪何不現　彼持故不現　非彼不障故 274
生故壞有壞　如是薪應見　若如殺殺者　罪人不復生 275
於彼亦如是　能殺非即殺　若壞非餘性　薪應即壞性 276
彼無故非因　此外無餘相　壞雖是無因　常故有事壞 277
同時俱有者　無事由何常　於無則不犯　事不壞過失 278
不許諸有事　由壞而壞故　為知有事壞　不觀待餘故 279
心增益彼異　說彼住無因　若無從自有　此分別相同 280
無彼少許過　僅是成為無　有則此分別　成與事系故 281
說言是無者　亦是非有事　若少有所作　則是觀待餘 282
若事無少作　何為有所待　以此雖無因　未生而壞故 283
先有與壞過　太過亦除遣　如有具生者　則許有礙性 284
如是諸有者　有是可壞性　有非生則非　由因性決定 285
果性則決定　無諸異因故　無常性無異　故彼等系屬 286
常性已遣除　聲能由前說　連系過已遣　言士夫未作　非能立知實 287
無人過造失　火等見餘相　計彼為未作　不成為智因 288
於諸常住中　全不生事能　分別習氣生　增益行境覺 289

有從彼所生　非義為行境　若⑫謂所作者　見為顛倒故 290
未作語義實　反則違遍故　無故未說因　則疑彼容有 291
有事於相違　亦見能遍故　由不得不成　遍無前已說 292
無性若不成　於遮生疑惑　若隨行及遮　於宗有法有 293
由決定果智　成者是能立　若所立異品　說其遮遣性 294
即成此同法　故因皆隨行　有編制名言　諸咒能成果 295
若謂事功能　無別餘亦成　若謂是餘義　安布前已除 296
彼義應常成　有待應無能　若事⑬能如此　彼應皆能成 297
非由善作故　不待作者別　若有事作為　亦事異成異 298
非由作者別　能定由言成　差別無可作　作何成作者 299
若顯為加行　彼前已遣除　若彼覺是顯　彼合於果者 300
說者是顯因　聽者應系果　若不顯微誦　聲功用加行 301
意誦應無義　聲是耳行境　間從彼生故　彼覺亦顯者 302
若有義不成　分別隨行故　自與共自性　欲一體而誦 303
由諸言誦故　不違非由事　若無次序者　聞說味與海 304
應無差異果　彼依士夫有　字從起智生　從智而生聲 305
有彼差別彼　是由耳決定　由彼智生智　聞彼非疾聞 306
由待憶彼故　能憶後體性　彼是因持心　諸字因與果 307
說是諸次序　彼由士夫作　故彼字體性　句與句他性 308
作者功用異　共作果差別　彼諸字次序　編制而詮轉 309
不違欲成序　常住相違故　士夫與諸字　因果性成故 310
字序皆從士　如火與薪理　諸智力士夫　能作咒次者 311
不共性成就　餘無彼能故　有了知續者　作某等密咒 312
彼是主者力　隨彼說理故　欲果作諸咒　應說士夫作 313

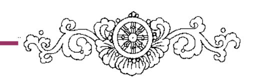
⑫ 由“告”改為“若”，對應藏文“གལ་ཏེ”
⑬ 由“由”改為“事”，對應藏文“དངོས”

成立士無能　由此而除遣　所說覺根語　士夫等能立[314]
似量有餘故　非能達實義　聲自體不說　此義此非義[315]
士設立此義　彼復具貪等　一了義非餘　誰作此差別[316]
如是有人知　汝為何不許　若語量不欺　說彼了義者[317]
諸極不現事　非有量能知　誰語量不欺　彼所作語言[318]
得謂正教故　非士作無義　若極不現義　無教有知者[319]
則許超根義　有能了知者　或自具貪等　餘非了明義[320]
吠陀非能了　誰達吠陀義　故欲生天者　聞說祭祀火[321]
有謂食狗肉　非義何量證　世語共計者　彼有種種義[322]
誰辨此聲義　超根義誰見　見非世許義　天天女等聲[323]
如是聲於餘　起如是分別　世許諸人語　不許彼為量[324]
復由彼達義　此欲瞋何為　若違越世許　分別有何因[325]
世許非量故　執彼有何因　世許於聲義　決定生猶豫[326]
以見彼諸聲　種種義轉故　由未見決定　有各種功能[327]
聲自引疑惑　餘無不可故　有說此是路　是此株杌說[328]
餘謂是自說　當觀彼差別　可於一切轉　而⑭說顯一義　是由何而定[329]
除說欲決定　何知超根境　說欲是定因　言是彼能顯[330]
彼非人則無　彼非唯一義　若由自性定　於餘彼不可[331]
言亦成無義　名顯性差別　由何而決定　隨自何所欲[332]
何謂定於彼　故言皆可立　非唯顯汝欲[333]
吠陀一分故　餘亦應如是　如火禦寒實　餘作如是說
味同體同故　一器餘亦熟[334]
有餘錯亂故　知理如此破　士常為作者　諸事常超根[335]
根所取諸事　因住壞不等　餘由二種量　遣除為行境[336]

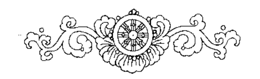
⑭ 由“兩”字改為“而”，“兩”字在梵文、藏文中皆無對應，《略解》：“又吠陀聲由何決定唯顯一義？全非決定。以於一切義皆可轉故。”

違依教比量　諸所有言說　未遣諸相違　論義亦未顯[337]
計彼義諦實　娼婦以吵勝　若如是量成　則此何非量[338]
士夫多說中　非無一實義　聲住於說者　非事性非果[339]
除此相反者　亦無不錯亂　諸能詮轉趣　見所詮而作[340]
彼此相違義　如何通於一　故教與諸事　任何了達者[341]
不成無不生　彼能定何義　故彼雖遮返　不成有事無
定無為果者　不得不能成[342]
計吠陀量有作者　計浴為法種姓傲
為滅罪故行苦惱　是愚惡慧五種相[343]

釋量論頌自義比量品第一終

釋量論

法稱論師著 法尊法師譯

成量品第二

量謂無欺智　安住能作義　不欺聲亦爾　顯示所欲故[1]
說者能作境　何義覺明顯　於彼聲是量　義性非有因[2]
緣於已取故　不許彼世俗　覺是正量性　所取所捨事　轉趣彼主故[3]
由有境各異　覺證各異故　彼有此有故　由自證自體[4]
由名言是量　論是遮愚蒙　顯不知義爾　證知自體後[5]
總相識應得　意謂於自相　不知所知故　觀察自相故[6]
世尊具是量　為遮無生者　論說成為故　待立量應理[7]
量非有常性　達有事量故　由所知無常　彼不堅性故　有依次生者[8]
常生非理故　不可觀待故　非誰饒益故　無常亦非量[9]
住行形差別　及能作義等　極成或無喻　復是疑惑性[10]
隨有無加持　形等如欲成　由彼所比度　彼是正理性[11]
異事所成就　聲同無異故　比度則非理　如灰物比火[12]
非爾則陶師　製作陶瓶等　作泥團形故　蟻垤亦彼作[13]
所立隨行故　果總亦能立　系屬各異故　說異過果同[14]
種類別所成　由風聲之總　成立非正理　如說語言等　牛故是有角[15]
依他說欲故　諸聲皆非無　有彼故義成　一切成一切[16]
以此而觀察　劫毗羅等派　由無常等故　亦說無心等
及剝皮死故　而說具足心[17]
若事體不成　此理若成就　別不成無害　如聲依虛空[18]

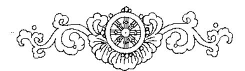
聲雖不成立　事成即成立　如佛對鵂鶹　說身等能立 [19]
若彼性誤等　聲雖不錯誤　知能立有過　由事成事故 [20]
行故有手故　立有角及象　此聲之所詮　世許非欲說 [21]
如彼事是因　即何時非因　由何計彼因　而不許非因 [22]
由械藥等系　黑者傷及愈　無系屬株杌　何不計為因 [23]
自性無差別　亦不可能作　常則無遮故　功能亦難知 [24]
有何成何性　計餘為彼因　則於一切果　諸因應無窮 [25]
能生苗地等　性轉變是因　若彼善修治　見彼差別故 [26]
若如根境合　無別是覺因　此如是非爾　彼亦有別故 [27]
諸別別無能[①]　若性無差別　合亦應無能　故成有差別 [28]
故各別無能　合則有功德　是因自在等　則非無別故 [29]
量知不現義　無彼能立故　殷重修非有　有作如是說 [30]
於不知而說　諸恐錯誤者　為修彼說故　尋求具知者 [31]
故應善觀察　辦彼所修智　此能知蟲[②]數　於我無所需 [32]
了知取捨性　及其諸方便　許彼為定量　非了知一切 [33]
隨能見遠否　要見所欲性　若見遠是量　當來依鷲鳥 [34]
能立由修悲　覺依於身故　由修無所成　非爾破依故 [35]
最初受生時　呼吸根覺等　非不待自類　唯從於身生 [36]
太過故現見　具有結續能　彼為有何事　又由無何事　於後無結續 [37]
何處不產生　濕生等眾生　全無彼地等　故一切種性 [38]
故根等不待　自類是大種　如一轉變時　皆變無別故 [39]
諸根一一損　意覺非有損　此變則現見　彼等亦轉變 [40]
故覺住所依　有依於覺性　是諸根之因　故是根從覺 [41]
有如彼能引　後亦當如彼　由彼識益故　說意依於身 [42]

---

① 原句“諸別無能”差一字，改為“諸別別無能”，對應藏文“སོ་སོ་སོ་སོར”

② 由“盡”改為“蟲”，對應藏文“སྲིན་བུ”

若無根非覺　彼亦非彼無　如是互為因　故互是有因 [43]

從無次第者　非生有次第　非別亦無待　從身次生覺　彼亦顯次第 [44]

其前前剎那　是一一剎那　先無者之因　是故一切時　可見其為因 [45]

後心與餘心　結續有何違　彼羅漢後心　由何許無續 [46]

豈隨此宗派　量不能義耶　若謂離彼因　此中何不說 [47]

如彼覺取故　意非從有根　生識能異故　亦非從一切 [48]

無心故非餘　一因故共住　如根如色味　由義門轉變 [49]

常隨彼轉故　由有能饒益　彼因故第七　及說言生故 [50]

有時於心續　亦容能饒益　如瓶等火等　唯爾非必遮 [51]

於身安住時　心應無遮滅　由彼有乃有　彼自在轉故　彼呼吸非彼 [52]

若無勤功力　由何風呼吸　由彼等盛衰　應得為盛衰 [53]

彼等過亦同　心因則不同　餘安住能引　亦許是因故 [54]

若如株杌等　過違身非因　由死過退時　則應能復活 [55]

若如火雖滅　薪變不復還　彼亦不退轉　不然有醫故 [56]

有令生變化　有不復生者　有可還轉故　如火於薪金 [57]

初雖小不退　所作可還者　彼當能復生　如金堅硬性 [58]

說非少可醫　能治難得故　或壽已盡故　若僅是病患　則無不可醫 [59]

死毒等遮故　彼咬亦可截　由離變壞因　彼何不復活 [60]

親因無變異　則諸有因者　不能使變異　如泥無變者　則瓶等無異 [61]

若事無變異　彼事有變異　此彼因非理　如牛青牛等 [62]

心與身亦爾　彼從俱有因　生果則共住　如火與熔銅 [63]

有無無依故　非爾有住因　是依此無依　離住無餘故 [64]

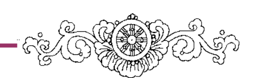
是餘即彼因　彼於事何為　應成無所壞　若計由壞因 [65]

彼亦同上過　住因復何為　若謂遇壞因　之間彼使住　壞是事法性 [66]

有此無害故　住因何所為　若謂如水等　所依此亦同 [67]

諸事剎那壞　是彼事相續　如是生因故　是為彼所依　不爾則非理 [68]

障礙流失故　是水等所依　無行者德總　業等何用依 [69]

由此於和合　及有和合因　種類等住性　無依故皆遣[70]
若事由餘壞　彼住因何為　彼無餘而壞　諸住因無能[71]
有依皆具住　有生皆有依　故一切有事　有時應不壞[72]
若是自壞性　彼餘何能住　若非自壞性　何用餘能住[73]
身無所增減　由覺用差別　慧等能增減[74]
燈光等諸依　則非有此事　由彼此能勝　非不益於心[75]
有時貪欲等　以壯等增長③　是從苦樂生　彼從調適等　內義近而生④[76]
由此說合等　使退失念等　由內義差別　生覺使變故[77]
如有續差別　由聞猛虎性　及見流血等　便發昏迷等[78]
故定由何性　作用隨轉心　彼無則不生　故是依於心　如依止於心[79]
聽聞等諸行　於心時明顯　如是無異故　身應顯功德[80]
由具足我愛　非他有情引　欲得樂捨苦　受生鄙劣處[81]
於苦⑤顛倒覺　愛縛為生因　若誰無彼因　彼即不復生[82]
若不見去來　根不明不見　如因目不明　不見輕微煙[83]
雖有身細故　或有無質礙　如水如金汞　不見故非無[84]
手等搖動時　一切應動故　相違之業用　於一不可故　餘則應成異[85]
一覆一切覆　或不覆應見　一染變應變　或不變應知[86]
故一聚非有　若多則如前　無別故微故　應不能了知[87]
無差別不成　有別是根境　故非是微塵　由此亦遣除　謂無能障等[88]
水銀與金雜　熱石如何見　根等別無能　如何而了知[89]
由具此過同　若謂金與汞　由具能見者　所依無可見[90]
由何能了知　味色等具違　若許由假立　是則覺應異　如何名長鬘⑥[91]

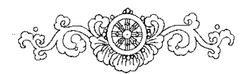
③ 原句為“壯等增長”，差一字，改為“以壯等增長”。《略解》：“以是從根識眷屬之苦樂而生故”

④ 原句為“生覺使變故”，顯然是將下一偈中的末句混到上一偈，其對應藏文為“ནང་གི་དོན་ནི་ཉེ་བ་ལས”，《略解》中釋為：“彼復是從諸界調適不調適等身內觸義相近而生故”，故改為“內義近而生”

⑤ 由“基”改為“苦”，對應藏文“སྡུག་བསྔལ”

⑥ 由“髮”改為“鬘”，對應藏文“འཕྲེང”

異具彼自體　及諸言說外　具數業等體　於覺無所現 [92]
聲智是緣於　隨異事而行　分別假立義　喻如功德等　已滅及未生 [93]
若許此是假　由何因許彼　彼於一切事　何不許彼因 [94]
若謂非皆假　異差別為主　由何若無異　異則應無義 [95]
非因有餘義　白等具數等　其聲非異門　若彼亦餘義 [96]
德實應無別　雖非有餘義　由遮分為異　如業非實聲 [97]
由諸說事聲　具足彼數等　如異而說者　是簡別餘法 [98]
唯欲知彼許　餘皆無所引　有說指之具　如異法而說 [99]
雖只說一義　為引一切故　而言指具足　許是說有法　作如是言說 [100]
捨色等能別　遮非共果因　而作瓶聲轉　故非言瓶聲 [101]
作一所依聲　此是言種類　與言聚差別　彼總作為支 [102]
言瓶之色等　顯彼能差別　此於餘應說 [103]
無餘是因者　離一支亦非　各是功能性　應頓生眾多 [104]
多性相同故　呼吸非能定　一亦應顯多　彼因常住故 [105]
若非眾多因　非漸無別故　即於一息頃　亦緣多義故　非由彼決定 [106]
若一覺知多　彼即成頓知　無所相違故　漸亦應不知　無有差別故 [107]
若計非自類　時息多刹那　是如是心因 [108]
無具次第因　彼如何具次　前自類為因　最初應不生 [109]
如是因非有　生息異境故　有亦定成多　故覺應頓生 [110]
雖多一時者　是一心之因　息動微弱等　缺一應不生 [111]
倘隨有是因　識亦應有別　若此從彼異　不異非彼果 [112]
識功能定故　一唯是一因　由貪著餘義　識則無功能　不緣他義故 [113]
若謂先從身　頓生起諸覺　後由自類定　其身之功能　何故而遮止 [114]
身滅非依故　心應單獨住　若心續住因 [115]
不為彼因轉　而作其支分　即此世五處　是生餘身因 [116]
為破彼支事　及因不可得　說非能決定　根等是有餘 [117]
前根於自類　現見諸功能　見轉故餘餘　諸生亦成立 [118]

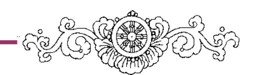
若彼從身生　犯如前過失　若從心餘身　亦應從此生 [119]
非由離因故　諸最後心等　皆無相結續　故彼立有餘 [120]
由修雖增勝　如跳與水暖　非能越自性　若所作復須 [121]
觀待勤功力　或所依不堅　殊勝不增長　非如是自性 [122]
益彼諸功能　於諸後殊勝　無辦功能故　依非常住故 [123]
雖增非性故　若時所修作　不復待勤力　餘力轉增勝 [124]
心中悲滑等　修生自然轉　如火等於薪　水銀與金等 [125]
故從彼等生　是性生功德　故能使功力　後後轉增勝 [126]
是從前同類　種子增長者　悲等諸覺心　修習於何住 [127]
跳則非如是　從跳生於跳　彼因力勤勇　功能決定故　跳是決定性 [128]
初跳非如後　彼身違逆故　功漸除違逆　安住自力性 [129]
悲從自種生　若自種為因　無逆品損害　心成彼體性 [130]
如是前前修　心法悲滑性 [131]
及離貪覺等　是餘顯根本　由修彼悲性　如離貪貪厭 [132]
具悲摧苦故　勤修諸方便　方便生彼因　不現彼難說 [133]
以教理觀察　由苦性差別　當了別苦因　彼無常等性 [134]
如是因安住　不見果遮故　為摧彼因故　當觀彼逆品 [135]
了達因性故　亦解彼逆品　由我我所執　有為為行境 [136]
貪愛是其因　彼之能害者　見無我相違　眾相多方便　經長時修習 [137]
於其德失相　當能極明顯⑦　心亦明顯故　因習氣永斷 [138]
能仁為利他　勝出麟喻等　義故修方便　許彼是大師 [139]
成就先起故　說此二為因　因斷具三德　是為善逝性 [140]
非苦所依故　是善見無我　或從彼加行　生及過普起 [141]
說為復退轉　斷我見種故　是不退轉性　彼諦異體性 [142]
身語心粗重　無煩惱無病　餘說道不明　修故無餘斷 [143]

⑦ 原句為“當行走極明顯”，多一字，改為“當能極明顯”，對應藏文“འགྱུར”

有說語等故　過失非永盡　引遮相猶豫　故是錯亂因　常故無便故[144]
或便無知故　為何遍計說　諸過失無盡　有因故由修　因對治盡故[145]
由了知因性　知彼亦成立　救護⑧者宣說　親自所見道　無果不妄語[146]
具足悲心故　凡一切所作　為利他行故　以故是定量
復次救護者　宣說四聖諦⑨[147]
苦流轉諸蘊　由修習現見　貪等明顯故　非是隨欲性　無因生違故[148]
由有錯亂故　非風等之法　若謂性雜故　無過則彼法　餘法何不見[149]
一切貪應同　故非一切法　如色等無過　若非由特殊[150]
諸業增上者　彼諍亦相同　若計貪等是　一切法性者　無能無自性
果由何不同　諸患雖有別　而無差別故[151]
不成者非爾　一切變變故　亦非一切生　若因增長時
果不可衰滅　猶如煩熱等[152]
貪等之轉變　是從苦樂生　不等分生苦　若不生貪者[153]
當說由何生　從等分增液　從彼生貪者　不等見有貪　餘等分亦非[154]
餘盡滴血亦　一女液無定　於一不猛貪　若色等亦支[155]
非皆不定⑩故　無定應不生　不執德應生　執德亦是支[156]
應一切皆成　執為功德者　因無差別故　若時許有貪
如是⑪非有瞋⑫[157]
二體不同故　不見此決定　若誰說貪等　依賴於同類　習氣差別轉[158]
彼無此過失　此破大種性　所依亦破故　白色等非是　依止於地等[159]
依聲亦因義　或與自所依　無別而住故　是依餘非理[160]
若如醉等能　有別非離事　有餘義功能　能壞事應壞[161]

⑧ 由“求護”改為“救護”，對應藏文“སྐྱོབ”
⑨ 由“四對諦”改為“四聖諦”，對應藏文“བདེན་པ་བཞི”
⑩ 由“公平”改為“定”，對應藏文“ངེས”
⑪ 由“如時”改為“如是”，對應藏文“དེ་འདྲ”
⑫ 由“肺”改為“瞋”，對應藏文“ཞེ་སྡང”

所依若全住　能依應非壞　若相同非爾　了達現相異[13][162]

大種心異故　乃至身壞時　如色等意體　應同然分別[163]

豈是義增上　若時無待身　有識為餘識　習氣醒覺因[164]

故從識生識　非識則非識　親因[14]故亦成　若許一切事[165]

具識能故者　草等端百象　先不見言有　除如牛數論[166]

餘有慚誰說　百次分析因　所應見體性　彼性先不見[167]

如何彼當有　從先無而生　貪等應無定[168]

未越大種故　若都具貪等　一切貪應同　若由大種別[169]

諸種無生別　然此別所依　如其彼增減　此從有應無[170]

若貪等雖異　因同體無遮　故非因體同　一切貪應同[171]

同體生牛識　或此中地等　非有有情等　諸差別次第[172]

暖次雖有別　非有無暖火　如是此亦爾　非爾以離暖　餘火已破故[173]

若有餘功德　具差別次第　彼等彼差別　可斷如白等[174]

非定如色等　與種無別故　若彼同曰[15]非　貪等應俱故[175]

遍計為境故　境亦非能定　離同類因故　貪等應無定[176]

或因相近故　諸覺於一切　一切時應生　彼暫可得故　無常過依故[177]

因自在故苦　非我非加持　非因非能持　常如何能生[178]

故非從一因　多果異時生　雖餘因和合　亦不生果故[179]

若比知餘因　諸常非有彼　由是暫時性　成苦性有因[180]

無因不待他　應常有或無　若如棘刺等　銳利等無因[181]

如果皆無因　有作如是說　若此有彼生　若此變彼變[182]

說此是彼因　此於彼亦有　觸是色因故　於見是因由[183]

破常亦非有　從自在等生　無能故是故　有貪是為因[184]

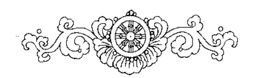
---

[13] 由"與"改為"異"，對應藏文"ཐ་དད"

[14] 由"親困"改為"親因"，對應藏文"ཉེར་ལེན"

[15] 由"日"改為"曰"，略解："曰：彼非相同。"

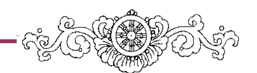

何故謂諸人　遍執境差別　得彼意樂作　彼有貪何故　有情於樂苦 [185]
欲得捨而轉　許彼等即是　欲愛及壞愛　由著我為因 [186]
於非樂樂想　於一切尋求　故愛是有依　離貪不見生 [187]
諸論師所說　無身不見貪　從身亦生貪　許彼因故許 [188]
是遣除親因　若隨許此理　自害自所計　若生見貪故 [189]
謂與生俱起　同類生前成　不知是有因　未說唯說愛　能引相續故 [190]
無間故非業　有彼有無故　彼非堅固性　因有礙等故 [191]
轉故無解脫　非許不成故　若未壞我貪　彼當受逼惱 [192]
爾時增益苦　不能住自性　雖無解脫者　勤摧邪增益 [193]
離貪安住者　由悲或由業　引業無遮欲　已越有愛者 [194]
非餘所能引　俱有已盡故　知苦以無違　前行隨轉者 [195]
事法生悲潛　非連系有情　彼於無我法　增餘我而貪 [196]
由了苦相續　而生起悲潛　癡是過根本　彼是執有情 [197]
無彼則不從　過因而生嗔　故許悲無過⑯　非無有解脫
由宿行已盡　不續餘生故 [198]
行功能無盡　彼住無過失　由悲下劣故　無大功力住 [199]
若是大悲者　為他而安住　離薩迦耶見　初道應無有 [200]
未斷俱生故　若斷豈有有　若欲得安樂　及欲不受苦 [201]
所有念我覺　俱生有情見　若不見有我　則全非我貪 [202]
若無有我愛　非求樂奔馳　生苦因即縛　於常何有彼 [203]
不生苦因解　於常何有彼　不可說無常　彼非任何因 [204]
於不可說中　縛解皆非有　若自性無壞　智者說彼常 [205]
棄此可羞見　當說彼是常　修彼已說道　轉依雖轉依 [206]
如道過復起　非爾無能故　識是取境法　如有而取彼 [207]
彼所有體性　亦是此能生　是此性從此　由餘緣歧誤 [208]

⑯ 由"無違"改為"無過"，對應藏文"ཉེས་མེད"

遮止觀待⑰緣　不堅如蛇覺　心自性光明　諸垢是客塵 [209]
故先無能者　成性後無能　有能於能生　損害堅實事 [210]
亦不能久住　如濕地上火　無害真實義　於自性顛倒 [211]
盡力不能遮　覺持彼品故　我執一因性　是因果事故 [212]
貪瞋雖互異　然非能違害　慈等愚無違　非極治罰過 [213]
眾過彼為本　彼是迦耶見　是⑱明逆品故　心所所緣故 [214]
說邪緣無明　故餘不應理　相違此當說　空見違彼故 [215]
與彼性諸過　相違善成立　眾生法性故　非盡如色等　非爾不成故 [216]
若連對治品　現見可遮故　已滅諸過失　非如堅還生
彼體使無系　如灰不定故 [217]
若彼見有我　當常著於我　由著愛於樂　由愛障眾過 [218]
見德而遍愛　我所彼成取　故貪著於我　爾時當流轉 [219]
有我則知他　我他分執嗔　由此等相系　起一切過失 [220]
我愛則決定　不離我所愛 [221]
無過則我愛　離因亦非有　若謂貪有過　修此有何益 [222]
若謂能斷彼　未破除此境　非能斷彼貪　斷德失相連　貪及瞋恚等 [223]
由不見彼境　非由外道理　貪非同德貪　是見義功德 [224]
其因無所缺　何能遮其果　見貪有何過　若謂苦所依 [225]
雖爾非離貪　見我所如我　若謂無我所　我非苦因者　彼亦與此同 [226]
如是俱無過　故俱非離貪　若如蛇傷肢　修苦而斷者 [227]
要摧我所覺　捨此非能遮　由執著根等　為受用所依 [228]
自覺何能遮　如何能離貪　於離身發等　雖起厭離心 [229]
於餘生貪著　是眾所現見　彼由和合系　產生⑲自所覺 [230]

⑰ 由“見待”改為“觀待”，對應藏文“ལྟོས”

⑱ 由“見”改為“是”，梵藏中皆無“见”字，《略解》：“以是明智之相違逆品故”

⑲ 由“主生”改為“產生”，對應藏文“སྐྱེ”

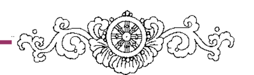
系如[20]前住故　雖見苦不捨　雖無和合等　而有饒益性 [231]
生苦故如指　不起自所心　彼非一向苦　多如有毒食 [232]
由貪殊勝樂　於相違離貪　由愛殊勝樂　暫捨少分樂 [233]
無思由貪我　隨得食而趣　如未獲婦女　見於畜行欲 [234]
所欲為我者　云何欲彼滅　領受及名言　德所依息滅 [235]
如何是所著　所著性不爾　一切相執我 [236]
則堅固我貪　彼即是安住　我所執種位　雖勤依德轉 [237]
障我所離貪　亦障彼過失　若於我離貪　則無離貪者 [238]
如彼亦許我　修苦則無義　雖修彼等苦　僅識為苦性 [239]
彼先已現見　雖爾無離貪　若由見彼過　刹那遮彼心 [240]
然彼非離貪　如欲於餘婦　有取捨差別　從一所生貪 [241]
隨彼生起時　即一切貪種　無過有境貪　能成亦無過 [242]
眾生亦唯爾　今於何離貪　於彼彼有過　彼於我亦[21]同 [243]
彼過不離貪　更於何離貪　由見德起著　見過失則滅 [244]
如是根非爾　愚等亦見故　具過亦有故　雖具足功德 [245]
於他則無故　及於過去等　我所亦無故　是故我所覺　因非由見德 [246]
故見非功德　亦非能斷彼　又增不實德　由貪亦見彼 [247]
成彼因無害　如何能害彼　上求利他故　有生滅覺故 [248]
此眾生了知　我異於根等　故非見一貪　其貪著我者 [249]
是於緣內支　本性而貪著[22]　若由現在苦　厭離是瞋彼 [250]
非離貪爾時　有貪求餘故　瞋苦為因故　彼唯爾時住 [251]
彼滅則自己　仍依於自性　取捨俱斷故　於刀割香塗 [252]
觀一切平等　說名為離貪　經說修苦者　意依於行苦 [253]

---

[20] 由“強”改為“如”，對應藏文“དེ་བཞིན”

[21] 由“料”改為“亦”，對應藏文“འང”

[22] 由“貪者”改為“貪著”，對應藏文“ཆགས”

我彼從緣生　是無我見依　空見得解脫　餘修即為此 [254]

故說無常苦　由苦故無我　非離貪有愛　依止諸發趣 [255]

非解脫惑業　彼名生死者　不許我所性　則無彼受者 [256]

造作受用相　彼我亦應無　故欲解脫者　當根除無始 [257]

同類因種生　諸薩迦耶見　教說如是事　諸未見因者 [258]

說教能解脫　不能使歡喜　咒種等儀軌　非使人不生 [259]

塗油火燒等　我亦應解脫　先重後輕故　非能消滅罪 [260]

使此重性無　無體罪非重　邪智及彼生[23]　愛思增上力 [261]

生趣下賤處　故斷彼不趣　唯從彼生故　即彼等能生 [262]

彼思即業故　能生因無失　趣與達所依　彼從不見生 [263]

不見滅無趣　故是行非思　隨有無轉故　能生作根者 [264]

見覺有功能　非是由餘力　彼等既有彼　云何而不趣

若彼等無能　灌頂等無間 [265]

彼等由思力　取轉與散亂　及滅皆應無　若謂於彼時

無覺故不生　諸垢覺相續 [266]

彼等能若無　活亦應無能　對治與自品　增則減增故 [267]

罪流有自種　灌頂不能遮　常無觀待故　次第生相違 [268]

作不作同性　造作成相違　因果亦應一　彼等若異彼 [269]

作受者失壞　功能亦能成　他憶受等過　都無所妨難 [270]

全無念者故　是從受生念　於四諦增益　堅樂我我所 [271]

此等十六相　非真而愛著　於彼相違義　真性相了達 [272]

善修之正見　能破愛隨行　業身雖安住　三因缺一故 [273]

其生則非有　如無種無芽　非斷業及身　無能對治故 [274]

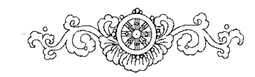
無能故有愛　仍能生起故　為盡二雖勤[24]　盡業勞無義 [275]

---

[23] 原句為"邪及彼生"，差一字，改為"邪智及彼生"，對應藏文"ལོག་ཤེས"

[24] 原句為"為盡二勤"，少一字，改為"為盡二雖勤"，對應藏文"ཡང"

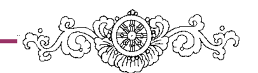

見種種果故　比知業功能　有多種差異　故一苦惱事　不能使都盡[276]
有行使彼生　果報有減少　非一切異類　所應受果報
若由苦行力　使功能合盡[277]
為染分能斷　應無染遍斷　若苦行異染　或即是煩惱[278]
彼即業果故　則此不能使　功能合雜等　摧欲生過故　能滅諸過者[279]
能害彼生業　已作如何失　非從業起過　有患乃能作　已遮則不作[280]
若無邪分別　欒亦不起貪　由救成證知　真固無餘別[281]
善逝證義故　較外道有學　無學增上故　為利他勤修　智加行大師[282]
由彼須悲心　義成為利他　不捨所作故　由悲故善說　由智而諦說[283]
說彼並能立　成就其加行　故是定量性　彼事贊大師　為即由彼教[284]
成立為定量　不遮比量故　說凡生性者　皆是壞滅法[285]
見由多種相　顯此加行故　無不生相因　是比量所依
明所立遍因　亦顯了說彼[286]

釋量論頌成量品第二終

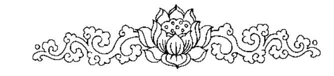
釋 量 論

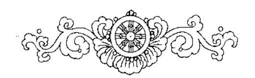
法稱論師著 法尊法師譯

現量品第三

所量有二故　能量唯二種　能否作義故　發影等非義　勝解義無故[1]
同不同性故　聲境非境故　若有餘因由　有無覺心故[2]
勝義能作義　是此勝義有　餘為世俗有　說為自共相[3]
若一切無能　種等於芽等　現見有功能　若計彼世俗　云何能如是[4]
若謂皆有彼　非爾不見覺　隨共相進退　如眼色等覺[5]
此說名力等　隨內支轉故　瓶及舉①與總　並數等之覺[6]
發影等非共　不著為義故　執為所知故　無事不犯過[7]
彼等之後起　如是事無遮　明了所現性　是識體義故　謂發等諸覺[8]
以共為行境　現發是無義　若謂總應是　識體性義者[9]
許故過非有　義體性之總　一切性同故　彼依於遮故[10]
所詮故非事　根等俱果故　若詮說名等　為說者聽者[11]
所詮相連系　為名等無系　應於義不轉　若義由理同
錯誤而轉者　應非一切時[12]
非於境錯誤　於識則不同　生彼相覺故　餘則無彼義　以不許有覺[13]
現外義相故　即許亦離識　各異非有量　遮遣不成故[14]
若識皆有義　非理如夢等　見為餘相故　亦非從行生　現青等相故[15]
無礙非青等　住近處不知　自知故是識　以此說名等[16]

① 由“學”改為“舉”，對應藏文“འདེགས”

所許眼等覺　由何許具義　若見義能故　餘應得無義 [17]
無系亦不轉　若具義連系　去來非所詮　義與彼盡故 [18]
若聲詮總故　不許犯過者　非爾單獨總　無說故即說 [19]
彼非同非顯　故應常可緣　以是常性故　若由顯現顯 [20]
能生緣我識　彼是功能性　若有時無能　彼應皆無能 [21]
彼能或無能　由本性安住　常故無可治　彼盡故何能 [22]
彼總識相連　青等行相分　所已決定者　於彼何所變 [23]
若現知義故　根非無義者　一事故聲等　覺由何現異 [24]
有類非類故　不依餘顯性　若謂成異者　待故說為果 [25]
從自因成故　雖不依仗果　由分別相連　非果如何系 [26]
是餘彼無系　故成無自性　不成為無類　彼無所待故 [27]
故依於自體　計無體種類　於彼差別轉　諸聲所宣說 [28]
於彼現實體　放義執彼性　彼誤無始時　見習之所變 [29]
諸義所有總　以遣餘為相　此諸聲所說　彼無少體性 [30]
於無體總覺　見為總性故　於義成錯誤　或計無為總　彼亦染汙故 [31]
彼中無實義　故非有體性　無性非所詮　若由有所詮 [32]
許為有事者　則諸事如何　非是非所詮　近因各異故
非可說為他　是假施設故 [33]
過去未來義　亦以總為因　諸聽聞轉者　有何為無法 [34]
若許彼假立　假於衣等無　而與現在瓶　無事何所親 [35]
覺無誤轉者　常時為真名　於婆羅門子　增益名獅子　世有如是說 [36]
無義由眾生　何共稱立聲　彼是彼真名　彼理相同故
錯亂分別者　餘是俗假名 [37]
如無事功能　名無如分別　有能亦名勝　此等之名聞　是眾生所作 [38]
如已滅②由聲　於覺如何現　於未滅③亦爾　而於耳等識　有義者無彼 [39]

---

② 由"滅"改為"滅"，對應藏文"ཞིག"

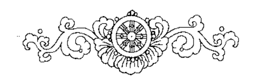
能取唯總故　二心皆相同　單獨能取彼　於前已遮訖[40]
諸互差別者　何成無別性　縱有二體性　彼何成一事[41]
若彼共同事　而異於彼等　說為彼等總　則成無系屬　於遣則無破[42]
故此相同總　是無事為相　若彼是果者　應成多與壞　然亦不許彼[43]
壞唯事相連　故非是常性　種類非果故　應無系無事[44]
事力所生識　非待於名言　而於總覺前　無如是現相[45]
見二事有覺　雖無有名言　亦無異隨轉　是義近相連[46]
如無有種類　而有識果者　則許為眼等　由何而區別　種類亦隨轉[47]
任何相於識　無現為事故　有色故諸根　若有能見者[48]
彼身應顯現　諸種類不爾　單獨非見故　即取別法時
離彼聲及體　無餘法顯現[49]
故彼唯生識　亦不能作義　不能故無性　彼是無事相[50]
如所說相反　許彼為自相　依有事無事　及依二俱故　其總亦三種[51]
若謂依有事　有事相系故　應知有事者　非爾已答故
及於過去等　見為餘相故[52]
若失有事法　以緣事為先　知彼故無過　自相一所量[53]
觀有無求義　由彼成辦故　彼由自他性　之所通達故　許所量為二[54]
非如所著故　許第二為誤　若由他性知　錯誤應非量[55]
意樂無欺故　雖誤亦是量　見由餘相知　此品已答訖[56]
如於珠燈光　以珠覺而趣　錯知雖無別　於作義有別[57]
如是雖無義　比量與④現彼　由作義相系　故安立為量[58]
若由義功能　有隨轉還覺　取彼自在者　其餘事超根[59]
其不見體性　了達依餘義　若彼依系屬　時即能了性[60]
時能了隨行　通達總體性　故不知不現　義一切差別[61]

---

③ 由“减”改為“滅”，對應藏文“ཞིག”

④ 由“於”改為“與”，對應藏文“དང”

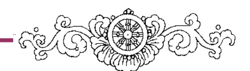

由有系屬法　於有法生解　不現之能立　彼比量定一[62]
除現不現外　餘所量非有　故由二所量　許能量為二[63]
見二所量故　除遣三一數　無非所量故　言一吾亦許[64]
雖無決定故　不定非所量　彼定第二量　於無非根覺[65]
由義力生故　不待義功能　於有障隔等　根覺亦應生[66]
若由遮現事　定解無事者　相違或彼是　有遮隨行⑤因[67]
了知他心故　成立有二量　言說等轉故　定成彼體性[68]
無欺故是量　若謂某等處　誤故不可靠　見邪因故同[69]
某時於某事　由某成知彼　彼定從彼生　或定彼體性[70]
無自因或體　則彼義非有　所見彼自性　於餘亦是相[71]
若可見自體　或可見自因　有餘能見因　而無彼顯現　如何有具彼[72]
總覺若非量　應無如他世　若謂由諸根　餘時能知者[73]
非爾根能等　根覺非有故　若知為無者　覺生應無因[74]
由無分別性　於自相為現　非無別緣總　故彼是比量[75]
若所量決定　不知色無常　彼覺成餘量！無因而有故[76]
見差別不知　與因系屬故　彼亦是餘量　所量眾多故　諸量亦眾多[77]
於一多轉故　一三數不遣　喻如見差別[78]
境無決定故　有餘所量故　不犯此過失　配於色總故[79]
非無事體性　彼由如是成　是則成立故　由餘不成餘　非爾成彼故[80]
若事如何成　如是因心因　由彼如是事　彼生有因覺[81]
此因與因覺　間接系事故　似彼現而空　然非欺誑性[82]
彼性空彼等　著為彼性故　彼事雖不欺　然立為錯誤[83]
故於所違事　能遍體或因　是所遍心因　彼復是覺因[84]
能破性一切　由不可得成　諸說量成者　由義相反成[85]
遮彼或彼因　見說相違事　彼亦能引出　無有彼能量[86]

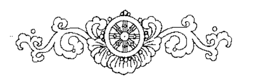
⑤ 由“行隨”改為“隨行”，對應藏文“རྗེས་འགྲོ”

餘說一事有　何知餘為無　若謂相違故　彼復由何成　若不共處故[87]
彼復由何許　若現無見故　彼應非能量[88]
故以自聲說　彼亦無能立　說彼非量者　破遍非所詮[89]
故說彼相違　義果即引說　皆是結構異　於義無別異[90]
相違及方便　若無立與破　說破是量者　非正理隨行[91]
如以言說等　成立無遍智　及無他世等　與超根諸義　相違無成故[92]
若說者是明　何能所害體　如是不得故　說彼為能立[93]
已說不可得　非如是能定　故於極不現　非能定有無[94]
相違彼法異　或不異結構　如火立無雪　於生有違害[95]
如成立事性　許諸事能立　如是遮事性　即能遮諸事[96]
由此即除遣　分別所計法　宗及同品中　任隨何法等　隨一可有故[97]
彼復能遍法　能了遮所遍　若有自遮者　則於決斷時[98]
若於無彼事　無彼量為因　是為最愚者　牧女共知故[99]
不可得唯爾　決定無為果　此復許可現　其因或自性　皆無可現見[100]
比緣無常等　此理中所許　餘取已取故　不許為量性　離於有事外[101]
無有餘無常　彼由根先成　多事非所詮　分別所生法　乃是其所詮[102]
總所依若成　彼總即成立　若不成如是　為成故比量[103]
有餘相同故　有時不能知　誤故如卵異　不見其異故[104]
如是即無因　乃至愚夫類　見無後生起　燈等則熄滅　亦能自決斷[105]
能雖事自性　然非無間生　不見其果故　愚無明定故[106]
為避被愚蒙　而宣說比量　大慧由見性　能定一切相[107]
由從一切遮　無異於彼義　遮為因相覺　及如假名聲[108]
如異所依轉　若無錯亂因　由彼性能生　與自隨順覺[109]
又此不得因　成立為壞滅　先有事變無　說名為無常[110]
有說斷二邊　有或相系法　是無常聲者　說何為彼邊[111]
若謂前後無　彼何非無常　六等不可故　於邊彼如何[112]
有性與相系　以是常住故　非邊所簡別　若因果是邊　能別應成無[113]

無系故由彼　不許事先無　於彼彼差別　彼說亦不成 [114]
有性與自因　相系故名因　有性與彼系　若常此果何 [115]
若彼無能作　先無事非具　不許相系故　故此整應常 [116]
無義由增益　所詮各異覺　許無異義聲⑥　亦以遮為依 [117]
刹那各異故　了知差別非　執與見同故　亦非別有境 [118]
若彼是喻故　而非總執者　是喻故已成　餘量何所作 [119]
若忘故無過　是故則非喻　若謂所見事　以量成立者 [120]
於餘事增益　為此成顛倒　彼成非有量　現與餘一故　一成二俱成 [121]
著餘相結合　智者知為念　待因故非念　非爾錯亂故 [122]
現量離分別　即由現量成　眾分別依名　是各別自證 [123]
從一切攝心　內體不動住　眼見諸色時　彼覺是根生 [124]
仍少起分別　了我此分別　於前說分位　根知則無彼 [125]
一所見差別　於餘則不見　非離於彼別　有異體餘總　各異覺無故 [126]
故從根生覺　皆差別有境　於諸差別事　非有諸聲轉 [127]
無隨差別轉　由無名轉故　所有諸聲境　即彼等相合 [128]
言彼名為此　連系所現義　若彼是連系　彼非根行境 [129]
爾時明了現　義相非有故　由識現別異　為諸義差別 [130]
眼雖現彼義　然他示謂此　彼由聲相合　非是根行境 [131]
於無根用者　他語不現故　非未作連系　應自能知故 [132]
有無分別意　由其頓轉故　或由速轉故　愚執彼為一 [133]
若謂分別隔　所見應間斷　餘亦諸異類　分別時何非 [134]
若如見火輪　事品具力者　彼於餘亦同　字亦應頓聞 [135]
此若有眾義　頓集諸根者　五識雖間斷　現如不斷覺 [136]
諸名究竟智　刹那合雜故　現間斷稀有　故覺應頓轉 [137]
所現無差別　云何間無間　即唯意分別　應不次第緣 [138]

---

⑥ 由“者”改為“聲”，對應藏文“སྒྲ”

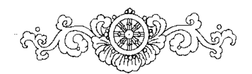
於某有愛心　近義亦不取　由貪令生餘　功能失壞故　二俱有此諍 [139]
火炭等速轉　隨逐損壞目　有誤⑦輪相生　非由結合見 [140]
有說根生故　如兒覺無別　兒無分別因　是失壞名言 [141]
彼等無別故　兒應成現量　離名言因故　後亦應不知 [142]
若未習名言　有意故許彼　根生亦應爾⑧　如此是有餘 [143]
成立兒童者　亦此中所說　根覺相同故　此說領受等 [144]
差別所別事　連系世間論　受已而總合　如是知非餘 [145]
如有杖類等　未知差別故　非有具彼合　故此無分別 [146]
彼有隨行識　聲及明了現　顯形字相空　宣說為牛性 [147]
彼性雖相同　於眼境不見　無二現相故　異覺亦難得 [148]
根不緣和合　不見連系住　言此縷為衣　此聲乃自作 [149]
世言牛有角　不言角有牛　謂牛餘支分　不見間隔故 [150]
言彼縷之衣　謂縷織作已　說後起為果　任何非一時 [151]
有於因增益　或示聲所依　簡去一股縷　言縷於果轉 [152]
或能益所益　或現無間隔　無錯誤而知　最初立名言　行境是實名 [153]
異於有事者　類等無比量　有杖等一切　世俗立名言 [154]
有事殿鬘等　聲亦非待他　若房是具者　彼鬘復是何 [155]
若是種類者　一房猶如樹　亦應說為鬘　於眾多殿鬘
彼聲如何轉　種類無類故 [156]
於鬘等大等　所許假立者　與實無差別　識取故非假 [157]
即許實轉者　非餘因相同　六等句義聲　見待何餘因 [158]
如共稱所成　真名彼同故　如是說俗名　事立無事故 [159]
共稱隨名行　彼隨樂說行　名言義所作　如韻名聲分 [160]
雖異由事法　如是識因義　彼識於彼等　即如是了知 [161]

---

⑦ 由“我”改為“誤”，對應藏文“འཁྲུལ”

⑧ 由“而”改變“爾”，對應藏文“དེ་བཞིན”

異了知無異　其知亦如是　故離無彼果　隨行無一事 [162]
於諸事有故　事聞有彼邊　外功能遮斷　雖無觸彼聲 [163]
其分別影像　彼究竟相屬　遺餘究竟故　說聞能遺餘 [164]
如遮由諸聲　餘識現餘影　彼亦非義體　彼從亂習起 [165]
彼若由聞說　能知義何分　不知為彼義　作名則無義 [166]
聲詮義何分　當詮彼遺餘　彼相於義無　說彼豈義依 [167]
隨行聲隨行　義果由見習　所變無隨行　由覺無異故 [168]
以知彼事益　了知遮餘故　何為其聲義　說即彼無違 [169]
識由聲所變　彼等所現遮　此隨義分行　如是聞遺餘 [170]
故於立名時　亦見自為果　與說義屬故　遺餘與聲屬 [171]
待不見於餘　待有見彼故　遺餘與聲屬　彼於事不可 [172]
故無類等具　於義及彼等　非聞相系屬　遮餘合聲故 [173]
以念名為因　所見合雜性　執前後所空　眼識彼如何 [174]
心向餘轉者　眼見眾色時　不明執彼名　無彼生分別 [175]
於何定立聲　於彼生分別　根生隨欲轉　應不見外境 [176]
於色謂見色　彼覺如何見　亦有彼領受　如何無分別 [177]
若彼自領受　無頓二分別　彼即說同時　由他識領受 [178]
於過去成念　無受彼如何　覺自覺他覺　決斷體應一 [179]
於了過去義　離喻因非有　由何成於彼　非現非有因 [180]
若謂現彼體　由彼無間覺　如色等緣者　不緣彼前覺 [181]
如有自境識　領受無分別　不能名如是　餘亦無分別 [182]
詮總為性聲　分別亦一義　若無無分別　差別由何知 [183]
若有無分別　與彼同因者　一切皆如是　果異由因異 [184]
不觀待外義　由念名結合　如是不待名　由事能眼覺 [185]
若色待念名　於根覺有能　非無所待者　如因於念性 [186]
彼彼系生故　念根識或非　餘時亦應生　有時散亂故 [187]
若漸為二因　無異故即前　若根覺餘因　於彼念無義 [188]

प्रमाणवार्तिकम् ।

如為成假名　許憶念名者　緣別無假名　彼念有何義 [189]
若緣唯總者　不可待差別　故依眼及色　而生於眼識 [190]
若生起現識　如根境是能　何故依二生　而不以彼說 [191]
由見能了知　決定立名言　根名言有彼　所立是彼法 [192]
故此立名言　是自性正因　反能遍自性　故彼亦應遮 [193]
諸集合是聚　彼總彼根覺　總覺定無疑　與分別相連 [194]
餘義相連故　餘何塵當生　說彼等集合　是生識原因 [195]
若無餘微塵　亦無彼別塵　識定非於一　故說總行境 [196]
若雖是一處　非能頓緣多　於胡麻等異　如何現頓緣 [197]
此中速已說　於次第降落　何不非次緣　諸覺皆同時 [198]
如何彼等中　有現非次第　餘現有次第　故緣眾義時　此應非次第 [199]
如花蝶等色　眾多如何現　若種種是一　此尤為稀有 [200]
種種非一性　喻如摩尼色　青等諸區別　花布等亦同 [201]
若唯支分色　乃見如是者　若捨青等外　見餘花甚奇 [202]
時與義行相　同了知諸覺　一次第多義　一非次一義 [203]
覺種種體故　諸義種種體　若彼非因者　建異由何成 [204]
異類無造故　晝覺非種種　由無有色故　相應非種種　亦非依假設 [205]
各各非種種　非漸次取已　覺合為種種　一不緣多故 [206]
故一有多義　由知一義時　亦見餘義故　亦成無分別 [207]
現種種諸義　若一性非理　且彼獨一覺　如何現種種 [208]
如如思惟義　如是如是離　諸智者所說　是由事力來 [209]
一種種何過　彼覺亦不成　若諸義體爾　於彼我何為 [210]
故於義與識　現粗色非有　破彼體一故　體多亦非有 [211]
決斷是內心　似安住於外　此是所餘分　無異者諸識　現異是染性 [212]
彼中由一無　二者俱失壞　是故彼二空　亦是彼實性 [213]
此諸事異住　是依於彼異　彼既是染性　彼等亦當染 [214]
離能所取相　其餘相非有　由其相空故　說為無自性 [215]

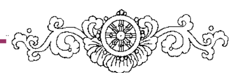

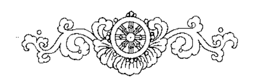
由蘊等差別　一切能相者　彼亦非實性　彼等皆離相[216]
無明所染體　觀待如自緣　生識非真如　如有眩翳等[217]
未見彼岸者　皆不了實性　無能所取染　彼皆非有故[218]
彼捨真實義　以象王顧視　唯順世間心　趣向觀外義[219]
識青等種種　識別不依餘　非能見爾時　分辨趣外義[220]
識如其所現　即如是領受　如是心行相　種種成一體[221]
布等色若一　如於無區別　除去差異者　不見餘無異[222]
若如諸根等　差別生眾多　頓為一覺因　亦有何相違[223]
除為因事外　全無餘所取　彼中覺所現　說為彼所取[224]
如何能頓取　具自支有支　未見垂胡等　不見知是牛[225]
若許頓了知　功德最勝等　非頓取眾支　亦非德等具[226]
差別有差別　樂說他力故　先取為支分　由此而緣彼[227]
自事離餘者　無異故未取　德等能異故　雖見餘餘法　其覺當成一[228]
若取德等別　故了知多者　雖爾⑨縱如是　其系屬錯亂[229]
聲等多性故　頓緣多已成　未取能建者　不取所建故[230]
有法遮一切　從彼彼返異　假立有異者　彼眾多體性[231]
假立自性異　現種種彼等　非無分別心　現為種種事　非暫生行境[232]
設有白等性　如根所行境　非聲能詮說　識自性異故[233]
諸覺雖一義　由種種所依　故成彼異者　則彼耳等心　由何有異義[234]
心雖然是從　彼彼所依生　然於彼一事　現種種自性　彼是由何成[235]
無所見了知　言分別轉故　是遮由所見　而認識牛等[236]
於所見牛等　隨言說分別　比度種類等　由此亦破彼[237]
所見雖各異　分別認謂一　是由自性造　如前已說訖[238]
若緣前領受　意則非是量　若緣未見者　盲等應見義[239]
是剎那性故　非見過去義　若非剎那性　應說相差別[240]

⑨ 由"而"改為"爾"

所作已辦業　不作少差別　有根或餘者　如何許能立 [241]
彼事所生覺　一切應頓起　若餘無別作　待彼相違故 [242]
是故諸根識　無間緣所生　意能緣餘境　故盲者不見 [243]
待隨自義者　根生覺是因　故此雖緣餘　許緣境決定 [244]
與彼無同時　自識時諸義　如何為根識　而作俱生緣 [245]
無前無能故　後亦不合故　一切因先有　非義俱自覺 [246]
彼如何緣異　由理智了知　能立識行相　因性為所取 [247]
因雖有眾多　能隨生果者　彼立彼體性　說彼是所取 [248]
樂等不依餘　不能設立名　故彼等自證　非系屬言說 [249]
餘非證彼等　自體如何證　有說依一義　是識所證知 [250]
彼非彼自性　彼非彼因生　識因生非餘　樂等何非識 [251]
俱義根堪能　有如自體心　見能生樂等　意亦與彼同 [252]
彼等若有無　有樂等及覺　見生不生故　從彼生非餘 [253]
由彼等差別　苦樂等各異　喻如即由覺　明不明及疑 [254]
由近於何義　覺及樂等生　捨彼則樂等　彼如何能知 [255]
故漸次緣者　領受彼不能　無間斷顯現　速故者同故　何非無領受 [256]
非由一知二　根心決定故　即無有樂等　從諸義生故　彼能無成故 [257]
若謂二別別　是能如青等　應唯緣樂等　未取彼因義 [258]
領受彼非理　若與義同緣　樂等有何能　不許彼生覺 [259]
若無義眼等　領受樂等者　眼終不能緣　色等婦等別 [260]
有內支能義　應不見外境　緣義從彼生　則不受樂等 [261]
由有彼彼境　諸覺頓生者　則頓有諸義　苦樂應頓了 [262]
若有內因識　則生起苦等　許彼識唯一　非相連因者 [263]
何緣計彼識　為無知親因　若是增上者　於相違亦見 [264]
喻如一光明　對夜行及餘　諸根觀色相　頓作逆順緣 [265]
故樂等自身　所投義相現　領受故世設　非親受外義 [266]
此等了自體　唯從義生耳　彼等義體相　成自體彼受 [267]

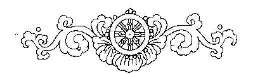

故說領受義　即所緣彼現　有者說樂等　住外及無心
是所取彼亦　頓緣二非理[268]
青等性樂等　一故頓緣者　現異相之心　所取何非異[269]
外境無差別　由修習差別　則不應於覺　生歡戚差別[270]
若覺是樂等　體性無違者　如何知外境　是樂等體性[271]
若謂種類異　非能所取者　則士夫應非　一切能取者　則受者失壞[272]
此亦除因果　應非是因果　無能所取故　若有餘亦爾[273]
故彼是內性　所受故是心　領受何自性　彼非彼領受[274]
若非自性受　謂了住覺者　除現念行相　領受何用覺[275]
依於彼彼義　領受樂苦等　見有一受起　中間不見餘[276]
如火與鐵丸　合雜無分者　如是一切事　異不異失壞[277]
受無異是一　非爾則成異　若此非能立　異能立不成[278]
苦白等現異　非異而覺受　現無異異者　異無異何依[279]
一時為明障　然於心相續　見其有異故　異建立得成[280]
瑜伽智前說　彼等修所成　由除分別網　是明了顯現[281]
欲怖憂所惱　夢賊等所壞　如現前安住　見非真實事[282]
分別相隨屬　義不明了現　夢中所憶念　念非如是事[283]
不淨地遍等　雖非真實事　由修力所化　無分別明顯[284]
故真非真實　彼彼善修習　修習圓滿時　其果當生覺　明了無分別[285]
彼如上說事　許彼不欺誑　修所成現量　餘者有染壞[286]
若識緣聲義　彼即是分別　自體非聲義　故彼皆是現[287]
似現量四種　三種分別識　從壞所依起　無分別一種[288]
為成非根生　說二見誤故　說比等已成　為成前二故[289]
有依止名言　於餘義增益　是等諸分別　近現量轉故　時為錯亂因[290]
如緣不現義　憶念等分別　待名言為性　不緣現前義[291]
不念所領受　不如是瓶等　故彼知亦從　現量中失壞[292]
此第四例外　彼說從患生　彼唯說眩翳　是表有患者[293]

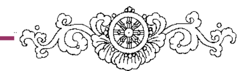

有說彼屬意　青二月等覺　謂根亦是因　此論與彼違[294]
若是輾轉因　今此是觀察　根識所行境　如何成意時[295]
如何為依根　若隨根有無　彼同若有變　則何故破此[296]
此如誤蛇等　根雖變而退　根患雖除愈　然而不退轉[297]
如是於他身　由說時安立　應待憶所見　應不明了現[298]
睡眠或醒時　所有明顯覺　彼即無分別　隨於二時中　非而即分別[299]
故彼無分別　亦破是正量　欺故為彼亦　說二似現量[300]
言能立所作　非是說一切　諸業之能立　從何是何果　彼是彼能立[301]
於彼唯領受　相同體之識　由何辨別業　彼是其體性[302]
非體性諸因　雖異於異業　此無所異者　非能決定異[303]
故此體性異　由何定作業　謂此了知此　成為彼能立[304]
雖有相能使　識自性各異　此能與義屬　除義性非餘[305]
能立知所量　即所量自性　若餘能立者　彼彼系不成[306]
彼是彼體性　故果非餘義　緣彼體性者　是知義體性[307]
於自所作業　現似有作用　自雖非作者　由此立彼故[308]
如果似諸因　體性而生故　雖非具所作　世說持因色[309]
故見及根系　並差別覺等　所作隔斷故　不許為量性[310]
能作於所作　一切皆和合　最後能異者　許彼正能立[311]
一切等因故　如此非根有　彼雖異無異　由何言此此[312]
此即說餘者　彼若無事者　則諸差別覺　亦應無差異　餘覺亦如是[313]
所作與能立　不許二境異　若是一義者　則第二無義[314]
應無次第起　若覺頓生者　無能立所立　依於彼建立　建分能所立[315]
體性皆相系　則了知某法　不應有決定　相系無別故[316]
彼雖無差別　然由何立異　彼即此量性　非由所為立
若無彼事者　彼亦無立故[317]
若謂能所作　一相違不實　許為異法故　許無真實異[318]
能所作名言　皆如是安住　許為異諸事　皆增益轉故[319]

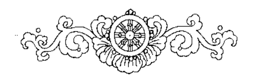

何為了知義　若謂別別了　此所有現量　彼由何知義
由彼相同者　應當成錯亂[320]
由何領受此　此是觀察彼　諸微塵由何　令現此粗相[321]
故彼非實義　縱是由錯亂　故非能成立　彼領受體性[322]
若彼同彼生　是領受相者　則應等義識　領受等無間[323]
言見此聞此　由何決定覺　彼是領受者　由何而許彼　是彼之能立[324]
現與見彼等　相近是所觀　依彼等系屬　是見者決定[325]
彼領彼體性　彼非餘誰領　現量別別了　彼是彼體性[326]
無餘所領受　彼復無餘領　彼所諍同故　彼自性是明[327]
彼事青等故　亦領受自性　彼雖領自體　現為領青等[328]
如彼體性故　能明明義時　許能明自體　如是覺自了[329]
彼所了餘義　能所受難成　無能所了相　如發等識異[330]
若時能所取　分離相有害　如錯亂所見　如是建立此[331]
爾時能所取　於相非所諍　以無了他故　許自證是果[332]
若領受外境　有何過雖無　領受外義者　此當說何因[333]
若覺有彼相　雖有隨相轉　彼由外或餘　此理應觀察[334]
離所見差別　則不能取彼　取彼則取故　青現是所見　非有單外義[335]
此中謂有某　醒發某習氣　故覺成決定　非觀待外義[336]
故一有二相　由如是領受　及念此二相　領受即是果[337]
若時識因境　餘欲或不欲　彼事不成就　彼如是領受[338]
若時將識分　安立為義故　說為識俱境　爾時受自體　決定彼為義[339]
若領受此體　欲相及餘相　則彼欲不欲　亦當了知義[340]
縱然有外義　如領受定體　非是由自性　有多體過故[341]
（漢缺）[342]
若許則二者　應不感有異　不見障故非　非由義了達[343]
於彼多體事　見為一體性　彼不見如何　能成為見義[344]
若現欲不欲　分別非義覺　彼亦死相等　見不相續心[345]

即於外所量　受自果應理　如其此自性　如是決定義[346]
爾時此現義　是量能取體　縱有非餘義　故非觀待外[347]
何故如義體　彼安住於識　如是能決定　謂此如是住　是了自體性[348]
故許彼了義　非現義體性　彼能立於覺　住義彼所作[349]
如彼義安住　如是彼極顯　立義彼體故　自了許了義[350]
故境亦非異　觀察自體性　說自證是果　了義彼體故[351]
同彼或同餘　識是如是現　其因亦是義　許義為所量[352]
如某之行相　無義事而現　如何緣義實　如是我不知[353]
覺體雖無別　諸見顛倒者　能所取領受　了達如有異[354]
如根被咒等　染壞泥塊等　雖離彼色相　而現餘行相[355]
未染壞眼者　無見如是故　如遠曠野中　小者現為大[356]
能所取了知　雖非有而住　能所量及果　如隨現而作[357]
非爾於一事　現為種種性　行相如何實　失彼一性故[358]
於餘餘壞故　不見性非一　覺見無異事　乃決定無異[359]
由何觀察事　真性中無事　何故於彼等　一多性皆無[360]
由見同法故　於非彼體性　執為彼體性　世人生錯亂　於此則無彼[361]
此行中彼體　一亦不見故　由內染所生　彼從過失起[362]
本性顛倒現　此亦是有者　不待見同法　如有眩翳等[363]
彼決斷為覺　許為能取相　彼體故了我　故是彼能立[364]
如領受貪等　自體立為境　住能所量果　此當配一切[365]
彼領受體故　可領受自體　如是可即量　體性是所量　自證是為果[366]
於體能取相　是決斷體性　言可性是量　是說為自證[367]
從諸境所生　一切諸識等　其餘雖是因　然有境行相[368]
如食與時等　皆是子生因　持父母一形　非是餘人者[369]
其餘及諸境　雖同是因性　許彼分是境　無彼彼不成[370]
於具義心中　恐無義行相　緣過去義者　二相自證成[371]
青等現異故　不具類非義　彼無常不成　常如何能生[372]

名等前已破　此理非具義　唯欲相屬故　非義功能成[373]
如此行相識　是念從受生　彼亦義相空　彼如何具彼[374]
彼時無有故　非是從義生　如是受亦爾　彼相非由義[375]
明相遠離故　彼相若異者　餘應如是知　若常屬我者　說亦不應知[376]
若屬各各者　則不應相續　著一義體者　講聽者諸心[377]
若謂由相同　彼有一名言　而非現為彼　異體如何取　時覺應無義[378]
即彼領受識　亦依止二分　由一相區別　彼識之所緣[379]
餘若非有相　如何住於識　謂後後之識　各增加一相[380]
義自體二相　及我行相中　彼第二由彼　第三識了知[381]
由是義果性　憶識憶義故　若由於錯誤　而相合雜者
現相與作意　亦皆應如是[382]
如是一切果　皆與因同緣　故無陶師等　應不憶念瓶[383]
識由何差別　依止義相同　除同餘何為　見雙生等故[384]
初性若非二　第二性住一　決定能緣心　應不能分辨[385]
故青等自性　現前安住覺　與義相合系　由第二覺緣[386]
餘則唯初一　義生故系屬　不見前義屬　後後識則非[387]
定與覺俱時　所頓領受境　除彼而為餘　由何相成立[388]
如亂識二月　雖無而見異　青黃等異法　非有決定受[389]
無受或有義　或無義之受　未見有領受　故彼等非異[390]
故識時現義　非離識為餘　此極難遮止　雖有諸餘因[391]
諸根識無故　比知有異因　若不說決定　從等無間緣[392]
從種子生芽　由煙成立火　如此依外義　作者住證知[393]
若現彼體性　如是定系屬　若計依彼覺　此有何相違[394]
煙應非火生　非由果知因　彼縱然是因　由何知決定[395]
彼亦現煙覺　明醒習氣者　現為火覺性　了知非火性[396]
心續彼堪能　習氣為心要　現煙覺明顯　故從火生煙[397]
智者有此說　依止於外義　說二相彼復　由定俱受成[398]

由根別明顯　不明間雜等　現異能緣識　緣慮於一義 [399]
若彼義非現　義自性一故　彼義一切意　自性應成一 [400]
依義而生起　隨彼體性作　彼亦由餘某　以某分成異 [401]
如子依於父　雖是彼父色　由某以某分　而可得差異 [402]
如燈等焰輪　有孔雀翎眼　青紅色鮮明　目不明所見 [403]
彼若是外事　明根何無能　若見真見彼　如何是根壞 [404]
翳淨明利眼　所見超根境　餘人所見義　如何非明顯 [405]
除現根作意　知餘一功能　故餘非是因　非因何為境⑩ [406]
若彼是覺因　如何觀待燈　唯由燈有故　亦非二俱因 [407]
遠近等差別　明不明不可　若現別故爾　彼間隔無隔 [408]
見不見應等　若由現不明　不見某細分　故而各異者 [409]
外義一何由　見不見各異　微塵多各異　何見不見異 [410]
若現明不明　差別覺異者　由餘異無異　何由而現異 [411]
彼現何不明　障故此何非　薄故現亦爾　餘非薄有性 [412]
最近現極明　彼亦應顯現　若彼依無見　有餘色生者 [413]
彼等應互障　則現是能障　彼應唯現一　不障應頓見 [414]
明不明自性　由無見障一　由無義非義　無見彼何為 [415]
故依義所生　領受如其因　能緣行相異　餘惡慧惡宗 [416]
識聲與燈等　是現量及餘　能生其以前　諸刹那滅故 [417]
由何而於識　已無而明顯　若顯餘非益　應顯一切義　若從因決定 [418]
識此計亦無　彼作識無彼　然現為義故　而說彼明顯 [419]
其餘俱生義　非益不作相　識非以自相　而辨其行相　如何能明顯 [420]
金剛石等義　堅不待他故　一切眾生識　應自然頓生 [421]
俱有饒益故　此彼漸生者　說餘別刹那　此過如前說 [422]
彼由自領受　都無可辯諍　彼義性不成　由正念成立 [423]

---

⑩ 由"鏡"改為"境"，對應藏文"ཡུལ"

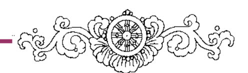

自行境無別　無各異領受　謂此是如此　或非是如此　應無此別異 [424]
唯由領受許　非能辨各異　無明顯各異　無辨覺如孿 [425]
由成立二相　亦多成自證　以現自體相　即成領受故 [426]
由彼事之覺　識滅⑪如何受　彼不受自體　無餘遮領受 [427]
具現義之識　彼向外顯現　能緣覺之覺　常內向我故 [428]
所有現境者　彼得非受彼　若謂由相同　何有餘領受 [429]
一切相同者　應得互領受　若覺同領受　彼非同領受 [430]
彼自領受彼　彼非有同因　所作業建立　此世間為因 [431]
自體性領受　由增益錯亂　說領受青等　非領受餘體 [432]
覺是青等事　為何外義量　覺非青等事　如何領受義 [433]
若時領受體　非有相同因　此由自成立　何用以義成 [434]
若一切體同　識即應非識　若一分相同　一切受一切 [435]
如青等體故　許領受青等　如是受體故　彼亦應領受 [436]
曾領受領受　非如義決定　故無過失者　義亦常無彼 [437]
若有有性因　領受何故無　復見白等時　白等明顯性 [438]
此了別明顯　所有生起現　為離白等顯　餘事或彼體 [439]
餘事明非明　如何明顯白　識明彼非明　眾生盡非明 [440]
明由餘明明　應成無窮故　無見系屬識　如何彼簡別 [441]
二中知一時　非由見第二　若見二系屬　乃決定謂見 [442]
由何見相同　由餘心而見　說言見彼者　是則自證成 [443]
若不了自事　何能了他體　若由同領受　如前已除遣 [444]
若緣諸見同　義非先有見　如何彼決定　彼與所見同 [445]
諸不許相同　彼則無見二　爾時義與識　豈能說彼等 [446]
若是自事者　彼應能自顯　若彼不顯者　應不能顯義 [447]
諸非自了宗　不見一切義　說覺非現者　此於彼亦答 [448]

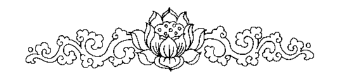

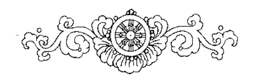
⑪ 由"滅"改為"滅"，對應藏文"འགགས"

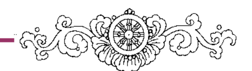
由依緣修別　而別異轉者　苦樂欲等別　現成彼即覺[449]
彼知除彼外　不知餘少異　若由餘了者　彼亦餘所行[450]
若彼生彼現　覺所了非餘　於餘能緣者　亦定有此二[451]
若非從彼生　亦非彼現者　彼覺應無境　若不取彼者　亦不緣諸總[452]
彼非少許事　此於前已說　故彼現義者　離彼覺非餘[453]
現及自了成　若謂雖緣彼　而非現量者　義同由何異[454]
若由具不見　及一義等故　領受決定者　餘畢竟不緣[455]
領受別已除　諸瑜伽現量　領受他樂等　由領受相同　彼如彼逼惱[456]
若無根境合　故彼所起苦　於彼等不生　則痛苦生起[457]
非領受痛苦　然生緣苦識　非領受苦等　以非損益因[458]
若時自現為　苦自體則惱　非是緣彼識　爾時無彼過[459]
以是一切識　緣領受各異　同義是為緣　自顯是領受[460]
復由無現量　覺應由因知　彼亦根義覺　或是前作意[461]
除此因果聚　餘系屬非有　不見功能故　彼誤故非根[462]
其義亦如是　覺作意是識　彼亦不成立　不成則非因　若顯義是因[463]
彼豈非是識　此除所顯義　若顯非領受　所顯不定故[464]
若許顯即是　義之差別者　其無生滅義　全無少差別[465]
許彼識別別　應剎那壞滅　彼為知未知　若已知為因[466]
尚未決斷知　由何言彼知　未決斷所知　如何知能了[467]
所見非已見　則他應已見　全無有所見　於他所見中　有彼差別故[468]
應了達自覺　故不待自法　從單獨義法　非能比度覺[469]
覺因是現量　自法離自覺　更有何餘事　彼從同因生　由何與覺異[470]
餘生彼錯亂　色等五種境　諸根及能緣　除此非能表　彼之所餘果[471]
其中二起根　五義見色生　離於有餘生　一亦無可知[472]
如是若無知　言因乃亂說　縱有因不見　與彼共系屬[473]
如何能了達　故諸因非是　不見之能顯　若說較彼因　先已成立者[474]
彼復須餘喻　所立故無窮　故由覺成義　非由義成彼[475]

彼未成則義　無自成立故　現覺及從彼　見言及動等 476
不能比他心　不見屬我故　義因於意覺　非有成立故 477
汝覺由餘覺　如何能明顯　非明體同故　由何能所顯 478
境如何是顯　於明體轉故　彼明彼體性　是自極明顯 479
如是覺許覺　即成覺自證　非爾境與覺　亦俱法相同 480
故我覺自己　由明體極顯　餘於彼體轉　明顯而極顯 481
雖相同不許　由彼顯餘覺　以自極顯故　彼義體極顯 482
喻如二燈燭　如燈與瓶等　依彼而廣作　能所顯名言 483
非唯由根境　決定說為見　故由何現此　彼亦必見餘 484
念亦成證我　若由餘識證　緣長等不成　以無久住故 485
若住無次第　於覺頓現故　字無次不長　無互相雜亂 486
字分具次第　如何生無次　若先住至後　後聲應增廣 487
緣無次第故　後無具次覺　後境無住故　覺非自安住 488
自住後亦彼　不滅無別故　字無次頓生　亦有此過失 489
一次功生故　功後後無義　諸字後顯者　此過亦隨住 490
若多緣彼者　後覺領受彼　彼亦非緣長　故不念長覺 491
諸覺各異受　彼聞聲不應　現為無間隔　結合亦遣除 492
若謂見間隔　誤彼無隔者　則誦二短音　應誤為無隔 493
若根見間斷　根不增無斷　一切諸根覺　應皆顛倒故 494
一切字體邊　亦住一瞬頃　彼亦漸連屬　多微塵乃滿 495
一座轉動時　最短時刹那　覺亦刹那故　漸次了解字 496
故字及色等　雖餘覺間隔　現無間隔者　一切具倒義 497
若由根迷亂　餘結合諸事　無表異錯亂　是念有分別 498
與言說系屬　豈是明現者　已說根所取　非有聲合者 499
若根見間隔　由分別合者　義與彼領受　現無間斷者 500
若無正理害　由何言彼斷　若覺能定故　彼由何許爾 501
不見頓覺故　彼應如是現　彼等同類者　則功能決定 502

प्रमाणवार्तिकम् ।

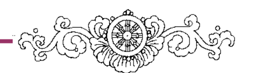

謂諸分別心　正解次第起　諸於所見義　起認識分別 [503]
明顯計為現　此亦遣除彼　聲卵及燈等　了知各異者 [504]
明現故彼覺　如何是現量　故由於認識　不定字等一 [505]
若無憶先領　增益為彼法　則亦無了知　謂彼即是此　彼豈是根生 [506]
義與識領受　不許其頓生　義與識現相　不了達各別 [507]
諸現義之識　與單獨外義　非一覺所取　應無別異故 [508]
無善知差別　領受善瞭解　諸義及義識　後如何別憶 [509]
諸義及義意　領受漸次生　則種種現相　諍過難拔出 [510]
（漢文缺）[511]
謂了知青等　一相或一受　領受青現相　非有餘領受 [512]
由餘識隨領　彼亦見有念　彼由何領受　彼亦由餘者 [513]
識了䨲連屬　生此彼為何　若即前覺者　應不轉餘境 [514]
成為所取相　能生因諸覺　後識何不緣　而緣取餘境 [515]
能生緣我識　性決定內支　由何餘外支　而能障礙彼 [516]
外義縱接近　亦非能障彼　餘則境接近　全無領覺者 [517]
義非近分位　全無以無本　覺念亦無故　此計噫妙哉！ [518]
過去等分別　非有義接近　移轉因無故　應無行於義 [519]
若緣我生識　功能漸消盡　轉向餘境者　彼義覺何從 [520]
前覺功能盡　應不轉於義　無前覺非覺　著餘義失能 [521]
未知生識故　異類雖頓生　由一極明心　使失功能故
非從阿賴耶　而生起餘識 [522]
非爾則意轉　等不待餘意　意識如次生　亦成立相待 [523]
若意是一故　著餘餘不轉　不生餘識者　否有頓生故 [524]
轉同一切時　同故不解餘　唯我意合生　亦應頓時生 [525]
從一一所作　如何多見燈　漸次亦無能　後亦無別故 [526]
此說身士夫　若從行決定　彼後從何生　若即從覺者　實爾是所許 [527]
所取由所取　是能生非餘　能生即彼相　現無非所取　無分無細等 [528]

失所取功能　非餘能生體　有所取相者　除取無餘生 [529]
色等非如是　於覺無饒益　此除所取相　有何餘定事 [530]
覺亦有彼故　彼亦住彼性　能取因領受　是心所取相 [531]
色等及心法　觀察所取相　是覺未淨者　瑜伽證叵思 [532]
彼由微等體　取成非所取　色覺何先無　有何為後生 [533]
若緣自覺者　即應緣彼自　無間因之心　故不解餘義 [534]
無一多功能　然說事本性　能作一多果　若非一生多 [535]
非有一生一　果從諸聚生　一亦成二聚　故說能作多 [536]
若謂由餘覺　緣義及前識　有現前後故　觀察於一義 [537]
常漸見誦說　應成非漸次　一亦二二現　現了我彼故 [538]
若轉向餘境　非領受後者　如他所領受　應一切無受 [539]
若我受是現　他受非爾者　由何如是說　我受由何成 [540]
明因不成者　非許明所明　若不成明明　眾生應皆明 [541]

釋量論頌現量品第三終

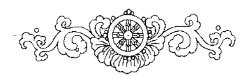
釋 量 論

法稱論師著　法尊法師譯

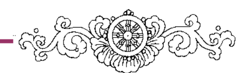
他義比量品第四

為開示他故　有說非自見　他見亦能立　為斷彼執故　而說自見言 [1]
觀察而取故　於所比度境　非許言為量　彼比量不轉 [2]
為違害教故　說成立餘故　爾時彼非量　以彼所成立　非成立無餘 [3]
若具彼教成　是誰人之教　正量所妨害　彼教如何成 [4]
若受彼相違　如何以彼成　除彼若受餘　彼捨支非量 [5]
自解由何生　何不說能立　何理持彼教　此亦何不持 [6]
先由何能立　凡常能了解　生根諸能立　知能修彼義　如知復能行 [7]
若斷絶系屬　總亦非行境　彼義無少許　觀能立所立 [8]
士意樂增上　立真非真者　應無因似因　彼非依事故 [9]
有義觀待知　無知非能立　縱有不系事　解無解相同 [10]
自性及果法　或現無見因　彼系若事成　何故自不成 [11]
餘人由餘解　亦不應道理　以他所妄計　成立其過失
二者系屬故　一無破餘故 [12]
言義彼諸聲　分別增益體　為成其非因　由義成義故 [13]
分別及諸教　唯屬作者欲　除事有他故　假立是錯亂 [14]
由義解義故　說宗及說因　於義無功能　故彼等自己　非住於能立 [15]
宗言若能示　說者之意樂　是量彼生疑　故非親能立 [16]
由宣說所立　傳亦無功能　說因自無能　而能示功能 [17]

即由因義境　而說彼無能　若彼亦有能　因言轉故者[18]
彼由疑欲知　依止彼分位　受許異品者　同故應無窮[19]
內支分功能　正住於三相　於彼生憶念　正住於彼言[20]
若謂未示境　因無轉趣故　由顯示境故　許功能成者[21]
先遍雖無彼　然說聲所作　如此皆無常　義生彼壞覺[22]
雖未顯示宗　成立無障故　三中隨一相　未說即不全[23]
說所立為宗　彼說亦非過　由為說能立　似因非過故[24]
雖無簡別說　一類則生疑　餘凡說所立　皆應成為宗[25]
說成能立故　餘亦無過者　彼顯示所立　豈是能立支[26]
列舉及似等　餘無系堪笑　謂彼非正理　此如前已說[27]
雖由說能立　是所了解義　然為無愚故　顯示所立相
體介自樂言　說彼相有四[28]
未成非能立　義說立者許　雖未說樂遍　所立如我用[29]
雖他欲皆遮　疏解說自我　為遮所疑處　此為彼義作[30]
此觀待而說　法有法差別　雖未說所樂　由時而了解[31]
喻無隨行過　如說我是他　彼於喻不成　彼妨害所樂[32]
若為諍何事　列舉其能立　彼若非所立　所立為何等
若是其他者　不樂或無果[33]
此於有二式　顯示無隨行　及有諸相違　假若說以總　許為所立者[34]
彼無餘義故　身不成不成　諸說所詮空　是無知所惑[35]
計聲瓶差別　壞滅亦同者　非由成壞滅　聲如是成故[36]
如是有餘義　瓶亦具足彼　若由聲差別　無常不隨行[37]
遮不系故非　不具及具餘　其遮有二種　僅遮不具故　非無隨他轉[38]
彼總是所立　故非立已成　彼有法差別　無不隨行過[39]
此顯諸破除　有法差別法　法差別有法　是除遣有法　不如是立故[40]
於有法除遣　諸聚非相違　非樂如是立　唯法是所立[41]
雖於一有法　論立多種法　自樂謂所立　故說隨自聲[42]

若謂許論故　則受許一切　若妨害一義　因宗皆有過[43]

成立聲無常　遮香地德故　應成相違因　非時故非者[44]

彼餘亦相同　此有法是時　彼亦害論義　若說由能立

有法之法等　立者欲樂者[45]

有時成所樂　由彼亦了解　強謂汝樂此　顯是自在行[46]

說非有果因　由錯亂妨害　非是無不生　雖妨害彼義　於餘何妨害[47]

比量自行境　說不待於教　彼成彼善成　爾時不待論[48]

爾時捨所諍　無受故非捨　此是受方便　雖有亦非支[49]

如是二境淨　彼是持論時　爾時論能害[50]

彼成義與彼　不可思違故　轉於第三處　受論則應理[51]

彼與所立法　違害無不生　應捨非捨餘　犯無窮過故[52]

謂一切觀察　須取諸論者　此派由何作　諸無宗派者　由煙不解火[53]

其人單獨生　未見諸德失　此宗派惡鬼　嗚呼誰所差[54]

若謂於同喻　一切論顯示　遍一能立性　是為能立者　此規超世間[55]

無系法不成　如何不成立　彼成說能立　如何因有過[56]

有法無餘法　喻唯無全取　由語及煙等　比有心火等[57]

不錯亂能立　自性及因義　由害有所說　非遮於自性[58]

彼樂所立義　了解無不生　餘人由彼因　如何非能解[59]

隨說不說因　若相違立者　於此何所作　非由彼說過　彼生妨害論[60]

說害故過失　豈若不宣說　彼便無害耶　非作不應理　云何有過失[61]

似因於餘人　能立自樂故　說無義成過　成彼故此非[62]

若謂由有論　某事非理故　破餘說理者　是刹帝利規[63]

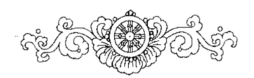
諸義皆同己　非能說能立　故諸能所立　建立皆失壞[64]

於一有法上　相違不可故　於相違決定　妨害此非有　如是相違過[65]

若謂彼雖非　能害與所害　由害論義故　無系亦害者　一切害一切[66]

若謂有系屬　故當害彼者　不爾一切因　皆於自所立　觀察德失故[67]

無所立不生　彼系此不解　此唯妨害論　是過餘亦同[68]

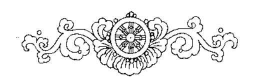
若謂許論故　論見盡所立　說因喻不成　亦應成為宗[69]
說能立故非　說所樂故者　所立以理得　非由言而遮[70]
不樂非所立　立者所不樂　餘法非所立　爾時非所立　妨害何相違[71]
是宗相外義　自聲亦無義　為欲趣論者　此疑由何起①[72]
彼量無破者　受持何能遮　若量能破者　由言何能入[73]
彼等先於宗　由自樂而持　彼後何不得　隨意而持餘[74]
樂無害非立　顯示無窮故　除邪分別故　此作隨自聲[75]
餘說為捨棄　教所作差別　所共許有法　故說隨自聲[76]
由觀察時故　共許依已成　自欲立差別　諸事無諍故[77]
若由說已成　有法非所立　由說自體性　此了解彼義[78]
說已成能立　若是有疑者　說顯所立性　此則具果利[79]
由說正比量　是以總為境　此中縱不說　宗無少相違[80]
有法為所立　彼有何過失　彼無能何故　因無隨行故　豈非彼等過[81]
觀待於後支　不許為宗過　若爾因等失　亦應成宗過[82]
皆妨害宗故　故唯彼系屬　許宗過非餘　如違現量等　不觀待遣除[83]
因等相所遣　斷不遍及返　故宣說宗相[84]
隨自唯性聲　及不被遣等　能除其相返　樂成除不遍[85]
許所立宗相　彼等無宗相　遣則有妨害　餘相不轉故[86]
說隨自所樂　雖解指定義　作邊相屬故　遮餘時故說[87]
樂緣此非支　成所樂言等　是支即由彼　破不成因等[88]
非詮故非理　故隨自自樂　不待一切論　彼樂即所立[89]
故不樂相屬　所樂亦能害　如立無害故　宗因皆無過[90]
彼所許亦是　無諸量能破　因對疑說故　遣非因所依[91]
由比量差別　說四種能害　所許是果因　眾稱是性因[92]
欲說正決定　自他信同故　將自語與論　合說為一種[93]

---

① 由“超”改為“起”，對應藏文“གང་ལས་ཡིན”

如自若非量　言語則不轉　如是不依論　彼稱義觀察 [94]
亦說相同故　彼論時所依　則有所妨害　為顯此義故　此自語同說 [95]
故於此諸喻　亦顯示相同　若無有諸量　論語不可故 [96]
自語違明喻　於教示方隅　彼說法未來　不感樂是喻 [97]
不依彼說事　縱違論非害　二者諸功能　相等故能礙 [98]
喻如自語違　彼亦自語性　彼中何有量　彼於餘能害 [99]
非爾離理宗　功能相等宗　如何能妨害　如實義比量 [100]
諸教為量者　如前已廣遮　是故受許已　觀察許此過 [101]
妨害故受許　非離比量外　顯境差別故　而作為別異 [102]
非爾應太過　或別說無義　自語亦別異　唯語即能礙 [103]
若由彼受許　論是定量故　應害一切事　若不許彼者　豈是能害耶 [104]
若自語違者　則自語及論　相違應無異　若士夫欲作　此即圓滿量 [105]
故於共許義　捨論無過失　不現不許論　觀察則不轉 [106]
於此善觀察　多說相違義　貪等非法本　浴能淨非法 [107]
於見不見事　理成及自語　無害所有論　應取觀察轉 [108]
士夫欲相系　欲聲所詮義　無破故無害　眾許所信解 [109]
名言所生法　名聲之所詮　現量等所量　增能量聲說 [110]
依彼所出生　欲轉故無遮　已作未作等　種種性皆可 [111]
唯義相系屬　已生或當生　聲可即由彼　能害諸異品 [112]
雖無名於事　可性由彼力　彼系一切聲　故於彼彼成 [113]
餘則於此中　害因非不共　破彼應比量　聲義根不轉 [114]
若有不隨行　諸因名不共　如是說因喻　許具足果利 [115]
聲依止於名　彼復唯依欲　聲成非不成　如是說聲名 [116]
顯比量所成　相違無不謬　如是者即是　共稱比量故 [117]
又世間所說　說無有比量　以是離比量　名稱異有境 [118]
故諸事有無　隨轉比量異　彼不自在轉　顯彼從欲生 [119]
有兔不許月　彼稱何所許　故彼無同喻　許彼是不共 [120]

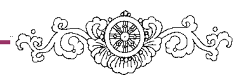

非唯由此喻　故作如是說　如是說答帝　非樹亦害故 121
此龍腦汞等　世間亦見故　由名所轉者　豈亦是不共 122
若有彼成者　彼應事力成　若許由名成　則於非有兔　亦無能遮故 123
若於事②成彼　有兔亦無遮　若無彼事者　於有兔雖遮　然非有過失 124
故事無決定　有名從聲生　諸法可說義　於欲無礙故 125
若有彼成者　彼應事力成　若許由名成　有兔無遮故 126
破彼可說性　從無破名生　謂名稱比量　可有境能害 127
此說隨名轉　諸聲義無定　彼等若於彼　破則成相違 128
故有因聲義　或是諸聲義　破勝義性者　顯示無妨害 129
顯境差別故　名稱雖非是　離比量之外　然作異如前 130
成就說異者　所為故此二　及原因廣說　非現比妨害 131
此現量妨害　聲亦共稱為　多事之自性　由其不生起 132
現種種覺故　於聞無二現　為彼故說義　若捨棄此性　現量能妨害 133
彼自性是義　餘是遮為相　總是無事性　彼非根行境 134
以是總諸法　成立非現故　雖捨無違害　言所聞顯示 135
都非詮事故　成就依彼故　由彼力害故　說聞根行境 136
一切立者自　樂為所立法　具彼法能害　非③餘法有法 137
餘於餘有法　雖害此何破　此雖由相知　言自有法者 138
為成害有法　亦即成違害　由所依相違　依彼亦違故 139
餘如是相法　說是所立故　思唯妨害彼　故言自有法 140
此豈非義成　實爾然有者　唯破於有法　許成就過失 141
如說虛空等　非由諸餘緣　不生先無性　非頓聲等因　於此說破云 142
如是虛空等　有法性無事　如是樂所立　全無有妨害 143
由此即顯示　二俱是所立　若妨害有法　即破所立法　故於彼妨害 144

② 由"畫"改為"事"，對應藏文"དངོས་པོ"

③ 由"百"改為"非"，對應藏文"མིན"

如是性有法　亦所立非獨　若如是有害　非頓聲等因 [145]

樂等非由餘　能生非如前　若此因決定　即成相違者 [146]

漸作與無常　無所相違故　異品返有疑　許此有餘別 [147]

由自所樂法　是為所立故　彼所依是害　顯非唯有法　或於餘所依 [148]

由自聲顯示　害餘法非害　如是自有法　亦說餘有法 [149]

一切能立過　皆妨害於宗　雖爾唯與宗　相屬是宗過④ [150]

待後支諸過　說唯彼系屬　是故所依等　不成非宗過 [151]

此顯所立支　有法法差別　及有法自性　諸有妨害者 [152]

為顯彼義故　略說喻方隅　相應義實相　依見有餘非 [153]

不見非有別　立宗則無為　不見見無果　欲成立有支 [154]

立餘無差別　是立已極成　若此重下墮　天平應低下 [155]

故無德作用　故非和合因　故果自性等　無見故非見 [156]

故無則不生　餘差別有害　從微起實鬘　稱故餘實重 [157]

他說不可知　如漸添棉絮　彼若頓具足　與別具塵聚 [158]

若別俱稱時　故重應各異　塵沙等漸次　數等不應理 [159]

若從芥子起　漸增成大聚　其果如鬘等　重不可知者 [160]

芥子間重量　微小極難知　不知果重故　彼因是可稱 [161]

義無見如棉　彼果亦無知　如重不可知　彼德皆無知 [162]

磨沙等無增　無低所表示　色等增如增　自根無見故 [163]

受許自語等　由有諸妨害　由所說一分　餘喻亦應知 [164]

三世有境故　非如是體性　對他立爾時　不樂亦所立 [165]

能知時不成　一切皆能知　是故所立聲　非依樂差別 [166]

故喻因不成　作為所例喻　餘則兔角等　不成皆所立 [167]

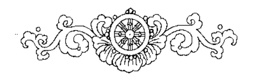
皆有不成故　故舉作業等　差別而解答　不能辨差別 [168]

先未成性故　非可所立支　由誰受許相　彼同所立性 [169]

---

④ 由“宗法”改為“宗過”，對應藏文“ཕྱོགས་སྐྱོན”

聚雖是所立　言二互差別　是所立爾時　因喻相不成[170]

無故所立聲　許於有法轉　論何為非理　如應隨自轉[171]

由顯能立勢　知彼義所立　因等相遍故　於能立無疑[172]

前定辭則彼　說宗相無義　故勢於彼說　了知有遍果[173]

相違樂無系　無益不共處　如是因過失　皆應成宗過[174]

宗過非待他　此如前已說　無樂是不成　由具無常因[175]

聲如是說者　如是彼應遮　此中唯顯喻　見有何餘義[176]

差別說餘已　由總隨轉者　非遍總隨轉　此復有何果[177]

故說住於聲　無常性即遣　於餘境違說　故說聲為餘[178]

總不捨別故　彼亦不應理　喻如有時說　樺樹性非樹[179]

一切可聞言　唯彼於一轉　故非非一切　於一切差別　無彼彼無故[180]

能所知異故　有法為因事　能知不成故　其有法為自　能立不極成[181]

一切事無法　有法差別故　一切過相同　否遮有別故[182]

若觀察勝義　如是不成故　於諸世俗事　破自性他性[183]

此安住所比　能比義名言　於識成各異　是依此施設[184]

如本性各異　於彼究竟識　現法有法異　是名言所依[185]

此名言所立　異覺無系屬　有法作能立　故顯示不成[186]

別總法異故　因與有因性　喻如勤發故　勤發聲無常[187]

雖是宗支分　無害故有法　非不成各異　喻此有角體　有角故非馬[188]

又知已退故　所立時非支　法異故差別　為宗義非理[189]

諸因差別義　為成易持故　以宗法差別　而總略宣說[190]

以法介詞異　遮不具餘具　及極其非有　與能別所別[191]

所作同時說　雖未加樂說　即當知彼義　語果遮止故[192]

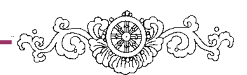
如說黑善射　或有猛善射　或說青蓮花　彼復遮相對[193]

而了知諸義　如是稱及能　聲樂說轉故　故由遮不具[194]

以法別有法　以彼所別法　非無隨過依[195]

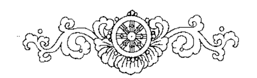
為成性果義　說二因二返　諍故說別共　餘返是能立[196]

除自性由餘　非有遍所了　因有錯亂故　故果二種轉[197]
先有之諸識　非定勤無間　於能障根聲　皆非近行故[198]
無待而有時　無果相違故　成為暫時果　如此識是因[199]
由此成自性　別說所作者　若與果俱說　不誤皆如是[200]
比量中已說　說因為了知　略說其差別　其相無別異[201]
此即以果因　說性依一分　故由勤所顯　所生同說喻[202]
有生無不生　或自體無別　彼與彼無誤　為彼說此別[203]
相應等諸因　非有如是系　彼有錯誤故　說非是正因[204]
若是有系屬　是知彼能立　決定無不生　無定非能立[205]
返性決定性　說是無不生　彼復無系無　是故隨行住[206]
自體或因事　若成返當成　故差別無返　隨行亦非有[207]
唯依於不見　說為單有返　是故為不定　餘則應能了[208]
若謂由我返　則命等應返　由無命等故　遍無我非爾[209]
不可由餘返　而使餘返故　彼性彼生者　若我有可得[210]
彼得若無知　無知此當成　於極不現事　見不見無成[211]
餘無見為性　由何瓶等無　其返無能知　返遍如何成[212]
命等由有見　若如是見我　有無當了知[213]
由無何等因　瓶等無所見　若身亦無彼　身亦無應理[214]
若少同示故　雖異亦計彼　所量故瓶等　何不比有我[215]
若不許量性　是一切許因　無彼則何能　建立事無事[216]
命及開目等　從念欲力生　彼從境根覺　彼復互待緣[217]
從自種類生　此性事是依　唯隨彼進返　計餘則無窮[218]
由錯亂所聞　此命等相同　非雖是有返　此是錯亂故[219]
如何彼非唯　從非所立返　若爾義說彼　非隨所立轉[220]
彼於餘亦同　遮唯非所立　是說住所立　故說由義了　以一即顯二[221]
故由無隨行　不成此不亂　若能破於破　除立餘何為[222]
所立無無返　唯非所立無　言無彼所返　何許從無返[223]

無返即是立　有事無亦有　無事亦非有　看愚夫觀察[224]

若從彼無返　豈許因轉耶　若非即破返　是此如何破[225]

除能立能破　無餘聲名言　彼於無無故　此得無言說[226]

諸有則無破　彼於無非有　此理於眾生　應無所破者[227]

若待處時破　如其彼是有　如是不能破　如其彼是無　如是無可破[228]

故依事無事　非依於外事　依聲義此中　許一切立破[229]

無如彼有法　彼等速系現　彼由聲轉故　許有名言依[230]

不爾則諸義　一法立或破　一切體立破　其體無異故[231]

若異則如餘　與餘破及立　是則立與破　不會一有法[232]

種種法所依　依一有法說　一立如依彼　諸餘如捨置[233]

若破如彼離　其餘如觀待　無義者名言　如覺所顯示[234]

真性不觀察　許為依異義　無始習氣生　世間義無害[235]

彼有果無果　彼彼異一義　猶如新增減　由彼彼迷亂[236]

有所連系故　雖非具彼義　能見異依者　以是故彼等　亦不知迷亂[237]

有能立轉故　彼非無猶豫　由許非定量　說無亦非理⑤[238]

從無雖無返　同品返懷疑　於彼猶豫故　異品返亦爾[239]

由於二蘊中　隨一成決定　於餘即成返　雖然是不見　於無見懷疑[240]

雖非遍差別　有義是彼類　不見有不定　如刀不斷堅[241]

有不見相違　由何能遮疑　此或定彼果　彼性餘何有[242]

故從無我性　此返亦懷疑　縱然從彼返　然由無我無　不能成有我[243]

由何彼返無　不許定有事　如命於同品　無返亦非有[244]

若因從同品　無返由此因　即應有隨行　非隨行非返　非有我無我[245]

轉由何自體　何無不生成　故彼是能返　轉亦是能轉[246]

彼無則不生　亦待別能立　由見不見果　彼等因果性[247]

彼有有無定　故非知餘義　常有或若無　彼無非有故[248]

---

⑤ 由"理理"改為"非理"，對應藏文"རིགས་མ་ཡིན"

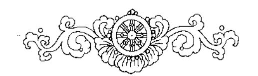

諸果性各異　從諸因生故　無彼從餘生　豈是彼生性 [249]
聚功能異故　諸事種種性　若非作異者　此行性應一 [250]
此異非異作　一性則失壞　若一有多性　火非火二性 [251]
故餘能生彼　為性即彼性　若非能生彼　彼豈從彼生 [252]
如是因果等　互自性決定　如所見自性　見果亦知彼 [253]
如水乳變腐　如何多生一　從濕功能腐　二者是一性 [254]
豈此異一體　或異何濕性⑥　各住自體故　有彼自性覺　無異故說一 [255]
如是火雖異　然由於何分　是知火所依　由彼能生煙　故如是了知 [256]
待知火餘支　從彼而生故　煙於彼無誤　餘果如是成 [257]
煙及柴變支　所依立火故　彼非火非煙　彼煙此即火 [258]
如觀待自因　無性知不生　滅與所作性　如前已廣說 [259]
顯有返相同　故說所聞性　了知非因性　此理比一切 [260]
由因能遍返　宣說義返中　不可得喻成　故不別宣說
此復士無見　命等無返故　說因有猶豫　可見義說彼 [261]
此即於有事　亦不許事分　能立唯遮性　由於前二因　亦能立非故 [262]
其諸可得有　由可得非餘　無知使知故　許一不得喻 [263]
無境故於彼　則能遮有境　知說及猶豫　如非能燒故　說名非是火 [264]
其可得無者　由不得非餘　故由於彼有　成彼因聲知 [265]
可見若無見　無名言即成　彼雖是果法　然由彼能成　無覺聲猶豫 [266]
雖然已有境　而餘者於此　愚故不隨說　與已成同法　唯使憶其名 [267]
如由見不見　成立為因果　彼二果等聲　為名言而列 [268]
由因成立果　此自性中攝　故說因別時　不別說例喻 [269]
由緣一領受　或說已緣此　或言無所緣　分別則生覺 [270]
由差別領受　了知差別義　如是體領受　此是異覺因 [271]
覺別由自成　彼等成彼義　不爾無窮故　都不能成異 [272]

---

⑥ 由“濕必”改為“濕性”，對應藏文“གཤེར་ཉིད”

由領性[7]差別　遣除者非餘　故彼不可得　即緣彼差別[273]

故此不可得　由自現量知　唯自是能了　無彼轉建立[274]

餘則義無性　由不得而知　其無所得性　由餘故無窮[275]

不現不定故　能破餘安立　如他情無因　不成分別等[276]

此無定果者　非能成返相　能成決定故　因是依初說[277]

自式等或彼　自體性為式　或義能害體　若有有無故[278]

成為互異故　如堅事與滅　亦餘量害故　如定與有待[279]

若從餘因生　何有決定滅　若從事因生　何用輾轉勞[280]

若因生餘滅　故使彼滅者　彼事即生於　滅中有何過[281]

彼體性成者　於我何能益　於我非能益　何為彼所待[282]

無待事終於　如何非如是　如彼臨滅時　不欲依於住[283]

無待則刹那　應不成有事　如是即事性　無事何能爾[284]

諸有不待餘　彼有則決定　如於感果業　無障礙緣聚[285]

彼諸慧能無劣弱　亦無通達甚深性　彼諸增上精進者

亦無能見最勝性　諸眾生中我相等　繼持善說不可得

如眾河流歸大海　吾論隱沒於自身[286]

善辨理非理　焚燒惡見林　聖者親攝受　開示正理路

論日具百德　惡慧捨畏離　雖爾慧目淨　能敷智者蓮[287]

釋量論頌他義比量品第四終

瀋陽北塔翻譯組 善慧光、蓮花藏校注
2012 年 9 月

[7] 由"受"改為"性"，對應藏文"རང་བཞིན"

正法永住　流通十方

瀋陽北塔藏文翻譯組 2012 年 9 月